A 319

Ms. 0494

Unitarius ének-
gyűjtemény

Kl. 106.

Aeni Aurea Secula, Aufer Aurum; nam Sunt ferrea Secula propter Aurum. Seneca.

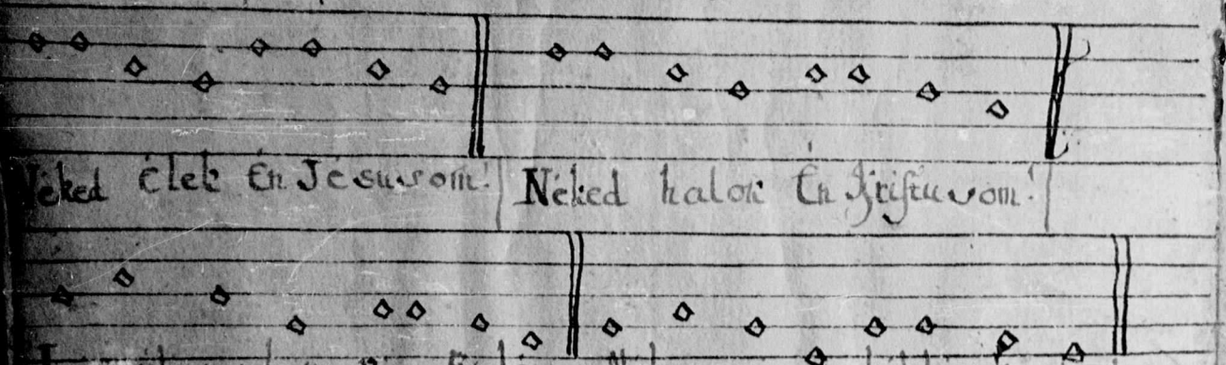

Leg-ut-tembeli vigasztalóm, Holtom u-tán boldo-gi-tóm! #

Nóta: Hiszek, és vallok egy Istenben &c.

In tremendâ Mortis Hora
Veni JESV! absque Mora.
Dum me jubes Emigrare,
JESV Clave! tunc appare. Amen!

Alia

Media Vitâ In Morte Sumus,
Quem quærimus Adjutorem?
Nisi Te Domine.
Qui pro Peccatis Nostris Juste irasceris,
Sancte Deus! Sancte Fortis!
Sancte, et Miseri cors!
Salvator! Amara Morti
Ne tradas Nos Amen!

Ó! Szíven Gyönyörű
Szeretelmetes tellyes
Ah! Ah-semmi Gyönyörű
Jesus! Kívánságom

Ó! Legyen legédes tiszteletem
Hogy Tegedet az éneSzyem
Keresse-liuen Istenem!
Egek elecenben. Amen!

Az Apostoli Hitnek
Formája.
Nóta: Mint a' fép hivesrát.

1. Hiszek Egy örök Istenben,
Mindenható Atyában:
Mennyben, s Földnek Egyetemben
Teremtő Nagy Urában.
És a Jesus Krisusban;
Ö Egy fiában Nyjában;
Ki Szent Lélektől fogantatek,
Szűz Máriától születek.

2. Pontius Pilátus alatt
Szenvedt, s meg-feszíretett:
Meg-hala, s földbe le-fállott,
Midőn el-temetteték,
Harmad Nap fel-támada,
Mennybe ment, és jobbjára
Ült Atyjának; de innét
Eljö ismét számat venni.

3. Hogy meg-fizessen Mindennek,
Kivi vétkes teleked ett
Mind hóltaknak, s mind élőknek
Ki vánt hitt, s mit Cselekedett.
Hiszem Én a' Szent Lelket
Hiszem az igaz Hitet,
Egy Kör-Nyja-szent-Egyházat,
S Ebben Lett Nyaj vágat.

4. Hiszem bűnünk bocsánatyát
Istennek Nagy Kegyelmében,
Testünknek fel-támadását,
Az utólsó Időben.
Hiszek örök Életet,
Mennyei Dicsőséget.
Szaty-meg. Ur Isten. Egyben
Mindezek mind végiglen
Amen.

Jó-Szerencsés Utazásért.
Nóta: Dicsőség Istennek &c.

1. Uram Isten! Ki igértél Oltalmat
Minden-kor Segítséget, s Jutalmat:
Igazgasd Emberi Uramat,
Sok Emberben jo Szerencsét, nyugalmat
Az Ur Isten Angyala velem járjon,
Hogy Semmi veszedelem ne találjon,
Ordög, Világ Engemet meg-ne csalhasson,
Vészély Uram! Mizantsz Engemet

2. Hogy ottan meg-nyugtatlasson
Szeretet ajánthassam Tenéked
Igyekezetem szerint folytassam Életemet
Tiéd légyen Ur Isten a' Dicsőség.
Földön, Mennyben el-ne fogyatkozzék.

Foghatatlan Igazságos, Mindenható

MS 0434

Ultra Indulók' Imádsága.

Irgalmas, Kegyelmes Istenem! a' Jésusban szerelmes Atyám!
Ki az Izrael Fiait a' Tenger' közepén száraz lábbal vivéd
általa: Adj nékünk, és minden Uton-járó Atyánk-fiainak jo
ér szerencsés Utat, és vezérelj Őket, hogy a' Te szent Ha-
zádi vezérlésébül, az hová indulunk, Le végre az örök
Életnek nyugodalmába bóldogúl juthassunk.

Ut Jsten, kérünk, alá adatoson, légy nékünk kéfületünk,
ben, segitő égünk, Utunkban Vigasztalásunk, Melegben árnyé-
kunk, késöben, és hidegben hajlékunk, farkasságunkban
nyugodalmunk, szerencsétlen végünkben Oltalmunk, go-
nosz Utunkban Istápunk, Vesztedelmünkben Gyámolunk,
hogy Te általad, az hová igyekezünk, békével juthassunk,
és ismét egészségben meg-térhessünk.

Halgasd-meg Uram! könyörgésünket, és a' Te Szól-
gáid Ur'ja't idvességes Oltalmadból igazgassad, hogy é'i-
Lágnak, és az Utonjárásnak szamtalan Veszedelmei
közöt a' Te Segitő egeddel meg-őrizteséssünk.

És tegedd Jóvóltod által, hogy minnyájan meg-ér-
mérjük e' Világban való Jövésünk' voltunkat, és a' föld-
hez ne ragaszkodjunk; hanem tiszta szivvel Lélekkel Te
hozzád vágyakozzunk, és a meg-igért Boldogságba jus-
hassunk. Sz. Fiad' Nevében kérünk halgass-meg. Amen

MS
0434

NB. Ez az Aranyos Levelez volt a Kolosvári Unitarium Collegiumban Tanitó-Professor, vagy Lector.

AZ HÉTBÉLI
MINDEN NAPOKRA
Irattatott, és sokféle Szükségeinkhez alkalmaztatott igen szép
IMÁDSÁGOS KÖNYV,
Mellyben
az Imádságoknak elöne vagynak a Szent Irás szerént való Régi és igaz Vallásról a Keresztyéni Hitnek Czikkelieiről, és a Szent Életről való üdvessséges Elmélkedések.

Irta vala végén Kéhai nagyon Tisztelendö
ÁRKOSI BENEDEK. Ur: 1637tben

Mostan pedig ezen Formában le-irtta sok Lélek' épületire BENTZEDI MARTON. Körös-patakban az 1827dik Esztendöben.

MS
0434

MOL

i. Thes. 5: 17. 18.
Szünetlen imádkozzatok, minden Dolgokban hálákat adván.

Rom. 12: 1.
Az Istent Okossággal és Cselekedettel kell tisztelni.—

Jeremias Tanács a Krisztus Követéséről irt Első Könyvének Ötödik Részében azt irja: Az Irásban hasznot kell inkább keresni, hogy sem hamis mély beszédet.
Az áhitatos és Lelkes Könyveket ugy olvassuk, mint a mélyen és szent járó Irásokat.

Meg-ne-háborits-on Tégedet az Istennek betsületi Kapuja, vagy kitsiny, kinéz Tudományu volte; hanem az Igazságnak ösztönzése indits-on az Olvasásra. — Ne keresd azt, a' ki mondotta; hanem mit mondott, azt vedd eszedben.

A Rabbinusok régi Kör' beszédek:

Ne nézz a Zsidóra, hanem arra, a mi abban vagyon; mert néha az Uj Zsidó tele ó borral, az az: Szakorta az Uj Irásban régi első fundamentumra épitteték Tudomány vagyon.—

Az Ifjuság gyönyörködjék a Tudományinak szorzatjában. Péld. 13: 18. az az: minél inkább tanulnak arra

Dedicatio ad Lectorem. 4.

A' Keresztyén Olvasónak Kegyelem és Békesség légyen az Istentől a mi Atyjánktól, és az Ur Jesus Krisztustól.
Róm. 1: 7.

2. Mós. 3: Illyen Irásért olvassuk: Mózes legeltetvén Jethrónak az ő Apjának Juhait, mikor a' Pusztán túl az Istennek Hegyéhez Hórebhez jutott volna, meg-jelenék neki az Urnak Angyala tüznek lángjában a' Tsipke-Bokorban, és oda tekinte Mózes, és imé a' Tsipke bokor ég vala, de meg-nem-emésztetik vala. Monda azért Mózes: Oda megyek, és meg-látom e' nagy látást, hogy a' Tsipke-bokor meg-nem-emésztetik.

Látván pedig az Ur, hogy oda menne látni, meg-szóllitá őtet a' Tsipke-Bokorból, és monda: Mózes, Mózes! Ki szólete: Imhol vagyok! És monda az Ur: Ne jöjj ide közel, old-le a te Sarudat a te lábaidról; mert a' Föld, mellyen állasz, Szent Föld. —

Az Istennek e' Földön Viselkedő Anyaszentegyházának akképen van állapotja, mint Mózesnek a' Pusztában, ki a' Jegyetlenségről üldöztetvén, idegen földön bujdosnik vala, és a' Pusztában Juhokat örizvala; mert elevéről fogvást az igaz Hivek is nem szép örülségben vagynak a' Világi Emberek előtt; hanem igen szorosra szorittatva, és üldöztetvén, Erdőkben, Barlangokban, pusztákon, vagy idegen Nemzetségek közt bujdosnak. —

Legelsőben a' mi Idvezitőnk az Ur J. Krisztus az Anyaszentegyháznak igaz Pásztora és Feje, nem valami Világi Pálmát, vagy Palotát keresett a' Földön az ő Lelke' mutogatására, vagy Országának felállitására; hanem ő is jövevény volt e' Földön, semmi birodalma Hazája sem Örökségek nem lévén. Mát. 8: 20. Kivánod sorában mingyárt az Ujtörvénnek Első Mestersége vala Evangyeliomban nyilvánvaló; és példát mutatta minden Embereknek, hogy a' mi Istennek Fia és Népe akarna lenni, meg-kellene annak Evangyeliomot hirdetni, az az: a' fáradságoknak és bujdosásnak terhét el-kellene szenvedni.

Azután az Istennek dolgában sok Ozorán, Szüleitől el-távozott, Pusztában tanyázott, és Városokból Városokba járván, az Istennek Országát prédikálotta. Végezetre az ő szolgálatának helyét is, mellyen a' Világiaknak bünéért

áldozék, nem a nagy Város lön, melyben a Királyok laknak, hanem a Városon kivül a Jövevényeknek Mezeje, mellyet nem tudák a maga jutalmáért, hanem mivé tettünk-is ebben kedvetlenül, hogy miképpen Mózes, ki-menvén a Pusztában, az Istent meg-látta; ügy mint az Izraelnek Tábora-vágából ki-menvén, a Krisztus hoz a Táboron kivül, az ő Szabázatját hordozván; mert nints' itt maradandó Városunk; hanem jövendőt kell keresnünk. Zsid. 13: 14.

Nem vagyunk mi a Babylonnak Népei, mely e Világnak Szerelmében plántálta és ölelte az ő Szivét; hanem Jövevények lévén, Mennyei Hazái nek keresnünk, az régi Szent Atyákkal együtt, Kiknek az ő Lelki Magvok bizodalmok ez Életben; mert Polgárok a Mennyekben, az honnan ki-is várjuk, valakit e' múlandó Világhoz feljebb vagyunk. —

Azt mondja az Apostol a Mennyei Országbéli Társaságnak Ephes. 2: 19. Immár nem vagytok Jövevények és Zsellérek; hanem a Szentekkel Polgár-társai, és Istennek Családjai. — Azonáért néha az Istennek Szentei itt e' Földön Jövevényeknek és Zsellérnek, és sok Nyomorúságokat szenvednek; mindazon által miképpen az Írásnak-is Szava-is tartana, hogy próbáltattak és tökéllettetnek légyenek; de meg-nem-emésztenek. Háborúságot szenvedünk, ugy mond az Apostol, de abban el-nem-hagyatunk, meg-alázzatunk, de el-nem-vesszünk. 1. Kor. 4: 9.

Bizonyságra Vannak az el-hagyattatok Példájok Pátriárka az első Istenben ki az Ö. Testámentomban, mint az édes Atyja az ő Gyermeki-idejét. Esa. 49: 15. Jú ugy mond az Apostol 2. Kor. 6: 16. az Élő Istennek Templomi vagyunk, mint az Isten mondotta: Lakozom ő bennek, és bennek járok, és lészek ő Istenek, és ők én Népem lésznek. —

Imé a Kegyes Isten az ő bujdosó Gyermeki mely nagy jóvoltát ajánlja! De mit kiván Pátriárkáinak jutalmáért? Azt, a mit a Mózestől: Oldozd le a te Saruidat lábaidról; mert a föld, mellyen állasz, Szent Föld. Oh mely szerelmes Istenünk! Ezzel mi arra intettetünk, hogy mivel mi régen az Istentől elszakadtunk lévén, a Krisztus' vére által immáron az Istenhez közelítettünk. Ephes. 2: 12. Meg-emlékezzünk arról, hogy Szent az Hely, a mellyen állunk, mert az Istennek az ő Anyaszent Egyházában, mely a Krisztusnak Teste. Ephes. 2: 22. Ne plántáljuntunk, és az Istennek Hajlékaivá lettünk. —

Ezenkivül Prófétáknak az Isten vagy néha néha, akkor-is homályban jelenti meg, és az Istennek édvezitő Kegyelmét csaka meg-nem-érthetőre; de mi az Egyház által, ki a láthatatlan Istennek látható Képe volt. Col. 1: 15.

Mi nálunk

Mi nálunk az mi Istenünkkel fáradtsok lássuk, és vakarjuk mindenkoron erőnk, és Mennyei Polgárok Lévén, fáradtsok és vélle távol kodunk. Phil. 2: 20. Vallyon nem illik-é tehát, hogy olyan szent Életet kövessünk, mely méltó lé, szen az Istennek mi értünk való Szeretetünkre? Jellyen Életre az igaz Hívőket vagy Könyörgés, hálá-adás, dicséret mondása, Lelki áldozat által, és Szeretetben az Istennek szépe dését állgyuk. — Nem csak égészen kell nálá miképpen meg-áldoznunk, mint Mózes, és mi tábornoknak szárait, azaz, a bünnek részeit, nem csak égészen kell el-fagyatnunk; hanem a bünnek régi Rongyát égészen le-vetvén, csaka többé abban nem kell ólöznünk, hogy ha mi nékünk-is azt le mondjátz: Ne részelits ide! Mert nincsen a Krisztusnak égyessége a Béliállal, az Istennek templomának a Bálványokkal, a Szeretetnek a Mértelenséggel. 2. Cor. 6: 15.

Sz. Péter Apostol azt tanítja 1. Pét. 2: 11. 2. Sel. 2: 5. hogy jelleden a Szentségnek Nyája Jellyel-bujdosnik; mindazonáltal el-választhatott az égyéb Nemzetségtől a Sz. Lélekkel meg-szentelésére, az Engedelemmel való fel-támadásra, az Jézus Krisztus' Vérének Szánk való Általmosására, melyet az Isten Fijonnak, Fiától az élő Személyére, a Sz. Lélek nak halálból való fel-támadásának általa, az Örök Szégre, mely el-nem-vehet, meg-nem-mozdulhat, meg-nem-hervadhat, a mely mindenkor a Mennyekben tartatik. —

Mivel azonáltal az igaz Keresztyének Gyülekezetek nem Erők, Sarem a Krisztusnak Szeretett Szent, és a nagy Istennek Dicsőségére hajtsa; Oh mely bóldog vólnál Szia édes Hazánk Földy, hogyha a te Szépa fodat és Szép medet érnéd! mert te hozzád-is az ige Szeretésének a Mennyből alá jövén, emberi Természetben Hajlékra végzése vagyon a te Fiaiddal, ő velle lakozik, és az Istennek az ő Népe, és az Isten az ő Istenek ő vellek vagyon. Nézd a Keresztyének az ő kenyerek és az ő kenyerek az ő kenyerek az ő kenyerek

nagóságja; de a' mi képpen némely sóhajó Vizek a' Földnek mélységében engedtetnek, és ott Sereg és tiltsos Árkokban folynak mind addig, míglen viszontagságos Halmatsok helyet találnak, az hol ki-fakadhassanak: Ugy a' Keresztyén Hivemek-is sámos forsztos meg-fogattatásokon, nehéz-is ugyan minden tellyes séggel nem Rettenetes volna, el-csüggedtetik; De az Istennek nem akarattya tellyes séggel az ő igasságát ki-ölteni, az ő Kivele olta olta fel-emelte, és az ő Dicsőséges Hajlékát meg-világositotta.—

Te bennem-is ó hálátlan Erdély! az Istennek Földén, mellyen állasz, meg-jelentette vala Nemzyei Tudományának tiszta fóllyamát ki-fakasztotta valla, a' Sátánságnak tévelygéséből az Igasságnak világos pályára hozott vala, és vor Nemes Nemzet végezte olyan nagy segedelmét, vor időtől fogva ki-nem-öntötte, mint a' mellyel Fejedeli fel-ékesitteti vala; De mitsoda gyümölcsöt Czeresz? az Istent te bálid Bálót plántálád, és azt mind addig forgalmatosan mivelted, Te pedig vad-egrest kezdettél teremni.— Az ő igaz evangeliomának Tudományát vehémenter kezdi vitted, az ő szent Igéjének Istenes hirdetését vor időtől fogvan hallgattad; de mégis igen valemelő, ellene tsenteskedő Lélekkel fel-búsultál, a' meg-ekesedtél, ki szent Sátorát és Orszagát te benned helyheztette vala, tagadni el-kezdetted, Babonaságoddal, tsalfromló Tévelygéseddel, vor szeretetnek-is, Békeségnek, egymás' Épülésének-is, kegyetlenséggel, Hűtlenséggel, Hűtségevesztéssel, undok bűnös Életed, és egyéb sok vétkeddel, veled lakozó, és jól-tévő Istenedet magadtól ellen gerjesztetted, és ez tőlled el-idegenitted, és volna mind ez ideig is ute álmodásaidnak és hamis vigasságidnak sarnai lábaidról le-nem-vetkezted, Miner okáért, hallyad mit mond Istened: Tudom a' te dolgaidat var. Apoc. 3:15.

Ebben-is te ó jámbor Erdély! azt kell tudnod, hogy az Istennek a' te hamisságid miatt, és a' te Atyádnak igasságáért, még az Abrahámnak kedves Magyarról-is el-távozott, és az Istennek Istenére való Olajfának ágai-is le-törettenek, hogy te bé-oltassál. Mások azért Jeremiás mondja az Apostol Rom. II: 22. Tekintsd-meg az Istennek kegyelmességét és szigorusságát: Azok ellen-a' kik nehezek lettek, Magadat pedig ha kegyelmességében meg-maradsz, különben te-is le-vágattatol. Ne-is csak Lélekkel hitted, Magadat Erdély! nem-csak az Ur Istennek az ő Apostolokkal egyetemben; hanem mind edgyig a' Prófétákat, valamint az Istennek igaz evangeliomát, Igéretit és Parantsolatit, Jóltételi és Fenyitségi mellett meg-tartani kellene, Magad Üdvösségére.

Istennek

Istenektől el-ne-szakadnának, és a' Világnak Értelmes fiaihoz ne-tsatlanodnának.—

A' vagy bárgyú-e te Nyomorult Magyar Országi Árvizek juttainak-e vagy, mellyek immár egynehány Esztendőktől fogva te rajtad által-folynak.—

Imé, mint tettél volna minden rövid gyülekezésnek tartható Képeskre! Imé, mint képen fogyenite-meg, és földhöz vere minket az Istennek a' mi bűneinkért! A' mi Országunkat pusztasággá juttotá, Városainkat és Falunkat tűzzel meg-égetteté, a' mi Földünknek termésétől fogva az Idegenek emel-tetik-meg, és ágy pusztitnak-el, mikép Sodoma a' mi pusztasságot temi, De ha a' Szegedinek Urod Istene magát nem hagyott vol-na bennünk, úgy járnunk volna, mint a' Sodomabeliek, és hasonlók lettünk volna Gomorrahoz.

Mivel azért az Istennek nagy irgalmasságából Magot hagyott meg-nekünk, és minden-képpen mind el-nem-vesztett, bizonyságára igen fényes dolog, hogy imé, mint ezrein az Istentől tanittatunk fellyi, és jöt le szent Életben, igasságban fólgalni; mert a' mi képpen a' Magot azért vetik el a' földben, hogy meg-rothadvan, bővebb Gyümölcsöt hozzon: Mi képpen az Életnek, az ezer olta Dogjait meg, hogy az ő Talentjával meg-tiszteltetvén: Ugy az Istennek ő szent Felsége is majd Innen az el-rothadásig el-tünteted, és a' hamvai vala mivelnek, hogy a' Nyomorúságnak tanigatló Istenének Jelenésében meg-tiszteltetvén, és meg-fiseltetvén, a' keresztyéni Istent Életnek bővebb Gyümölcsét tehessük.

Hogy azért az Istennek Ellenünk fel-indult haragja meg-szünjék, és tellyességgel mint Sodomán, Gomorrán, vagy az Isten Oltalmát mindenestől el-ne-vesztjük, jertsük most bátorsággal, hagyjunk el minden Bálványokat, és az Istennek Igéjét, a' mi vezérlő Tűzoszlopunkat követvén, az Istennek Tábora közé, a' mi vándorlásunk Nemzetségünket idővégéig utoljára elvitteni, és az Istennek meg-bérélteni igyekezzünk.—

Ezért-is azért Keresztyén Olvasó Te bűnös Szolga-Társaid, azaránt az Istennek Szárházában igy Szőllőmvesznek vetni; Ezt az Irásbéli vagyon Istentől ugy igyekeztem irni, hogy a' mi szegény Hazánknak illyen nagy Szükségében vellem Együtt használlyak.

Mert itt az Ur Istennek segedelmével meg-mutatom nemcsak azt, mint kellyen az Istennek imádkozni, és Őtet mind Szivünkben, Szánkban, Dolgainkban, nemcsak azt; mi képpen a' régi Szent Irás, szerint való igaz Vallás,

6. Dedicatio ad Lectorem.

és az Istennek velünk való lakozására méltó ízra szerezzen Élet.

Az Életekben lévő minden Napokra bizonyos számú Imádsá„ gokat rendeltünk, minden Imádságunk eleiben Tüzes Epéget Emelnédé„ szerző istenünk, mellyekkel az Erkölcs nélkül valókat tanítsuk, a Bűnö„ söket meg-jobbíttassa, szerencsétlenjeit vigasztallyák, a nehézségben erejét bátorítsuk, mindeneket az Imádságra késztési„ tni igyekezzünk.—

Kérnek ezokáért mindeneket, a kik méltóztatnak Czélemet olvasni, hogy ezen kitsiny Talentumom szerént való igyekezetemről ne iridy„ sigerjenek, vagy vágalmazó, és Erőltetésből indúlatnak sárjában tévenite„ lenek; hanem igaz szeretségü szeretettel, mely gonoszról nem gondol, nem irige„ kedik, nem fúvakodik-fel, nem tsalárdságra, tsalárdságul. Mennyivel jobb, hogy minden Ember tudakozódjék nem azokkal, kik közönségesen Minde„ nekre Epülésekre időzésznek; hanem a Vétkezőkkel, mellyek miatt az Is„ ten az ő Jeruzsálemi Templomának Lerontását is kívánja mi tőllünk. Én ezzel nem azért irtam, hogy válogatott tzifra szókkal, vagy Fabulákkal az Olvasónak fü„ lyeit szórakoztassam, hanem hogy világos tanítással szíveiket indítsam„ Istenek Oltárára, mint az Istennek igaz tsemjéjét, és buzgó Polgálatjára orvendezzenek és verekedjenek. Mélté„ dolog, hogy Te is a tenéked adatott Tehetségedhez, Jegyzésedhez, Szeretetedhez képest azzal forgolódjál.

Ezek után az Istennek Szerelmébe, és mi Urunk Jézus Krisz„ tusunknak Kegyelmébe, és a Szentlélek közösülésébe ajánlom Tégedet. Amen! 1. Tim. 1:1:12.

Finis Dedicationis ad Lectorem.

Katona Mihály Ifjú.

7.

KÖNYÖRGÉSRŐL VALÓ ELŐL-JÁRÓ INTÉS.

A' Könyörgésnek előtte illik annak szükségéről és módjáról röviden elmélkednünk.

Ezt a' tsudálatos dologot indittja az Embert a' Könyörgésre: Az Istennek parantsolatja, és a' magunk minden napi szükségünk. Az Isten az Imádságot világosan parantsolja Deut. 6:12. 10:12. Mondván: Megtartsd, ebben szüntelenül az Urnák, a' te Istenednek szavát, hogy jól legyen dolgod, a' Polgálatnak Határából, hanem hallgasd a' te Uradnak Istenedet, és egyedül neki szolgálj. Lásd meg Mát. 4:10. 1. Tim. 2:1. Phil. 4:6. azt mondja az Apostol: Semmiről se légyetek gondnokodók; hanem minden Könyörgésben és Imádságtokban hálá-adással a' ti kéréstek megjelentessék Isten előtt. 1. Thess. 5:18. Minden dologban hálákat adjatok; mert ez az Istennek akarattya a' Jézus Krisztus által ti hozzátok. Apoc. 4:7. et 19:10. et 22:9.

Mi magunknak pedig mely igen hasznos légyen az Imádság, a' mi minden napi szükségünk, Olvasóinkra és Szomszédainkra elegge bizonyíttyák. Mert hogy az Isten minket testünkben és lelkünkben vigyázzon, tápláljon, oltalmazzon, vétkeinkben megszabadítson, betegségünkben orvosoljon, és a' kísértetben ne hadjon, sőtt az Imádsághoz, mint valami Isten Mennyekből szóló tudomásra vagyaszszódni, melynek az Istén oly' nagy erőt adott, hogy Illyés Próféta az Imádsággal az Egeknek Tsatornáit bétsukni vala, és az Istennek ki Polgálatjával ismétlen meg-nyitnia vala. 1. Kir. 17:18. Az Izraél Népe a' Mózesnek és Sámuelnek Könyörgésével az Amalekitákat, és a' Philistéusokat meg-győzé. Exod. 17:11.

Dánielnek sokaságokra a' Fene Oroszlánok meg-szűdülének, Dán. 6:10.22. Sydrák, Misák, Abdénágó sokaságra hétszámszor tévén a' sebes tüznek lángjának. Dán. 3:27. Jónás a' Czethalnak gyomrában fél-szálka, és meg-fulladás. Jonæ. 2:2=4. Ezékiás Király ezer. hétszáz Istennek, és halálos betegségétől meg-gyógyula. Esa. 38:2.3. Az Ekrána Tolvajságnak Annak Istennek szívalmára elvétetik az ő meg

ő Magtalanságának példázatja. i. Sám. i: 27. Az Istennek törekedéséért Szent Péter a' Fenyetzből meg-szabadúla. Act. 12: 8. 9.

Krisztus Urunk-is Imádságával nagy és mélóságos dolgoknak szerzésére vala. Utolsó vigasztalását nyere. Luk. 22: 42. 43. Ő az Halál, nak köteleit meg-öldözé, ki az ő Testének Napjaiban nagy kiáltással és könyhullatásokkal való Könyörgését és Esedezését be-mutatá annak, (t. i. Szent Atyjának:) a' ki őtet meg-szabadíthatná az Haláltól, meg is-halgattatott az ő tiszteletiért. Zsid. 5: 7.

Lássuk azért, hogy Nyavalyáinkban a' Könyörgésnél semmi kapnosabb Orvosságokat vásárolnunk. Könyörögjetek, u. m. Adventünk, és meg-adatik tinektek, Keressétek, és meg-találjátok, zörgessetek, és meg-nyittatik. Mát. 7: 8 = 11.

Szent Jakab-is Lép. 1: 5. Ha valamelyik pedig közületek bölcsesség nélkül, kérje Istentől. Luk. 1: 36. Fil. 4: 6. 7. Hogy ezzel többet ne bíllyunk, az Imádságnak Módjáról-is szükség röviden Emlékezetünk, és arra vigyázzunk, hogy a' mi Imádságunk Isten előtt szószátos legyen.

1. A' ki azokáért imádkozik, Elsőben arról gondolkodjék, hogy ha valami bűnben vagyon, azt ne csak el-hadja, hanem ugyan meg-bánnya, és törekedjen azt magában fel-tétlen, hogy annak uralma meg-ne hatalmazhasson azt magában; mert az Isten a' bűnösöket meg-nem-hallgatja. Ján. 9: 31.

Az Urnak szemei az Igazakon vagynak. 1. Pet. 3: 12. és az ő fülei az ő Könyörgésekre. Az Urnak Orczája pedig azok ellen, a' kik gonoszt cselekesznek. Ez. Sálm 1. Kin 2. 8. azt m. Akarom, hogy a' Férjfiak imádkozzanak szentséges helyen cselekedetben és szeretetben minden haragnélkül, és versengés nélkül.

Minden haragnélkül, úgy mond, mert bizonnyára az haragos hajlandóság a' mi Könyörgésünket. Akkor parancsolja Adventünk, hogyha mi ajándékunkat áldozzuk, midőn Felebarátinkkal meg-dem-békélődünk. Mát. 5: 23. Cap. 12: 13. az Cap. 18. De nem csak az Haragtól, hanem mindenétől el-válnyi, valamely a' te Lelkedet bántja; mert halld-meg mit mond Sz. János Apl: Szeretem-e-ti! ha-a' mi szívünk minket nem vádol, bizodalmunk vagyon az Istenhez, és valamit kívánunk, el-vészszük ő tőlle, mert az ő parancsolatit meg-tartyuk, és a' mik kedvesek ő előtte, azokat cselekszszük. 1. Joh. 3: 21. Lásd. Zsid. 13: 18. Ján. 9: 31. 32. Zsóle. 66: 18. Ésa. 1: 16. Példa. 15: 29. Jak. 5: 16 17.

II. Az Istennek imádkozni akarván, lépjen Hitünk és Bizodalmunk. — Krisztus Urunk mondja Mát. 21: 21. 22. Bizony mondom nektek, hogyha Hitetek lészen, és nem kételkedtek, nemcsak illyen dolgokat cselekezztek, hanem ha azt mondjátok amaz Hegynek, vethessél, és essél a' Tengerbe, meg-lészen, és valamit kérvendetek Könyörgéstekben, hit higyjetek, elnyeritek. Lásd. Mát. 17: 20. —

Példa bizodalomra lépjen Krisztus Urunk, midőn azt mondja: Mondjátok imez hegynek; mint meg-tetszik Sz. Pálnak hasonló szavaiból. 1. Cor. 13: 2. Ezek az Evangelium, hogy az igaz és tökéletes hitből származó Imádság által nagy dolgok mennek-végben.

Azt mondja Sz. Jakab-is Jak. 1: 6. hogy a' ki Istentől valamit kér, kérje Hittel, semmit ne kételkedvén. Istvánd korokban semmit abban nem kételkedjél, hogy kérésed ígéret szerint-történnek, és a' mi szükségedre való, azt meg-nem-adnák; Mennyivel inkább nékik nem kell semmit az Istennek jóltévő kezétől kétkedni, mert ha Fiaitokat a' mi édes Atyánk vőlnének el-felejtkezni róluk, de az Isten te vőltad el-nem-feledkezhetnék. Ésa. 49: 15.

Vagy vagyon az, hogy az Isten minden kéréseinket meg-nem-adja; mert hol nem akar az Isten némellyekhez meg-engedelmeskedni. 1. Kin. 8: 6. hol nem jól kérjük, kol vétkedelmes dolgot kívánunk. Ha azokról Sz. Pállal meg-nem-halgattatunk-is Kívánságunkban. 2. Cor. 12: 9. de nem jár kijában imádságunk; mert tudja az Isten mi hasznunkra szükségünk, és szerencsés jobbat ád annál, a' mit kívánunk. És az az Istennek való bizodalmunk, 1. Ján. 5: 14. hogy valamit kívánunk az ő akaratja szerint, meg-halgat minket. Ha azért az Isten betegséggel látogat minket, mikor mi Egészséget kívánnk, — ha szomorúsággal lát, akkor örömet kívánunk, — ha Halálé bocsát, mikor hosszú Életet kívánnk; ezekben is örömest szerez Nekünk meg-nyugodalmunkat; mert a' bölcs Isten ád-e jobbat kérni mit kérünk, a' mi Uraságunk szava mint fűnélen lépjen előnkben. Mát. 6: 9 = 11. Luc. 11: 9. Kérjetek tehát közülletek az, ki az ő Fiának követ adjon ha ő t. Kenyeret kell azért azt ítélnünk, hogy jobb a' mit mi kívánnk amaik, a' mit Isten azzal adni mínékünk. Könyörgése az Ur Christus' példájára, a' ki 2. stylusnak i. imádkozván, azt mondja vala Mát. 26: 42. Atyám! Ha lehetséges múlyék el ez pohár, mind azonáltal nem a' mint én akarom, hanem a' mint te, úgy legyen. A minden napi Imádságban is azt mondjuk Mát. 6: 10. legyen-meg a' te akaratod. A' Fiának mindenben jóknak folgálnak. Kor. 8: 28.

III. Kem csak ajakinkal kell az Istenhez közelgetnünk, a' miképen amaz Esaiás Prófétá, ahhoz Ur Krisztus idejebéli képmutató Zsidók, kikről vala

jelenedni. Esa. 29: 13. Mát. 15: 8. hanem bizgó Lélekkel és nagy ahitatossággal kell imádkoznunk Jud. v. 20. Eph. 6: 18. Jac. 1: 6. Kétség nélkül hasznotalan annak Könyörgése, valaki az Imádságban vagy elvesztözik, vagy Purgyálkozik, vagy elméjével más felé fiyelmez.

Ha azt valami fö Emberrel akarod ésmerni, mind Elmédet, mind befödedet úgy igyekezzed visgálni, hogy Kedvezésed ne valy. Miképpen mérsz állhatatlan és tétovázó Elmével e' Világnak hatalmas Urra eleiben állani? Meg-látod azért, hogy nagy félelemmel járúly Könyörgésedben a' hoz a' vetekedés Urhoz; — Követsed a' Bölcs Tanátsát Cap. 18: 24. Mint ez előtt Könyörgésed, annak előtte készítsed-hozzá magadat, és ne légy hasonló az Istent kisértö Emberekhez. Mint e végre is, tsak Elmédet összeszedd minden Imádságod eleiben, hogy azokat, vagy Gazsonló dolgokat Imádságod előtt olvasván, egyéb külsö dolgokról valló gondolatidat Elmédből tellyességgel ki-vessed, mellyek meg-gátollyák a Könyörgésnek bizgó adgát s' vagy Isten féledni bölcsen ki-oltyák. Az Isten igen vetekedö. Zsolt. 76: 8. 9. Lélyeget Példánk az Éli Papfiai, i' Sám. 2: 21. Nádab és Abihú. Lev. 10: a' kik, mivel nem valának hivek az Istent félni állásokban, mind el-vesztenek. —

II. Ne sünnyedj-meg, és ne fáradj-el sünetlen imádkozni, 1. Thes. 5: 17. Lom. 12: 12. Colos. 4: 2. A' Könyörgésekben, úgy mond Sz. Pál, álhatatosok légyetek, vigyázván azokban hálá-adással. Eph. 6: 17. Az Idvességnek Sisakját vard: Láss meg Krisus Urunk Példa beszédeit, mellyekben int, hogy mindenkoron kellend imádkozni, és nem kellend abban meg-restülni. Luc. 18: 1. Cap. 11: 9. 10. Cap. 21: 36. Mát. 26: 41. Főképpen pedig a' Nyavallyákban és Szükségben az Ur Krisus' nyomdokát és intését követni köteles, ki azt parantsolta: Vigyázzatok, és imádkozzatok, mat. Luc. 22: 44. Ezért sünetlen kell imádkozni, az az, nem csak nyavallyáinknak hanem jó dolgainknak idejében is, és mind addig, miglen Isten kérésünket meg-nem adja. Könyörgessetek, és meg-nyittatik, úgy mond Idvezitönk. Luc. 11: 9.

Az Isten próbállya néha, ha vagyon-é tökéletességünk, és mivel Bolygatásaink tsendes futunk, azt nem igen betsülyük; az Isten látatja velünk néha késni a' meg-halgatással, hogy azt ő áldásával tudjuk meg-betsülleni, jól élnek azzal, ki földi Istenétől, hogy azt ne vigye el tőlünk.

Rem

Nem tsak mi magunkért kell pedig imádkoznunk; hanem mindenekért 1. Tim. 2: 1-3. a' mint az Apostol tanitok: Kérlek azért Atyámfiai, hogy könyörgések mindenekért. v. ö. Leg-főképpen pedig a' Szentekért, azaz a' Hivekért, és az Igasságnak Hirdetöjéért könyörgeni parantsolgat. Colos. 4: 3. Eph. 6: 18. 19. mert azokra mi tagjaink. Rom. 12: 4. 5. 1. Cor. 12: 12. Sőt az Ur Jesus Krisus' Törvénnye szerént, még Ellenségainkért-is kell imádkoznunk. Mát. 5: 1. Pet. 2: 22. 23. Remélik azok, kiért Keresztyén Emberekhez, hogy Ellenségeinknek gonosz kivánnyainak, miképpen a' Pogán az ö Isteneivel szokott élni; Mert Tudgyuk az: hogy nintsen abra parantsolatunk, hogy Ellenségünket Szeressük; hanem arra vagyon, hogy áldgassuk, imádkozzunk azokért, a' kik minket háborgatnak. Mát. 5. Másik az: hogy több jeleségeket, és nagyobb szerentséget kivánn mi tőllünk az Isten mint a' tánna az örök Életnek Igéjét prédikálnia minékünk, a' mint igen képen meg-mutatja Krisus Urunk. Mát. 5:

Azért, a' mint Episcopius Nicolaus Imádságmutsával így szól in Epistola ad Augustinum irtt, látatok még Sz. Pális a' testi indulatot követni, mikor gonosz mondok a' Pogán Istenekre. Act. 23: 5. Melyben mind a' Hebreus Törvénnyét Lásod. 22: 28. Rom. 12: álnak-hagta, és nem követé az Krisust, és hasonló hoppmáért gonosz nem mondott. Ján. 18: 22. 23. 1. Pet. 2: 23. Hasonló gyarlóság volt más időben-is Sz. Pálban Act. 15: 39. Gal. 2: 14. Vévén észben Sz. Pál ebbeli vétkét és fő-parancsát, azt mindjárt meg-jobbitotta. v. ö. és az többi szentek nem sikolkodtak. Rom. 12: 14. 1. Cor. 11: 1. 2. Cor. 4: 10. 11. Az Ur Krisus' Imádságja forogjon azért mind sünetlen Elmeinkben, ki Ellenségeinkért így könyörgött. Luc. 23: 34. Atyám! botsásd-meg nékik; mert nem tudják mit tselekesznek. Erez után minek előtte az Hébeli Napnyugta vonna Kedvetlenségbe, sekhez és Imádságokhoz fognánk; a' jó Isten segitségét velem lévén, igéretem szerént meg-mutogatom: ki légyen az Isten, a' kinek kell könyörögni? és mit kellyen kívánnunk a' Szent Istentől szerént az Atyától. Fiúról és Szent Lélekről?

Az Atyáról

AZ ATYA ISTENRŐL.

1. Ki légyen az az Isten, a' kinek kell könyörögni?

A' mely Istent mindenek felett imádnak és tiszteInek az igaz Keresztyének, a' nem más, hanem az, a' ki e' Világot teremtette, melynek ugyan Ő egyedül, mindenek felett való Ura és Gondviselője, ki az Ó Testamentumban Abrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak Istenének mondatik, az Uj Testamentumban pedig[3] világosabb és Méltóságosabb Nével az Ur Jesusnak Atyjának és Istenének neveztetik.

Mellyekre a' Szent Irásból így mutogathatunk-meg:

1. Hogy az Isten légyen Mindeneknek Teremtője, világosan olvashatjuk Gen. 1. Ezek könyörögtek az Ur Jesusnak Izsajás Mat. 11: 25. Luc. 10: 21 azt mondja vala: Köszönöm tenmagadnak Atyám, Mennynek Földnek Ura és Teremtője. Az Apostolok is Imádságokban Uraknak Istenünket, a' ki az Istennek könyörögtenek Act. 4: 24. Uram te vagy az Isten, a' ki teremtetted a' Mennyet és a' Földet.

Mondanád: Ugy tetszik, mintha nem az Isten, hanem az Angyalok teremtették volna a' Mennyet, Földet és az Embert; mert így szól Mózes: Kezdetben teremtette az Istennek (Elohim) a' Mennyet, és a' Földet. Ismét Cap. 2: 26. Teremtsünk Embert. Ezekből megtetszik, hogy az Angyalok is Teremtők.

Felelet: Semmiképen nem; mert a mi az első mondást illeti Dara Elohim, azt a' Szentek az Istennek, annyit tésznek, mint teremtő az Isten a' Bálo Nyelvnek tulajdonsága szerint, a' mint Cor. Cardinál Bellarminus Lib. 2. de Christo. Cap. 6. azt méri mondani, hogy Lombardus Magisterre Sententiar. akaratjában ebből az Irásból megbizonyítani, hogy nem volna az Atyja Isten teremtette e' Világot, igen gyenge okkal az Irás, mintha sokakból állna a' Jó. jóllakjon így Mózes: Istenek teremtették az Eget és a' Földet. Ezek a' Példákkal is megmutatja Gen. 21: 3. Vett a' Király Ezekiás Ur Istenünk Abrahámnak tanyájára. Ezt így: Bálul Adonai Elohenu Abrahám' Személyét jelenti. Ismét Exod. 21: 4. Ha az ő Urai közül annak Istenségét.

Hiszed

Istenét Adonaj, az az, adott az ő Ura.

2. Sam. 11: 23. Mellyik Népe olyan mind az egész Földön, mint a' te Néped az Izraél, melly ért el-ment vala az Isten, hogy meg-váltsa. Bálul így vagyon: Menének az Istenek. — Exod. 20: 3. Ne légyenek tenéked én előttem idegen Istenek. Bálul? Ne légyenek idegen Istenek.

Péterünek Szentatyánk Cajétanus Cardinállal éjjeli hasonlóképen magyarázza azt a Locust, hozván erőss Példákat arra elő, hogy Elohim, az az, Istenek, egy Istenről értetik, mint Ezra. 9: 4. Jos. 24: 19. Elohim Chedoschim hu, az az, Szent Istenek.

Gen. 42: 23. Az így Józseff Földnek Urainak mondatik.

Calvinus János-is Erőtlenkedik mondja ezt a Locust az Hárcom vágnak mutogatására, intvén mindeneket, hogy az ő fejeket ne törjék. Quin potius monendi sunt Lectores, ut sibi a violentis ejusmodi glosis caveant.

Sic Lucenus, Santes Pagninus, Isaac Druvius, Hieronymus Lib. 2. adversus Jovinianum, Pag. 29. Revertitur, quia Corpora Veteris Templum est Spiritus Sancti, frivolum est, cum Scriptura Divina solent et unum pluraliter, et plura singulariter appellare.

A' Második Mondásbanis Teremtésünk; Nem következik, hogy az így szólló Istennél több teremtő Isten vólna; mert jóllehet az a' mondás Társaznak plenitudinis jelzi; de nincsen ott meg-irva, hogy sokan vittek vólna végben az Embernek alkotását; sőt inkább azt sem az egy Istennek tulajdonitja a' következendő párban Cap. 2: 27. Cap. 6: 7. Mát. 19: 4. Marc. 10: 6. Act. 17: 26. Colos. 3: 10.

Szorúsra pedig az Irásnak az Isten felől úgy jóllani, mintha társaszónak volna Isten a' következő-kiállásokis, jóllehet nincsen az Istennek semmi szükség ehez' társára; mint meg-tetszik Mik. 5: 1. Reg. 22: 20. Job. 1: 6. 2: Esa. 6: 8.

Mikor azért az Isten azt mondja: Faciamus, Teremtsünk, azt akarta jelenteni, hogy az Embert nem akarta olyan közönséges módon szaporítani, mint egyéb állatokat; hanem annál Méltóságosabb móddal, mint valami nagy tanácsból, szavát tévén az Angyalokra, közölvén ő velek nem az Ember teremtését, hanem az Embernek Teremtéséről való tanácsát. —

Azért miképen az Elohim, úgy Isten jegyez, a' mint ide fellyebb vólna Ember; hogy Istenünk Atyja Isten Embert teremtett, a' Méltóságért pedig úgy mely jól illik Istennek minden Nyelvekben igen közönséges.

Krisus Uraink szól az úgy maga Személyében Joh. 3: 14. Dávid is

zolly mondom néked, hogy a mit tudunk, azt mondjuk. Alább v. ö. Ha földi dol, gokrol mondottam. v. ö. Lásd-meg. Marc. 7: 20. Ösve-vetvén. Luk. 16: 18. Róm. 1: 8. Zid. 6: 9. 11. Cap. 13: 18. Dan. 2: 24. Gen. 29: 27. Jób. 18: 1. 1. Kir. 2: 8. Zsa. 14: 22=25. Num. 22: 7. Cant. 1: 4.

Ez' Magyarázatnak világos voltát még Luther Mártonnis meg-vallotta mondván: hogy ezt a Locust Szeretnénk Kimbert, a Páterek hijjában magyarázták az Háromságra; mert azt abból meg-nem-állithatóy áll. Az Genesi quamvis tanti hunc locum pro Trinitate Testimonium faci at, ut nec Postam Inferorum illud vibi adeptuas confidat.

Hasonlóképen Melcerus azt tanitja: hogy az Isten nem a Sinnal szól, mondván: Szeretnénk, hanem azt ezaz szóllás' formájának tulajdonitja mondván: Quod pluraliter loquitur Deus, nostri ad Trinitatem referunt, quasi Filium vis allocutus, per quem Omnia fecit, quod non improbaverim se, quidem, sed ego hac Lingvæ Consvetudini, qui et alibi Lingvis Mos est, tribuerim, ut Deus loquens humanâ more introducatur.

Viszonyag ama szókat magyarázván Gen. 2: 18. Segitöt szerzek ö néki, Azt irja: A Miczinei azt itélik, hogy mikor az Isten azt mondja: Szeretnénk, azt jelenti, hogy az ég: Alabai sok személy van; Ix pedig mondván: Szerzek, az ég: Alatot jelenti. De ez azt igy értem, hogy az Isten az Emberek' szavaik perjenek, hol igy, hol amugy szól. Sed prius, inquit, Deum hominum more nunc pluraliter, nunc singulariter inducit loquentem. Igy magyarázzák Simon Episcopius, Hugo Grotius. Ezen értelemmel kell venni azt is, midőn az ég: Isten szól az Angyalokna mint: Királyunk alá. Ugyan ott Cap. 11: 7 egyben-vevén az 5. 6. 7. Versekkel. Ismét Cap. 3: 22. Imé Adám lett, mint egyik közülünk. Az Isten az Angyaloknak jelenti-meg, hogy Adám olyan lett, mint ök is közülök; mert tudni szint Istennek vagy Angyali dolog vala szig akkor.

Mondanád: Az Ige te Vát ész a Szent Lélek nem Személy-e? Mert Dávid Zsolt. 32: 6. igy szól: Az Urnak beszéde által lettek az Egek, és az ö Szájának Lelkével minden ö Szerecsi?

Ki Nem; mert a Dávid' szava szok annyit tészen, mint a mit v. 9. mond: Ö mondotta, és lettenek, ö parancsolta, és elö-állottanak. Mint Gen. 1: 3. Monda az Isten: Legyen világosság, és lön. Es v. 6. Monda az Isten: Legyen ki-terjedtség, és lön. Lásd. v. 9. 11. 14. 20. 24.

Lásod azért, mint tartanak mindenek az ö beszédére, vagy Szájának Lelkére;

A Szókrnál pedig a Szájnak Lelke Szájnak tselekedetit vévén, mely által szót tanitsz az Emberek szóllani. Igy szól az Irás Jób. 15: 30. Az Istennek az Isten Szájának Lelkével, vagy indulatával, vagy tselekedetével, azaz, Szájával ki-töltetnek.

Igy Zsa. 11: 4. 2. Thess. 2: 8. ezt az Ur meg-öl az ö Szájának Lelkével, azaz, Szájával. Avagy, a mint Vitáblus magyarázza: Az Ur az Anti-Krisztust ö Szententziájával halálra ádja. Azt pedig a Dávid' mondásait igy magyarázzák mint mü, vagy Sido-vagy, a mikre a többi közöltt Menochius in hunc Locum jelenti. —— Közképen pedig Calvinus János azt igy irt: Scio Verba esse supervacua, à multis Testimoniis, quibus usi sunt Patres, planissima illa Davidis verum esse, citasse nec Davide: Verbo Domini Cæli firmati sunt, ne probent non illius Sp. Sancti opus esse Mundum, quam Filii, sed cum in Psalmis usitatum sit sæpè idem bis repetere, et cum apud Esaiam Spiritus Dei idem valeat, atque Sermo, in Sermone est illatio.

Ducseus nevü hasonló passust hozza-elö Enyedi György. A' Sz. Irás is Cap. 33: 4. mikor igy szól: Az Istennek Lelke szinálat engem, és a Mindenhatónak tselekedése adott is életet nekem. Az Istennek Lelkén nem csodálkozzál ezt, hanem az Isten' Erejét, hatalmát, mely Szóinek is mondatik. Cap. 20: 9. Igy az Isten' Ereje Istennek ujjának is mondatik, mely tsodálatos dolgokat tselekedett. Pole. 8: 19. Mikor pedig azt mondja Jób, hogy a Mindenhatónak tselekedése adott is életet nékem, ezzel az Ember' Teremtésének Historiájára, mely ezen Szóval irattatott-meg Gen. 2: 7. Formálta pedig az Ur Isten az Embert a Földnek porából, és tselekedet vala az ö Orrában Életnek tselekedete, és igy lett Élö Lélekzés. Hogy pedig ide nézett Jób, meg-tetszik az 6 versekből is. Es illyen mondásokkal tsak nem hasonlitgatnak, nem nem vélem is-mig az Irás, mely az ö Teremtésre igaz az Atya Istennek tulajdonitja, melyet még világosabb Sz. Irásbeli mondásokkal is mig mutatnak és bizonyitnak.

II. A' Teremtö Isten igaz Egy. Deut. 6: 4. Hallyad Izrael, az Ur az Isten Istened egy Isten. Cap. 4: 35. Az Ur ö az Isten, és nincs más ö kivüle. Cap. 32: 39. Lássátok, hogy én egyedül vagyok, és nincsen más kivülem. más Isten, én ölök, és én elevenitek, én sebesitek, és én gyógyitok, és nincs' a ki kezemből ki-szabadithasson. Zsolt. 18: 32. Kivüled az Urnak nincsen Istene, vagy kitsoda Istenünk a mi Istenünknek kivüle? Zsa. 44: 24. Ezeket mondja az Ur, a ki meg-váltod, és a ki téged az Anyád méhétül fogva formált: Én vagyok az Ur, ki mindeneket tselekszem, az Egeket egyedül ki-terjesztem, a Földet magamtól ki-terjesztem,

Cap. 45

Iustinus Martyr Lib. ad Marcionem, a' kit Irától és dö-hoz Irenaeus Lib. 4. Cap. 14. azt mondja: hogy ő maga a' Krisztusnak sem adna hitelt, ha az Atyán kivül más Istent hirdetett i. predikállott volna, t.i. Mindenek feletti való Istent.— Mert Iustinus Martyr Colloquio cum Tryphone a' Krisztust Istennek mondja ugyan; de azt tanitja, hogy: Nem az, a' ki Mindeneknek Teremtő Istenek mondatik, hanem annak Fölgája, mondván Istennek Fia. Ille dicit, cum Patri Domino, quod subditum, voluntatem Patris exequi, Ministrantem Patri Universorum. Hunc nempe Christum visum esse, Illum (i. Patrem) nunquam. Hunc descendisse et descendere propé. Illum non item. — Ineffabilis enim ille Pater ac Dominus omnium, nec venit, nec ambulat, qui loco nullo, nec Mundo quidem Universo capitur, utpote Mundo ipso antiquior; Ezt több ilyen savat-is vagynak Iustinus Martyrnak, mellyeket mostan röviden nem Sokat dö-nek hozok.—

Irenaeus Lib. 2. Cap. 9. Minden Irások, ugy mond, azt vallyák, és a' Krisztus-is az Atya Istent hirdeti, ki Menyben vagyon, és nem mást. Cap. 4. Cogitate, qui talia adhuc audiunt: cum ipse solus Pater Deus dicatur scilicet a Christo, qui et verè est, quam vos verum dicitis; sed et cum Veritatem hunc solum sciunt Deum (i. summum); sed et cum Dominus hunc solum confitetur Patrem, ut alterum neveant, contemnant Magnitudinem Solam Patris, ut sit unus, qui verè est Deus.

Et Lib. 1. Cap. 19. Omnes sivé quotquot sunt Haeretici, Deum quidem unum dicunt, sed pro Sententiam suam immutant, ingenti conficti, qui sint eos.

Et lib. 3. Cap. 1. Omnes isti Evangelistae unum Deum quidem factorem Coeli et Terrae et Prophetis adnunciatum, et unum Christum Filium Dei tradidervnt nobis, quibus vigiles non apparuit, spernit quidem patrem Domini, spernit Christum, spernit Patrem, et est à semetipso Deus, quod faciunt omnes Haeretici.— Et. Lib. 4. Cap. 1. Tit: Christum ipsum Discipulis alterum, unum ve veru Deum, et hunc unicum vocavi Patrem.

Bellarmin. Irenaeusnak illyen savai hozzá-ló Lib. 1. de Christo Cap. 10. Christum Seductorem fuit, et alium praedicavit praeter Deum.

Clemens Alexandrinus Lib. 1. Strom. Cap. 9. az Atya Istenről Sokan azt mondja: az az igaz és jó Isten, a' ki világ-teremtő Istennek nevezetik, ki minden, és minden; mert ő az Isten, a' ki tudta Istentől való Isten; — Amán igy Böll: Az Atya Isten mennie előtt teremtett vala, ugy egy Isten vala, jó vala, Czáfárt Teremtő Isten az, és Atyai szava Mennie. —

Et Lib. 5. Stromat. Sőt azzal az Istennel magyarázza amit Mózes a' Zsidóknak ir, a' ki ingenitus, nem Patiens, Hallgat Irenaeus a mi dolgunkban.

Et Lib. 7. Deum Abrad. Isaac & Jacob neminem esse aliquem, praeter Patrem.

Iren

Item: Qui est Animo vere Regio, et Cogitatione pradituus, is cum est pie Deum colat, et ab alienis a suspitione perfecte habeat cum solum qui est solus Deus honorandum (1 Cor. 8. 6.) et benedicendum esse, Magnificum beneficentia omnes completes. eum principem et dominum bonorum, Malorum autem non esse Caesarem.

Athanasius: Oratione pro Christianis sic: Minden be dűnkben mi sem él. Jesus Christusnak, ki a Világot teremette, ki semmiből nem fűlelett.

Origenes: Hanyájan Istennek tartyák érette, hogy azt hitte, hogy ő Ur Jésusnak nevezi, a Krisust pedig, úr és Istent. Lelket és teremtett állatot Isten szentlelke vitt Agyonkínzatni Dom. 6. Epist. ad Aric. D. Thomas Epiphanius Haer. 76. mert Arius mind ezeket ő neki azt hitte, hogy a Krisus se világ teremtésében tett, az által pedig nem vólt, és az ősten az ő szentlelkét ille... jában ezt cáfolni Hajotta. Abrahámos vart, de vá nem úgy hiszik. —

Terrullianus lib. de Praescrip. Cap. 36. a Corinthusi, Philippi, thessalonicai, Ephesusi, és Romai Ecclesiáknak Irásokkal ugy irja-meg a dolgot. Vallástételeknek quid didicerit Romana Ecclesia, quid docuerit cum Graecis quoq; Ecclesijs.

Ile unum Deum nobis Creatorem Universitatis, et Christum Jesum ex Virgine Mariq; filium Dei Creatoris, et Carnis Resurrectionem, Legem et Prophetas cum Evangelicis et Apostolicis miscet, ac proinde probat eam fidem.

Lib. 1. Adversus Marcionem: Deus si non est unus, non est, quia dignius existimus non esse, quodcunque non ita fuerit, ut esse debebit. Deum autem sic unum esse debere, quem quid est Deus et non aliter inveniet. Quantum humana ingenia de Deo definire potest, id definito quod et omnium Conscientia approbat. Deum summum esse Magnum, in Aeternitate Constitutum, ingenitum, sine initio, sine fine. Et cui ego Patri duo Summa Magna Componam?

Solus enim exigam. Cur non plura, si duo? quando locupletionem oportet esse, et credi possessionem Divinitatis, si competere si minorem. Lib. 2. Christum non literam Dei intelligendum, quam Creatorem, aut determinatorem alium Deum non existentem, praeter Creatorem, quem per ipse praedicavit. —

Libro de corpore Christi: Nam est quo ejus operuerit, in qua summa potestas Domini agendae (Patris) ex illo per assumptionem potestatis? est Jesus (Christus) et dicitur est Dominus. Quia et Pater Deus est, et Dominus Deus est, tot nomen ideo Pater est Judex semper, quia Deus semper.

Non nos Deus genuit ejusve nunc Filium, nec Judex nunc Pelicanum, sed Pater semper cum et delictum, et Filius non fuit, qui Judicem, et qui Patrem faceret. Lib. 2. adversus Marcionem: Novimus de Patre Filio et Spiritu Sancto. Hic congruum visum est hasonlót írni Tertullianusról nem sokat; Az alkalmatosság

sok jelen Dolgozat ix. Apologetico Ad Gentes: Dicimus, et palam dicimus, et verbis torquentibus taceri nobis vociferamur: Deum colimus per Christum illum hominem, Nec illum, et in illo se agnovisse, et colitule Deum, ut Judaei vel spondeamus, qui et ipsi Deum per Hominem Moysen colere didicerunt, ut Graecia accusavit. Orpheus Liberi Musaeus Atheniensis Melampus Argivus, Triphonius Boetia imitationibus Homines obligaverunt. Ille Deos quoque Domitianus Gentium et Romani: aspiciam, Homo fuit. Compilemus Numa, qui Romanos operosissimis superstitionibus onerarit.

Cyprianus: Sract. 4. De Idolor. Vanitate. Cui simulacra est: Quod Idola sint nihil, et quod unus Deus sit, ipse dixit: Unus igitur Dominus Deus est, et non alius, neque enim illa sublimitas potest habere Consortem cum sola Omnia teneat potestatem. Item: Nec nomen Dei quaevis, Deus nomen est illi. Illa vocabulis opus est, ubi proprietas appellationibus indicitur demonstranda, ut Deus, qui solus est, Dei vocabulum notum est.

Arnobius: Adversus Gentes: mikor Istet Pusztán Mózesben helybenhagyván, és alászállván tűzből égetőt Sinai, kérdezének: Mi neve vólna az ő Istenének? Ipse dixit ad eos: Ego sum qui sum. Hoc est nomen meum aeternum. Ezzel nézd meg Clissa Lib. 4. Cap. 14. Ille vero exhibuit Deo fidem, discuit enim, quod unus Deus sit, nec unquam se Deum esse dixit, qui a non sit. Lib. 4. Cap. 14. Ille vero exhibuit Deo fidem, discuit enim, quod unus Deus sit, eumque solum coli oportere, nec unquam se Deum esse dixit, qui a non sit. Ipse fidem, simplex, ne Deus tollere, et unum asserere, inducere alium praeter unum.

De Ira Cap. 11. Si multi sint Dii, dum habent singuli Potestatis aliquid ac Numinis, summa ipsa Decoratio, nec penes unum habere singuli: totum quod est communiter cum pluribus, unicuique debito earum, quantum Caeteri possidebunt.

Lib. 1. Cap. 30. Ez mondja Lactantius a Catholica Ecclesia Vallásáról. Ezek az tudósok, mind a Nicenumi Zsidós dolgokban, nincsenek, nincs bellyekben vas az Istennek magasztalásra, amaz ugyan

VIII Az Úr

Isten mindenekre felvé Ures, a mint Dr. Pal tanit Eph. 4. 8. Hoseas Levit. 10. 17. David Zsolt. 126. 2. Ezek nézd meg Clissa tak az Ur Istenről; mert mind mindenek felett van, nem függ, és nincsen Isaiah. Ezek 42. 10. 11. Cap. 44. 6. Cap. 42. 8. Cap. 48. 12. Apoc. 1. 8. Ecclesiast

Az Atya Istenről.

Cap. 46. 8. Én vagyok az Ur, és nincs több én nálamnál, nincsen Isten, mellettem. Ezekiel. 28. 2. Mivel szíved felemelkedett, és azt mondottad: Isten vagyok, Istennek székében ülök a tengernek közepében, holott te ember vagy, és nem Isten, noha szíved olyan, mint az Istenek szíve. Dán. 3. 29. Azért én parancsolatot adok, hogy minden nemzetségből, nyelvből, és rendből, aki szólást tesz az ő Istenek ellen, darabokra vágattatik, és házai hamuvá tétetnek: mert nincs más Isten, aki így megszabadíthasson. Dán. 6. 26. Mert ő az élő Isten, és örökké megmarad, országa el nem pusztul, és uralkodása mindvégig megmarad. Dán. 11. 36. Sőt felmagasztalja magát, és felnagyobbítja magát minden istenek felett, és az Istenek Istene ellen is szólásokat szól, és szerencsés lesz, míglen elvégeztetik a harag, mert ami elvégeztetett, végbemegy. Dán. 11. 37. Atyái Istenét sem becsüli, sem az asszonyok kívánságát, sem egy istent sem becsül, mert mindenek felett felmagasztalja magát. Dán. 11. 38. Hanem az erősségek Istenét becsüli az ő helyén, és az Istent, kit atyái nem ismertek, becsüli aranyal, ezüstel, drágakővel, és kedves dolgokkal. Dán. 11. 39. Így cselekszik az erős várakban az idegen Istennel, akit megismer, megnöveli dicsőségével, és uralkodni fog sokakon, és földet osztogat ajándékul. Dán. 11. 45. Sátorát felüti a tengernek és a szent hegynek szép dicsőségében, és eljut az ő végére, és nincs, aki segítsen rajta. Dán. 12. 1. Akkor támad fel Mihály, a nagy fejedelem, aki a te népedet oltalmazza, és lesz nagy nyomorúság, amilyen nem volt, mióta nemzetek vannak mindaddig az időben. Ezen időben szabadul meg a te néped, mindenki, aki feljegyeztetve találtatik a könyvben. Dán. 12. 2. És az alvók közül felserkennek sokan, akik a föld porában hevernek, némelyek az örök életre, némelyek pedig az örök gyalázatra és szégyenre. Dán. 12. 3. Az okosak pedig fényleni fognak, mint az égboltozat fénye, és akik sokakat igazságra tanítanak, mint a csillagok örökkön örökké. Dán. 12. 4. Te pedig, Dániel, titkolózz e beszédekben, és pecsételd le e könyvet az utolsó időig: sokan járkálnak majd fel és alá, és megsokasodik a tudomány. Dán. 12. 5. Akkor látám én, Dániel, és ímé két más állott vala ott, egy a folyóvíz innenső partján, és egy a folyóvíz túlsó partján. Dán. 12. 6. És monda az egyik a lenvászonruhába öltözött férfiúnak, aki a folyóvíz vizei felett állott vala: Mikor lesz vége e csodálatos dolgoknak? Dán. 12. 7. És hallám a lenvászonruhába öltözött férfiút, aki a folyóvíz vizei felett állott vala, amint felemelé jobb kezét és bal kezét az égre esküvék annak, aki örökké él, hogy egy időre, időkre és felére, és mikor a szent nép szétszórattatásának hatalma elenyészik, mindezek elvégeztetnek. Dán. 12. 8. Én pedig hallám, de nem értém. Azért monda: Uram, mi lesz ezeknek a vége? Dán. 12. 9. Monda: Menj el Dániel, mert elzárt és pecsételt e beszédek az utolsó időig. Dán. 12. 10. Megtisztulnak, megfehéredtetnek és megpróbáltatnak sokan, de a gonoszok gonoszul cselekszenek, és a gonoszok közül senki sem fogja megérteni, hanem a bölcsek fogják megérteni. Dán. 12. 11. Mert attól az időtől fogva, amelyben megszűnik a mindennapi áldozat, és felállíttatik a pusztító undokság, ezerkétszázkilencven nap lesz. Dán. 12. 12. Boldog, aki várja és eléri az ezerháromszázharmincöt napot. Dán. 12. 13. Te pedig menj el a végső időig, és nyugodjál meg, és támadj fel a te részedben a napok végén. Hós. 1. 10. Mégis Izráel fiainak száma olyan lesz, mint a tenger homokja, amelyet sem mérni, sem számlálni nem lehet; és lesz, hogy azon a helyen, ahol azt mondták nekik: Nem az én népem vagytok, azt mondják nekik: Az élő Istennek fiai vagytok. Hós. 2. 1. Mondjátok testvéreitekről: Ammi, és nővéreitekről: Ruhama. Hós. 2. 2. Perlekedjetek anyátokkal, perlekedjetek, mert nem az én feleségem ő, és nem vagyok az ő férje; távolítsa el tehát paráznaságát az ő orcájától, és házasságtörését az ő emlői közül. Hós. 2. 3. Mert különben levetkőztetem őt meztelenre, és állítom őt születése napjának módjára, és olyanná teszem őt, mint a pusztaságot, és olyanná teszem őt, mint a kiszáradt földet, és megölöm őt szomjúsággal. Hós. 2. 4. Gyermekeinek sem könyörülök meg, mert paráznaság gyermekei ők. Hós. 2. 5. Mert paráznaságot követett el az ő anyjuk, megszégyenítette magát, aki őket fogadta: mert azt mondta: Elmegyek szeretőimhez, akik kenyeret és vizet, gyapjút és lenvásznat, olajat és italt adnak nekem. Hós. 2. 6. Azért ímé, elkerítem az útját tövissel, és sövényt vonok körülötte, hogy ösvényeit meg ne találja. Hós. 2. 7. Szeretőit üldözi majd, de el nem éri őket, és keresi majd őket, de meg nem találja. Akkor azt mondja: Elmegyek és visszatérek az első férjemhez, mert jobban volt nekem akkor, mint most. Hós. 2. 8. Mert nem tudta, hogy én adtam neki a búzát, a mustot és az olajat, és ezüstöt sokasítottam meg neki, amelyet Baálnak készítettek. Hós. 2. 9. Azért visszavonom az én búzámat az ő idejében, és az én mustomat az ő rendelt időben, és elragadom az én gyapjúmat és az én lenvásznamat, amelyek az ő testét takarják. Hós. 2. 10. Most pedig felfedem az ő szégyenét szeretőinek szemei előtt, és senki sem szabadítja ki őt az én kezemből. Hós. 2. 11. Megszüntetem minden örömét, ünnepeit, újholdjait, szombatjait és minden ünnepi gyülekezetét. Hós. 2. 12. Elpusztítom szőlőjét és fügefáját, amelyekről azt mondta: Ezek az én bérem, amelyet szeretőim adtak nekem; és erdővé változtatom őket, és a mezei vadak megeszik azokat. Hós. 2. 13. Megbüntetem őt a Baálok napjaiért, amelyekben füstölt nekik, és felékesítette magát fülbevalóval és ékszerrel, és követte szeretőit, és engem elfelejtett, azt mondja az Úr. Hós. 2. 14. Azért ímé, én elcsábítom őt, és a pusztába vezetem, és szívére beszélek. Hós. 2. 15. És onnan szőlőit adom neki, és az Ákor völgyét reménység kapujává teszem, és ott fog válaszolni, mint ifjúságának napjaiban, és mint Egyiptomból való feljövetelének napján. Hós. 2. 16. És lesz azon a napon, azt mondja az Úr, hogy ezt mondod majd nekem: Ishi, és nem mondod majd nekem többé: Baali. Hós. 2. 17. Mert eltávolítom a Baálok nevét az ő szájából, és többé nem emlékeznek nevükről. Hós. 2. 18. És szövetséget kötök azon a napon értük a mezei vadakkal, az égi madarakkal és a földön csúszó-mászó állatokkal, és az íjat, a kardot és a hadiszerszámot összetörve kivetem a földről, és biztonságban hagyom őket. Hós. 2. 19. És eljegyzem magamnak örökre, eljegyzem magamnak igazságban és ítéletben, kegyelemben és irgalmasságban. Hós. 2. 20. Eljegyzem magamnak hűségben, és megismered az Urat. Hós. 2. 21. És lesz azon a napon, azt mondja az Úr, meghallgatom az eget, és az meghallgatja a földet. Hós. 2. 22. A föld meghallgatja a búzát, a mustot és az olajat, és azok meghallgatják Izráelt. Hós. 2. 23. És elvetem őt magamnak a földön, és irgalmazok Lo-Ruhamának, és azt mondom Lo-Ammi-nak: Az én népem vagy te, és ő azt mondja: Az én Istenem vagy te. Hós. 3. 1. Azután monda nékem az Úr: Menj el ismét, szeress egy asszonyt, aki szerelmes a barátjába, és házasságtörő, mint az Úr szereti az Izráel fiait, akik pedig más istenekhez fordulnak, és szeretik a szőlőtörkölyöket. Hós. 3. 2. Megvettem azért magamnak ezüstért tizenöt sékelért és egy homer árpáért és egy létek árpáért. Hós. 3. 3. És monda nékem: Sokáig ülj nálam, ne paráználkodjál, és ne légy senki férfié, és én is így leszek veled. Hós. 3. 4. Mert sokáig ülnek majd Izráel fiai király nélkül, fejedelem nélkül, áldozat nélkül, oltár nélkül, efód nélkül és teráfim nélkül. Hós. 3. 5. Azután megtérnek Izráel fiai, és keresik az Urat, az ő Istenüket, és Dávidot, az ő királyukat, és rettegve járulnak az Úrhoz és az ő jóságához az utolsó napokban. Hós. 4. 1. Halljátok az Úr igéjét, Izráel fiai, mert pere van az Úrnak az ország lakosaival, mert nincs igazság, sem irgalmasság, sem Istenismeret az országban. Hós. 4. 2. Átkozódás, hazugság, gyilkolás, lopás és házasságtörés terjedt el, és vérontás vérontást követ. Hós. 4. 3. Azért gyászol az ország, és elsenyved minden, aki benne lakik, a mezei vadakkal és az ég madaraival együtt, és a tenger halai is elvesznek. Hós. 4. 4. Mindazáltal senki ne perlekedjék, és senki ne feddje meg a másikat, mert a te népedhez hasonlók azok, akik a papnak ellene mondanak. Hós. 4. 5. Azért elesel nappal, és a próféta is elesik veled együtt éjjel, és elpusztítom anyádat. Hós. 4. 6. Elvesztek az én népem, mert nincs tudomása az Istenről. Mivel te megvetetted a tudományt, megvetlek téged is, hogy ne legyél papom énnekem, és mivel elfelejtetted a te Istened törvényét, elfelejtem én is a te fiaidat. Hós. 4. 7. Amint megsokasodtak, annyival inkább vétkeztek ellenem, dicsőségüket gyalázatra változtatom. Hós. 4. 8. Bűnömből élnek, és az ő lelkök az ő hamisságukra vágyik. Hós. 4. 9. Azért olyan lesz a nép, mint a papok, és megbüntetem őket az ő útaikért, és az ő cselekedeteikért megfizetek nekik. Hós. 4. 10. Mert esznek, de nem lesznek jóllakottak, paráználkodnak, de nem szaporodnak, mert az Urat elhagyták, hogy törődjenek vele. Hós. 4. 11. Paráznaság, bor és szőlőtörkölyök elveszik az értelmet. Hós. 4. 12. Az én népem fatuskójától kérdez tanácsot, és botja tudtára adja neki, mert paráznaság lelke tévelygésre vitte őket, és paráznaságot követtek el Istenük ellen. Hós. 4. 13. A hegyek tetején áldoznak, és a halmokon füstölnek a tölgyfák, a nyárfák és a terebélyes fák alatt, mert jó az árnyékuk. Azért paráználkodnak leányaitok, és házasságtörők lesznek menyeitek. Hós. 4. 14. Nem büntetem meg leányaitokat, ha paráználkodnak, és menyeiteket, ha házasságtörők lesznek, mert ők maguk járnak a kurvákkal, és a szent helyeken áldoznak a paráznákkal, és a tudatlan nép elvész. Hós. 4. 15. Ha te paráználkodol is, Izráel, ne vétkezzék Júda; és ne menjetek Gilgálba, és ne menjetek fel Bét-Ávenbe, és ne esküdjetek: Él az Úr! Hós. 4. 16. Mert mint a makacs tehén, úgy makacskodik Izráel; most majd legeltesse őket az Úr, mint a bárányokat a tágas helyen. Hós. 4. 17. Efraim bálványokhoz ragaszkodik, hagyd őt békében. Hós. 4. 18. Italuk megkeseredett, paráznaságot követtek el, szégyenüket szerették a pajzsosok. Hós. 4. 19. Szárnyára kapta őket a szél, és szégyenben lesznek áldozataik miatt. Hós. 5. 1. Halljátok ezt, papok, és figyeljetek, Izráel háza, és a királyi ház fülelje meg, mert néktek szól az ítélet, mert tőrré lettetek Micpában, és hálóvá kifeszítve Tábor hegyén. Hós. 5. 2. Mélységes vermet ástak a hajtók, de én mindnyájuk büntetése leszek. Hós. 5. 3. Ismerem Efraimot, és Izráel nincs előttem elrejtve, mert most paráználkodol, Efraim, Izráel pedig megfertőztette magát. Hós. 5. 4. Cselekedeteik nem engedik, hogy visszatérjenek Istenükhöz, mert paráznaság lelke van közöttük, és az Urat nem ismerik. Hós. 5. 5. Izráel kevélysége az ő orcája előtt tanúskodik, és Izráel és Efraim elesnek az ő bűnük miatt, Júda is elesik velük együtt. Hós. 5. 6. Juhaikkal és ökreikkel mennek az Úr keresésére, de nem találják meg, mert elvonta magát tőlük. Hós. 5. 7. Az Úr ellen vétkeztek, mert idegen fiakat szültek; most majd felemészti őket az újhold az ő részeikkel együtt. Hós. 5. 8. Fújjatok kürtöt Gibeában, harsonát Rámában, kiáltsatok Bét-Ávenben, utánad, Benjámin! Hós. 5. 9. Efraim pusztasággá lesz a megfenyítés napján, a törzsek közt, amelyek bizonyosak, megjelentettem. Hós. 5. 10. Júda fejedelmei olyanok lettek, mint akik a határt elhányják, azért kiöntöm rájuk az én haragomat, mint a vizet. Hós. 5. 11. Efraim elnyomatik, megtörik az ítéletben, mert elhatározta, hogy követi a hiábavalóságot. Hós. 5. 12. Azért olyan leszek Efraimnak, mint a moly, és Júda házának, mint a rothadás. Hós. 5. 13. Amikor látta Efraim betegségét, és Júda a sebét, akkor Efraim Asszíriához ment, és követeket küldött Jarebhoz, de ő nem gyógyíthat meg titeket, és nem orvosolhatja sebeiteket. Hós. 5. 14. Mert olyan leszek Efraimnak, mint az oroszlán, és Júda házának, mint az ifjú oroszlán; én, én tépem szét és megyek el, elragadom és nincs, aki megszabadítson. Hós. 5. 15. Elmegyek, visszatérek a helyemre, amíg bűnhődnek és keresik az én orcámat; nyomorúságukban reggelre keresnek engem. Hós. 6. 1. Jertek és térjünk meg az Úrhoz, mert ő tépett szét, és ő gyógyít meg minket, ő sebez meg, és ő köti be sebeinket. Hós. 6. 2. Két nap után felelevenít minket, a harmadik napon felkel, és élünk előtte. Hós. 6. 3. Ismerjük meg, törekedjünk megismerni az Urat, mint a hajnal, olyan bizonyosan jön ő el, mint az eső, mint a tavaszi eső, amely megöntözi a földet. Hós. 6. 4. Mit cselekedjem veled, Efraim? Mit cselekedjem veled, Júda? Mert a ti szeretetetek olyan, mint a reggeli felhő, és mint a harmat, amely hamar elmúlik. Hós. 6. 5. Azért vágtam le őket a próféták által, megöltem őket szájam beszédével, és ítéletem olyan, mint a világosság, amely kitör. Hós. 6. 6. Mert szeretetben gyönyörködöm, és nem áldozatban, és Istenismeretben az égőáldozatoknál inkább. Hós. 6. 7. De ők, mint Ádám, megszegték a szövetséget, ott hűtlenkedtek ellenem. Hós. 6. 8. Gilead gonoszságot cselekvők városa, tele vérnyomokkal. Hós. 6. 9. És mint a rablók csapatai várnak valakire, úgy várakozik a papok csapata is, Sikem útján gyilkolnak, mert gonoszságot cselekszenek. Hós. 6. 10. Borzalmasat láttam Izráel házában, ott paráználkodik Efraim, megfertőztette magát Izráel. Hós. 6. 11. Júda is, neked is aratás van kitűzve, amikor visszahozom népem fogságát. Hós. 7. 1. Amikor gyógyítani akartam Izráelt, akkor fedezték fel Efraim bűnét és Samária gonoszságát, mert hazugságot cselekszenek, és a tolvaj betör, a rablócsapat pedig kifosztja a mezőket. Hós. 7. 2. És nem gondolják meg szívükben, hogy minden gonoszságukra emlékezem; most körülvették őket cselekedeteik, előttem vannak. Hós. 7. 3. Gonoszságukkal örvendeztetik a királyt, és hazugságaikkal a fejedelmeket. Hós. 7. 4. Mindnyájan házasságtörők, olyanok, mint a kemence, amelyet a kenyérsütő fűt, aki a dagasztástól a kovászosításig abbahagyja a tüzelést. Hós. 7. 5. A mi királyunk napján a fejedelmek a bortól betegek lettek, kezét kinyújtotta a csúfolókkal. Hós. 7. 6. Mert olyanok, mint a kemence, szívük leselkedik, mint a kemence, éjszaka alszik a sütő, reggel pedig lángra lobban, mint a tűzhányó tűz. Hós. 7. 7. Mindnyájan hevesek, mint a kemence, és felemésztik bírájukat; elesnek királyaik, és közülük senki sem kiált hozzám. Hós. 7. 8. Efraim a népek közt elvegyül, Efraim olyan, mint a sütetlen lepény. Hós. 7. 9. Idegenek emésztik meg erejét, és ő nem tudja, ősz hajszálak is vannak rajta, és ő nem tudja. Hós. 7. 10. Izráel kevélysége az ő orcája előtt tanúskodik, és nem térnek meg Istenükhöz az Úrhoz, és mindezek ellenére sem keresik őt. Hós. 7. 11. Efraim olyan, mint a bolond galamb, értelem nélkül való, Egyiptomhoz kiáltanak, Asszíriához mennek. Hós. 7. 12. Amikor elmennek, kiterjesztem rájuk az én hálómat, mint az égi madarakat lehozom őket, megfenyítem őket, amint hallják az ő gyülekezetük hírét. Hós. 7. 13. Jaj nekik, mert elpártoltak tőlem, pusztulás jöjjön rájuk, mert vétkeztek ellenem, és én megváltottam őket, de ők hazugságot szólnak ellenem. Hós. 7. 14. És nem kiáltanak hozzám szívükből, amikor siránkoznak ágyaikon, búzáért és mustért összegyűlnek, elpártolnak tőlem. Hós. 7. 15. Én oktattam és erősítettem karjaikat, de ők ellenem gonoszságot terveznek. Hós. 7. 16. Visszatérnek, de nem a Magasságoshoz, olyanok, mint a hamis íj, fejedelmeik fegyverrel esnek el nyelvük dühöngése miatt, ez lesz gúnyolódásuk Egyiptom földjén. Hós. 8. 1. Kürtöt a szádhoz! Mint a sas jön az Úr háza ellen, mert szövetségemet megszegték, és törvényemen felháborodtak. Hós. 8. 2. Hozzám kiáltanak majd: Istenem, mi, Izráel ismerünk téged. Hós. 8. 3. Izráel megvetette a jót, ellenség üldözi majd. Hós. 8. 4. Királyokat tettek, de nem általam, fejedelmeket állítottak, de nem tudtomon kívül, ezüstjükből és aranyukból bálványokat készítettek maguknak, hogy kivágassanak. Hós. 8. 5. Megvetette borjadat, Samária, haragszik rájuk az én haragom, meddig lesznek képtelenek a tisztaságra? Hós. 8. 6. Mert Izráelből van, egy mesterember készítette, nem Isten az, hanem darabokra törik Samária borjúja. Hós. 8. 7. Mert szelet vetettek, és forgószelet aratnak, nincs szára, a vetés nem ad lisztet, ha pedig ad, idegenek emésztik meg. Hós. 8. 8. Felemésztetik Izráel, most a népek közt olyan lesz, mint az edény, amelyben nincs semmi kedves. Hós. 8. 9. Mert felmentek Asszíriába, olyan, mint a vadszamár, amely magának jár, Efraim szeretőket fogadott. Hós. 8. 10. Mivel a népek közt fogadtak, most összegyűjtöm őket, és kevés idő múlva megszabadulnak a királyok és a fejedelmek terhétől. Hós. 8. 11. Mivel sok oltárt készített Efraim a vétkezésre, oltárok lettek neki a vétkezésre. Hós. 8. 12. Ha leírom neki törvényem sokaságát, idegennek tekintik azokat. Hós. 8. 13. Áldozati húsaimat feláldozzák és megeszik, az Úr nem gyönyörködik bennük, most megemlékezik gonoszságukról, és megbünteti bűneiket, ők pedig Egyiptomba térnek vissza. Hós. 8. 14. Izráel elfelejtette Teremtőjét, és palotákat épített, Júda pedig sok erős várost épített, de tüzet bocsátok városaira, és felemészti palotáikat. Hós. 9. 1. Ne örvendezz, Izráel, ne ujjongj a népek módjára, mert paráznaságot követtél el Istened ellen, szeretted a bért minden cséplőtéren. Hós. 9. 2. A cséplőtér és a sajtó nem fogja őket táplálni, és a most termő bor cserbenhagyja őket. Hós. 9. 3. Nem maradnak az Úr földjén, hanem Efraim visszatér Egyiptomba, és Asszíriában tisztátalan ételeket esznek. Hós. 9. 4. Nem áldoznak az Úrnak bort, és áldozataik nem kedvesek előtte, olyanok lesznek, mint a gyászkenyér, mindazok, akik esznek belőle, megfertőztetik magukat, mert kenyerük csak az ő lelkük számára lesz, az Úr házába nem jut el. Hós. 9. 5. Mit cselekedtek az ünnepi gyülekezet napján, és az Úr ünnepének napján? Hós. 9. 6. Mert ímé, elmentek a pusztulás elől, Egyiptom összegyűjti őket, Memfis eltemeti őket, ezüstjük gyönyörűségét csalán veszi birtokába, tövis lesz sátraikban. Hós. 9. 7. Eljöttek a megfenyítés napjai, eljöttek a megtorlás napjai, Izráel tudja meg, a próféta bolond, a lelkes ember őrült, a te nagy gonoszságod miatt és a nagy gyűlölet miatt. Hós. 9. 8. Efraim őrállója az én Istenem a prófétával, a próféta madarászok minden útján tőrt állít, gyűlölet van az Isten házában. Hós. 9. 9. Mélyen elmerültek a vétkezésben, mint Gibea napjaiban, megemlékezik gonoszságukról, megbünteti bűneiket. Hós. 9. 10. Mint szőlőfürtöket találtam Izráelt, mint a fügefa korai gyümölcsét atyáikat láttam, ők pedig Baál-Peorhoz mentek, és szégyenre szánták magukat, és undokságokká lettek, mint szeretőik. Hós. 9. 11. Efraim dicsősége madárként repül el, nem lesz szülés, sem terhesség, sem fogantatás. Hós. 9. 12. Ha felnevelik is gyermekeiket, fosztalanokká teszem őket, hogy ember ne legyen közöttük, jaj is nekik, amikor elpártolok tőlük. Hós. 9. 13. Efraim, amint láttam, Tírusz módjára ültetve van szép legelőn, de Efraim kivezeti fiait a gyilkosnak. Hós. 9. 14. Adj nekik, Uram, mit adjál? Adj nekik vetélkedő méhet és szoptató emlőket. Hós. 9. 15. Minden gonoszságuk Gilgálban van, mert ott gyűlöltem meg őket, gonosz cselekedeteik miatt kiűzöm őket házamból, nem szeretem őket többé, minden fejedelmük lázadó. Hós. 9. 16. Efraim megverve, gyökerük kiszáradt, gyümölcsöt nem hoznak, ha szülnek is, megölöm méhük drága gyümölcsét. Hós. 9. 17. Elveti őket az Istenem, mert nem hallgattak rá, és bujdosók lesznek a népek közt. Hós. 10. 1. Izráel szőlővessző, amely gyümölcsöt hoz, gyümölcsének sokasága szerint sokasította az oltárokat, földjének jósága szerint szebbítette az oszlopokat. Hós. 10. 2. Megosztott szívük, most bűnhődnek, ő összetöri oltárait, lerontja oszlopait. Hós. 10. 3. Mert most azt mondják majd: Nincs királyunk, mert nem féltük az Urat, a király pedig mit tehetne velünk? Hós. 10. 4. Beszédet beszélnek, hamis esküvéseket tesznek szövetségkötéskor, azért virágzik a törvény, mint a méreg a mezei barázda fölött. Hós. 10. 5. Samária lakosai Bét-Ávennek borjúja miatt rettegnek, mert népe gyászolja, papjai is, akik örvendeztek rajta, mert dicsősége elköltözött tőle. Hós. 10. 6. Mert Asszíriába is elviszik, ajándékul a Jarebnek, Efraim szégyent arat, és Izráel szégyenkezik az ő tanácsa miatt. Hós. 10. 7. Samária és királya elpusztul, mint a víz a habja. Hós. 10. 8. Elpusztítják Izráel bűnének magaslatait, tövis és csalán nő oltárain, és azt mondják majd a hegyeknek: Takarjatok el minket, és a halmoknak: Essetek ránk. Hós. 10. 9. Gibea napjaitól fogva vétkeztél, Izráel, ott állnak, nem ér el a harc a gonoszok ellen Gibeában. Hós. 10. 10. Kívánságomra megfenyítem őket, és népek gyűlnek össze ellenük, amikor megfenyítem őket két bűnükért. Hós. 10. 11. Efraim szelíd tehén, amely szeret cséplőtáblán járni, de én jármot vetek szép nyakára, befogom Efraimot, Júda szántani fog, Jákób boronálni fog magának. Hós. 10. 12. Vessetek magatoknak igazságra, aratjátok az irgalmasság gyümölcsét, szántsatok magatoknak új szántást, mert ideje az Urat keresni, amíg eljön, és igazságot hint rátok. Hós. 10. 13. Gonoszságot szántottatok, hamisságot arattatok, hazugság gyümölcsét ettétek, mert bíztál útaidban, harcosaid sokaságában. Hós. 10. 14. Zúgás támad népeid közt, és minden erősséged elpusztul, mint Salmán elpusztította Bét-Arbelt a harc napján, amikor anyákat fiaikkal együtt összetörtek. Hós. 10. 15. Így cselekszik veled Bétel a te nagy gonoszságod miatt, hajnalban elpusztul Izráel királya. Hós. 11. 1. Mert gyermek volt Izráel, és szerettem, és Egyiptomból hívtam fiamat. Hós. 11. 2. Amikor hívtam őket, ők eltávolodtak tőlem, a Baálok számára áldoztak, és a faragott képek előtt füstöltek. Hós. 11. 3. Én tanítottam Efraimot járni, karjaimon hordoztam őket, de nem ismerték el, hogy én gyógyítottam meg őket. Hós. 11. 4. Emberi kötelekkel vonzottam őket, szeretet szalagjaival, olyan voltam számukra, mint akik a járom állát felemelik, és lehajolva etetem őket. Hós. 11. 5. Nem térnek vissza Egyiptom földjére, hanem Asszíria lesz az ő királyuk, mert nem akartak megtérni. Hós. 11. 6. Fegyver pusztítja városaikat, elemészti kapuik reteszeit, és felemészti őket az ő tanácsaik miatt. Hós. 11. 7. Népem hajlik az ellenem való elpártolásra, ha felhívják őket a Magasságosra, egyáltalán nem emelik fel. Hós. 11. 8. Hogyan adjalak oda, Efraim, hogyan szolgáltassalak ki, Izráel? Hogyan tegyelek olyanná, mint Ádámot, hogyan cselekedjem veled, mint Cebojimot? Megfordult bennem szívem, egyszerre felforrt bennem a könyörületem. Hós. 11. 9. Nem hajtom végre haragom izzását, nem pusztítom el Efraimot, mert Isten vagyok, és nem ember, szent vagyok közötted, és nem jövök el haragban. Hós. 11. 10. Az Úr után járnak majd, mint az oroszlán fog ő ordítani, mert ő ordít majd, és a fiak rettegve jönnek majd nyugatról. Hós. 11. 11. Rettegve jönnek majd Egyiptomból, mint a madár, és Asszíriából, mint a galamb, és visszahozom őket házaikba, azt mondja az Úr. Hós. 11. 12. Körülvett Efraim hazugsággal, és Izráel házának csalárdsága, Júda pedig még uralkodik Istennel, és a szentekkel hűséges. Hós. 12. 1. Efraim szelet legel, és a napkeleti szelet kergeti egész nap, hazugságot és pusztítást sokasít, szövetséget kötnek Asszíriával, és olajat visznek Egyiptomba. Hós. 12. 2. Pere van az Úrnak Júdával is, és meglátogatja Jákóbot az ő útai szerint, cselekedetei szerint megfizet neki. Hós. 12. 3. Az anyaméhben megcsalta testvérét, és erejében Istennel küzdött. Hós. 12. 4. Küzdött az angyallal, és győzött, sírt és könyörgött hozzá, Bételben találta meg őt, és ott beszélt velünk. Hós. 12. 5. Az Úr, a Seregek Istene, az Úr az ő neve. Hós. 12. 6. Térj vissza Istenedhez, tartsd meg a szeretetet és az igazságot, és mindig várd Istenedet. Hós. 12. 7. Kereskedő, kezében hamis mérlegek, szeret csalni. Hós. 12. 8. Efraim azt mondta: Csak gazdagodtam, szereztem magamnak vagyont, de fáradozásaimban nem találnak rajtam semmi olyan bűnt, amely vétek lenne. Hós. 12. 9. Én pedig az Úr, a te Istened vagyok Egyiptom földjétől fogva, még sátrakban fogsz lakni, mint az ünnepi gyülekezet napjaiban. Hós. 12. 10. Prófétákhoz szóltam, és sok látomást adtam, és a próféták által példázatokat mondtam. Hós. 12. 11. Ha Gilead gonosz, csak hiábavalóságok lettek, Gilgálban bikákat áldoznak, oltáraik is olyanok lesznek, mint a kőhalmok a mezei barázdák mellett. Hós. 12. 12. Jákób Arám földjére menekült, és szolgált Izráel a feleségért, és a feleségért őrzött juhokat. Hós. 12. 13. Egy próféta által hozta fel az Úr Izráelt Egyiptomból, és egy próféta által őrizték meg. Hós. 12. 14. Efraim keserűséget keserített, ezért vérontásai rajta maradnak, és az ő Ura az ő gyalázatát visszafizeti neki. Hós. 13. 1. Amikor Efraim szólt, rettegés támadt, felmagasztalta magát Izráelben, de vétkezett Baál által, és meghalt. Hós. 13. 2. Most pedig egyre jobban vétkeznek, és öntött képeket készítenek maguknak ezüstjükből, bálványokat, mesterek munkáját, mindezekről azt mondják: Áldozzatok emberek, a borjakat csókolgassák. Hós. 13. 3. Azért olyanok lesznek, mint a reggeli felhő, és mint a harmat, amely hamar elmúlik, mint a pelyva, amelyet elsodor a szélvész a cséplőtérről, és mint a füst az ablakrácsból. Hós. 13. 4. De én az Úr, a te Istened vagyok Egyiptom földjétől fogva, és Istent, rajtam kívül, nem ismerhetsz, és nincs más szabadító, csak én. Hós. 13. 5. Ismertelek a pusztában, a szárazság földjén. Hós. 13. 6. Legelőjük szerint jóllaktak, jóllaktak, és felmagasztalta szívük, azért elfelejtettek engem. Hós. 13. 7. Azért olyan leszek hozzájuk, mint az oroszlán, mint a párduc az útszélen leselkedem rájuk. Hós. 13. 8. Szembetalálkozom velük, mint a bolyhos medve, amelyet elvettek kölykeitől, és felfalom szívük burkát, és ott emészti meg őket az oroszlán, mint a mezei vad szétmarcangolja. Hós. 13. 9. Elpusztítalak, Izráel, mert ellenem, a te segítőd ellen vagy. Hós. 13. 10. Hol van most királyod, hogy megszabadítson téged minden városodban? Bírákat és fejedelmeket kértél tőlem. Hós. 13. 11. Haragomban királyt adtam neked, és dühömben elvettem. Hós. 13. 12. Efraim gonoszsága be van kötve, bűne el van rejtve. Hós. 13. 13. Fájdalmak jönnek majd rá, mint a szülő asszonyra, de ő bölcstelen fiú, mert nem jön el az ideje, hogy a magzatok születésének helyén megjelenjen. Hós. 13. 14. Kiváltsam-e őket a sír hatalmából, megváltsam-e őket a halál hatalmából? Hol vannak, halál, a te döghalálod? Hol vannak, sír, a te pusztításod? Bánat nem lesz szemeim előtt. Hós. 13. 15. Mert ő testvérei közt gyümölcsöt hoz, de az Úr keleti szelet hoz, amely az Úr pusztájából támad, és kiszárad kútja, és elapad forrása, elrabolja minden drágaságának kincsét. Hós. 13. 16. Samária bűnhődik majd, mert lázadt Istene ellen, kardra esnek majd, csecsemőik összetöretnek, és terhes asszonyaik felhasíttatnak. Hós. 14. 1. Térj meg, Izráel, az Úrhoz, a te Istenedhez, mert elbuktál gonoszságod miatt. Hós. 14. 2. Vigyetek magatokkal szavakat, és térjetek az Úrhoz, mondjátok neki: Vedd el minden gonoszságunkat, és fogadd el, amit jónak látsz, és ajkaink áldozatát adjuk. Hós. 14. 3. Asszíria nem szabadít meg minket, nem ülünk lovakra, és nem mondjuk többé kezünk alkotásának: Istenünk vagy, mert nálad az árva irgalmasságra talál. Hós. 14. 4. Meggyógyítom hűtlenségüket, szeretem őket szívből, mert haragom elfordult tőlük. Hós. 14. 5. Olyan leszek Izráelnek, mint a harmat, virágozni fog, mint a liliom, és gyökerét kiveti, mint a Libanon. Hós. 14. 6. Hajtásai elterjednek majd, olyan lesz, mint az olajfa szépsége, illata, mint a Libanoné. Hós. 14. 7. Visszatérnek majd, és ülnek majd árnyékában, búzát termesztenek majd, és virágoznak majd, mint a szőlőtő, híre olyan lesz majd, mint a Libanon borának. Hós. 14. 8. Efraim, mi közöm van még a bálványokhoz? Én válaszolok majd, és gondot viselek rá, olyan leszek, mint a zöldellő ciprus, tőlem származik gyümölcsöd. Hós. 14. 9. Ki bölcs, hogy megértse ezeket, okos, hogy felismerje? Mert egyenesek az Úr útjai, és az igazak járnak rajtuk, a bűnösök pedig elbuknak rajtuk. Jóel. 1. 1. Az Úr igéje, amely Jóel, Pethuel fiához szólt. Jóel. 1. 2. Halljátok ezt, vének, és figyeljetek, minden földlakó, történt-e ilyen napjaitokban, vagy atyáitok napjaiban? Jóel. 1. 3. Fiaitoknak beszéljetek róla, fiaitok fiainak, és fiaitok fiai a következő nemzedéknek. Jóel. 1. 4. Ami a sáskától maradt, megette a lárva, ami a lárvától maradt, megette a hernyó, ami a hernyótól maradt, megette a rontó. Jóel. 1. 5. Ébredjetek, részegek, és sírjatok, és jajgassatok, mindnyájan, akik bort isztok, az édes bor miatt, mert elvétetett a szájatoktól. Jóel. 1. 6. Mert nemzet támadt az én földemre, hatalmas és számtalan, fogai oroszlán fogai, és oroszlánkölyök szemfogai. Jóel. 1. 7. Szőlőtőkémet pusztasággá tette, és fügefámat összetörte, lehántotta és ledobta, ágai fehérlenek. Jóel. 1. 8. Jajgass, mint a szűz, övezve zsákruhával jegyese miatt. Jóel. 1. 9. Elvétetett az ételáldozat és az italáldozat az Úr házától, gyászolnak a papok, az Úr szolgái. Jóel. 1. 10. Elpusztult a mező, gyászol a föld, mert elpusztult a gabona, elszáradt az új bor, elfogyatkozott az olaj. Jóel. 1. 11. Szégyenkezzetek, földművesek, jajgassatok, szőlőtőkék gondozói, a búza és az árpa miatt, mert elpusztult a mezőgazdaság. Jóel. 1. 12. A szőlőtő elszáradt, és a fügefa elhervadt, gránátalma, pálma és almafa, a mezőnek minden fája kiszáradt, mert elszáradt az öröm a fiak közül. Jóel. 1. 13. Övezzétek magatokat, és siránkozzatok papok, jajgassatok, az oltár szolgái, menjetek, virrasszatok zsákruhában, Istenem szolgái, mert elvétetett az ételáldozat és az italáldozat Istenetek házától. Jóel. 1. 14. Szenteljetek böjtöt, hirdessetek ünnepi gyülekezetet, gyűjtsétek össze a véneket, az ország minden lakosát Istenetek házába, és kiáltsatok az Úrhoz. Jóel. 1. 15. Jaj a napnak, mert közel van az Úr napja, és úgy jön, mint a pusztítás a Mindenhatótól. Jóel. 1. 16. Nem pusztult-e el szemünk előtt az eledel, örömünk és vigasságunk Istenünk házából? Jóel. 1. 17. Elrothadtak a magvak a földjükben, kiürültek a tárházak, lerombolt raktárak, mert elszáradt a gabona. Jóel. 1. 18. Mily nyögdécsel a jószág, bolyongnak a marhacsordák, mert nincs legelőjük, a juhnyájak is elpusztulnak. Jóel. 1. 19. Hozzád kiáltok, Uram, mert tűz emésztette meg a pusztának legelőit, és lángra lobbantotta a mezőnek minden fáját. Jóel. 1. 20. Még a mezei vadak is hozzád kiáltanak, mert kiszáradtak a vizek folyói, és tűz emésztette meg a pus

rólay mondom néked, hogy a' mit tudtok, azt mondjuk. Alább v. ö. Ha földi dol-
gokat mondottam. v. ö. Lásd meg Matth. 7: 20. ősi-vetési Luk. 12: 18.
Kom. 1: 2. Sid. 6: g. 11. Cap. 12: 18. Dan. 2: 21. Gen. 29: 27. Job. 18: 1.
1. Mos. 2: 8. Ezra. 11 22=28. Num. 22: 7. Cant. 1: 4.

Az magyarázatnak világos voléát még Luther Mártonis meg-vallottya
mondván: hogy ezt a Locust Sacramentumos Embert, a Páternoster kitjában
magyarázák az Ávromságra; mert azt abból meg-nem-állithatóy dik.
In Genesi quamvis tanti hunc Locum pro Scintilate Sacramentum fuisse
até, ut nec postea Scriptura illud sibi adeptura confidat.

Mavon közben Mózesnek azt tanitja: hogy az Isten Nem a Tudnak fölt,
mondván: Sacramentum, hanem azt, hogy fölláz formájának tulajdonitja, mond-
ván: Quod plasmatus loquitur Deus, nostrae ad Scintillam referunt, quasi
Adam sit alloquens, per quem omnia fiat, quod non improbaverim Se,
quidem, sed ego hac Lingua Consuetudini, qui se aliter Lingua Mos
est tribuerint, ut Deus Loquens humanis more introducatur.

Ugyanez ama Szókat magyarázván Gen. 2: 18. Segitsőt fogyek ő neki, Azt mondja:
A Mózes azt tette, hogy mikor az Isten azt mondja: Szeretnénk, azt jelenti,
hogy az Ő Tanában volt Szándék van; de ő pedig mondván: Szeretek, az Ő
Akarat jelent. De én azt ősi szeretem, hogy az Isten az Embernek fogadást fogjon
tol ő tol annyi pld. Sed pro. ingeti. Deum hominum more nunc plurialiter
nunc singulariter indueri Loquentem. A Ő magyarázásán Simon Episcopius
Augustinus Gloriosus Ezen szerelmetlenül sok vesmi a Tan, midőn az Ő Isten fél-
vált az Angyalokkal nélkül Szállgunk alá. Ugyan ott Cap. II. 7 Esőben-vesztén
az 6. 7 Versekről. Innen Cap. 2: 22. Ami Adámhoz lett, mint Egyéb Körülünk.
de Isten az Angyalokat jelenti-meg; hogy Adámhoz lett szavain jól ez egonaszt.
mint Ő a körülök; mert valami fene Szent-Irás Angyali dolgozata még akkor.

Mondanád: Az Ige testté lett és a Szent Lélek nem szentségből? Ő Mert
David Zsolt. 33: 6. ige Szól: Az Urnak beszéde által lettek az Egek, és
az ő Szájának Lelkével minden ő Szerecsi?

Ő Isten mert a Dávid Szava Szak annyit tészen, mint a mit a. g. mond:
A mondása, és lettek, a parancsolta, és elő-állottanak. Mint Gen. 1: 3.
Mondá az Isten: Legyen világosság; és lőn. Ez u. 6. Mondá az Isten: Le-
gyen kiterjedés stb. és lőn. Lásd. a. g. 11. 14. 20. 24.

Lásd azért mint lettenek mindenek az ő beszédére, vagy Szájának Lelkére;

A' Szókról pedig a' Szájnak Lelke Szájnak tulajdonitott vétetik, mely által ért-
tanak az Emberek Szollani. Ő Szól az Írás Job. 12: 20. Az Istenben az Isten
Szájának Lelkével, vagy ihlésével, vagy tudásával, azaz, Szájával ki-esett-e-ik.
Ezt Ezra. 11: 4. 2. Thess. 2: 8. kit az Ur meg-ől az ő Szájának Lelkével, azaz,
Szájával. Innen, a'mint Vitáblus magyarázza, az Ur az Anti-Christust Sze-
rencséjével halálra adja. Az pedig a' Dávid' mondását így magyarázza az
mint Ő, vox Judaeorum, a' mikor a' régi Szerzők Mennyben hunc Locum
plenei. — Szóképen pedig Calvinus János azon így ír: Deinde ne volens
superveneo à multis Ceremoniis, quibus ut rati sunt Patres, plane Bibl. il.
185 virum esse, deare ne Davide: Verbo Domini Cali firmati sunt, ut probant
non alium Sp. Sancti opus esse Mundum, quam Filii, sed cum in Psalmis ut
tatum sit eadem idem bis repetere, Et cum apud Esaiam Spiritus Ő
idem valeat, atque Verbum, inferam e ve illatio.

Szokásunkat kiszorító Pavak szerzi-alá Enyedi György. A' Sz. Jób is
Cap. 33: 4. mikor így Szól: Az Istennek Lelke szinálc engem, és a Mindenhatónak
Lehellése adott én belém életet. Az Istennek Lelkén nem-Szokást ért, hanem az
Isten Erejét, hatalmát, mely Szóval is mondatik. Cap. 26: 2. Így az Isten Ere-
je Isten újjának is mondatik, mely teremtette az Egeket. Zsolt. 8: 4. Mikor
pedig azt mondja Job, hogy a Mindenhatónak Lehellése adott én belém életet,
nézz lezzel az Ember Teremtésének Historiájára, mely ezen Szókkal iratik
meg-is. 2: 7. Formálta pedig az Ur Isten az Embert a Földnek
porából, és lehellett vala az ő Orrában Életnek Lehellete, és így lőn Élő
Lélekké. Hogy pedig ide nézz Job, meg-tetszik az 6 Versekből is.
Ez illyen mondásokkal nékik nem használhatnának, nem pedig valna-e az ige, vagy
az Szólás, mely az ő Teremtésére ezt az Atya Istennek tulajdonitja, melyre más
világosabb Sz. Irásbeli mondásokkal is vagy mindenütt is bizonyíthatnak.

II. A' Teremtő Isten ezt az Ur. Deut. 6: 4. Hallyad Izrael, a' te Urad
Istened az Isten. Cap. 4: 35. Az Ur ő az Isten, és nincsen más ő kívüle.
Cap. 32: 39. Lássátok, hogy én egyedül vagyok, és nincsen más kívülem
más Isten. Én ölök, és én elevenítek, Én sebesítek, és én gyógyítok,
és nincs a' ki kezemből ki-szabadítson. Zsolt. 18: 32. Kicsoda az Ur,
ron az Isten kívül, vagy kicsoda Istenünk a' mi Istenünkon kívül? Ezek.
11: 24. Ezeket mondja az Ur a're Meg-váltód, és a' ki régen az Anyá-
Méhétől fogva formált: Én vagyok az Ur, ki mindeneket cselekszem, az Egek
ne egyedül ki-terjesztem, a' Földet meg-erősítem, és nincsen nálam va-

Pótlás 3. sz. film.

Unitárius
énekgyűjtemény

Ms. 0494

14 – 21 oldal

Ms. 0494

Unitarius ének-
gyüjtemény

Kl. 106.

EKSWESEN 2909

Az Atyja Istenről.

a' ki vala, és a' ki eljövendő, az az, a' ki Isten figgyólnak a' Bálók: Jó' Mindenható.
Az Isten mindenekre nagyan azonn, és voha meg-nem-változik. Bölc 102: 27.28.
Minekokáért az Igéretekben is történik es. Mondja ek. János, a' Jelenésben
elsőnek és utólsónak Apoc. 1: 17. et 22: 13. De azon az Episcopius ma-
gyarázatja, jelent azt ekti, hogy a' Krisztus nem létetlen, hanem Istenre nézve
mindatiig Elsőnek és Utólsónak; mert a' mi Idvességünknek dolgában ő az
első és utólsó Istenben-járó. Ő elkezdője és el-végezője a' mi Hitünknek
és Idvességünknek. Zsid. 12: 2. melyet az Isten ő általa kezdett-el, ő általa meg-
adja az utólsó Napon. Ne félj, úgymond az Ur Jézus Krisztus. Apoc. 1: 17. Ő pedig
azért az első, és az utólsó, ki meg-holtam vala, és imé élek mind örökké.
Jelenés, a' mondja magát Elsőnek és utólsónak, a' ki meg-holt vala. —
Gróticus így ekti: Ki vagyok az első minden Teremtett állatok között a' Mél-
tóságban; és az utólsó; az az, ki minden állatok között alább való, és meg-vetet-
ett vólnam, az Ő váltó jövendőlésére jelent. Cap. 53: 3. a' kit meg-foghatnak,
és fel-akaszthatnak, meg-vethetnek, és gyalázatosan meg-ölhetnek. Így ekti
a' Meg-váltóról Irás Magyarázók Episcopius is Grótius. Jól-lehet abban
a' Krisztus minden állatoknál fellyebb magasztaltatott. Phil. 2: 6. 9. 10. Eph. 1: 20.
Mindazáltal Isten a' Fiúnak is Istene Ján. 20: 17. Mát. 7: 46. Apoc. 3: 12. Zsid. 1. Cor. 11: 3.
Az Atyja nagyobb nálánál. Ján. 14. 28. Ninek a' Cser polgája. Mát. 12: 18. Esa. 42: 1.
A' Szentháromságnak czólgája. Zsid. 8: 12. Az Atyának mindenekben engedett. Mát.
2: 8. Ján. 16: 10. Kor. 8: 19. Zsid. 8: 8 Ján. 4: 34.
Az Atyától parancsolatot vett. Ján. 10: 18. és 12: 19. és 14: 31.
Az egeket mindenek Atyának akarata alá vetette. Mát. 26: 39. Luc. 22: 42.
Nincs a' Christusban, hanem az Isten fő Oka az ő Váltó-tételinek. Ján.
19. 20. 21. 26. Le 11: 41. Act. 2: 22. és 10: 38. Nem a' maga, hanem fő. Atyja
akaratyát tselekedte. Ján. 16: 18. Cap. 8: 28. 29. 38. 42. Cap. 12: 49. 50. Cap. 14: 24.
Nem a' maga, hanem az ő Atyja nevében jött. Ján. 5: 43. Minek okáért a' ki ő benne
hisz, nem benne hisz, hanem az Atyában ki-Jen. Ján. 12: 44.
Ő benne hinni, Istenben hinnek. Mát. 11: 25. Cap. 26: 39. 42 Luc. 8: 12. Cap. 22: 44.
Ő Reá, mint Oltalmára támaszkodni. Mát. 26: 39. Zsid. 5: 7
Ő általa Örök az Idáltól. Joh. 10: 18. Gal. 2: 1. Eph. 1: 20
Kol. 1. Ver. 20. Rom. 6: 9. Cap. 8: 11. 2. Cor. 4: 14 Act. 2:
24. Cap. 4: 10. Cap. 5: 30. 31. Cap. 10: 40. Cap. 13: 30. = 34.
Rom. 6. 14. Cor. 2: 17. 1. Thes. 4: 14. Zsid. 13. 20.

Nemelyek

Némelyek mégis Ennyi Sz. Irásbéli erős bizonyságok ellen azt mé-
rik mondani, hogy a' Krisztus maga támasztotta-fel magát, arra kö-
dése jövétre Joh. 2: 19. és 10: 18. Rontsátok-el az Templomot, és harmad nap
ra fel-építem azt. Ő pedig felől vala az ő Testének Templomáról. Innét: Ha-
talmam vagyon le-tenni az én Életemet, és hatalmam vagyon fel-venni azt.
De a' mit ezen Mártódik Javát illeti a' Krisztusnak, abban a' Krisztus ma-
ga meg-mondja, hogy azt a' hatalmat az Atyától vette, a' kinek akaratyára ké-
szében: Nem hagyod, hogy az én Lelkem az Halálban maradjon. Act. 2: 27. Zsolt.
16: 8. De nemis felől a' Krisztus a' fel-támadásáról, miszerint azt mondja: Ha-
talmam vagyon az én Életemet le-tenni, vagy fel-venni; hanem azt jelenti:
hogy adatott nékí Hatalom arra, hogy Életét ki-vagadja a' nyilván való vége-
detből, melyet akarói a' Zsidók jövendő időkre készülve vala, mint meg-zetlésre
az Egy Fiú felől, mellyet dagnélkány által ejtetett az Ur Krisztus, hol kérdezet-
lanná tette közötte ámbon magát, hol a' Népnek Elmejét magához engedelte, hol
pedig a' földreis ömlyedve le-hallatván és terjedvén. Ige magyarázza Grótius.

Ami az első Javait illeti; melyben azt mondja: hogy az ő Istének
Templomát harmad Napra fel-építi. Ezzel is jeleníttetjen nem azt akarja
Krisztus Urunk jelenteni, hogy maga támasztaniról magát Elejével magát; mint
az Hivek felöl-is így szól Krisztus Urunk Luc. 17: 33. Valaki igyekezik az ő
Életét megtartani, elveszti azt; és valaki azt elveszteni, meg-tartani azt.
Lásd-meg Mát. 10: 39. Cap. 16: 25. Márk. 8: 35. Luc. 9: 24. Az Hivek pe-
dig viszont nékiek nem magokat megtartani, hanem az Istenhez Életeket az Halál-
ból; de még is a' mint hallyuk, az ő Lelkeket ők mondanak megtartani, vagy
elveszteni; mert az ő szabadságokban van, hogy azt ígérhessék, mellyeket az
Istennél vagy Örök Élet, vagy Örök Halálra találjanak. —
Ezen módon kell érteni a' Krisztus felöl-is; mert ő nékí Halalmában is
szabadságában vólt, hogy véghez-vigye az ő Mennyei Atyának Akaratját,
mely ő Engedelmességre Őtet vólt mind az ő fel-támadásának, s' más fel-ma-
gasztaltatásának. Az ő fel-támadásának Tát és Isten és az Angyalok
tsak az Ég Isten, a' mint minden Irásnak világosan bizonyítják. —

IV. Ez a' Mindeneken felett való Isten Mindeknek Gondviselője.

Mert Mindeneket az ő Hatalmában és Lelkében tart-meg, ő igazgat Mindeneket. Zsid.
1: 3. Mindeneket ő tart-meg Lelkében, Melyre nézve nem csak Megtartó Isten,

nek

nek mondatik Ésa. 48: 21. Sir. 2: hanem azt mondja Sz. Dávid Sóle. 36:7. Se ll. vam, az Embert és a barmot meg-tartod, Act. 17: 28. Az Isten ád Mindenkinek Életet, lehelletet, és Mindeneket, N. 28. Ő benne, az az. az ő jóvoltából, Segedelméből és reggelokéből élünk; sőt Anyánk Méhében-is az Isten formále minket. Job. 10: 8-10. Sóle. 129: 15. 16. Az Isten ád Eledelt minden állatoknak. Sóle. 145: 15. 16. és 147: 9. és 105: 5. Az Isten tartya-meg az Embert minden Nyavalyáiban.— Sóle. 33: 18. és 121: 2. 3. Nem ésak maga; hanem Angyali éleslétes is felvigyáz Őrzi óltalmazza. Sóle. 34: 8. És 91. 11. Sid. 1: 14.

2½: Nem ésak tart, hanem vezényl is és igazgat az Istén mindeneket. Act. 17: 26. Sóle. 33: 13-15. Az Égből le-tekintve az Ur, és látá az Embereket minden Fiait, 123 teremtette az ő Szivöket, és azt ki Ezzi minden tselekedeteket. Lásd Ezzel Péld. 14: 12. Ésa. 10: 5-14. Jér. 17: 10. De erről másutt bővebben. Elmélkedjünk.—

V. Ez az Isten Abrahámnak, Izsáknak, Jákobnak Istene,

nek mondatik. Exod 3: 6. Mát. 22: 31. 32. Act. 7: 32.

Kérdenék: palasti: Ki fiasti lészenek Azok? Mert a Mózes Szavában ennyin magának az Istennek tulajdonittatik. Luk. 20: 37. pedig az Ur J. Krs Mózes szabainak mondja lenni.— Sz. Istvánis azt mondja Act. 7: 38. Hogy az Ur. temetse Angyala vólt az, ki szóllott Mózesnek a Sipzse-bokorban? —

Ezzre ez a Felelet: Hogy akarat a szókat az Isten mondotta szószápon, nem maga, hanem Angyal szája, mint Ezzikére, és Szövete által; Mózes pedig megirván a dolgot, mint Historicus ugy mondotta. A kit tűz szemábrán láttak Mózes ad Angyal vólt, mert ad Angyalok Fűzetnek hivattatnak. Sid. 1: 7. Sóle. 104: 4. ki által szóllott az Isten, mivel az Istent senki nem látta. Exod. 20: 20. Ján. 1: 18. és 5: 37. 1. Tim. 6: 16. 18.

A mit mondanak az Angyalok, kik ad Istennek Szövetei az Emberekhez, azt szóvégen az Istent mondja. Azért Luk. 1: 21. monda az Angyal: Örvöly Jé, ki az Urnál nagyon vala kedves. Mely szóre v. 15 az Istennek tulajdonittatnak. Boldog a ki hallgat Istenre, mely Istennek azok, mellyeket az Ur nékije mondott. Vesd-össze Luk. 2: 9. 13. Act. 10: 17. Exp. 7: 52-55. — Így Krisztus Urunk azt mondja a Zsidóknak Lelke szóllá. Ján. 8: 40. Nem ő vagyok, de Ki szóllotok, hanem a ki Atyátoknak Lelke szóllá. — Joh. 14: 24. Az Ige, mellyet hallottatok, nem Enyim, hanem Azé, Atyáé.

Tertullianus-is Lib. 2. de Trinitate azt állitván, hogy a Zsidó Isten szóllá Mózesnek, vem meg-nem-jelent, vem a Próféczáknak nem szóllott; hanem Krisztus által az Isten szóllott, illyen Szóvégett szóval: Ki az Ur a:

Hogy

hogy mindenütt így van irva: Monda az Ur Mózesnek? Nem így: Monda az Angyal? Meg-jelélt Ezzre ő maga, s azt mondja: Mert nincsen a Halált ki-tűrdeti a Bizonyság asszonyát, nem irják Könyvben, Ama Halált monda, hanem amaz Élő. Quia cum verba Judicis Proles pronunciat, non scribitur ingestis: Ille Praeco dixit; sed ille Judex. Sic beatus loquente Prophetas Deus, ecce, ecsi dicamus Prophetas dixit, nihil aliud, quam Divina dixisse volumus intelligi.—

Mások azt állittyák: hogy Angyal vólt, a ki magát Jehova Istennek mondotta vala Exod. 23: 21. Ésa. 63: 9. Az én Nevem vagyon benne.— Mert ez-réb állásokat-is nevez az Isten Jehovának.

A Frigy-Láda, melynek az Istennek nagy Czeje mellette vala, sok helyeken Jehovának mondatik, mint Num. 10: 33. 35: 10. Deut. 12: 7. Jos. 24: 2 Sám. 6: 2. 5. Sóle. 99: 5. 8-10.

Az Áldozat-is hasonlóképpen tevéztetnek Jehovának. Exod. 17: 15. Jud. 6: 24.

Az Hegy-is, mellyen Abrahám Izsákot meg-áldani áldozni. Gen. 22: 14.

A Városok, a Papok-is Jehovának nevéztetnek. Deut. 19: 17. Annál inkább az Angyal mondatik Jehovának Szóvégtelen nézve, mert az Isten maga mondotta: hogy nékie Engedtze az ő Nevét, és az ő Nevével jár. Mely Angyal, hogy nem a Szentatyák Mert tégyen Augustinussal is Ezt Ruman, Ambrosius, Anselmus, Hieronymus, Albertus, Lommary, M. Diongs. Areop. és vannak többek Czégáz. Mindazonáltal azt tanittyák: hogy az az Angyal, ki az Ezzikét Népit a Pusztában kordozta, a ki meg-jelent Abrahámnak. Gen 18. Jákobnak Béthelben. Cap. 28. Mózesnek a Sipzse-bokorban Exod. 3: és 23: és Act. 7. Józsué, mint Jerikó-Mezejében. Jos. 5: A Szentatyák Sipzse vélte, a mint világosan tanittja Guilielmus Estius Lommary. in 1. Cor. 10: azt mondja az Ezzikét, hogy a Szentatyák Ezzel nézve mondotta a Zsidóknak: Abrahám, a ki Atyátok örvöle, hogy látta az én Napomat. Ján. 8: 56.

Ésaiás-is így látta az Urat, látván az Urnak Szépit az Angyalt. Diamur (inquit) autem hi Dominum, et Christum, et Dei Christum videre, quia proprietates ejus Personam, ac manifestam Carnis ejus Speciem Angelica ministeria sibi in Oculis oblatam videbant. Quomodo qui in Speculo videt Expressum alicujus imaginem Hominis, ipsum Hominem videre dicitur. Vid. ibi —

Ezzre meg-állatnak, jóllehet Abrahám azzon vólt a Szentatyák Napjá-nak, mivel meg-látta az Istentől meg-igértetett Magát Krisztust, ki Szépi vólt a Zsidónak, kiben meg-áldattatnak minden Nemzetségek. Esa. 11: 2. Jer.

Jer

Az Atya Istenről.

De hogy vissza-térjünk;—Ugyan azon Értelmes, amaz Judáis Apil szavát V. S. az Ujszov az, a Jehovah Isten, a' Mózes által az ő Népét misze ki-Jaba, dicsőra vólna. Ugy magyarázza, hogy az Angyal vóle Mózsel, ki ábrázolta a' Jézusnak. Lorinus-is, Commens: ejusd Loci. Contigerunt, inquit, Hebraeis omnia in figura, Et Angelus gerens Jesu Christi Personam, liberavit Populum, occidit primogenita Egyptiorum, alios in Mari submersit. Hebraeos moderatos pro suarie, stent de Legem dedit.—

Nevezteték az Isten egyéb Nevekkel-is; mert Jehovának, Elohimnak, Eltet, Adonainak, és Egyebeknek-is sokszor nevezteték.

Jehovának nem azért nevezteték, hogy a' vólna az Istennek tulajdon Neve, mert egyébről-is mondatik a' Jehova Név. Más az, hogyha az vólna az Istennek tulajdon Neve, ebben a' Névben az Isten kétség nélkül az Abrahámnak meg-jelent vólna; de nem jelent ebben meg, a' mint mondja Exod. 6: v. Jánem az El-Schaddai, azaz, a' Mindenható erős Istennek Nevében jelent-meg ő Néki. Mely Névben ha az Isten meg-jelent Abrahámnak, kétség nélkül Abrahám látta innét az Istennek lételét állatait, teremtéseit, a' mellyet a' tulajdon Név jelzeni szokott; mert a' mint szokták mondani: Esse prius dicitur, quam quale esse. Ego-is Jehova Natura et Essentia Nomen est, prius est quam Efficiat, daj, quod Omnipotentiam, vel Sufficientiam denotat.—De imé az Isten még is azt mondja: hogy a' Jehova Névben Nem jelent-meg Abrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak. Innen azért a' jó-ki, hogy a' Jehova Név az Istennek nem tulajdon Neve, sem nem az ő állatyát jelző Név.—

Kérdjed: Miért mondatik sokat Jehovának?

E' Ennek okát Mózestől kell meg-tanúlni, ki Exod. 6: 2. így irt: És fellitván az Isten Mózsest, monda néki: Énazlk, én meg-jelentem magamat Abrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak, a' Mindenható, magamat is Jehovának Névben Nem jelentettem meg magamat nekik (t. i. El-Schaddai;) de a' Jehovának Névben Nem jelentettem meg magamat nekik, azaz, Magamat Mindenhatónak mutattam nékiek, és elég gazdagon hogy ellássam; de Szeretettel bé-nem-tölthettem a' Czimbalom Szólásban igérete, hogy meg-igértem, de nem láták annak meg-tellyesitő Jelét. Te vélad azért a' Jehova Névben vagyok értetem, hogy azt tselesszem, a' mit jegyez az én Nevem, hogy t. i. én a' Jehovának bé-tellyesitem; mert ki-mondhatlan titkait Egészségemből, és Ka-

és Kanaánnak földébe vivelek.—

Az Isten azért nevezte nevét magát Jehovának (mert Elohim vagy Eloe Elohe vagyok) mert az azzal lenni, a' mit az Angyalonnak igért, és azt be-akarja tölteni. Azért mondá az Isten Mózesnek Exod. 3: 14. Leszek, a' ki leszek, így fogsz ki. Azért mondá az Isten Mózesnek Exod. 3: 14. Leszek, a' ki leszek, így fogsz az Izraél fiainak. Ilyen leszek küldött Engemet tü hozzátok, az Istene, Abrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak Istene küldött Engemet tü hozzátok. Ez az én Nevem mind örökké, és az én Emlékezetes Nevem Nemzetségről Nemzetségre.

Mondhatjuk nevét hogy a' Jehova Név, az Emlékezetes Név, mellyel az Isten igéretét emlékezetté a' Szentek. Innen azért-is meg-tetszik, hogy az Isten akkor vetette Jehovának nevezteté, midőn Mózsessel szólott. Exod. 3: 6: Hogy pedig az Abrahám, Izsák, Jákób Istenének-is jóllehet, ezzel a' Névvel illetnek Mózes (azt per Prolepsin, quam passim in Scripturis extare et Augustinus et vos ipsa testatur:) azért-is lehet, hogy Mózes, hogy meg-mutassa, hogy azon Isten szólott az Atyáknak, a' ki önön magát az ő hallgatóinak Jehovának nevezte.

Ennél nem szükséges többet szóllanom, hanem csak azt tanúlgyuk meg: hogy ama az Isten, mely állandóan az ő igéretében! még Névelis olyannal akart nevezteté, mely tökéletességnek és szeretetnek Emlékezetes Neve! Mit hozzánk-is illik hogy olly' lélekben és tökélletesen igyekezzünk magunkat viselni; hogy minden Népek és Nemzetségek meg-ismérjék, hogy a' mi Nevünk Szentnek igaz Neve.

A' mi nézi az Istennek több Nevét, azokról vólnának szükséges a Szentekkel és a' teremtett állatokkal. Mózes, a' Dávid és Példabeszédek Elohimnak nevezteték. Exod. 7: 1. Cap. 21: 6. Cap. Sec: 8. 9. 28. Sóle. 82: 16. Ján. 10: 36. Adonai pedig igen szükséges Név, mely Urat tészen.

VI. Ezen Isten az Uj Testamentumban mondatik a' mi Urunk Jézusnak Krisztusnak Atyjának. Act. 2: 32. Hatalmas teremtetlen Angyal lett vólna az, a' ki Mózsel szóllott az Égő Tsipke-Bokorban, könyörgésünk ímen: hogy amaz Fia vólna a' Christus; De mivel bolondság azt tselni, és mivel sohult a' Sz. Irásban nem említtetik, sem Mózesnek nem más szóllott, hanem az Isten az Angyal által, vagy a' Szentháromságnak Személye. Matt. 11: 25. a' ki pedig Egyedül Atyának, és a' Földnek Szülőnek. Act. 17: 2. törvényesképen egyedül igaz Istennek mondatik. Ján. 17: 3.

Irenaeus lib. Lib. 2. Cap. 12. azt tanítja: hogy a' Szentek elöggi vallják, hogy az igaz Isten, azért az Apostolok-is a' Szentháromságnak igazán

neve hirdettenek. Azután így szól: Deserti autem eum vinc à Patrena Dilectio
ne, et inflati à Satana, converti in Simonis Magi Doctrinam, abscitessunt
Semetipsis, ab eo, qui est Deus, et putaverunt à
nisse, quam Apostoli, alterum Deum adinvenientes. Et Apostolos quid de Jue
qua est Judæa. Sentientes, Annuncia Evangelium, Se autem Vinebriosos
et Prudentiores Apostolis esse.—

Ennek a' mondásnak bizonyságára nincs nekünk szükségünk; mert mostan az Apostoloknak Írásokkal meg-nem-elégedvén, ki a' Traditiókhoz ragaszkodik, ki a' Hit, és Lélekről Istenről való Tudománytól olyan ő Testamentumbeli Írásokkal akarja állatni, mitogatni, mellyeket az Apostolok sohasem a' Pogányoknak nem magyarázták, sem titkon Tudományt azokban nem értettenek; De ezt más alkalmatossággal.

Mire nézve mondatik az Isten a' Krisztus Atyjának lenni?

A' Szent Irásban Ennek négy Okait találjuk:

1ső: Mert az Isten' Lelkéről és Erejéről fogantatott. Luc. 1: 35. A' minek az Angyal szólla Máriának. Évnek legelső és rendkívül való Oka, hogy az Ur Jézus maga magát Istennek Fiának lenni nyilvánítsa.—

2ik: Mert az Isten őtet Prófétai Igéret mértéke nélkül való Lélekkel felruházta, és nagy bőségével, Erővel, és bűn-bocsátásra adott hatalommal a Világra ki-küldötte, hogy a bűnösöknek bocsánatját, az Örök Életet, és Atyjok módját ki-prédikállani. Ján. 1: 9. 29. 33. 34. Cor. 16. 17. Cap. 5: 20. Cap. 6. Cap. 8: 12.

Ezzel a' Mélósággal bír a' Fellyül-mellyek mind azokat, kik az ő Testamentum-ban Isten' Fiainak hivattatnak, a' mint Ennek igazságát önnön magától a' Szentlélek meg-tanúllattyuk; mert midőn a' Fiúk vagy adoptio szerint Istennek Fiának hivattatnak, Ezért bíró Istennek tette magát, mellyet hamisan közöttek vala vitája. Ján. 10. 34. Ezért-is Pál, mely azt mondja, hogy egy az Isten meg-nem-hamisíttatnak? Ez' Atyjával az Ur előtt való Bizonyságnál-is, mert Mózes nem az Istennek Fiának, sem Jézus Krisztus nem értette, nem a' Keresztyének Tudományát nem hirdette, sem Testamentumokhoz nem-illedzett, mint a' Krisztus. Ján. 1: 18. Cap. 2: 16. Cap. 8: 12. Cap. 9: 6. Cap. 17: 18.

Istenségének nézve-is Isten' Fiának mondatik az Ur Krisztus. Gal. 2. Istenségéről mondja, hogy Pál Apostol Lásd. Rom. 1: 4. Ephes. 1: 20. Végezetre az mondja, hogy Pál Apostol minden Teremetet Mélóságos Fia a' Jézus, Hogy az Isten minden teremett állatoknak Hábai alá vetett. Ephes. 1: 21.

Phil. v.

Phil. 2: 9. Col. 1: 15. 16. 1. Pet. 3: 22. 1. Cor. 15: 27. Azonban tökélletes szeretetben annak Dávid' fiának Sid. 1: 5. ezt Psal. 2: 7 En Fiam vagy te, én ma szültelek Téged.

De Mondanád: Hogy lehet négy Oka Egy Személynek; mert Dávid csak azért mondatik Isai Fiának, mivel Isai nemzette őtet. 1. Sám. 16: 18.

Erre Ez a' Felelet: A' Nemzés két féle: Egyike a' Természetnek folytában szerént való, a' másike Természet felett való. — Dávidot Isai Természet folytában szerént nem nemzette; Az Istenhez ez a' Nemzés nem jő; mert ez szűk határdolgokra alá vetett állatoknak sajátsága, nem mivelhogy külömben minden dolgoknál, a' Nemzés, és szülés által maradhatnak meg Azoknak nemei. Az illyen Nemzés nincsen még az Angyalokhoz-is nem illik, a' mint Cs Urunk mondja Luc. 20: 35. 36. Mennyivel méltatlanabb dolog azt mondani, hogy az Isten szül az állatja szerint? Azért az Isten a' Természet' rendin kivül, más módon nemzette vagy szülte, mint Isai Dávidot, midőn mondotta felőlle: Psal. 2: Én Fiam vagy te, én ma szültelek Téged. Zsolt. 89: 27. Ő Énnékem azt mondja: Én Atyám vagy Én Istenem! Én Szabadításomnak Kőszikolája! Én is első szülöttemi tészem őtet, és minden földi Királyoknál felebb-valóvá. — Nem tagadhattyuk, hogy Dávid az ő Királyságának előtte Isten Fia nem lett volna annak Igazsággal egyetértő Cor. 1: 10. Kitsől az van irva: Kiknek Isai lészetek Ti. — Rom. 9: 25. Cap. 8: 14. 16. Gal. 3: 26. Azután pedig mikább Isten Fia lőtt, midőn Samueltől magát Istennek Fiának, Ján. 10: 36. jöllétet még akkor nékí nem Adatott vala hatalom Menyben és a' Földön. Mat. 28: 18.

De sőképen akkor lett Dávid az Istennek első szülött Fia, midőn az Isten őtet az egész Izraélnek Urává tette, melyre nézvest a' Dávidnak elő-jövendölt papnál. Ezekben képpit viselte Dávid a' Krisztusnak, és az ő testi és világi dolgokban álló Királysága, árnyéka vólt a Krisztusnak lelki és Mennyei dolgokban állló Istenni Királyságának; mert a' Krisztus vér gyötrelmes szenvedést jutott az ő Felségére Királysághoz, mely legfőbb oka vólt, hogy ő Isten' Fiának hivattatik Kinek nézve Dávid nem Fia, hanem Szolga vólt, mellyet maga-is eleve látván Zsolt. 110. is így szólott: Monda az Ur az Enkeresztnek-ura. sőt az Angyalok-is ő nézve tsak szolgai Sid. 1: Ephes. 1: ci. 1. Pet. 2: 22.

A' Krisztus tehát az Istennek Természet' rendin kivül született Fia, Ister szerént, Kegyelem szerént, ajándék szerént való Fia; mind azonáltal annyan tulajdon sajátképpi Fia. Rom. 8: 32. azaz: Nem másik, hanem magát, mint nékünk Isten Természet szerént Fiainkat, Ugy a' Krisztus Jézust. 1. Cor. 6: 14. és 15: 28. Ezeknek a' magunk tulajdon Természetünk, Ugy a' Krisztus

az Istennek sajátnya vólt, mert nem vólt sem más Atya, sem más Promotora; hanem az Isten egedül.– Ezen ok nem engedi-meg, hogy a Krisztust az Istennek fő.. gadott fiai közé számlállyuk; mert minden fogadott fiu más Atyától vólt, de a Krisztus fiúságától fogva mindenkor Istennek sia vólt, Isteni Erőtől szűlnek Mikében fogantatott, nem úgy mint Adám, vagy az Angyalok, kik nem fiúságban, ha.. nak tekintettek.— Ugy van, hogy a mi a Krisztus fiuságának három utólsó Oraie Atri, azonban hézve meg-engedhetyük, hogy a Krisztus égyéb tulajdon fiu, s fogadott fiaiss az Istennek; de nem azon karban egyebekkel, hanem mindenkor azonnak Una és Teje.— Arrúl égy Pálosnak-is mondatik Gán. 2: 16. mert mindazonnál, a kik Isten fiainak hivattatnak, Istennél kedvesebb, mint Ísák Abrahámnak. Gén. 22: 2-13. Salamon Dávidnak. Példd. 4: 3. 1. Kr. 2: 3. jóllehet Minden.. denikinek vóltanak más fiai-is; Arrúl az égy szülött fiu ilé annyit tészen mint Kedvelő fiu. Mát. 3: 17. Kész. 17: 5. Végezetre

Arra a végre nevezetik a Krisztus minden teremtett állatok között Első-szü.. lettnek, mert a Krisztus az ujonan teremtett állatok közt mindenikenél Erő.. vel és Méltósággal előbb való és fellyebb való. Col. 1: 15. Mely mondásnak az igaz értelme, nem a mint nehellyek magyarázzák; hogy az Isten a Krisztust al.. lanjából pálte minden teremtett állatoknak előtte; mert azt, a'ki Primogenitus Deiről Creaturának nem nevezhetyük-ki semmi uton módon a többi teremtett al.. latok közül, ha a Gr. Irásnak forott fóllásit akarjuk követni.— Az Angyal, a mely első Szülöttet Egyptomban megölt vala. Exod. 12: 18. Azok minden kivül való fő állatok közül valók valának? A Nyájnak első fajzattya a Nyájból való? Gén. 4: 4. ——— Primogenitus ex Mortuis, Apoc. 1: 5. Hasonlóképpen az Halottak közül első Szülött ne tészen; mert a Krisztus támadott-fel leg.. előbben halhatatlan Életre az Halottak közül. Ezen formán ugyanott Cap. 3: 14. Primus nevezetik Isten teremtett állatinak kezdetinek: Ugy az Ur Krisztus az új teremtett állatoknak; de égyik sem nevezi-ki azok közül, a mint nincsen nincsen kezdete.— Miképen Amalék kezdete vólt az Isten ellen támadott Num. 24: 20. de ő-is Ellenség vólt.– A Vánnak borzá való változtatás Ádámnak. Mt. 2: 11. van-is uppan a Krisztus Primogenitus Creaturának nevezve, tehát, mivel ad Irás a Krisztust Primogenitus Creaturának fő-teremtett állatok közé számlálya.

Ezen Prófán Cap. 66: 8. azt mondja: hogy az Isten új Pált mond.. ván. Kinge Ek, a'ki az Istennek állatokat fülökké tészem, nem fülnek-é? Azt mondja az Ur.—

Ennek alig

Erre elég Feleletmeg-érteni, mint szül az Isten, és mit? Ez a szülés nem efféle; hanem a Zidóknak Babyloniai fogságból való ki-hozása, és hellyére való állatása; Mintha azt mondaná: Ki, a'ki a fülüket Erőt adok, nem fele.. rednem-é azt, hogy Sion a Zidók Anyája az ő Foglyainak haza-fo.. telével, és Magzattyoknak sorsa vágával bővölködjél?

Grotius így magyarázza: Non pariam, hoc est, non potero efficere subitó, ut existat Populus?

Vatablus, Munsterus, és mind azok a Kenden valók, nem a Zidóknak szabadúlásokat, hanem az Ekklésiának hirtelen való nevekedését értik; mellyet az Isten oly' hirtelen szülé, hogy nyár az égy Péter prédikatziójával égy-nálunny Ezer tért, és nevekedtetedett meg. De szabad légy ville, azt mellyiket értsed. A Zidó Népnek nevekedés ábrázolta az Ekklésiának nevekedését Lásd. Ésa. 54: 1. Cap. 46: 3. 4. Deut. 32: 18.

De miért mondja Dávid Zsolt. 110: 3. Az Hajnal-Csillagnak előtte Me.. hemből fültelek Ségedet?

Ivan az Ész Vulgata fordittya ilyen formán a Dávid' szavait: de a Zidó beriben nem úgy van. Károli ezt jobban fordittya. Mivel ő velle az Grecus.. sal s másokkal együtt így fordittyuk s magyarázzuk: A te Szabad Akaratod szerént való Népedet, a te Seregednek, vagy Országodnak napján Szentségnek Fényességében tészen az Hajnalnak Méhéből Te te Szüleidnek harmattya. Ezek a Krisztusról mondatnak, nem az Istentől, hanem a Prófétától illyen Értelemmel: Te ó Christe! mikor a te szabad akaratu Seregeddel tündö.. lő Népedet ki-viszed a Mennyekbe, vagy Hartzra, a te Szüleidnek, mi.. képpen a Dávid' hasonlító Képpinek, olyan nagy tészen az ő Országod mely bővségben lesz az Hajnalban le-szállo harmat, mellyet az Hajnal mint vala.. mi Méhéből ki-borzol. Illyen dologról szól Ésa. 26: 19. Ozé. 13: 14. Sz: 10 Zakh. 14: 1. Mal. 3:

Mondanád még-is: Ez sem áll a Krisztusról Istennek bölcsességének mondja. 1. Cor. 1: 29. A Bölcseség pedig is-ben magáról Péld. 8. 22. Ur bir vala Engem az ő Utyainak kezdetében (: hez az, az ő Munkáinak kezdetében :) régtől fogván rendeltettem, eleitől fogva fiúságot fordittya a Zidóból Munkásnak: de Földnek kezdetinek előtte, még mikor az Regyek nem válnának, En formáltatam, minek előtte a forrásnak Vizének bővelkedni vott. Azután: Mikor készíti vala az

Egeket

Egeret jelen-valék. Ez a Bölcseség ha a Krisztus vóle, vétség nélkül a Krisztus Örökéről fogva fűlezetik.—

Vég vagyon; de előbben azt kell még-értened: Mint mondatik a Krisztus Bölcseségnek? A Sz. Pál' szavai Ezek: A Zsidók jelt kívánnak, a Görögök Bölcseséget keresnek; mi pedig prédikállyuk az Ur Krisztust, ki a Zsidóknak botránkozás; a Görögöknek bolondság; de az Ábrahámnak mind Zsidóknak, mind Görögöknek Krisztust, Istennek Erejét és bölcseségét. Ja a Krisztus nem nevezteték Isten általában simplicitter Bölcseségnek, hanem Istennek Bölcseségének per Metonymiam, a mint Doctor mondani; mert az Istennek nagy bölcseségét mutatódott-meg ő benne. Col. 1: 19. Heir. 2: 2. Miképpen Istent Ezeknek azért mondatik; mert az Istennek nagy Ereje mutatódott meg benne a' Csoda-tételek által, a' fel-támadás és fel-magasztalás által.— Ezen szólásnak formája szerint mondatik a Krisztus, mi bölcseségünknek, igazságunknak, szentségünknek és Váltságunknak; mert ő tőlle találtatunk Mennyei bölcseséget, ő tőlle, és ő általa igazúlunk és tisztúlunk-meg a' mi bűneinkből, ő általa váltatunk és szabadúlunk-meg az Halálról. Rom. 3: 22. Eph. 4: 2. Sic Prolog. A' Példa-beszédről itt Könyvben pedig Heir 8: ról Salomon a' Bölcseségről, side propriè dicta Sapientia in genere: Mely nem csak Istennek Bölcseségére, hanem a' Királyoknak, Tudósoknak és, minden efféle értelmes és tanúlt Emberek-is v. 17. 15. 16. 17. Heirnek adatik az Istentől.— Tőlle kívánt és nyerte Salomon. 1. Reg. 3: 9. 12. azt a' Bölcseséget, mellyet dícsér és commendal minden rendbéli Embereknek az ő Példa-beszédiben.— És mivel vagy az Heted-ik Részben, a' Bolondságnak vagy Tudatlanságnak, mint valami ördöglalan Asszonyi állatnak képében festi 12. 10. hitegetvén az Okosat ezen a' Bolondoskat.— Hasonlóképpen commendálgat Ezen magát a' bölcseséggel, mintha az-is valami szőlő Asszonyi állat volna. Ugyan 9. 2. Mond ezt a' Bölcseségnek: Ki Kéném vagy Te, és ad Ezt a' Bölcseséget Szeretőnek. Ímmár azért Salamon így szerdi-el: Cap. 8. Avagy a' Bölcseség (mellyet Kéntnek nez, v. Szeretőnek kell mondanunk, nem örök Istennek (kivételével) van vitából, és az Értelem nem borsódzsai-ei az ő Szavából? (mint a' bolond Asszonyi-állat, ki sokat szól) És azért azzal nagyal, hogy Őtet minden Dolgok Teremtőjével sokkal szebben szerzésük és szeretnék. Hogy pedig Őtet sokkal szebben szerzésük, tehetik és kívánnak, azt mondja: hogy ő olyan régi, mint az Isten, sőtben a' Bölcseség mind Teremtő volt, és e' Világot-is bölcsen teremtette, és minden Teremtett bölcseséggel vitte-végben. Mózesnek-is bölcs Törvényt Ado, melynek nézve

nézve ez a' Bölcseség be-foglaltya a' Törvényt-is; mert ez az, mely útasean, és minden helyeken mondatik reá-tani. Exc. 24: 2. mely az Istennek Fülének zetiben meg-nyittya az ő Szavát, és így szól: Én a' Bölcseség Istennek szája-ból származtam. v. 10. Jákob Nemzetsége szószló meg-nyugotom és ér Tanotomat. Minthogy pedig közönségesen olyan Bölcseségről példázat minden Salomon, a' mind Egyház; tehát annak a' Bölcseségnek némely szavai szűlön az Istennek tulajdon maga Bölcseségire illenek, némellyek a' Tejedelmekre, némelyek a' Papokra, v. Prédikálókra, vagy egyéb egyes, Értelmes Emberekre.— Ig. magyarázzák a' Salamon' szavait azok-is, kik Értelmesebbek a' Papisztáknak Theologusai közöt.—

Cornelius Jansenius Gandavensis Episcopus Comment: hujus Loci ipsius: Meminisse oportet Sapientiam in Genere per intellectum comprehensam, tres modulos loquentem, quomodo Poëtæ Justitiam, aut aliam quamvis Virtutem loquentem faciunt docendi gratia, quomodo et Eccl. 24: Item Proverb. Ego ergò dicitur secundum 70. Interpretes et Chaldeum Paraphrasten Sapientia creata, intelligendum est, quomodo et illud Ecclesiastici: Ab initio, et ante Secula creata sum. Et Ecclesiastes: Deus omnium creator est Sapientia. Et eumdem eadem Sapite: Ipse creavit eam in Spiritu Sancto.— Et quæ sequuntur hic dicitur: Concepta eram, et parturiebar. Pro quo alii reddunt: Formata eram, et genita. Mos enim S. Scripturæ est, cum vocibus humanis, et quæ ab hominibus intelligi possunt, res subtiles et Cælestes earum humanam intellectum excedentes explicare conantes, sæpenumero etiam veluti Divinas tribuere Vocem quandam imperfectionem continentem, quam tum abstrahere hæc oportet, et ad id tantum intelligere, quod rei propositæ conveniat. Itaque cum Creata et formata dicitur Sapientia, id tantum intelligendum, quod fuerit et subsistentiæ, non quod propriè creata sit et formata, quasi aliquando non fuerit, Alioquin fuisset Deus aliquando sine Sapientia, si Sapientiam creavisset. —

Sokan vóltanak olyanok-is, kik azon a' Bölcseségen értettek az Emberré Jésus Krisztust, ki Jeruzsálemben, meg-hólt, fel-támadott, meg-dicsőítetett, mellyeket az Atya Isten még a' Világnak teremtésében által a' Krisztus felöl elrendelt vólt.—

Így értettek: Vasquez, Clemens Romanus, Basilius, Athanasius, Hilarius, Ambrosius, Nyssenus, Chrisostomus, Cyrillus, Hieronymus, Augustinus, Ambrosius

brosius, Augustinus &c. Mert mikor ez Locusból az Arianusok megatalmának bizonyitani, hogy a Krisztus a teremtett állatok közzé számlálja magát, mikor mondja: Az Ur teremtett Engem. Azt felelték azok: Hogy azt a Krisztusnak Emberi természetiről kell érteni, és magyarázni. —

Hozzá-első Epiphanius ezt a feleletet, maga pedig azt mondja: hogy azon a Szószéken nem kell a Krisztust érteni; mert valahol az Evangeliumok azt a Locust elő-hozták volna a Krisztus' Méltóságának meg-bizonyitására, ha Salamon a Krisztusról szólott volna; de sohulc ezt a Locust nem említették. Ez igen jó Regula. — Mi-is e szerint igyekezzünk minden Ó Testamentumi dolgokat megyarázni. — Végezetre: Sok Theologusok Kételenül Christ a Szószéken a Krisztust értik. —

Még egy Prófécia vagyon hátra, melyből Kemellyek meg-akarják bizonyitani; hogy a Krisztus Örök Időknek eleje Istennek állatyából születik, Mely vagyon Mich. 5. Te Ephratának Bethlehem jóllehet kitsiny Város vagy, a Judának Fő Városi közzül; mindazáltal te belőlled származik, ki Izraelben Uralkodó lészen, kinek az ő ki-jövetele régtől fogva, régi Napoktól fogva vagyon.

Kétkül fordittyák az Interpretes: Örök időktől fogva. Mert ott Mikeás a Dávid Nemzetéből származott Zorobábel Királyról jövendöl bennünket, ki a Sidókat a Babyloniai fogságból ki-vivé, Templomot épité. Esd. 2: és 3: Kelém. 7: és 12: Agg. 2. Zac. 4: Kép. Melyről való az Evangelista szavait, kivül fellyebb szóllánk. A Sidó pl. Olam igen sokszor régi időt jelent. Lásd meg Exod. 21: 6. Zsolt. 142: 5. Gen. 17: 8.

Prosper. is azt tsinja 2. Sam. 7: 12. hogy ez a Szó Olam, nem végheteten, hanem hosszú Időt, minémüt a dolognak tsináltatása kivánt. Azért úgy mond, a Dávidnak Nemzetiben a Királyság többé marad 600. Esztendőtől fogva, és hosszabb időkig fog állani, mint a Mózes Törvénye. Mert ez a dolog nem ok nélkül magyarázhatja hát Mikeás Bethlehemet, melyből származott vala Dávid és Zorobábel, kik a Krisztust ábrázolták; Minek okáért a Krisztusnak is oman kell vala származni. Mát. 1: és 2. Kép. 1. Sám. 16:

Christophorus Commens. hujus Loci Az Locusnak égyné Vány Értelmét így ir: Verba Sequentia ab initio, à diebus Æternitatis, Recte explicanda de Christi humana generatione, ut Hieronymus explicuit. Quia nempe Christus, qui tempore definito et loco, tempi Ayerb volumy Dei, natus est dictus est Agnus occisus ab Origine Mundi in Typis. et Figuris, et ita Deo recte dicitur est egressus aut natus ab initio à diebus

Paul

seculi ob eandem rationem.

Kémellyek, a mint Christophorus emlitti, azon a Ki-jövetelen, Értik a Krisztusnak e Világra való Ki-jövetelit, és e Világból való ki-menetelit. —

Franciscus Turrianus igen javallya Az Értelmét, s ide alkalmaztatja az Ur Krisztusnak Ján. 16: 28. meg-tett szavait: Ki-jöttem e Világra az Atyától, ismét el-hagyom e Világot, és megyek az én Atyámhoz. De jobb emiá a két első Értelem, mellyet vészet Calvinus Jánosis, Kinek az ő Magyarázatját alkalmazza Dávid Parseus Arminus ellen mondván: Hogy azt a Mikeás jövendölésit a Sidók a Szív' Születésére előtt-is mindenkor a Krisztusnak testi szerént való Születésének, s Születésének helyéről értették; mert Heródes s a Papoktól, és Irástudóktól értették: Hol volna Születendő a Sidók Királya? Mikeásból lapottak meg-feleltek, ők mondják vala: Bethlehemben. —

Ezekből meg-tetszik, hogy az Irásban semmi fundamentuma nintsen Annak az Értelemnek, mely azt állatja: hogy a Krisztus Örökétől fogva Született, és Születik, és ezután-is örökké Születtetik az Istennek állatyából. Mely illetlen Tudományt Calvinus értelen Tudományunk mond, magyarázván ama Sólárbéli mondást: Ki Tsinálja te, Ki ma Születtek Igazat. És ott maga azt tanitja: hogy a Krisztusnak nem Atyától való Születéséről, hanem Feltámadásáról és meg-dicsőittetéséről kell érteni azokat a Szókat, a mint az Apostolok Act. 13: Sid. 1: 5. Zsid. 5: 5. Rom. 14. János Szavaiból Arminius ellen Dávid Parseus dicto loco. Cap. 5. méltán mondja meg, Pál Apostol Act. 13: Sólván a Krisztusnak fel-támadásáról, nem tselekedett olyan Bizonysághoz, mely a Krisztusnak Atyától való Születésére nézne; mert az az Apostolnak fel-támadásáról való beszédében helyteleu lett volna, s a mellett bizonytalan dolgot bizonytalanabb és kétségesebb bizonysággal állatott és erősitett volna, mert volta Szent a Sidók közül azt nem hitte, hogy Dávid Sólt. 2: a Messiásnak Örökétől fogván való Születéséről szóllana. Ennek okáért Parseus et Sámlál-ló Dávid Parseus, kik azt a mondást: Ki ma szültelek Tégedet. A Krisztusnak az Atyának nem állatyából való Születésére, hanem fel-magasztaltatására magyarázták, ugy mint: Christophorus Davidius, Justinus Martyr, Fulgentius, Hilarius, Pellicanus, Theodoret. Apt. Mivelhogy mindenkor minden Embernek ez illyen dolgokat jobbeben kellett ki-terjeszteni, mivoda Szent Irás legyen a' sem szükségesebb. Azonban pedig vigalás a igen hasznos mi bennünk; mert mivel nékünk születik a Krisztus, és mi ő Vagyunk; tehát mely ő nélkülünk Isten Fiai vagyunk, mely Kétségben ugy maradhatunk-meg, ha a Krisztus' nyomdokait követjük.

Végezetre; Mondatik az Isten az Uj Testamentumban: Az Ur Jézusnak Istenének. A' Szentekben is foháskodik: Én Istenem! Én Istenem! miért hagyál-el engemet? Mát. 27: 46. Feltámadása után-is Ján. 20: 17. azt m: Fel-megyek az én Atyámhoz és a' tü Atyátokhoz, az én Istenemhez, és a' tü Istenetekhez.— Sőt Mennyei Dicsőséges állapotjában-is az Ur Jézus nem vészenti a' ő Atyjától Istenének mondatni Apoc. 3: 12. A' 24 győzedelmes lélek, azt mondgya, hogy Oszlop lészen az én Istenemnek Templomában, és onnan többé ki-nem-jö, és rá-fel-irom az én Istenemnek Nevét, az én Istenem Városának Nevét, az Uj Jérusálemnek Nevét, mely le-száll Menyországból az én Istenemtől, és az én Nevemet-is.

Az ISTEN Minémü létében.

I. Az Isten Örök Istennek hivattatik Gén. 21: 33. Jób. 36: 26. Sóle. 90: 2. 93: 2. Rom. 16: 26. Erről mondja Dávid Sóle. 90: 4. Ezer Esztendő te előtted mint a tegnapi Nap, mely el-mult, és az Éjszakának negyedrésze. Azt akarja jelenteni, hogy az Isten az Időre el-folyásával nem lészen kevesebb időre, mint mü. Mennyi részelebb este találunk, hatvan egy Esztendőre, vagy egy napunk el-folyt-is.— És az Istennek örökkévalóságát semmiképen meg-nem-rövidíti ezen Isten. Sőt, mint egy Napnak el-folyásával. 2. Pét. 3: 8. Azért a boldog Lelkeknek-is nyílván az Istennek abban az határtalan-vágában, nem ezer Esztendőt nem valának Jákóbnak, mint egy Nap. Gén. 29: 20. Ebből azért nem következik, hogy a mint itélik Némelyek, az Isten Örökké-valóságának részei nem volnának, sőt inkább, mivel azt mondja a' Sz. Irás, hogy Ezer Esztendő olyan mint egy Nap, azt jelenti, hogy az Örökké-valóságban Napi-is, Ezer Esztendő-is van, mint mivel is fölülnek: Egy fő olyan mint sok: Negyven ezer Ember olyan mint egy Ember. Az időnek el-mult, jelen-való, és jövendő része-is van. Lásd Apoc. 1: 4. 8. Cap. 11: 17. Cap. 16: 15. Sóle. 9: 2. Pséd. 8: 2. a Sæcula in Sæculum. Örökön örökké azért mondatik, mert volt örökre, örökké-is lészen. Lásd Dán. 7: 9. 13. Sóle. 102: 27. 28. holott az Istennek az Esztendők tulajdonittatnak az Időnek részei; Mindazonáltal ez a különbség az Isten' örök Ideje, és a' mi Időnkre nézve, mert a mi időnk rövidül, és folyván változást hoz mirénk; de az Isten' Esztendeinek el-folyására semmi meg-változást és rövidséget nem hoz. Sóle. 102: 27. 28. Semmi nincsen pedig örökétől való, hanem was az Isten, minek nem kezdete, nem vége. —— A mely Dísőségről szóll pedig 5. Mósus Dán. 11: 5.

hogy a' mellyel kezdette Őtet Isten e' Világ' léte előtt, a' hasonlók. Apoc. 12: 8. 1. Pét. 1: 20. Ephe. 1: 4. 1. Tim. 1: 9. Hogy az Istennek Igéjének maradgának Örökké-valónak mondattyék. Sóle. 102: 27.

II. Az Isten Mindenható, mert mindent cselekedhetik, mely magával nem ellenkezik. Semmiből Világot teremtett az Isten, azt ismét semmivé tehetni, mihely azt az, a' hatalmában nagy dolgokat cselekedhetik, Mindenekéket sok helyeken Mindenhatónak nevezteték. Gén. 17: 1. Cap. 18: 14. Cap. 21: 11. Cap. 48: 4. Cap. 43: 2. Exod. 34: 6. Jób. 9: 5. 19. Cap. 12: 13. Cap. 42: 2. Sóle. 90: 9. Jére. 32: 17. Mát. 19: 26. Luc. 1: 37. Ephe. 3: 20. Apoc. 1: 8. Cap. 4: 8. Innen van, hogy ége párázna mindenek tettenek, Gén. 1. Sóle. 33: 6. Megis tészenek. Exa. 55: 11. Cap. 46: 10. Rom. 9: 19. Azért meg-győzetni, hogy a' pokolis ezt tettünket fel-támaszsza, mint a' Szentnek az Halálból Uránk hozta. Ephe. 1: 19. 20. Cap. 2: 20. Nem-is ezt mindent cselekedhetik, a' mennyit cselekedik, hanem annál többet is végezetének, a' mint megtanitja Istennek Igéjének Papjaiból. Mát. 27: 42. Ez a' Kő. Jánosból. Ján. 2: 19. Továbbá, Ebből az Istennek nagy hatalmából származik az élő Hit, melyáltal az Isten mindent cselekedhetik, vagy ha tetszik ége pót borétás-ni, minden meg tészen.—

Ez az Igés mondatik Zsid. Hébreus-is, mellyet ád Isten az Atyának, mely megszentel. vigasztal, bizlat és erősit. Rom. 8. 1. Pét. 1: 2. Ján. 14. Cap. 16. Ephe. 11. 12. 2. Tim. 1: 7. Luc. 12: 12. Ján. 4: 26. Mind azért az Isten Mindenható, mit bizvást el-hihettyük, hogy a' mely dolgait Istennek a' Szentek meg-irják, azok nem voltak le-hetetlenek, és meg-lehetnek Arosnak, mellyeket az Isten jovendőben azoknak mint, szünte adni, és ajándékozni, mellyek nem hittenek Sadducæusok Mát. 22: 29. E' mellett az Istennél elég általmenni és segedelmére vagyon minden mind testi és Lelki Ellenségünk ellen. Rom. 8: 31. Péd. 20: 6. Sóle. 108. Ján. 10: 28. 29. De nem csak a' Segitségre, hanem a' büntetésre-is mindenkinél hatalmasabb, és senki tőlle meg-nem-szabadithat. 1. Cor. 10: 22. Deut. 32: 39. Jób. 10: 7. Cap. 42: 12. Ov. 10: Sóle. 50: 22. Mert valamint az Isten ége, ha tetszik a' bünösök ellen meg-indúl haragja. Exod. 15: 7. Deut. 7: 21. Cap. 10: 17. Nahum. 1: 3. Cap. 9: 22. Sóle. 47: 3. Cap. 76: 8. Péd. 10: 21.

III. Az Isten bölts' Mindenben. Ily annyira, hogy Sz. Pál az Istentert ezekből Bölts Istennek mondja. 1. Tim. 1: 17. Rom. 16. 22. Ezért mondja minden okaga Dolgaiban Istenét a Bölcsességnek. Ján. 2: 20. 21. 1. Sám. 2: 3. Azért mondja minden okaga Dolgait, végezéseit, tétetait, és valamellyek a' hasonlóságnak bölcsesnek. Azért mon-

Preis 2,85 DM

Im März erscheint:

Lya Sz. Pál 1. Kor. 2: 10: 11. Prédikállyuk a' mellyeket szem nem látott, fül nem hallott 's a't. holott az Apostal az Istenről Emberi mód szerint szól.—

Az Ember vizsgálva, ide 's tova vissázva, tudakozva értheti-meg valamit; de az Isten az illyen vizsgálás nélkül-is érti, látja 's tudja minden dolgait, azért az Istennek lelke mindeneket vizsgál, az az, az Isten az ö bölcseségével tud mindent, mint az Embernek-is Lelkében lévö Elmével érti a' maga titkait.—

Tudja az Isten mit igért az ö Népének, és annak meg-emlékezik. Zsolt. 105: 8. Luc. 1: 72. 73. Nem hogy lehetne valaha félelmetes az Istenben; hanem az Isten Emberi mód szerint szól, azt akarja jelenteni, hogy az Isten az ö Népétöl annak hálátadatlanságra miatt el-forditja jóvoltát, áldásit és oltalmát, mintha igen elfélejtkezne. Mikor pedig az ö jóvoltát ismét megkezdi jelenteni, azokat mondatik meg-emlékezni.—

Illyen értelemben szerint mondatik az Isten némellyeket nem ismérni, nem tudni; mert Kegyelméböl ki-rekeszti. Másokat ismérni, és jóvoltából ki-rekeszteni. Zsolt. 1: 6. Amos. 3: 2. 1. Kor. 8: 3. Mát. 7: 23. Mert örökétöl fogva minden ö dolgait tudja. Act. 15: 18. Azért meg-is-mutatja Isten, hogy minden maga dolgait tudja, mikoron azokat a' Próféták által az hálátadatlanoknak fel-panaszolya. Deut. 5: 30. Cap. 32: Éva. 41: és 42: és 43: Vagy azokért meg-ittélli. Deut. 5: 32. Éva. 5. Jér. 6. De magán kivül-is az Isten tud és értt mindeneket, a' Csillagoknak számát, Mennyeknek, földnek, Zsolt. 147: hajainknak számát. Mát. 10: 30. és még az alá való titkos dolgokat-is. Sid. 4: 18. Tudja a' jövendö dolgokat. Az Ítélet napját tudta, a' mint Ildvezitönk mondá Máme. 13: 32. Tudta, hogy éhvig lészen Égyiptomban,—hogy Józef fel-emeltetik, hogy a' Nép ott sokaságra alá vetetik,—hogy abból meg-szabadittatik.—Tudta, hogy a' Dávid és Pálya halála után meg-halvonlik.—Tuda Jákobnak temetésétöl hogy szivét meg-keményiti,—hogy Ceyla Városbéliek Dávidot Saulnak kezében adják. Tudta, hogy a' Tyrusi és Sidonbéliek az ö tanúcsából megszabadulni volna,—hogy az Pogány Népek hitni fognának,—hogy Hitetök [illegible] jönének a' Világra.— Nem tudtak illyeneket a' Pogányok, Izaiás. Éva. 41: 21-22. Cap. 44: 7. Cap. 45: 19. Mósés. Cap. Deut. Sám. 12: 7. Dávidot, Jeroboámot.— Ebből adott a' Keresztyének Luc. 10: 16. 17. Act. 15: 9. 10. Apoc. 2: 3. Tudta jól, és értette az Isten [illegible] vesztegzöjét. Éva. 43: 4. Jér. 12: 22. Deut. 31: 21. Zsin. 8: [illegible] Lelkeket. Zsolt. 94: 9. 11. gondolatjokat. Zsolt. 33: 15. Szivek

vizsgál. 1. Sám. 16: 7. 1. Krón. 8: 39. Zsolt. 7: 10. Péld. 15: 11. Tudja Kivánságinkat. Zsolt. 38: 10. Cap. 94: 8. Cap. 39: Jér. 2: 5. Mát. 6: 6. Tudja gonoszra való indulatinkat. Zsolt. 94: 7. Éva. 29: 15. 16. Jér. 16: 17. Gen. 6: 5. és 11: 17. és 15: 16. Tudván vadnak az Istentöl az Emberek, mind pedig tudván jól végben-vitt dolgok, mellyeknek meg-jutalmazattatnak az utólsó Napon. Malak. 3: 16. Eccl. 1: 12-14. Lásd-meg a' Pénzért élvö Elmélkedésünket. Minden nevezetes valókat tud és lát. Jób. 28: 23. 24. Ezeket nézve mondatik: hogy Istennek két Jemei vagynak, mellyek bé-szemlélik az egész Földet. Zac. 4: 10. Illyenek annak két láthatásoknak értelmében. Apoc. 4. A Szárnynak két Szemei, és két Szemei, mely két által szét-küldetnek mindenütté.— Ita azért az Isten mindeneket tud, vitéz ellenünk, hogy valamit jövendöbéli nézünk igaz, az meg-lészen. Ezekben az Istent félelemmel. És nem is csinálásából fogadgyuk, mert az Istennek bizonyságát szeme jól látja a' mi szivünket, és meg-tél a' Szerént jövendöben. Rom. 2: 16. Act. 10: 42. Vigasztalhattyuk-is azzal magunkat az Emberekenek hamis vádlásai, detrac. és rágalmazásaink ellen, hogy az Isten tudván a' mi állapotunkat, nem lehet által-látnunkra az ö kárhoztatásunk. Ezzel biztatá Dávid magát Zsolt. 7: 4. 9. és 17: 1. és 18: 21. Ezzel biztatá az Ur Jézus az Övéit. Mát. 10: 26. A' felett, ha pirulnak a' Világ előtt fel-jedzendö végben vagynak-is az Hivek a' Halál által el-tsöröltetnek, de az Isten előtt mindenkor Emlékezetben fognak Zsid. 4: 3. Apoc. 6: 9. és 20: 12. és 21: 27. és 22: 19. Az-is vigasztalhattya az Hiveket, hogy mivel az ö Ellenségek tétnek Jámborokat tudja, azt sokképpen meg-gátolhattya, hogy ö nékik ne árthassanak. Lásd a' Sóros Elmélkedést. A felett, tsinos kivánságinkat, fohászkodásinkat, ha pirulva jóval nem mondjuk-is, azt jól érti, és minéket előtte nézvén, meg-halgat. Mát. 6: 6. 7. Rom. 8: 26. 27. Bölcseséget pedig az Istentöl reménylünk. Jac. 1: 5. Ez a' mi Tudományunk vala, azért ö tölle adottnak esmérjük. Dán. 2: 20. 21. — Ez a' Bölcseség, mikor az Isten azzal él az ö Végezéseiben, Szándékiban, Munkáiban az véghez-vitelében, Practicálnak nevezetik. Ezzel tsenteti mindeneket. Péld. 8: Sir. 24. Ezzel él a' mi Idvességünknek el-rendelésében, végheztételében. Ephes. 2: 5-10. Ezt tudálljuk Sz. Pál, hogy a' Sidók meg-vetésével a' Pogányoknak lett tudálatok meg-tétetett. Rom. 11: 33. 34. Nem se meg-nem-tudhattyuk, se meg-nem-vehetjük az Istennek bölcs rendelése szerént való idvességünk' Tudományát, melyben Istennek Lelke van. Rom. 1: 6. és Bölcseségének vége. 1. Cor. 3: 7. se a' nyomozásban meg-nem-botránkozzunk, mellyek által

Preis 2,85 DM

kell bé-menniünk az Istennek Országában. Róm. 8:28. Act. 14. Luc. 24: 26.

IV. Az Isten láthatatlan. Mert ö nem test, hanem Lélek. Ján. 4: 24.

Istennek állandó, sőt semmi látható formán, sem irott, sem faragott képp által ki nem-ábrázolható. Azért tiltja az olyant. Deut. 4: 15. 16. Esa 40: 18. — Act. 17: 29. Róm. 1: 22. 23. Hogy pedig az Isten láthatatlan légyen, maga bizonyittya Exod. 33: 20. Egy élö Ember sem láthat Engemet. — Az Isten Dicsöséget rajtok kivül az Angyaloknak látván, azt vélték, hogy immár meg-nem-halnak. Bir. 6: 22. és 13: 21. holott az Istent sokan, senki sem látta Jánya. 1. Tim. 6: 16. 17. Sid. 4: 27. Ján. 1: 18. Azért sem Mózes nem az Istent látta, hanem az Isten Angyalát. Exod. 24: 9=11. Sem Jákób. Gen. 32: 30. Os. 12: 4. az honnan meg-tetszik, hogy Angyal volt, a ki Jákóbbal viadodott és tusakodott. Jerikus Formában. Cap. 22: 29. Osea loco Citato. — Istennek pedig azért mondatik, mert Isten képében vala, innét áldásait is vön Jákób, mint Abrahám Melchisédektöl. Gen. 14: 19. Jákób Istentöl, kitöl áldást kivánt vala. Esaiás: Jákób az Ö Atyjával igy áldotta meg Izsák. Ezekiát nem vélé láthatatlan Isten. — Mikéás pedig az Istent vagy látásban látta, vagy álomban, nem valóban látta. — 1. Reg. 22: 19. mint az el-alvott Izraelita is. Abrahámis nem az Istent látta, hanem az Istennek Angyalát. Gen. 18: 2. 3. 10. mint Jerikus is mondja, nem-meg nézi; mert Azt mondja alább Cap. 19: 12. Hogy az Ur a Sodomát pusztitsa. Jehovának nevezteti Jövendőnek Jelentésére nézve; Abrahám pedig azokat elsőben csak uton járó Embereknek vélte lenni, mint meg-tetszik v. 2=5. Az Apostol is Erre nézve mondja Sid. 13: 2. A Pogánok modjokból el-ne-felejtkezzenek, mert nékelyek nem tudva Angyalokat fogadtanak-bé. Valyon miért nem mondja, hogy a Teremtö Istent fogadták-bé, hanem a hogy következik is lett volna a gazdálkodásnak? — Calvinus Jánosis a Pentateuchusnál az Irás Magyarázásában tökéletesebb lévén, Ezeket mind az három Angyaloknak mondja, és hasonlatos nevezésnek méltó okát veszi azoknak nyilvánvalatlan Elméjekből, mint innen Károm Istenimet azoknak tsinálja. Hogy pedig Abrahám őket imádta, azt, hogy Napkelet Képében Jeruzsálem Jerének tsalekadtak. Igy imádta azt mondja Jákób Isaut, Józsuét az ö Urinyai, — Dávidot Bersabé, Bell. Calmon. — a Magyarok a Kisilbirust. —

Istennek Elöttünk Jelenésének Calvinus az Angyaloknak

érti, a mint arra való Irásiban mind maga, mind pedig Dávid Parens in Calvino Ortodoxo Lib. c. Cap xi. meg-mutattya. Holott azt is jól érti, hogy Jákób nem az Angyalokat, hanem az Istennek Épitett Ábrát birta Bethelben. Duo enim Altaria Jacob exstruxit, cujus gloriam in Angelis non fecerit imitatus, quam Solis Splendor per radios ad Nos usque manat.

Az Istent tehát sem Abrahám, sem Jákób, sem Mózes nem látta, jóllehet az Isten mondja, hogy szemtül szemben szóllott Mózessel. Num. 12: 8. De ez ezt jelenti, hogy az Isten nem álom, vagy látás által jólt Mózesnek, hanem Angyala által világos beszédekkel szemben bavatkozó képpen. Exod. 33: 11. & Num. 12: 8. Mellyeket ig. vell forditani: Kem homályos beszédek, és az Urnak hasonlatossági által (: példa-beszédek által:) fog látni. Az Hitetlenek mindazon által az Ur Jésus' Evangéliuma azt igéri, hogy az Istent meg-látnyák. Mát. 5: 8. 1. Cor. 13: 12. 1. Joh. 3: 2. Sid. 12: 14. De itt-is imez jól meg-látnyák, amyit ipsen, hogy az Istennek jóvalában, és kivánságban való gazdagságában részesülnek, vellé együtt lakoznak mint az Ang-Angyalok. Mát. 18: 10. & Ház-ban. Ján. 14: 2. 3. Mellyel azt jelenti Urunk, hogy az Istent nem csak meg-tetszenyek mint vala, mi Jóvá lyt, hanem közöttök állta maradunk. Meg-látjuk pedig úgy, a mint vagyon. 1. Ján. 3: 2. az az, nem nem álomban, semmem látásban, sem nem Tükörben; hanem egy Házban vélle jelen lévén. — Ezek mindet arra tanitnak

1ö: Hogy az Istent lélekben kell imádnunk, a mint épen Krisztus Urunk mondá azon Samaritánus Aszszonynak. Ján. 4. Nem Oltárok Sacramentumok, szent, mint a Sidók és némely Keresztyének tselekesznek, Kiknek az ö áldozattyok Lélekben és igazban áll. Sid. 7: 16. Cap. 9: 10.

2ö: Kötelesek a Istent meg-kell halálosig menni, hogy lélek szerint éljünk. Rom. 6: 6. és 8: 5. 9. 12. mert a Test és Vér az Isten Országát örökségül nem birhattyák. 1. Cor. 15.

3ö: De főképen minden Bálványoktól távozzunk-el, és meg-szentsedjünk az igaz Istenti tiszteletet által a mi Mennyeiknek Istenünknek.

V. Az Isten Jó. Mát. 19: 17. Márc. 10: 17. Luc. 18: 18. Valamikor az Irás az Istent Jónak mondja, mindenkor azt jelenti, hogy az Isten végtelen, bővös, gazdag a jó-téteményben. Zólt. 21: 5. és 36: 1. Az Istennek pedig jó minden állatskhoz. Zólt. 145: 9. De, főképen az Emberekhez. Tit. 2: 11. azok között pedig a Jókhoz. Zólt. 36: 8. 9. Luc. 6: 35. Ezért az Istennek jóvoltát meg-beszélnünk, és példánkkal venniünk méltó dolog; hogy Tanitsa ne forduljon

Preis 2,85 DM

lyon ellenünk. Rom. 2: 4. Cap. 11: 22. 1. Kor. 10: 12.

VI. Az Isten Szent. Lév. 11: 44. 1. Sen. 1: 15. 16. Ezért mondatik Világos, hogy meg-ismérjük az igaz Istent, és vagyunk abban az igazban, hogy ő Jézusban a' Jézusban. Mely Példa nintsének némely Görög Exemplárisokban — Ő az igaz Isten, és az örök Élet. — Ezt némellyek úgy értik, hogy a' Szentírás mondatik az igaz Istenről, az t.i. a' Krisztus isméretében mondá állhni az örök Életet. Ján. 17: 3. és a' kitől mondja v. 6. meg-jelentettem a' te Nevedet az Emberek. A' kitől más mondja az Apostol? Adott minékünk a' Szentírás ily' Exemplárist, hogy meg-ismérjük az igaz Istent. —

A' Szerzőnek magát nem mondotta, az Atyát ismérjük kitől magának is való Istenének. Annak Ige pedig abban az igazban az Istenről, kitől előbb szóla, t.i. az Atya Istenről, mint Pinten Krisztus utólsó Igéje: az igaz Isten. Ebben pedig az egy igaz Istenben az ő Fia által hagyunk, mondja az ő Fiában; mert ő ismérkette-meg mi velünk, ki légyen az Isten. — Az Apostolok is azon Istent prédikálották. Act. 14: 15. 17. Ezt akarta az Isten azon Értelemmel élő Istennek mondatik. Mát. 16: 16. Jan. 1: 2. és 16: 14. Ezzel olvasd többet, határozik az Enyedi Bibliából. —

Az Istennek Akaratjától, Végezésitől, és Tanátsától. 41.

vagy Justitiának. — A' Practica Veritás abban áll: hogy a' mit mond, jó, gad, és igér, azt meg-nem-másolya. — A' Justitia pedig abban áll: hogy ki, kor-szinen az övét meg-adja, mellyet igazsággal még az Ítéletnapjában is. Zsid. 24: 7. Rom. 3: 25. 2. Thes. 1: 7. Zsid. 6: 10. 1 Ján. 1: 9. 2 Sól. 1: 6. 1. Kán. 12: 7.

Az Istennek Akaratjáról, Végezésitől, és Tanátsáról.

1. Isten Akaratjának mondatik mind az az Indulat, mellyel akart az Isten, mind pedig az, a' mit az Isten akar. Ján. 6: 38. 39. 40. Rom. 12: 2. Cap. 2: 18. 2. Thes. 4: 3. Apoc. 4: 11. Valamit az Isten akart, hogy meg-légyen, mind jó utólsó végire nézve. — E' Világot akará tehetségi, és jó vala. Sóban állítá az első Embert. — Sőt igére Abrahámnak. Sőt igére a' Krisztus által mindenekre. Végezése jó Szerétetet adott, hogy szi-szi a' Jelenre élven, nem gonoszt, hanem jót tselekednék; Ellenben az Isten a' gonoszt soha nem akarja. Ezekben gonoszoknak dik az Hitetlenségben. Sól. 5: 5-7. Cap. 14: 9. Zsid. 1: 12. Cor. 8: 18. Ján. 1: 12. Arétet tulajdonítja a' gonoszt, és büntetésével fenyegeti a' gonoszokat. Ez jóllehet néha a' bőlt Isten a' gonoszból jót hozni, mint a' Jákób' fiainak példája meg mutatja, kik Józsét el-adták vétkek; az Isten Akaratja ellen, ki ő tet fel-akará magának tálni. Gen. 40: 20. és 45: 5. 6. Így a' Sidók is meg-ölték a' Krisztust, Sidás el-árulta, mind azonáltal az ő gonosz vágyokat vitta annak, nem vétkébe, vagy nem javallotta, mint meg-tétetik az Ige fenyegetésiből. — A' Gonosz pedig vagyis: A' Nyavallya gonosz annak, a' kinek van, a' Bűn annak, a' kit meg-kéget. Az ilyen gonoszt az Isten néha akarja. Ésa. 45: 7. Jér. Siralm. 3: 38. Ámós. 3: 6. Abalum Jana büntető Gonoszt mondatik, jólleket nem mindenkor bűnnek, Istent néha csak jónéva sanyargat az Isten az illyenekkel; néha nem örömest. Siralm. 3: 33. Ésa. 28: 21. De az el-fajult Pártosokat örömest büntetti. Deut. 28: 62. Péld. 1: 26. Ésa. 1: 24. Ézek. 5: 13. —

II. Ez az Istennek Akaratja, mikor az ő Bölcs Végi szerint egyféle el-határozásból, valami dologban meg-áll, Tanátsnak és Végezésnek mondatik. Ef. 1: 11. Ésa. 14: 27. Act. 4: 28. 1. Kir. 8: 61. Col. 2: 14. Zsid. 23: 11. Luk. 22: 22. A mit pedig az Isten végen végezett, a' nevezetes Praedestinationak, azaz: Elevenek el-rendelésének, Végezésnek. Act. 4: 28. Rom. 8: 29. 30. 1. Cor. 2: 7. Ef. 1: 11.

Preis 2,85 DM

ddd. Az Istennek pedig Végezései sokféle: Elsőben: Az Istennek Végezései Absoluta, vagy Conditionata. Az Elsőt így-általyában valónak; A' Másikat bizonyos Conditióval, állapottal, szörényjelt módal való Végezésnek mondhatyuk.— Valamit az Isten így-általyában el-végez, annak meg-kell lenni. El-végezte volt az Isten így-általyában, hogy legyen Világ, legyenek Emberek, hogy legyen örök Élet, és lett. Mivelhogy így, mikor is a gonoszság meg-sokasodik, így általyában el-végzi az Isten, hogy legyen-meg a' bűnnek büntetése, mint a' Paradicsomi, és Babylon pél. dájok mutattyák és bizonyíttyák. Genes. 3. Róm. 3:17. Esa. 46:10. coll. cum Rom. 3:3. Lásd Act. 4:28. Tudott a' van, hogy Heródes és Pilátus ebben-Gyülekezek, hogy nem valami kénszeritésből, hanem szabad akaratjából végheztek-vigyék azt, a' mit az Isten a' Krisztusról el-végezett volt, hogy t.i. nyomorgassák és meg-öllyék őtet; mert így kellett neki bé-telnie ad ő Országában. Luk. 24. De itt az Isten nem azt végezte, hogy ők a' Krisztust meg-öllyék, mert őtet ezzé nem rendelte, hanem borsátotta, és hagyta ellenzette; hanem meg-engedte.— Így azt végezte-el az Isten általyában, hogy a' Krisztus nyomorúságok által menyen-bé az ő Országában, minthogy ajánnyából is ezen Akaratja vagyon.——

A' mit pedig az Isten Conditióval végez, az nem olyan, hogy meg-ne változhatnék. Elevé el-végezte az Isten, hogy az Embert idvezitse, de nem általyában, hanem Conditióval, ha t.i. hisznek a' Krisztusban, és az ő hagyolatosságában szent szentül és hiven élnek, melyre választtattak. Rom. 8:29. El-végezte, hogy az Hitetlenek el-vesszenek, de Conditióval, hogyha meg-nem-térnek. Kain ilyen Conditiót tőn eleibe. Gen. 4:7. Ő elébe Adámnak. Gen. 2:17. Sodomát Conditióval akará el-vesztteni, t.i. ha tiz Igaz-ly lelmet nem találtatik. Gen. 18: 28. 32. Az Izraëlt így akará képiné fogadni, és meg-tartani, ha az Istennek Engedelmes. Exod. 19. 2. Kron. 15:2. Esa. 1:19.20. Jer. 18: 8.9. Ezek. 18: 21.22. Jób. 10:12. Ha azért Istennek szerint élünk, ha azokat cselekezzük, a' mellyekre az Isten rendelvén elnéztek. Rom. 8:12.13. Ha szent szerint élünk, meg-haltok; ha pedig a' testnek a' Istennek cselekedetit meg-ölitek, élnek. Cap. 10:9. Col. 1:23. 2. Tim. 2: 12. Heb. 3: 6.14. 1. Ján. 2:24. Luk. 13: 3. 5.9. Ján. 5:16. Gal. 5:18.

Vagynak pedig olyan példák is az Irásban, mellyek meg-mutatyák, hogy az Isten Conditióval viszen-végy valamit, ha nints is ki-fejezve a Conditió, mint p.o. Ján. 3:36. A' ki hiszen a' Fiúban, annak örök élete vagyon, t.i. ha abban meg-marad; A' ki pedig nem enged, el-vész, mert meg-nem változtatya. Lásd. Gal. 5:21. Ján. 10: 28. A' Krisztus

Juhai soha el-nem-vesznek t.i. a' míg Juhok lésznek, mely az ő szabadságában van. Mát. 10: 21. és 24: 13. Sid. 10: 28. Így az Isten el-végezte volt, hogy az ő Fia által a' Famivén sokaság az Irgalmasságon; de az Istennek azon tanácsát ők meg-változtattják, vagy semmivé tőttek. Luk. 7: 30. mert ez vala a' Conditio, hogy Sz. János által megtérjenek. Ők az Isten akarata ellenek Fia, és miképen a' Fia-nyúl az ő Lelkeyit; de Conditióval, t.i. ha engednek. Luk. 13: 24. Mát. 23: 36. Az Isten Conditióval igérte volt a' Canaánnak Földit Izraëlnek; de még azis meg-másolódott. Num. 14: 20 Senki nem az Istennek bé-nem-mégyen a' földre, mellyére fel-emelem az én kezemet, hogy meg-térjen helyekre térnének tüzetet abba, a' Kálebről, Józsué Fiától, a Num. fiától meg-valva. Esa. 50: 1.9. Így szól az Isten Élinek i. Sam. 2: 30. Mondván nem ottam vala, hogy a' te Ágyád, és a' te Atyádnak Háza én előttem járnak szazat a' Lsp. ságban meg-tartanának:) mind ő róluk.— Mostan pedig távul légyen én tőllem, azt mondja az Ur, mert a' kik Engem becsülnek, meg-becsülem, a' ki pedig megvet, Engem is meg-vetem. Esai. 65: 1. Jónovát ellenkezének az én személyem előtt, és a' mit nem akartam, azt választották. Esa. 66: 1. Jér. 19: 5. és 32: 35. és 7: 24.

Illyen módon rendelte vala el az Isten, hogy Jézusért meg-pertelné pálosnak előtt. Jér. 1: 5. Így választotta vala el Pált és Ámyást mivétől fogva az Evangéliumnak prédikállására. Gal. 1: 15. 16. t.i. ha tudva és valamivoképen nem ellenszenvén az Isten Igazságával, mint meg-tettzik 1. Tim. 1: 11. 12. 13. Heb. 9: 6.

A' Végezés tehát az Isten végéről soha meg-nem-változik, a mint világosan jelenti Sz. Pál Rom. 8: 3. 2. Tim. 2: 13. ha pinten végig-nem-megyünk a' hitben, hitetlen végünk miatt; Vagyunk áll pedig, hogy végig-menjen, kik ha bé-nem-tölegyük a' Conditiót, az Istent adósjá tészik, hogy meg-fizesse a' jutalmat, mellyet meg-igért nékünk; ha pedig bé-nem-tölegyük, hanem akaratja ellen vakodunk mindjárt jussa, hatalma, szabadsága lészen arra, hogy negligálja, a' mit végezett, és akart adni; hanem ellenben hogy meg-büntessen.— Mondám, hogy szabadsága van, mert nem szükséges ő felségére, hogy nem-is tekintsen ezekre, sőt ez az ő természete igen nagy dicsőségére van, hogy a' bünöst mindenkor meg-büntesse, hanem ha akar, meg-büntethessen; sőt ez az ő természete igen nagy dicsőségére van, hogy a' bünöst soha ékdemes szerint nem büntesse.

De ellenben, az Istennek Igazsága és tökéletessége kívánnya, hogy a' melly jutalmat a' bemé ígérjenek, és Ezek Szerzőnknek igért, minden utánna a' Conditio betelt, azt meg-adja, bár szinten azzá nem lettünk is Ádámnak.—

IV. Másodszor. Az Isten Némely dolgoról közönséges Végezést tészen; Némelyeről pedig külön végez. — El-végezte az Isten közönségesképpen, hogy minden idvezüllyön, valaki hiszen az ő Fiában a' J. Szentségben; De külön-is el-végezte az Apostolokról, és minden Hivekről Személy szerint, mineműtánna lésznek, és abban meg-maradásnak, hogy idvezüllyenek.—

V. Harmadszor. Az Isten Decretuma és Végezése, vagy Örökétől fogván való vagy Időnyon idő szerint való. Az Isten nagy szeretetéből közönségesen Örökkétől fogva végezte, hogy a' Szentség által az Hiveknek Segítségét adja. Ezéről mondja Sz. Pál Eph. 1: 4. valaszton minket ő benne, mielőtt e' Világ fundamentumi fel-vettetnének, hogy légyünk elentek és végezte az Isten, hogy akarja vala szerzni az Hiveket, hogy Fiának légyenek. Miképpen az Isten Segítségének adatni rendelteték minékünk a' Fiában örökké Időknek előtte. Így helyheztetett-is minket Benyben, és rendelt helyheztetni jövendőben, Amen értsd kell, hogy az Isten Személy és neveztt Személy szerint örökétől fogva absolute és valyában Idvezítésre vagy Kárhozatra nem rendelt, nem nem választotta, hanem az Isten csak azt rendelé és választa arra, a' ki immár benne van, a' Szentségben, és utálatos bűnben tellyes Életében. Láss példát 1. Thess. 1: 4. 5. 2. Thess. 2: 13. Eleitől fogva, u.m. választott titeket az Isten, és a mitől fogva Jakván a' Sz. Pál Evangéliumát bé-vette azt, és a' Sz. Lélekben-is Hitében lettenek.—

De a' Választás két féle: Egyenes és Erős.

Egyenes Választás az, mellyel választatnak azok, a' kik hisznek vagyon az Evangéliumnak, de még tsak Személy szerint élnek. — Erős Választáson vagyon azoknak, kik az Istennek Szentségét a' Szeretetnek és igazságnak velekedtetével magokra vették, és meg-erősítették, mert ugy erősödik-meg a' Egyenes Választás, mellyről int Sz. Péter Apost. 2. Pét. 1: 10. A. o. Atyánfiai igyekezzetek inkább a' ti Hivatalt, és választást erős-ségesen tenni. Jak. 2: 17. Róm. 2: 7.

Ezen Egyes Rész a' Választás vagyon, az mellyet sokan tsak hivatalosnak nevezteték, Mát. 22: 14. Sokan Egyes Rész a' Választás vagyon, az mellyet sokan tsak hivatalosnak nevezteték, Mát. 22: 14. Sokan Hagyják el a' Választás vallását. Mát. 22. 1. Péter 1: 26. 27. jóllehet nem minnyájan mondják ki hivatalosnak, Azokat választottaknak. —

Ebből azért az Isteni Végezésnek és Választásnak Tudománya jobb[ul] Hasznaink: Légyünk az, hogy a' ki még eddig nem választatott, tsak akarjon [illegible] inkább

valóban választott. Ha lehet az Istennek, ki azt akarja, hogy minden Bűnös meg-térjen, és éllyen. Ezt pedig evangéliummal mondja. Ezek. 33: 11. és 18: 23. Deut. 15: 29. 2. Pét. 3: 9. 1. Tim. 2: 3. 4. Ezokáért-is Személy választásról Dán. 3: 16. Act. 10: 12. 14. 34. 35. Miért hivatva pedig az Isten mindent, ha nem akar, ná, hogy minden Ember a' Penitentiára, és az idvesség' útjára meg-térjen? Ezsaiás olyan, mintha az Isten azt parantsolná az Embereknek, hogy repüljenek az Égben, vitessenek pánnyát nem lehet a' repülésre. — Avagy Isaiás olyan, mintha Munkásokat hívnál a' Szőlőben, olyan bánásával, hogy ne vegyen semmit ne fizess. Sávál légyen az Igazságot Szerető bölts Istentől az alyan indúlat, ki nem akarta, hogy ifiak elő Kárhozatra menjenek, hanem jutalma el-vesszen. Mát. 10: 42. Bizony az Isten még azokat-is, a' kik el-vesznek, meg-akarja tartani. Mát. 11: 21. Ezék. 26: 7. ha ők akarnának. Mivel Személy vesztedelmének az Isten nem Oka, sem valasztinek halált nem szerzett, hanem ki-ki maga hozza magára az haragot és halált. Ose. 13: 9. Sap. 1: 22—24. Deut. 30: 19. 20.

VIdik. Második Rész: hogy a' ki most választatott, úgy nyelleye magát, hogy abból ki-ne-essék; mert abból minden ki-esésnek el-távoztán a' Conditio idétlen, mely Engedelmességi — és igy az Istennek akaratja és Végezése s' Választása mi reánk nézve semmivé tétetik. Miért intenének, oszlánnak az Apostolok, ha a' Választottak el-nem-veszthetnének, mint a' Sidók is 1. Kom. 10: 1. 2. Jud. 1: 10. 11. Bizony még az Életnek Könyvéből is mondattatnak nemellyek ki-törölletni. Exod. 32: 33. Sóle. 69: 29. Apoc. 13: 8. Kin. 22: 19.

VIIdik. Negyedszer. Az Isten Akaratja még is két részből áll: Elő-ki-jelentetett, Másik Titkos. Előnek Valuntas Signi, a' Titkos pedig Voluntas beneplaciti. Némely Theologusok értelem és Igyekezésre méltó dolgokat mondanak ezen két féle Akaratja felől az Istennek, mert azt tartják, hogy a' Titkot az Isten a' Bűnöstől fogván Kárhozatra rendelé, azokat hiványa az Idvességre, a' kiket az Isten a' Szentségben ki-jelentetett akaratyát, mely az, hogy idvezüllyenek; De Istennek Akaratjának tsak egy, és nem kettő, mert ha ő akarnának, Mivel Senki vesztedelmének az Isten nem Oka, sem valasztinek halált nem szerzett, hanem ki-ki maga hozza magára az haragot és halált. Ose. 13: 9. Sap. 1: 22—24. Deut. 30: 19. 20.

VIIdik. Negyedszer. Az Isten Akaratja még is két részből áll: Elő-ki-jelentetett, Másik Titkos. Előnek Valuntas Signi, a' Titkos pedig Voluntas beneplaciti. Némely Theologusok értelem és Igyekezésre méltó dolgokat mondanak ezen két féle Akaratja felől az Istennek, mert azt tartják, hogy a' Titkot az Isten a' Bűnöstől fogván Kárhozatra rendelé, azokat hiványa az Idvességre, a' kiket az Isten a' Szentségben ki-jelentetett akaratyát, mely az, hogy idvezüllyenek; De Istennek Akaratjának tsak egy, és nem kettő, mert ha ő akarnának, Mivel Senki vesztedelmének az Isten nem Oka, sem valasztinek halált nem szerzett, hanem ki-ki maga hozza magára az haragot és halált. Ose. 13: 9. Sap. 1: 22—24. Deut. 30: 19. 20.

Ezen akkor vagyon Ezen két féle Akaratnak hellye, mikor az Isten vala-

Preis 2,85 DM

Im März erscheint:

kinek kiirt kivéteri, és próbálgattya, ha tökélletes-é, mint ki-tettzik az Ábrahám példájából, kinek az Isten azt parantsolta vala, hogy meg-áldozza az ő Fiát Izsákot. Gen. 22. Az Isten láttatik vala akarni, hogy az meglépen; de titkos Akaratya a' vala, hogy ne lenne meg, hogy Ábrahám az ő Egyetlen Egyét ne öllye-meg, hanem csak próbáltatnék ezzel, vólna é hív és engedelmes az Ehhez, vagy nem? Azért mikor hivségét látná Isten Abrahámnak, meg-gátolá, hogy meg-ne-öletnék Izsák; mert az Isten nem gyönyörködik az Emberek Vérében, hanem tökélletességek kivánn.—

A' mit azonáltal az Isten Extraordinarie és külön, és rend kivül Abrahámmal, vagy egyéb Személyekkel tselekedik, kivántatván és próbálgattatván azoknak Hütöket, tökélletességeket és hivségeket, melyben az Istennek igen nagy bötsessége és perzepti nyilatkozik-ki; Nem kell azt az Istennek kivánságához forditani, és azt állitani, hogy az Isten, a' mely Akaratyát az Ordinarie parancsolatja rendi mód, és Sabbath rend szerint mindenkor kinyilatkoztatja, vagy vállogatás nélkül, a' szent Simulatio szerint vólna mindenkor Hétköznapra rávve, kivánt más titkos Akaratával, nem meg-nem-térni, v térítkezni, nem pedig idvezitesi nem akarna, sőt inkább valakit kivánt az Isten, perzepti akt, és annak javát és idvességét kivánnya. Zsolt. 5:12. Apoc. 5:13. Miért kivánnatnék az Isten azt, a' ki meg-térhetetlen? Ki próbálgatná a' Vakot, hogy lásson, avagy az hóltat, hogy járjon?

A' Végezésnek azt mondhattyuk, hogy a' ki az ő Személyeit fel-akarja nyitni, és valóban véghez akarja figyelmezteni, az Istennek minden dolgaiban semmi titkos Akaratja, minden, melyet münkéjüvé az ő Fiának vagy Példájában, vagy Igéjében meg-nem-jelentett vólna.— Olvasd el. Pál Apostolnak szavait Act. 20:20.21. Col. 2:3. Eph. 1:7-9. Semmitől, úgy mond, nem vonogattam magamat, a' mire hasznotokra vólt, hogy azokat nektek ne hirdetném és hogy hetaritáknál, sőt titkos közönségesen Helyen, és házanként, sőt inkább mind a' Zsidóknak, mind a' Pogányoknak hirdettem az Istenhez való megtérést, és a' Jézusban való Hitet.— Valamint Szent Pál nyilván és világosan prédikáltatik mindenütt. Rom. 3:16. 1. Cor. 2:10.16. 1. Joh. 1:2. Akart azt-is mond az Apostol annak, hogy azokat prédikállani, a' mit ő nem prédikállott. Gal. 1:6-8. Hanem Le. Irásból meg-értett Akaratyát egyszer meg-értvén, a' mellől semmi más Tudományokat ad Autoritatem Szent Irásnak Igéjében lépünk. 2. Thess. 2:2. Mert az Isten pedig az Isten a' illyen Végezésében és Végezésében is tökéllet

légyen, sokféle Indulatokkal magát meg-jelentésével meg-bizonyitotta, melyek közül egy néhányat tsak röviden elő-számlálok; mert azokat pontosabban tudni, mint az Istennek Akaratyát, a' mint az Ige maga mondja Jeremiásnál Cap. 9. v. 24.

Az Istenben lévő Indulatokról.

1. Az Isten mivelhogy jó, a' mint fellyebb említtetik, semmit-is roszszat nem tesz, tett, hanem jól mindent. Gen. 1. Sap. 11. 26. sem pedig gonoszra és vétkezésre nem vezérlett szerzett átallyában, hanem jóra, és jóban való végzésére. Azért szereti minden teremtett állatyát úgy annyira, hogy Őket az Apostol Szeretetnek nevezi, 1. Joh. 4: 8. De kivált képpen az Embert, mellyet az Isten tenne Szeretett Példányának és Embertől való Szeretetnek is mondatik. Tit. 3:4. Mellyel nem-csak Nemellyeket, hanem mind ez világban lévő Embereket, még Ellenségit-is szerette. Joh. 3:16. Röm. 5:8. 1. Joh. 4: 10.19. Tit. 2:11. Mivel pedig az Emberek az Istennek Ellenségei lettenek, és halálra érdemes lettenek volt, még-is az Isten szeretetit el-nem-tsökkentette, hanem a' bünösöknek-is azt ki-terjesztette, v ma-is minden bünösökhöz fém-tartya, és a' szeretet jeléntségének és irgalmasságának-is nevezi. 1. Joh. 4: 9. Ephes. 2:4. 1. Pet. 1:3. Cap. 2:9. 10. A' Szomorúságnak pedig az, mikor valaki azzal tészen jót, a' ki nem érdemes arra, azokával az illyen Szeretet és jó-tétemény Gyakorlásának és Kapcsolatnak hivatkozik, a' mint ímez Lóczoktól meg-tétetik. Jon. 4: 10. Rom. 1:5. Cap. 12:3. Cap. 15:15. 2. Cor. 8:1. Cap. 9:8. Eph. 4:7. 1. Pet. 5:10. Mindemellett inkább pedig az Isten szeretet, és szava v Barátinak Igazságának szerettét. Jak. 2:23. 2. Chron. 20:7. Jon. 15:14. Act. 10:35. Jon. 14:21. 24. Cap. 15:9.10. Col. 1:13. Ez azonban az örök Életnek boldogságában is véghezvitetik, a' mint S. Pál arra Pavaiban exortál. Rom. 8: 17-19. hogy Társai, azaz, tehát Örökösök-is, Istennek Országában, és a' Krisztusnak örökös Társai. Kapcsolatosak-is, Istennek Országában, ő vélle együtt szenvedünk, ő vélle együtt dicsőittetünk.— A' szeret örökül fogva tudott, azokat el-választotta, hogy a' Fiának Tanúlóki légyenek.

2. Az Isten szeretet úgy az Embert, de mivel hogy a' bünt gyülöli, azért is akarja, hogy a' bünöl minden el-távozzék. Ez abban az Istennek nagy próbálmutatódik-meg, hogy noha a' bünnek Példája Talál is, de ugyan Példa, de ugyan igen irgalmas és könyörülő, és hozzánk ideig nyúló hosszú tűrő Lélekkel Tanúlkatóságra a' meg-térésre. 2. Pet. 3:9. Num. 14:18. Jóle. 33:18. Rom. 11:4.

Az Istenben lévő

Cap. II: 22. Cap. 3: 16. Cap. 9: 22. 2. Pet. 3: 9. Esa. 48: 9.

Ezeknek mívoltja pedig meg az Isten nagy Irgalmasságát.

1ö: Mert a mint fellyebb meg-értők, nem örökre büntetni a Bűnöst, mint valami idegen dolog volna tőlle az Orvos.—

2ö: Noha érdeme szerint a Bűnöst nem orvosozza, hanem tágrabban mint Ember, tenné. Pőld. 16: 10-13. De az Istennek igen jóvólta van addig várni, míg remélség vagyon, hogy a bűnös meg-tér, azon túl nintsen.— Példa Pásztor az Első Világ-ban, Sodoma, Babilon a' Zsidókkal és a' Cananeusokkal.—

3ö: Könnyen meg-enged a' Meg-térőknek, és hamarjában hamar le-tészi. Jer. 18: 7.8. Cap. 12: 10. Pőld. 16: 9. és 30: 5. Jer. 31: 4 s. Példák az Izraelitákról és Ninivitákról.

4ö: Kegyelmesebb az Istennek irgalma, és bővebb mint hasonlása. Eccl. II: 5.

Végre pedig az Isten a' Bűnöst e' végvetkezendő Okokért:

1ö: Hogy el hagya dicsőségiért. Pőld. 29: 9.10. Exod. 34: II. 12. Esa. 48: 9. Exod. 32: 12. Ez az Ellenségnek Gyalázatját Képében való Kegyetlenséggel gyalázza-meg. 2ö: Kért a' Bűnösnek meg-térésért. Jer. 4: 3. Rom. 2: 4. 2. Pet. 3: 9. 20. 1. Reg. 8. 39. 50. Ezért az Ingadozóknak meg-térésekre a' türő Isten várta 1. Pet. 3: 20. Ezeknek Maradványuknak meg az Ur Krisztus' El-jövetelekor. Jel. 11: 2. Krisztus az Evangéliumot azoknak is prédikálotta, kik nem mások, hanem a' Pogányok voltak, kiket az Isten hivatott az Evangéliumra. 1. Pet. 4: 6. Sőt sőnig Utolsó napjáig az ő gonosz Vágyokat és tudatlan Vágyokat. Act. 17: 30. Sőt a' kik az Isten arcának, a' Krisztus Jesus, könyörgésének is Ábrahámnak, Mózesnek és Pálnak Tónak. Gen. 12: 20. 2. Jóbért Barátinak. Job. 42: 8. Ezekiásnak a Képben. Exod. 32: 14. Num. 14: 17. Cap. 28: II. 12. Ez Igaz Imádkozásnak is meg-tartotta volna. Jer. 18. Ninivét az Irgalmasságért. Dan. 9: 4. Jer. 5: 14. De főképpen a' Krisztus' Könyörgéséért is. Luc. 23: 34. Ezeknek Jelentésének végpedelmét a' 40dik Esztendőben vontatta és Jeruzsálem Pusztulása után, mind addig hirdettetvén nékiek a' Penitentiát, a' kik tanúlni-nak, a' mit mond S. Pál. Rom. 2: 4. 5. 6.—

2ö: Isten Kívánsága Ez: hogy az Ember meg-térjen. Ezek. 18: 23. 32. 33: 11. Ez meg-térésben meg-maradjon, és idvezüljön. Melyben az Isten nem a' Bűnöst, mint olly boldog, hanem az Ember' javát és boldogságát nézi.

Az illyen Kívánság, vagy az el-múlt Időkre néz, mint Pőld. 8: 14. Vajha az én Képem Emberem engedett volna vala't. Esa. 42: 18. vagy jövendőre, mint Deut. 5: 9. Vajha olyan Szíve lenne, hogy félnének Engemet, és't. Lásd Luc. 19: 42. Ez mintha ugyan könyörgene: úgy pőld Isten a' Képéről. Esa. 63: 15. Jeremiás Keseimet minden Napon ez' versényes Képéről, kire járnak nem jó uton, követvén az ő gondolatjokat.— Ki-terjesztő Kézzel fogyhatatlan mó-don könyörögni. Exod. 9: 29. 1. Reg. 8. 22. Job. 11: 13. Panaszokkal is tsinyzetten a' meg-térésre. Ezek. 18: 31. 24. Cap. 22: 11. Mich. 6: 3. Jer. 2: 5. Esa. 9: 2. Ellenben, a' meg-átalkodott Bűnöst elölle el-küzi, nem is akarja, hogy ugyan azért sem-mit könyörögjön. Rom. 2: 15. Jer. 7: 16. Cap. 11: 11. 14. Cap. 20: 1. Ezek. 14: 14. ha ugyan meg-nem-akarna jobbúlni.—

IV. Az Istenben, mint valami Reménységi hellyen való a Várakozás, melyel az Isten várja a Bűnösnek meg-térését. Esa. 5: 2. 8. 7. 1. Pet. 3: 9. 10. Az Isten még a' Nőé idejében is várta a' Penitentiát, jóllehet tudván a Vétkesnek tsinyét, nem annyira várta, mint kívánta a meg-jobbúlást, mint Kedves dolgát, és azért nékik hosszú időt engedett. Ebből a' Reménységből származik az Istenben némü-némü Siralom-is, mellyel mintha bírnék Embert is Istent, hogy a' Képe nem távoznék el tőlle, és jó tsinyével gazdagon közölné velle. Ez illyen bizodalomból sokat jövendölteték a' Próféták által, tsinyván az igézetet, de nem általyában, hanem Conditiót értvén alatta. Jer. 31: 33. 34. 2 Sid. 8: 10. Jer. 32: 37-40. Ezek. 11: 17. Ennek ellenében nékik tanáttya az Isten az ő Képét fölyteni. Deut. 30: 26. 27. Exod. 34: 12-16. és 33: 3. Kéha olyan indúlatok, félre tsinálni, mintha meg-fogyatkoznék a Képe fölöl való Reménységben.— I. Mikor valami bizonyságon fog-ik, hogy a maga részéről mindent tselekedett valamit tselekedni. Esa. 1: 21. Jer. 2: 21 Deut. 5. Cap. 7: 17. Esa. 63: 2. 4.—

2ö: Mikor mint valami tehetetlenek mondja a' megvetkező, s el-fájult Képzetnek meg-térését. Jer. 13: 23. Osee. 8: 5. Ezek. 24: 13.

3ö: Mikor úgy tsúdi az Képzést az ő Próféták, hogy hallgat, és a' tsinyét értvén az ő Szavát. Esa. 6: 9. 10. Jer. 1: 17-19. Cap. 6: 28. 29. 30.

4ö: Mikor azt igézi a Képzés, hogy többé nem-tsinyonál hagja. Ez. 1: 6.

5ö: Mikor azt tzéri, hogy el fáradott mind az ímádban, mind a bánságban. Jer. 15: 6.

Preis 2,85 DM

V. AZ ISTEN mondatik örülni

1ször Az Emberekrenek Engedelmességeken, ilyenek mint az Abel' Áldozattyán. Gen. 4:4. Zsid. 11. Act. 10: 34. 35. 1. Sám. 15: 22. 23. Luc. 15:7. Ezech. 18:

2ször Mikor az Engedelmességért jót ád nékiek. Deut. 5:30. Esa. 65. Jér. 32: 41.

3ször Örül az Isten a Meg-általkodottaknak Vesztedelmén-is. Deut. 28: 36. Ellenben bánnya az Isten a Bűnösnek minden bűnét, s minden vesztedelmét. Gen. 6: 7. Ézek. miatt meg-szomorodik, vagy bosszúval illetnie. Ep. 4: 30. Esa. 63: 10 Cap. 7: 17. Cap. 42: 24. Panaszolkodik és tulajdonitt az Irás az Istennek Gen. 6: 6. 1. Sám. 15: 10. Bánnya vala az Isten, hogy Embert teremtett volna, és Sault Királlyá tette volna, jóllehet nem arra akarja az Isten jelenteni, hogy a teremtett belső dolgát bánnya, mert mindent igen jól és bölcsen teremtett vala. Gen. 1: Péld. 8. hanem propriè azt bánta, hogy a következendő az Embernek gonoszságon valamiképpen és Istenelenségen miatt, hogy el-kellene Özön-Vizet elnyelni a Föld pirkából az Embert, kit az ómön maga képére és hasonlatosságára maga dicsőségiért és tiszteségiért teremtett vala —

A Büntetésből való Végképpeni is az Isten nem tsak meg-változtattya, hanem magán meg-is bánnya, ha meg-tér a Bűnös a bűnből. Ézek. 18: 21. Amos. 7: 06. Változtatta az Ur az ő péndéjét, és monda: Nem lészen. Jér. 20: 16. 2 18: 7 Mind az illyenekben Emberi Mód szerént, mellyet Anthropopathéjának hív. nak, szerint az Isten felöll az Irás szóllani, nem tulajdonképpen. —

2. Az Irgalmasság sok helyeken tulajdonittatik az Istennek. Ján. 3: 16. ult. Rom. 5. Cap. 2: 8. Col. 3: 6. Ezs. 11: 8. 9. Cap. 14: 5. Nem Irgalmatlan pedig az Isten (mert Irgalmas, hanem tsak a bűnös Személy, mellyet S. Pál Rom. 9: 22. Haragnak Edényének, Eph. e Haragnak Fiainak nevez. —

Az Ó Testamentomban az Haragnak Cselekedetiről azt mondja az Apostol, hogy Ezs. Cap. 2: 8. Col. 3: 6. Ezs. 11: 8. 9. Cap. 14: 5. Nem Haragtal

Az életet pedig ö benne szerette az életnek Fája. Hogy pedig az Isten szerit propriè tulajdonait nem büntet, vagy másoknak büneiben, maga esküvés. Deut. 24:16. Ezek. 18: 20. 2. Kir. 14: 6. Rem bölcsnek-meg a' Fiaic az Attyoknak büneiért, t.i. büntetésképpen, mert gyakorta az Isten nyomoruságot az Attyaknak borsát, Jure Dominij non Jure Judicis, mint a 2dik Paranyolatból és sok Példákból meg-tetszik. El-vetni az Isten mi tőllünk azért mit Deus, de az ö Igazsága nem engedi-meg, hogy büntetés ne legyen, azt nem vétlen, mint fellyebb mondók. — Lásd a Szekedai Statmadius Elmélkedésében. —

Vétek. Az Istennek Kemènységit-is gyakorta olvasnunk Rom. 11: 22. Ezek. 20: 6. Deut. 5: 9. Náhum. 1:2. Mellyekben mondatik az bosszú-álló Istennek, mint Sóf. 91: 1. Boszú-állásnak Istenének. Jer. 5: 56. Meg-büntetésnek Istenének. Zsid. 12: 29. Meg-emésztő Tüznek. Lásd Káp. 10: 27 = 30. Példák Nádab és Abihú ben. 10: 1. a' Lóth Feleségé: Gen. 19: 26. Uza, ki Kezét a' Frigy-Ládához nyújtván, hirtelen meg-hala. 2. Sam. 6: 6. 7. Anna Szombaton Fát Fedegető Férj-fiu. Num. 15: 32. Mózes és Áron, sőt, mivel az Istenben való Hitben meg-tántorodtak, mikor Mózes a' Kö-Piszkát vesszejével meg-ütvén, az első ütésre a' Népnek gonoszsága miatt Víz nem fakadott volna, azért Ők-is nem mehettek-bé a' Kanahánnak Földére. Num. 20: 11. 12. —

Mózesnek kételkedő Paba volt-ez: Adhatnus-é nékünk Vizet a' Kőpiszkából? Nely Pavait úgy retteg, mintha az első ütés után mondotta volna, és nem látott vala Vizet, kezdett kételkedni, ha akarja-é Isten igéretit be-tellyesiteni, vagy nem? — És igy az Istent nem tisztelték, sőtem gyalázattal illették. Lásd Deut. 32: Sóf. 106: 32. 33. Hasonló Példák vagynak az Uj Testamentumban. Ananiás és Sáfira. Act. 5. Heródes és Agrippa. Act. 12: 22. Ők a' szent Vallásnak nékiek-is élettel fértéztetni vala, hertelenül meg-hóltak. 1. Kor. 11: 6. Végezetre a' Kárhozott Lelkek. —

Kérdés: Mint állhat-meg az Istennek Kemènységével az ö Irgalmasságával? Nely állhat, mert az Isten ezt az ö Kemènységét Ordinariè szabott rendi szerint, ezt azonban reá-jöhetni, sőt inkább meg-adatik Dolgok és meg-tekintetik. Extraordinariè rend szerint kivül bizonyos Okokra nézve azokhoz mintegy, a' sőt meg-jobbúlhatnak. — Heródesnek büneit az Isten nem hirtelen vitte. — A Lóth Feleségének nagy jövőlést azonta adni. Nints nagy Mélységokat nem bocsátották-meg? hogy szónyú Példákat ne hozhassanak. Mózes tudta és látta az Istennek nagyságos

dolgait, azért szemény büntetésnek tette. E' mellett, ha nem tettetik-is de vala mit az Isten meg-tilt, igen nagy bünt szeretne annak szeretödöje és Hatalt érdemel, mint Uza, a' ki Lévita lévén, a' Frigy-Ládához nyúlt vala, mellyet nem vala Szabad szeretni, hanem vagy a' Papnak. Num. 4: 15. —

Mely Okáért veszetnek-meg a' Bethsamita Szüzek, 1. Sam. 6: 19. Végre azért veszte-meg Uzzát hertelen haragjában, hogy példát lemènyen szolgának hogy az Istennek Törvènyit és Rendeléseit meg-tapasztalnék. — Ugyan ezen Okra nézve Ananiás és Sáfira Act. 5. hertelen véggel meg-hóltanak, mert jelleget semmi Törvény ellen nem vittenek-vala; de mivel az Isten az ö jóvoltának gazdagságát sok jelekkel és szükséggel akkor szokta vala megmutatni, az Isten ördögös példával haragját egyszeri szabad akaratossággal akarta ki-oltani; Mert midön az Isten az ö nagy Szentiáját oltogatja Mindenekenek, akkor kell leg-inkább félni és vigyázni. Úgy a' jól-tévő Isten meg-ne-haragudjék az hálátlanságra. — De az illyen példában azt gondolhatjuk, hogy a' Szeret az Isten hertelen Szeggel bortatta ha szintén mü nem tudjuk-is. De akarnak volt oppet Vetek-is, mellyeket az Isten sokáig el-türt, és el-halgatott bennek. A' mi pedig az Ötök Határotok illeti, az-is nem ellenkezik az Istennek irgalmasságával; mert az Irgalmasság meg-álhat a' felöll, ha szintén az Isten utólsó kemènységét mutatja azokhoz, a' kik magok szabad akaratjokból penitentiát az ö hatalmasságban meg-maradnak, mellyet el-távoztathatnának, és az Istennek sok ideig való türésért sok ideig való várakozását meg-vetik, és meg-útállyák. —

Holott látod, hogy mind az Irgalmasság fenn-van, mind pedig annak kemènységnek hellye vagyon, mert ebben áll az hajdú ideig való türés, hogy a' bünösök sok ideig el-halasztatnak, nem azért, hogy az Istennek igazságot sokáig meg-nem büntessék. Ezt az Istennek Igazságát még az Istennek Szentjei is meg-érezték, és meg-vallották, nemcsak magokra nézve, hanem a' mitsoda példából nagy contritio Mária Magd. 21: 22. 11. Vala egy ház-bíró Ember, ki plántált Szőlőt vala. Holott V. 41. magoknak a' gyilkos Szőlőmivelőkkel tétetik a' Példáját a' Törvény, és meg-semmisítik ö rajtok magokat. Rom. 2: 2. Sudjuk hogy ezt. Cap. 11: 21-22. Olvasd meg.

Azért az Istennek Igazsága nem engedi-meg, hogy az Istentelen az hamisságnak örökké büntetés nélkül maradjon, hanem azt kivánnya, hogy a sok ideig való türés és penitentiára intetés után Exemplo pœnæ meg-büntettessék. Rom. 1: 32. Zsid. 2: 2. 2. Thess. 1: 6. Apoc. 16: 5-7. Cap. 18: 6. Act. 17. et Zsid. 10. 28. Rom. 2: 6. 2. Pet. 3: 10. Apoc. 20: 12. 13.

Mi Atyánk.

Immár azért éryük és tudjuk, mit kellessék hinnünk és tudnunk az Ó és Uj Testamentumi Irások pedig arról az Istenről magától való, tárva-vág, szemedhetetlen és érthetetlen- és ly Istenről, akit az igaz Keresztyének így tellenek és imádnak, úgy mint: Ki légyen? Minémü légyen? Mit kivánnyon mi tőllünk? Azzal mely nagy indulattal gerjedezzen, indittsa, és hivjon minket. — Méltó tehát Ennek, hogy mind végig állhatatosan engedjünk, és Szolgállyunk. Mígedig az Ur Istentől adatott s tanitott Imádságod elsőbb az ő Értelmével mondjuk el.

Mi ATYÁNK.

Oh minden Irgalmasságnak és Világosságnak Istene, mi Urunk Jézus Krisus Istenünknek Szent Atyja! Ki nem gyönyörködöl a Bünösöknek veszedelmekben; hanem meg-térésekben és életekben, — Láttyuk Uram, hogy nem Személyvillogató vagy te, hanem minden Nemzetségben, minden kedvez te nállad, és te előtted, akari te hozzád meg-tér, Szent Nevedet féli, és igasságot szeret, mellyet meg-jelentettél az utólsó Időben, minden Nemzetségeknek hirdetésében békességet Szent Fiadálal, kit Urokká tettél Mindeneknek. Nem veszprettél-ki tehozzánk-is Uram ezen nagy Irgalmasságodból, hanem módot találtál heime, miképen mineánk a te nagy jóvőrodból, mellyel Nevetted minket, miképen a Vétkeinkre álrala meg-hidlunk vólna, a lelki Életnek Világosságára feltámasztanál. — Nem kevesbülsz el Uram minket, jóllehet Ellened égjük bolenne; hanem a mi tudatlanságunknak idejét el-halgatván, hirdetteted, miné, tehozzánk-is bünös Népeidhez, hogy te hozzád meg-térnénk minden Gonoszaink Fejétől, és igaztán meg-tolled a Földnek kevességit annak Férjfiával, és tele buzza kenyerekkel, és meg-áldasz minket. Minek az előtte Percben. Jóltevőnk Uram a te jóvolodnak gazdagságra, ki olyan nagy szeretettel Pogányinket Pogánynál és hamunál alább valókat, hogy az Örök Életnek Igyékezetes Fiaivá, annak meg-kevesedhetetlen Korona-is el nem-tikoltad [illegible] és minket Fiadálal Fiaiddá és Örökösiddé fogadtál — [illegible] Fiadálal Atyánknak [illegible] vallunk Tégedet egyedül, csak te benned bizunk, és minden reménységünket [illegible] tenyük; mert az Égig van a te Irgalmasságod az egész Világ tellyes Jóvoltodnak gazdagságával. — Oh [illegible] Uram a te Szereteted! Azért az Emberfiainak Fiai [illegible]

bizunk a te szárnyaidnak árnyékában, meg-elégittetnek a te Házadnak bőségével, és a te Gyönyörüségednek Folyó-vizével itatod meg Őket; mert nálad van az Életnek Kut-fője, és a Te Világosságod által látunk világosságot. Oh boldog Isten! Mitsoda az Ember hogy meg-emlékezel róla? Egy kevessé tetted alább Valóvá az Angyaloknál, minden Dicsőzsönek által tisztességgel és ditőrösséggel meg-koronázztad. — Aldott légy mi Mennyei Szent Atyánk! Szent és igaltnak a Te Neved, Mennyben és Földön tiéd mind örökké a ditőrség, és a Tisztesség. Kegyelmes Atyánk! Ha sok büneinkért, háládatlanságunkért meg-nem vetted mineket, hanem haragnak Fiai lévén-is Szeretettel, és minket Kegyelmedben fogadtál. Kérjük, tsüre alázatosan Jelvégedet, taníts, és Oktass minket a te Utaidra, tedbe a te Törvényedet a mi Szivünkbe, és Szent Lelked által vezérelgess Lelkünket a mi Életünkben, hogy tellyes Életünkben Tégedet minden felett szeressünk mint édes Atyánkat, féllyünk és tiszteljünk mint hatalmas Urunkat. — Kegyes-el édes Atyánk az hol tántorodásra történik; hanem nyujtod-ki a te jobb karodat, és Életünkből kegyelmesen emelj-fel minket, fogadj hozzád tsontag, mint a konyorülő Atyád elveszett tékozló Fiát be-fogadta vala. — Halgasd-meg hamar a mi kiáltásunkat és fohászkodásinkat, mikor Nyavallyánk és háborusságinkra szólló Kérelmeinket a Fényes Egeknek te hozzád felemellyük, hadd lássuk Kegyelmedet, és örvendezzünk a te Hatalmas Jobbadnak Szabadításodban. Szerelmes Szent Fiadnak Nevében kérünk, halgasd-meg édes Atyánk Ámen. Ámen.

Ki vagy a Mennyekben.

Minden határ Felvégen Isten, ki teremtetted Mennyet és a Földet! Jóllehet tiéd a Világnak tellyessége, és annak minden [illegible] arránál fogva a te Kezeidnek Munkáit meg-oszrottad az Emberekkel, mert annagy Egeket te magadnak Kinálgi Szent világosságoddal, a Földet adtad az Emberek Fiainak. — Fel-magasztaltatnál Uram Isten minden Népeknek Fölette, és az Egeket fellyül haladja a te ditősséged. — Kisfodd hasonlatos Te hozzád mi Urunk Istenünk, ki nyugtatja a Magasságban laksol de Jeneidet le-hajtván, mindenekre alá nézsz. Mennyen az a Földön

Preis 2,85 DM

Mi Atyánk

Mert nem olyan Isten vagy te, hogy tőled való hellyeket látnál; hanem mind-
ezt látó Isten vagy Te, kinek te előtted elnem-rejtezhetik titkos hellyekben,
hogy te ne látnád Őtet, kinek te bé-töltöd Mennyet és a Földet. Kitsában
rejtsék-el az Adámnak fia te előtted, hogy álnokságát el-fedezhesse, mert a Pi-
rosat és Veresét te által-látod. Kaffonzalanul bújdosunk te előtted az Orge-
deles Sónágyal; Mert hová rejthetünk Uram a te Lelked elől? Ha a Mennyben
mégyünk ott vagy: Ha a Koporsóban vettyük a mi Agyainkat, ott-is jelen vagy:
Ha olyan Gonosz Szívnyainkra vólnának-is, mint az Utolsó Napnak is Fel-támadó
Napnak Világát, mely Tertelen meg-tetszik Nap-keletről Nap-nyugotiglan;
Ha a Tengernek végső határáig repülnénk-is, oda-is a te Kezedül vinnének min-
ket. Ha akk mondanók-is: Talám a Setétség el-fedez minket, leg-ottan a Setétség
is világosság lészen te előtted. Te bírod a mi Veséinket, Anyáinknak Méhé-
ben-is te fedeztel-bé minket. Oh mi táplálo, és gondviselő Istenünk! Hajtsd le
a te fületdet a mi Könyörgésünkre, légy velünk te Világi bújdosásunkban, óltal,
mint Háborus vágásban, bátorits fel almünkben, vigasztaly Bonorus vágásban:
Mert látod Uram, hogy el-fakadott e Világ te tőled, minthogy ugyan nem igazgattat,
mint te általad, — a Sátán uralkodik az Hitetlenekben. Kiki az ő Szívét fel-
magasztalván a te Sz. Hajlékodnak Nellyin, ki-ölötte fejedelmedet, tiszteletedet
Bálványoknak tétette, a Mennyeinek rendtartott Emberségnek Ábrázatjokat
az Földel le-fogatta. — Mit pedig ők Uram! Benneket az Égnek fel-emellyük, hogy
annak Jóra segítségünk mi nékünk; Mert a mi Segedelmünk a Kitől Vagyon,
ki teremtette a Mennyet és Földet. — Imé, miképpen a Bolgárnak szemei
az ő Urokra, és a Bolgálónak szemei az ő Asszonyokra, úgy a mi szemeink
mi Uranknak Jóvoltát nézzük, mignem könyörül mi rajtunk. Könyörülj
rajtunk mi rajtunk, és ami Számtalan bűneinkért ne fizess Ítéletünk szerint mind
ezek. — Kedd Szivünkből ki-alumi az Istenit fejedelmet, mely rendeli és Országot
bírjon, hogy noha te a Mennyekben laksz ol, de úgy éllyünk mindig,
mint mert Bűneinket által-látó, és igazán meg-ítélő Bíránktól
Kedd laksznak mi bennünk, hogy ne légyen a Sátánnak semmi
nekünk, — a szükségnek szükségeit ne szenvedjük, hanem Világosság-
ban járjunk, és élessünk, mint Nappal, tisztességesen járjunk
Szánakozással Uram a mi Lelkünket a Világi élet
vala fenyítéstől, hogy a mi tárgyainkat is nyájasan

ne e Világi haszontalan vágnak Szeretésivel, hanem a Mennyben te veled, és a
te Szeretted Sz. Fiaddal légyen, mint örökös Házánsában, a maradandó Hajlé-
kunkban, az honnan várjuk a mi Meg-tartó Urunk J. Krisztusnak el-jövetét,
kit, halandó Testünknek még dicsőítésére. Ki által légyen Tenéked dicsőség és
örök tisztesség ón magas Mennyegben lakozó Istení nagy Felség. Ámen.

Szenteltessék-meg a te Neved.

Mi Mennyei Kegyelmes Szent Atyánk! Kiért parancholtad a Te Ke-
pednek: Légyenek Szentek; mert én ti Uratok és Istentek Szent vagyok.
Fadjuz Uram, hogy Sz. a te Neved, Kinek az ő Szent dicső a
Seráfim Angyalok szüntelen való Szóval Énekliik: Szent, Sz. Sz. a Seregeknek Ur-
nak! tellyes mind a Föld az ő dicsőségével. Mindazonáltal mi az ő szegény
bűnös Népeid, kiket irgalmadban be-fogadtál, tellyes szívünkből és lelkünkből
szeressünk, hogy Tégedet Sz. Fiaddal egyaltó, mind e Világ meg-emmisszen is tisz-
tellyen, féllyen és szentellyen. Mert ez Uram az örök Élet, hogy e megismerjenek
meg Tégedet egedül igaz Istent, és a kit el-bocsátottál az Ur J. Krisztust.
Kérő Kegyes Uram, hogy Tégedet dicsőszenek minden Teremtettségek; mert örökké-
való a te Irgalmasságod. — Dicsőszenek Tégedet e Földnek Királyi; mert az
Égeknek felette fölmagasztaltattál; C'Szent Kemenység a Mennyeknek Királya e
gyűlésekor dolgaidat, és bepillya a te Atyai Irgalmasságodat. — Mázatos szemed
gyüne Sz. Felségednek. Ne tekints el minket sok bűneinkért a te Orczád elől, hogy
mi is hasontalan szeretet fakadon kiderüjön a te Rendeléseidet, és szájunkkal
magasztalyuk Szent Nevedet. — Bocsáttassék a te Világosságodat és igazságodat
hogy azok vezéreljenek minket, és bé-vigyenek a te Felséged hellyére, te hozzád
mi Vigasságunknak és Örömünknek Istenéhez, hogy a te Szeredneve előtte
a mi Szívünknek Óltárán dicsérettel mondásával áldozzunk Tenéked. — Lássa
zék Uram könnyeggel mi bennünk a te Irgalmasságod, e törvény-ki mi ránk
zúlünk minden Haragságok, és Fertelmességek, mellyek által a te Neved szá-
romoltatik; sőt inkább fényljék a te Képednek világossága az Emberek
között, hogy amaz helyében hogy vágalmaznának minket, mint gonosz
tevőket, a jó-tselekedetekből dicsőszítsék Tégedet, mikor Őket is vezéreljed
meg-látogatván, te hozzád meg-térited. — Térited-meg Uram te hozzád az

Mi Atyánk.

Tévelygőket, világosítsd-meg a' setétben járókat, hogy a' te jóvoltodnak örömvilágét meg-kóstolván, minden Nemzetségek te hozzád meg-térjenek, egyedül te, ki igaz Istenek lenni tsak Tégedet ismérjenek, féllyenek, tiszteljenek, és szeressék Fiad által örökké fel-magasztalyanak. Kinek ditsőségére Szent Lelkében egyetemben, halgasd-meg minket Oh Szent, és Irgalmas Isten mind Czeuh Ámen.

Jöjjön-el a te Országod.

Örök Mindenható Isten! Seregeknek ditsőséges Királlya! Tőllehet hiszszük, hogy mind az egész Föld a te Birodalmadban vagyon, és tellyes az egész világ a' te dicsőséged Áldd, vándorsáltatás nagy sorsban vagynak Uram, nints a' te hatalmas Királyi Pálczád alatt viszontagság, és keresztyén hajtyátsd-meg fejeket te eléjed. — Az Izraëlt is el-pásztorold Uram te tőlled el hagyott Tégedet az el fajult Nemzetség, nints Szép Mezőnek sints Fűvén legeltető vala, Hátra tér, tek, és el-hagyatnak tégedet Izraëlnek Szentei. — Seregeknek Ura Istene! a' te Nevedért könyörülj a' te Népeden, mutasd-meg e' földön mindeneknek a' te Országodnak ditsőségét, és ne hadjad el-pusztulni régi Örökös tégedet, — Mire fűrészlög örökre a' te haragod Mezőnek fűhai ellen? Emlékezzél-meg a' te Gyülekezetedről, mellyet régen szerzettél és meg-váltottál, és a' te Örökségednek Pereméről. — Imé Uram akarsz meg-hanyatlottanak, és hatalmadnak vége lenne, mivel Sz. Fiad által Fejlékodban Gyűjtöttél volt. Kinyujtsd a' te tudnia és meg-szabadítsd az Istent, — nintsen a' te jót Gyülekezjére. — Meddig halgatz Uram, és meddig engedsz tőllünk a' te Országodat? Hol van a' Szentség, mellyet hirdettél Szent Fiad által? Hol van a' Te Igédnek igazsága, mellyet tisztán hirdettetél minden Nemzetségeknek? Kelly-fel Uram, és fényesítsd a' te Ügyedet. — Emlékezzél-meg a' te Szolgáidról, mellyel tégedet Mennyei a' bolondok. Halgasd meg az ezeknek Seregednek fohászkodásait. — Ne adjad a' Tenevadaknak torzsa, Szentjeidet — Ne feledjed-el gyalázkodásokat. — Ne feledjkezzél-el minden-ektől fogva a' Gyülekezetedről. — Jertsd Uram a' Közönségnek, mert Nélkül Földnek minden helyén Tévelygésnek sűrű Setétségével. Végyed fáradságos nyomorúságnak vigasztalásokban, hogy a' te meg-ismertett, ne terjedjen-vallásával. Könyörögj-el minden Nemzetségnek Szívéjét, és fogadtassa Minden Végsőnek ezután. — Nyisd-meg Szemeidet a' Pogánynak, hadd lássa

Mi Atyánk.

látják világosságát a' te Igazságodnak. Kezdd-meg az Ő tévelygésekből hadd tudják-meg fogyhatatlan jóvoltodnak és szeretetednek gazdagságát. — Fundózzállyon Uram a' te jóvoltod, hadd hirdesse Szent Nemzetségnek a' Megtsinált dolgaidat, és zöllyék a' te jóvoltodnak tapasztalását, és Országollyon a' te igazságodat. A' te Országod légyen minden időben állandó Ország, és a' te Uralkodásod Nemzetségről Nemzetségre. Tellyesítsd-meg Uram a' te szabadságodat, mellyet azt igérted a' te Népednek: hogy bé-mettzed Szövetségedet Ennijében, és bé-tsinálod azt az ő szívében, hogy szívéből fogva napvilágtalan Tégedet meg-ismérjenek, Kegyelmes lészen, azt mondottad, az ő álnokságoknak és az ő bűneiknek, és azokról többé meg-nem-emlékezem. — Tapasztalnak Szentséged könyörületességéd, mert te mondottad meg-fogyatkozott Népednek: Oh szegény szélvészektől háborgattatott, és minden vigasztalástól meg-fosztatott! Imé Ennak te Városid Falainak Köveit Karbunculusokból való fundamentumra rakom, és Safír-Kövekből építtetek Tégedet. Minden Napjaid az Urtól tanittattak lésznek, és a te Népednek bőssége és békessége lészen. Igazságban meg-erősíttetsz távol lészen a' Nyomorúságtól, mert nem félsz attól sem a' rettegtől, mert nem közelget te hozzád. Kezd-el Uram Irgalmasságnak Atyja! kezd-el meg-építeni az ezeknek Országodat, — Oltsd a' mi szívünkben és Elménkben a' te Szövétségednek Örömöségét. Légyen szemed előtt a' te földednek mindenemének. — Tekintsed Irgalmasságodat arrafelé, hogy e' Világnak sötétségében bujdosóknak — Magadról tudtokra Uram a' te Dicsőségében, hadd Ismérjék az Istent a' te Natalmadat. Emelkedjenek-fel a' te Országod Napnyugatra, Napkeletre, hogy meg-ismérjék a' te Örökségednek ajtaját, és jöjjenek be az Dicsőségnek Királlyát! Jöjjön-el Uram a' Siónból a' te Szövétségednek, és fedd-meg a' Pogányokat Szeretetben, hogy egymás ellen fegyvert ne vonnyanak, se pedig több hadakozásra ne tanúllyanak. Támadj-fel Uram az homályban bé-borúltaknak, és látassad-meg arrafelé a' te dicsőségedet, hadd járjanak a' Pogányok a' te Világosságodban, Légyenek nyitva minden Tanúcsban a' te Kapuid, hogy bé-mehessenek be hozzád a' Pogányoknak sokasságok, és Építsék az Idegenek a' te falaidat, Pálczádat el Uram a' Népednek ajándékozni, hogy tiszta légyen, hogy mindenek segítségül hívjanak Nevedet, és szolgállyanak Szeretetednek szabadulásával Sz. Fiadnak Jézus Krisztusnak Dicsőségében, Szentségében, teljességében Oh mi Édes Atyánk mind Czeuh Ámen.

Legyen-meg a' te akaratod, miképpen Mennyben azonképpen itt a' Földön is.

Irgalmasan uralkodó Isten! Felette igen fel-magasztaltattál dicsőséged és Hatalmadat ötöltöd te magadra, világossággal mint egy Köntösel magadat bévonyülvén, - Ki-terjesztetted az Egeket mint egy Kárpitot, és a Fenn-való Vizekben készítetted lakó-helyedet, és a felhőket Szekereidé rendeléd, a' Szelekenek Szárnyain járol. - A' Szeleket Követeiddé tetted, és Tűzlángokat a' Láng-oltó Szolgáidat. A' Földet az ő Oszlopin te fundáltad, mely soha örökké meg-nem-mozdul. Az Hegyeket el-borítottad vala a' Vizek; de a' te parancsolatodra el-futának. Fel-emelkedtek vala az Hegyek, és a' Völgyek le-szállának a' helyre, melyet tenéked vendéked vala. - A' Forrásokból Vizeket támasztál, hogy abból ivadnak minden állatok. — Oh Uram! mely nagyok a' te Cselekedeteid, mindeneket bölcsen teremtettél, és a' te Akaratodért vagynak és teremtettek Mindenek. Mikor Tiéd-tek látnának a' Tengerek Vizei, meg-félemlének, a' Mélységek meg-indulának, a' Vizek meg-szárasztják a' Vizeket. - a' Tengeren volt a' te Képedet mint a' Hullámokat hordoztad; Villámlásaid és Mennydörgésed Szekereddel. - Mindenek Engedtek Uram a' te Mindenható Czéljodnek és Akaratodnak. — A' te szódra meg-indult és meg-rendül a' Föld; a' Kőszikláik a' te parancsodra meg-hasadoznak. - Ha rettentő az Egeket, ottan jelen-vagysz. - A' Napot homályban borítod, - az Holdat vérré változtatod. — Az Ég-alatt Tégedet áldanak, kik Czélul tartalmaszák, és a' te parancsolatodat művelik, Engedvén a' te bevzéidé, parancsodnak. — Adnak Tégedet minden Teremtett, és Engedtek Akaratodnak. - Foszlik az Enber ő Uram te Hatalmadnak Engedetlen, kit a' földnek sárjából teremtettél; — A' ki alá való porból vetted minden dicsőséggel és ékességgel meg-koronáztál, egy kevéssé tettél alábbvaló az Angyaloknál, és a' te szeretetnek minden Mivelői Uramtettél, Mégis hálátlan Teremtett te voltál tenálunk. Szomjúzva mélyen panaszolja, hogy Uram az Ég és Föld előtt mi ellenünk, kik nem engedünk a' te szódnak: Szavaid nyelvétől, kiket nagy Mélységekre emeltél, de pedig te tőlled el-hadnak. - Világosságot tündöklöttél, mit a' Setétséget választottuk. - Életet adtál elénkben; de mi az Halálhoz nyúltunk. Oh nagy vakság! Oh nagy hálátlanság! Te pedigten Uram ki-Szeretet tárod, mely igen kedvetlen és irgalmas vagy. Hoppsül idáig tűrő, és kévedelmes az haragra. - Könyörgünk Uram Felségedhez, ne nézd a' mi hálátlan voltunkat, — ne fáj Szeretetben mi vétkünk, hanem dőzze-meg Kegyességed igazságodnak keménységét. Tanítsd minden-dőreszt a' te Utaidra, - Jelentsd-meg a' Világnak idvezítő Akaratodat, - le-gyenek Minnyájan Istentől tanítattak, hogy nagy szerénységgel és Engedelmességgel vígyék-végbez itt e' Földön a' te Akaratodat, mint az Angyalok a' Mennyekben. — Oly Uram mi belénkis te tőrzsöd való ily bűnös Szeretet mint volt a' te Sz. Fiadban, ki még az ő fájdalmai közöt is nem a' magát, hanem a' te Akaratodat kívánta be-tölteni, — és mikor e' Világon volna, folyta vele tündemest, mikor paranczolhatna, Engedett mind az halálig, a' Szerzett Atalálig. Mikor fájdalmakat tatnék, szenvedett mind azokat, mikor szenvedni nem fenyegetett; hasonló te nézed hadja vala Uram a' bosszú-állást, ki igazán ítéljen. - Vendégeket, és szenvedtetett, mindazonáltal nem nyitotta-fel a' ő száját, mint a' Bárány a' Mészárszékre intetik, és mint a' Juh az Ótet Nyírói előtt meg-nemult. Szeretdves Atyánk! plántáld mi bélünkis ilyen félidvéget, kábítsd Engedelmességben a' mi Elő-Fiseinket, hogy mi is hasonlóképpen mind jó, s mind gonosz Szerencsénknek idején készséggel Akaratodat. Ez nincsen nem a' te szent Akaratod szerint a' Földnek Engedelmessége nélkül te tőled hallgasson; és a' mi Akaratunk is ott e' Földön, hanem a' Mennyben helyheztessék. Oda szívánkozzon a' mi Szívünk, oda szívánkozzék a' mi Lélekünk, mert elégséges Uram vagyon a' te Akaratod örömben és Vigasságban, de a' mi Akaratunk hiság és romlás, és a' mit kellene szívánnunk, nem tudjuk; Mindenekben a' te Szent Akaratod menjen végbe. — Ha betegséggel, szegénységgel, nyomorúsággal és egyéb inségekkel akarsz is meg-szomorítani, úgy lépjen be mint Felséged szokta tenni. — Adj édes Atyánk oly tűrő és tökéletes szívet mi bélünk, hogy se Gyülölő ínyenek vigalmazó Képivel, se a' Kegyetlenségnek nyomorgatásával, se Szorongató Szeretőinkkel, se Jegyvel, se Váltással minket el-ne távoztassanak a' te Akaratodnak törvényitől, mellyet mi nékünk Jézus Krisztus által meg-jelentetél. Mind örökké való a' te Irgalmasságod a' tiéidet fellő, és a' te Igazságod is Igazságot Szolgáltat Szám, ízig meg-örökké vén, és a' te Irgalmasságod és Igazságod Szolgáltat Szám, ízig meg-örökké vén, és a' te Követségedet, és meg-emlékezzenek a' te parancsolatidról, hogy azokat

tselekedjék; Adjad édes Atyánk! hogy mi-is egész életünkben meg-őrizhessük a te Törvényedet, és meg-tarthassuk Sz. Parancsolatidat, hogy mind életünkben, mind pedig halálunkban a' te Igazságodnak és Könyörületességed' Jelenlétével meg-gazdagíttassunk. A' Jézus által kérünk, hallgass meg minket. Ámen.

A' mi Minden-napi Kenyerünket add-meg minékünk ma.

Oh Mennyei Hív, Elmés Sz. Atyánk! Ki minket Anyáinknak Méhéből e Világra hozzál, és bizodalmunkra vónál Szeretnes végünktől fogva, kinek óhajtva alá vetettünk születésünktől fogva. Te Uram, minden hajnon kész elmével pásztorolsz minket, és semmiben meg-nem-fogyatkozunk, — Könyörülő és hűlyen hagyóttz, és kivül vezz mellé vissz minket vidámtalan nyájadat. Ifjúdat pedig mitékünk Ajtónál, kik Szátlónese minket, és meg-ellenő kövességgel a mi Pásztorunkat, Magzatidat Sz. Lélekednek, alázattal a' mi fejünket, és a te jóvoltod és ingalmadat, jod szót minket Életünknek minden idejében. Mellyekért tiéd légyen Uramnak a' dicsőség, a' tiszteség és hálá-adás mind örökké. — Oh mi táplaló és gondviselő édes Atyánk! Ne vessed-el minket hálátlanságunkért ezen tekintetből; hanem ezután is a te végtelen Pásztorságod alatt legeltess minket mind Lelkünkben, mind Lélekünkben, — mert Mindenek egyedül Tőled te várnak, hogy Te nékik eledelt adjál, mikor te kezedet meg-nyitod, mindenek bé-telnek áldásoddal, mikor el-fordítod Sz. Orcádat, meg-háborodnak, mikor el-vészed Azoknak Lehetet, el-fogyatkoznak, és földé lésznek, ha Lélekedet ki-botsátod, meg-újulnak, és meg-vidámítod a földnek színét. — Ha azért Uram minden állatoknak testi elmének táplálód és az Égi Madaraknak tanácsa nélkül el-tartod; adjad minékünk is minden napi táplálatárunkra a te áldásidat, — Ne hadd Bűnnel, vádni bemed bízó Fiadat és Fegyvyeidet, — tőlted bé javaiddal a nyomorúságnak, elégítsd meg az Éhezőket, Ugyeltesd a te Mezőidnek fáinak áldásodat fogadó Fegény Keresztyénidet. — És a mint pedig a Napot mind Igazra, mind gonoszokra felhozod, és Esőt adsz mind az Igazaknak, mind Istentelenek Földjére; Azonképpen a te áldásod szálljon Azokra is, kik még Kegyetlen nélkül vagynak, és az igének Szövetségéből távol valók, hogy Fegedet minden képpen igazán meg-ismérjenek, te hozzád meg-térjenek, és Szentségedet magasztallyák a te Ingalmasságodat. Ne hadj Uram ébredésünkben is, hanem a te Sz. Igédnek élő Fényére adjad gazdagon

a' te Népednek. Az igaz Istenii Szolgálat légyen a mi kereskedésünk. Oltsd-ki belőllünk a Világi Fösvénség, gazdagságnak tellhetetlen kívánságát, hogy mivel semmit sem hozhassunk-bé e Világra, ki-sem-vihessünk semmit is innen, lehessen azzal, a' mit adsz mínékünk, meg-elégedjünk, és az Ördögnek vezredelmes tőrében ne essünk. Adj igaz Keresztyén mínékünk, hogy ajándékiddal gonoszul, és hálá-adatlanúl ne éllyünk, hanem Istenii félelemmel és józansággal, azokat nemcsak más Magunkra, hanem szükölködő Felebarátunkra is örömest és jó szívvel költsük, az Éhezőket tápláljuk, a Mezítelenekre ruházzunk, hogy ne e Világi veszendő jószal Avarúnyal, Gyülvel, mellyet a Vasfa meg-emészt, és a Lopók ki-ásnak, hanem a' te Törvényid és Parancsolatid szerint való jó cselekedetekkel, igazsággal, józansággal, tiszta Szívtelen Élettel, és az igaz Istenes mondhatatlan Kintsével légyünk gazdagok e Világon; végedet pedíglen az Úr Jézus Krisztus által szerencsésen és Igazságban szolgálhassuk. Ámen!

És botsáss-meg a' mi bűneinket, miképen mi is megbotsátunk Ellenünk vétkezőknek.

Könyörülő ingalmas Sz. Atyánk! Kihozzád ideig tűrő Istenünk és Bíránk dőt valóságos alkalmatosságot adsz a' Bűnösöknek, hogy te hozzád meg-térjenek. Valaszt tészünk Sz. Felségedtől dőre hogy mi Fegedet szándékunk szerint bűneinkkel meg-bántottuk és nem vagyunk Olyanok mélyek, hogy Te hozzád a' fényes Egeknek mi fényeinek fel-emelgyük, vagy hogy a te lábaidnak Zsámolyát a Földet is nyomnók; — De Te végheteden ingalmas Sz. Isten, tudod a' mi nagy gyarlóságunkat; mert mi a te Igazságodnak Munkája vagyunk, és meg-jelentetted, hogy nem azoknak a bűnösöknek ve szedelmét; hanem meg-térését, jobbúlását és Életét. — Ezeknek Sz. Fiadnak Jézus Krisztusnak Vére vére, ne Vály mi velünk Szóllyon, és ne ostorozz minket a te nagy haragodban; mert ha Uram vonni meg-nem-igazúl a Te Fiáló Szíved által, és meg a' te előtted Jólgálás Ingyenvalóságban is bűnös valálkál, mennyivel inkább valálkál haragra méltó gonoszságot mi bennünk, kik porból valók vagyunk, és földi Fazakban lakunk? Hogyha Uram bűneinket pénzeid szerint kezdted vóna bizonyára ezer Pódzaira is Ébret nem fölélhetünk. — Hajtsd-le azért ingalmas Atyánk! Sz. Füleidet, és hallgass meg minket; mert kiáltok a mi Lelkünk bűneink miatt, és igen meg-szomorodott a mi Szívünk. — Szerezd meg a te Nevednek dicsőségéért a mi Életünket; mert nincs a' mi kezünkben; de nagy sincs te benned bizodalmunk.

Vidámítsd-meg a' te Szólgáidnak Lelkeket, mert jó vagy Uram Te, és sok irgalmasságú azokhoz, kik Tégedet segítségül hívnak. — Mit tudunk Uram mit Tenéked Szántalan Adósságinkért fizetni, hanem törödelmes Szívünknek áldozatját? Mit tudjunk egyebet Tenéked Adni, hanem hogy hirdessük a mi Szájunk mind örökké a te Dicsiréseidet? Mi lehet kedvesebb ajándék Tenéked, mintha te érted Felebaráinknak bűnöket, és minden ellenünk való bosszuságos Cselekedeteket megengedjük? Azért Uram! hogy Te is nagy alamizsnát Mind minden bűneinkről, mellyekkel örökké-való Halált érdemlettünk, ímé törölhessed Szívből, és tiszta lélekből meg-engedjük, valamiben minket a mi Felebarátunk vagy bevádolt, vagy cselekedetekből megsértett, és meg-bántott. — Ha Szívünkben hozzád tűzzel meg-bánatunk is, szánd a' te Neved dicsőítésére mi általunk, a' boszszú-állásra nem nézvánnyuk. — Te-is Uram bocsáss-meg minden ellenünk Vétkezőknek bűnöket, mert nem tudják mit cselekednek. — Adj édes Atyánk olyan indulatot mi bennünk, hogy tégedet minden ellenségeink felett, felebarátinkat pedig mint magunkat szeressük. Oltalmazz minket attól, hogy se a' Világ Felebarátunk el, lenvaló haragunkban le-ne-nyúgtessék; se pedig a többi az el hagyandó bűnökre visszá-ke-térjünk. Szakaszszad-meg a' te Kivéreidet a' Vakmerő bűnöktől, ne Uralkodjanak azok mi rajtunk; hanem éllyünk tőrelmesen előtted; és légyünk tiszták a' Pokolnak undokságától. — A' Mi Szájunknak beszédi, és a' mi Szívünknek gondolatai legyenek a te kedved és kívánságod szerént, ne e' Világnak, vagy a' Testnek, hanem csak tenéked éllyünk, a' te Igéretednek útaiban járjunk, és éjjel nappal a' légyen a' mi gondolkozásunk. Légy minket éden Atyánk mélly tőrnöd a' te Szolgálatodra, hogy a' mi Szájunknak tiszta Szívből és tökéletes tűrtől Szánandzat gyümölcse légyen mind örökké a' te dicsiréseid. E. Fiadnak a' mi éden Szabadításunknak s. nevében kérjünk, Uram légy irgalmas minékünk. Ámen!

És ne vígy minket a' Kisértetbe; de Szabadíts-meg a' Gonosztól.

Mindenható Felséges Isten! Kit a te Kivéreidnek örökös Oltalmaz igérsz, mivelhogy vagy gonoszban fekszik e' Világ, és tégedet botránkozásával, a' mi bűnös Életünkben a' Sátán mintsem az Ördög Csapdán Gellyel-jár, nemcsak mit bűnnyelhessen. Azért éden Atyánk csak te hozzád folyamodunk, hogy minket minden a' Bűn miatt az Halálnak rabjai ne bírnának, te vagadtal-ki minket az örök veszedelemnek mélységes Örvényjéből. Ellől-vettél minket a' te

a' te javaidnak áldásával, és meg-igérted minékünk az Életnek Koronáját. Életet sem tudunk kérni te tőled, de te Uram meg-adtad minékünk a' Napok hosszúságát. Ki-ontötted mit vérünk a' te áldozatidat, és meg-vidámítottál minket a' te Fiadnak Örömével. Azért Uram mostan-is vess próbánk és kísértetünk között, csak te benned reménlünk, hogy meg-ne-győzettessél a' mi Lelkünkben. — Nem azt kívánnyuk Uram, hogy vadd semmi Nyavalyáit és nyomorúságot mi hozzánk ne közelítsenek, mellyek által a' mi kevély Életünk tatinkat meg-zabolázod, e' Világi jóknak szeretőivé, és hamvonthatlan vágyakban Gyönyörködő Elméinket te hozzád térítsed és pásztorod, hanem csak azt kívánnyuk Uram, hogy se jó, se gonosz Szerencse, se Öröm, se Szerencsétlenség, se betegség, se háboríthatlanság, se tisztesség, se Gyalázat, se Istentelenek valami rendetlen indulati, mely fegyverekkel a' Sátán mi ellenünk viaskodik, az igaz Hitben, és te hozzád való igaz Szeretetünkben minket meg-ne-tántorítsanak. És mivelhogy az Ördög álnokságok, mind fűntelen útainkon, hol Te Angyalod éden Atyánk járjon Társunk közöttünk, és a' te Igéidnek igasságában tartson és paradicsomoljon meg minket a' mi Lelkünknek Ellenségeitől. Légy első Szószólónk mindenkor, mellyek Sorsong ana tárunkban vagy szükségünk, hogy Édes Atyánk és Jóvoltunk, mert fűtől fogva vagy te benned bizodalmunk. — Te táplálsz minket a' mi Anyánknak Méhétől fogva, és te öveztél-meg minden veszedelmes ellen, mellyek mit vénnek közöttünk lenni. Mintegy fűdai lettünk Sorsunk; de te erős bizodalmunk lettél minékünk. Kérjed-el Mennyei Atyánk minket a' veszedelemnek Napján a' te Oltalmadnak Szárnyában, és vígy-fel bátor vágyon Szívünket, Mádjad örömünk az Ördögnek bűnre indittó veszedelmire hajtó vadászságit, hogy a' gonosznak ellene állhassunk. Gyújtsd-fel Szívünk s. Atyánk Mennyei Hőlépségedet a' mi Szívünkben, hogy világosítsd-meg Elméinknek sötétségét, hogy te Akaratod végbemenjen által mind e' Világi Ellenségünknek Dárdáin, és a' te Mennyei Erőddel vonhassunk-meg azoknak Napját. Övezz-fel Uram minket Erőséggel a' lelki bajvívásra, és edzenesítsd-meg Akaratunkat, ne vagadjon-meg a' Kísértő minket. Adj az oda fel való jóra avánt Langalló szívességot a' mi Életünkben, hogy e' Világ meg-fejtődjön minékünk, mi-is meg-fejtődjünk e' Világnak, és e' Világnak Istenünk a' Sátán semmi jussát ne találhassa mi rajtunk. — Szeretet Atyánk Szeretet Uram Istenünk, minden benned bizodalmunk éden Anyja a' te nyomodnak, és minden Emberi Segítségtől meg-fosztatott árva Gyülekezetednek, hárd-meg a' te Szó-

(Vége.)

löder, v árva Szeretetedet, mellyet az Te jobb Kezed plántált, és Annak ágát mellyet magadnak Szent Fiad által meg-erősítettél vala, mely igen meg-égett és el-pusztult a sok háborusságoknak tüzében. — Szeregeknek Istene! É. pits-fel minket, és mutasd-meg a' te Orczádat mind azoknak, kik a' Te Nyájadból ki-vesztenek, és el-o-kottanak, hogy meg szabadulhán, hálá-adással és lelket diitsöcsetekkel magasztallyuk vigan Istени Szent Felségedet. — A' mü Könyörülö Fö Papunknak, az áldott Ur Jésus Krisztusnak Szent Nevében kérjük, Uram hallgass-meg minket Czekben. Amen!

Mert tiéd az Ország, tiéd az Hatalom, és a' Ditsöség, mind örökkön örökké. Amen.

Uram Seregeknek ISTENE! Ki végheteten bölcseséggel mindenekre meg-tselekedhetel, fellyebb annál, hogy sem mint mi kérjük, avagy értyük a' mi vellünk közlött Czéd szerint. Méltó vagy, hogy Epedül Szenéred adjuk a' Tiszteségét és Ditsöségét; mert te vagy minden Istenek felett való Isten. Minden állatok a' Te Országodnak ditsöségét fölllyák, és a' te Hatalmadat hirdetik, hogy az Emberekenek tudtokra adjak a' te hatalmasságodat, és a' te Országod Czeplségének ditsöségit. — Minden földi Birodalmak meg-romlanak, és el-vesztenek a' földi Hatalmasságok; de a' te Országod Uram minden időben álló Ország, és a' te Uralkodásod meg-marad Nemzetségről Nemzetségre. — Fel-magasztaltatál minden Képzelésnek felette, és az Egeknek felette a' Te ditsöséged. — Kap-tsámadattól fogvan mind Kapcsolyugotiglan ditsérnek a' Te Neved. — Légyen ez áldott Uram a' te Neved mostantól fogvan mind örökkön örökké.

Á M E N.

Ki légyen

II. Ki légyen az Jésus Krisstus, Kinek Nevében kell az Istennek szolgálni.

I. A' Jésus Krisztusnak felöll azt tanitja az Irás, hogy mig itt e Földön lakunk, halandóság alá vetettek, igaz Emberek volt, most pedig halhatatlan Emberek; Sz. Pál Apostol a' Krisztusnak mostani állapotjáról, polván 1. Tim. 2: 5. azt mondja: Egy az Isten, és a' Közben-járó is Isten és Emberek között az Ember Jésus Krisztus. Ismét 1. Kor. 15: 21. azt mondja: Ember által van az Halál; az Halottaknak fel-támadása is Ember által. Deut. 18: 15. Act. 3: 22. Mózes igy szóllott az Atyáknak: Prófétát támaszt Istened a' te Atyádfiai közzül, mint Engemet, azt hallgassátok mindenekben, a' mellyeket néktek szóllandd. Hellyét idejét is, hiszen? és Hal fiaiból, tetszik az Ur Krisztus meg-lejáre az Evangeliomnak. Mát. 2: Luc. 2. — A Krisztusnak Istenségéről pedig mondatik szóllottunk.

II. Ez az Ember JÉSUS Krisztus négy Okokra nézve mondatik Istennek Fiának lenni, mellyet ide fellyebb röviden meg-magyarázunk. —

Ez Mondatnád. Ha a' Krisztus Istenis Emberis, Istennek Fiának, tehát Istennek Természeti van a' Krisztusnak Istени és Emberi?

I: David is több Igazakkal együtt mondatik Istennek Fiának, Fiai Fia lévén, de még is nem vóle több egy Emberi természetnél: A Krisztus felöll is igy gondolkodjál, Kinek két állapotja vóle, de csak egy Emberi természetnek. Az a' két állapot nem egyéb, hanem Szent-Születés-nek, és Istени Születés, mely két állapotot a Krisztusban sose Kezdetyének nem akarnak meg-engedni, részeni a' Krisztusnak két természetet tulajdonitanunk. — Hogy pedig olyan két állapot vóltjára a' Krisztusban, hanem az Istenben is légyen, meg-mutatódik imez Lóczi sorokban Mát. 27: 21. 2. Cor. 13: 3. A Krisztus tsudálatos születésében, hanem erőt is bemutat, mert noha meg-fesztetett Erőtlenségből, mindazonáltal él az Istennek nagy hatalmasságából; mert mü is Erőtlenek vagyunk ő vele, de élünk ő vélle az Istennek Erejéből tu hozzátok.

Rom. 9: 5. Nem a' kik Istennek Fiai, hanem az Igazságnak Fiai számláltatnak Abrahám Magvának. 2. — 1. Pét. 2: 18. A Krisztus meg-hólt Testében

de a Lélekneк általa meg-elevenittetett. — Sid. 2:14. Mivelhogy a Szolgák Istenből és vérből részesültenek, ő-is hasonlóképpen részes azokból. Alább v.16. Nem az Angyaloknak, hanem Abrahámnak Magvát vette-fel. Sőt az, az Atya Isten nem az Angyaloknak óhaitnak-meg, hanemha Abrahám Maradványának: Azért minden-ekből fogva hasonlatosnak kellett lenni az Atyafiaihoz, hogy irgalmas és hü Fő-Pap az Isten előtt való dolgokban, hogy a Népnek bűneit el-törölné. — Ezekből látjuk, hogy a Krisztusban is az egy Személy, két volt, mely egyéb Emberekben. — Ezokáért Jézus Krisztus állapotja Dávid' Fiának volt, de Lelki Országa és Méltósága szerint Istennek Fia. Rom. 1:3.4. Cap. 9:5. Ez utolsó Locusban Ez vagyon: Kinek az Atyák közül való a Krisztus test szerint, ki mindenekнек felette áldandó Isten. — Így fordítják az Interpretesek a Sz. Pál szavait, kik így a Krisztust Mindenekнек felette, így mint a régi Atyáknak felette, az Atya Istentől rendeltetett, és rendeltetett Istenné, hogy ő neki mindenek így mondják: Áldott a ki jött az Urnak Nevében!

De Erasmus inkább akarja így fordítani: Kinek az Atyák, kik közül való a Krisztus test szerint, kit Punctot tészen, s a következendő igéket az Atya Istennek magasztalására illyen módon: Ho tu Epipanthon Theon eulogetos eis tous eonas, Amen. azaz: Az Isten, ki mindenek felett való, áldott mindörökké. Amen. És így az Apostol hálá-adáson végezi-el a Krisztusról való beszédit (és a Krisztusnak Eredetiről) Mendőbbi lett volna e Szók után a Gdie Capitot el-kezdeni. — Most immár itt az Apostol visszavá-tér Oda, a mit fel-lyebb Cap 3: körülbelül kezdett vala a Zsidók ellen vitatni. — Hogy pedig nem a Krisztusnak mondja Sz. Pál állandó Istennek, meg-tetszik

1ő: Abból: hogy azoknak a Szóknak előtte Szent Pál szól a Szent Személyről való Krisztusról, ki nem lehet mindenek felett való Isten.

2ő: Mert az Atya Isten felett való is volna, mely nem állhat-meg. 1. Cor. 15:27. Lásd ide fellyebb, hogy csak az Atya Mindenek felett való Isten. —

3ő: Mert az hasonló hálá-adásokban mindenütt az Atya Isten értetik. Így mint 1. Tim. 1:17. Rom. 1:25. 2. Cor. 2:31. Eph. 1:3. 2. Cor. 1:3. Luc. 1:68. 1. Pet. 1:3. Ez mellett Erasmus Erasmussal igyekszik meg-bizonyitjak, hogy ez a szó Theos Isten a régi Exemplárokban nem találtatott. —

Erasmus azt-is irja, hogy a Kik ezen Locusból akarják a Krisztusnak

Istenségét állatni az Arianusok ellen, v. nem igen biznak a több Locusokhoz, v. tudatlanoknak és bolondoknak vélik és állitják lenni az Arianusokat, avagy nem igen vizsgállyák-meg az Apostol' szavait. Ezokáért mivéppen az Ittven lelki Élejek és állapotjok szerint Istennek Fiainak neveztetnek. Jan. 1:12. Rom. 8:6. 17. Úgy a Krisztusnak is az Istennek benne való nagy Erejéhez nézve Istennek Fiának és ugyan Istennek is, mondatik. Jan. 1:1. sokkal jobban és méltóságosabban mint a Fiának, és a Szentállyok. Zsolt. 91. Jan. 10:35. 1. Kor. 8. Ezekre nézve mondja irnának Sz. Pál Apostol is, hogy a Krisztus az Istennek formájában vala. Phil. 2:7.8. az ő Méltóságos állapotjának nézve. — De immár

Mondanád. Sz. Pál ott világosan tanitotta meg-jelenteni, hogy a Krisztus két Személy nézeti vagyon, mikor a Krisztusnak két formájáról beszél?

E. Igen a mely két formáról az Apostol szól, a nem két természetet hanem azt a két állapotot jelzi, melyből szólhatunk; mert a forma sokszor a több. Sz. Irásokban természetet v. állatot nem jegyez. — Sz. Márk 16:ja Márk. 16:12. hogy a Krisztus fel-támadása után is más formában jelent-meg a két Tanitványoknak. Ki mondaná, hogy a Krisztus más természetben avagy állatban jelent-meg? Semmi sem, hanem más állapottal, más pompával és dicsőséggel. — Sz. Máthé 17:2. azt mondja: hogy a Krisztus egy nagy magas Hegyen a Tanitványoknak előtte Metamorphosis' formájában el-változott. De ott-is semmi nem értett, hogy természetében, vagy állatjában változott volna el a Krisztus. — Sőt Sz. Pál is Phil. 2:21. azt mondja: hogy a Krisztus el-változtatja az ő alázatos Testünket, hogy az ő dicsőült Testének Synmorphon, így formájú legyen az ő hatalmas Ereje szerint, de ami Testünk nem lészen egy állatú a Sz. Testtel, hanem dicsőséges és halhatatlan lészen mint a Krisztus Teste.

Mivel azért a Krisztusnak állapotja az ő Személyében oly igen nagy Méltóságos volt, mert az Isten nékik nagy erőt és hatalmat adott vala, mellyel rendelkedne annak Emberi Élő felett való Erőről származó nagyságos Judicatusra, Parancsolván az Erdőgöreny, Tengernek, Folyóvizeknek, Nyavalyáknak, Halálnak, és minden Teremtetteknek, el-ámulva, hogy a Szegénység ugyan így találnak, és minden Teremtetteknek hozzája mint Istenhez. Mát. 4:24.25 és Szerencsés Ismeretek rajta vala hozzája. Cap. 7: 28. 29. Cap. 8: 26. 27. Cap. 9: 8. 9. Jan. 1:14. Ezeknek ugy mond L. Pálnak az ő dicsőségét. Mellyért a Pharisæusok irigységből vala vádja, hogy

mind a' Világ Őrét magaszrtalná. Ján. 12:9. Ezeket tsak tsöve mondja az Apostol, hogy a' Krisztus Istent állapotban, tiszteletben és Méltóságban volt az Emberek előtt. — Azt irja Grotius, hogy Mózes tsak azért, hogy olyan nagy Tsodvelbirt, hogy a' Szemlészetet nilha el-változtatta, Pharaónak Istenének mondatott. Exod. 7:1. A' Krisztus-is teliát nagyobb Tsodvel birván Mózesnél, nem Isten' Fia, hanem Szolgája vóle, ha csak jeles Tsuda-tételeket nézve, a mint fellyebb Lactantiussal mondók, meg-érdemlette, hogy Istennek Fiavattassék. Ez az Oka: hogy az Apostol itt fiöll a' Krisztus felöll: Ki midőn Istennek formájában vólna, nem állitá rabságnak lenni Istennek; (Theo:) egyenlőképpen Istennek. Grotius így fordittja: Spectavit tanquam Deum latentem, mint valami Istent. Ez így magyarázza: A' Krisztus nem mutogatta az ő nagy hatalmát, mint a' Világ-tsinálói Hadnagyjai, ha mi jeles dolgot vitteznek végben hadi-Tsapatjaikkal, a' győzedelmet hirdetik, és nagy pompával meg-illik; hanem inkább ellenben gyakorta meg-parancsolta, hogy az ő Tsuda-tselekedeteit ne hirdessék. (: Addit ista, hinc est Novembium istorum Theophilanthropein:) Istennel hasonló dolgokról gondolkodni. —

Hasonló Értelemmel mondatik 2. Mark. 9:12. Ezokáért a' Tsuda-tételekre nézve úgy vólt, úgy tartatott mint Isten; de az Erőt az Atyai Istentől vette, melyben nem vólt olyan mint az Isten. Ján. 5:17-22. 2 Tsor. 5:19. Az Isten úgy mond Sz. Pál, a' Krisztusban vala. De azt a' Sz. Pál mondását Uraunk önnön maga Sz. Jánosnál igen meg-világoritja mondván: Nem tselekedhetik a' Fiu magától semmit, hanemha látandja az Atyát tselekedni, mert a' mit ő tselekszik, a' Fiu-is hasonlóképpen tselekszi. Mert az Atya szereti a' Fiut, és mind azokat meg-mutattya néki, mellyeket ő tselekszik, és Ezeknél nagyobb dolgokat-is meg-mutat néki, amaz ika hogy Tsudálkozzatok rajta. Mert miképpen hogy az Atya támasztja halottakat, és meg-elevenitti; azonképpen az Fiu-is, a' kiket akarja meg-elevenitti. — Ezen szókból meg-mutatódik mitsoda hasonlatosság, és mitsoda különbség van az Atya és a Fiu közötte. Mert azt mondja Uraunk: hogy a' Tsudákat tselekszik az Atya téfi egyedül, hanem maga-is hasonlóképpen, és maga-is hasonló, egyező akarattal, úgyazon Erővel, melyel az Atya. De ez a' különbség, hogy azon Erő nem tulajdona a' Krisztusnak, hanem az ő belső az Atyától származott és származik. E' mellett az Isten mint valami mástó Praeceptor; a' Fiu pedig mint Atyának

Engedő, és a' maga akaratyát az Istennek az ő szent Atyának akarat tyához szabó Szabadsága. — Végre: Az Atya nem vala minden dolgait tselekedte a' Krisztusnak, hanem végre a' Világot egyedül semmiből teremtette, a' Krisztus pedig akkor nem-is vóle. — Mirenézve azért igy szól a' Tsász: A mellyeket az Atya tselekszik, azokat a' Fiu hasonlóképpen tselekszi. Azt így szokt Tsinni: Valamely dolgokat most látunk lenni, u.m. az Halottaknak fel-támadását, és hasonló Tsuda-tételeket, mind azokat az Atyával együtt a' Fiuis tselekszi.

Ezen módon tselekedett együtt az Ur az Apostolokkal is. Mark. 16:20. Ezért mondá Sz. Pális 1. Tsor. 3:9. Theo Synergoi, a' Istennel együtt munkálkodó Szolgák vagyunk. Nem fiöll mindenekről, hanem tsak arról, a' miről ott bejéd van, t. i. az Evangéliumnak tellyesedéséről, mellyben az Istennel együtt munkálkodtak az Apostolok. — Ha tehát egyenlőképpen, hasonlóképpen igaz is azt nem jegyezheti hogy a' Fiu egy állatu, egyenlő Isten vólna az Atyával; mert mi-is nem tsak egy állatuak, sem minden-emberben egyenlők az Angyalokkal az Égeszben; mert azokra-is fenn-maradt az, hogy ott nálunk-is nagyobbak. — Tsélhet az Ur Tsel. Luc. 10:16. azt mondja, hogy Hallgatói a' Krisztusnak, és az Angyalokkal egyenlők lésznek. Ennél is bátrabban fiöll Sz. Péter 2. Per. 1. hogy az Istent tselekedetnek részesei lésznek. Ezeken tsak ai mi jövendöbeli halhatatlan és változhatatlan boldog állapotunkat. — Ez illyen fiöllszóban tsak azt nem tsell tétovázni, hanem a' Fiunak, Tselekedetit a' mellette lévő dolgoknak tselekedeteiből, és hasonló Tselekedetiből tsell venni és Értenie. —

Továbbá azt mondja az Apostol: hogy nem állitván a' Krisztus Ragadománynak lenni az ő Méltóságát, Istenni nagy Tsudát. Nem tselekedvén, Istenné lévén, és nem elégedvén-még azzal, a' mit Istennek tselekedni a' Tselekedetivel a' Predikával, magát tsak-tselekedtette, Szolgai formát vévén magára, hasonlatos lett a' Emberekhez. Ez az Értelme: Az Ur Krisztus az Istenni fóltnak Istennel való egyenlő voltát nem bétsülte nagynak, mint a' Tsészek a' Predikát is a' Ragadománynak, hanem Szolgai még annál is nagyobb Méltóságot találhat és nyerend a' Tsudálkozó Világ előtt Phil. 2:9-11. Ephes. 1:20-22. 1. Per. 2. 1. Tsor. 15. Sid. 1. Ezért előlük nagy Tsudát fog.

Örökös hasonlóság az Emberekhez. Sólt. 89:7. Illyen főképen Jóllvala Sámsonis magától. Jud. 16:7. — Ha a Krisztus természetet Istene örök Istenben volna, mint ismerhetné ki magát az Istenségből? Az Istenben bizonyára semmi változás nem lehet, és magát meg-nem-tagadhatja, 2. Tim. 2:13. Jak. 1:17. Sólt. 102:13.27. és 92:9. A Krisztusnak pedig változás alá vettetése lésen mind Istenben való menetelig, az után lett halhatatlan Lélekre i. Cor. 15:4. Apoc. 1:18. melyben immár ő Felsége is az Istennel egyenlő.—

A' több Locusokat, mellyekből Némellyek akarják meg-bizonyitani a Krisztusnak Istени természetit, alább meg-magyarázzuk. — Hogy pedig azok, mellyeket ide felyebb hallánk gyümölcstelen bevezetésre ne lehessenek nállunk, innen más e következendő négy dolgokat tanullyuk meg:

1ször Hogy az Istени állat és természet csak az égő magától való A' nyá Istené, és nincsen több ő nálánál örök Isten.

2szor Hogy a Krisztus nem két Természetből áll, a mint sokan itéllik; hanem egy természetű igaz Ember. — A Cerinthus Zanitványi voltanak olyan Cerinthusban, hogy más a Krisztus, ki le-szállott a Mennyből, és más a Jésus, ki Józsefnek és Máriának Fia volt, kire le-szálván az Égből a Krisztus, miszerint meg-nevezzedeken Jánostól, fel-vette őtet magára, mint valami fátyol, de a Mennyből mikor jövendett, el-ment, és el-távozott. — Ezek ellen irott Irenaeus Lib. III. Cap. II. 12. 18. Sz. János-al igyekszik. 1. Ján. 2:22. Rész. 4:2.3.4. Valamely Lélek nem vallya, hogy Jesus Christus emberi testben jött-el, Istenből született. — Azt akarja mondani: hogy a Krisztus nem az Isten el-küldött, a nem más, hanem a testből állott Ember Jézus ki Máriától született, meg-hólt, és fel-támadott. — Nem akarja Sz. János, hogy a Krisztust duplázzuk! Igen szépen irt Tertullianus Lib. de Carne Christi, midőn azt mondja: Caeci qui negant Christum in Carne venisse, hic Antichristus est. — Nudam et absolutam, et simplicem Nomine Naturae Judaeorum Carnem, omnes ejus dissecatores fecit. Sicut et definitores ipsum quoque Christianum, multi formis Christi Argumentatores, qui alium faciunt Christum, alium Jesum, alium ex Patre de Medio, alium de Maria, alium de Petra, alium in Secessu Montis, in Ambitu Nubis, sub Cribus Galilaeis etiamnum, alium Caeci in posterum ignobilem, alium magnanimum, alium inhonestum despicatum, Nonnisi nudum alium passum, alium refusciatum; sed bene quia

idem veniet de Coelo, qui est passus, idem omnibus apparebit, qui est revelatus, et videbunt, et agnoscent, qui eum exuscifixerunt. — E' pedig Igazság, a' mit mond, hogy nem az a Krisztus jött-el az Istenből, a' ki nem szenvedett, hanem az, a' ki szenvedett, meg-hólt és fel-támadott, és meg-látnyára, meg-is mérte azok, a' kik által szegeztetett. — Ebben az együgyü Tudakozásban vólnának Nemelyjek azok, a' kik Sidónból Szerzetesek lettenek vólt, nikeit Nazarenusoknak nevezzenek; mert ők azt vallották, hogy a Krisztus Szűz Máriának Fia vólt, az Istennek Lelkétől, és azért mondatott Istennek Fiának.

Hieronymus-is arról nyilván való bizonyságot tészen Augustinushoz irott Levelében, hogy a Nap-nyugoti Vidék között mindenütt azok a Názárei, kik el-feledtetnek vólt. — Qui credidit (ait) in Christum Filium Dei natum de Virgine Maria, et eum dicunt esse, qui sub Pontio Pilato passus est, et resurrexit, in quem et nos credimus. E' szép bizonyság, hogy a Názárei Jézust Istennek Fiának, a' ki jövendett, és fel-támadott, kiben mi-is hiszünk. v. ö. —

Hasonlóképen emlékezik Cyrus felöl maga Augustinus-is Libro, contra Faustum Manichaeum Lib. 28. Origenes-is Lib. II. contra Celsum. Eusebius Lib. 2. Eccl. Hist. Cap. 27. azt irják: hogy az Ebionitáktól szakadt Kerintus egy eretnekségben vólnak a Názáreusokkal, és azért nevezetnek Ebionitáknak mert Ebiónul az Ebion, az Evangyéliomi szavai szerint, szegényt tészen, mivel hogy ezeket a Sidók, a Pogányok, és a Keresztyének egy aránt gyülölték. A Sidók azért gyülölték, hogy nyilvánra a Jézust Krisztusban, azért, hogy meg-takarnák a Sidóknak-is az ő Szokásokat. Mely dologban nem vólnak Eretnekek, hanem még Augustinus-is igen pipa mert régen való dolgok ivott Hieronymushoz irott Levelében. — Ezen S. Márkus Evangyéliomától, és az Ur Jézusnak több Zanitványitól mértek a Sidományok Sz. Pál-is azt mondja: 1. Cor. 2:2. Nem itéltem, u.m. egyébet tudni közöttetek hanem a Jézus Krisztust, azt is azt, a' ki meg-feszittetett. Mi-is tudni nem kívánjuk egyéb-Czikkel a Krisztusnak szenvedett Szegénységet, hogy velle együtt mi-is Urunk és Uránk az ő Szegénységében Szabadulásra jussunk.

Légyen Vigasztalásunkra az mindenütt, hogy jóllehet a Krisztussal együtt mi Testben szenvedünk és Üldözésre vagyunk, de a Testben is a Testi Elégségtelenségre és ellenségünk vagyon minden testhezvaló nyavalyákban Isten dicsőségével való el-jövendésére és dicsőségére. 2. Cor. 4:7-9. Rom. 8:28.—

4ó: Ez-is nagy Vigasztalásunkra szolgálhat mindnyájunk, hogy az Ur Jézus hozzánk hasonló volt Mindenekben az egy bűntől meg-válva, azért hamarébben Egyiptomi országból el-szakadunk, tud könyörgésünkbe mi sajtunkba, szívünk és tagjaink vagyunk, hatalmát függeni és hallgatni Akaratunk. — A' mint Pálnál Ez. Zsid. Zsid. 2. 14-17. bizonyságot tészen: Mindenekről fogva hasonlatossnak kellett lenni az Atyafiakhoz, hogy könyörülő lenne, és hív Fő-Pap az Isten előtt való Dolgokban, hogy a Népnek bűneit el-törölné. És Cap. 4: 15. Nincsen olly Papi Fejedelmünk, aki a mi Gyöngeségünkön Érzésén meg-ne-indulhatna. És Cap. 5: 5-9. Lé 7: 28.

II. A' KRISTUSNAK PRÓFÉTZIAI TISZTIRÖL.

Az Isten a' Jézus Krisztust három féle Tisztére szente-fel: Próféziai, Papi, és Királyi Tisztekre. Ezekről röviden Elmélkedjünk. —

1. A' Krisztusnak Próphétainak kellett lenni, mint az Irásokból tanúllyuk. Deut. 18: 15. Miképen a' Krisztust ábrázoló Dávid-is Próféta. Ezokért a' Messiás Dávidnak mondatik. Jér. 23: 5. Ki miképen Ezékiás Király mindenben, mint Nagy Próféta Istentől kezdett tanúlnyot, a' mint Esaiás Pállott betü szerint a' Messiásról. Cap. 11: 1. A' Jesszének törzsökéből, u.m. egy Pásztor vészsző fal Származik, és az ő gyökerecskéből egy Virág fal' növekedik, kin az Urnak Lélek meg-nyugszik.

Ezen Értelemmel mondja ezen Próféta fellyebb Cap. 9: 6. Mínékünk Gyermek születetett, és Fiú adatik mínékünk, kinek az ő Vállán Fejedelemség lészen, és ínek nevét neveszik Csudálatosnak, és Erős hatalmas Istennek, Jövendő Századnak Fejedelmének, sok ideig élőnek Atyjának, Békességnek Fejedelmének. —— Így akarja Hugó Grótius e' szókat a' Zsidó betü szerint forditani, Azt mondja: Jogos Fejedelmet Deus Noster, és ki minden dolgaiban a' Próféták által tanúlsot kéne az Istentől, mint Ezékiás; De ez Lélek szerint inkább fér a' Krisztushoz, ki nem más által, hanem önnön maga való tanúlsot és bölcsességet az Istentől Jan. 1: 18. Az Istent-félő Zsidók-is olly Messiást várnak, ki Próféta lenne, Jan. 4: 25. 26. Lúc. 6: 40. ——

1t. Hol pedig meg-értheszünk, mely nagy Méltóságos volt a Krisztusnak Próféziai Tiszti, egy-néhány szép, és hasznos Locusokat, mellyeket vonni tészünk el-fáradtatnak, vonilleden magyarázzunk-meg:

1tt. Leg-Elsőben-is, ide tartozik Sz. Jánosnak ínek Jézus Lúc. 1: 1. Kezdetben vala az Ige, és az Ige Istennél vala, és az az Ige Isten vala. E' szókban szépen meg-iratik a Krisztusnak Próféziai Méltósága, mikor a' Cselekedetnek mondatik, azért, mert de Istennek Igéjét, és a' hi Idvességünk felől való Akaratját az Evangéliumban mínékünk igen nyilván, és világosan, és hellyesen ki-hirdette. — Illyen módon mondatik le Krisztus: Igazságnak, Életnek, Világosságnak, fel támadásnak, mert mínékünk Igazságot, Életet, Világosságot, és fel támadást hozott és szerzett. — De azért is Igének nevezetik a Krisztus, hogy miképen a' Pór, vagy Bajusszal Szárnyas Ige által, másoknak Akaratunkat meg-jelentyük; Úgy az Isten-is az ő Tanúlsát vagy Akaratyát a' Krisztus által jelentette-meg mínékünk. Ján. 1: 18. Ephes. 1: 4-9. 11. Apoc. 19: 12. Act. 10: 36. Igét külön az Isten az Izraél Fiainak, (: Latin fordításban :) békességet hirdetvén a' Krisztus által ki Mindenekben Ura Mindenekben; mert úgy mint Mózes, ki csak Szavainak, Tanúsnak, vagy a' mint a' Régiek nyúl Szentnek nevezik, a' Zsidóknak Istene vólt, hanem Mindeneknek Menyben, Földön Uszává tétetett. — Továbbá illyen formán Revelatiokkal nevezetnek Szentek-is nevezik.

Jeneveztetik Szent János Krisztusnak Szavának nevezkedik. Márk. 1: 2. mert mindeneket kiáltó Szóval hivi, vala a' Szentekre nézve.

Arón Papi Méltósága azért mondatott Exod. 4: 16. Mert Mózes hellyett szóllott Szavának. — Szentnek Isten Fiának, Jér. 13: 19. Az Isten Angyala Isten Országának mondatik. Exod. 23: 21. és Cap. 32: 34. A' Krisztus illyen formán Igének mondatik. —

A' Régiek illyen Értelemmel vették a' Krisztus nevezeti a' mint jelenti Didacus Kulcinus a' Montaja Disp. 88. De Verb. Dei 2. Num. 11. Mostrat inquit, tempore Evangelico Sapientissimi Dei 1. probare coram Deo propriam Nationem Appellationis Verbi ejus, quoniam est Divinae Voluntatis Interpres, quod multis in locis tradit. Hoc Munus exercuit Christus.

Kezdetben vala — nem Óvilágtól fogva, mint nénnyen értik, hanem el-fogy vala, mert az Igének, avagy a' Krisztusnak Hivásának Akaratyát Sz. Istenek

ki-beszélleni, azt tészi-fel mint igaz dólgot, jólleheť tagadnáe a' Zsidók, hogy volt az Ige, avagy a' Mesztes. — Igy kezdi-el Mózes-ire a' Teremtésnek Historiajat: Kezdetben teremté Isten a' Mennyet, és a' Földet, és Elvöben, és Mindenekre előre. — Jobb igy magyarázni, hogy nem mint a' Kezdeten azt az időt Éteni, melyben prédikállani kezdett az Ur J. Chr, mely Kezdettől fogva a' Szentvánnyok együtt voltanak a' Krisztussal. Ján. 1:5:27. 1. Ján. 1:1. Cap. 2:7. 2. Ján. 5:6. Ján. 16:4. Cap. 8: 64. Luc. 1:2.3. Act. 1:21. Cap. 10: 37.

Az Ige Istennél vala. t. az Ige az Emberekneél esmeretben vala ugyan; de az Istennél tudva és nyilván vala. Igy mondja Sz. János 1. Ján. 1:3. hogy az örök Élet Istennél vala. t. még rejtelmes meg-nem-jelentetett vala, hanem Krisztus által meg-jelentetett vala minekünk. — A' Krisztus' dicsősége, illyen Kezdetnek fólyván, vólt az Istennél. Ján. 7:8. Zsid. 2:9. Lásd hasonlót a' Sz. Lélekről. Ján. 7:39. Keresztelő János-ról. Luc. 1:80. A' Szívekről. Col. 4:6. Igy a' Krisztus a' Világ előtt esmeretlen vólt. — Azért mondották az Ur Jézus-ról: Mutasd-meg magadat a' Világnak. Ján. 7:4.

És az Ige Isten vala. Itt a' Krisztus-ról Prófétai Irásnak részét mondatik Istennek, melynek Szerzőjét adja maga Ján. 10: 35.36. Phil. 2:6. Kolon. 2. Zsid. 1. azt mondja: hogy a' Krisztus vólt Istennek fórmájában, mikor nagy Csudát jelentett a' Zsidóknak, e mellett vakarral fog jót tett, halottakat támasztott. v. ö.

Lactantius Libiv. Cap. 16. Cur ob eam ipsam Virtutem, quam virtute et docuit, et fecit, ab omnibus Gentibus et meruit, et potuit Deus vocari. —

Mindenek ő általa lettenek: Itt Panta, az az: Mindenek, Emberek vóltakeppen vannak az Emberek, kik új Testamentom-állatoknak lettenek. Azért mondja Szent Pál 2. Kor. 5:17. A' régiek el-múltanak, imé Mindenek meg-újúltanak! — Nem csak a' Menyről, Földről, Tengerről, mellyek eleitől fogván fax alatt állapotban vannak. Eccl. 1:10. hanem vannak az Emberekről, kik vagynak, vagy lettenek a' Krisztusban. — Igy, más helyeken-is ez a' fő Panta az Mindenek, vannak az Emberekre jedzik, mint Zsolt. 116:11. Mát. 17:11. Ejtt. 1:10. és 9:9. Márk. 16:15. Col. 1:23. 1. Pet. 2:13. Ugy vagyon, hogy nem vannak az Emberek újúltanak meg a' Krisztus által, új Vallásra, és új Életnek rendére, Tanításban, hanem még az Angyalok-is új szerben, új állapotban és új Méltóságban állíttattanak a' Krisztus Királyi Fő alá vetetvén, Col. 1:16. Ő általa teremtettenek Mindenek &c. hasonló a' Sz. János mondásához. — Ezeket pedig a' Sz. Pál, Pavit Tarnovius Jésuita Theol. Schol. Tom. IV. Disp. 1., Quaest. 1. A' Krisztusnak

Emberi

Emberi Természetéről Ezt, jelentvén, hogy a' Krisztus Emberi Természeti szerént mondatik Minden teremtett állatok közül Első-szülöttnek, Ki által teremtettek Mindenek, és Ezen Czélnélnél meg-állításra czéloztak Theologusok, Ugy mint: Hieronymust, Chrisostomust, &c. Másképpen Suarezius in Rom. 8. Tom. 1. Disp. 5. Sect. 4. cum Concilio Sardicensi, Ephesino, cum Anselmo, Hieronymo, Chrisostomo a' Krisztust a' mennyiben Ember vólt, mondja Első szülöttnek, kiben teremtettenek Mindenek. —

Más-ik így fűzzük, hogy az Ur Jézus nem az Ember A. Krisztus által mennyiségben, ki elsső szülöttnek a' Teremtett állatok közt azért mondatik, hogy ő Mindenek előtt a' Fő. Col. 1:18. Eph. 1:22.23. Zsolt. 89:28. Ezen Czélnél fogva mondatik a' Krisztus az Halottak közül elsső szülöttnek; mert legelsőben ő támadott fel az halhatatlan Életre. Apoc. 1:5. Igy azért, a' mint fel-lyebb említém, a' Krisztus az Halottak és Teremtett állatok közé számláltatik. —

És az Ige Isten vólt. A' Szónak fő Czélja itt azt tészi, hogy vólt, mint alább-is v. 6. Czélja Anyagos, az az: vólt egy Ember. Luc. 1:5. 2:24.19. Czélja Prophetae, a' Prophéta vólt. — A Testamentom Neveztetik-is több sok egyéb helyeken halandóság és vandorlóság alá vetetté Embert jegyez. Lásd Esa. 40:6. Jer. 17:5. 1 Cor. 15:50. Azt azért ja azért mondani Sz. János, hogy jóllehet a' Krisztus Méltóságos Testvére Istennek vólt, de testi Testi nézve Ő-is halandó Ember vólt az ő Testének napjaiban. Zsid. 5:7. és mi hozzánk hasonló. Cap. 2:14. — Illyen Testben és halandó és Csalhatatlan Emberekben jelent-meg az Isten. 1. Tim. 3:16. jóllehet sok Exemplarokban nincsen az Istennek nevezet; hanem vagyon a' való: hogy a' mi Királyunk Testben, vagy halandó Emberekben jelent-meg. Lásd hasonló példákat. 2. Cor. 4:20. és 5:6. és 5:19. Ján. 14:9. Col. 2:15. Kin. 1:18. Az Isten régen Angyalok által jelent-meg; de az utólsó Időben Emberek által. — Decretál Laird Hugó Scotistát, Erasmust, Vasquezt, és Ungvárt.

IV. Második rész. A' Krisztus Prófétai Hivatalyára nézve nevezetes Istennek ábrázatyának. Col. 1:15. 2. Cor. 4:4. Mert minekünk a' Csalhatatlan Istennek Nevében és képében példát. — Ezen Igéret pedig nem csak Testben magyarázza, mint Calvinus János mondván: Ebből a' Régiek a' Krisztusnak Atyával egy állatú Istenségét akarnák meg-mutatni az Arianusnak, nem volt: de a' Hagyják azt, a' mi világlik eppen való, mint eppen

esmèrcteti-meg magát velünk az Atyja a Krisztusban.—

Hogy pedig Chrisostomus azt mondja: hogy a Szentek állat nem lehet k. tennie ábrázattya, Sz. Páltól meg-tráfolvattik, hogy a Szívfiú dicsősége ez ábrázatja az Istennek.— Ne quid ergo habeamus Rovi solidum, Notandum est Nomen Imaginis non praedicari de Essentia, sed habere ad hos Relationem. Ideo enim Imago Dá Christus, quiá Deum nobis quodam modo sécit visibilem. Állab ez igy szóll: Summa-Est: Deum in se, hoc est, in nuda sua Majestate sive invisibilem, nec tantum Corporeis Oculis, sed humanis etiam Mentibus, Caelari autem nóbis in solo Christo, et eum tanquam in Speculo contemplamus, Nam in Christo suam Justitiam, Sapientiam, bonitatem, Virtutem, Sedemq. totam exhibet. Haec Calvinus. Vide Joh. 1:18. Cap. 14:9.10. Col. 1:15. 26.27. Cap. 2:2.3. 1. Cor 2:7. 1. Tim. 3:16. Ezt az utolsó locust is Calvinus Orthodox Lib. Cap. 24. igy magyarázza. Ehez hasonló Mondást is Sid. 1:2. Mikeászunk úgy tetszik, hogyha a Szeegy-Ládájának fedele, ugymond Grotius, a kit Cherubinok közöt meg-jelenni az Istennek Sitóssége. Sid. 5:9. Exod. 25:22. mely szavai is kitsodvele; Mennyivel inkább a Krisztusban? 2. Cor. 4:6.7. Jan. 1:14. Amen meg mutattatik, hogy a Krisztus nem lehet egy állatú az Atyjával; mert az Atyának sem képének és bélyegének nem hiszik.—

V. Rationabile Locus. Sid. 1:1. Rigen az Isten sokképpen szólt. Amen meg-tetszik, hogy az Ur Krisztus az O Testamentum idejében nem szólott a Prophétának; hanem most minékünk az utólsó időben. Melyben mi velünk meg-egyezünk az Papász Theologusok, mint Benedictus Parenius is azt, Mindenekenek Örökössé tette Isten a Krisztust, miképen a Szülék Szívek fia ez Szív vagyon, halálok után mitidenek kezében doktor hagyni; mert az Isten is nem csak a Szókat, hanem a Szógányokat is az Angyalokat is, sőt még az egész Világot is alája vetette; Mitsel a mint az Apostol jelen, el, e Világ is ő általa teremtetett, Értvén a jövendő Világot. Cap. 2: 5. melyben de ő fundamentumit az Isten a Krisztus által az ő Evangéliumában vetette-fel, ő általa adja-meg is jövendőben az Hiveknek.—

Lásd az Uj Világról Esa. 65:17. 2 Pet. 3:13. Emez az Uj Világnak Hagyásáról a Krisztus. Esa. 9:16. Exaiás prédikálván jövendő Országról Szegség után való időkre, mondatik Eget plántálni, és a Földet fundálni.

Cap. 5

Cap. 51:16. A Szív felöll azt méltóbban mondhattyák az Apostolok. Col. 1:16.

VI. Eddig a Krisztusnak Prófétziai Tisztinek méltóságáról szóllottunk, mely áll a Törvénynek ki-adásában, meg-erősítésében, és prédikállásában; A Törvényről másutt bővelben fogunk elmélkedni. Ha még azt a két Dolgokról gondolkodjunk. 1.) Hogy a Krisztus Tudománnya igaz Mennyei Tudomány legyen. 2.) Mint prédikállotta Ezt az Ur Krisztus?

VII. Hogy a Krisztus Tudománnya Istentől legyen, a Krisztus azt a Prófétáknak Irásokkal, Keresztelő János Bizonyságával, de főképpen Csudatételekkel meg erősítette. Ezeket nagy bátorsággal hirdette, hogy az Atyától küldetett és jött e Világra. Ján. 16:28. és 5:20.26. és 4:10. és 17: 8. Nemügy mint ötöke Isten, hanem mint Istennek állattól fiúlatot. Gal. 4:4. Mert az Égből is az Embernek Fia nem testét nélkül állott alá. Ján. 3:13. és 6:38.58. 50. 51. 58.

Ez mint lehessen, illik meg-vizsgálni.— Nemellyek úgy értik, hogy a Krisztus 30 Esztendős korában, az Istentől az Égben el-vagadatatván, az Atyától látta, hallotta és tanúlta, a mellyeket prédikállotta; mert Mózes is a Törvény ki-adásának előtte az Istennél vólt. Exod. 20:20. Num. 12:8. Exod. 33:11. 34 tsak Szólga vólt.— Sz. Pál Apostol is a Krisztusnak Szólgája és Apostola az Égben el-vagadtatott vólt. 2. Cor. 12:2.3. A Krisztus pedig az Istent Mindenkinél tudóbb látta. Ján. 1:18. és 6:46. 1. Tim. 6:16. Ján. 3:26. Ezt azt mondja, hogy az Égben fel-menni, Ján. 3:13. nem egyéb, hanem Istent Tudományával meg-világosíttatni. Spiritualis intelligentia lucem videre, et eá praeditum esse. Ez az Értelem is meg-állhat, mert Magyar is mondi az Istennek titkait tsak a Krisztusnál meg-nem-értheti, s ő képzellette mikénkünk-meg. Ján. 1:18. Lásd a Példát. Példa. 30:4. Esa. 55:9. A mi ezzel vagyon, példabeszédképpen mondatik, hogy nincsen az Égben Deut. 30:12. Rom. 10:6. Az Égből pedig mondatik le szállani, valami Istenről adatik.— Jer. 16.17. Ján. 6. Az Valót a Kenyér. És a Krisztus Teste az Égből mondatik le szállani, mint a Jónás Keresztsége is. Mát. 21:25. Lásd 1. Pet. 1:3. 4. Grotiust.

Ime ez Bé is: Az Istennek Fia, Jézus Krisztusban vagyon, Azt teszi: hogy az Úr az mennyiben nem Isten, hanem Ember, Elmélkedett és tanúlkodott a Mennyeiekről, mint az Hiveknek Phil. 3:20. Ephes. 2:6. Mert a Kinek hol az testi ott vagyon Elméje. Mát. 6:21.

A Papász Theologusok Ezzel úgy értik: hogy mikor a Úr Jézus

Az Embernek Fia, ki Mennyben vagyon, azt akarja jelenteni, hogy Ember-
sége-szerént-is Elméjével jól tudta, értette és látta a' Mennyei dolgokat.
Továbbá Sz. János Apostol 1. Ján. 5: 8. azt írja: hogy három vagynak
a kik bizonyságot tésznek a' Földön, t.i. hogy a Feiértus Istentől jött legyen,
a' Lélek, Víz, és Vér, és ez három Egy. Egy a' bizonyság-tételre nézve. —
A' Lélekre érti az Erőt, melyel rudáinak felkenetett. Ján. 10: 26-28. és 5: 22. 26.
Act. 2: 22. A' Sz. Lelket-is igéret szerént el-küldötte vala, mely a' Feiértus'
Mennyei Tudományának nagy Argumentuma vala. Ján. 14: 16. és 16: 13. Act.
15: 8. Act. 2: 2. A' Víz által jött, é' meg-emlékezett lemi a' Feiértus Istennek
Fiának. 1. Ján. 5: 6. mellyen tiszta fl. Vére értetik, Ezék. 36: 25. és 16: 9. Eph. 5: 26.
Zit. 2: 5. Sid. 10: 22. 23. És Emlék bizonyságára, hogy mond Grotius: meg-ÿ és
nevezteletett, Vérét-is Igazságának bizonyságára ki-ontotta. Ján. 18: 37.
1. Tim. 6: 2. Nem úgy mint Mózes, ki Istennek és Jakobnak Vérekkel ke-
sitette-meg a' Szövetségt. Sid. 9: 19. Exod. 24: 8. hanem a' maga tulajdon Vérét
ontotta-ki. Mát. 26: 28. — A' mi pedig a' Jánosnak több Papjait,
Ius ő Papjainak mondhattyuk: Három vagynak az Égben va't. Azokról alk
kiszem, hogy ezek Földalattiul adattak a' Sz. János' Papjai mellé; mert nem volt
a' Grotius' Manuscriptumában, Náttam is vagyon egy Görög Exemplar,
mellyet Aregentoratumban régen borsátott-ki Nicolaus Gerbelius, Ebben
ezen Szók nintsenek. — Nem tetszett-bé az ő Kinek Bibliájában Luther Mártonnak
nincsen azon minden Typographustul, hogy bé-ne-szúrtassék az ő Fordításába,
mivel nem oda való. — A' Syriaca Deákra Fordításnak ki hadja, mikép
per régen-is ki-hagyatott a' Syriaca, Egyptiaca, Ethyopica, és Arabica Fordí-
tásokból. — Ezeken kívül az régi Görög Exemplariokban nem találtak
Athanásius, Nazianzenus, Didimus, Chrisostomus, Cyrillus, Augu-
stinus, Hillarius, a' mint jelenti Saxonus in Calo. Oriol. Lib. 2. Cap. 17.
És jólleszet némellyek bé-szúrni, mint Erasmus, Beza, Hemmingius, és több
bent de olyan értelemmel, hogy ott az helyiben, az Atya, Ige és Szent Lélek
ne Asszonyban, nem az állatban mondatik lenni egymás. —

Calvinus János' maga így szól: Quod dicit tres esse ad testimonium non
pertinere, sed ad Conversionem Spiritus, ac si Diceret, Patrem, et Verbum, et
Spiritum esse, ac Sp. Sanctum Subsistentia quadam Christum patrem approbare
Azaz: A' mint alább mondja: Eodem modo dicuntur unum esse, quo Spiritus
Sanguis, et aqua, ex Spiritus. — A' Papának közül-is nemellyek így mon-

gyarázzák az Igéket, úgy mint: Joannes Rajándus Minorita Homil.
ad Epist. Dominic. I. Thomas Aquinas, Glossa de S. Carolo. Nemellyek
ki-hadják, Leo Papa Epist. 10. Ed Flavianum. Episcopus Constantinu-
polis. Bellarminus-is Flandrának felelvén, azt írja: hogy az Louaniai Dis-
putában a' Margora is Manuscriptumok vagynak felfigyelve, mellyekben
az három Mennyei Bizonyságok nintsenek.

VIII. A' Mi az ő Szentséges Fiának Istennek Fiának igen gyönyörüségesen tanította,
és Földogainak mondván az ő Szavait. Mát. 5: 12. és 19: 28. 29. János-nak,
ván a' Pásztor nélkül való Nyájon. Mát. 9: 36. Mikor pedig látná a' Sokaságot
gyönyörüködésének indula vajtoz, hogy elszáradtak, és el pusztúltak volna, mint
a' Pásztor nélkül való Juhok. — Ezzel nagy-nagy imádkozván az Ecclesiának
épületiért. Luc. 6: 12. és 9: 18. Melynek szerzetiért hálásat is ád Sz. Anyjának.
Mát. 2: 26. Luc. 10: 21. Ján. 2: 11. Sirt a' Sidónnak hitetlenségéért. Luc. 19: 41.
Kinek nagy sorgalmatossággal akart egybengyüjteni. Mát. 23: 37. Emellett
nagy bátorsággal tanított. Mát. 22: 16. Luc. 19: 11.

2ó: Bőlsen tanította a' Nyerget világos Példa-beszédekkel, meg-nénitotta
a' vadárd szívüeknek, a' mint Mát. 25. és 13. Képei bizonyságok.

3ó: Szava oly hatható volt, hogy mindenek álmélkodtanak rajta, még Ellenségei-is
Luc. 4: 22. Ján. 7: 46. Másoknak fellyül-haladván. Mát. 7: 6. semmit Ellene
nem halgatván mint másnak, hanem képen mindjárt minden-esetben meg-fe-
lelvén. Ján. 6: 26. és 8: 7. És tudjával bizonyítván. Ján. 3: 28. 29.

4ó: Tanításában állhatatos volt mind Találig?

IX. Épedig hasznos és gyümölcsöz a' Krisztus' Praedicatiójának: hogy mi
nézzünk az Istennek bizodalomra légyen; Mert Ján. 3: 13. Úgy szerete Isten
e Világot. 1. Ep. Rom. 5: 10. 11. Mikor Ellenségi voltunk az Istennek, meg-bé-el-
tettünk az ő Fiának halála által. Sokkal inkább meg-tartatunk az ő Életé-
tal, minek utánna meg-bé-éltettünk ő vele. 2. Cor. 5: 19. Az Isten vala a' Kri-
sztusban, ki meg-engesztelte magának e Világot, nem tulajdonítván nékiek az ő
bűnöket, és adta a' meg-békéltetésnek Igéjét mi nékünk.

X. A' mi Tanítónk az: hogy az ő Tanítványi-is Engedelmes-
téssünk. Ján. 1: 12. Cap. 2: 26. Cap. 8: 31. 32. Cap. 12: 47. Rom. 6: 1.
Cap. 8: 12. Mát. 17: 5. Deut. 18: 18. 19. Act. 3: 22.

A KRISTUSNAK PAPI TISZTIRÖL.

1. Tölleket tagadták a' Zsidók, de a Megváltónak, nékik az Isten ö nékik igéret
és el-ig-küldött, olyannak kellett lenni, a' ki nem csak Próféták és Királyi Fe-
rek, hanem Papságot is viselne, melyben szenvedvén, és Halálé-ig kóstolván,
jutna a' Királyi Méltóságra, mint meg-jövendölte Ésaiás Cap. 52: 14. 15. és
53: 2-3. mind az egész Caputban, kiknek világosan meg-van irva, hogy a' ki
szenved, ugyan azon fel-magasztaltatik, — nem régi Személyről, vagy Fél-
századról fell, mint a' Zsidók gondollyák. —

2. Mellett a' 110dik Zsoltárban is vagyon irva: Meg-esküdt az Ur, és meg-
nem-bánnya: Te örökké-való Pap vagy Melchisedechnek rendi szerént. Mely
Igéret az Atyl a' Messiásra magyaráz, és a' Messiást nem az Aaronnak,
hanem Melchisedechnek rendi, módja, és állapotja szerént való Papnak lenni
mondja: Zsid. 7: 12. és ott meg-mutatja, miben hasonló a' Messias Melchisedechhez. —

3. Az 3dik Ur azt mondja: hogy Atya nélkül, Anya nélkül, és Nemzetség nélkül
volt, kinek sem Napjainak kezdete, sem Életének vége nintsen; hanem hason-
líttatván az élö Istennek Fiához, lett örökké-való Pap. — Ezeket az Igéket is
Magyarázzák-meg Hugo Grotius, és más Értelmes Irás
nélkül, Anya nélkül, és Nemzetség nélkül valónak, hogy sem Atyának, sem Any-
nyának, sem Nemzetségének Történetjáról Mózes meg-nem-irta, melyből meg-
tetzik, mely nagy különbség van a Melchisedech és Áron rendin való
Papok közöt; mert az Áron rendin senki Pap nem lehetett; hanem csak a'
kit Áron Maradékja volt; Jelesképen más Népből valók, vagy esmeretlen
Atyjoni állat nem lehetö, mint megtetzik Lév. 21: 18. Nemzetségének mint
Ezek bizonyosnak kellett lenni. Ezsd. 2: 62.

4. Philó Judæus a' Sz. Szavaitsolatoknak Magyarázatjában azt irja
hogy a Papi Rendnek ar ö Nemzetét mindenkor nagy Gondgal vigyáz-
ni kellett keresni és tanúlni. —

5. A' Szent Zsidókra az Apostal Szavait így magyarázza: hogy Melchi-
sedechnek sem Atya, sem Anya, Nemzetség leirásban. Laistromban fel-nem-

irattatott és azért mondattik Nemzetség nélkül valónak.

Seneca-is Epist. 108. említvén ízét Római Királyt, kit közül Egyik
Atya, a' másiknak pedig Anya nem volna, utánna veti, hogy ezért Deifi-
nek a' Servius Anyjáról, Archimednak pedig Atyját senki sem tudja ne-
vezni. Hoz-elö Grotius több példákat-is. — Így Melchisedechnek-is Atya,
Anya, és Nemzete, Papságának kezdete és vége, s utánna való Succes-
sora bizonyságon, és meg-nem-irattatott. — Ezokáért úgy tetzik, mintha
Ö-is az Egből Pállott volna le, és mintha ö-is örökké való Papi Lé-
vólna, mint a' Krisztus, kinek Atyái, Anyái, Nemzetségit tudjuk
hogy nem vólnak Papi Rendek. — De ebben vagyon az hasonlatosság
és az Arnyékozás, hogy sem Melchisedechnek, sem a' Krisztusnak előtte,
vagy utánna ezen Rendü Pap nem vólt. — Nem vólt a' Krisztus előtt sem u-
tánna, a' mint nyilván vagyon. — Melchisedechnek előtte sem u-
tánna nem vólt, mellyet így bizonyit-meg az Apostal, hogy sem Atyái,
sem Anyái, sem Nemzetségit, sem pedig Papságának kezdetit és vé-
gét semmi Irás meg-nem jelenti; mivel hogy hihető, hogy Sálemben
az Istennek igaz esmeretit Melchisedechben az Isten, bennis végezödni,
és így nem kívántatott, hogy helyében Istenről más Pap vólna lenne. —
Így a' Krisztus-is az Ecclesiának igazán-igy Papja, mely ö általa lez-
lett. Ö általa-is végezödik-el a' Földön, Ezért-is mondatik Örö-
nese és Istólnának. Apoc. 1. Mert sem előtte, sem utánna, sem vólt ö-
gyütt való Papunk nintsen. — A' Szent Papoknak tudnunk, Aron-is
nem inkább Papok, mint egy akárki a' Zsidóságban Nyáj szerül.
1. Petr. 2: 9. Apoc. 1: 6. és 5: 10. hanem azok csak Égyházi Elölgáró,
és az Istentöl adatott Igének Ministeri és Hirdetöi. — Ugyis úgy
az Istennek kiválasztéppen való Rendelésén nyúlt magának Papi hatal-
vétetzen, az ellenkezöje a' Krisztus Parantsolatjával, Tudománnyával,
és Aaron szörö Fájdalmatik, közzül panaszolkodik a' Mr Krisztusnál
Cap. 8. Ök uralkodtanak, de nem reám dottem. Jób 12: 21. — Az mond-
ja az Apostal Zsid. 5: 5. Senki nem vészi ö magának a' Papságot, ha-
nem a' ki hivattatik az Istentöl, miképen az Áron; Azonképen Krisztus is
nem tulajdonitotta magának, hogy Papi Fölségre lenne, hanem a' ki azt
mondotta vala néki: Én Fiam vagy te, Én ma szültelek tégedet.

Az Ó Testamentumi Fő Pap ábrázolta a Krisztust, kit egész Romlottságtól az Isten reménylett vala; Az Új Testamentumban pedig veszi a Krisztus által többet, tesznek és vészen áldoratra nem vala szükség; hanem minden Keresztyének egyenlőképen áldozni tartoznak; de nem olyan áldoratal, mellyet meg-kell-emlí, vagy ímmyja, vagy mintsen olyan áldozatnak, a mint az Apostol Zsid. 13: 10. bizonyítja; hanem lelki áldozatokkal, úgy mint: Imádsággal, alamizsnálkodással, stb. Élettel, és több efféle kegyes tselekedetekkel. Ezeket az áldozatokat ércti ott az Apostol az Oltárnak nevezeti alatt, mellé tompítani a mint mondják. Ezekből értyük, hogy a Krisztusnak Papi Hivatalában

III. A Krisztusnak Papi Hivatalában négy rész dolgokban áll:

1ső: Hogy életét le-tette, és Mindenekért meg-hólt. Tit. 2: 14. Ján. 2: 16. Zsid. 13: 14. 1. Pén. 2: 21-24. Róm. 5: 8. Cap. 14: 15. 1. Kor. 5: 11. Cap. 15: 3. 1. Pén. 2: 18. Esa. 53.

2ső: Hogy az ő Vérével meg-kintertetett testét Attyának mint kedves áldozatot be-mutatván, mostan Közbenjár mi Értettünk. Róm. 8: 34. Zsid. 7: 25. 1. Ján. 2: 1. De azokat részével által is állyuk meg jobban. —

III. Azért leg-elsőben azt kérdjük: Miért hólt-meg a Krisztus?

1ső: Az első Ok a Krisztusnak Professiói Hivatalában nézve, t. i. hogy hogy az Úr Krisztus Vére'szi-omlása és halála által Erőssítette-meg az Új Szigetet, mellyet az Isten igért vólt. Jer. 31. 31. 32. Zsid. 8: 8. a' mely Szigetben, igértetik Örök Életet igért; mi tőllünk pedig Parantsolatihoz való Engedelmességet kívván. — Ezt a Testamentumot és Szövetséget a Krisztus meg-hólván, mondatik Mennyei Szigetnek Szózatjának. Zsid. 8: 6. 9: 15. és 11: 24. és 7: 22. És az ő Vére-is Testamentum Vérének. Mát. 26: 28. Zsid. 10: 29. és 22: 20. mellyel tsúdálatos Szigetet is meg-bizonyította. 1. Tim. 6: 13. Ezért mondatik a Krisztus' Vére hív Bizonyságnak. Apoc. 1: 5. és 2: 14. 1. Ján. 5: 6. 8. mert azzal bizonyíttatott-meg, hogy a Krisztus a Mennyben, és az élő Istennek Jobbja. 1. Ján. 5: 8. Mát. 26: 63. és 27: 27-54. Ezért a Krisztus' fel-támadása igen erős Bizonyság arra, hogy igaz az, a mit igért minékünk, és mi is Fel-támadván, Örökség nékünk Istennél. Zsid. 10: 20. és 12: 2. Mely minket nagy Reménységben visel az Istenben. Róm. 5: 17. 2. Tim. 2: 12. 2. Kor. 4: 17. 18. mellyen által jövünk

a mi Vezérünk az Úr Jézus. Phil. 2: 6-12. Zsid. 2: 9. 10. Cap. 12: 2. Apoc. 2: 26. 27. és 3: 21. Végre a Krisztus' halála, mellyel az Isten magát akarta az Igéreteket meg-erősíteni, az Istent arra kötelezi: hogy minékünk azokat a jókat meg-adja, mellyeket a Lélek által igért, ha mi is mennyiben tőllünk telhet Akaratyának és Parantsolatjának Engedünk.

IV. A Második Ok és Vége a Krisztus' halálának az: hogy mi-is Azt a Szigetet, mellyet az Isten mi velünk kötött, és a Szövetségeket, mellyeket abban mi Értünkben adott, örömmel be-fogadnók, és meg-őrizhessük, t. i. Hitet és Reménységet éltvén mi bennünk; Mert mi ön illyenképen gondolkodunk, hogy a mi Fejünk a Krisztus Nyomorúságok által ment be az Ő Mennyei Országába. Luc. 24. meg-próbáltatván mindenekben, hogy ámály inkább tudjon minket vajjunk. Zsid. 2: 17. 18. és 4: 15. 16. és 5: 2. 7. 8. Kit az Isten, jóllehet egy Fiúlott is vólt, mindazonáltal mi értettünk az Halál, szakadta, és nem pánta. Ján. 2: 16. hogy mi hozzánk való nagy Szeretetit meg-bizonyítaná, holott még Ellenségi voltunk. Róm. 5: 8. Cap. 8: 31. 32. 1. Ján. 4: 10. Midőn mondom: így gondolkodunk, és több Részben hasonló Dolgokról elmélkedünk, lehetetlen, hogy azokra a dolgokra ne nézzen, és ne Tanúlson, mellyeket az Isten Kívánt mi tőllünk; Mert azzal a Reménységgel meg-tisztítyuk a mi előbbi Bánatinkból mi magunkat. 1. Ján. 3: 2. 2. Kor. 8: 1. és az Istени Szeretetre fel-ébredünk, mely nem egyéb, hanem az ő Parantsolatihoz való törekedés. Engedelmesség. 1. Ján. 5: 2. Ján. 14: 15. 21. 23. E'mellett a Krisztus' halála minden Istenélőt tudósít és reménységre, gyakorta ád példát mi Életünkben. Úgy mint: de Istenben való nagy Bizodalomra. Mát. 27: 43. 44. Felebaráthoz is, sőt még Ellenségeinkhez is Szeretetre. Jób 31: 32. 1. Ján. 2: 16. Luc. 23: 34. Dán. 3: 28. Példátor Szelídségre. Dán. 52: 1. Act. 8: 32. 33. Mát. 27: 29. Szenvedésre. 1. Pét. 2: 21-23. Alázatosságra. Mát. 20: 28. Phil. 2: 6. A Világ nincsen gyűlöletére; Mert gondolkodunk meg, mely igen gyűlöletes Dolog légyen az Isten előtt a Bűn, mellyért olyan gyalázatos és szörnyű Halált szenvedett az Istennek Szentséges Fiának Jézus Krisztusnak, kinek semmi Bűne nem találtatott. Dán. 53. 1. Pét. 2: És ha illyen nagy Bűnt a Bünnel ellenkező Igazsággal olyan Fájdalmas és Fidalmas Halálra ítéltetik, mely nagy

büntetések lészen Atyánk, kit az Isten ellen támadnak, és Atyafiával ellenszegnek. Luk. 20: 21. 1. Pet. 4: 16. 17. Mely nagy harag gyúlt Atyánk, mikor az Istennek illy' nagy kegyetlenségét meg-nem-bocsátották, és a' jutalom, nak nagyságától Engedelmességre nem indúltak. Zsid. 2: 2—

VIII. A' Krisztus' halála úttya volt magának-is Atyja, hogy Atyának Menyei Papságra juthatna, és a' mi büneinket el törölné, Az ő Vérével meg-hintvén Szentét Menyei fő Atyjának szentséges Atyafiát Menyei fő Atyjának szentséges áldozatúl bémutatván. Ésa. 52: 10. 11. Dán. 6: 26. Luk. 24: 46. 47. 1. Pet. 1: 11. Zsid. 2: 17. 18. és 4: 15. 16. Róm. 8: 34. 35. Ő e' más anyag áldozat, melyel el törölt tetnek a' mi büneink, mellyeknek örök Halála érdemlettetnek. Zsid. 9: 14. 1. Dán. 9: 24.

IX. Ez azért nem lehetett, hogy a' fő Halála áldozat volna a' mi büneinkért, holott a' bünöket a' fő Halála törli el, mint az Írások bizonyítják. Sőtsőbb jelentem, hogy a' fő Papi Hivatal Két részből áll, t. i. az Halálnak és a' maga be-mutatási vánnak állapottyában. — Az Halál Keresztet volt az Áldozatra. — Miképpen régen az Áldozatra való állatnak meg-ölése, még nem volt áldozat; hanem akkor lett az áldozat, mikor a' szúrás meg-történtével Barnak Vérét a' Papp be-vitte a' Szentek-Szentjében a' Sz. Helyre, és meg-hintvén újjával a' Kegyelem Táblájának felső színét, könyörgött ő Magáért és a' Népért, mint ezeket igen szépen meg-irta Mózes. Lev. 16: 14. 16. Az Áldozatra való állatot minden Lévita, a' ki Papp nem volt-is, meg-ölhette, kinek nem volt szabad járúlni az Oltárhoz. Ezek. 44. Ilyen módon a' Krisztus-is a' Sz. Helyben vitte végbe a' bünöknek való Áldozatot, a' mint az Apostol mondja, a' Zsidókhoz irott Levelében bőven meg-mutogatja, mikor Cap. 7: 26. Hogy illy' Papi Fejedelem illet volna minket, az [illegible] gasabb lenne; — Azt jelenti, hogy a' Krisztus még Papja nem volt az ő Menyben való tartózkodása előtt, Ő a' míg Papp nem volt, nem áldozhatott a' fő Papi áldozattal, mely a' Sz. Helyen kívül nem mehetett végbe, Hanem a' fő Papi áldozat a' Sz. Helyben. — Ő ezekért az Ur fő Menyei Sz. Helyének fő Papjának hivatatik. Cap. 8: 2. Mert az ő Vérével meg-hintvén Szentét Szentjének bémutatván, áldozik mi értettünk, a' mi képpen [illegible] vala a' földi Sz. Helynek Papjai és Szolgái. Az Apostol [illegible]

mondja: Minden Papi Fejedelem ajándékoznak és áldozatoknak fel-vitetére rendeltetik; Azért szükség, hogy Ennek is legyen, a' mit áldozzon az Ur, dozatra; mert hiába e' földön volna még Papja nem volna. Az világosodik hallyuk, hogy a' Krisztus itt e' földön Papp nem lehetett, hanem a' Menyekben Sz. Atyjától nyerte-meg azt.

Továbbá, azért pendült, hogy Papp lenne. Cap. 2: 17. Cap. 7: 9. 10. Nem volt-e, hát Papp, mikor pendült, nem-is Szolgálá a' mi üdvességünkre az ő Papi Hivatalában; hanem a' Menyei Sz. Helyben, a' Menyei fő Sátorban, mint ezután, ma fő Atyjának Áldozatjából bé-ment, ott könyörgül mi rajtunk. Cap. 4: 16. ott jár közben közöttünk, és Isten közöttünk. 1. Tim. 2: 5. Zsid. 8: 2. 6. és 9: 11. 24. ott ezeket-is mi értettünk. Zsid. 7: 25. 1. Dán. 2: 1. Ott Pere Valóságát mínekünk. Zsid. 9: 11. Az ő tulajdon Vére által bé-ment egyszer a' fő Helyre, örök Váltságot találván, — Ott Pezzi-meg idvességünket. Cap. 5: 9. és 7: 26. Ott törli-el a' mi büneinket. Cap. 9: 26. Mert úgyan e' Világnak végében [illegible] a' Menyei Sátorbéli a' büneinket el-törlésére egyszer magának meg-áldozásra állad jelent meg. Egyet tészen pedig egy Par jelentni, és egyszer meg-áldoztatni 2. 28. Cap. 7: 27. Mert az ilyen áldozat a' Papp, minőt Isten elött a' vész áldozattal meg-jelenik. Lásd Cap. 10: 11—18. Cap. 1: 3. mely utólsó Locusban így áll: A' mi büneinkből ő maga által meg-tisztulván, és a' mi üdvességünkért magának Vérével meg-hintvén a' Szentek Szentjét Atyjának bé-mutatván, ült a' Magasságos Méltóságnak jobbjára. — A' Krisztus ajtaját nem a' földön, nem pedig a' közönséges földi áldozat, a' minek Rendellyen is lőtt; hanem-is mint az Apostoltól értjük a' Menyben. Menedékül a' bünösnek elvétetett tulajdonképpen nékie a' fő Halálának, meg-ölettetésének véghez vitele.

Mert a' fő nem igen fejedelmi állott, és az ő haláláig fogságban volt, az vólt tsinos bizonyság mind pedig áldozatjának főképpen neZerebben vóde.

Mert a' fő halálának bizonyos példája Pedig Szentségének Cselekedetei, mint elébb jelentvén. Lásd Zsid. 9: 19. Illyen excelemmel bell magyarázni, mind az Ésa. 52: 6. v tsinos 1. Pét. 2: 24. A' Krisztus a' mi büneinket maga nem hordozta; hanem felvitte az ő Szentségében a' fára, hogy a' bűnnek halálán, általnak az Igazságnak. Kinek fejével pogyúlunk meg. — Felvitte úgyan a' fára a' bűnt, de egészen annak erejével, mikor meg-jelent a' Krisztus előtt. — Hasonló módon van Zsid. 9: 28. Ephes. 5: 2. A' Krisztus szerette mínket, és adta ömön magát mi értettünk ajándékul és áldozatúl Istennek gyönyörűségére illatozásra. — Azt jelenti: hogy azért adta a' fő magát mi

Preis 2,85 DM

Ms. 0494
Unitarius ének-
gyűjtemény
Kl. 106.

büntetések lészen Azoknak, kik az Isten ellen támadnak, és Akaratyával ellenkeznek. Kiv. 20: 21. 1. Pet. 4: 16. 17. Mely nagy hasonlóság áll Azoknak, kik az Istennek 'Ily' nagy Kegyetetit meg-nem-bötsülik, és a' jutalomnak nagyságától Engedelmességre nem indúlnak. Zsid. 2: 3.—

III. A Krisztus' halála úttya volt annyának is Arra, hogy annak Mennyei Papságra juthatna, és a' mi büneinket el-törlené. Az Ő Vérével meg-hintetett Testét Mennyei Fr. Atyjának kedves áldozatúl bémutatván. Éva. 22: 10. 11. Jon. 6: 26. Luc. 24: 46. 47. 1. Pet. 1: 21. Zsid. 2: 17. 18. és 4: 15. 16. Rom. 8: 32. 33. Ő e' más annak áldozat, melyel el-törölnek a' mi büneink, mellyeknek örök Halálé érdemlettünk. Zsid. 9: 14. 1. Ján. 1: 7.

IV. Is, ez arányt nem látszik, hogy a' Fő Halála áldozat volna a' mi büneinkért, holott a' büneket a' Fő Halála törli-el, mint az Irásnak bizonyítják. Tellyebb jelentém, hogy a' Fő Papi Hivatalának két részből állt, t. i. az Halálnak és a' maga bé-mutatásának állapottyában.— Az Halál részület volt az áldozatra.— Miképpen régen az áldozatra való állatnak meg-ölése, még nem volt áldozat; hanem akkor lett az áldozat, midőn a' vérnek meg-öletetett Baranak Vérét a' Pap bé-vitte a' Sz. Helyre, és meg-hintvén újjával a' Kegyelem Székének felső színét, könyörgött ő Magáért és a' Népért, mint ezeket igen szépen meg-irta Mózes. Lév. 16: 14-16. Az Áldozatra való állatok minden Leintés, a' ki Pap nem volt-is, meg-ölhette, kinek nem volt szabad járulni az Oltárhoz. Exod. 24. Ilyen módon a' Krisztus is a' Sz. Helyben vitte végbe a' büneinkért való áldozatot, a' mint az Apostol mondja, hogy Zsidókhoz irt Levelében bőven meg-mutogattya; mert midőn azt mondja Cap. 7: 26. Hogy illy' Papi Fejedelem illett volna minnyájunknak, ki az Égnél is magasabb lenne.— Azt jelenti, hogy a' Krisztus még Papja nem volt az Ő Mennyben menetelének előtte, Ur a' még Pap nem volt, nem áldozhatott az Ő Papi áldozattal, mely a' Sz. Helyen kivül nem mehetett végbe, hanem a' Fő Helyben.— Ez okonkért az Ur Fő Messiás Mennyei Fr. Helynek pótlására hivatatik. Cap. 8: 2. Mert az ő Vérével meg-hintegetett Testét a' Helynek bé-mutatván, áldozik ni érettünk, a' mint ezen fejezetnek 4. és a' következő Versei is bizonyítják. Az Apostol tehát úgyan azt mondja a' földi Sz. Helynek Papjai és Követei.

mondja: Minden Papi Fejedelem Ajándékoknak és Áldozatoknak fel-vitelére rendeltetik; Azért szükség, hogy Ennek is legyen, a' mit áldozzon. Mert áldozatra, mert hasonlatos e' Földön volna, még Papja nem volna. Az világos szóból hallyuk, hogy a' Krisztus itt e' Földön Pap nem lehetett, hanem a' Mennyekben Fr. Atyjától nyerte meg azt.—

Továbbá, azért rendeltetett, hogy Pap legyen. Cap. 2: 17. Cap. 7: 9. 10. Nem volt tehát Pap, mivel rendeltetett, nem-is Tselekedi a' mi üdvességünkre az Ő Papi Hivatalát; hanem a' Mennyei Fr. Atyában, a' Mennyei Sátorban, mindenkoronna Fr. Atyjának Akaratyából bé-ment, ott könyörül mi rajtunk. Cap. 4: 16. ott jár közben közöttünk, és Isten közöttünk. 1. Tim. 2: 5. Zsid. 8: 2. 6. és 9: 11. 24. ott ezedzik mi értettünk. Zsid. 7: 25. 1. Ján. 2: 1. Ott perel Valóságos mivelünk. Zsid. 9: 11. Az ő tulajdon Vére által bé-ment egyszer a' Sz. Helyre, örök Váltságot találván,— Ott perzi-meg üdvességünket. Cap. 9: 9. és 7: 26. Ott törli-el a' mi büneinket. Cap. 9: 26. Mert ugyan e' Világnak végében si a' Mennyei Sátorból a' büneinket el-törlésére egyszer magának meg-áldozása által jelent meg. Egyet tehát ezen pedig egyet jelentő, és egyszer meg-áldoztatni v. 28. Cap. 7: 27. Mert azonkor áldozik a' Pap, mikor Isten el-ött a' vérez áldozattal meg-jelenik. Lásd Cap. 10: 11-18. Cap. 1: 2. mely utólsó hasonlatban így szól: A' mi büneinkből ő maga által meg-tisztittetvén, és a' mi igazulásunkért magának Vérével meg-hintetett Testét Atyjának bé-mutatván, ült a' Magasságos Méltóságnak jobbjára.— A' Krisztus ajtaikért nem a' Földön, sem nem a' közönséges Fáin áldozott, a' mint Kenellyen is élén; hanem a' mint az Apostoltól értjük a' Mennyben. Minden által a' bünöknek elvétele tulajdonittatik néha a' Fő Halálának; és az Ószövetségben is.

1ső. Mert a' Fő Halálának igen fő-fő állott, és az ő haláláig fájdalmas volt, az volt minden szenvedésinek bizonyságra, mind pedig áldozatjának főképpen nevezetesebbike vólt.—

2ső. Mert a' Fő halálának bizonyos példája szerint való Élet a' Bünöket megszentseli, mint elébb jelentők. Lásd Zsid. 9: 19. Illyen érzelemmel tölt magyarázni, mind az Ésa. 53: 6. v tömve 1. Pét. 2: 24. A' Krisztus a' mi büneinket maga nem hordozta; hanem fel-vitte az ő Testében a' fára, hogy a' bűnnek meg-halván, éljünk a' Igazságnak. Kinek sebeinek gyógyulunk. Meg.— Fel-vitte ugyan a' fára a' bűnt; de egészen akkor esedzetével, mikor meg-jelent Sz. Atyja előtt.— Hasonló mondás van Zsid. 9: 28. 1. Pét. 3: 18. A' Krisztus szerette minket, és adta ömön magát mi értettünk ajándékul és áldozatul Istennek gyönyörűségére illatozásra.— Azt jelenti: hogy azért adta a' Fő magát mi

A Kristusnak

kedvünkéért, hogy leune Istennek bé-mutatandó Ajándék és áldozat a' Menyh.
Mindazon által a' Zsidóknak azt mondják: hogy Sz. Pál itt egen Locusban meg-en,
gedi ugyan, hogy a' Krisztus' halála vóle azaz Ajándék, és áldozat, melyről fölli;
de nem vólt az annak fő áldozat, mellyel a' Krisztus áldozott e Világnak bünéért,
és a' melyet ábrázolta az Ó Testamentumbéli fő Papnak áldozatja, a' mely leu
égőzer egy Esztendőben. Lev. 16. hanem a' fán halála úgy mondatik áldozatnak,
mint az Engedelmesség, a' Könyörgés, a' fő. Élet, az Alamisnálkodás. Fölc. 50:14.
22. Zsid. 13:6. Act. 5:31. 1. Pet. 2:5. mellyeket a' Törvénybéli égőzés mindenna,
pi áldozat-tételek árnyékoltanak, mikről Lév. 2:2. Móses vorkat ix. Az ol.
lyanokról mondatik: Hogy kedves illatú lésen az Ur elótt. Cap. 1:9. és 6:14.
és 7:9. nem annak Esztendői áldozatról. Cap. 16. A' mi Lelki áldozat tételünk
kedvest Ultrafra valónak mondatik. Zsid. 13:16. 1. Pet. 2:5. Phil. 4:18. Rom.
12:1. de azért ezzel nem törölletik el bününk, hanem a' mennyiben az ótsó áldo.
zatozat a' Krisztus' Nevében nyújtunk-be az Istennek, és így a' mi áldozat-té.
telünk a' fő Menyei áldozattyával együtt kedvest Ezokáért a' fő áldozat-
tétele az Italálon vezdetett-el, mely mibelfogy fizetésül lett a bünért, a'mint
mondók, annak tulajdonittatik a' bünére borsánatja, a' fel-támadással pedig
erősebb lett, melynélkül semmi-Ereje és hatzna a' fő Halálának nem
lett volna. Menyben menetelével és Isten elótt lett meg-jelenésével pedig
tellyes és törölletes lett, mint Ennek igazságára meg-találtatód Rom. 4:25.
1. Cor. 15:17. Act. 5:31. Rom. 8:34. Hirsoda, hogy mond, a' ki kárhoztatna? Krisz
tus, a' ki meg-Volt, sőt a' ki fel-is-támadott, ki az Istennek jobbján ván, ki ér
dekünk mi értünk. — Imen látjátok, hogy a' Krisztus áldozat-tételének
tellyesége a' 4-ik Században végezódék.

V. Mit kell itélni arról az Értelemről, mely azt tartya, hogy a' fő az ő
halálával elégséges részben Atyjának meg-fizetett, el-vólvén eg-ész
az a' bünteték, mellyet minnyájan bünéinkért meg-érdemlettünk vóle?
Bizonyítja, hogy nincs az Értelem a' Szentirásban sem találtatik, igen idegen Értelem;
mert az ellen meg-elégítéssel, mely bünteték által mégyen végbe, az áldo
zatnak semmi része nincsen. — Ki mondaná, hogy a' Jószív így Datot
nem szeretnének, mikor meg-áldoztattanak? Nem büntetődik senki ha
más, még ha meg-ölettetik-is. — Ki ne hinné, hogy a' Baromnak Halála
nagy fizetés vólna az Emberekneк bünökért, mellyekért magok nak

kellett vólna meg-halniok? Azt felelé: Istené minden baromm. Zsolt. 49:1. és 50:9.
Mindazonáltal az Istennek szívólta azokat elég áldozat és fizetés gyanánt
vette, és a' bünt nagyon meg-borsóttatta. Lev. 2: 26. 31. 35. Cap. 5:10 16. 18. a' Va-
rosón kívülről, Sátorozó gonoszságától meg-válva. Zsid. 10:28. Num. 15:30. Ezek
pedig az áldozatok ábrázolták a' fő áldozatját. Ezokáért ebben rendel kez-
ta az Isten, hogy elégségos fizetésül adattatnék, jóllehet a' nélkül bizonyos
Okokra nézve, mellyeket a' fő vő Kérdésből meg-értenünk, nem akarja a'
mi bünéinket el-törleni. Act. 13:38. 39. Zsid. 9.

2ó. Nem kívántatott, hogy a' Krisztus' halála a' mi bünteténk Tellyes elégséges
fizetés légyen; mert a' 2dik Kérdésből meg-mutatók, hogy a' bün éppen nem törölletett el,
valamig a' fő meg-nem-jelent Atyja elótt, mely nélkül semmi vólt a' Krisztus' halála.

3ó. A' Krisztus' tsak rendes ideig függótt a' Keresztfán, és harmad napon fel-tá-
madott, nem lehet azokáért amint a' Krisztus' Feltámadásére, mint az Ótsó Zoral-
nak szinnya, mellyet a' bünös érdemlettenek. A' kárhozott Lélekneк pedig
leg-nagyobb kínjok abban áll, hogy semmi Nemen végez nem lehet Ítéllő, vagy
valaki meg-szabadúlhatnának; — A' Krisztus pedig soha sem vétetődött ha-
badúlás a' fölól. Ezen Szó-is: Én Istenem! Én Istenem! miért hagyúl-el En-
gemet? Nem azt jelentik, hogy a' Krisztus vétetődett vólna az Istennek Sza-
badításában, hanem olyan Szókkal fontátja az Istent a' Szentek-is nagy Ne-
vallyában szokták könyörületességre inditani. Lásd. Zsid. 5:7. Matt. 26:39. Luc.
22:42. Ján. 17:24. Ugyanis ha az Atyától el-vétetett vólna, sem tehette a' bünért nem
ajánlotta vólna, sem az ő vélle meg-szerzett Jótéteinek Szerzésére nem igért vólna.

Ezzel Kimenthetjük Sokakat: hogy mikkel égy Mélóságos Személy szenvedett, a' Szenvedés
Kárhozat gyanánt vóle, és annyit ette, mintha a' örök Kárhozott lett vólna.

Úgy van, a' meg-vallyuk: hogy a' fő nak Mélóságos Személlye a' ő halálát igen
beszélgette és kedvesé tette. Zsid. 10:10. Phil. 2: 6-9. de mindazonáltal
halála nem szenvedés, hanem úgy szenvedett mint hozzánk hasonló Emberek Emb.
Zsid. 2: 14. 17. nem lehet semmi egyenlőség a' Krisztus' szenvedése, és az örök Kárhozat
közöt; sőt ha az Istenség szenvedett vólna-is, de még sem lehetett vólna En-
nek végetlen Ereje és bosszúja; mert azok a' mellyek Istentől valók, mind
végig végetlenek bosszúvel vólnának miérte. — Sőt égy Emberneк Átka és
bosszúja végetlen lenne; mert égy Emberneк terhei és szenvedései az Istennek végte-
telen Ereje, és hatalma fenékig való. Socinus De Servat. Part. 3. Cap. 4.

4ó. A' mely Értelem azt állítja, hogy a' fő elégségos fizetést adott az Istennek

a' bünökért, nyilván ellenkezik az Irásokkal, mellyek azt erösitik, hogy az Istennek jóvoltából ajándékon bocsátja meg a' mi büneinket. 1. Joh. 2:16. Ep. 1:7. 1:7. és 4:32. Col. 1:14. és 2:13. 2. Cor. 5:19. Zsid. 8:12. Micsoda adósságinkat bocsátja-meg pedig Isten, ha mü érettünk elégséges-képen meg-fizetett a' Mi Szabitónk?

2ör: Ha a' Cs. mü érettünk Istennek meg-fizetett volna, nem tartoznánk semmivel, és nem mélkán várnánk mi tőllünk a' bünökért bocsánatjáért az Hitet, a' Poenitentiatartást, Celebrálást' Vétkeinkre meg-engedését. Joh. 3:16. Act. 3:19. 1. Joh. 2:12. Mát. 6:12. 14. 15. Ellenben az Isten a' kinek a' bünt meg-engedte vólt, meg-szünteti attól az adósságot, ha Kölga-Társának meg-nem-enged. Mát. 18:23.

Mondanád: Ezért Zsid. Apostol Gal. 3:18. azt mondja: hogy a' Cs. meg-változott mi, ránk a' Törvénynek átkától, mikor lett mi érettünk Átok; mert meg-vagyon irva: Átkozott valaki fán függ. — Azért a' Krisztus a' mi adósságunkat fizette, mely nem egyéb, hanem az örök kárhozat?

F: A' Törvénynek Átka, melyről a' Krisztus a' Zsidókat meg-váltotta, az örök Halál, De az az Átok, melyet a' Cs. Isten akaratjából viselt mi érettünk, nem vólt a' Lélekjat, hanem a' Szerzőnek halála, melynél többet a' Krisztus nem fizethetett. Zsid. 2:8. Mely arányt mondatik Átoknak, mert az Ó Testamentumban az afféle Halálnak neme Istennél gyülölettes és átkozott vala, és ezért azokat függ, fecte Istenjára, azaz ezt gyülölé; a' Krisztust pedig, és az igaz Martyrokat, mint fán függőket, az Isten nem gyülölé, hanem szerette. — Azért a' Cs. improprie, és nem tulajdonképpen mondatik Átoknak, a' mint hasonló mondásokat a' dolgot jóképen megvilágosítja Cyrillus de Satisfact. Christi. ac Cap. Lib. 1. Hugo Grotius pag. 28. 36.

Még-is Mondanád. Sőt Irások állatják, hogy a' Cs. érettünk holt meg, hogy büneinkért. Joh. 1:30. Róm. 5:6-8. 2. Cor. 5:14.15. 1. Pet. 2:9. Mát. 20:28.

F: A' Krisztus érettünk holt meg, az igaz; de a' nem azt teszi, hogy a' Cs. a' mi adósságunkat fizette-meg, és ő azt penzedre, a' mit nékünk penzünk-nélkül vólna, hanem azt teszi: hogy azért holt-meg, hogy mü meg-igazúlnánk, és idvezülnénk. Melyért miképpen jólgályon a' Cs. Halálá, sőt ebből a' jó Kérdésben meg-értődik, mi-is bocsátatik-meg a' bün, hanem a' Cs. Halála által, de úgy még is, hogy a' Krisztusban hiszünk, és Váltságának Engedünk; mert a' vólt az Istennek Akarata, hogy ő miképpen az Ó Testamentumbeli a' bünt áldozatokra Engedte meg úgy a' Krisztusnak is miképpen a' Cs. Halálára Engedte, hogy a' Krisztusban hitünket a' Cs. Halálának tegyük, nem akarja, hogy bününk el-törlessék, hanem a' Cs. Halála által. Hogy pedig a' Cs. Halálának hitünket tegyük, nagy Engedelmességgel lévén ő hozzája.

2ör: Hogy értenők-meg, mely igen szeretett minnyájunk a' Mi, és mü-is Urunk Istenünk.
3ör: Hogy a' bünnek utálatosságát meg-esmérjük, és kerüllyük, és
4ör: Hogy mü-is az Ur Krisztusnak igyekezzük követnünk.

Vk. Kérdeném: Az Isten az ő Fiát adta-é az Halálra Kénszerítésből, vagy szabad akaratjából; mert úgy tetszik, hogy az Istennek igazsága nem kívánja, hogy egy bünös is büntetés nélkül maradjon. Azonkívül az Istennek igazsága kénszerítette, hogy az ártatlan Szentnek — halála által bünteltessék-é mü hellyettünk?

F: Semmiképpen az Istent nem kénszerítette az ő Felségének Igazsága, hogy a' mi adósságunkat a' Szentnek meg-vigye, Ezért mü érettünk Krisztus halálra fordúlt és vétetett Halálra; Mert az Isten mingyá adta az Emberének szabad akaratot és szép szabadságot, hogy ha vétek valamire juttja és szabadsága van, le-hagyhat abban pénzért antyit, a' mennyit akar. Mint pl. Ha Emberének adós vagy 100 Forintal, Nincsen-é Emberem szabadságom arra, hogy azt Tenéked egészen el-engedjem, holott addig én nálam sem lehetnék nincsen? Ellenkezik ez valami Virtus? Bezzeg nem! hanem afféle szép dolog, és azt ítélem, hogy tenéked ezen semmi bosszút ne állana. Azért az Isten az ő Igazságának abban semmiképpen meg nem sértődött; Mert az Istennek semmit sem függ, dolgairól semmiben semmi pánadással nem tartozik, és a' bünösnek az ő p. Szerelmét és Paranyolatját illetőleg, Azért Emberének meg-engedhetésében magának szabadsága, mint ő Felségének tetszik, a' pénzt, szeretheti, De szükséges dolog az, hogy azért az Emberek bünnek azt állatják más Articulusban, hogy a' kinek az Isten azért sőt Emberi bünnek Szárhoz-ázva vétetett, ha volna mágok nem vétkeznének, és minden bünnél ártatlanok-is, de az Istennek hatalma van, a' Igazságával nem ellenkezik, hogy azokat végtelenül bünhesse; Azért pedig mingyá Halálra, a' Igazsága sem engedi, hogy azok bé fizessenek adósságinkat fizetés nélkül nékünk meg-Engedje.

Mondanád. Tekintsd a' magad bevültetésnek, valamit bocsátsz-el-nem-engedésről a' magaiddal?

F: Mivelhogy az Emberekre bevültetés, gloriájos, javas és boldogságos ez más-tól függ, hogy az ő Ártatlanságát nyilvánvalóvá tegye. Mindenkor illik, hogy ha vétkezett ember azt mivelni; különben a' boppá-tiellt el halgatni, elnézni, Igazdalmi disputatio dolog, sőt az Istent is tőllünk Mát. 6:12. 18. ad vindictam.

az Istennek pedig az ő boldogsága, tisztessége és dicsősége magában van, ha minden e világ őrült gyalázzák, de az ő dicsősége helyben marad. Syr. 42: 22. és el-nem-tévelyedtünk. — Úgy van, hogy mi reánk nézve, az Isten Igazsága mitőllünk is meg-semmisülhetik, nem lehet az, hogy az hitetlenség és hamisság soha meg-ne-bűnhődjék; Nem-is érthetnők-meg, mi légyen az Isten Igazsága, ha vagy azokat meg-nem-jutalmaznái, a kik igazán élnek, vagy azokat, kik az hamisságban végig meg-maradnak, soha is meg-nem-büntetné; — De úgy sem érthetnők-meg, ha azokat, kik meg-jobbulni soha-is nem ügyekeznek, kegyelmiből bűnöket meg-engedné, és üdvezítené. —

2dik: Az ez előtt való Részekből meg-értők, hogy az Írás Szeretetből, jó akaratból adta halálra az ő P. Fiát, nem szenvedélyből, azért nem is láttatott gyűlölni, jóllehet vétkesnek vala, hanem inkább szeretett. 1. Ján. 4: 10. Cap. 2: 16. Rom. 5: 8. A bűnt is Ő általa Szeretetből borsátsza-meg. — Rom. 5: 8. 1. Joh. 4: 2. Tim. 1: 9.

3dik: Az az Értelem két ellenkező Indulatot állat az Istenben, úgy mint: Igazságot, mely semmi bűnt büntetetlen nem szenvedhet, és Irgalmasságot, mely azt kívánja, hogy a bűnöst a bűnöktől elégségesképpen meg-tisztítsa. Mind ezeket pedig az Istenben Essentialis: állott szerént való Indulatoknak mondják; Melyből az jő ki, hogy az Isten semmiképpen, sem irgalmas nem lehet, mert az Essentialis Igazság örökké büntetni a bűnöst, és nem szabadíthatja meg az Essentialis Irgalmasság örökké könyörül a Bűnösön, és nem lehet hellye a büntető Igazságnak. Hasonlóképpen az Istenben Essentialis a Melegség, mint ezekben is szerént való Indulatban, soha sem hűvösülhet — Mi őrizze az Istent, hogy a büntetésben Irgalmasságot az Isten nem alkalmaztasson, hanem szabad akaratja szerént szeresse, mint ő maga bizonyítja Ezek. 33: 19. Rom. 9: 15-18. A szinte akarhatna könyörülni, vagy más be, Ábul, könyörül, a kit meg-akar kegyelmezni, meg-kegyelmezik. — És hogy az Isten nem szeretett volna büntetni, jele az is, hogy sokáig türe a bűnösnek. Rom. 2: 4. 5. 2 P. 3: 9. 1. Tim. 2: 4. 2. Per. 3: 9. Nem-is büntet annyira, a mennyire büntethetne. Sólt. 102: 9. 10. Nem hogy azért nem engedni az Istennek Irgalmasságra, hogy szeretne nélkül való, valamikre könyörülni; De sőt ellenben az ő Igazságára szerént könyörül, mert ha Igazságot szolgáltatna be, az ki a Bűnöst, mint szabadítaná az Istenben, ha szeretne nélkül szakasztana valót jóvátételből bűnöket, melyeket meg-érdemlene, és el-távoztatni akarna, meg-engedi minekünk? Nem bizony semmi! hanem előtte az Istennek dicsősége Melegsége és felelme

és félelme helyén maradjon, inkább is tiszteletin. 1 Sólt. 130: 4. 5. Ha a mi bűneinket meg-tartandod Uram! kinek a maradhat meg? De te náladvagyon a Megtartalom, hogy tiszteltessél. — Azért engedi meg Adósságinkat, hogy mi is hasonlók tselekedvén Mát. 18: Ötet Perestye és dicsőítsük. Ezek. 18. —

Mondanád. Az Igazság kívánnya, hogy kinek kinek az Övét meg-adgyuk; Azért a Bűnösnek is a mi az Övé, a büntetést tudnia illik, meg-adnunk? Ha Szép vélt Argumentum! Hamisságot tselekedném tehát én-is, ha tenéked nagy bánodat, vagy 100. Forint Adósságodat ingyen el-engedném? Ha tellyességgel jó Ítélet-tétel tőlem nem vagy, meg-értheted, hogy semmi Igazság arra nem kényszerít, hogy olyan Adósságot fizess, mellyet nem kívánok, és nem szeretnél, a kinek fizetned. — De talám a Mérséd böcsűt tenne, a kit te Avval tsalnál, hasonló Tégedet polcon nem vetne? De tiéd légyen az olyan Igazságnak fizetése, Enmekem nem illyen formán bátor nekünk adni. Sollenti non fit injuria. — Ellenben azt mondhattyuk: hogy semmi féle Igazság nem engedi, hogy az Isten az Ártatlant a Bűnösért büntesse. Deut. 24: 16. az Isten maga parantsolya, hogy: Meg-ne ölettessenek az Atyák a Fiakért, és a Fiak az Atyákért, hanem kiki halljon-meg az ő bűneiért. — Hasonlót láthat Ezek. 18: 20. 2. Leg. 11. Azért az Isten nem vethette a mi büntetésünket a Fiaitokra. —

De Mondanád. Exod. 34: 7. a Próféta világosan mondja: hogy az Isten meg-sokszorozottan a mi álnokságinkért, a mi bűneinknek büntetését fenvedte, és viszontatott, az Ukraiakra Ötet meg-vontani. v. 10.

S: Károlyról fordítja Károli v. 7. hogy a mi bűneinkért büntetését ő szenvedte. A Vulgata Vatablusnál a Sidó Bettűvel így fordítja: Obviegatis vel divigilina pacis nostræ super eum. Vel ut Arabicus: apud Eum. A mi Békességünknek fejedelme van rajta, a mint Szalai fordítja, vagy nálla, a mint Próttár.

Feláltsuk a több Sóknak is igaz-Értelmét. A Sidók kívánnak Jeremiásnak 15: 18. és 26: 5-11. így panaszolkodnak és siránkozolnak rajta: Ps. 56: 2-3. Nézzen ő reánk, és vessen, és nem vala szükségünk ábrázatja, de a mi bűneinket ő vitte, és a mint Prótus érti. Ő nem érdemlette-meg a nyomorúságokat, mellyekre mi méltók valánk, el-szenvedte, jóllehet, hogy ő is illettetnek, hogy meg-osztoztatott az Istenről. Grotius így ír: Mi azt állítottuk, hogy az Isten Ezékiásért vitte-Jeremiást a Sárból, büdös tömlöcbe, mint Városinnak és Templominnak elsőbb idejét, és Isten akkor

Preis 2,85 DM

lölete és hamis Próféták. Jér. 20: 2. Továbbá; De ö meg vala bevitetett a'mi Úl-
tozóságinkért. Grótius így fordítja: De ö meg vala bevitetett, Miénk lévén az Úl-
tozás. — A'mi békességünknek fájdalma van ö rajta, vagy nálla, a'mint Gró-
tius: és olyanok a'mik rajta, a'mellyek minékünk hasznos intésünkre let-
tek volna, avagy hasznos intésekre tett, ha azoknak Engedetünk volna.—
Az ö Sebeivel meg-gyógyíttatunk volna,— Grotius: Az ö Vérengésének bész-
ségével-tüntére a'szánt jövö nyomorúságoktól minket meg-Pabadított
volna, ha az ö igaz intésének Engedetünk volna.—

Az Ur a'mi álnokságinkat ö reá vetette, azaz, meg-engedte az Isten,
hogy a'mi álnokságunk igen nagy lévén, méltatlan dolgokat jenvedne.—
A fájdalmából meg-szabadúlt, és meg-szabadúlt a' Föltéletből, és az Ja-
miptának Istenétől, Jérémiás a Babyloniaiak enyelé. Jér. 22: 2.
Az ö Nemzetségét kitsoda beszélhetné-ki? és Napjainak száma meg-rosko-
vagy vor Nagy dolmányi lésznek, mely nem vala azoktól értetik, a'kik ö
tölle származtanak, hanem az egész Nemzetségről. Jér. 33: 6zg. mert az
Izraelitáknak Próféták' szájának mondattatnak. Acc. v. 28. Miképpen a'Mi-
Atyánk az Nincsi Atyafiának. Éva. 9: 6. Vatabl. így magyarázza: Az ö Nem-
zetségét ki beszélli-ki? a kitsoda beszélheti-ki? az ö idejében való Gó-
dásnak gonoszságokat? — De továbbá: Ki-vágattatott az Élök földéből,
Grótius: Akkor vágatott-ki Jérémiás, mikor elsöben a Fömlöttben
tétetett, azután a Sárfos Veremben, és vissza a Fömlöttbe. —

Az én Népemnek bűnéért volt ö néki veressége: a'Népnek tudatlanságának miatt
ki bolondúl és gonoszúl sanyargatta Őtet a' tömlöttöréssel. Ezért az Isten,
talenek vöjül Két Ellyeket az Isten halálra Ada. v. 9. 4. Ifj. Es: 18= 20.
Az Ur akarta Ötet meg-szentani v. 10. = Élvéget, fájdalmat, gazos Fömlöt-
nek igáját akarta Isten reá botsátani, hogy azután Ötet hosszú Élettel meg-
áldaná; Mert Egyiptomban sokáznak hasznát Jérémiás az ö intésével,
jó fejedelmével, hogy Istenhez meg-térnének. v. 11. 12. mert ott sokáig élt va-
la Jérémiás. — Így magyarázza Grótius Jérémiásra bészélt Hisa-
iási Szentlelem szerént az Elvaiás Próféta meg-hallatá beszédeit. —

Ezek Szentirásra talált és Mélységes Szentlelem szerént azok a'sóhajtá-
sok, hogy ö maga is Ártatlan lévén, szenvedő, holott mi voltunk a bűnösök,
és ebvilágra a'mi bűneinkért, és az ö Sebeivel gyógyíttatunk meg, és a'
mely büntetés és szenvedés reánk pállott volna, a' Szeretetnek halálával

azt mi vóllunk el-fordította. Nem hogy ez elég fizetés volna az örök váltá-
zatért, mellyet érdemlettünk; hanem az Isten azzal meg-elégedett, és általa
kész minden ember az ö bűnéit meg-bocsátani, valaki igazán hisz benne. — A'mi
betegségeinket viselni azért, semmi nem egyéb, hanem el-venni, el-tőrleni, szattól
meg mentení, a'mint Á. Mátét magyarázza Cap. 8: 17. Sólyán a betegektől,
kiket Urunk meg-gyógyított vala, meg-pabadítván azoktat minden Erőltetéstől,
tól, hogy be-tellyesítsék, vagy mond, az, a'mit az Elvaiás Próféta mondott: Ő vette
el a'mi Erőtlenségünket, és vi a'mi betegségünket ő hordozta. —

De Mondanád: Nyilván mondja a Próféta: hogy az Ur akarta Ötet
meg-szentani, és betegségbe alá venni. — Erőszakért az Isten büntet-
ni az Ártatlant-is a'Bűnösért?

R: Az Ur akarta Ötet meg-szentani, azt így jegyzeti, hogy meg-engedte, hogy
meg-szentassék az Hamisságtól. De e'mellett az Isten a'Próféta által nem
büntette, hanem azt akarta, hogy a'hamisságtól penitenciát mind a'dicső-
ségért, mellyet Halál által nyervén vala el. Luc 24. v. mind a'mi meg-gyógyítá-
sunkért, a'mint ide sélyebb meg-hallók. Végezetre, azt így meg-kell engedni, hogy az
Isten noha a'Bűnösnek akaratosságával akarja sanyargatni, és
nyomorúságra alá venni az Igazakat, kik Vétek nélkül vannak; de azért
nem büntetni, mert más a'büntetés, más a sanyargatás. —

1ör: Mert a'büntetés proprie sohsa nem lehet igazán Ja bűnösnek,
tsen, de a'sanyargatás nilla bűn nélkül van. —

2ör: A'büntetésnek az Istent minden ember haragra indítja; de a'sanyar-
gatásra gyakorta az Atyai féretet. Péld. 3. Zsid. 12.

3ör: Az Ingonoszt ád ajtók, a'kiket büntet a'gonoszságért, melyet szenvedvén
is nem vészen semmi jót évette; De a'Kiket sanyargat, Ja tsavellergése-
gek van a'jóban, meg-tsudnázza. 1. Pét. 2: 20. 21.

Ha ki még-is kérdené: Miért mondja az Isten Ezek. 9. Meg-látogat-
ni az Atyáknak Vétkeket a'Fiakban? Miért vetteté Ádám alá a'Fön-
nak Fia Canaán az ö Atyja Vétkéért? Gen. 9. Miért avatkozta-
fik a'Saul' Fiai Atyjok Vétkéért? 2. Sám. 21: 8. Miért vetett el
a'David Vétke miatt 70. Férfi Embert? 2. Sám. 24: 15. Miért nem
datott Ádám a'Bűnbánó Magzatjával? 2. Kg. 14.

Ezeket külön-külön sokat volna meg-magyarázni, hanem mint vollya
sére ezek felöl, tsak annyit, hogy Bűnből és Bűnért vagyon

Jó: Az Isten sok ideig halogatja a' büntetését, és néha tovább is talaptana; de
más ok nagy gonoszságoknál a' büntetésre okot szolgáltatván, azokat együtt meg-
büntetetnek, jóllehet nékiek akkor szám szerint egy vétetett, mint a' Dávid' büntetésében.

2ö: Az Isten az Atyáknak vétkeiért az ártatlan fiakra nem borsán sjort
büntetést, hanem saját szavargatja és halálra borsát akarva, hogy az Atyák ö
benneek büntetődjenek; De a' gonosz Atyáknak gonosz fiakra való száll még az
Atyáknak is az ö büntetések. Mát. 23. Ezekért, ha Cánaán, a' Sául, és Jéro-
boám' fiai vétkeiért nem voltak is az Atok és a' fel-akasztás ö sajátos nem
büntetésül volt, hanem az Isten az ö Jobbad hatalmából, Jure Dominii, non jure
Judicis, szám szavargatás szándékát jó vigyed azt meg-engedte. — Az Atyáknak
mellyel Mózes Cánaánt meg-látogatta Gén. 9: 25. réász e' vala: Átkozott légyen
a' Cánaán, szolgáknak szolgája légyen az ö Atyafiai közöt. — Áldozott légyen,
az az, ha vétkes nem volt is, olyan kortz Cánaán, mint a' Kitse Vétkeiért Atok
Sál, mint a' Krisztus is Atok lett. Gal. 3: 13. s' olyan Halálnak nemit szenvedte,
mellyet szenvednek Atok a' Bünösök, a' kik valóban meg-érdemlik az Átkot.
A' büntelen Cánaánt is mondatott: hogy szolgája légyen Jáfétnak, de ennek volt
büntetését Mindazonáltal, a' mint Krisostomus is tzéli, Cánaán sem volt Vétek
nélkül, a' Sául fiai is úgy tettek, nem voltak vétek nélkül. c. Sam. 21: 1. Deitty
az Istennek nagy irgalma meg-tetszik, mert Mifibóseth a' Jónathán fiát,
az Atyáért, ki Dáviddal jól tett vala, a' fel-akasztásból meg-mentvé. A' Jérobo-
ám fiai bálványozó Atyjoknak ugyancsak követtek; Azok is, mint Dávid miatt
dög-halállal végezvén el szépen érdemlették-meg a' Papot ni Könyvszerzi Papnál
vollások is egyéb gonoszságokkal; De ott szépen egyedül büntetődett Ju-
dai Király, nincs nékik lehetett nagyobb büntetésre, mint a' Népnek el-Találása, a'
kadi Urjának meg-fogyatkozása. De erről többet nem szóllok, a' ki bővebben
akarja Ezeket vizsgálni, olvassa Bellinum de Satisf. contra Protium, et Episcopium.

VII. Kérdenéd. Miért mondja Sz. Pál, hogy a' Krisztus magát Váltságul
adta mi értünk, 1. Tim. 2: 6. Ef. 5: 1. Col. 1: 14. Mát. 20: 28.

Felelek, mert mivelfogva valami Rabnak, úgy volt nékünk is állapotunk, és a'
szépen a' Rab szerelmével szabadúl-fel a' Szolgálat alól; úgy a' Fiú magát
Atyja Értünk, mikeppen szabadított; — De a' Fiú meg-váltója
kell úgy sem gondolkodni, hogy propriè semmit nem fizetett, a' mint Pokolban
Jézus meg-váltása abban, mert kinek fizetett volna? az Atyának-é?
Pedig mert az Atya Isten adta az Halálra, és szépen az Isten váltott- meg
minket

minket az ö Fiának Vérével. Jos. 2: 13. Luz. 1: 68. Rom. 8: 32. Az Istennek Fia,
sepsel meg-váltotta a' Népet az Egyiptusi szolgálatból, és kinek adta a' szere-
tét? Lásd Exod. 15: 13. Deut. 7: 8. Act. 7: 25. Akkor azért az Apostolok azt
mondják, hogy a' Krisztus váltságul adta magát, és árron vétett ünnep-meg, azt
impropriè kell érteni, úgy hogy minket mint valami árron, és fizetésen az
Isten maga szabadított-meg nem a' maga kezéből, hanem az hatalmából. Jú. 2:
14. az hívalkodó Élettől. 1. Pét. 1: 18. a' Törvénynek átkától. Gal. 2: 13. a'
bűntől. — Mellyekre nézve a' Váltság a' bűnösnek borsánatjáért vétetik. Ef.
1: 7. Col. 1: 14. Úgy van; hogy a' gonoszokra nézve Ördög szabjai voltunk, a'
kinek szolgáltunk, kitől az Úr immár fel-szabadított. Zid. 2: 14. De ki mon-
dana, hogy az Úr Krisztus a' mi Idvességünknek árrát az Ördögnek fizet-
te volna? Nyilván vággal, Jogyha valaki nyúgtalanúl akarja tudakozni,
kinek fizette a' Úr a' mi Váltságunknak árrát, Ez az Ördög Tévelygés ha-
marább sint talál, hogy azt a' fizetést az Ördögnek sohasem kívánni,
kinek szabjai voltunk. Ef. 2: 2. 12. és 4: 27. és 6: 11. 12. mint az Istennek, a'
maga adta váltságul Ereszté az ö fi. Fiát. Ján. 3: 16. De egyik Értelem is
nem jó, hanem mindeneket meg-vetvén, csak úgy kell gondolkodni, hogy a' Krisz-
azért mondatik Meg-váltónak, hogy ö általa minket szerzett ünnep-meg az Örök Ha-
láltól, és mind az ótetől, valamellyek Örök Halálra szerzettetnének minékünk.
Ezért adta Isten a' Krisztust fájdalmas halálra, — Ezért adta a' Krisztus is
önnön magát, nem akarván ellenezni a' Mennyei Atyának Akaratjával. Luk. 22: 42.
Gál. 1: 6. Ef. 5: 2. Zit. 2: 14. Ésa. 52. Ezekből a' szentirásból pedig azt is ta-
núllyuk-meg, hogy az Úr Jézus Találta, a' mennyiben az ö Áldozatjának ereje
szerint, amennyiben annak fő oka a' Krisztus, ki Pap volt, és áldozott az
Istennek, a' mint ide fellyebb meg-értők. —

VIII. A' Krisztus' Érdemeiről mit kell ítélnünk?

F: Nemellyek azt állatják, hogy mikeppen mi bűneinkkel Örök Halálra érdem-
lettünk; ellenben a' Krisztus minékünket Életet érdemlett, melynek el-nyerésé-
re semmi Jó-szeretetünk nem szükséges volt; hanem azt minékünkül fellyül
véggel csak az Úr Jézus Érdeme szerezte, és nyerte. — De mi Értegyik mód sem
jó: Hogy ez a' Jó: Krisztus Érdeme, a' Sz. Irásból minden, hanem Emberi Jó-
nek találtatnia; — Emberi állat volna amaz, a' ki jót nem tehet, amaz is nem szerez-

hogy az örök Életet ezáltal egyedül magának is meg-érdemelhetné. Kom. 8: 18. 2. Cor. 4: 17. és 12: 4. hanem az Isten ezt ingyen adta mind a Hívőknek a' Mennyei dicsőséget, mind pedig minéműnkre ezt ajándékban adja. Kom. 8: 2. 3.

De Mondanád: Sz. Pál Kom. 4: 5. Azt mondja Annak, a'ki nem munkálkodik, hanem hiszen abban, a'ki meg-igazíthatja az hitetlen Embert, tulajdonittatik az Hit igazsága gyanánt; — Ha azért az Hit Igazság gyanánt tulajdonittatik, a' Krisztus Érdeme minket meg-igazít, és idvezít?

Fel: Azt mondja Sz. Jakab Cap. 2: 14. 17. Hogy az Hit, ha cselekedet nincsen, meg-Holt ö magában. Vallyon ellenkezik é Sz. Jakab Sz. Pállal? Semmiképpen nem! De Sz. Pál is Gal. 5: 6. így ir: A' Jézus Krisztusban sem a' Környúl-metélkedés az ur'at. Vallyon itt Sz. Pál arról szól-ja-é magát, azt állatván, a'mit fel. lyebb tagada? Nem! hanem azt vigyük Eszünkben, hogy mikor Sz. Pál azt mondja, hogy az Hit cselekedetek nélkül Igazság gyanánt tulajdonittatik a Hívőnek, az Hitnek nevezetén olyan Hitet ért, mely szeretet által munkálkodik, mely szeretet a' Lélekre minden Törvénynek be-fogadtatja, mellyeket cselekedvén, meg-is igazúlnak, és idvezülnek. Az illyen Hit nem Holt Hit, hanem eleven Hit. De mikor azt mondja: A'ki nem munkálkodik vala. A' Munkán értí a' Mózes Törvényéből való munkáknak Ceremóniákat, u.m. a' Környúl-metélkedést, áldozat tételeket &c. Mellyeket ha mi nem cselekedünk is, de hit eleven Hitünk vagy, az által meg-igazúlunk. — Illyen Hitről és cselekedetről szól Sz. Pál Kom. 4: 5. és 3: 28. 1. Tim. 1: 5. Illyen Hit által az Hitetlen is meg-igazúl, a' ki az előtt hitetlen volt, hiven a' Krisztusban, meg-igazíttatik, in Jesu divino, non composito. Cor nem tu. lajdonittatik neki a' bün, t. Cor. 5: ig. és meg-bocsáttatik előbbeni büne. Ezék. 4: 22.

Még is mondanád. Sz. Pál 1. Cor. 1: 30. azt mondja: hogy a' Krisztus lett nékünk Isten-től igazság. Azért az ő Igazsága mi Igazságunk?

Fel: Vagyon az: A' Krisztus minékünk Igazság, bélyegzi, pecsétli és Valósig. Ha azonnak olyan Értelme volna, hogy a' Krisztus Igazsága minékünk tulajdonittatik, tehát így mi igazak lésznénk, ha szittlen hamisan élünk is. Miképpen az is következnék: hogy elég az minékünk, ha a' Szent, ha mi sem. mivel is gonosz élünk is. — Elég a' minékünk, ha a' Cor bűnt, ha pedig az bűnt nem szeretjük, és bolondok vagyunk is. — Elég nékünk, hogy a' Krisztust bírjuk, ha még mi az Ördögnek Raltjai vagyunk is. Mint Ezek vélnek? Bizony mind azok igyekeznek nékik folynak, és igen sok Jövelygőnek!

De magyarázzuk az igaz Értelem szerint Ez Igéket, s a' többi is mind jól lésznek. — Így t. i. a' Krisztus által adatik az Isten minékünk bélyegzését, a' Krisztus által mutatta meg az Igazságot, a' Krisztus által váltatott, és szentelt meg minket, Ebben nem találtatik semmi illetlenséget. —

Fel: Mintha ugyan elevet látta volna Sz. Jánost azt a' Jövelgést, mely a' Cor Érdemében helyheztetni a' Meg-igazúlást, azt mondja 1. Lev. 3: 7. Fiatzkáim! senki Titeket meg-ne tsaljon, a' ki Igazságot cselekszik, igaz az, miképpen Ö is igaz. — A' ki bünt cselekszik, az Ördögtől van, mert az Ördög eleitől fogva vétkezik. Azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az Ördögnek cselekedeteit elrontsa. Látod-é, így igazúlunk meg, ha Igazságot cselekszünk, és hatsak Istennek Törvényére szerint élünk. A' ki pedig bünt cselekszik, még az az Ördögnek rabja, még fel-nem-támadott mint az Hívek. 1. Kor. 6: 9. 10. 11.

Fel: Ha minket a' Cor Érdeme meg-igazít, miért kellene nékünk hinnünk? ha pedig a' Hit szükséges a' meg-igazúlásra, tehát még nem fizetett elegét a' Cor halála minékünk, és nem igazítottat-meg minket a' maga Igazságával az Ér. demével. Ha pedig a' Krisztus Érdeme Hit által az Embert meg-igazítya, tehát hiven mind Igazak lésznek azok is, kik annak után feredelmes Életben élnek. Kom. 1: 26-28. 1. Cor. 6: 10. 11. mert azokat is tsupán el-hitetik, hogy a' Cor elég igaz volt Értettek, és eleget tett ő Értettek. Cor így illyen Értelemnek lépen at Apostol szavainak. Illyenek voltanak Némelyek; de meg-hozattattanak, és Mózes is bálványozók, szívfajzással tisztátalankodók, nem vagyunk, mint annak előtte; De a' Cor szent is igaz ti értettek, és az ő Igazsága bé-fedi a' ti hamisságotokat, miképpen a' vallás Embert bé-fedi a' szeretet, vagy miképpen a' sebes Embert a' tudatlan Orvos bé-kötözi; de meg-nem-gyógyúlhat. — Illyen hazugságban Orvosnál tépi ez az hitván Értelem a' Hívőket. — De mit úgy nagyon csodálkozunk, hanem Sz. Péter Apostol 1. Levelében 2: kap. v. 19. tanúlyuk meg, hogy a' Cor a' végre volt meg-halni, hogy mi ne vétkezzünk, meg-gondolván az ő halálában Okait, hanem Igazságnak éllyünk. — Sz. Pál Apostoltól is tanúllyuk meg Gal. 6: 7. hogy a' ki vet az ő Testének, a' testből arat vesződelmet; a' ki pedig vet a' Léleknek, a' Lélekből arat örök Életet. Lásd meg Cap. 5. és Kom. 8: 12. Igaz az, a' ki igazságot cselekszik. Nem volna szükséges, hogy minket Cor. 15. és ezekhez hasonlókra tanítsanak a' Szentek és az Apostolok, ha a' Hív. nek Igazsága mi Igazságunk lenne.

Mondanád

Mondand. Sz. Pál Kom. 5. azt tanitja: hogy a Krisztus Igazsága úgy tu-
lajdonittatik nékünk, miut az Adám Vétke, Kiben mindnyájan vétkesekké lettünk?
R: Nem mondja az Ap. hogy az Adám Vétke miénkünk tulajdonittatik, a Cse-
lekedetek Igazságáról sem; hanem midőn azt mondja v. 12. Kiben mindnyájan vétkeztünk,
Vlg. Erasmus fordittja, quatenus, nem Kiben, hanem a Melyikben. Erről azt je-
lenti az Apostol, hogy a melyikben mindnyájan vétkeztenek, amyiban mind a-
zonnal el-ítéltetett az Örök Halálra. – Hugó Grotiusnak igy tetszik: Hogy az A-
dámban mindnyájan vétkeztenek, t: a' mint Adám vétkével meg-érdemlett, a' min-
dennemü Pálnak; mert a Vétknek reverete gyakorta Vétkeknek büntetésére vit-
tte a' Sz. Irásban. Azért az Adámnak Uyavallyája mindenekre páltott; de a'
Uyavallya Adámon büntetés volt, más oknak következésében is, boldogtalanság;
Eg'ő, Krisztus által, per quem ait Grotius. Mert Adám vétkével, bün jött be
világjává e Világra, és Halál mások közötti kezdik, és minden Embernek
a' bün el-terjedt. v. 12. mely bün ellen oztán adatik a' Törvény. v. 14. A' Tör-
vény pedig nem adatott Mózes által az Credendó bün ellen, hanem a' Vi-
lágos bünök ellen. Illyen módon egy Ember által lett az Engedelmetség, és az
Igazság. v. 18. ig. t: miképpen a' Sz. Engedelmetsége által el-nyerte az Isten Elet;
és mint ő általa ujjolag Barátsághon, és az ő Törvénye' Uyomdoki szerint élvén,
a bünöktől nem lehet meg-szabadulunk, hanem a' Krisztus mint Lelki Atyánkért, örökös jári lépnünk.

IX. A Sz. Szerzett Váltságot Ekeknek-is, kik ő Előtte éltenek?

R: A Krisztus Előtt való Igazakat az Isten más módon tartotta-meg; de a Krisztus
Váltsága ezek az ő Bizonyos idejében lett, amint Sz. Pál bizonyitja 1. Tim. 2. 6.
mely az uellsi Szö. Sid. 1:1. Pál. 4:6. Ugyanis ezek azoknak használtak a Krisztus
Halálának, kik az ő Törvénye szerint éltek, Uyomdokit követték, örülnek az ő
Feltámadásában. Kiknek a Sz. segitséggel lettek az ő Kivánteteik. Pál. 2:
11. Ezek nem illenek azokra, kik a Sz. Előtt éltenek. – De főképpen az Isten
Élet adásáról való igéret, melynek hirdetésével váltattunk-meg, főképpen a'
Keresztyén Ekre, a' régiekről el-feledkezetett. 1. Ján. 1:1. Eph. 1:19. 1. Pét. 1: 10-12.

X. A Krisztus Papi Tisztének minémü drága haszonvai légyenek azokból,
kik Őbenne meg-maradottunk, kiket bőven meg-tarthat, mind azon által a' Krisz-
tus Papi tisztének ezen Fő parancsolatnak-is ismét következendő Haszonok-is:

1. A' Krisztus maga Halála által nyert magának Hatalmat Mennyen és a' Földön. Mát. 28: 18. Luc. 22: 29. Phil. 2: 6. 8. 9. Ephes. 1: 21. Dán. 7: 14.

2. Ezzel nyert Szent Lelket, mely nem volt senkor előtte a' Krisztus meg-nem dicsőitetett volna. Ján. 7: 39. Act. 2: 33. Ephes. 4: 6.

3. A' mi Istennel való békességünk-is onnan van, mely két fele: Gyenge és Parittag, avagy Erős. Minek előtte lettünk, az Isten velünk meg-békélletett ol-
lyan Conditióval, hogy neki Engedjünk. – E' gyenge békélődés; mert ha nem
hisszünk és nem engedünk, mikoron hirek, miképpen fel-bomlik, és vajtunk más-
az Előbbi Harag. 1. Sz. 2: 26. Ha hisszünk és tökéletesek vagyunk, Istennel
Erős Békességünk van. Mindenikről egy más után emlékezik Sz. Pál Kom. 5:
1. A' bárom Emberneu tehát az Istennel igen gyenge frigye és békessé-
ge van, kit arra int Sz. Pál 2. Cor. 5: 19. 20. hogy mivel az Isten meg-békél-
tet vélle, nem tulajdonitván a' bünt, tehát Ő-is békéllyék-meg az Istennel,
el-távozván a' bántól, és az Igazságot szánalom nélkül kövessék. A' bünt az
Isten oly Conditióval borsátá-meg a' Krisztus' Halála által, ha azután Sin-
nek, és Törvénymyében élnénk. Illyen értelemmel könyörgött az Ur Krisztus
a' Bűnösért Luc. 23: 34. Atyám! bocsáss-meg nékiek, és ne vessztessenek el,
hanem légyen jó alkalmatosságok és idejek a' meg-térésre az Apostolok'
Predikállások által. – De mind ígész 40. Esztendőig meg-nem-
tértenek, az Istennek haragja meg-emlékezett őket, Vasvessző szerint
el-vontatnak, és az ő vasenyére és Bünösért elpusztittatának.

IV. A' KRISTUSNAK KIRÁLLYI TISZTIRŐL.

1. A' Krisztus Születésétől fogva Királyságra volt rendeltetve. Mát. 2: 6. Luc. 1:
32. Ján. 18: 37. Melynek nemü nemü jelei Prófétái állapotjában meg-jelen-
tette, és mutatta, u. m. mikor pusztulásból a' Jeruzsálemet, a' Templomot, és Országot
Meg Méltóságot a' Krisztusban meg-emlékezvén a' Bűnösről; de főképpen a' Tanitványok, mert mikoron ő feltámadt ki égből, ki várt mondatta,
Péter a' Tanitványokkal ezt mondá: Jertek a' kik az élő Istennek Fia. Mát. 16.
Nemhogy olyan kör Értelemmel volna a' kik az élő Istennek Fia, mint az ő

Izraël képe egészen. Ose. 1:10. Kik nevezetnek Isten Eleven Istennek Fiai,
nak, sem nem úgy, mint egyebek, Fóle. 8:1. hanem hogy ő légyen ama kívánatos
Király és Messiás, kit az Atyák várvának, és a ki felállítandó volna az
Izraelnek Országát. Act. 1. Ő mint Natánáel is mondja vala: Rabbi! te vagy
az Istennek Fia! Te vagy az Izraélnek Királya! A Sz. Péter Vallás-téte-
lét Sz. Márk Evangyéliuma Cap. 8:29. így írálya: Te vagy az Istennek Krisztusa!
Azért mind ezeket tészen: Te vagy a Szó, i. az élő Istentől fel-kenetteteő Ki-
rály, Ő te vagy az Istennek Fia. Mindazonáltal a Királyi Tisztnek fel-
lyes Méltóságát és hatalmát az Ur Jézus Feltámadása és Mennyben menete
le után nyerte el. Máté. 28:18. Act. 2. Luc. 24:26. Phil. 2:7-9. Eph. 1:20, 21. Fid. 1.
Mely utólsó Locusban nivelhogy a Jézus Méltósága leg-bővebb ivatik, méltónak ítélem,
hogy abból a Levélből Cap. 1. Versely homályos Mondásokat meg-irvágyunk.

1. Ezekért leg-elsőben a Zsidókhoz irt Levélből Cap. 1. a 2dik Versét végyük-el;
holott az Author azt mondja: Hogy az Isten az ő Fiát tette Mindeneknek Örökösévé,
Ki által a Világot-is teremtette. Ezek mivelhogy még Jézusról a Krisztusnak Pro-
fétzioi Írásra nézvest, ott immár meg-magyarázva vagynak.

2. Másodszor azt mondja: v. 2. hogy a Ki bűneinkből maga által meg-tisz-
títván, ült ama Magasságos Méltóságnak jobbjára, — Ezt mondja a 110dik Zsol-
tosván-el ő Dávidnak a 110: Zsoltárának szavait: Monda az Ur az én Uramnak,
ülly az én jobbomra vart. Ezek a Jók Örvendezésképen Dávid Krajy illettenek,
kit az Isten minden földi Királyinál nagyobb Datalommal szerzett vala;
és Őt ülni a jobbjára ülni. — De a Jézus Istenben azok a Jók sokkal na-
gyobb erőt és Méltóságot jegyeznek, ki nem a Földön, hanem a Mennyben
ült az Istennek jobb keze Felől. — Melyet azt jelenti az Author, hogy az Ő
a Jézusnak azoknak-is, kik Mennyben vagynak, és az Angyaloknak-is thá-
ja vetette, kiknél az előtt alább valóbbak. Cap. 2: 6.8.9. Ezért az Istennek jobb-
járól nem azt jelenti, hogy az Istennél fővebb helyen ülnek a Jézusnak
adatott az Isten alája nem vetette, 1. Cor. 15. sőt mostis az Isten a Fejének
Feltalán és Feje. 1. Cor. 11: 3. Apoc. 5:12. hanem hogy Isten után Mindeneknél
Méltóságos helyen ülj; mert az Írás Szól az Emberekhez Jószágok szerént
a Jövendőből való dolgokról. — A Királyok, a kiket meg-akarnak hasonlítani,
akkor jobb kéz Felől ülnek. Mely Jövedelmes nézni a Zsidóknak Jelentésé-
re, mivelhogy vala a Krisztustól, hogy az ő Országában ők is fiait bal Felől

a másikat jobb Felől ültetné. Mát. 20: 21. Nem azt kívánta, hogy ők is fiát
ültesse Fellyebb magánál. És jól. Azt senki nem mondatik ülni az Istennek
bal kezére Felől; de nem előbb való még is a Krisztus' szóri. Mert a mint Libera
a világi Királyoknak szokások meg-irja, Pecsétig nélkül azért mellyik Felől
ülyön a Király, az a hely a többinél előbb való, és ahoz a többi közül legyik
is nem hasonló. Így az Isten-is a mely Felől ül, az a hely Méltóságosabb.
mellyet az Apostol-is jelent mondván: Ülte a Jobb ama Magasságos Méltó-
ság jobbjára. Itt az Istennek leg-magasabb Székét és Méltóságot találjuk,
kinek a Szék alája vettetve van, és hol ülni, hol állani mondatik. Act. 7: v. 6.
hol pedig alázatos Dáványnak mondatik. Apoc. 5: 11.-14. Azért a Fiának Méltó-
sága jóval az Angyalokét és teremtett állatokét Méltóságánál fellyebb való. —

3. Azt pedig így mutattya Előben v. 5. Kinek mondotta valaha az Angyalok
közül: Én Fiam vagy te, ón ma szültelek Tégedet. Mely mondásáth az Author té-
zés Dávidnak arra Javaira Zsolt. 2: 7. Meg-be-Szóllem az Ő nak Decretumát,
ki azt mondotta Énnékem: Én Fiam vagy te, i. t. Ezt Históriát fevén, a mint
látod, magáról magyarázza Dávid, kit az Isten akkor Fiúl, mikoron Izraé-
len Királyá tette, 2 Mely Formán 2. Sálo mondja a 2. Lélek által az Atyáct, hitére új é-
ő Fiúl tette őket. 1. Cor. 4: 15. hitére prédikálásával a Mennyei Örömegnek Tu-
dományára tanította. Az Istenis Fiúl a 2. Lélek által az Atyákat, hitére új é-
letre juttak. Ján. 2. Jak. 1. De azt kell meg-tudnunk mind azoknak meg-értés-
ével, a mellyek következnek, hogy igen sok Ó Testamentumbéli Mondásoknak,
mellyekről az Új Testamentumban Említések van, két féle Értelmek találja-
dottnak: Egyik Értelem betü és Históriai szerint való, melyet az Hitető-
ria dvö tekintettel mutat. — A másik Lelki Értelem, melyet ábrázolás és
ezért egyenesen az első Értelem. Példának okáért

1ő: Ama mondás Genes. 12: 16. Amaz Könyvet meg-nem-tsöjtés. Hasonlóul
dvö tekintettel, maga meg-mutatja magát a Históriában, hogy az Hitető
Dáványnak Tronusáról fölli; de lelki értelem szerint az Ur Jézusnak
nak szava Tronusára, maggyarázatik. Ján. 19: 26.

2ő: Így az Izraélből Ose 11: 1. a mondatik: Egyiptomból hívtam-ki a
én Fiamat; Mely a Krisztusra alkalmaztatik Mát. 2: 15.

3ő: Így Zak. 12: 10. Reám nézzenek, kit általszegeztek, — Az Istenről fölli Confes-
sio Deum dicentur, qui eum probris incessunt. Protius, azaz: Azok mondatnak

az Istent által-fogezni, kik Őtet vigálmazzák; mert a vigálmazás olyan
mint a fogyver. Példa. 12:17. De azon módán alkalmaztatik a fogezéd által-
szegezett Jézustsra. Ján. 19:37. Ezen módon ez Levélbenis a mi Dá-
vidról Sóle. 2 és Sálomonról mondatik históriája szerént. 2. Sám. 7: 14=16.
1. Kron. 22:10. és 28:7. Én Atyja lészek ő néki, és ő Fiam lészen. Ímé ezem.
Ezen belső Szeretem szerént világ-után a Jézustsra magyarázzatnak. Hogy
pedig Dávid a 89dik Sóleárban betű szerént nem másról, hanem magáról
sólod légyen, meg-tetszik a 89dik Sóleárnak 21=29dik versseiből. — Illyen
módon ítélt pedig felölle Calvinus is, hogy betű szerént Dávidról, kel-
lene mondott lennie, de igen bé-hágyja semmit, Pavaus ellenben is Cal-
vin. Orthodox. Lib. 2. Cap. 25. igen erősen meg-állatja, hogy Calvinus igen je-
lessen nyúlt a dologhoz. Mert az Nyilván van, hogy Azok, mellyek mon-
nak Sóle. 2. Dávidon valóban bé-tellyesedtenek. 2. Sám. 2. 3. 5. 8. 9. és Dávid
nem lehetett volna a Szentnek ábrázatja, ha a Sóleárnak Azok a Pavai
vagy-is bé-nem-tőlteznek volna. Meg-egyeznek e dologban Calvinussal Hie-
ronymus, Clarius, Mendoza, Salmeron, Gábriel Vasquez, Cornelius Jan-
senius vagy. Továbbá Calvinussal Pavaus dicto loco azt meg-állatja,
hogy midőn az Isten a Jézustsról mondja: Én Fiam vagy te vagy. Ném gyl
mondja, hogy az Örökké valóságban Istenséged szerént Fiúllok Örökös Jége-
det, vagy-is, ugy mond, nem volt ott Kérdés, és a mellyet magyarázni kellett-e-é
volna a Sidók; hanem azt jelenti, hogy akkor fúltre a Jézustsét, mikor Őtet
halhatatlanságra fel-támasztotta, és fel-magasztalta. Act. 13: 33. 38. Rom.
1:4. Zid. 1: 5. Ker. 5: 5. Act. 4: 28. Sóle 16: 10. Ésa. 53: 8. vagy azt mondja Pavaus
hogy Életemben vélle meg-egyező Chrisostomus Basilius, Jusztinus Mártyr,
Hilarius, kikkel mind semmiben nem ellenkezünk. — Ite azért az a Kér. fel-
vül minden Mélóságok fellyül-halad a Cs v. 4. 5. Nemcsak-is, hanem az Is-
ten Jának a Jézustusnak Neve; Mert ő néki nézve most-sem a Jézi álnok,
sem ad Angyalok nem Jak, hanem csak Szolgák. Másutt a Szentnek Neve mondatik
lenni fellyül valónak. Fil. 2: 8. 9. Hasonló az Urnak és Szentnek Neve. Act. 2: 36.

Ezután az Ur Szentnek Angyalok felett való Méltóságát így mutatja-meg
az Apostol v. 6. Viszontag pedig mikor bé-hozza az ő első Szülöttét e Világra
azt mondja: És imádják Őtet az Istennek minden Angyali. — Hugó Grotius,

így magyarázza: Viszontag pedig rá. Mikor az Atya meg-ívja a Jézustsnak
más Világra, és Menyben való bé-menetelét, Azt mondja: Ez imádják Őtet
Ez a Sóleája Dávid vészség nélkül az Úr Istenről mondja Sólt. 97: 7. Je-
imádjátok Őtet minden Istenek! Az Apostol, hogy jobb móddal arra alkal-
maztassa, a miről beszéd van, az Isten helyett az Angyalokat mondja, kik
mindnyájan tiszteljék a Jézustust, és imádják mint Istennek Szolgái.
Zid. 1: 2. 1. Sám. 3: 22. De az Istent úgy imádják az Angyalok, mint Istenének
Istenét, és a Szentnek-is Fejét. Sóle. 97. a Jézustust pedig úgy, mint Fejének
is Királyokat, kit az Isten fel magasztalt. — E'mellett az Istent a maga
dicsőségéért imádják az Angyalok, de a Jézustust az ő Attyának dicső-
ségéért. Fil. 2: 9. Ephes. 1: 19. Illyen Értelemmel magyarázza Calvinus Jóhoz
Dávidnak arad Istenről mondott Pavait. Sóle. 68: 19. Fel-menvén a Magasság-
ban Foglyokat vitt Szolgálatodnak Jóka vágát fogad vagy. Mellyet az Apostol alkalmaztatja Jézus
Krisztusnak Menyben menetelére. Ephes. 4: 8. Ez azt mondja Calvinus: Miképen
Dávidnak az ő kezei által az Isten az ő nagy Erejét meg-mutatta, hogy így
fel-magasztaltatván az Isten az ő Népét fel-emelné: Úgy az ő egy Szülött
Fiának az ő Magasságos Méltóságát meg-mutatta. — Ez ismét Ephes. 1: 8.
így szóll: Mikor Lakja Fil, hogy az Istennek sok győzedelmének dicséretit e-
rekli Dávid, mellyekkel a Népnek szabadúlást végezett vala, mikor azt az
Istennek fel-magasztalásával való Versenet az Úrnak Jézustsnak dicséretére alkalmaztatta.
Mert mind Ott-is mind a győzedelmek során, mellyek Istennek mondatnak, az Is-
valóképpen való, hogy a Jézustus a bűnt meg-győzvén, az Halált alája vetvén,
az Ördögöt meg-bírván, nagy Méltóságra felemeltetett a Mennyben az Atyá-
nak jobbjára, hogy minden Fejedelemségeket és Hatóságokat alája vethessen, illyen
módon az Ekklésiának örökös Jutora és Gondviselője lenne. Lásd Ezekiel
in Calvin. Orthodox. Lib. 2. 02. Így azokkor a Jézustus által a Sidókhoz is
Sidókhoz is Levélben is Szóppen az Isten tiszteletit és magasztalását.

A Jézustust pedig az Angyalok nem úgy imádják mint örök Istent,
hanem mint fel-magasztaltatott Embert.

2dr. Mert nem az Ember Jézus mondatik Christus Sálomonnak.

2dr. Csak az Ember Jézust vitte-bé az Isten az új világba, azaz, a Mag-
be, nem az Istent, Cap. 2: 5. és illyent imádnak az Angyalok.

3dr. Azt imádják, kit ábrázolt Dávid és Sálomon.

4ö: Azt imádják, a kit Isten tiszteletet mestö vallasa, holott az Istent örökké imádták.
5ö: Azt, a kit az Isten az ö Papjainak felette meg-rendt.—
6ö. Azt, a kit az Isten Papjával bizonyos időben fobbjava ülesztett.
7ö: Azt, a kit az Apostal éppen-mást a Prófétákkal, Papokkal, Mósessel, és az Angyalokkal. Immár mikor vitetnä az Apostal, hogy az Isten több való Tiszteli, mellyet sohajtsa jeruli az Emberek közül nem tagadtatnä.——

Vö. Alább v. 8. az Apól illyen irásával állatja az Krisztusnak Angyalok felöl való Méltóságát: A te Királlyi Széked Isten mind örökkön örökké. Lásd. Dán. 7. És. 9: 6. A Király elöbb való az Udvar Képeiről.— Az Angyalokis a Szentek idvarolnak.—Hogy pedig az Author a 45dik Zsoltár Papjaiva, melyet Salamonnak Házaságára irattatik, mikor vagy az Egyiptusi, vagy a Jerusálemi Királynak Leányát magának Jolevégül völe: Ö azt mondj a Zsoltárnak a 45dik Zsoltár magyarázván: hogy abban a Salomon Méltósága és Fényessége irattatik-meg, és igértetik az ö Házaságának Istentöl áldása, hogy ha a Menyasszony az ö Nemzetinek Jeretetét elhagyván, magát tellyesség gel Jézus hatalma alá adja.— De kétség nélkül az Árnyék alatt a Krisztusnak Méltósága, gazdagsága, és Országainak terjedése megirattatik, hogy tudjuk az Hivöknek, hogy semmi hasznosabb és kivánatosabb dolog minden, mint olyan jeles Királlyonak birodalmában lenni.— Vagynak Calvinusnak több dörzsös papiri, mellyek igen illendök ide. Videat, Iqui vult Commen. in Psal. 45. Paraum Lib. 2. Cap. 2. in Calvi Orthod.— Hasonlóképen a Papás Theologusok is Cornelius v. Jansenius Ludovensis Episcopus; vöt magai Bellarminus is hellyen hadja, hogy betü szerint Salomonról föl a 45dik Zsoltár, de Lelki értelem szerint a Krisztusról. Vatablus, Luther Márton, és Kálvinalnak Vallasokban vagynak. Ö azt mondja Vatablus, hogy v. 8. 9. Salomon Elohimnak Istennek mondatik olyan formán, mikeppen a Magistrátusok is Istenek a 81dik Zsoltárban Istenekneke neveztetnek. Mózes Pharaó Istenének, Exod. 7:1. Salomonnak pedig az ö Leiki mondatik, mind örökké fennDui nem azért, hogy soha el-nem-romlana, hanem hogy igen sok ideig, és mind addig fenn-állana, mig a Zsidók magoknak bünökkel utólsó romlást nem hoznának; mert Conditionál igértetik nékie az örökös Országh, ha tiszta szivel el-nem-szakadnának i. Krón. 28: 7. 8. Salomon azért ámnyékozta a Krisztust, ez az ö gazdag, fényes, ideig tartó Országa a Krisztusnak dicsöséges, mellyről Mannai Országot, mely örökké fenn-álló Luk. 1. Emind világ végezetig

i. Cor. 15.

i. Cor. 15. Dan. 7. Ö ha Salomon illik kettsz Istennek nevezteti, mennyivel méltóbb arra az Ur Jézus, kit az Ur oly'igen fel-magasztalt, hogy Ö neki Istenni nével neveztessék?

VII. Végezetre a 102dik Zsoltárnak szavaiból mutattya-meg a Szentek Méltóságát: Ö Te Uram kezdetben fundálád a Földet, és a te kezeidnek Munkái az Egek. — Jelly ebb meg-erösitik, hogy az Angyalok az Emberi Jézust imádják; Azért itt-is nem más Krisztust kell gondolnunk, a kiről látatik és Mondatik alkalmaztatni az Apostal; De ezt a bizonyságot igen sokképen magyarázzák: Erotius így: Te Uram ókra vóltál, hogy a' Föld elöben teremtetett, és a te kedvedért let, ete az Egek, hogy a te birodalmad alá adatnának jövendöben. — Mások így, Mikeppen Dávid Szavaival a 45dik Zsoltárra irja: hogy amaz nem nincs erötlen képen illik Salomonra; hanem csak imez igére: Ha pedig megmaradsz! Ezen módon a Theologusok vagy némü-némü képét magyarázzák a Krisztusra, a 2dik, 110, 22, és 28dik és 45dik Zsoltárokonnak. Azért kozza pedig. olá az Apostal az egész Locust, mert szükség nem illik vala hagyni. Observ. meg jól. Illyen értelme van az Apostalnak, hogy a' mely Menyek, Földet az Isten teremtett, azokat az ö örökös Országával tellyességgel elvégezi, de régis a Krisztusnak birodalma és Országa tellyességgel el-nem-múlik, hanem meg-maradd a' jövendö világban. Vid. 2. Pet. 3. Dan. 7. 27. az Ur Krisztus Hivéinek egyetemben. 2. Pet. 3.

Ezt pedig meg-kell jegyezni, hogy az Apostal nem mondja mint a' több Zsoltárokban, hogy ebben a' 102dik Zsoltárbéli Locusban a Krisztusról mondatnék: De tellyes kezdetben fundálád a' földet! Az egész Zsoltárban sohult Krisztus felöl való Értelmet nintsen, a' mint némely Papás Theologusok is meg-vizsgáltak, és erezdett azt itélik, hogy az a' locus nem a' Krisztusra nik, hanem csak az Atyára, ki egyedül mondatik teremteni az Istenben. Thomas Aquinas az Hebr. 1. Lect. 5. ait: Hoc verba uno modo proprie legi, ut sit sermo directus ad Patrem; Ju scilicet, DEUS Pater fundasti terram &c. Nicolaus Lyranius maga Értelmét elöben magyarázván, utánna azt irja: Alio modo de Christo exponitur. Joannes Arborensis Magdunensis Commen. Hebr. 1. azt mondja: hogy az Ur Jézus neveztetik az Isten szent Szerzi, a Krisztus pedig a Kenetnek igéjét jelenti.—

Boldog Emlékezetü Enyedi György azt az Értelmet javallya inkább, mely azt állatja, hogy jöllelet Dávid valóban az Istenről szól a' 102dik Zsoltárban; de mivel Értelemben hasonlatosságképpen az Apostal annak a' Zsoltárnak szavait az Ur Krisztusra magyarázza és alkalmaztatja. — Mert mint az Isten Gen. 1. így a Krisztus világot hozott a Világra. Ján. 1. Az Angyalokat és az Embereket, kik a' Menyek Földnek nevezetik örökre, úgy hasonlatosságképpen

új szár

új Törvény alá, és új Királyság alá fogta és rendelte. Col. 1: 16. Mindent a sötétségből a világosságra, az halálból Életre hozott. Ephes. 1: 10. 1 s. 16. és 4: 24. Gal. 6: 15. Coll. 3: 10. Jac. 1: 18. 2. Cor. 5: 17. Ez illyen dologgal vetette-fel a Krisztus fundamentumát a Mennyei Canaán' Földnek-is, és a Mennyei új Világnak, melyről az Apostol szól Zid. 1: 6. és 2: 5. Ez a nagy változás nem új, mert a mint látom tudgya Gui Melanus Exercitiumnak Comment. hoc Loco. - Mi pedig ezt a Levelet azért akartuk illyen Porgalmatosan meg-vizsgálni, mert azok a Vélekedések, mellyek itt elő-hozattak és az Istenről szóllanak, igen veszedelmes botránkozásra szerzettenek, kik az Apostolnak igaz Czélyát jól meg-nem-vizsgálják; hogy semmit pedig azoknak a Vélekedésnek állagatiosabb mivoltát igaz Életelmünkből ki-nem-rekesztenünk, jobb hogy s: a'mint sokan gyülekezetünk a Régiek közül, kiket elő-hoz Enyedy azt a Vélekedést ebből a Levélből egészen meg-vesszük. De a'mint látjuk, és mi valunk a' fővebb Theologusok meg-egyezhetnek, igaz Vallásunk ellen ebben a' Levélben semmi hintsen; a' Krisztusnak pedig Papi és Királyi Méltóságát ott igen világosan meg-irattatik. —

VIII. Eddig a' Krisztusnak Királyi Méltóságát vizsgálók; Most rövid szóval tudtunkra-meg: Miben állyon a' Krisztusnak Királyi Uraysága. — Mikor Farizeus Jósnek nagy bölcseségét meg-értette volna, monda neki: Ne légy az én Házamon Jó Gondviselő, és mindent Képem a' te beszéded szerént járjon. Azaz az égő Királyi Szétsével haladtak-meg Jézust. Hasonlóképpen az Isten-is annak magát hellyen Mát. 17. azt monda a' Krisztus felöll: Ezzan én szerelmes Fiam, kiben nékem kedvem telik. v. a't. Így az Isten-is mindenekat alája vetett a' Krisztusnak, de kétség nélkül magán kívül. 1. Cor. 15: 27. mert az ő Magasságának dicsőségét senkinek nem adja. Esa. 42: 8. hanem abból oztogat mindenekre az ő szerelmi és állapotja szerént, mind a' Krisztusnak. Ján. 17: 22. mind az Hiveknek. Heb. 2: 12. 1. Pet. 5: 10. Azért az Isten-is uralkodik, úgy mint a' Világnak Fejbírója, élnek és Holtaknak Ura, kinek akaratjából és Erejéből a' Krisztus úgy bírja és igazgatja az ő Anyaszent-egy-házát, hogy

1) Ő annak feje lévén Eph. 1: 22. mint hatalmas Király Megmegyen. Jelen mindenek felett uyonan teremtett, és új Karban vendelt. Col. 1: 16. a' Mennyeieket a' Földiekkel, a' Jeleket Igéjével meg-bévilette. Eph. 2: 14. És újonan teremett Mindeneket. Rom. 8: 17. 18. Gal. 6: 15. Apoc. 4: 5. Eph. 2: 9-11. és 4: 22. Col. 2: 9-11. Jac. 1.

Így Mivégre a' Királyok Poetai: úgy a' Krisztus-is Igéretet vállalt a' világra

világra minden felé. Máj. 28. hogy mindenekre' hívnának az ő boldog Országába, és Országának Törvénye alá, hirdetvén az ő Vére által Mindeneknek bűnök' bocsánatját, és az örök Életet. Mát. 28: 19. Eph. 1: 11-14. 1. Cor. 12: 28. 2 Cor. 5: 20. Mely utólsó Loavban így szóll az Apl: Mivel hogy a' Krisztus' Lelkiben járunk, és követségiben, mintha az Isten kérne titeket mi általunk, kívánnk a' Krisztus' képében, hogy béreálly etek-meg az Istennel; mert az Istennek, a'ki bűnt nem tud vala, ő bűn nélkül vala, tévé bűnné, azaz: hogy tőnne áldozat, a bűnnek el-törléséért hogy mi lennénk Isten igazsága ő benne, és hogy mi olyan igazságra jutnánk a' Krisztus támadása, halála és fel-támadása által, mellyet az Isten kedvel.

2) Mivel hogy igen nehéz a' Testnek a' Krisztus' Törvénnye szerént új Életben élni, háborúval ágyazat bérével szenvedni, ellen-vigíneket szeretni, Életünket Édes-atyánk' idvességéért le-tenni; nem csak igen nagy gyalmat igérő, melyre nézve látjuk, hogy e' Világi Vitézek-is nagy fáradalmat dolgokat végnek-végig. és igen sokat szenvednek, hanem erőt-is adó törvénye rend minden dolgokban a' Krisztusnak, Act. 2. Luc. 21: 15. Ján. 14: 12-16. 21. 26. mind pedig azután minden szükségünkben. Rivelnek. 2. Pet. 1: 3. 4. 2. Cor. 1: 22. Eph. 1: 13. 14. Rom. 8: 26. Mely Erő oly édes-sé és könyörülvégessé tészi az Ur Krisztusnak Kevés, hogy attól minket semmi nyomorúság el-nem-szakaszthat. Rom. 8: 38. Act. 5: 41.

3) A Krisztus néha az Övéit meg-dorgállya, és meg-ostorozza. Apoc. 2: 16.

4) Az Övéit óltalmazza a' Krisztusnak. Apoc. 2: 10. Zid. 2: 18. 13: 5. 1. Pet. 5: 6. 7. nem hogy ide jöne mi kezünk, hanem az Istennek Patalmas-Keze, és Pedig angyali által a' Mennyből a' Krisztus' Parancsolatjából és rendelésében. Act. 12: 7.

5) Eljő nagy Méltósággal az Atyjának dicsőségében az Ítélet-re. 1. Thes. 4: 16. 17. Act. 1. és mint kellmes Ur meg-ítéli e' Világot. Act. 17: 31. és meg-fizet ezért vissza vissza az ő Cselekedete szerént. Mát. 25. Rom. 14: 10. 2. Cor. 5: 10.

6) Az Ítéletre el-jötén, azután nagy örömben és Méltóságban mind ő. vőzzé az Hivekkel, nem lévén többi szükségek az ő uralkodása. 1. Cor. 15. Cr. ságról mind örökre az Hivekkel. Apoc. 22: 5. El örökre az ő Országának örömével, gazdagságával és boldogságával. —

IX. Azaz az Úr Jézus a' Szent Istentől rendeltetett Királynak, Méltó dolog: Hogy

1) Azaz az ő Parancsolati szerént éllyünk, és se a' testi Életre ne vetkőzzünk, sőt pedig Emberi Szálmányokat ne követnünk.

A Krisztusnak Királyi Tiszteiről.

2ör: Mivelhogy a Jövetet meg-kell-betöltenie, úgy mint azt, a Kitől küldetik, mert arra fordúl a Jövetnek minden tiszteséjele és gyalázatja. Mát. 10: 40. 41. tehát betelleni és tiszteni-kell az Ur Jesusnak-is, mint az Atyát. Ján. 21: 23. mely tiszteletben áll a Jesusnak való nagy szeretetben, Engedelmesség, ben, és az ő nagy jó-tétemenyének örökös hirdetésiben. 1. Cor. II. 26.

3ör: Fellyebb meg-értők, hogy Historia szerint Dávidról irattatott egészen a 2dik Sóltár, de annak nemely részei lelki-értelem szerint a Jesusról értetnek. Ezért ha v. 17. Dávidról mondatik, hogy bóldogok mind azok, a kik bíznak ő benne, tehát mi a Jesusban méltóbban bízhatunk, Kinek Dávid ábrázolója és példázó szólgája volt, hogy Isten előtt igen nagyszerü szorgatja a mi igyünket. Sid. 2: 17. 18. Cor. 32: 2. és könyörületesen ítélja őket. Jelöl mikoron el-jő az ő Atyjának dicsőségiben. — És ha hinni kellett a Prófétákban, mikor Istennek Nevével jóllottanak, bízni-is kellett Mózesben, hogy Az Isten Ereje által képes áldani a Canaanusokat. Lásd Exod. 4: 8. Cap. 14: 31. 1. Sám. 12: 18. 2 Chron. 20: 20. 1 Cor. 1: 11. 12. 16. 17. illendőbb dolog hinnünk és bíznunk a Jesusban, hogy e Világnak Teremtőjéből meg-szabadíthat minket az ő Atyjának Erejével és a Mennyei Országnak földében meg-nyugotthat. — A kit így bízik a Jesusban, a nem a Jesusban, hanem Emberben, vagy Istenben, hanem főképpen az Istenben bízik, és így a Jesusnak által az Isten részesétik. Phil. 2: 9. 11. Cor. 1: 19. 20. Ezért mikor ama meg-ígért Jolog a Jesusban bízván kérte, hogy vólna meg-emlékezzenek az ő Országában, a mind Sz. István nagy bizodalommal az ő Lelkét a Jesusnak Kezében ajánlá. Act. 7: 59. 60. a mikor annak Lelkét ezt kiáltyák Apoc. 22: 20. Jövel Uram Jesus!

4ör: Ha a Dávidnak dicséretes sok Sóltárokat Énekelteti hol a Papok, hol a Cántorok, mennyivel inkább illik a Jesusnak velünk való sok jó-tétemenyét magasztalnunk? Kit az Angyalok-is imádnak, és a Mennyekben így magasztallak. Apoc. 5: 9. 12. Mikor, hogy a meg-ölettetett Bárány végyen Erőt, Bódogságot, bölcseséget, hatalmasságot, tiszteséget, dicsőséget, és áldást. És minden teremtett állat ezt mondja vala: A Jesusnak ülőnek, és a Báránynak áldás, tiszteség, dicsőség, és hatalom mind örökkön örökké. — — — Imé az Istennek a Jesustus által mi velünk közlott áldásaiért és jó-tétemenyeiért légyen azért imillyen

Hálá-

Hálá-adás.

Végheteden Irgalmasságú Jelvégez Isten! Ki egyedül e Világad minden benne lévő állatokkal teremtetted, Kitől függ minden Erő, hatalom és Uralkodás. — Örökké-való hálá-adással magasztallyuk Istenségedet, és Neved et, hogy minket a te ingyen-való jóvoltodból nem csak Képedre és hasonlatosságodra teremtettél és minden teremtett állatidnak szabad Uralmát tetted, hanem mikor a világ fejedelmének az Ördögnek szolgája szerint jártunk, és haragodat ki-is vontuk, a te végheteden szeretetből mi részünk méltatlan dicsőségedre tekintél, meg-látogatál, és az örökös halálból minket meg váltál. — Fel-emelked Uramtól a mi Üdvességünknek szavát, meg-emlékezzél a te fogadásodról, és legalsó szolgáidnak fel-kiáltásából mi velünk, hogy minden részelkedés nélkül szakadékból fölkölthessünk, és a mi életünknek minden idejében szentségben és igazságban tégedet tiszteljünk és magasztaljunk. Abból légyen kezdetnek Neved mindörökké a te dicsőségedre szent Neved, — örökké meg-maradjon a te igazmondásod, és igaz mondásodat minden Nemzetek hirdetik a te jóvoltodat, és a te igaz mondásodat a Szentekkel Gyülekezeti magasztalja. — Jellyen igen vettessék és tiszteletben vagy minden Istenségnek felett. Jöjj jöjj te el Uted, és körösztöd által fényleny az Égen. — A te Szined előtt essék Ellenségidnek-is-valók, a nagy Erős Hadnak égő Földön meg-tábortalanodnak, és az Égig fel-magasztaltatott Városok a Pokolig alá hányattassanak; Mert te Uram Uram Eltéltez minden hamisságot, és nem olyan Isten vagy ki gonoszsággal az hitetlenségben. — Ne lakjék te hozzád a gonosz, és a te szemeid előtt meg-nem-maradhatnak a Jesvillyek. — Mikor Uram, Istvánnak Sz. Istenek, a mi meg-számlálhatatlan bűneinkkel sokasága miatt nem mérnéd te hozzánk fel a fényes Égnek bűnös szemeinket fel-fakasztani, ha a te Sz. Fiad által mi hozzánk mutatott végheteden szeretnéd, nagy türhető jó-voltod és Kegyességed minket nem bátorítana, és nem bizatnék; Jertsed adassék és Szentségedet Magánk Mennyen és Földön a dicsőség, hogy nem nélkülözéssel mi valánk a mi bűneinknek sokasága szerént, sem pedig hálátadatlanságunknak nagysága szerént nem szenvedtél minékünk, hanem a te jóvoltodból minket kegyelmeden fel-magasztaltál, az halálból fel-támasztottál, és el-vetett Országodnak fő-gyeket Jaiddá és Örökösöddé, a Jesusnak pedig trónusodhoz való fő-gyeket Jaiddá és Örökösöddé, a Jesusnak pedig trónusodhoz Társaivá fogadtál. — Oh minékünk ingyen igazmondó jó Istenünk! Ki

Szálig

sokáig tűrsz, és az el-veszendő bűnös Emberen könyörülsz! Légy irgal-
mas, légy segedelmes minékünk, és töröld-el Sz. Fiad által a te Néped-
nek bűneit.- Terjeszd-ki a te Kegyes Igazságodnak Világosságát minden
szívekre, hirdesse a Szentségben és az Igaz Hitben üdvét. Igazítsad
és terjesszed Sz. Fiadnak Tudományát és birodalmát, Hogy az ő
Királyi Pálczájának minden Népek és Nemzetségek fejeikről Örömmel fejet hajtsanak. Légy-tőled-meg a bűnben meg-aludtaknak Elmé-
jeket, hogy naponként te hozzád mind jobban-jobban meg-térjenek. Min-
den pedig Parancsit minden napon, és növely a Te Szent Törvényedben,
hogy a te Sz. Fiadnak méltó és Engedelmes Népül lehessünk. Igazgasd
és tartsd mind végig a te Sz. Törvényedben és parancsolatidnak egyen-
útában, hogy a te igaz Szent tűzedben, félelmedben és szeretetedben
tellyes életünkben minden napjainkban tökéletesen meg-maradjunk, és
arra a boldog Életre, melyet Szent Fiad által minden Hívednek igérsz,
és által Kinálsz igéreted, méltók légyünk. Hogy végre mi velünk
edes Atyánk Istenünk azon szeretetes Fiadnak Nevében kérünk. Ámen!

III. Mi Léggyen a' Szent Lélek
Mely gerjeszt az Imádságra.

1. Hogy a' Sz. Lélekről kell hinnünk, mind az Apostoli Vallás, mind pedig
a' Krisztus Urunk' utolsó parantsolatja mutatja. Mát. 28: ig. Ő-melyről tanít
szerint minden Népeket, meg-keresztelvén őket Atyának, Fiunak, és Szent
Lélekneк Nevében.- Hogy pedig meg-értsük, mire nézve kell és keresztelkedni
a' Sz. Lélekneк Nevében, és Sz. Lélekben; Ezt kell elsőben meg-értenünk,
hogy a Keresztség semmi nem egyéb, hanem külső jele és bizonysága an-
nak, hogy a' ki meg-keresztelkedik, annak a' Világi Tévelygésektől, és a' test
Cselektől el-fordultak, az igaz Istennek és a' Jézus Krisztusnak igaz es
Tudományára tér, és az Istennek tiszta Sz. Lélekneк bátor szépen való munkálko-
dására penáte annak lenni.— Mi tehát a' Keresztségben vallást teszünk,
hogy az Isten, ki a' Világot teremtette, ki minékünk üdvességet szerzett, a' nem más,
hanem a' Sz. Krisztusnak Szent Atyja.— Ezután: Hogy a' Jézus a' Szűz
Mária

Máriának Fia légyen a' Krisztus az Istennek Fia, Ki által az Isten minékünk
az Idvességnek Tudományát prédikáltatta, bűneinket el-törölte, és igért
boldogságunkat, Örök Életünket meg-adja. Végre, hogy az Isten a' meg-igért
Sz. Lelket az Apostolokra és Minnyájunkra ki-öntötte, kinek-kinek az
ő Szükségek és állapotja szerint. Ezekért immárom nem Pogányi módra,
e' Világnak szerelmességek szerint kell élnünk, hanem Lélek szerint. Gál. 2.
2. Cor. 1: 21. 22. Rom. 8: 12. Ján. 7: 38. 39. Cap. 14: 16. Luc. 24: 49.

2. Mondanád. Hogy tudhatjuk-el, hogy a' Fiunak és a' Szent Léleknek
Nevében már végre kell keresztelkedni, mint az Atyának?

R: Ugy kell el-hinned mint azt, hogy kiülömben keresztelkedel magad az Atya-
nak, Fiunak és Sz. Léleknek Nevében, mint a' Krisztus' halálában, vagy
mint a' Sidók Mózesben, és az Szent Pálos' Igéretében.

1ö: Mert így ir a' Sz. Pál 1. Cor. 10: 1. Nem akarom, hogy tü ezt ne tudjátok,
hogy a' mi Atyáink minnyájan a' Tengeren által-mentenek, és minnyájan a'
Mózesben meg-keresztelkedtenek a' Fődben és a' Tengerben. Imé látod,
minthogy a' Sidók-is Mózesben meg-keresztelkedtenek, Által-menvén a' Pi-
ros Tengeren; mert a' miképen azoknak, kik meg-keresztelkedtenek vala, minden
környülöttök, s mind fejek felett minden felöll Víz vala; mert az Apostolok'
idejében a' meg-keresztelkedő Embert egészen Vízben merítik vala.— El' mivé-
pen a' Sidóknak fejek felett kód avagy felleg vólt, mely nem egyéb, hanem Víz;
és Tengernek Vize pedig mikor által-mentenek vala, Ezek két felöll Egyiptu-
vízzel vala, és így keresztelkedtek vala meg Mózesben, bizonyságod tévén
arról, hogy ők Mózesben mint Vezérekben hittenek, hogy őket elhordozhat-
ná nyavallya vélek a' felleg alatt a' Napjoni veszedés Pharaó ellen. Exod.
18: 21. és a' Tengernek Vizén közöttt az Ellenség által. Exod 14: 21

2ö: Act. 19: 1. Ir van irva: Hogy Sz. Pál Efézusban midőn valami Tanítványok-
ra talált vólna, kérdé öllök: Vettetek é Sz. Lelket, mióta hittetek? Ök
pedig mondának: De még azt sem tudjuk, ha van-é Sz. Lélek. Akkor mondá nekik:
Miben keresztelkedtetek tehát meg? Ök azok mondának: A' János keresztségében.
Monda nékik Sz. Pál: János keresztelte a' Penitentiának vagy Bűnnek
mondván: hogy hinnének abban, a' ki ő utánna jövendő vólna, t. i. a' Jézus-ban
Imé ott-is tehát láthatjuk, hogy a' János Tanítványi-is meg keresztelkedének.
De nem

Mi légyen

de nem olyan módal mint a Szentháromság az Atyának Nevében, hanem a' Fi,
nak szerzésében és a' Penitentziában, mert János keresztelte a Penitentzia
nak szerzéséget. – Mi-is olyan módon szerezteltetünk a' Sz. Léleknek Nevé,
ségében; mint miképen a' János' Szentháromságnak az ő egész Tudománnyok
a Penitentzia vólt, úgy a' mi Tudományunk Vólja végünkhez nagyobb része a' Sz.
Lélek Nevére való Élet. – És' a' miképen az Izraël-ita-nemzet Egyiptomból
Mózesben meg-szerezteltetett, mint ő nevezetes hellyeken hordozó Vezérében,
és a Szentháromság a' János' Keresztségében, mivelhogy János nékik ugyan ő
mutató Mesterek, vagy Szolgálók vólt, úgy mi-is a' Szentségben, ki a'
mi Uramk, Igazságunk és Életünk. Szentek Uramk a' Keresztség' formájából
nem akarta a Világból az Atyának nevezetit-ire, úgy mint Tanítványok
volt főképpen Világból, valamint Uramk rendelte. –

Róm. 6:3. Nem tudjátok-é, hogy valahányan meg-szerezteltetünk a' J. Szentségben,
az ő halálában szerezteltetünk-meg-vala. A' Kik meg-szerezteltetnek vala, azok
szat a' Vallásra fut ait Szentek; meg-kérdeztik vala, melyben olyan Kérdés-ire vólt:
hajlandók-é hogy a' Szentség a' végső Vólt-meg, hogy a' mi bűneink el-törlesztessenek.
Lám. 4:25. 1. Pét. 1:18. Cap. 2:4. Mózes a' Szentség' Nevében-is nem azokat szenv,
telteté, hogy azzal arról tegyünk vallást, hogy olyan övék Istenben mint az
Atya, hanem hogy az Atya utánn jüreségben minékünk a' Szentség-ire lemenjünk és
vallanunk. Ján. 17:2. Kinek az ő életre-ára, halála, és fel-magasztalatására id.
vepsége Szerzett minékünk; hogy-is hamis-ire a' Szentség' Halálának és fel-támadá,
sának hasonlatosságára Szerint az Istennek meg-halunk, és új lelki Életre fel-támadunk,
a mint ábrázollya le Vízzel való Mosdás. Ebből az-ie világos van meg-esmérik,
hogy egyet tészen a' Házasságbéli Szentségnek Nevében, és az Atyának. Szinale,
Sz. Lélek nevek Nevében meg-szerezteltetni; Mert az Apostolok szerezteltetnek a' Jézus
Krisztusban, olyan vallást tettek, hogy ők az Isten, ki az ő Fiát halálra adta az
fel-támadására-tott, és ő velle éjjütt minékünk fel-támadást. Azután: hogy a' Jézus
minket az ő halálával meg-váltott, és meg-szabadított, és meg-világosított. Végre:
hogy fel-vett minékünk-is Jézus-ival éjjütt a' lelki Életre támadnunk. –
1 Pét. Sz. Pál-is nem azokat, hogy az ő Nevére szerezteltetnének, nem azt
is ért, hogy nem Istenre, hanem hogy nem fel-tétetett meg a' Szentségben
Szinte Szentből a' jö-ni, hogy valamiképen más Szentekből meg-nem-bizonyodnék
Szentségéből meg-nem-bizonyíthatnék; mert úgy Mózes a' János' Szentségének
Jézus' halálából, és Szent Fel Istennek lemenésének. –

III. Hogy pedig a' Szentségnek Formájában a' Sz. Léleknek-is az Istennek Neve
szerint-foglaltatik az Atyának Nevével, Ebből-is nem következik, hogy a' Sz. Lé,
lek olyan Istenti Személy volna, mint az Atya; mert az Ittenek és Istenti Lélekemek
dolgában-is, mely nem alább való a' Szentségnél, az Isten Nevével Szent Szent
lalatnak-együtt, mellyeknek minéken hasonló Istenségek. 1. Ján. 12:13. És Dá,
ne Menyegzőjéért és Fiát azon a Napon, és mind az egész Sorsa vág fiának
igen meg-volta az Atyától, és Jánueltől. 2. Chron. 20:20. Monda Josafát:
Hallyátok-meg Simon Júda és Jérusálemben lakók: bízzatok a' ti Istenetekben
Istenekben, és légyetek bátorságosak, hidjetek a' Próféták' beszédének, és jó
szerencsével-is lésztek. 1. Chron. 29:20. Fejezet le hajtván, tiszteléc az Urat, és a'
Királyt Dávidot. Lásd Exod. 21. Act. 20:28. Az illyen mondásokban-is nem
panaszolhatnak, hogy az Isten és az Ember egyenlőképen, és azon módon fogyat,
tiszteltetnek, hidjük, sed ad Modum Subjecti recipientis, és úgy, mint kinek kinek
az ő állapotja engedi. – Azt pedig a' különbözö állapotot másunnan, és nem
azokból a' Szentségekből értyük. Így is Atát a' Sz. Léleknek semmiszeréti-is nem a'
Keresztelésnek Formájából, a mitől fellő Locusokból kell meg-tudni, hanem más
világosabb, és vagy a' Szent Léleknél fellő Locusokból. –

IV. Miként dolog fel-jegyezni, hogy Bellarminus Lib. 1. de Christo Cap. VI. a'
Keresztségnek Formáját csak említeni sem ítélte szükségesnek azt, hogy abból meg-
mutassa a' Három-Vágot, és az Sz. Léleknek Istenségét. Azutánis (Cap. VII. ad:
Hoc conjungenda Dominica cum Patre et Filio Sp. Sancto, si Creatura esset. Decrev
elég feladat, a' mit eddig mondottunk; Jeremiás általunk a' Próféták; de még-is Atyának
Nevek egyben-foglaltatik az Istennek Nevével. –

V. Eddig azt vizsgálók, hogy hímü kell a' Sz. Léleknek Nevében-is, a' Sz. Léleknek;
Miképen az Atyának Nevében hímü nem egyéb, hanem az Atyában; a' Fiunak Ne,
vében-is hímü, és a' Fiúban; mert ő bennek, és az ő Nevében egyet tészen. Ján. 2:16.
a' Jézus' Nevében Act. 2:16. A' Jézusban szerezteltetni. Lám. 6:3. Psal. 23:7.
hasonló képen vagy egy. – Itt pedig egy Mondással azt-is meg-érezi, hogy nemd az
ért kell szerezteltetni és hímü a' Sz. Léleknek, hogy az Istent Személy volna.
Minek előtte pedig arról elmélkedünk, mi képen a' Sz. Léleknek Istenségét állítani és bizonyítani, melyet meg-
szoktak kívánni a' Sz. Léleknek Istenségét Szentírásból Bizonyságokkal, mint Pünkösdi Ajándékokkal,
vizsgálva, szükségesnek gondoltyuk, hogy abból kezdjük, és a' mit azoknak az Három-
igen egyben, és vagy a' Szent Lélek-nál fellő Locusokból. –
elég' Istennek bizonyságára vihetni, azokból semmiképen nem következik.

VI. Leg

VI. Leg-elsőben-is pontot tő-hozni Sz. Péternek Act. 5: 3-9. megirtt szavait: Ananiás! miért kísértette-meg a Sátán a te Szíved, hogy hazudtál a Sz. Lélek ellen? Alább azt mondja: Nem Embernek hazudtál, hanem Istennek. — Sz. Pünkösd-kor illyen mondás: Isten a Sz. Lélek, azt kell meg-mutatni, hanem itt volt a' van irva, v mondva: hogy Ananiás Sz. Lélek ellen, v Isten ellen vétett. Szent Lélek ellen vétett; mert a Sz. Lélekkel vallyon Apostolok ellen vétett immediate közbenvetés nélkül; de mediate és fő képpen Isten ellen hazudott; mert ha ki mit az Apostolokkal közli, Istennel közli. Lásd hasonló példáit. Mát. 10: 40. 2. Jón. 8: 7. Mát. 25: 40. Illyen Értelemmel szól Dávid-is 2. Sám. 22: 2. Az Urnak Lelke szóllott énbennem. Alább: Az Izraelnek Istene szóllott. Az Isten ő maga soha nem szól; hanem vagy a Lélek által, vagy az Angyalok által szóltatja a' Prófétákat; azért valamit az Angyalok v Próféták szóltak, olyan mintha az Isten mondaná. Lásd 2. Cor. 5: 20. Ők mind egyet tettek: ti Szeregeknek Istene mondatik. Ésaiás mondotta: az Istennek Lelke mondotta. Éva. 6. Mát. 12: 14. Ján. 12: 39. Act. 28: 25. De még-is nem következik, hogy Ésaiás Szeregeknek Istene légyen. — Dávid mondotta. Sz. Lélek mondotta, egy értelemben értetik, a ki meg-tekinti ama két Párt Zsid. 3: 7. 8. és Zsolt. 95: 7. De azért a Szent Lélek nem Dávid. — Hasonló példákat Ezennél-is többet találhatni a Szent Irásokban. —

VII. Ugy értetik hogy a Sz. Lélek Istennek mondatik 1. Cor. 3: 16. Nem tudjátok, hogy ti az Istennek Templomi vagytok, és az Isten Lelke lakik ti Bennetek? Alább Cap. 6: ig. 2. Cor. 6: 16. Gal. 4.

F: Ha ime itt következtetnék, hogy a Sz. Lélek Isten, az-is következtetnék, hogy az Igaz Atya Isten, vagy a Fiúval a Sz. Lélek; mert így szól Sz. Pál 2 Tim. 1: 8. Megemlékezzél az Atyádról, mely te benned kép-mutatás nélkül van, mely hütt elsőben lakozott a te Nagyanyádban a Loisban, és a te Nagy Anyádban az Eunicében, hiszem pedig, hogy te benned is. Col. 2: 16. A Személyeknek bőssége lakozik ti benne-tek. Lásd Rom. 8: 10. Így kell azért gondolkodni, hogy az Isten nem állatja a személyt, hanem a Sz. Lélek által lakozik az Atyában, mellyet adott nékünk a maga Lelkéből, és nagy Irgalmából, mely bé-tölt mindeneket inkább, mint a Napnak világosítása és melegítő Ereje. Lásd erről Zsolt. 139: 7-9. Éva. 66: 1. Sap. 1: 7. Ha Ur Istennek Lelke állatja szerint az Egben vagyon, de az igaz Hit által a mi szívünkben, a mint az Apostol Pál. Ephes. 3: 17. Rom. 8: 10.

VIII. Ha nem Isten a Sz. Lélek, miért mondatik Urnak. 2. Cor. 3: 17. Az Ur pedig amaz Lélek; az holott pedig az Urnak ama Lelke van, az Szabadság is van. —

Jelöl Sz.

Feltetetnék, hogy itt-is az Atya Isten mondatik lelki állatnak, mint Ján. 4: 24. De mivel Sz. Pál feljebb említette a' Krisztusról, kinek hatalmában van a' teljes Üdvösségről a' Lélek által fel-fakadtatni, és a' tévelygő Szíveket meg-világosítani, azért itt az Ur Krisztus mondatik Léleknek; Miképpen 1. Cor. 15: 45. Figyelmeztet az elsö Ember Adám élő állatbá, az utólsó pedig elevenitő Lélekké. Ezért mondja, hogy az Ur ama Lélek, kit másutt elevenitő Léleknek mondott azért, mert fel-támadván, a' Menyben fel-mehetvén, facturus est homo planè Divinus, úgy mond Tertull. Való Istenü Ember lett, kinek immár hatalma van, hogy másokban-is örök Életet adjon. Ján. 6: 33. 40. 41. 50. 57. 1. Cor. 15: 22. Léleknek nevezetik; mert mostan semmi testi Érzödenség benne nincsen, mint az előtt. Zsid. 2. és 4. hanem lelki nagy Erő, valóból adhat másokra-is. Gal. 4: 6. Phil. 1: 19. mert az Ur Jézus a' Sz. Lélek által adja a' Sz. Lelket, mely Sz. Lélek pedig nem azért mondatik így-nek, hogy valami Isteni személy, vagy Sz. Lélek; hanem mivel úgy gondoltatik így-nek, hogy valami Isteni személy, vagy egy bizonyos Angyal volna, mint némellyek itélik; hanem miképpen Sz. Lélek által egy Ember Atyjával vólna, mint az Apostol mondja: hogy a Zsidók a Pusztában minnyájan egy Lelki italt, és egy lelki eledelt ettenek, t. i. Mannát, = Ő a' Manna nem vólt szintén volt egy, Nemcsak egy természetü, egy szóllás módon adatott vala, v azért mond

mondatik éggynek, az ital-is éggynek mondatik; de az égy vor vízzel ovvol vala,
mikor minnyájan abból ittanak – Ehez hasonló a Sz. Lélek-is, ezért Víz
nek-is neveztetik. Ján. 7: 38. Ézék. 36: 25. Ésa. 44: 3. és 55: 1. Ő által égy
testé keresztelkedünk. 1. Kor. 12: 13. Égy tehát az Isten Lelke-is éggynek mon-
datik, mert valamennyi felé ovvol, annyi féle annak az ő hasznát, de ugyan
csak azon természeti van mindenik, mint a Víznek. Égy főből származik a
Tenger, égy Tengert övve-foglalója, minden a Keresztyénség' és Isten' dicsőségére
munkálkodik. Hasonló mondás van Ephes. 4: 4-6. Égy az Ur, égy az Hit, égy a
Keresztség, égy az Isten. De azt nem Ján-szerint kell érteni; hanem az Atyá-
val és végtére nézve; mert égy Krisztustól, égy Istentől való, égy Lélek által, égy
Isten Élete vízben. Égy a Lélek-is égy főke, de igen vor fölé ovvol. Sidkl.
1. Kor. 12: a VI. 4ps usque ad finem. – Ephes. 4: 7. 11. 4. 11.

De Kérdeném: Ki osztja a' Szent Lelket?

R. Azt mondja az Apol. 1. Cor. 12: 11. Mindezeket ígyekezzi ugyan azon égy Lélek, aphogat-
ván kinek kinek, a'mint akarja. Ebből azért úgy tetzik, hogy az Ajándékok a'
Sz. Lélektől származnak annak akaratja szerént. De fellyebb v. 6. így vagy: Ki-
lönbségek vagynak az Istennek Ajándékában-is; de ugyan azon égy az
Isten, kis mindeneknek Atyja vagy. De minekünk adatott az Ajándék a' Jézus'
ajándékának nyújtása szerént. — Jak. 1: 17. Minden jó adomány és tökéletes vagy.
Ezekből úgy értjük, hogy a' Lélektenek minden képei és Ajándékai az Atya Istentől
származnak és folynak, mint valami mélységes Forrásból. – Mikor azért az Apol
az mondja: hogy az Ajándékokat a' Lélek osztogatja, annak illyen értelme van, hogy
az Atya Isten, mint főképen a' Lélek, osztogatja, a'mint akarja a' Lélek, és a' kü-
lönb-különb-féle Ajándékokat; Mert hasonlóképen, a' mit az Ember ígyekezik a'
Lélek által, mely benne van, a' Lélek mondatik ígyekezni: így foltozkodnak és eve-
dezünk magunk, nem a' Lélek propriè. Rom. 8: 26. És a' miképen a' mi Lelkünk
mondatik tisztán és virgálni minden mü dolgainkat, i.e. minden magunk a' mi
lelkünk által igyekszünk a' mi tetteinket: Úgy az Istennek Lelke virgálja az Is-
tennek mélységes titkait, dolgait, 1. Cor. 2: 10-12. és az Isten maga virgálja
a' magos-tiszta a' magában való Lélek által, mely Emberi mód szerént va-
sorlatik a' mi Lelkünkben. Illyen értelemmel mondatik Act. 4: 28. Úgy az
Istennek kezei és tanácsa el-végezte volt, a' melyeket szenvedett a' Szentnek
Proprie nem a' Kéz, nem a' tanács végez; hanem a' Kié a Kéz és a' tanács.
Az Istennek ugye pedig semmi nem szól, hanem az Istennek Lelke és Ereje
mely

mely által ígyekezik mindeneket és munkálkodik. Illyen annak is Gal. 2: 8. Mikor
volt az Isten eleve elátta válna, hogy az Isten kis által idvezíti a Pogányo-
kat. – Ki mondaná az Írást valami Szent Személynek, nála Istenhez illendő
dolog tulajdonítatik ő néki per Prosopopoeiam, a' mint pólnak, megis meg-
különbözteti az Írásnak nevezeti az Istentől jöttet. Ennek-is így az Ur
Értelmét, hogy az Isten az Írásban maga jövendőlette-meg, hogy Ki által a'
szentá bé-fogadni a' Pogányokat. — Hasonló Prosopopoeiával mondatik a'
Szélről hogy ha fú, az Ibol érzik. Ján. 3: 8. hogy a' vor Szentnek tanítja a' Bél-
severet. Ibb. 32. hogy az Igazság és Igaltalanság által találtják égymás-t
az Igazság és bérenyég égymásnak csókolják. Zsolt. 85: 11. 12. hogy a' Szentet tüzö.
1. Cor. 12: 4. A' Sz. Lélek tehát Istentől származik és osztogattatik, melynek azért
vészei Ajándékoknak nevezteknek. – A' Régiek sokat disputálnak felette,
ha a' Sz. Lélek ígaz az Atyától származik, avagy a' Fiútól? Minden
Görög Ecclesiák és Theologusok azt vitattják a' Rómaiak ellen, hogy a' Sz. Lélek
csak az Atyától származik, mint igen sokszor meg-mutatják Gen. Pardus
Vorstius de tribus Symbolis, mely Értelem az Írásban igen bizonyos és világos.
II. Hogy pedig a' Sz. Lélek Isten vala tehát, vor Okai vagynak: Mert
1°: A' Szent Lélek sokszor a' tellyes Szent Írásban Istennek nem nevezte-
tik, mellyet kétségtelen dolog, hogy a' Szent Írás igen világosan minden fél-
lyes consequentia nélkül nem tanítana, hogyha a' Szent Lélek Isten vóltna. –
2°: Sohasem az Írásban sem emlékezet, sem példa nem találtatik arra, hogy a'
Sz. Lélekhez könyörögni, avagy azt imádni kellene. Ezekhez Prafat. in Psal-
vium azt irja: hogy Hillárius is Könyvet irván de Trinitate, sohasem akart
mondotta, hogy a' Sz. Lélek Isten vóltna, avagy annak imádozni kellene, hanem
vala azt, hogy Istentől kellene meg-nyerni. – In Missali Cracoviensi, et
Romano Rationali Divinor. Officior. ivva van, hogy minden Imádságban az Atyának
avagy a' Fiúnak kellene imádkozni, a' Sz. Lélekhez vala ígyben sem; mert az
Ajándékot nem szokták kérni az Ajándéktól, hanem az Istentől, a'kitől adatja
az Ajándékat. – Hilárius Lib. 2. de Trinitate ama mondást: Spes posita est
Atyának, Fiúnak és Sz. Lélekhez Kevében, így magyarázza: In Confessione Au-
thoris, et Unigeniti, et Domi, azaz, annak Kevében, a' kitől minden, és az egy-
szülöttnek, és az Ajándéknak: Ki könyörgene tehát az Ajándéknak? Láp
Luc. 10: 12. Act. 8: 17. 18. 20.

3ó: A' Sz. Lélek igen sokszorta elhagyatik a' Sz. Irásban, mikor az Irás az Atyáról, és a' Fiuról emlékezik, mely nem lehetne, hogyha a' Sz. Lélek külön Istени Személy volna. p.o. Mikor az Irás mondja, hogy Isten az Atyának, v. a' Fiúnak evangyéliumában áll a'mi Idvességünk. Ján. 17: 3. Miért nem mondja: a' Sz. Lélekneк is evangyéliumában? Lásd 1. Cor. 8: 6. Act. 20: 21. 1. Thess. 1: 9, 10. 2. Thess. 3: 6. 1. Ján. 1: 3. 2. ép 2: 24. Apoc. 5: 12. Ephes. 6: 23. 1. Thess. 2: 11. 2. Thess. 2: 16. 1. Tim. 1. Tit. 2: 13. Apoc. 2: 12.

4ó: Krisztus Urunk mondja Mát. 11: 27. hogy a' Fiut senki nem ismeri, hanem csak az Atyja, az Atyát is senki nem ismeri, hanem csak a' Fiú, az honnan a' Sz. Lelket hogy megismerhetné ki, ha harmadik Istени Személy volna? Mint kellene pedig érteni ama Locust 1. Cor. 2: 11. fellyebb immár meg-mutatódik.—

5ó: Ha a' Sz. Lélek Istени Személy volna, és nem Istеni Erő, mint az Irás jelenti, a' Krisztus nem az Atyának, hanem a' Sz. Léleknek lenne Fia. Luc. 1: 35. Rom. 1: 4.—

Annak felette, miképen tilthatnák az Apostolok, hogy a' Lelket ki-ne-oltsák? 1. Thess. 5: 19. Miért mondanák nekünk ezeket, ajándékozásnak? hogy kérjük, hogy azt még nem-is hallottak volna a' János' Tanítványi? hogy kérjük, hogy Ján. 16: 7, 8. Mint illik Méltóságához, hogy mint valami Galambnak, vagy tüzes Nyelvnek képében jelenjék-meg? Mát. 3. Act. 2. Luc. 3: 22. Ján. 1: 29. De Hozzá bővebben is Chemnitius de Unct. Dei Lib. 1. Sect. 3. Melyeknek jóllehet vannak is egy néhányan emlékezetü Theologusi Dissentálnak, de lelkei evangyéliumában meg-győzettetnek, meg-kellett-vallani, hogy az Istenségnek még eddig nem volt assecuratiója, hogy a' Sz. Lélek e' földön világoson meg-evangyéliomozék, mint az Atyja és a' Fiú, hanem annak evangyéliomát a' jövendő életnek tartották. Mely bölcs félelet mind élig, akár mennyi személyeket gondolj és találj az Istenségben.—

Pétárius Dézsuita pedig azt irja: hogy a' Constantzinápolyi Synat vagy azért, hogy a Sz. Lelket Istennek mondani, midőn így ir: Di Sp. Sancti Divinitatem primus ferè quatuor Seculis haud vario consensu definitumque Verbis Scripturis nullis Ecclesia. — Imé nyilván látjuk innen, hogy az Apostolok után sok ideig a Keresztyének el-nem-fenyedtek, hogy valaki a' Szent Lelket Istennek mondja, hanem az a' Szentségben-is együtt Krisztus és Dávidnak többivel a' mostani Heretikusok közé.—

XXII. Mi azért az Irásokból edjük azt vallyuk: hogy a' Sz. Lélek nem egyéb, hanem Istени Erő, és hatalom, mely nélkül az Isten sohol nem volt, nem is lehet. Ezzel evangyéliomozta e' nagy Világot. — Ezzel bir, igazgat mindeneket. Ez az Erő pedig sok nevezetekkel nevezetik. p.o. Sz. Léleknek. Luc. 1: 35. Istennek Ujjának. Luc. 11: 20. Atyának igéretének, és Manyai Erőnek. Act. 1: 8. Sz. Léleknek Crejének. Actus 5: 3.

Sz. Léleknek és hatalomnak, melyneк által a Isten vala a' Krisztussal. loco Citato. Rom. 1: 4. Szentelő Léleknek. 1. Cor. 2: 4. 5. Lelki Erőnek és Istени Erőnek. Luc. 1: 35. Istennek Karjának és Crejének. Act. 2. 2. Isten jobb karjának. Exod. 3: 19. Jobb. 3: 9. Istennek Ujjának, mellyel Urunk az Ördögöket ki-üzi vala. Mát. 12: 18. Luc. 11: 20. Ez a' Lélek, Erő, és hatalom az Istenben mint valami végetlen Tengerben és mélységes Örvényben van, melyre nézve az Isten Mindenható Atyának is mondatik, ki Mindeneknek ád abból az ő vendi és állapotja szerint. Mely mivelhogy a' Sz. Lélek hasonlatossága végett adatott az Istentől, a' Szentségtől Trevsmának, a' Deákoktól Spiritusnak, avagy afflatusnak mondatik, mely szókon fúvallás értetik. Act. 2: 2. A' meg-szentitő és meg-pecsétlő Erőnek nézve Pánek nevezetik. Ján. 7: 39. Act. 2: 17. 38. és 1: 5. 1. Cor. 12: 13. Ezt a' Lelket pedig az Isten minden Hivének szivének végére adatja. Luc. 10: 12. Act. 15: 8. 1. Cor. 3. Jg. Rom. 5: 5. melynek Mindenekenek igen nagy fukvéggel van. Rom. 8. mert tanit, vigasztal, bátorit, megszentel, a' bűnöktől elidegenitvén, a' jónak ellenben fel-gerjesztvén.— Ezért ennél fogva nélkül vannak alkalmatosak nem vagyunk. 2. Cor. 3: 5. 6. 1. Cor. 15: 10. Ephes. 3: 7. Phil. 4: 12. 13. Ezáltal pedig mindent ismerhetünk, valamit nekünk az Isten mi tőllünk, mint az elő-számlált Sz. Irásbéli Helyekből meg-tanitja. De ennél magasabb-is fogunk fellani és venni.— Mikor tehát, mikor azt vallyuk, hogy hiszünk a' Sz. Lélekben, melyben meg-is szenteltetünk, azt a' Sz. Lelket értyük, melyet Istentől a' mi Szükségünkre és segitségünkre a' Krisztus által adatik, hogy mi úgy illyenek, a' mint a' szőlőlya vinekéhez, nem pedig, semmiképen nem is akarjuk Istени, az Istenségben lévő, s mostani itéletek felett való hatalmas személyt, melyet annak Vallói az Atyától és a' Fiutól meg-különböztetvén, magának bírni örök Istennek hisznek és vallanak a' Sz. Irásnak világos tanítása ellen.—

XXIII. Kérdened: Miképen szerezhetjük-meg Azt az Ajándékot? F: Magunk' meg-alázásával, a' bűntől való meg-szabadulásával, imádsággal, Atyafiai szeretettel, nem csak meg-szerezhetjük, hanem növelhetjük is mi benünk Istennek Lelkét. Meg-tanithatnak a' Cornelius' példájából, ki mint sokat imádkozott a' Sz. Lelket vett vala, és a' Pétertől Istent, és Igaságot szeretett, a' mellett sokszorta imádkozó, és alamizsnálkodott. Act. 10: 2. 31. Sőt a' Sz. Péter prédikácziójának végét meg-halván, vette a' Sz. Lelket. v. 44. A' ki illyen indulatú, az Istennek, és a' Sz. Léleknek előtte szálla a' Sz. Lélek. v. 44. A' ki illyen indulatú, az Istennek, és a' Sz. Léleknek előtte örök életre rendeltetik, és arra alkalmaztatnak mondatik. Act. 13: 48. Ezért Istennek rendeléséből, és arra alkalmaztatásából vagyon, hogy Istennek Lelke vezérel, igazgat, tanit, vigasztal, bátorit, megszentel, a' Krisztus által Istennek kegyelmébe fogadtatik, és Istennek Fiává, és örökösévé tétetik. Rom. 8. Gal. 4. Tit. 3. Ezért mondja Sz. Pál: Választattak valának; mert a' Jövőben van TETICH, úgy oszlik fredrija Cárolí: Választattak valának; mert a' Jövőben van TETICH, úgy vagyon, rendeltettek, kik magokat arra adták, rendelték, határták, és alkalmaztatták valának, úgy mint Istени félelemmel, alamizsnálkodással, imádsággal. 1. Cor. 15: 1. Cap. 12: 21. Gal. 4.

Miképen pedig a' jóban való föregolódásunkat Sz. Lelket nyerjük: úgy ellenkezik kivánságunk mi bellünkben, ha azt fáradtsággal nélkül, és Isten előtt redves dolgokkal nem szaporodunk. 1. Thess. 5: 19. 2. Tim. 1: 6. a' fajtalan élettel és vrágának bepiszkolásával együtt nélkül ki-törölteték. Ephes. 4: 30. Ezért könyörgöd Sz. Dávid is vétkeztében, hogy a' Sz. Lélektől meg-ne-fosztattassék. Zsolt. 51: 12. mert nem lakik tiszta, tátalan és meg-fertéztetett szívban. 1. Cor. 2: 16. Cap. 6: 9 = 20. 2. Cor. 6: 16. — De reménykünk bé a' Sz. Lélekről való bevszédünket Sz. Pálnak amaz intésével. Gal. 5: 16. Lélek szerint járjatok, és a' testnek kivánságait véghez-ne-vigyétek; mert a' Test a' Lélek ellen törekedik, a' Lélek pedig a' Test ellen. Rom. 8: 13. Ha test szerint éltek, meg-haltok. —

Könyörgés a' Szent Lélekért.

Magasságban, és tökélletes bóldogságban egyedül Uralkodó Isten! Mi Urunk Jésus Krisztusnak Atyja, és Istene! Ki a' te Mindenható Erőddel vetted-fel a' Világnak fundamentumát, és meg-állítottad igaz Földdel annak ewig Oszlopit, Ki a' te nagy hatalmaddal bé-töltöd a' Mennyet, és a' Földet. — A' te hatalmad mélyebb a' Pokolnál, a' te kezed szélesebb a' Tengernél, a' te karod hosszabb a' Föld kerekségénél. — Magasabb a' te bölcsességed az Égnél, — sokkal nem nézhetsz a' te Lelked elől, és el-nem-futhatunk a' te Orczád elől; mert ha a' Mennyben mégyünk-is ott vagy, ha a' Föld fenekében el-rejtezünk, ott-is jelen vagy. — Kitsin volt vége és határa a' te Mindenható Erődnek, melyel meg-vontad a' Sárkányt, ki ezt mondja vala: Fel-mégyek a' Mennyben, az ewig Istennek Csillaginak felette helyheztetem az én Székemet, és ülök a' Siónak Czúcs felöl való oldalára, mint a' Sárkány Gyülekezetinek Helye. — A' magos fellhőnek feliben hágok, és hasonlatos lészek a' Magasságbéli Istenhez. — Jelbiggyed Mindenható Isten! Imé az alá való por és hamu mikképen támad, és rá-fel-tellened, ki e' Világnak minden alsóságnyit igaz Földdel ismétlen vemmivé tészed. De te Uram fel-kelvén, meg-jelentetted nagy hatalmadat, el-törted a' gonoszoknak pálczájokat, el-bontottad Sátorokban az Uralkodóknak bottyát, ki az Ő boszszújában a' te Népedet vanyargatá vala, és a' Pogányokat nagy dühösséggel uraskodik vala. — Annak Kevélysége ugyan a' Képpen volt meg-alázva; de te pedig Uram fel-magasztaltatál minden Népeknek felett. Mindenható Ur Isten! Ki a' te Népednek kegyetlen igen gyakorta a' te nagy Erődnek Mindenható fudálatán Szabadulásán perzsel, tekints alá a' Magasságból a' te Dicsőségednek Székéből, tekints le ki-vülled e' Földön sokból, minden semmi álmodás Szörnyű Szörnyetegjeire, nem kívánságod szépiztalója. — Jerjed-ki Uram a' te hatalmas Karoddal, és a' Földnek minden Pogolatról gyűjtsed egy Akolban el-széledett Nyájadat, hadd emlékezzenek meg minden Nemzetségek mikképen vagyon, úgy maradtak-is a' te nagy

hatalmadat. Halgasd-meg édes Istenünk a' te Szolgáidnak, és el-hadozott-árvá Kiveidnek imádságokat, kik a' te Kevedről nevezetnek, és Sz. Fiad Nevében tenéked esedeznek, mert nem a' mi Igazságunknak Érdemében való bizodalomban emellyük-fel te hozzád a' mi szeretnivalóinkat, hanem a' te nagy Irgalmasságodban van minden bizodalmunk. Tartsd-meg mind végigler, a' mit a' te jóvoltodból mi benn-ünnek el-rendeltél, Oltalmazd tudatlanságinkat, bátorítsad gyávaságinkat, vigasztallyad fonnyadt szívinket, — Nyisd-meg a' mi ajakinkat, hogy a' mi Szánk dicséretet mondjon teneked. — Lásszatik Uram bőséggel mi benntünk a' te Menyei Kröd mellyel meg-tölteted ellenségidet, hogy a' gonoszoknak tüzes nyilait ki-ölthessük, a' Testet és a' Világot meg-győzhessük, és a' mi Lelkünk' Ódvességének ellenségét a' lelki Harczmezőségről meg-győzedelmeskedhessük.

Gerjeszd-fel a' te Lelkeddel a' mi Szívünkben Sz. Szeretetnek Tüzét, hogy Fűtetlen te veled légyen a' mi lakásunk, úgyannyban-is te vóllad gondolkozásunk, és éjjeli vigyázásunkban-is a' te Tekintetedről meg-emlékezzünk. Mondgasd-le a' Szent Lelkednek Szép Vizével a' mi Lelkünknek szennyét, melegítsd-fel szívünknek hidegségét az Anyagiui szeretetre, — tégyed-meg vakmerő indulatinkat a' te Parancsolatidhoz való Engedelmességre. — Adjad Uram a' te minden jóra oktató Lelkedet Oktonkra-is, a' kik még tégedet nem ismérnek, hogy a' te Házad bővségét meg-érezvén, és a' te fejedelmi Vizednek nagy gyönyörű végét meg-közelvén, mindnyájan te hozzád az Ő bűneikből meg-térjenek, hajolgassad-el a' gonosztól, és jót tselekedjenek. — Keresztje és Kövessék minden-ekben a' békességet; mert bóldogok azok, a' kik Tüntelen te Nevedet bírnak, és minden semmi fogyatkozásoktól a' te Igedet félőznek. — A' te vigasztaló Menyei Kröd légyen a' mi szívünkben Életünk' minden szerencsétlen és szomorú történetekben. — A' te jó Lelked vigasztallyon minket minden fájdalmainkban és betegségünkben; sőt e' bátorítson minket amaz utólsó Viadalban az Halálnak feldmei ellen, hogy hitbéli bizodalommal és élő reménységgel szendeden múlhassunk ki e' Világból; és a' bóldog fél-támadásnak Reménységére alatto feküdjünk-le amaz minden élő Lélekeknek számára rendelett Házban, hesünnek-le a' te Atyafiaid Kőporában. — Isten! Segedelmednek Istene! Tartsd-meg a' te Anyaszentségedet igazságban, és a' te Nevedről nevezetteknek Házadnak minden Épületit mind végigler az igaz Hitben; a' jövendőben vigyed-be Sz. Fiad által a' meg-bóldogúlt Lelkeknek dicsőséges Országába. Ámen. Ámen. Ámen.

Jézus

Következnek a' minden Napokra rendelteten Elmélkedések és Imádságok.

Hétfői 1. Imádságra való Elmélkedés.

A' Kristusnak Törvényéről.

1. A' Keresztyén rendtében semmi fűrvégesebb dolog nintsen, melyről a' Jól' Emberek szorgalmatosabban kellene elmélkedni, mint az Istennek a' Krisztus által kinyilatoztatott Szent-Törvénye. Mélló dolog azokáért, hogy mineszerént ma ide fellyebb meg-értettük, Minek szellyen könyörögnünk és kinlódnunk, mely nélkül az Istenii Szolgálat meg-szünik, és azon Babonaság és bálványozás; mostan immár az Hétfői Első Imádságnak előtte a' Krisztusnak Törvényéről úgy gondolkodjunk, hogy az egéj Hétnek minden Óráiból, és Óráinak Részeiből valók meg-emlékezzünk.—

2. A' Krisztusnak minden Parantsolatit bé-foglallya a' Sz. Pál Apl Tit. 2:12. mondván: Meg-jelent az Istennek idvezitő Kegyelmi minden Embereknek, mely minket tanit, hogy meg-tagadván az hitetlenséget, és e világi Kivánságokat, mértékletesen, igazán és jeretül élljünk ebben az jelenvaló Világban. Holott az Igaznak, Kegyelmesnek, Mértékletességnek Neve alatt minden Parantsolatnak fogalmának, valamellyek arról tanitnak, miképpen kellyen magunkat Istennihez, Felebaráinkhoz, és minden magunkhoz viselnünk.—

3. Az Istenhez, és a' Szentekhez való Kegyesség vagy belső, vagy külső dolgokban áll:

A' Kegyesség belsőképpen azt kivánnya

1. Hogy az Isten és a' Krisztus felőll igen jeretül és mindenben igen nagy tiszteletel gondolkodjunk. 1. Sam. 2:30. 2 Sólt. 36:12. Mát. 1:6. Ján. 8:4.

2. Minden Erőnkel az Istennek szeressük, és kedvében lenni igyekezzünk.

Mát. 22:37.

Mát. 22:37. Rom. 8:28. a' Krisztusnak is. Ján. 16:21. Ki azért parantsolatimat tudja, és meg-tartya azokat, az az ki szeret Engemet. Lásd Ján. 21:15.16.

3. Hogy az Istent féllyük, és semmivel meg-ne-bántsuk. Mát. 10:28. Féllyetek attól az ki mind a' Testet, mind a' Lelket a' gehennára vetheti. Lásd Luc 12:9. 1. Pét. 2:17. Cap. 3:15. Apoc. 14:7. Cap. 11:18. Act. 9:31. Ezekkel tiszteljük az Istent belsőképpen, és az Isten után az Ur Jésus Krisztust.

4. A' külső Dolgokban álló Kegyességről, mellyel az Istennek adózunk, úgy szóll az Apostol 1. Tim. 2:1. Inteték mindenekelőtte, hogy könyörgések tartsanak. Col. 3:16.17. A' Krisztusnak beszéde lakozzék bennetek bőségesképpen. És valamit tselekedtek beszéddel az Ur Jésus Nevében tselekedjétek, hálákat adván Istennek is az Atyának ő általa. Lásd Eph. 5:19.20. Col. 1:3. Rom. 1:8. és 7:25. Act. 16:25. Mát. 26:30. 1. Cor. 14:15. Hasonlóképpen a' nagy Tűzségben lévő Keresztyének nem tsak meg, hanem az Istennek Nevében. 2. Cor. 1:22. Cap. 11:31. Rom. 1:9. Cap. 9:1. Phil. 1:8. 1. Thes. 2:5. 1. Tim. 2:7. De a' miképpen hogy az Istennek tiszteletire nézz a' nagy és szükségen dolgok Istenii félelemmel való Végzésének rendi; úgy az Istennek ellene van, és gyülölletet a' Gyakorlás alá való dolgokban való Tsüvésnek. Mát. 6:33. 1. A' Pogányok közül-is az Értelmesek ezen három dolgokban esküttenek meg: 1. Ebben, hogy Egy Istennek el-távoztatásáért. 2. Másodszor. Felebaráti jának a' veszedelemből való ki-szabadításáért. — és 3. Harmadszor. A' Respublikának nagy hasznáért. — Sz. Pál pedig ezek közben a' dolgokban evésül, mellyek az Istennek dicsőségére, és az Embereknek idvességére nézvék. — Mind ezekkel ellenkeznek: 1. Valakik bolyhát tiszteltnek ki, mint Istent hatalma és Ereje vajtuk nintsen, sem az Isten nem parantsolja, hogy azt tiszteljük, vagy imádjuk. Ne légyetek Bálvány-imádók, így int Sz. Pál. 1. Cor. 10:7. 14. Ján. 5:21. Act. 15:20. 2. Cor. 5:10.11. Cap. 6:9. Gal. 5:20. Eph. 5:20. Még a' jövendő tereméstt állatokat sem szabad imádni. Col. 2:18. Senki ti tőletek a' Pálmát (: avagy a' Koronát, és a' jutalmat:) el-ne-vallya tőletek alázatosságának és Angyalok tiszteletének általa. — Vagyon olyan is Tudomány, mely azt állatja, hogy nem kell Embernek az Istenhez járúlni, hanem vagy az Angyaloknak, vagy a' meg-hólt Szenteknek kell imádságunkat ajánlani, kik az Istenhez vigyék: De ezt Sz. Pál tiltya, sőt az Angyal maga-is. Apoc. 19:10. Cap. 22:9. Mennyivel inkább azért nem kell a' Hólt tagoknak, a' Fenyérnek, Ereknek, a' Képeknek, és az hólt állatoknak alá való

Vali

reliquiajoknak előtte le-boruln, vagy imádkozni. Exod. 20. Az Isten iltya a Képek előtt való meg-hajlást, azaz minémüek légyenek-is azok.

IV. Az Igasság, mellyel minden Felebarátinknak tartozunk, azt kivánnya, hogy senkit meg-ne-bántsunk, és kinek kinek az Övét meg-adjuk. Szeresd Felebarátodat, mint ténmen magadat; A' mi Felebarátunk pedig minden Ember. Luk. 10: 26. Mát. 22: 40. Illyen Parantsolat amaz-is Mát. 7: 12. Luk. 21. Valamit akartok, hogy az Emberek tselekedjenek veletek, tsinsz azoknak tselekedjetek vélletek. Ha azért azt kivánnyuk, hogy más hozzánk törvélletes, egy Fivérünk galnak, En. gedelmes, szerető hozzá légyünk, mü-is olyanok légyünk mindenekhez. Róm. 12: 8. 10. Kap. 12: 18. Gal. 6. 10. Col. 3: 9.=14. Ephes. 5: 25. 28. 62. Senkit Uroczával ne nyomorgassunk. Luk. 6: 34. Mát. 5: 42. Deut. 15: 8=12. A Vidóknak Törvénnyéy tilalmas, tól az Uzurát. Deut. 23: 19. Lev. 25: 26. de meg-engedte Uzurát venni az idegen Nemzetségtől, kik bövel szoktak Uzorát venni, minémüek voltanak a' Zyrusban, Sidonban, Égiptomban lakó Képez, azért az oly' Szerzsényektől is meg tilalmas Uzurát venni, a' kik bövel szoktak uzorát venni, de nem szabad attól le-venni, a' ki pénzéből-is Proticus ad Luk. 6: 35. E' mellett az Ötvenedszökvel örülhünk, a' Sirókval virjunk. Róm. 12: 15. A' bat. gyuk vigasztallyuk. 1. Thess. 5: 14. Col. 3: 12. A' Tévelygőket az igaz Útra térítsük. Gal. 12: 12. Jak. 5: 19. 20. 1. Pét. 4: 8. Szüleinkkel jól légyünk. Mát. 15: 1=4. 1. Tim. 5: 4. Nékik engedjünk. Ephes. 6: 1. Col. 3: 20. Szolgával, se semmivel őket meg-ne-bosszantsuk, mivel ez igen nagy bünteteve van. Lev. 20: 9. Deut. 27: 16. A Magistratust meg-becsüljük. 1. Pét. 2: 12. Nékik engedjünk. Róm. 13: 1. 2. 6. Az Adót-is meg-adjuk. v. 7. Mát. 22: 21. Cap. 17: 24. és 25. Uraimnak és Gazdáimnak még Szamaritzai-is kemények-is, engedjünk, ha Isten ellen való Dolgokat nem parantsolnak. 1. Tim. 6: 1. Col. 3: 22. Ephes 6: 5. 1. Pét. 2: 18. Tit. 2: 9. 10. Az Ellenségeinkkel is békességnek és Szeretetnek engedjünk. Phil. 1: 27. nékik illendő tisztelettel tartozzunk. 1. Tim. 5: 17. tápláljuk. Jó Cselekedetünk. Gal. 6: 6. Gyermekeinket a' Keresztyén Tudomány ban nevelgyük. Ephes. 6: 4. A' Magistratusnak az alatta valóknak ótalmatzra, Róm. 13: 4. a' kik a' jókat bosszúval illetik, gonoszat meg-büntessék. Ibid. és 1. Pét. 2: 14. Az Uraknak, vagy Gazdáknak engedjünk parantsolatjaknak. Ephes. 6: 5. mint kivánnyák magoknak-is, hogy az Isten tselekedjék-is véllek. Col. 4: 1. Jó-Uraknak, igasággal és egyenlőséggel légyenek a' mi Szolgáinkhoz tudván, hogy nékünk-is Uraink vagyon Mennyben. Abban a' Szerzsényben 5: ait Proticus; azt jedzi, hogy illendőképpen és olyan Szolgálatot kivánnyanak, mely nem tsak leg yen, nékiek eledelt és tsinálzatot adjatok, és ha kivánnyák, az kenedik Esztendőben meg fizes-

ditsátok, mint meg-parantsolta Isten. Deut. 15: 12. Azokat pedig az Uraknak, kik a' parantsolatot meg-vetvén, az ö Jobbágyaikat hit Istenkönél tovább-is meg-tartyák vala; az Isten ezen büntetéssel fenyegeti vala. Jer. 34: 8. 12. az holott Istennek meg-irott Parait igen pünkösd lett volna eddigis végen kiirdetni és prédikálni; Az Uraknak pedig nem tsak vigálni, hanem követni és meg-örizni, amyival inkább mint a' Régi Uraknak régen, mennyivel nagyobb Alázatosságok, nagyobb és tágasabb Szeretetet kiván mitőlünk most az Isten, mint a' Régiektől régen. Bizony a' Pogány Szolgai Rendis a' Szentnek szabadossa. 1. Cor. 7: 22., kiket hasonlóképpen, mint te kedvelted meg-hólt a' Krisztus. Gal. 5: 27. 28. Ez Tekintet-is a' lelki Égiptomból és a' Pokolból, és az örök Szárhozattól együtt mentett-meg a' te Polgáddal, Fiává és a' Szentnek örökös Társává fogadott. Gal. 5: 26. Rom. 8: 17. Nem illendő dologi, hogy te-is még itt az Urban vagy ö véllek, barátiddá és társaiddá fogadjad azokat, kik most Istennek fiai, jövendőben pedig le-tele, pednek az Ur Tsü asztalához Abrahámmal, Izsákkal, Jákóbbal, a' Krisztusnak örökös Társai, és az Isten Országának Örökösi lésznek. — Nem méltó dolog-é, hogy a' kik Tégedet jövendőben az ö örökétsé-való Hajlékocskában befogadhatnak, tenis mostan azokat könyörüljön és tápláljon Anya vagy Anya légy? Seneca meg-gyalázza Pogány lésén a' Szerzsényin Uraskat. Epist. 42. Servi sunt? Imo Homines. Szolgák-é? Vaj azok-is Emberek. a Szolgák-é? Vaj azok is Testvéreink Társaid. Szolgák-é? Vagy azok-is Szolga-Társaidtt, sintén úgy szabadon Ur lehet az-is, mint Te-is Jobbágy lehetsz Szerentsétlenségben. Azért úgy élly az alattad valóval, mint magad kívánnád, ha ö Urad lennétsz. Ez nyilván nem tsak nem lehetetlen Dolog, hanem a' mint az Istennek Jer. 3: 4. meg-irta Szerető Szeretetére bizonnyára, meg is fogod lenni, mint a' mü Nemzetünknek példája-is meg-mutatta de el-múlt Esztendőben. — Gondold-meg: Ha nem jobb-é Örökséged Örökségül hagynod az Istennek Országát, hogy sem mint a' te Atyáidtól és Testvéreidtől tehozzád Pallod sok bünt, büntetést, vadságot, élvéget, végzed az Örök Poklot? Bizony, meg-látogatja az Isten az Atyáknak Fiaknak bünét a' Zsidóban-is. Exod. 20. Mind azonáltal, a' kik magokat szabadon Jobbágyokká tették, ismét magoknak Urok ellen Szavat nem emelhetnek, mivel ök a' magok Szabadságról Engedelmességgel tartoznak, a' mint ismök S. Pál, tól még a' gonosz is kitetik Uroknak. —

Amen

Tanitványinkat és Hallgatóinkat szeliditségben tanitsuk. 2. Tim. 2: 24. 25. mert az Ur szolgájának nem kell háborgani, hanem engedelmesnek kell lenni, nem is kell azokat semmit uralkodni, ha engedelmesek. 1. Pet. 5: 5. és olyanokká lenni, mint Sz. Pál akarja. 1. Tim. 5: 2=6. Tit. 1: 7=9.

Az Istent ezek, t: a' szeretetben és Igazságban mindenekkel inkább kell keresnünk. Gal. 6: 10. De az a' szeretet és Igazság, melyről eddig szóltunk, olyan, hogy azt nem tudja a' Krisztus' Törvénye parancsolhatni, hanem a' szeretnek és a' Mózesnek Törvénye-is; mert mind azokat követik sokan a' Pogányok közül is. Hogy azért a' mi igazságunk a' Krisztus' Törvénye és példája szerint való légyen, úgy kell szeretnünk, mint a' magunk szeretett miket. Ján. 15: 12. 13. 1. Ján. 3: 16. sőt gyülölnünk-is a' Krisztus' parancsolatja szerint tartozunk, szeretni Mát. 5: 44. és nekik a' gonoszért-is jóval kell fizetni. Róm. 12: 14. 17. 19. 20.

V. A' Józanság, vagy Mértékletesség közönségesen képen azt kivánnya: hogy a' gonoszról el-távozzunk, jót tselekedjünk. 1. Pet. 3: 2. és le-tévén az ó Embert, az új Embert fel-öltözzük. Eph. 4: 22=24. Col. 3: 11. Cap. 3: 9. és nem test szerint, hanem lélek szerint éllyünk. Róm. 8: 12. 13. Gal. 6: 24. 25. Mát. 16: 24.

A Mértékletesség pedig két indulatok ellen fő képen vagyon, a' Kivánság ellen, és Haragban való gyönyörüségek ellen. A' Kivánság három dolgokra terül; nevez. vagy Gazdagságot, vagy Testiséget, vagy Gyönyörüségeket kivánunk. Ez. Jánosnak Epistolai 1. Ep. 2: 16. A' Gazdagságot kétnek kivánságának módja, — A' Testiséget Életnek Kevélységének, a' Gyönyörüségeket Testnek Kivánságának, Ez ezekből áll a' Világ mellyeket meg-kell gyülölnünk, hogy a' Krisztus' Tanái légyünk. —

Először. A' Gazdagságot nem kell félelmes kivánni, vagy remélni. Mát. 6: 20. mert azok, a' kik azután fáradnak gyarlónak el-viselhetetlen kivánságokban esnek. 1. Tim. 6: 9. 10. Sid. 12: 5. Luk. 12: 15. 16. Bizony jóllehet sokat gyüjtenek az Emberek, de a' Jövendőnek semmivel meg-elégesznek. Luk. 12: 6. és semmit a' Világból magunkal ki-nem-vihetünk. 1. Tim. 6: 7. Akarnak pedig Istentől adott Gazdagságok

Kérdés: Ke vesse abban semmi reménységét. 1. Tim. 6: 17=19. Zsolt. 49: 7. Luk. 12: 17=19. mellyekből tanittatunk, hogy semmi világi jóban ne bizzunk, hanem csak az Istenben, ki ha el-akarja minden világi javainkat venni, készségben ne essünk, hanem nagy készséggel és minden fájdalom nélkül azoktól meg-váljunk, bizván hogy Istennél állandóbb Kincset találunk. Bizony a' Gazdagságh való bizodalom semmi

semmit-is nem különbözik a' bálványozástól. Col. 3: 5. senki nem szolgálhat két Uraknak. Mát. 6: 24. Lehetetlen, hogy Isten Országába menjen, valaki Javaihoz felettébb ragaszkodik. Mát. 10: 24. Cap. 19: 22. Luk. 18: 24. Cap. 12: 21. —

2ó: Az Istentől vett Javakkal igen józanon és mértékletesen kell élnünk.

3ó: Abból a' szükölködőknek-is kell adakoznunk. 1. Tim. 6: 18. 19. 1 Joh. 3: 17. 18. Luk. 16: 9.

Másodszor. A' Testiségnek mértéketlen kivánságát tilalmazza Urunk az Övéitől. Mát. 20: 25=27. Phil. 2: 3. 6. 1. Pet. 2: 21. Mát. 23: 8=12. Gal. 2: 3. Igen kellyes a' Sz. Pál tanitása Phil. 2: 3. Semmit ne tselekedjetek Versengés és kérkedés által, hanem alázatosságnak által, minden mást magánál jobbnak itéllyen lenni. — Azért senki ne dicsekedjék avagy kevélykedjék semmi dologban, Jak. 1: 10. 11. 1. Tim. 6: 17. sem fényes ruháiban. Jak. 2: 2. 3. sem valami Istentől vett ajándékával. 1. Cor. 4: 7. sem jó-tselekedetével mint a' Phariseus. Luk. 18: 9. sem élébb való Tisztivel. 1. Pet. 3: 8. sem maga tekintetével, mint amaz magát nagyra dicsekvő Diotrephes. 1 Ján. 3: 9. 10. Ellenben pedig a' Lélek az alázatosságot ruházzon fel. 1. Pet. 5: 5. Azért olyan alázatosak légyünk, mint a' kis Gyermekek. Mát. 18: 3. 4. Cap. 19: 14. 1. Cor. 14: 20. Atyámfiai! ne légyetek gyermekek értelemmel, hanem gonoszsággal gyermekek. — Az Alázatosság pedig azt kivánnya

1ó: Hogy féllyebb ne bölcselkedjünk annál, a' mire kell. Róm. 12: 3. hanem a' józanságra bölcselkedjünk. 1. Cor. 1: 31. Jer. 9: 23.

2ó: Hogyha szintén nagy Ertekre birnánk is, pelidek légyünk. Jak. 1: 10.

3ó: Hogy állapotunk és rendünk felett való Ölközetekre ne vigyázzunk, melyben főképen az Asszonyi állatok és Leányzók vétkeznek, kiknek az Apostol Pásztorlatokat kell követniek. 1. Tim. 2: 9. Lásd 1. Pet. 3: 1. Esa. 32: 9=12. A' Férjfiakról azt mondja: Forma Gregis non gloria decet. Nem illik a' juhnyájnak a' Férjfiakat.

4ó: A' Szóban, vagy beszélgetésben-is más ember felett ne hányavetetlenül ne ítéljünk. Jak. 4: 11. se beszédünkbéli tudákosságinkat ne fitogassuk, elöttünk viselvén a' Sz. Pál' példáját. 1. Cor. 1: 2. Cap. 4: 18=20.

5ó: Más emberek-is szokásait ne ollyá vollyuk, se ne vágyalmazzuk, hanem mindenek felöll józanon és reggelen éllyünk, hogy ne légyenek szokásaink ok és háborgásunk mi közöttünk. 1. Cor. 10: 11. 12. Péld. 8: 26.

Harmadszor. A' Gyönyörüségeket-is igen meg-kell-mérsékelnünk. — Róm. 12: 14. A' Testet az ő kivánságiban ne tápláljuk azokra. Vagy mint a' Gö. közben van: A' Testnek gondját ne viselnünk kivánságra. — Vagsnak pedig

Ollyá

oly' Szerelmességek, melyeket úgy kell el-távoztatni, hogy tellyességgel ne-is hallassanak. p.o. Róm. 1: 26-28. Ephés. 4: 19. 1. Pét. 4: 2-4. 2. Pét. 2: 12. 1. Cor. 6: 9. 10. Gal. 5: 16-20.

A' Gyönyörüség két féle; mert v. Érzéki, italban, v. a' Szenti bujaságban áll.

Az Érzéki italt-is károztatod, ha nints benne mértékletesség, és azokkal nem a' Szentnek meg-elégítésére, vagy Egészségünknek gyámolitására élünk, hanem hogy sok Szentségnek rabjai legyünk és tölthessük, vagy Érzéki italbéli fokozó tsekélységünket követsük. Luk. ki: 24. 25. Róm. 13: 13. Ephés. 5: 18. 1. Thess. 5: 6-8. Gal. 5: 21. Nem sok ezekről kell pedig magunkat meg-oltalmaznunk, hanem hogy a' Szenti gyönyörüségek iránt-is álhatatosaknak, bőrsig böjtölnünk-is. Mát. 6: 16-18. és 17: 21. 1. Cor. 7: 5. Vigyázunk és imádkoznunk kell. Mát. 26: 41. 1. Pét. 4: 7. Vigyázzatok és imádkozzatok, és a' jó-tselekedeteket mind szüntelen gyakorolly által, a' Mennyeiről elmélkedjetek és készitsétek magatokat, hogy el-vitelt lehessetek azokkal a' mellyek végátok jövendők. Mát. 24: 42. és 25: 13. Act. 20: 31. 1. Cor. 16: 13. Mindazáltal a' Vigyázás és-imádság mellett a' Mértékletlen alvásról-is, mely nem sok a' Testnek, hanem a' Lélekzetnek halálos, és az imádságot meg-gátolja. Péld. 26: 6. Péld. 20: 13. és 6: 9. és 24: 33.

A' Szenti Bujaság pedig gyülöletes Istennek előtte. Ephés. 5: 5. Gal. 5: 19. Col. 3: 5. 1. Pét. 5: 18. hollott az utólsó helyen az Irás igy szól: Miképen szent az, a' ki titeket hivott, tsak szentek légyetek egész életetekben. Annakokáért, hogy dicsőitsétek az Istent a' mi Testetekben-is. 1. Cor. 6: 20. Azon vétettetek-meg, dicsőitsétek azért az Istent a' ti Testetekben, és Lelketekben, mellyek az Istenéi.

A' Jóságnak pedig és Tsendességnek

1ső: Lelkünkben légyen, és Elméhez a' Tisztátalan gondolatoktól üres légyen, és minden akaratunkkal és indulatunk szeghetetlen légyen. 2. Cor. 7: 1. 1. Cor. 6: 20. és 7: 34. hogy ha tiszta a' lelkünk, mely szakaszra a' Testnek, mindenek is tiszták lesznek nékünk. Tit. 1: 15. 1. Thess. 5: 23. Mindenek, a' lelkünk, testünk, elménk, és a' mellyek ki bennünk vagynak, mind azonáltal. Tit. 1. láttatik bé-foglalni azt, mivel a' Mózes' Törvénnyében meg-tiltott Étkezetek, melyek nékünk Arokat, kik az Istent tiszta lélekkel tiszteljük. Róm. 14: 20. Mát. 5: 8. 1. Tim. 1: 5. és 2: 2. 2. Tim. 1: 3. és 2: 22. Azért miképpen a' mi Testeinkben; Tsakonlóképpen a' mi Lelkeinkben-is meg-kell-újúlnunk. Ephés. 4: 23.

2ső: Beszédünkben szentek légyünk. Ephés. 4: 29. Semmi tisztátalan meg-vetett beszéd a' ti szátokból ki-ne-származzék, hanem a' mely Keresztyén az épitésre, hogy

kedves légyen az Halgatóknak, és hasznos, mint 2. Cor. 8: 6. mert a' meg-vesztegető beszéd a' jóra tanitás meg-szünik. 1. Cor. 15: 33. Azért semmi tisztátalan beszéd Col. 3: 8. Ephés. 5: 4. bolond beszéd és tréfálkozás szájunkban ne forogjon; mert azok a' Krisztus' Hiveihez nem illenek. 1. Pét. 1: 15. Ékesen beszéljünk kedvességgel és Tudománnyal, mint sóval meg-sózattassék. Col. 4: 6. mert a' miképpen a' sótalan hús ízetlen, Lev. 2: 13. úgy a' szó-is, ha benne épületre való Tsöndes mérsékletes, erőtlen, ízetlen. E' mellett: az efféle kúrt, tréfálkozó beszéd az Istennek bennünk való Lelkét meg-bántja. Ephés. 5: 30. mellyet az Isten úgy adott nékünk, a' Krisztus helyett Kalauzúl mint régen amaz Angyalt. Exod. 23: 21. Sit meg-jámborúlni tilt vala az Istennek szentségetsére. — Seneca Epist. 41. Ita dico, mi Lucili, sacer intra nos spiritus sedet, bonorum malorumque nostrorum observator, et custos, huic prout à nobis tractatus est, ita nos tractat. —

3ső: Magunk-viselésre ékesen légyen, mint illik igaz Keresztyén Testhez. Róm. 12: 12. 1. Thess. 4: 12. 1. Cor. 14: 40. 1. Tim. 2: 2. és 3: 4. Ezekkel bíró meg-nem-állhat az utálatos Tántzolás-is. Esa. 5: 11. 12. és 5: 17-19. 1. Ján. 2: 16. Ephés. 5: 18.

4ső: Tselekedetinkben el-távoztassunk a' sajtalan vágyat, és minden tisztátalanságot. Act. 15: 20. 1. Cor. 6: 9. 10. 18. Eap. 10: 8. 1. Thess. 4: 6. Ephés. 5: 4. Col. 3: 5. Azért ha vkit magokat meg-nem-tartóztatják, házasságban élgyenek. 1. Cor. 7: 9. 36. A' ki pedig házas, ne légyen paráznа. Mát. 19: 9. 1. Cor. 7: 2-4. Minden Férfiunak tulajdon Felesége légyen. Az Isten nagy büntetéssel fenyegeti a' paráznákat és tisztátalanokat. 1. Cor. 6: 9. Gal. 5: 19. Sid. 13: 4. Jak. 4: 4. Act. 22: 27. Ezen kívül is minden szentül és jóravalón kell tselekednünk, tudván pedig azt, hogy Róm. 6: 6. a' mi Ó Emberünk Ephés. 5: 9. azaz, a' mi ebbli paráznaink és Élet tünetnek vendi, ő vélle t. i. a' Krisztussal együtt meg-feszitetik, és miképpen a' Test nehéz fájdalmat szenvedett a' feszitésben; úgy mi is nagy nehézen és fájdalommal paráznaink-el előbbi élettünkről, hogy a' bünnek Teste meg-ölettessék, azaz, hogy a' mi régi paráznaink el-fogyjon, mely vér vérekből áll, nem külömben mint a' Test sok tagokból. Col. 3: 5. mely testnek az ő meg-ölése és meg-halálozására mely igen nehéz és fájdalmas légyen, meg-tetszik az Ur Jézus' bevezetéséből Mát. 5: 19. 20. hogy ha a' te Jobb Szemed botlást művel, hogy meg-tartsd

Eddig jöllánk a' Kivánságoknak meg-zabolázásáról, következik, hogy az Hatodik Indulatokról elmélkedjünk, mellyekben be-foglaltatik minden nehézség, bánat, kedvetlenség, búsulás, fájdalom, gyülölség, és nyelyeket egy Tit.

oly' Kértelmességek, melyeket úgy kell el-távoztatni, hogy tellyességgel ne-is hallassanak. p.o. Róm.1:26-28. Ephés.4:19. 1. Pét.4:2-4. 2. Pét.2:12. 1. Cor.6:9.10. Gal.5:16-20.

A Gyönyörüség 12ik fóle; mert v. Érelb, italban, v. a' Testi bujaságban áll.

Az Élel italbeli vágyakozások, ha nints benne mértékletesség, és abbeli Testünek meg-elégítésére, vagy Egészségünknek Táplálására élünk, hanem hogy csak Testünknek kedvét keressük és tölthessük, vagy Étel italbéli Pokoli kedvességünket követjük. Luk.21:34.35. Róm.13:13. Ephés.5:18. 1. Thess.5:6-8. Gal.5:21. Nem csak ezektől kell pedig magunkat meg-óvakodnunk, hanem hogy a' testi gyönyörüségek 12-óleadsanak, sőtsig böjtölnünk-is. Mát.6:16-18. és 17:21. 1. Cor.7:5. Vigyázunk és imádkoznunk kell. Mát.26:41. 1. Pét.4:7. Vigyázzatok és imádkozzatok, és a' jó-elkezdeteket mind sünteles gyakorolly ától, a' Mennyeiektől elmélkedjetek, és képzsétek magatokat, hogy el-viselhessétek azokat, a' mellyek reátok jövendők. Mát.24:42. és 25:13. Act.20:31. 1. Cor.16:13. Mindazáltal a' Vigyázás 12-ektől is tellyességgel alunyásht-is, mely nem csak a' Testnek, hanem a' Lélekenek-is halálos, és az imádságot meg-gátolja. Péld.26:6. Péld.20:13. és 6:9. és 24:33.

A Testi bujaság pedig gyülölettel Isten előtt, Ephés.5:5. Gal.5:19. Col.3:5. 1. Pét.4:3. holott az utólsó Helyen az Ítélet így fogl: Mintsépen lett az, a' mi történt az Isten a' mi Testünkben. N. 1. Cor.6:20. Azon vétettessék-meg, dicsőítessék azért az Istent a' ti Testetekben, és Lelketekben, mellyek az Istenéi.

A Tisztaság pedig áll a' Testben

1ső: Lélekünkben légyen, és álnokság a' tisztátalan gondolatoktól üres légyen, 7:34. hogysa tiszta a' lelkünk, mely szabadsága a' Testnek, mindenek épűlnek. 1. Cor.7:1. 1. Cor.6:20. és mennek mindnyájunk. Jak.1:5. 1. Thess.5:22. Mindenek, t. i. lelkünk, testünk, elménk, és a' mellyek ki bennünk vagynak, mind azon által. Jak. i. láttatik, bé foglalni az Apostol a' Mósés' Törvénykönyvében meg-állott Ceremoniás, melyek nélkülök Azoknak lelkek az Istent tiszta lélekkel tisztelik. Róm.14:20. Mát.5:8. 1. Tim.1:5. és 3:9. 2. Tim.1:3. és 2:22. Azáltal mintsépen a' mi Testünkben; Tsavarlókképpen a' mi Lelkünkben-is meg-kell-épülnünk. Ephés.4:23.

2ső: Beszédünkben szintén légyünk. Ephés.4:29. Semmi tisztátalan meg-vesztő beszéd a' ti szátokból ki-ne-jőjjenek, hanem a' mely szükség szerint, hogy kedves

tedves légyen az Hallgatóknak, és hasznos, mint 2. Cor.8:6. mert a' meg-vesztő beszéd a' jókat is meg-rontja. 1. Cor.15:33. Azért semmi tisztátalan beszéd Col.3:8. Ephés.5:4. bolond beszéd és tréfálkozás Tájunkban ne forogjon; mert azok a' Krisztus' Híveihez nem illenek. 1. Pét.1:15. Tiszta beszédek kedvességgel és Tudománal, mint sóval meg sózattassék. Col.4:6. mert a' miképen a' sótalan hús ízetlen, Lev.2:13. úgy a' szó-is, ha benne épületre való Élő mivolta, erőtlen, ízetlen. E' mellett: az efféle tiszta, tréfálkozó beszéd az Istennek bennünk való Lelkét megszomorittja. Ephés.5:30. mellyet az Isten úgy adott nékünk, a' Krisztus helyett Kalauzul, mint régen annak Angyala. Exod.23:21. nem meg-szomorítani tilt vala az Istennek szenvedetésre. — Seneca Epist.41. Ita dico, mi Lucili, sacer intra nos spiritus sedet, bonorum malorumque nostrorum observator, et custos, hic prout à nobis tractatus est, ita nos tractat. —

3ső: Magunk-viselésre érettnek légyen, mint illik igaz Keresztyén Tekintetben. Róm.12:17. 1. Thess.4:12. 1. Cor.14:40. 1. Tim.2:2. és 3:4. Ezekkel bizony meg-nem-állhat az ítélatos Tántzolás-is. Esa.5:11.12. és 28:7=19. 1. Ján.2:16. Ephés.5:18.

4ső: Tselekedetinkben el-távozhassunk a' sajtalan vágyak, és minden viszszás Act.15:20. 1. Cor.6:9.10.18. Cap.10:8. 1. Thess.4:6. Ephés.5:4. Col.3:8. Azért ha vkit magokat meg-nem-tartóztatják, házasságban állyanak. 1. Cor.7:9.36. A ki pedig házas, ne légyen paráznának Mát.19:5. 1. Cor.7:2-4. Minden Személynek tulajdon Tselekedete légyen. Az Isten nagy büntetéssel fenyegeti a' paráznákat és tisztátalanokat. 1. Cor.6:9. Gal.5:19. Sid.12:4. Jak.4:4. Act.22:27. Ezen kivül-is mindent szentül és józanon kell tselekednünk, tudván pedig azt, hogy Róm.6:6. a' mi Ó Emberünk Ephés.5:9. az az, a' mi elébbi pokolbeli és Élete tünemény vendi, ő velle t.i. a' Krisztussal együtt meg-feszíttetik, és miképen az Ur nehéz fájdalmat szenvedett a' feszítésben; úgy mi-is nagy nehézségen és fájdalom, mal szakadtunk-el elébbi életünkről, hogy a' bünnek teste meg-enyészetlenüljön, azaz, hogy a' mi régi pokolbeli tselekedetünk el-fogyjon, mely sok vétkekből áll, nem különben mint a' Test sok tagokból. Col.3:5. mely testnek az ő meg-ölésére és meg-szabadulására mely igen nehéz és fájdalmas légyen, meg-tettük az Ur Jézus bevégzéséből Mát.5:19.20. hogyha a' te szemed azt botránkoztatja, hogy meg-bánjuk, és Eddig szóllánk a' Kívánságoknak meg-zabolázásáról, következik, hogy az Hatalmas Indulatokról elmélkedjünk, mellyekben bé-foglaltatik minden nehézség, bánat, keserűség, búsulás, fájdalom, gyülölség stb. melyeket így hív.

Hétfői Elmélkedés, a' Krisztusnak Törvényéről.

tud mérséreltetni-meg t.i. forgandó, avagy Constantia, az az: Erősség, vagy állhatatosság, melyre int Sz. Pál 1. Cor. 16: 13. Vigyázzatok, állyatok-meg az Hitben, ügy viseljétek magatokat mint Férfiak, légyetek Erősek. 2. Cor. 6: 4=10. Ephes. 6: 10.

Az Erősségnek pedig im ezek ellen kell lenni:

1ső: A' Szegénység ellen, Jac. 1: 9. Az Alázatos, v. Pegény Atyafi dicsekedjék az ő felmagasztaltatásában, a' Gazdag pedig az ő Alázatosságában. Cap. 2. Mát. 5: 3. Luc. 6: 24.

2ső: A' gyalázások, vádalmazások, és gyülölségek ellen. Mát. 10: 22-28. Ján. 16: 18-21. és 16: 1-3. Péd. 12: 12. és 17: 17. mert Boldogoknak mondatnak, kik ezekért az ilyenek ellen. Mát. 5: 11 i Pétr. 2: 19-22. és 4: 14. Azért nem kell semmit sem tekintenünk, hanem örülnünk, mikor e' Világtól gyülöltetünk. Act. 5: 41. 1. Cor. 4: 12. 2. Cor. 6: 8. mert a' kik örülnek, és minden tselekedetekben dicsőséget keresnek, minden tselekedetekkel azt Istent azokat gyülöli. Mát. 23: 5-9. Ján. 8: 41-44. és 12: 42. 43. Lásd Kempis 1. könyv. 20. fejezetét.

3ső: A' Szomorúságok ellen. Mát. 5: 4. Boldogok a' kik sírnak; mert ők meg-vigasztaltatnak. Péd. 12: 5-8. A' kit pedig az Ur meg-dorgálja, i. Pétr. 2: 19. 20. Cap. 4: 12. Jac. 5: 11. 2. Cor. 12: 7-11. Cap. 6: 10. Apoc. 20: 10. Péd. 10: 22. Azért arra intetünk, hogy az üldöztetést békével penedjük. i. Pétr. 4: 13. Luc. 21: 19. Péd. 10: 26. Szenvedvén állhatatosaknak légyünk. Mát. 10: 22. Jac. 1: 12. Cap. 5: 4. 8. 10. 11. Apoc. 2: 10.

a:) Mert a békességes-tűrésben tökéletes Cselekedet van. Jac. 1: 4.

b:) Mert a' Szenvedés az Istennek nem haragjától, hanem Atyai tegzelésétől és szeretetétől vagyon. Phil. 1: 29. 1. Pétr. 2: 19-23. 21. Péd. 12: 5. 6. 7. 8.

c:) Mert a' szenvedés által a' mi Hitünk erős és tökéletes lészen. 1. Pétr. 1: 6. 7. Cap. 4: 12. 13. 14. 16. 17. 18. Apoc. 2: 10. Rom. 5: 4. 5.

d:) Mert a' szenvedés dicsőségünkre lészen, mikor a' Krisztus meg-jelenendik. 1. Pétr. 1: 7. 1. Cap. 4: 11. igy az Hív Sidók. Péd. 6: 12. 17. és 10: 32-34. igy sok Exhigiák Apoc. 2: 2. igy a Keresztyének. Mát. 5: 12. Jac. 5: 10. igy az Istennek minden időbeli hívei. Péd. 11: 1. 2. 3.

e:) Mert a' szenvedésnek jutalma az örök élet. Mát. 5: 10. 12. Cap. 10: 22. 1. Cor. 4: 17. Jac. 1: 12. és 4: 12. Péd. 10: 36. 1. Pétr. 3: 14. Apoc. 2: 10. Cap. 6: 12. 21. 14: 5. 6. 1. Pétr. 5: 6. 14. 15. 1. Joh. 4: 18. Apoc. 2: 10. Mát. 5: 26.

4ső: A' közelkezdő Nyomorúságoknak félelme ellen. Mát. 10: 28. Luc. 12: Itt ezek Epitrópiai, vagy Parantsolati, mellyekben kell járnunk tellyes életünkben. Ezenkívül pedig ezek Ecclesiasticus Törvényei járulnak, úgy mint a' Keresztség

Hétfőn Reggeli Imádság

ez az Úrnak Szent Vacsorával való élés. Hétfőn azért reggel ágyunkból fel-kelvén, első Elmélkedésünk Ezekről légyen, amaz utánna így imádkozzunk:

Reggeli Imádság.

Örök Mindenható Felséges Isten! Mi Urunk J. Krisztusunknak dicsőséges szent Atyja; Ki a' Mennyet, Földet, Tengert, és minden Azokban lévő Állatokat semmiből terementél. — Mi szegény méltatlan Fiaid és Leányaid, Kik Fiad által Atyai gondviselésed alá fogadtál, a' te Irgalmasságodnak Széki előtt meg-jelenvén, és a' te dicsőséges Színed előtt le-borulván, dicsérjük, áldjuk és fel-magasztaljuk szent nevedet, hogy annyi veszedelmektől az el-múlt éjjel minden Lelki és testi veszedelmektől illy szerencsésen meg-oltalmaztál, a' mi Házainktól és Cselédeinktől minden szomorúságot el-távoztattál, és e' mai Napnak világosságára Tenyire való békességgel és örömmel juttattál. — Dicsőség légyen ők Uram! a' te Szent Nevednek, minden jó-tetteményidért, mellyeket Születésünknek napjától fogva minden időben vettünk te tőled! Minden napjainkban mind Testünkben és Lelkünkben és táplálva és legeltetve minket; Voltunk vagy minden Nyavalyáinkban, és minden veszedelmeket te távoztatt meg-sse mi tőlünk. Mikor e' Világnak veszedelmes útaira, mint a' Pásztor nélkül való Nyáj el-tsikedtünk volna, te minket Fiad által fel-keresvén, és az Idvességnek Szent Igéjével vezéreltél. — Végheteten Uram a' te mi hozzánk való Kegyességed, és el-fogadtatásunk Ténére a' te jövőtodnak várgalásában. — Mivel tudjuk ők Atyánk meg-halálni hozzánk való Szeretetednek bizgósságát J. Krisztus Uramnak egyéb Áldásaink az hálaadásnak és dicséret mondásnak Áldozatnyával; Ezokáért minden Napon dicsér a' mi Lelkünk, és áldjuk szent Nevedet tellyes Életünkben. — A' te Kegyelmességed meg-maradjon örökké. — Menjen, Földön tied egyedül Uram ta dicsőség, és a' Birtoság. Áldjanak Tégedet a' te Királyi Székednek körül-állók boldog Angyali Karok. Áldjanak Tégedet minden Teremtett állatok, mellyek engednek Akaratodnak. De Legkivépen a' mi Lelkünk áldjon Uram és dicsérjen Tégedet mind örökön örökké; mert nem a' mi Tudományunk méltó Érdemünk szerint szeretted mi velünk, és nem fizetted miszünk a' mi álnokságink szerint;

Mar.

Mert nely igen magas az Ég mi tőllünk, olyan igen nagy a' te jóvoltod a' te-
gedet félőkhez. – Mely távol Napkelet Napnyugotól, oly messze vetted
mi tőllünk a' mi bűneinket. – Mi ízépen az édes Atya könyörül az ő fiain,
azképen könyörülsz Uram a' Te gedet félőken; mert tudod, hogy vomlandó
Porunk Sárnak vagyunk, és meg-emlékezel vólla, hogy porból valók vagyunk.
Oh mi igazvalónak lennénk és üdvességünknek Atyja! Ki a' te nagy bűrgó
szeretedből a' te Sz. Fiadat mi értünk a' Szomoru és keserves halálra
adtad; Könyörülj Lelkünkön és bűrgó indúlatból könyörögjünk Jelségednek,
ne nézd a' mi bűnöt és hálátlanságunkat, és a' te Szentségednek Gyüle-
zetben és Szólgálatodban való Restségünket, hanem inkább a' te Isten-
való Kegyelmedből légy irgalmas, légy kegyelmes minékünk Bűnösökhöz.
Imé Uram! vészi a' mi Lelkünk akaratodat jelekedni, és a' mi Ele-
tünknek, hátra-maradott részét Szent Törvényid és Parantsolatid sze-
rént tőltени; De mind gyarló és Erőtelenek vagyunk, alázatosan kö-
sedezünk Sz. Jelvigednek, adjad nékünk bővséggel a' te minden jóra
vezérlő, és igazságra oktató Szent Lelkednek Ajándékát, melyet meg-
igéntül azoknak, kik azt kérik tőled' ollyan szívet szerént keresnek.
Teremts új szívet, új Lelket Uram mi bennünk; – Gyámolítsd Menyei
Erőddel a' mi Erőtlenségünket, hogy a' te Sz. Fiad által mi Előmenetelünk
tott Parantsolatidnak Parantsolatidnak útaiban nagy versenységgel jár-
hassunk, hogy Tenéked ellyünk, mindenekben előtte a' te Akaratodnak tellye-
sítésében és közelítésében légyen minden mi gyönyörűségünk. —
Értsed és Tedezünk kegyelmes Atyánk Sz. Jelvigednek, hogy a' mikép
az elmúlt Éjnek setétségében minket minden vétektől, Ellenségtől, Gyalvallyák-
tól meg-óltalmaztál; úgy e' mai Napon is, sőt tellyes Életünkben fogadj
minket szárnyaidnak nyugodalma alá; mert mi a' mi Életünknek Vótal-
mára igen Erőtlenek és Tehetetlenek vagyunk, hogyha te tőlled nem Segítetünk
Kegyelmedből légy ingalmas, légy kegyelmes minékünk Bűnösökhöz.
Imé Uram! vészi a' mi Lelkünk akaratodat jelekedni, és a' mi Ele-
tünknek, hátra-maradott részét Szent Törvényid és Parantsolatid sze-
rént tőltени; De mind gyarlók és Erőtelenek vagyunk, alázatosan kö-
sedezünk Sz. Jelvigednek, adjad nékünk bővséggel a' te minden jóra
vezérlő, és igazságra oktató Szent Lelkednek Ajándékát, melyet meg-
igéntül azoknak, kik azt kérik tőled' ollyan szívet szerént keresnek. —

kik ti hozzátok jönek Juhoknak öltözetében, de belöll ragadozó Farkasok. Ez okon intett Sz. János-is 1. Ján. 4:1. Szeretmeim! ne hidjetek minden Lelkeknek, hanem meg-próbállyátok a' Lelkeket, hogyha Istentöl vagynak-é; mert sok hamis Próféták jöttek e' Világra. Ennöl elvehetitek-meg az Istennek lelkét: Valamely Lélek vallya, hogy a Krisztus Testben jött-el, Istentöl van; de valamely Lélek tagadja, hogy a Krisztus Testben jött-el, Istentöl nintsen; hanem ez az Antikrisztusnak ama Lelke, kiröl hallottatok, hogy el-jöne, és hogy immár e Világon volna. — Ditsö hogy olyan hamar, még az Apostolok' idejében támadtanak vele hamis Próféták; mennyivel inkább e mostani időben, mely a Krisztus' születésétöl fogva 1685dik Esztendö? Azért nem adhatni hitelt minden édes bepédelö Hitegetö Prófétáknak, valamig amaz végire nem mennünk, vagyonk igaz Vallások, Tudományink, vagy nintsen, azzal szüntelen foglalatoskodvan, a' mit elönkben ád Sz. Pál 1. Thess. 5: 20. 21. Ne Prófétálásokat meg-ne-utállyátok, mindeneket meg-próbállyatok, a' mi jó, azt megtartsátok, mindenektöl, a' mi gonoszmak látattatik, magatokat meg-óltalmazzátok. Négy dolgokat is sükséges dolgot parancsol, a' mint látod; de kivált-képpen azt Irásra, és az örökkeuö Lélekre igazitt, ahoz tartsa tehát magát. Mélto ugyan-is, hogy a Prófétálást meg-hallgyuk az ö magyarázatjával együtt 1. Kor. 14: 1. 2. Pet. 1: 19-21. De mivel a Próféta, a' ki nem fogja Istentöl illik csak ahoz, a' mit immár irattatik, tanittattatik, és prosétáltatik, hamis olyasokat is hirdet, mellyek vagy álomban, vagy látásban, jelentetnek meg nézi, vagy az Istennek Lelkétöl indittatik valamely Tudománynak közzé tételére és prédikállására; — Ezokáért, hogy a mostani Prófétáknak Tudományok az Igasságból semmiképen mikent ki-ne-mozdithassa, minden nemü, valahellyekkel próbáltuk Tanittásoknak Igasságát állatni és bizonyitani, meg-kell-próbálnunk, sőt még Tudományokat is a' végi Irásokkal együtt ben-kell-vetnünk, hogy mi is el-ne-valattassunk, mert jöllehet az Apostolok is Istennek Lelkével volt, de még ök is olyasokat prédikállottanak, a' mellyek végtére immárom meg-véltanak lenni, avagy a' mellyeket a Krisztustól vettenek, a' mint ezt igen világos Igékkel bizonyitja Tertullianus de Praescript. Adhuc verò nihil est tibertino Arbitrio indulgere licet, sed nec eligere quod aliquis ex Arbitrio suo induxerit. Apostolos Domini habemus Auctores, qui nec ipsi quicquam ex suo Arbitrio, quod inducerent, elegerunt.

sed acceptam a Christo disciplinam fideliter Nationibus adsignaverunt. Itaque etiamsi Angelus è Cœlis aliter evangelizaret, Anathema dicetur à Nobis.

III. A' Vallásnak tehát meg-próbálására Elsöben az igaz örökkeuö Lélek, melyröl majd szóllunk, azután a' Szent Irás egy jó Próba-kö; mert azt mondgyák minden Kérdésünkben be-vészik, ö[ssz] hüszük, hogy valami szüntelen a' mi Idvességünkre, ott meg-van irva. Azért immáron ö[ssz] Prófétának is nem kell hitelt adni, sőt még ha az Angyal prédikállana is, egyebet, hamát, a' mit az Apostolok prédikállottak, Átoknak kell tartani. Gal. 1: 8. 9.

Tertullianus Lib. 1. Cap. 12. azt irja: Hogyha nem ellenkezik-is valamely Judomány a' Sz. Irással; de ha nints' meg-irva, mind azon által az Idvességre jüvés végezetre itéletik, vagy az Idvességnek vesztésére alatt prédikáltatik, ollyan mintha világosan volna az Apostolokkal. Multa credunt sine Scripturis ut credanda Adversus Scripturas. Cap. 29. A' mely Judomány az Apostolokról tanittatott, azt mondja, úgy mond, az ö Ecclesiájának: Esi Angelus de Cœlo aliter Evangelizaret, citò quam nos, Anathema sit. Lib. 4. Adversus Marcionem. Sicut enim nihil demutatum, quod non diversum, ita nihil diversum, quod non Contrarium.

Hogy pedig az Apostolok mindeneket meg-irtanak, valamelyek üdvességünkre a' mi Idvességünkre meg-tettzik vala abból is, hogy vala a' Sz. János Evangyéliuma az örök Életnek Judományát be-foglalja bövségesen, mint megtettzik Ján. 20: 31. sőt az örök Életnek Judománnya vala az, hogy megismérjük az egy igaz Istent, és a' J. Krisztust. Ján. 17: 3. Mennyivel inkább tehát be-foglaltatik minden üdvességes Judomány a' Négy Evangyéliumában, és az Apostoloknak Irásokban. Ennek okáért, ha mi is kiváncsiak volnánk, hogy ezt hogyan kiváncsiak, vagy tizen-is olyan mesterek és gondviselőknek volnak, hogy ezt hogyan volna-el, a' mi leg-üdvességesebb és fölebb az Idvességnek dolgában?

Én olyan értelemben vagyok, hogy nincs egy Mennyei látásról irt Irásnak sincs, mind azok világosan fel-találtatnak, mellyeket föképen üdvösség nélkül tudni az Isten és Jézus Krisztus felöl, és az örök Életnek útya felöl, és szükséges-is még-ismérni minden Irásoknak melléje tétele kélvül. Azért, ha egyéb semmit Sz. Irásoknak Egy Könyvéből nem vólnának is, csak ehez-is nem vólna szabad semmit hozzá tenni. Apoc. 22: 18-20. Bizonyságot tesznek Mindetmek, hogy valaki Ezekhez tészen, e' Könyvben meg-irtakhoz Irásokat veti Istennek. — Ha azért csak egy Könyvecskének is nem szabad semmit tenni; mennyivel inkább nem szabad az Idvességnek Judo-

Tudományait, mellyet minnyájan az Apostolok nem vtak elégvégeven, hanem bővségeven-is meg-irtanak, Lyberi Találmányokkal tóldozni és földozni!

Tertullianus valamikor a Tévelygők ellen oly' dólgokról disputál, mellyek Adversariusa ellen vagynak, vagy a Sz. Pál átok Mondását Gal. i. vagy ezt a Sz. János-v' Levelegetésiről említi, egyéb dologban-is, mint a mellyeket ő utáma fel-találtanak Sz. Iráson kívül a Jeruszlyének. Libro Contra Hermogenem. ezt azt evővitette, hogy a Világnak Matériája örök-től fogván való, és nem teremtetett, igy szóll: Ab de aliqua subjacenti Materia facta sint omnia, unquam adhuc legi, Scriptum esse docear. Hermogenis officina, si non est scriptum, timeat Vae illud adjicientibus aut detrahentibus divinarum a Sp. Sancto. Cap. ii. — De Krisztus Urunk magaiv a Próféták által idéjött azt mondja Mát. 15:9. Hijában tiszteltetnek, ha olly Tudományokat tanitnak, mellyek Embereknek Parancsolati. — Melyről részint Justinus Mártir, ejr contra Haereticos Judaeum azt mondja: A Krisztus nem parancsolta, hogy hidjünk az Emberi Találmányoknak, hanem azoknak, mellyeket ő maga, és a Próféták Lélekezetü Próféták hirdettenek. Ismét: Örökkön és utólsó Törvényünk a Krisztus, és Ő bizonyság, vagy Testamentum, mint utáma sem semmi Törvény, vagy vemi Parancsolat nem következhetik. Illyen jeles Mondásokat elegek találhatnak Irénaeusnál, ki Lib. 2. Cap. 46. azt tanitja, hogy a Gnosticusok, és Simon' Tanitványi sose új, és hamis Tudományokat fel-gondolván, azt költették, hogy nem irtak-meg egyan azokat az Apostolok, mind által külön a Krisztustól hallottak vejtekben, és kézről kézre alább adták, nem Mindenekre, hanem vak Némellyekre. —

Tertullianus de Praescript. Cap. 6. a Gnosticus felöll, Márcion, Apellas, és Valentinus felöll hasonlóképen azt bizonyitja, hogy Ezek azt állajtják, hogy az Apostolok nem mindeneket tudtak, vagy a mit tudtak, nem mindeneknek predikállottak. Sed eadem dementia erit, dum confitentur quidem Apostolos nihil ignorasse, nec diversa inter se praedicasse, sed non omnia volunt illos omnibus revelasse, quaedam palam et universis, quaedam secreto et paucis demandasse, quia ex hoc verbo usus erit Paulus ad Timotheum: O Timothee! Depositum custodi. Ezt a depositumot Tertullianus arról magyarázza, a mit mindenek előtt Timotheus Sz. Páltól hallott vala, és midőn Sz. Pál azt mondja: Ezt tehát tőrülhetetlen Emberre bizza. Azokról irt, vagy mond Tertullian, a' kikről azt is mondja. Causán: Dominus palam edixit, Az Ur, vagy mond, világosan, parancsolta, és minden időben Tudományt ki-kelepelvén, parancsolta, hogy valamit titokban hallottanak, azt nap-fényen és az Házak' tetején predikállanák.

Clemens Alexandrinusból, Origenesből, Cyprianusból, vagy jelen Mondásokat hozhatnánk-elé, de elég annak egy Cyprianus Epist. ad Pompejum fratrem: Si aut in Evangelio praecipitur, aut in Apostolor. Epistolis, aut in Actis contineatur, observetur etiam haec ipsa et traditio, ea enim facienda esse, quae scripta sunt, Deus testatur. Mább ismét igy ir: Nam Convolando vinte veritate, Veritatem Deus ostendit. A Traditio alatt a Régiek mind a Sz. Irást értik, mellyre nézvén minden Tévelygéseknek igazitásában, mivéppen hogy a Vízben lévő Víz-Csatornák meg-dugulnak, és ne-kerek fünni a Víz-folyásra, fel-bontyák a Víz-folyásnak, és mind a folyamnak fejéig meg-visgállyák, hogy hol lehet a meg-dugulás. — Cyprianus, a' mint látjuk, a Sacramentumokra is azokat a Szent dólgokat érti, mellyek a Szent Irásban fel-fejtettenek.

iii. Miképen azért a régi Tévelygések, úgy most-is sokan a Szent Irásnak tyének kívül azt itélik és viattyák, hogy Irásnál egyet az idvességre való Traditio-is, mert azok nélkül a Sz. Irás igen homályos, és nem mindent irtanak-meg az Apostolok. De mit azt mondjuk, fellőbbet meg-ell gedjük, hogy nem mindent irtanak-meg az Apostolok; hogy a mit meg-nem-irtanak, azt nem itéltére Irásnál lenni; mert ha Irásnál lenne, azt is nyilván meg-irtára volna, a mint maga-is Augustinus bizonyitja apud Bellar. minum Lib. 4. de verbo Dei manuscripto Cap. 12. mondván: A mit az Isten világosan mond, abban mind az Hitnek Tudománya, mind az Életnek és Erkölcsnek Tudománya és Végulái fel-találtatnak. — Ismét: Credo singuli Augustinus quod etiam hinc Divinor. eloquiorum claritissima auctoritate apert. ni Canon illud sine dubio fatuis praemisso ignoscere non propeb. + Ezekből mind'sine mondani Bellarminusnak, hanem kénszeritetik meg-vallani, hogy valami az idvességre Irásnál absolute, világosan fel-találtatik a Szent Irásban. Azt is meg-engedjük, hogy vagynak sok homályos helyek a Sz. Irásban; de azok mi, at sincs egy igaz és tőrvénytevő Szerzőjeink is meg-nem-fogyatkoztak a Tudománytalanságban, a mint az Apostolok mondják 2. Cor. 4: 2. 1 Pe. Pét. 2: 6. Mert vala, mi nélkül az Idvességnek Tudománya lehetetlen, az igen világosan meg-irattatott mind az O, mind az Uj Testamentumban, Lásd Deut. 29: 29. Cap. 30: ii. Gálat. 1: 2. és 19: 9. és 118: 105. 2. Pét. 1: 19. Ez nyilván láttyuk azt, hogy Tévől Tévra, betüvől betüvé fel-találtatnak mind meg. Ebből lyuk a Praesb. mellyeket Sz. Pál Végulának nevez Phil. 2: 16. Gal. 6: 16. Rom. 14. Az Isten egy: Mindenható, Teremtő, Mindeneknek Ura, Örökké-való

jó, igaz, böltse, boldog, az Ur Istennek Krisztusnak Attya és Istene.

A Krisztus Istennek Lelkéről fogadtatott, Szüzről pületett, Istentől küldetett, mit értettünk Pentecost, meg-tölt, fel-támasztatott, el-jö az Itéletre, v meg-iszik az hóltakat és Elevenekre. —

A Sz. Lélek vigasztalónk, bátorítónk, meg-pentalónk és ijitónk. —

Mind a' jók, mind a' gonoszok fel-támadnak azó Cselekedetek Perében való jutalomra. Penitentziát kell tartani a' Bünösnek. — Mindennek Istent kell szólgálni. — Mindennek az Istennek Törvénnye Perint vagyunk igazán, józanul kell élni. Ez a' mi Pertsegünk, igaz, erös, és álhatatos Vallásunk, mely fövül fogva vi. Lágosan a' Sz. Irásban fel-találtatik. Ezeken kivül a' mit tanitunk vagy tartunk, azok között való külömbségek nem kárhoztatnak, mint hogy nem-is kárhoztatnak Pogányok, sem hogy Lélgyenek ártatlanságunk mint az Apostol Pogányról mondgya: Hieronymusal: Una quodq́ Provincia abundet in suo sensu et consuetudine Majorum sufficit Legem Apostolicam arbitretur. —

VI. Immár azért meg-értvén az igaz és nyilván való Catholica Vallást, és annak ítéletét, melyik légyen: Kérdjük azt is, honnan, és melyik Irás, ból mutattyák meg Ur-Isten világos Szóval a Sz. Háromságnak Tudomá, nyát? hol vagynak meg-irva ama Személyek Szók: Sz. Háromvág, háromszemélyü Isten, és három Személy egy állatban, az Atya első Személy az Istenségben, a' Fiú Másodika, a' Sz. Lélek Isten harmadika Személy? Emberi Személyek nem idvezitnek minket, Istenti természeti Perint az Istennek állatjából örökölt fogva pusztán, sőt mostan is azután is pusztetnak. Ezek meg-értés is emiatt igen nehéz és homályos dólgok, magos-ságot mond, jak, hogy Emberi Elme akarat meg-nem-fogdatja, azért akarat a' Szívnak is hinni kell, nem vizsgálni. — Szép dolog! De azt kivánom, hogy mivel El, lenével meg-nem-fogjuk Istent, miraval meg-szakadt világ van Tőle, és Tőle bestiek, azokban nem vizsgálom, hanem vagy abban; Mert Ezt vagy fogjuk-e meg Elmeinnel, mint Natural-per Zia a' Szüznek, miképen tanulhat inde is elevenedhetnek meg az Hóltak, de mindenkor Ezeket világos vagy mond, ja az Irás, tehát feltétlen nem vizsgálom, hanem vagy el-hiszem.

Hogy ne vizsgálnám tehát azt a' Tudományt, melynek egyetlen-egy termi, nusa-is fel-nem-találtatik sohol a Sz. Irásban? Olyan légyek-é, mint a' ló, szak Öszve, kiknek nincsen értelmek? Zsólt. 82: 9. Boldog légyek-é, és balga, tag, és értelem nélkül való, és böltse a' Fényességnek Istenben a' világosság gabrágva? Zsir. 4: 22. Én-is azt mondatom Istennek Jeremiással. Cap. 8: 8. Mit mondjátok: böltsek vagyunk, és az Urnak Törvénnye nálunk van? — Bizony hijában való az Irók pennája, hijában valók az Irók is hijában irjuk-le az Irást, ha azt nem követjük. Avagy az Irás-tudók hijában mondják: hogy tudjuk az Irást, a' Törvényt hallok a' Törvény ellen sok új találmányokat irnak, mint Esa. 10. Mát. 11. Krótius. — Mi haszna azért a' Sz. Irást fogadni, olvasni, tanúlni, és prédikállani, ha sza, váltképpen valók az Idvességnek dólgában? Ez a' mit leg-nagyobbnak, fűszegnek, fövebbnek tartnak az Hitben, arról szól egy varratlas, és nem mutathatnak? Sz. Pál mondja 1. Tim. 6: 2-4. Ha valaki külömbö, Tudományt tanit, és nem enged a' mi Urunk Jézus' jó beszédének, annak a' Tudománynak, mely az igaz Istenti tiszteletről van, az olyan kevély, semmit nem tud; hanem kérdésekben és beszédekben való tudatozásában bolon, dozkodik, melyből támad irigység, versengés, káromlások, gonosz gyanúsí, gok is'at. ~~Ha~~ Jobban ki-nem-beszélhette volna a' mostani időkből Jézus jöttének szokásokat, kiknél semmi állat kevélyebb, káromlóbb, vigalmasabb nem lelhet, noha temérdek setétségben és tudatlanságban vagynak bonlva. Hiszen az Irás bolgatagosnak mondja azokat, kik nem értik, s nem-is akarják érteni Krajcz Perint az Istenti dólgokat. Kor. 1: 22. 1. Cor. 15: 36. Gal. 3: 1. 3. 2. Tim. 3: 8. holott az Isten élő tiszteletet kivan, mely légyen okos és értelmes. Kom. 12: 1. Azért, 1. Cor. 14: 20. azt mondja az Apostol: Attyánfiai ne légyetek Gyermekes Értelemmel, hanem gonoszságnak gyermekek, Értelemmel pedig Öregek légyetek. — Lactantius Lib. 4. Cap. 1. Nec Religio ulla vera Sapientia, suscipienda est, nec ulla vera Religione probanda est Sapientia. — Minek okáért, mégis, Apostolnak fellyebb elö hozott Szavával meg-emlékezünk: Omnia pro, bate! Mindeneket meg-próbállyatok okossabb Lélekkel. —

V. De lágyuk rövideden azt is, mint szoktak állitani a' Sz. Három, ságnak

ságnak Tudományát. Azegiaz Sz. Irásban annyi Czáfrágeb a Sz. Háromságnak állitására nem találnak, mint ama két Locusban Mát. 28. Meg-keresztellyétek Őket Atyának, Fiunak, és Sz. Léleknek Nevében. — 1. Ján. 5:7. Három vagynak, a'kik bizonyságot tésznek az Egyben, az Atya, az Ige, és a' Sz. Lélek, és ez három egy. — Ezekből illyen Consequentiát szinálnak, (: mivel Vagy a' mire kérdjük, arra meg-nem-felelletnek:) Vagy mind a' két Locusban Háromról van Említétel, mely három az utólsó Locusban Egynek mondatik. Azért következik, így okoskodnak Ők is: Vagy az Istenben három Személlyek, és egy Állat van. —

De Én ezt azt mondom: hogy mivel itt sem Állatnak, sem Személynek igéje nintsen, semmivel inkább arrul nem következik, hogy az három Személy-egy Állatban, mintha más Tévelygő olyan igy okoskodnék, Vagy mivel az három Egynek mondatik, következik, hogy az Isten Állatjának három Személyében pedig Egy. — Az azt mondhatnád: hogy bolondság azt állitani. — Miért? Azt mondod mindjárást, hogy azok ellenkeznek egymással. — De miből, s honnan tudod, hogy ellenkeznek? Mert ezt semmiben az Irás nem állitja világosabb, mint a' te Consequentiádat. — Azt mondhatnád: hogy nem fogjárod-meg Arriddel, mint lehetsen az, hogy három állatu Isten egy légyen Személyében, vagy az három Személyü Isten egy légyen állatjában? De ezt ne nézz a' Tellet; mert én sem fogjátom-meg Arriddal, mint lehetsen az egy állatú Istennek három Személye, kivül mind az Angyalok, mind az Emberek közöt egy állatnak (: melyet ugy numero Essentiának mondanának :) nem lehet, és mint-is több Személlye egynél. — Azt sem fogjátom meg: mint állhasson-meg, hogy az Isten fülee az ő Fiát, mégis Örökös fogva való Isten, vagy a' mit fületteink, a' nem volt valaha. — Azt sem értheted meg hogy hogy lehessen a' Fiu Isten Ép, vagy egész állat, vagy egyenlő, erős, hatalmas bereménő Isten az Atyával, ha még most is az Atya fülei Őt! Így a' több képtelen meg-nem-fogjátom annak a' átkos Tudománynak; — De mégis azt mondod nékem: Hogy Ezeket hinni kell, nem pedig vizsgálni. Ezeket Én is azt mondom, tenéked hinni kell, nem vizsgálni! — Hinni kell egy az három személyü Isten egy Személyben, vagy három állatu Isten egy állatjában, vagy Személyeiben, — Mellyek közül láttatnak ugyan egymással ellenkezni, de valóságok ugyan az Irásban nem ellenkeznek. — Ez így volta vezeti ki ezeket Tudományt fel-nem-gondolni, mellyet ezzel le Mentegetnek

meg-nem-állithat: hinni kell, nem vizsgálni. — Ha immár Irásokra megyünk, másutt-is, jó Atyámfiai! semmi világos bizonyságot nem találtok, hanem mindenütt, vagy a' fövényhez, vagy a' Naid-pálhoz hasonló gyenge és igen erőtelen Consequentiára akadtok. —

Nehól az Irás úgy szól, mint sokról, mint p.o. Teremtőünk Urunk. Ismeri azt akarjátok ki-hozni, hogy a' Sz. Három vág szól; De Én azt kérdem: Vagy honnan tudod, hogy három Személynél nem több, vagy nem kevesebb Személlyek vagynak az Istenségben? Mert ez a' fő Teremtőünk, sinten úgy mondathatod azokról, mint háromból. De ezekről másutt bővebben szóllottunk. Igy kellgondolkodni és itélni a' több Titkokról is, mellyek az Irásban inkább okadatnak; de mégis ő tőllök az Idvességre szükségesekről itéltetnek. — Vizony ha jól véd vigyázunk, csak annak hozzá-adó Locusoknak válogatjáról, el-hagyván a' világos Irásokat, és azokból szükségesnek-is a' mélyeb Theologusnak Mysteriumokat, és titkos Tudományokat. Így tselekedtenek a' Keleti-is, kiknek elsőben a' Tévelygéseket sültek és perzellék. 2. Pén. 2:1. 2. Tertullianus: Proprium hoc est Omnium Hæreticorum: nam quia pauca sunt, quæ in Sylva invenire possunt sic: a' homályos locusok tekervényes, mint a' világos sorjy Planca adversus plura defenduntur, et posteriora adversus priora Asserit, mint-is a' sor és világos Irásokat a' kebelére és a' bizonytalan Textusokat a' mélyére el-hadják, és az igazságot, mellyet elsőben és szükségben vallanie kellene tudni, a' Találmányos Tudományra, mellyek alább valók, elvetik. — Lib. de Su. dicitia: Solemne hoc est perversis Hæreticis alicujus Capituli occasione adversus cæteram Scripturam instrumenti totius armari. Ez illyen Epitőknek nem kés-pál, hanem csak fövény fundamentumok, a' mint végen Prenczay mondja vala a' Groztiusnak felől. — Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 7. így ir: Ennek a' Próféták' Irásokkal is, de nem ezekben, nem mondjuk Értelemmel hozzá-adó az Irásokat, mellyet mások a' Könyvnek egyenes sinére és szélyre; hanem ki-válogatják azokat a' Locusokat, melyekben Értelmek még bizonytalan és homályos, és azokkal támogatják Tévelygéseket. Azért minket kárvomolnak, hogy nem vesszünk-bé, mivel nem ismerjük az ő Tudományokat. De nem ők de Istennek Országába bé-nem-mehetnek sem igaz Költsön, hanem haberitas (antiklida:) hamis Költsön, nem a' meg-épitő Kárpitra mennek-bé az Igazságnak Értelmére, mint mü fösvénnek, a' Tárnak

nékünk adatott világos Tudományja által, hanem az Ecclésiának Ajtaját
és falát bé-rontván, akarnak bé-menni az Istennek Országába, és így Kala
uzzi és Tejedelmi Tőrnek az Istentelen Mysteriumoknak és Tévelygések.

Ugyan Ezek úgy is Portán vala Tudományokat fel-gondolni, a mint Tertullianus
irja, a miképpen a Poétái Fictiók nékü-némü Színek felvévén, és más dologra által
mattatván, Centonokat fáragni. Ezeket ollát nem méltó nem volt nem hirgalni,
hanem Forgalmatosán ellé-távoztatni. Augustinus azt tanáttolya, Hogy
a mi az Bibliában világosan tétetik, azokban meg-nem-állapodunk; de a mikor
Theologusok ütteznek, azokat úgy kell javallani és követni, ha az Irásokban
nyilvánvaló Erősség van. Quod in eis Divinae Scripturae Auctoritati
congruit, cum laude illo accipiatur, quod autem non congruit cum page illo
respuatur. Mellyet elő-hoz és javall David Paraeus in Calv. Instit. Libr.
Cap. 6. Itéletet még is azt mondva Tertullianusnak, hogy nem illik nékünk bé-
tekéntenünk és Megalmatosan tudakozódnunk, mellyik légyen az Igaz Hit,
mineket utánna el-jött a Krisztus, mert a világon, és nyilván van. —

Vk. Itt mindjárt azt gondolhatná valaki: hogy Tőlet az, hogy az Apostolok
idejétől fogva mind ez ideig tévelygett volna az Ecclésia az Irásnak Tudományától!
Ennek mindjárt azt felelhetjük: hogy nem mindenkor, nem nem az egész Keresztyén
ség tévelygett abban a Tudományban, mert az Articulusok igy Örökké-való
Igazmit többet nem hitetnek. — Ebben Articulusal mind addig meg-egyezteték a
régi Theologusok, mint a Nicaenumbéli gyülésnek előtte irtanak, és irásokat hag-
tanak. Meg-mutatók ezt egynéhány példákkal — A Názáreusok és minden Is
dóból lett Keresztyének ők úgy Anya Istent Bálgákról. — Az Arcimónitáknak és
a Photinus' Követői hasonló Vallásban voltának; De hogy az Igazság végig
Ellene-nyerettetnék, a Nicaei Gyülés után az Isten úgy viselte vók jelen
tudós Emberekenek Elméjeket, hogy ci nely Irásokat a Régiek vallásról va-
Vallásra, és jól meg-nesn-értettenek, azok már meg-világosittatnak.
Ezeknek főképen a Papái Theologusokat, úgy mint. Hieronymust, Augustinust,
Thomást, Cajetanust, Erasmust, és több Szentatyákat, kik közül sokszor
az ő Irásokat is igyben-pedegette, és sokról sokra ki-nyomtatta Joannes
Georgius Dorscheus S.S. Theologiae Doctor ac Professor Publicus Argen-
toratensis, in Libr. qui inscribitur Detectio malae Fidei Papalis circa Scri-
pturam S.S. Initiatam, et singillatim Deitatis Filii Dei! — Azok a Theo-
logusok a Sz. Irásbéli Locusokat, ki égyet, ki mást, mellyekkel végen a

Romanusiánusok; ma pedig a Háromságosok titkos Tudományokat Szerzők
támogatni, mind meg-világositottak, és a mi Ecclésiánk Javára magyarázták. —
Ezekhez járúl Luther Márton, ki in Postil. Major. Dom. Trinit. azt mondja:
hogy az Háromságnak Neve nincsen a Sz. Irásban, hanem csak Emberektől
találtatott. Azokaihoz ugyan ízetlen, és sokkal jobb volna, ha soha Istent, és
nem Háromságot mondanának. Omninó szégyen volna, ac multo probrosum
Christo foret, si Deus potius, quam Trinitas diceatur. — Ezek mind a, ő Pana-
ként a Mondást: Sancta Trinitas unus Deus! miveszke Nobis!

Contra Jacobum Latomum irván azt mondja: Anima mea odit hoc Verbum Ho-
mousios. A z én Lelkem gyülöli ezt a Szót: Egy állatú. Mert Hieronymus is
hasonlót mondott Epist. ad Damasium: Nescio quid venerit in Verbis, la-
teat, Clamamus: Si quis tres Hypostases, aut tria ens Hypostata h.e. tres
substantias Personas non confitetur, Anathema sit. Et si quis hypostasin
unam dicit, alie-
nam metaliche non in tribus Personis unam hypostasin dicit, alie-
nus a Christo est. Discernite, si placet, obsecro, non timebo tres hypos-
stases dicere, si jubetis condatur nova pro Nicaena Fides. Sota Litteras
Secularium Schola nihil aliud novit hypostasin, nisi Usiam nomen. —

Továbbá, Luther az ő Német Bibliájából ki-törlötte ama Locusokat
1. Ján. 5. Három vagynak az Égben i. t. Ez ama mondást Gen. 1. Az Is
Lelke vitetik vala a Vizeken. i. t. a Szélről érti, mely Lélekenek nevezetik. —
Ez az Isten Lelke nagy Szelet jeggyen, mint az Isten Fája hegyi, nagy fát nagy
hegyet. Amar Cajaiak Fajait. Cap. 9: 6. El gibbor, így fordítja: Virtutes
Gigas, és Deus Briáv. Ki így sok Locusokat ki-eszet, és ki-vetett Szent
Irásnak kebléből. —

Calvinus János emlit több helyeken Dolgokat itt-ottan, mert mind
az O. mind az Uj Testamentumban oly Locusokat magyarázott a mi Ecclé
siánk ellen, (: mellyek közül Aegidius Hunnius Sokat számlál-elő Irásait,
azután amál is többet:) hogy azokkal a Magyarázatokkal, a több Locu-
sokból vett Argumentumok is mind meg-bomolnak és el-omolnak, mellyek
ből Szerzők ma az ő Követői az Háromság' Tudományát tárogatni. —
Mind azok felett Calvinus in Libr. adversus Gentilem megengedi, Hogy az Ormaz
nevezete méltó Tiszteletképen per Circellentiam saját neve az Istennek az Atyának.
In Epist. ad Thessal. Polonos Exod. 3. meg-engedi, Hogy a teremtett Ar-

gyalok az Istennek képét viselték, kik az Atyáknak meg-jelentenek. Ezek után
mennyit vitatnak-véghez Musculus, Bucanus, Vatablus, Henricus, Stephanus,
és több fáradalmas jeles Couberek, nyilván van minden Theologusoknál! —

Mit mondjunk azok felöl, kik szabad nyelvel bátor vágyoznak meg-vallyák, hogy
az Háromságnak Tudományát, és a Szentháromság örök Istenségét az Apostolok
sem nem prédikállották, sem meg-nem-irták, hanem a' sok Traditióval állitották! —

Basilius Lib. 2. Adversus Eunomium azt Traditionak mondja. —

Rosius in Confess. Petricoviens. de Fide Cap. 2. 7. ait: Nos tres Personas credimus,
non quia Scripturæ dicit, sed quia non contradicit. — Igy irnak többenis hasonlo,
a' Nicaai Püspök apud Theodoret. L. 1. C. 8. Vallárminus Lib. 1. de Verbo Dei C. 11.
Petrus Scarga Jesuita in Disput. Ratisbonensi. Hieronymus a S. Hyacintho.

Sőt Kolosváratt-is a Fazekas Uttzai Disputatióban Pater Kájoi
fülünk' hallottára azt vitatja vala a' nagy Emlékezetü Bisterfeldius felett,
hogy a' Sz. Háromság nem irattatik-meg a Sz. Irásban, hanem Traditióval kell
gyünnölgetni. E' pedig lett Anno 1672. — De ide való ex-ia, hogy a' Papáv
Theologusok közül, a' kik tudósbak, azt vallyák, hogy volúlt a Fiu Isten az Ó
Testamentumban meg-nem-jelent, hanem teremtett Angyal, mint fellyebb meg-értők-

Ezeket a végre fáradalom-elé, hogy meg-tegyük, hogy az Háromságnak Tudo-
mányában, sem az Ecclesia nem mindenkor tévelygett, sem a' Theologusok
azt nem annyiban vitatják, mint a' mostani időben; — Mert még a' Nicaeai
Gyülésben-is volt a' Fiu felöl vóle Disputatio, hogy örökétől fogván való
Fiu legyen; — Abból nem végezzük, hogy egyenlő Istenségh az Atyával Mindenekben,
vagy Nem? — És minden akkorai Theologusoc ellen meg-egyezünk, hogy a' Atyánál
alább való a' Fiunál. — Pater est Principium Filii, ex fonte Deitas Divinitatem —
Abból sem végezzük, mint legyenek egyenl állatban az három Személyek;
Mert a' kik meg-irták a Nicaai Gyülésnek Végezésit, azt mondják, hogy
az Atya, Fiu és Sz. Lélek egy egy állatban, mint Sz. Pál, Sylvánus, és Timo-
theus, kiket Basilius Magnus (: in Epist. ad Georgium Exarchum sum
Romanum :) egy állatuaknak mond. —

Athanasius Dial. II. de Trinitate azt tanitja, hogy egy mondatik egy-
nek az Atya, Fiu és Sz. Lélek, mint Péter, Pál, és Simeon egynek mon-
datnak, és minnyájan a' Testben egyek egy vagyunk. —

Ezek előtt Origenes Peri Archon a' mint elő-hozza Hieronymus in Epist.
ad Avitum. Deum, Filium, et S. Spiritum, Angelos, Animas Rationales

dicit unius Substantiæ et Naturæ esse. Imé, a' Régiek ezzel azt jelentették, hogy
az Atya, Fiu, és Sz. Lélek az egy Akaratnak, egy eszünek, és Értelemnek nézve egy
egyek; mert mü minnyájan sok ados képeset Istenünk egyek, minnyájunkat ő
tőlön állatja és semmiből létrehozta. — Ugy Mátyás azért, hogy a' Twidentumi Synod
nak előtte keveseb Tizelgésekre bólintana, mint azutánt, annyi háborut vág
és bálványozás-is nem vóli. Azért az együgyü Hóppég a' Tizelgésektől
vágyázástól még szabadosabb lehetett a' Sz. Istennek útjain való járásra.
Mert ő nem érti, és nem szereti azokat szerencsétlenni, a' melyekkel bé-tömik
fejeket a' hagyó süvegü Papok és Bölcsek. — Ők azokat igaz Keresztyéneknek
tartom s hiszem lenni, a' kik nem értvén, és nem követvén a' Theologusoknak
gyümölcstelen Disputatiojokat, Sententiajokat, igazán és keresztyéni módon él-
nek, el-hiszik azna közönséges Ekezeket, mellyeket ide fellyebb meg-jedzénk. —
És minthogy a' Twidentumi Gyülés után a' Tizelgés is szinén a' felső gradusig
hága-fel. — Az Isten azután bátor szivi, szerelmes, jó lelki emberekét Embereket
számozta, kik az Istennek Igazságát józanon, és tisztább Értelemmel mind a'
mü időnkig magyarázzák, hirdetik és prédikállyák. —

VII. Miképen ezért az Igazság, mely setétségben kezdetett vóle bé-borúlni, az Irá-
soknak tanúllása, olvasása és vizsgálása által nyilatkozott-ki; úgy mindenkor,
na az Isten a' Világosságot meg-engedte látnunk, fűntelen az ő útát nyomjuk, hogy az
Igazság el-ne-vesszék mi tőllünk. — Olvassa a' Sz. Irást fűntelen minden lélek azért
Szárító, azért Hallgató legyen, azért Tizelő, azért Áspiás legyen, azért Folga, azért Ta-
bados, vizsgálja az ő tetszésit szerint, mert az Isten mindenkor parancsolta Lásd
Deut. 4: 6-8. és 6: 4-12. Es. 34: 16. Dán. 5: 20. Luc. 16: 29. 2. Pet. 1: 19. Act. 17: 11. 2 Tim. 2: 15.
Szent Dávid-is. Zsolt. 1. azt mondja: Boldog Ember, a' ki az Urnak Törvényéről
gondolkodik éjjel és nappal. —

Tudom azt mondhatná valaki: Hogy ímen van a' sok háborgás és viszálkodás
a' Keresztyének közöt? — De a' nem igaz; mert az Irás semmit nem indit az Ha-
vaságra, hanem inkább egyességre és békességre; Azért ha az háborgás valóban
szeretnyen az Irást olvasnák, fogadnák és követnék, semmi hóz ellen fegy-
vert nem vagadna; De más az Ok! Vizsgállyunk-meg minnyájan az Istennél, és
légyen békességünk. — Nincsenek ellen Igazgatói a Respublicának, azért ne
gudallyad, ha minden felöl háborgattatunk; Mind azonáltal nem okozhat Ecclé-
siának dólga, mint a' Respublicának; mert a' Respublicát a' fegyver irás
Ellenség el-hontya; de az igaz Isteni és láthatatlan Atyafiságot egyedül a' sok Ha-

russágban épül és gyarapodik, és az Ítéletnek az háborúságban is Győzedelmet vagyon és békességet.— De erről, hogy most többet Prólyunk, mint' hellyes

Vitá. Ha ki ezt az Útat követed a sok különbözö Vallásoknak meg-vizsgálásában, nem tévelygesz, nem is kell keresned Judicem Controversiarum, Ki tehozad az Igasságot meg-mútatja, hanem te magad Bíró és Prator lehetsz minden Controverssiákban, és ha Ítélni akarsz magadnak, magad Lelked esmérettel Ítéletet és Törvényt tehetsz minden Causákban, halgasd követed, a mit hagyva Sz. Pál Apostol: Mindeneket meg-próbállyatok, a'mi jó, azt meg-tartsátok, Mindentől, a'mi gonosznak látatik, magatokat meg-óltalmazzátok.— Ezeken kívül, Igasságtalanságtól mind annyi Tévelygésnek között-is el-ne-esünk, semmi egyéb hanem szakasztik, hanem szakasz az, hogy Isentül, reggeltöl estig, Istenünket kerüljük, és könyörögjünk fültelen ezt mondván:

Könyörgés: Hogy az Igasság mellöl el-ne-essünk.

Oh mi irgalmas, Kegyelmes Atyánk és Istenünk! Ki a te Sz. Fiadnak általa minket a' Tévelygésnek sötétségéből ki-mentettél, és a te nagy jóvoltodból mi, nékünk világosságot támasztottál. Hálákat adunk Sz. Felségednek, és a te Istени nagy Kegyelmedet örömmel dicsérjük és magasztallyuk, hogy minket az örök Halálból uj életre meg-elevenítettél, és az örök Életnek igaz Mennyei Tudományával meg-éresztettél.— Áldjuk Uram a te nagy Kegyelmedet, Istenségednek Kincsét, hogy a te nagy irgalmasságod szerint a'mi kit vétkeinkért és hálátlanságunkat minket örökkön varsággal nem büntettél, hanem inkább a' vigasztalásra intettél, és a' Sátánnak ellenünk való dühét minékünk megjelentetted.— Másoktan is segedtünk a.o. tenéked a' mi Szívünknek, és a te Szent-Fenedhetetlen Igasságodnak igaz esmeretében és tiszteletén kívül tévelygő Embereknek útokon ne járjunk, hanem inkább a' te Szentséges Fiad által minékünk ki-jelentetett esmeretedben éljen, Éjjel nappal a te Törvényidről és parancsolatidról légyen minden mi elmélkedésünk, azoknak tellyesítésében és követésében légyen minden mi kedvünk és gyönyörüségünk.— De magad jól tudod, Édes Istenünk! hogy igen hamar el-esheto és törheto gyarló Szívünk, és Uram! hogy igen hamar el-esheto és törheto gyarló Szívünk Kedvetlenségeket havonként vagyunk, és ha pintén valaki az Embereknek Fiai közül tökéletes volnának; mind azonáltal a te Mennyei bölcsességed nélkül méltán semminek tartatik, és becsületik, Senki nem tudja a te Szent-

Fiadat, hanem ha te adándod az böltösséget, és a te Sz. Lelkedet el-bocsátod a Magasságból.— Nem lehet Uram semmi prófétálás, tulajdon magyarázatból, mert nem Emberi akaratból, hanem a te Sz. Lelkedtöl indíttatván, szóllottanak a te Szentеid. Adjad azért Uram minékünk is a te Sz. Lelkedet igaz Isмeretre, és minden jóra vezérlö világosságát, és az Sz. Igédnek tiszta világos értelmére tanítsd meg minket, hogy az Emberektöl szerzett hamis Tudományokat, mellyekkel sok Ezreket Kárhozatra csalnak, ne szövesd közé; hanem a te Sz. Törvényedhez és Parancsolatidhoz egészen Útaidban botorkozás nélkül járhassunk.— Te parancsolod Uram! hogy a te parancsolatidat hiven meg-örizzük, Igasságod azért minden Utadinkat, hogy soha meg-ne-piszgenüljünk.— Ne engedjed édes Istenünk, hogy a te Mennyei Igasságodnak meg-esmért Törvényétöl el-idegenedjünk; hanem tenmagad igazgasd a mi Szíveinket, hogy téged et minden Törvényböl követünk és szólghassunk.— Nyisd-meg a mi lelki szemeinket, hogy a te csudálatos bölcsességedet meg-értsük.— Serjedj-fel Uram mi bennünk a te Szeretetednek buzgóságát, hogy a mi Lelkünk tellyességgel meg-emésztésére a te Törvényednek szerelmétöl.— Uram Isten! Valamikor tsudomatlanság miatt háborog a mi szívünk, és el-sügged tevékenységünk miatt a mi lelkünk, Igazgattaly-meg minket a te beszéded szerint; mert csak a te igéretedben van a mi bizodalmunk. Légyen a mi Örökségünk a te szeretednek meg-tartása, mely az Emberi meg-jobbítja.— Édes Atyánk! Ki a te Szíveidnek örökös Oltalmat igérted, jöttedet Sám-szerint kevesen vártanak, úgy mint Sellének, kik egy Nemzetség közül más Nemzetség közzé mentenek; de mégis megengedted, hogy sokan és akarata nélkül, és ő éretted még a Királyokat is meg-dorgálták mondván: hogy a te meg-kent Népedet ne bántsák, és Prófétáidnak ne ártsanak. Légyen most-is Uram azon Atyai kegyességed mi vajunk, kik erötlen nek vagyunk, és igen meg-fogyatkoztunk. Parancsolj a Világ Fejedelmének, és a te hatalmas Fiaddal légyen-meg minden Hatalmasságoknak szíveket, hogy te hozzád meg-térjenek, és a te nagy hatalmadat meg-ismérvén, nem ellened; hanem Gyámolai légyenek a te szent Anya Szívednek Seregének, kik közül némellyek bujdosnak az ellen pusztában; némellyek szerencsétlenségben és az Halálnak Árnyékában ülnek; Némellyek balgatagok lévén, az ö Tévelygésekben Utadért és az ö hamisságokért vannak. Sz. Fiaddal Nagy Nevedet! Tekints alá a Mennyböl, és lásd-meg a te

jobb

jobb Kezeddel plántált Szőlődet, mellyet tégmen magad meg-erősítettél vala, mely ki-vágattatott, és tűz által meg-égettetett. — Nyíllyanak-meg Uraim az Igasságnak Kapui, hogy az el-avvlott Nyáj te hozzád bé-gyűlvén, Tégedet dicsérjen. — Gyűjtsd egy Akolban az el-széledteket, — gyógyítsd-meg on. nan felfyül Mennyei Orvosságoddal az Ördögtől megsebhedett Tivegedet; — Nyisd-meg a Vakoknak szemeiket, és a Siketeknek füleit, hogy az ő vsse. delmes Ittyokat meg-látván, az Idvességnek bátor vágyon Örvendjenek, térüllyenek, a Tégedet P. Fiad által igazán meg-ismérjenek, félyenek, higy. tellyenek, és örökké fel-magasztallyanak. Ki Jézus által kérjük. Ámen!

HETFŐI III dik Elmélkedés.

Az Eleven Hitről.

1. Ez előtt Elmélkedénk a Vallásról; de a Vallás semmiképpen nem lehet Hit nélkül, miképen hogy Hit nélkül senki az Istennek kedvében nem lehet. Zsid. 11: 6. Lehetetlen, hogy Hit nélkül Istennél kedves lehessen valaki; mert az Istenhez járúlónak hinni kell, hogy van Isten, és hogy meg-éjándékozója az Őtet keresőknek. Holott Istenhez járúlni akarunk tépen, mint az Istent félgálni. Cap. 7: 25. Az Istent pedig akor keresik, 12ik azon az úton járnak, mellyen az Istennek kegyelmét el-nyerhetik. Deut. 4: 29. Jér. 29: 12. Zac. 8: 21. 22. Ámós 5: 4. Zóle. 46: 17. A gonosz nem keresi, Zolt. 10: 4.

Imen akkor két rendbéli Hit származik: Az egyik Hittel minden Keresztyén, akár jámbor, akár Istentelen légyen, el-hiszi, hogy van Isten, van Krisztus, és a Krisztus meg-hólt, fel-támadott, élvel, és hogy van örök élet, mellyeket mind kívűlnek még az Ördögök is. Jac. 2. — A másik Hittel akkor, 12ik az Istent tellyes szívből és lélekből keresik, és a 12ik minden tekintetiget szerint az Istent félgállyák, és kedves parantsolatja szerint élni igyekeznek. — Azt mondja Krisztus Urunk Mát. 7: 21. Nem minden, a'ki azt mondja Énnékem: Uram! Uram! megyen-bé a Mennyeknek Országába. Lásd Jac. 2: 14. Ján. 15: 7. 10. 11. Jer 14: 21=24. Rom. 6: 1. 2. és 8: 15. 16. Gal. 6: 8. és 10: 26=28. s'kat. A'ki akkor Istenben igazán hiszen, és akarja is tselekedni az Istennek, nem is vonogatja attól magát, sem nem ketsegkedik, tellyesen-é-meg, vagy nem? Lásd mit mond S. Péter 2. Lev. 1: 2. 4. 5.

Imen

Imen érted, minémű légyen az a' Hit, mely által a' Mennynek boldog Országában mehetünk; mert ez a' Hit egyben-kapcsoltatik az igaz Istenfélelemmel, Jóságos rátinkra tökéletes bizodalmával, és minden igasságra való tellyes igyekezettel.

II. Ok 12i sokan ítélik akt magok felől, hogy elég Hitek vagyon, mert el-hiszik, hogy meg-hólt a' Krisztus a' Válaszrattatásért. — Sokan gyűlnek-egyben, és halgatják egyenlőképpen a' Jövevényt, és akarnak az Hitről közzé gámálkodni; — De azt mondja Krisztus Urunk: Boldogok, a'kik éhezik és szomjúhoznak az Igasságot — A' mit Sz. Péter tellyes tekintetiggel való ügyekezetnek mond; Krisztus Urunk Igasságának szomjúhozásának nevezi. Ha akkor elég Hited van, felelj-meg: Érzed-é te magadban, hogy olyan igen szomjúhozol bé-tölteni az Istennek minden parantsolatját, akaratját; mint valaha kívántad a' Vizet szomjúságodban? Azt mondja Krisztus Urunk: Gyűjtsetek Kintsetet a' Mennyben! — Vallyon te kívánod-é annyéra az Istennek Országát, mint a' fösvény Kincset az Aranyat? Vigyáz-é arra mind éjjel és nappal, hogy kedvében lehessen az Istennek? — Vallamely Parantsolatját fórditottad-é egészen a' legjobbra, Istennek életnek tellyes Czéllal való gyakorlására? III. De lássuk, minémű Hited van a' tűrésben. Ha valaki Tégedet bosszúval illet, nem kívánod-é azt meg-bosszúlni? A' ki egy felől azzúl kevesebb, vallyon képesebb vagy-é annak szívedat-is oda fordítani, hogy sem mint néki gonoszszal fizetni? Ha ki tégedet Jövevényben akar hinni, és meg-akar tálsz vigasztalni; vallyon képesebb vagy-é más szárt-is vallani, hogy sem Jövevényszeredtől Felebarátodnak gyűlöletségét nevelni, vagy néki szárt fizetni? Ugyan szerzik-é annak Idvességére, ki tenéked kevesedelmedre igyekezik? Ha ezeket tselekszed, nem kételkedem bennd, hogy vagyon igaz Hited. —

III. Hiszen az Istennek Irgalmasságát, mely által minden idvesülnek. — Felelet: Ugyan-is az Idvesség szak Istennek Kegyelméből adatik, mert sem mi igasságunk, sem jóságunk azt fel-nem-éri, és meg-nem-érdemli. Rom. 3: 18. 2 Kor. 4: 17. Mert ha mindent meg-tselekszünk-is, szak Jézussal azt Szolgák vagyunk. s'kat. De midőn így gondolkodol, kérded-é Istenben, hogy az Istennek Irgalmassága mellett-is tselekedned kell azt, a' mivel tartozol? És miképpen hiszed-el, hogy könyörül az Isten te rajtad, ha azt nem tselekszed, a' mit kívánt te tőlled, olyan nagy ki-bélyegzésben jutsz Istenedet? 1. Cor. 2: 9. 2. Cor. 4: 17. Nem lehet annak semmiképpen így Hite,

a' mi

a'ki ját az Istennek Irgalmasságában hiszen, Parantsolatinak pedig igére-
tinek és Fenyegetéseinek nem hisszen. Lásd-meg ide fellyebb az Istennek ke-
nyességéről való Elmélkedésünket. Pag.

Azt kérdem te tőlled: A' Pogók idvezülhetnek-é; mert az Istennek Irgalmasságá-
ban igen erősen bíznak, jóllehet nem hisznek az Ur Jesus Krisztusban?
Erre azt felelnéd: Nem! Mert ki nem hisznek a szerbany; ők a Krisztushoz nem
vagyaszkodnak. — Ha pedig azt kérded: Mitsoda vagyaszkodni a Krisztushoz?
Azt felelem: Hogy higgy a Krisztusban. — Hátha a' Pogók el-vesznek, hogy a'
Krisztusban ne higyjenek, és meg-hóltek ítéletre, és fel-támadnak, és el-jő az Ítéletre?
de e' mellett vagy a' Mózes' törvénnyére szerint élnének, és a' Szt. Törvénnyét
soha nem ismerték, idvezülhetnek-é, vagy mit ítélsz felőlle? Ragaszkodnak
nak-é igazán a' Szthoz? Így gondolkodnak-e Attól a' Törökök, és minden Poga-
nyok felől-is, kik vagy hidfenére a Krisztusban, azaz ki Törvénnyét nem
vesszük, a' te Hiteddel minnyájan idvezülhetnek. —

De én azt mondom: Hogy Tekintetes Dolog az, hogy abban igaz Hit legyen,
valaki a' Szthoz igazán akar ragaszkodik, és Törvénnyére és Parantsolatyá-
nak szerént nem él; Ez az olyan Hitet nem inkább mondhatod Hitnek, mint az
Ördögök Embernek, mert az igaz Hit szeretet által cselekedő. Lásd 1. Kor. 13: 2. 4.
Immáre azért légyen ez igyekezetek, ha fel-találod-é szerezni magadban; Én-is el-
hiszem, hogy van Szereteted, — van Hited. — Ha pedig Szeretet magadban
fel-nem-találod, vald-meg, hogy még nintsen semmi Hited, semmi Hogy, és
még nem tudod, és nem esmered a' Krisztust, a' Krisztus-is nem esmér Tégedet,
dét, ha el-jövén Hitet nem talál te benned. Mát. 7: 22. és 25: 12. Luk. 18: 8. Ján. 16:
1. Kor. 8: 1. 1. Ján. 1: 6=7. és 2: 4. 5. Bizony, ha nem tudom, mely nagy Csuda,
szat cselekednélsz a' te Szüddel, de a' tégedet meg-nem-szarthat, nagy-részt igazultat,
mert még az hamisak, a' Kárhozatra menendők-is Csudákat tselekeszenek Mát.
7: 22. még Judások-is. Mát. 10: 1. az hamis Próféták-is. Deut. 13. Mát. 24: 24.
hanem vagy annak Hite fogyatkozó és idvességes, azért enged az Isten, és a'
Szentlélek' Akaratjának. Mát. 7: 21. Bölcsek vólnának azok, a'kik Hitnek ál-
vala Igazságot cselekednének, az igéretetet el-vennék. Zsid. 11: 33. Bölcsek azok,
a'kik a' Bálványozók közöt, és az hamisságban bonult Ziak közöt-is meg-
szaryák az Szenthez Parantsolatit, és a' Szentnek Hütét. Apoc. 14: 12.
Bölcs az az Ember valóban, a'ki nem akard szülömben az Igazat és Hivek
közzé számláltatni, miglen Igazságot nem cselekszik. 1. Joh. 2: 1 De mit nem

adnunk

akarunk a' Bölcsekkel a' Jó-Fundára épiteni; hanem a' Bolondokkal vagy fön-
tsen épitünk. Mát. 7. halván az Isten szavát, Szíveinket meg-keményítjük. Zsolt.
95. Zsid. 3: 7. Örömest hisszük, hogy meg-jelent az Istennek idvezitő Kegyel-
me mindeneknek-is. Tit. 2: 11. De a' mi ott következik: hogy meg-tagadván az
Istetlenséget, igazán, kegyesen, és mértékletesen élljünk e' jelen való Életben;
Ezt oh mely kevesen tselekszik! Örömest ezeket a' Krisztusnak Vállára ájják,
nem akarván hordozni a' Keresztet. — Oh mely örömest hallyák Róm. 4: 7. Zsolt.
dogok, a' Kiknek meg-bocsáttatnak az ő hamisságok! De meg nem gondollyák,
hogy nekik szólana a' másik vész, mely az Istennek szörnyű: Kiknek
szájokban nem találtatott Álnokság. Esa. 53: 9. Apoc. 1: 4. 5. Ephes. 5: 27. El-kíván
Örömest, hogy semmi kárhozatások nintsen azoknak, kik a' 3. részben vadnak,
Róm. 8: 1. De kevesen a' mi következik: Azok vagynak a' 3. Krisztusban, kik nem
test szerint, hanem Lélek szerint járnak. Az örömben kész minden gratis; de
nem kívánnyák tsöny-hullatással vetni. Zsolt. 126: 5. 6. Azért nem tsuda dolog,
hogy az igaz Hitben és Vallásban igen kevesen vagynak; és világi élethez sa-
bott Vallásunk pedig nagy sok Követői vagynak. Uram! ki adott hitelt a' mi be-
szédünknek? Esa. 53: 1. Egy Thales nevü parázna Asszony azzal dicsekedett fe-
theniában, hogy több Követői vólnának neki, mint Socratesnek; De nem tsuda;
mert a' testi Buja gyönyörüség többeknek hattya-meg szíveket, mint a' szép
Virtus, mellyet Socrates tanitt vala; Így az Igazságot-is a' Bolondok azért
vetik-meg, hogy annak igen kevés Követői vagynak. Nem Királyok — nem Csá-
szárok, nem pedig Zsidi Mélt6ságok azon az Hiten nintsenek. va't.

Jóviniánusnak Rómában igen sok Tanitványi valának; de mégis így ir neki
Hiéronymus Lib. 2. adversus Jovinianum Cap. 30. Ne dicas de Judaea, Jogy
sok Tanitványid vagynak. — Az Istennek Fiá Judeában tanitott; de ritka Ta-
nitoányi vólnak. — A' Sajátot egy sidul tekintem, és az Népek közül senki
nem vólt énvelem. Esa. 53: 3. Ő a' penzedében vala egyedül maradott, és a'
Péter' álvatagsága-is akkor meg-félemlett vala; — A' Zsidó-is vala Judomány,
Gyák pedig az egész Nép dicsérí vala, holott a' Csász minnyájan így kiáltanak:
Feszítsd-meg! Be szeretsd-meg! Nintsen Királlyunk, hanem csak Császárunk.
Így nem a' Virtust, hanem a' Vétkeket követjük, nem nem a' Szt, hanem a' bü,
jelségnek és tobzódásnak Mesterét Epicurust. — Nunquam tam bene cum
rebus humanis Actum est, ut optima plurimis placuerint. Mát. 7: 14. 15. Luk. 12: 32.

IV. Semmi tudván azt, kinek hittünk, 2. Tim. 1: 11. 12. kinek az ő evangeliomi na-
gyobb e világnak barátságánál; és meg-gondolván, hogy mi Mennyei Polgárok va-
gyunk, Phil. 3: 20. És az Istennek minden Szentivel, és a sok ezer Angyalokkal
van a mi társalkodásunk, Zsid. 12: 22. 23. ugy kell járnunk, hogy azoknak a'ból,
dogoknak társaságokban meg-maradhassunk. — Tudom azt, hogy sokan le-
tellenek gondolyák lenni az olyan Hitet, mellyet az Irásokból meg-magyará-
zunk, és ihivel Keresztyének vélik lenni, semminéq nem is igyekeznek annak
meg-perzésében, — Miképpen a'ki magával el-hiteti, hogy igen sok kárt fog
vallani a' Kereskedésében, és semmi haszrnot nem talál; mert vagy Tolvajok-
tól meg-fosztatik; vagy egyéb Akadályba találkozik; Ez illyen biztet hogy a' Ke-
reskedésnek, és azzal semmit nem költ, sem fárad; ellenben, a' kinek nagy
reménysége és bizodalma van, hogy az Akadályokat meg-győzheti, el-indul, és
szerencsés dolgához lat, és minden terhes bajos Akadályokkan által-verekedik;
Illyen ereje van a' Keresztyén-Lendeletben-is a' Hitnek! — A' Zsidó
Irnak el-hitték, hogy a' tiszteségesebb Tudományhoz jut Tatnak, Ezekért éjjel na-
pot egybe-tészlenek, ehezdnek, ponyvázoznak, hevet, hideget szenvednek, türnek,
hogy Tudományt szerezhessenek.. Látod, mely haszrnos Azoknak-is az Hit!
Hát a' Vitézek mit nem tselekesznek a' Prédáért? Mennyit vigyáznak éjjel és
nappal a' Vadászok egy nyúl haszonért? Mind ezeket az Hit tselekezi. Mely ha
olyan erős a' kis szívben van, az örök Életnek szeretésében, bizony nem kevesebb erőt ád, a'
Lélekkel azért előben tenéked-is hinned, hogy mindent vigher-viden Istenek segitsége
által, melyből az Isten ád Tenéked kinek az ő Igéjének szerént, mint ide fel-sőlből
a' Sz. Lélekről, meg-tanilóz. Azután semmit-is nem napolván, sem nem Talpat,
vén, kezdj hozzá, és vetkezzél-ki mind azokból, valamelyek tégedet az Idvesség-
nek útjában meg-akadályoztatnának. Azt mondja Krisztus Urunk: Az Istennek
semmi nem lehetetlen. Mát. 17: 20. Márk. 9: 23. az az: A'ki hiszen, valami jó, és
idvességes, az Isten akaratja szerént való, annak végbe-vitelére, elégséges
erőt fogadhatsz Istentől.—

V. Vagy van, hogy az Isten az Apostolokenak a' Tsuda-tételekre nagyobb e-
rőt ado, mint minékünk; mert miképpen hogy sem Jézus, sem Evangelio-
mának Szerzői, sem Keresztelő János Tsudákat nem tselekedtenek, mivelhogy a' Mo-
dus Szentségek immár eléggé meg-erősíttetett volla Tsuda-tételek által;

Ugy miképpen-is most nem szükséges a' Tsuda-tétel, az Evangeliomi Tudo-
mány, és Vallásunk' Igazságának bizonyitására; mert az eléggé meg-világo-
sitatott az Apostolokkal Irásiban, és confirmáltatott-is bőségesen. —
Ephesiusi azt mondja Jon. 1. Haeres 48. hogy az Isten immár bé-pefe-
lelte az Ecclesiát, és bé-töltötte azt Tsudákkal —
Et Gregorius Homil. 29. in Evang. Hogy az Hitben nevekednék a' Sokaság
azt tselekedettel kell vala táplálni; mert mükis mikoron fát plántálunk, mind
addig öntözzük, mig a' földben meg-gyökeredzik, és vastagodik, aztán nem
szükséges öntözni. — Ugyan-is, mert a' Keresztyén' Tudománya olly' Tudo-
mány, hogy annak Tsuda előtte, még a' közönséges tennivalót Isten iránt való bá-
torság és Istenfélelem-is szükséges Sokszor, Argumentumot Példákat. — Hanem ki,
vántatott a' Pogányoknál a' Tsuda-tétel, hanem csak a' Zsidóknál. 1. Tsudát: 22.
kinek az Isten ki Tsuda-tételekkel sokszor vala Prófétáikat küldeni, mikoron va-
lami új, és hallatlan dologra akarta őket inditani. — De mivel a' Keresz-
tyének Sz. Irásokon kivül olyan Istent hisznek, melyre ismérődik a' Keresz-
tyén Értelem, és Elme; — Ne tsigyeket és Bolondnak, — Hóltaknak könyörögnek,
igen nagy Tsuda leszne, ha az illyeneket a' Zsidókkal, vagy egyéb Pogányok
nélkül valókkal el-hitetnék. —
A' Keresztyéneknek végen gyakázatúl tulajdonitotta mind azon Hitől parad
Julianus, mind egyéb Pogányok, hogy Tsudákat nem tselekedtenének, mint régen
az Apostolok. — De ugy felel-meg nékiek Augustinus: Sopem quidem dicere
necessaria fuisse Prodigia, priusquam crederetur Mundus: sed hoc, ut crederetur
Mundus. Quisquis adhuc Prodigia ad hoc, ut credat, inquirit, magnum
est ipse Prodigium, qui Mundo credente, non credit. — Ugyan-is, ha Ke-
resztyénségünk kárba jönne a' Tsuda-tétel, és nem lenne semmi fogantyúja, ha mind ed-
napig-is tartana. — Nem is lenne különbség az Hitben a' jók és gonoszok
között, ha hinnék azt, a' mit szemekkel látnának. — Most azért a' Tsuda-téte-
lek semminéq nem kellenek, és azokból nem is tetszik-meg, ha vagyon a' mi-
nekünk igaz Tudományunk, vagy nincs, a' kik Tsudát tésznek; mert sokkal meg-
értők hogy még az Isten is Prófétáknak tselekedett Tsudákat. —
Auctor quaestionum ad Orthodoxos Quaest. 5. azt mondja: Hogyha a'
Tsuda-tétel az igaz Vallásnak bizonyos jele és bélyege volna, sokan Urunk
nem itélnék volna elétrutaknak az ő vélle való maradásra azokat, kik
azt fogják mondani: Uram! nem a te Nevedben prófétáltunk-é? Mát. 7: 21. 22.

Mely

Mely Locust magyarázván Maldonátus Jézsuita, azt mondja: hogy még Judáés, nak-is adatott hatalom a' Csuda-tételekre. Mát. 10: 1. Luk. 10. Sául. mikor az Ur tőlle el-távozott volna, akkor-is prófétále. 1. Sám. 19. Bálám igazat jövendölt. — A' Szamár-is próféta. Num. 22: 18. — Ezután azt irja: hogy sok Csuda-tételeket ir-meg Antichristus, és mások, melyeket a' Hareticusok miveltek. — Cyprianus: Nam et prophetare, et Daemonia excludere, et Virtutes in magnas in Seculo facere, sublimis itaq; et admirabilis res est; non tamen regnum Cœleste consequitur, quisquis in hoc invenitur, nisi recti et justi itineris observatione graditur.

VI. De hogy vitéznek-térjünk arra az Útra, melynek Ereje és hatalma van arra, hogy mindent véghez-vihessünk, valamit kiván az Isten mi tőllünk, kinek Ereje mindenekre minket-ünk ajándékozott, mellyek az Életre, és az Istenhez szólgálatra valók. 2. Péter. 1: 3. Nem-is hagy-el minket, ha mi el-nem-hadjuk Őtet. 1. Péter. 1: 5. Azért ifjak hidjünk valóban az Ur A. Szövetségben, ki azt parancsolya, hogy tagadjuk-meg minden magunkat, kétség nélkül meg-győzhetjük e' Világot. 1. Ján. 5: 5. Kinek oda az. a'ki meg-győzi e' Világot, hanem a'ki hiszi, hogy Ie Jézus Istennek Fia. — Jobban is így szólt: Ez az Istenhez Szeretet, hogy az ő Parancsolatit megtartsuk, és az ő Parancsolatai nem nehezek; mert valaki Istentől született, meggyőzi e' Világot, és a' diadalom, mely meg-győzi e' Világot, t. i. a' ti Hiteteket. — Ugyan-is, a'ki Hittel, és nagy örömmel, jó vedvel és nagy bátorsággal fog dolgához, ruhának jutalmát veszi, azt könnyen véghez-viszi, és ugyan dicsekedik benne, ha szintén szárt, vagy nyavalyát szenved-is. — Lásd miként dicsekedik Szent Pál e. Cor. 4: 4-7-8. 2. Cor. 11: 21-25. Mennyeket szenvedtenek az Apostolok, noha örökszintén olyan Erőtelenek voltanak, mint mi. Lásd e. Cor. 4: 7-8. Látod-é, hogy az Apostolok az ő Cserépedés hasonló erőtlen Testekben-is mind végig-vitték, a' mit az Isten kivánt ő tőllök, azt pedig a' jutalom-ért örömest szenvedték. Róm. 5: 2. Mindent meg-szenvedtek Testem (: úgy mond Sz. Pál Apostol:) a' Spiritus által, ki Engemet meg-erősít. Fil. 4: 12. 13. Ephes. 3: 20. 1. Cor. 6: 19. 2. Cor. 9: 8.

VII. De hogy a' Szenvedésünket olyan nehéznek ne tartsuk, Címeze nem egyébb az Orra, hanem Ur, hogy magunkat felette igen szeressük. Azt mondja Plátó: hogy az Embert a' maga felett-való szeretet meg-vakitsa, és az Igazságot magának utánna ásatni készti. — Azért Cső Uruk mint Való Mester, ki akarván azt a' magunk szeretetit óltani; mert valaki ez improbus hic Amor est; azt mondja Sz. Máténál Cap. 10: 39. Hogy a' ki meg-tartya az ő Életét, el-veszti azt. — Mellyel azt jelenti: hogy valaki azt ítéli, hogy magát s Életét meg-tart-

meg-tartsa, meg-tagadván a' Jézusnak, és a' Cső kedvéért az Halált fel-nem-vallallya, az az Ember valóban életét s Lelkét el-veszti. — Fel-kell azért magunkban temünk, hogy magunkat félettébb ne szeressük; mert magunkat azzal a' szeretettel meg-fölljük. Lásd Mát. 16: 24. 25. 26.

De Mondanád: Nehéz dolog az Embernek önmön magát meg-győzni? — Ugy van! De tudod-é, mely nagy és nehéz dolgokat viszünk-végben nagy vonakodással? Ha pedig a' jutalom igen nagy, — A' Cső azt kívánnya, hogy tagadjuk-meg mi magunkat. Mát. 16: 24. és hogy semmit a' Cső Törvénnye ellen ne tselekedjünk, a' mit kivánunk, javallunk, a' miben gyönyörködni szeretünk. — Nem parancsol lehetetlen dolgot; mert még a' bűnös életű Embert-is meg-türközteti, hogy magát Szólgája előtt-is bűnös kívánságát nem viszi-végbe. — Az Isten semmi-ért nem szeretheti-e? — Ha a' Bíró parancsollya, hogy tselekedjél fel Áldozatról, mikor készülsz vétket vágy fel-kelni? — Az Istennek parancsolatjára olyat nem tselekedhetnél-e? Látod-é, mely igen álnok vágy az Istennek titkaiban! Hogyha valamely Barátod egy nyájas beszédű tekintetes parázna Asszonyi állatot akarna, mert igen szeretné, a' ki szemeit fel-kelyen, és szemeivel vólna, nem arra intenéd-é, hogy távozzék tőlle? Igen-is arra! Mát. 5: 29. Mit-hát azt mondanád, hogy nem távoznál-el tőlle, mert igen szereti, és hittel kötelezted abba magát. — Nem szenvedtetnéd-é, hogy magát öltalmazza, mert igen nagy bolondságig egy kis örömmel hóltig való szomorúságot, vagy fájdalmas és örökös halált szenvedni? Ugy ítélem, hogy szenvednéd, és hasonlóképpen el-tsellés bolondságából el-nem-vedernéd, hogy szenvedjen magának el-vesztéből, és kárhozatjára vagy veszélyre miltónak ítélnéd. — Mert még a' Halak-is, Farkasok, Róka-k és Madarak azért mint cselekszenek; de szenvednek azt, hol veszedelmeket érzik.

Térj immár magadra: A' Szent szintén olyan, mint egy Tiszta szemtelen parázna Asszonyi-állat. Jud. v. 7. Példa. 7. mely az Embert gyönyörködtetvén, és bűnözni Asszonyi-állat. Jud. v. 7. Példa. 7. mely az Embert gyönyörködtetvén, és bűnözni alatvaló, magához vagyollya, vétkezre indítya, a' vétekből fel-kelni nem hagyja, mind addig, miglen a' Lelket meg-nem-öli; mert halljad, mint tégedet az igazán szerető Igazság. A' bűnnek Zsoldja az Halál. Róm. 6: 23. E' mellett makatlan gatya, hogy semmi nagyobb, és halálosabb Ellenvége mintsen az Embernek, mint a' maga teste, mely ha Szeplőzed borsátod, mind addig tsavarodik a' Lélek ellen, miglen halálát szerez annak. Gal. 5: 17. Róm. 8: 12. 13. Úgy van, hogy valóban az Ember a' maga Testét nem gyülöli. Eph. 5: 29. hanem inkább neveli, és táplálya azt. De miképpen az Atya gyülöli az ő Fiát, a' kit szeret, és a' kinek el-halgatja szinte

szinalanyságát. Péld. 18: 24. Ír miképen magunkat szeretvén inkább, mint az Ur Krisztust, elveszünk. Mát. 10: 39. Péld. 29: 24. Úgy testünket is fényiteis nél-kül szeretvén, és zabola nélkül tartván, nem igaz szeretettel szeretjük, hanem in-kább az utólsó napra mind amaz, mind a' Lélekenek veszedelmet szerzvén.—

Végre ezzében azért az háládatlan Szent, hogy a' Lélek nem veszedelmét, ha-nem jóllétét és örökét kivánnya a' Szentek, mikoron Őtet feddi, dorgállya, sa-nyargattya, és az ő kivánságiban, parantsiban és tanitásiban elő-menni nem hadja. Lásd Róm. 8: 23. Péd. II: 55. 1. Kor. 6: 13. 14. és 15: 42. Luk. 21: 28. Ephes. 1: 14. és 4: 30. Úgy van, hogy nem lehet a' Szentet meg-halálozitani, és bizni fájdalom nélkül; de a' mint mondják: Ut Corpus vedimus sine rum patiris, sic igne. Mikor a' Tüze érzi valamelly is fagyot, el-pusztad a' tüzet és a' fától, hogy az egész Szent meg-tartassék. Miért nem szeretnéd azont a' Szentnek és Lélekét tellyes Váltságáért és meg-maradásáért? Bizony azt kell szeretni, a' mit arra Pál tanitásával: Quid agas, mi ut te ipsum vedimas, quam quae mihimo? si nequeas paululo, at quaeki queas, et ne te afflictes. Azaz: Váltsd-meg Életedet, ha ke-véssel meg-válthatod, ha kevéssel nem többel, ha úgy sem, vallamennyivel lehet, és sóvárgásod-al magadról a' Lélekenek győzelmét.—

Seneca Epist. 54. mondotta: Hanyd-el tőlled azokat, vallamellyek gátolnak a' te Lelkedet, mellyeket ha külömben magadból ki-nem-tépsz Testről, azokkal még a' Lé-lek is ki-veletek-Paggatnod.— Bizony nem volna e' Világi Bölcseknek, hanem a' Krisz-tusnak parantsolatja is az. Mát. 5: 29. Lásd, és olvasd-meg.— Ez a' Krisztus' szavaiból, hogy a' testi kivánságoktól és kivánságoktól meg-kell magunkat bal-maznunk, és ha a' külömben nem lehet meg, szemünket is ki-kell vájnunk, mint egy Hétkuciabili éktelenséget, ki Orczájának börét könnyeivel le-paggatván, magát meg-vititotta, hogy az Asszonyi-állatoktól bújasvágra ne gerjedjen Testünk.—

Annoenitus magát meg-vaeitotta, mivelhogy bújaskivánságnélkül Asszonyi-állatra nem tekintett valá.— Léó első Római Pápa, midőn az Ország ostro-ván, egy Asszonynak rajtjtana, és az ő kezét meg-rovsolta volna, Léó magát bújaskigyá való indulatját vévén ezzében, jobb kezét magának el-vágatta. Harom közép en egy Angliai Fő-Pap, ki St. Márk Evangéliomát után szokott szeretett vala, maga Penétt ki-tollyatá, midőn Penetnek kézére által bújas-ságra való gerjedezését érzette volna.—

Origenes magát meg-herélette vala, olvasván amaz Irást: Boldo-gok azok, a'kik az Isten Országáért magokat meg-herélteték.— Miért nem gyelekedhetnék meg ennél kisebb dolgok az Isten Országáért a' Keresztyén Ember?

mert

mert csak a' kivántatik, hogy a' Szentnek gonosz indulatit fojtva-meg.—

Tertullianus Apologet. Democritus meg-vakitván önnön magát, hogy az Asszonyokra vétek nélkül nem nézhetne, és igen nehezen állana-meg, hogy ki-világságának ne engedne, Mértékletességének Allegóriára lett ezzel az Orvossággal-At Christianus Salvis Oculis foeminam videt, Animo adversus libidinem Ca-cus est. A' Kér. Ember pedig épp Semmel-is néz az Asszonyi állatra; de az ő Lelkét a' bújasvág ellen meg-vakitja.— Ugy kell azért kordoznunk és viselnünk a' Szentet, mely a' mint Seneca mondja: Citó rebellat, hamar pártot üt a' Lélek ellen, mint a' fel rugó Szamárt, vagy Lovat, mely Gazdája ellen felemeli lá-bát, ha csak hirtelly a' kénnyén tartya, és ottan-ottan ehreggel, ostorral ke-ményen nem tanitja és fenyetetja.— Ez egy dologban követjük Cajus Cáli-gulát, és Szultán Mahumetet.— Caligula, a'mint Suetonius irja felole, valamennyiszer az ő Agyasát ölelgette, igy szólott ő nékie: Sam bona Cervix simul ac jugulera, demestur. és Illyen pipe, és jó Nyak; de mikelyt parantsolom, le-viteink. Igy szokta vala még a' Bene-vadhat hasonló Császár. és Se-levégének nyakát ölelgetni.— — Szultán Mahumet pedig, mikor Constan-tinápolyt meg-vette volna, a' kabvágásra erett Népek közöl találtatek egy pipe ékes termetü v tekintetü Szépé nevü Leányzó, kit a' Vitézek nime-jérant vivének Szultán Hoz, ki amyéra meg-kedvelle azt, hogy annak Ke-véjért egynehány Országok minden külsö dolgait és Kormányait le-hagyá; mely dologért midőn Ötet Muzsulmán Dorgálná, és minden Vitézek előtt gyalázatnak, Szultán Mahumet nagy szeretö Népet gyüjte-egyben, Szépé, kit igen szeret vala, szépen és pipen fel-öltöztetö, az egész Nép eláben vive, és meg-állatá, Lés minek utánna a' Nép előtt a' Leánynak szépségét mutogatta, v bevszédével igen meg-dicsérte volna; hogy az egész Sereg előtt meg-bizonyitsa, hogy minden testi indulatitól, midőn a-karna az Ember, könnyen meg-válhatnek, a' Leánynak hajat megfogván, a' Sereg előtt a' maga Kezével fejét vette;—Kegyetlen Cselekedet volt, és Istentelenséggel gyülkolt orvosolta Testének gonosz indulatyát.— De Pintén úgy kellene tenned te is, testi gonosz kivánságaidat meg-ölni.—

Az Abrahámnak is Példája meg-mutatja, ki épp úgy-egyik Épp vala meg áldozni Istennek, hogy illyen kedvezés nélkül való szeretettel szeressük-e Istent, mint a' Szentnek bújas indulatit meg-zabolázzuk, v meg-fojtsuk.— Tenni, és imyát kell adni; de hatobzódni kivánkozik, kejtvel

Ms. 0494

Unitárius ének-
gyüjtemény

Kl. 106.

hogy az
hogy ki-
ossággal.—
dinem Cæ-
ca; de az
is viselnünk
t a Lélek
felemeli lá-
orral ke-
jus Cáli-
nja felöle,
a Cérvix
cantsolom,
ár-ts Je-
Constán-
láltaték
tézek mind-
mar ked-
léseit le-
den Vitézek
e-égyben,
ez Kép-
éánynak
az egész
mikor a-
egyogván,
kedet vólt,
attyát.—
lni.—
ess vala
énys éggel
k, s meg-
kejtsd el
tollo

tsiratlanságát. Példa. 18: 24. Ő miképpen magunkat féretven inkább, mint az Ur Keivetnit, dvezzünk. Mát. 10: 29. Példa. 29: 24. Úgy testünket is fenyítsük nélkül féretven, és zabola nélkül tartván, nem igaz féretttel féretsük, hanem inkább az utóbbi napra mind amaz, mind a' Lélekenek veszedelmet szorgalmatoskodjuk.—

Végre ezzében azért az hálátlan Test, hogy a' Lélek nem veszedelmét, hanem jóvát és örömét kivánnya a' Testnek, mikoron Őtet feddi, dorgállya, sanyargattya, és az ő kivánságiban, fándékiban és tanátsiban elő-menni nem hadja. Lásd Róm. 8: 23. Péd. 11: 23. 1. Kor. 6: 13. 14. és 15: 42. Luk. 21: 28. Ephes. 1: 14. és 4: 30. Úgy van, hogy nem lehet a' Testet meg-halálozitani, és bizni fájdalom nélkül; de a' mint mondják: Ut Corpus vedimus fervum patiemur, sic ignem: Mikor a' Féne ízzi valamellyik fagodat, el-fehéredsz a' tüzet és a' fájdalmat, hogy az egészet Testet meg-tartsa pik. Miért nem tselekedsz azont a' Testnek és lélekednek tellyes Válfságáért és meg-maradásáért? Bizony azt kell tselekedni, a' mit azon Bölts tanátsol: Quid agas, nisi ut te ipsum vedimas, quam quaeas minimo? et nequaquam paululo, at quanti queas, et ne te afflictes. Az az: Válsd-meg Életedet, ha kell, vépel meg-váltsatod, ha kevépel nem, többel, ha úgy sem, valamennyivel lehet, és fárattsd-el magadtól sa Lélekenek gyötrelmét.—

Seneca Epist. 54. mondotta: Hányd-el tőled azokat, valamellyek gyötrik a' te Lelkedet, mellyeket ha külömben magadból ki-nem-tépsz Testnél, azokkal még a' Sírba is veded ki-vetkezik. Paggatnod.— Bizony nem vagy e' Világi Bölts ezek; hanem a' Keresztnak parancsolatja-is az. Mát. 5: 29. Lásd, és olvasd-meg.— Ez a' Példából azaratjd, hogy a' testi kívánságoktól és kivánságoktól meg-kell magunkat tsalnunk, és ha a' külömben nem lehet meg, rendünket is ki-kell-vájnunk, mint egy Hétkuriabéli Ifjú tselekedett, ki Orrájának bőrét körmeivel le-paggatván, magát meg-szitította, hogy az Asszonyi-állatoktól bújavágra ne gerjedjen tellyesen.—

Amoeritus magát meg-vakította, mivelhogy bújakivánnságra nálunk Asszonyi állatra nem terjedhet vala.— Leó elsö Római Pápa, midön az Ivyát ostromván, egy Asszonynak nyújtaná, és az ő kezét meg-rúzsolta volna, Leó magát bújaságra való indulatját vévén észrében, jobb kezét magának el-vágatta. Hasonlóképpen egy Angliai Fő-Pap, ki St. Márk Evangéliomát uránkozott kezett vala, magát Pemét ki-tollyatá, midön Pemének kézére által bújaságra való gerjedezését érzette volna.—

Origenes-is magát meg-herélteté vala, olvasván amaz Irást: Boldogok azok, akik az Isten Országáért magokat meg-herélték.— Miért nem tselekedhetnék meg emiél kifiebb dolgot az Istenért, Erejéből a' Szerető Ember!

mert csak a' kivántatik, hogy a' Testnek gonosz indulatit fojtva-meg.—

Tertullianus Apologet. Democritus meg-vakitván önnön magát, hogy az Asszonyokra vétek nélkül nem nézhetne, és igen nehezen állana-meg, hogy ki-vánságának ne engedne, Mértéletes Jégének Mestere lett ezzel az Orvossággal.— At Christianus Fabius Oculis fáminam videt, animo adversus libidinem Caelum est. A' Kér. Ember pedig ép Pennel-is réá néz az Asszonyi állatra; de az ő Lelkét a' bújavág ellen meg-vakitja.— Ugy kell azért hordoznunk és viselnünk a' Testet, mely a' mint Seneca mondja: Citó rebellat, hamar pártot üt a' Lélek ellen, mint a' fel rugó Szamárt, vagy Lovat, mely Gazdája ellen felemeli lábát, ha csak hitlallyá. v kénnyen tartya, és ottan-ottan ehvéggel, ostorral nem tanitja v fúsztatja.— Ez egy dologban követnünk Caius Caligulát, és Szultán Mahumetet.— Caligula, a' mint Suetonius irja felole, valamennyiszer az ő Agyasát ölelgette, igy szólott ő nékie: Iam bona Cervix simul ac jusserо, demetur. v. Illyen szép, és jó Nyak; de mihelyt parancsolom, le-vétetik. Igy szokta vala még a' Bene-vadhoz hasonló Országán. és Testének gyönyörüségét ölelgetni.— — Szultán Mahumet pedig, mikor Constantinápolyt meg-vette volna, a' kabságra esett Népek közöl találtatek egy szép ékes termetü v tekintetü Szépé nevü Leányzó, kit a' Vitézek nagy jóvást vivének Szultánhoz, ki amyéra meg-kedvelte azt, hogy annak szép vejéért egynehány Országokat minden szüksö dolgait és Kadtsi-feleségeit ta-lagzá: Mely dologért midön Őket Murzsipa Udvarába, és minden Vitézek előtt gyalázatnak, Szultán Mahumet nagy sereg Népet gyüjte-egyben, Szépé, kit igen szépet vala, szépen és szépen fel-öltöztetvén, az egész Nép eleiben vivé, és meg-állatá. Ki mikor utánna a' Nép előtt a' Leánynak szépségét mutogatta, v bevezédével igen meg-dicsérte volna; hogy az egész Sereg előtt meg-bizonyitaná, hogy minden testi indulatiról, mikor akarna az Ember, könnyen meg-válhatnék, a' Leánynak hajat megfogván, a' Sereg előtt a' maga Kezével fejét vette;— Régyetlen Tselekedet volt, és Istentelenséggel, gyilkossággal ocsudolta Testének gonosz indulatjait.— De szintén úgy kellene tenned te is testi gonosz kivánságaidat meg-ölni.—

Az Abrahámnak-is példája meg-mutatja, ki egyetlen-egy fia vala meg-áldozni Istennek, hogy illyen kedvesen nélkül való keménységgel kellene minékünk-is a' Testnek búja indulatit meg-zabolázunk, v meg-fojtanunk.— Tenni, és imya kell adni; de hatalmat kivánkozik, vejed-el

Hétfői Elmélkedés: Az Eleven Hitről.

tölle az ő Lelkeit, hogy ne vigasztalódjon a' Lélek ellen.— Haragszol? De a' Lélek Szabolája légyen a' te hatalmadban, hogy ne ok nélkül, s ne mód nélkül, s ne tovább haragudjál a' Napnak el-nyugvásánál.— Szorgalmatoskodol? hogy légyen mivel élhessél. Szükség az; de egy a' Szükségesebb, légy készséggel, hogy kiirtsd az Igaz-ért mindenkor le-vaszhasad a' te tetszetedet ám' tellyed emészthető hajlandalmi Szorgalmatosságodat.— Sánkodol? Nem lehet e' Sivalomnak Volgyében a' nélkül; de a' bánatot győzd-meg lelki vigassággal. Ne-is amyira bánkodjál, vagy nyavalyádon, vagy károdon, mint azon te vétkeztél, és az Istent háládatlanul magad ellen indítottad.— Voluptatem praecipui exturba, et invisipinas habe. Lactantius mondá, quos Philectas Egyiptü vocabat, in hoc enim nos (amplectuntur, ut strangulent. Seneca Epist. 51. D. Töképpen a' testi gyönyörüségektől mentsd-meg magadat, és tekd-el azoktat te tőlled, mint valami tsokolló Polyajokat, kik Judás módjára akárt tsokolgatnak, hogy el-árulhassanak, rabságba essenek, és meg-fojtsanak. Ha illyenekkel tsalkodunk, igy lészünk állandók, és próbáltatunk az Hitben. Col. 1: 22. 2. Cor. 13: 5. Róm. 16: 10. és 14: 18. 1. Cor. 11: 19. 2. Cor. 10: 18. Dan. 1: 12.

VIII. Az állandó Hit pedig a' Jó-tselekedetekben meg-nem-fárad. Gal. 6: 9. és az Istennek útaiban meg-nem-áll; hanem ebből-ebbé mágyen; miképpen amaz jó Hadi Vitézek, kik valamig Ellenségeinket meg-nem-hódoltattyák, minden ebbéli jeles Vitézségeket semminek tartyák, mint Julius Tzézárt, mikor reputans actum dum quid fa-, peregret agendum. Illyen Vitéz volt, s igy is vitézkedett Sz. Pál. Rom. 9: 27. 28. VI. Phil. 3: 4. Egy dolog van, ugy mond, azokat, a' mellyek hátam megett vagynak el-felejtem, azokra pedig ügyekezvén, a' mellyek elöttt vagynak, a' Czél felé futok, az Istennek a' J. Zelestiumban való Mennyei hivatalának el-vételére.—

IX. Ez illyen Hit bizonnyára, miképen hogy nem mindenkié e. Thes. 3: 2. mert nem mindenek ielesedik azokat, mellyeket ez az élő és eleven Hit kiván; úgy az hol van, igen nagy Csudákat tselekszik, mert a' bünben meg-hólttat meg-elevenitti, a' meg-vasziló Lelket meg-világositja, a' vétkedelmes utakon, a' sok nyavalyák és nyomorusságok között örömet, bátorságot és bé-reségeet vigasztalásait szerez; az hitetlent meg-igazitja, és több Cse-lekedetes hasonló dolgokat vészen-véghez a' bennünk.—

X. Minthogy pedig az illyen eleven Hit nem Emberi Erőtől való ha-nem Istennek ajándéka. Eph. 2: 8. mert azt, az Isten öltötte belénk, nem valami Philosophusoknak találmányok és tanitások által; hanem az ő Sz. Fiának tanitásában, halálában, és fel-támadásában, és az ő igéretéb meg-mutat-

tott hozzánk való ki-mondhatatlan szerelme által. Joh. 6: 16. Phil. 1: 29. 1. Pet. 1: 18 = 21. 25. Ezekáért mélto, igen mélto, és illendő dolog, hogy a' mi Urunk Istenünknek szüntelen imádkozzunk, hogy a' mi Hitünk ne nevekedgyék és meg-bizhassunk benne.— Ezek szerint, minden Nap meg-próbálván, ha van-e igaz Hitünk, minek előtte Ágyunkban le-feküdnénk a' Sz. Pál intése szerint 1. Cor. 11: 28. 31. Gal. 6: 4. 1. Cor. 9: 21. Jóle. 16: 1. számot vévén magunkról, mint járunk el az Istennek dolgaiban, mint valami Sáfárok. Luc. 16. azután a' lég-világ szivbéli tökéletes elmélkedéssel illyen módon könyörögjünk:

Estvéli Könyörgés.

Örök Mindenható, igaz és áldott Isten! Mi Urunk J. Krisztusnak di-csőséges Sz. Atyja! Ki azt parantsoltad, hogy a' setétségből világosság légyen, és a' fényes Napot munkára, a' szegény bünös Népeid, kiket Sz. Fiad ál-tal Atyai gondviseléseid alá fogadtál, mostan-is Estvéle áldozat helyett a' te Színedelek előtte meg-jelentünk, és a' földnek porsáiglan magunkat meg-alázván, hitbéli örömmel áldjuk és fel-magasztallyuk dicsőséges nagy Nevedet, hogy minket E' mái napon is tellyes Életünkben minden kellő Segedet, mert végtelen a' te mi hozzánk való jóvoltod és szegény Népe-Te vóltál Uram a' mi gondviselő Atyánk Pálétsünktől fogva, és az Is Mennyei világosságod által tanitsz világosságot.— Te adtad minékünk a' te idvezitő Evangyéliumodat, te öltöztad mi bélénk az igaz Hitet, mely által min-den nyavalyáink és háborusságink közt vigasztallyuk minket.— Dölled a' ugyan néha meg-ostorozál, és bünéinkért meg-látogattál; mindazonál-tal azt-is nem hagyod-el a' haragodból, hanem Szeretetedből fakadó szedtel mi velünk, hogy az el-fajult és meg-vetett világgal együtt ne el-ne-vesszünk; hanem hogy a' bünnek mély álmából fel-serkenvén, a' te Félelmedben szegyenjen. Igazán, és mértékletesen élnénk e' jelen-való Világban.— Nem vetted-el Uram volta-is mi tőllünk az Atyai szivet, nem hagytál minket orvos félett sirni-ketni, hanem még a' te

Lábra

Hétfőn Estve mondandó Könyörgés.

látogatásid között-is mü véánk reggel Jennel tekintetél, és a te meg-szerzedett Népednek vigasztalását küldötted.— Fel-riáltottunk te hozzád, és meg-szabaditottál; mert hozzád vagy Uram a' törvedelmes szivünkhez, és meg-tartod a' meg-szeretedett Lelkeket.— Boldog Ember, a' ki te benned bizik Uram! mert semmi fogyatkozásban nem lészen a' Tégedet félőknek.— De mü igen vétkeztünk Oh Uram! és sok bününkkel a' te haragodat meg-érdemlettük; mégis jóllétet magunkat a' Te Parancsolatod alá adtuk, és Kegyelmedet a' Te Szent Fiadnak Szerelme alá be-vettük; de mind e' mai Napiglan-is Te hozzád igazán meg-nem-tértünk.— Róla Tégedet Atyánknak esmértünk, és hivtunk; de mü sem igazán Tégedet nem szerettünk, sem Lelkünket erősen te hozzád nem vettük, sem a' mint mi tőlünk kivántad tégedet nem tiszteltünk, és nem féltünk.— Paranczolatidra és Szent életre hivál-is válaszoltál minket; de mü mind ez ideiglen a' Te hivatalodat meg-nevettük, semminek állitottuk, gyakran vóltak a' mi lábaink a' Vér-ontásra, és nem tudtuk a' békeségnek Útát.— Álnokság vólt a' mi szivünkben, Kárálmazás Ajjunkban, Bujaság és Fajtalanság Életünkben, és nem vólt semmi tselekedetünkben Istent félelem.—

De Te oh mi kegyes Könyörülő Istenünk és Atyánk! minek Irgalmasságra fellyül-múlya a' magad Egeszet, jólleht átokra vagyunk méltóbbak, hogy sem mint Irgalmasságodra; mert a' Te dolgaidat szakadul tselekedtük, és a' Te Népednek szégyenükre az idegen Népeknek Okot szolgáltattunk; - Minda-zonáltal könyörgünk Uram Istenünk a' Te Szent Fiadnak Sebeiért, kedvesek a' Te Népednek lenni, sajánold, nyissad ki a' Te Fiad által mind ez ideig kedvetlen mineánk; Mert ha a' mi büneinket meg-tartandod Uram, kitsoda maradhat-meg körülünk! De te nállad vagyon a' Kegyelem, hogy mindenektől tiszteltessél.— Meg vallyuk Uram, hogy vétkeztünk ~~a' mi Atyánkkal~~, és álnokságot tselekedtünk; de Te bünöknek vagyunk-is, igazaknak Te Népeid vagyunk, és csak Te benned bizik a' mi Lelkünk; hogy meg-ne-~~[illegible]~~ Légy kegyelmes azokáért a' mi sok büneinkenek, mellyekkel Tégedet tallyuk Életünkben kitetlenül meg-bántottunk, és mentsd-meg Lelkeinket a' Kárhozástól, mellyet a' mi büneink miatt hábor-gathatnak minket; mert Te vagy a' mi szabadító Istenünk, minden Nyomorú-ságinkban Tégedet várunk.— Ezeredért Uram, az Éjjeli nagy lételi bizo-dalommal csak a' Te Atyai óltalmad, és Sz. Fondvitelésed alá ajánlyuk minden Szükségünket, minen magunkat, és Felebaráti-nkat, Vigyázzanak a'

Keddi 1. Elmélkedés.

a' Te Szémeid mi érettünk, és Szent Angyalid által óltalmazz minket Lelkünkben és Testünkben evhető minden veszedelmektől.— Őrizz Uram minket minden tolvajtól, nehéz betegségtől, hirtelen haláltól ~~és kárhoztatástól~~.— Adj örömet és vigasztalást a' mi Lelkünkben, hogy a' Te jövéltedből éjjeli nyugodalmunk Szendek és bátorságos légyen.— Felejtsd-el Uram Szent Fiadért mind eddig Tselekedett ~~tőled is nyilvánvaló~~ büneinket, hogy még a' mi nyugóvó Ágyunkban-is, és valamikor kívánod mi tőlünk tellyes hittel és bizodalommal tőled vett Lelkeinket Tenéked meg-adhassuk.— Engedj Uram! az holnapi Napra-is örvendetes fel-virradást mineánknak, hogy dolgunk-is lelki vigsággal, és világossággal Szent Nevedet magasztallyuk.— Tanits-meg minket a' Te igaz-ságodban egyenes Ösvényeden, hogy a' mi életünknek hátra maradó részét nagyobb szentségben és józanságban foglallyuk.— A' Szünetlen való Vigyázásra serkentsd-fel Uram minket, hogy élő Kútfőnknek világosodó Lámpájával mindenkoron készek légyünk a' mi Meg-váltó Urunk J. Krisztusunknak dicső séged el-jövetelére, hogy mü-is ő vélle együtt ama vég-nélkül való Örömben részesülvén, Tégedet mind örökké áldjunk és fel-magasztallyunk. Ámen!

KEDDI 1sö Elmélkedés.

Hogy a' Krisztusnak Törvényét Isten'-Szeretettel be-töltenünk nem lehetetlen.

1. Jóllehet Hétfőn Estve az Hitről Elmélkedvén, meg-értők, hogy semmi olly' nehéz dolog nintsen az Hitnek Tudományában, mellyet végképen-nem-vihet a' Rest. Ember az Istentől néki adatott Erő által; Mind azonáltal még-is tovább elmélkedjünk arról ma-is, hogy az Isten minékünk semmit-sem lehetetlen dolgot nem parancsolt; mert ha az úgy vólna; Miért igyekeznénk azon, hogy az Isten Törvényében törvélletesen járjunk? Kitsoda akarna az Emberek közül repülni, holott az Isten minékünk nehéz dolgot parancsolna? És vólna-é igasság, ha az Isten azt parancsolná minékünk, hogy repül-lyünk? — Ki tudná, hogy a' Jó Isten olyan Törvénnyel terhelne, mellyet sen-ki el-nem-viselhet? holott maga-is Krisztus Urunk kárhoztatja a' Sz. Irásban, hogy nehéz, és el-hordozhatatlan terhet vetnének az Emberek vállyaikra. Mát. 23: 4. Nehéz vólt ugyan a' Mózes' Törvénnyé, úgy hogy

a' Sz.

a' Sidók el-nem-hordozhattáik Act. 15:10. ’s nem könnyen, hanem nehezen hordozhattáik-el, annak sokasága és kitsiny jutalma miatt, mely volt vnsze e' világi boldogság. —— Szokása pedig az Írásnak, hogy a' mi nehéz, arról úgy szóll, mintha nem lehetne. mint Márk. 10:25. Luk. 18:7. Mát. 6: 24. és 9: 13. Ján. 6: 60. Cap. 7: 7. Cap. 12: 39. A' Sidók pedig a' Törvénynek nehézségit több terhekkel és Találmányokkal öregbitették. —

Plutárchus a' Sólon Törvénnyéről irván, azt mondja: hogy azt kell paránsolni a' Törvényben, a' mit mindenek végben-vihetnek, ’s azt az az igyis fő jósága a' Törvénynek, hogy Emberi Erő felett való abban nem parancsolnak. Mert az Isten, ha lehetetlen dólgot parancsolt volna, az ideigen Képeknek a' káromlásra okot adott volna. Kiknek az ő Törvény-tevő jók a' Képnek Erejéhez alkalmaztatták az ő Törvénnyeket; — De miképpen álhatnának-meg az Istennek Ítéletei? Mint lehetnének igazak az Istennek Ítéletei, ha a' Törvénynek, mellyet lehetetlen be-tölteni, általa-hágásáért minket kárhoztatna? Hogy azért az Istennek Cselekedetit vizsgálnunk, szentül kell gondolkodnunk, mint félyebb jelentőn, Isten' segitségével mutassuk meg rövideden, hogy nem adatott minékünk Erőnk felett való Törvény.

1. Krisztus Urunk Mát. 22: 37. 38. Ezt mondja mindennél nagyobbnak a' Törvényben: Szeresd a' Te Uradat Istenedet tellyes szivedből, tellyes Elmédből, tellyes erődből. Szeresd felebarátodat, mint te magadat. — E' két parancsolatban függ mind a' Törvény, mind a' Próféták. — Hogy azért ezt a' legnehezebb Parancsolatot az Ember be-tölthesse, meg-tettetik abból, mert szám a' mi szivünkhez, Lelkünkhez és Erőnkhez alkalmaztatik. — Ezt dolgot végzünk azért Szívünkben: Egyik ez: hogy az Istent szeressük Erőnk felett. Már pedig Erőnk szerint való dólgot nem vihetünk-e végbe? Mávis az: hogy Erőnket ki-terjesszük, valamennyivel lehet. Lehetetlenbe azért az, a' mi lehetségesnek? Szeretni az Istent a' Hypocrita-is, de nem annyira, a' mennyire lehet, mert szívében, és Lelkében álnokság van. Emél azért inkább kell szeretni az Istent, mely meg-lehet, szám valóban azt arszunk. Mát. 5: 48.

2. Ha még az Ó Testamentumbéli Törvény-is nem vólt lehetetlen a' betöltésre; mennyivel könnyebb az Új Testamentumnak Törvénye, mely több Ereje, és jutalmat ád? — Hallyad pedig mit mond Mózes. Deut. 30: 11. E' parancsolat, mellyet én parancsolok tenéked, nem titkolhatott-el te tőlled-

A' Sidóból így fordítja Munsterus: Nincsen titsdálatos képen te feletted (: lo niphleath hu mimecha :) nem rejtetett-el titsdálatos képpen te tőled. Azután: hanem felette közel van az Ige te hozzád, a' te szádban, és a' te szivedben, hogy tselekedjed azt. Meg-láttad, imé adtam tenéked élődben ma Életet, jót, ismét, halált és gonoszt. — Itt Mózes világosan jelenti, hogy nem lehetetlen a' Törvénynek be-töltésre, mert azt a' Sidók, a' mi nem lehet Emberi Erőtől, titsdálatosnak mondják, a' mi meg-lehet, nem titsdálatosnak. E' mellett, hogy tsupán tsak ők engedelmességre v. is. 17. 26. ha nem tselekedhetik vala azt, a' mit parancsol a' Törvény? Miért ompolná Élettel és halállal, hogy Engedelmesek légyenek? Miképpen lehetne, hogy olyan nagy Átkot mond azoknak, kik mind a' Törvényt be-nem-tellyesítik? Cap. 27. et 28.

Mondanád: Az Isten mindeneket bün alá rekesztett (: Sinekleisen :) hogy mindeneken könyörüllyön a' Krisztus által. Rom. 11: 32. —

E: Ezen Mondásnak nintsen itt helllye, mert a' Pál ott azt akarja jelenteni, hogy az Isten mind a' Sidók, mind a' Pogányok felöll úgy ítélt, hogy mind nyilvánságos bünösök. — Sinekleisen est conclusere, úgy mond Grotius, azaz: Mindeneket az Isten bünösségnek terni meg-győzött. Cap. 3: 9. 10. Gal. 3: 22.

Mondanád: Rom. 8: 2 Sz. Pál azt mondja: hogy lehetetlen vólt a' Mózes Törvénnye szerint az bünöl és halálról meg szabadúlni?

E: Nem úgy kell azt érteni, hogy tellyességgel Mindenekre lehetetlen való vólna, hanem a' testi életü Sidókra vólt csak lehetetlen; mert különben a' régi Szentek-is mind égig el-kárhoztattak, vagy Átok alá adattattanak vólna, follyvást itt-is (: alányatott Jó volt :) a' Törvénynek lehetetlenségétől fogva, azt, a' mi nehéz vólt a' Törvényben; mert nem adhat vala a' Törvény szívnek a' nehéz bünöktöl való szabadúlást. Rom. 13: 20. E' mellett a' jutalom is csak testi vala. Ezokáért a' Törvény a' szívnek indúlatit gerjesztvén, bünre nem ösztönözésre nyitt vala útat a' Vétkekben született Emberekre. Act. 13: 39. Rom 8: 5. 6. és 7: 7. 14. Ezokáért kijában való vólt a' Sidóknak dicsekedések abban, hogy ők a' Mózes' Törvénnyének tselekedetibül-is meg-igazúlhatnak. Mellynek ellene tanít minden Irásában Szent Pál, hogy sőtsen-is soha meg-nem-igazúlhattanak vólna, mert Elsőben, Dávidról az Irás tanúbizonyságát ád, hogy az tselekedi a' mi Kénye

volt az Ur előtt, és el-nem-távozott vala mind azoktól, mellyeket meg-parancsolt vala nékie, az ő életének idejében az Hittnek Urának dolgától meg-válva. 2. Kég. 18: 5. Lásd hasonlót Dávid után Józsuéról. 4. Józs. 2: 2. Zakariásról és Erzsébetről. Luk. 1: 6. hogy voltanak igazak mind Isten előtt, mint az Urnak minden parancsolatiban és rendelésében feddhetetlenül élnek vala. — Ez. Pálról Fil. 3: 6. Ki azt mondja: hogy a Törvényre nézve feddhetetlen volt. Act. 24: 16. Ezek közül ha ki vétkezett, nem a Törvénynek rendi-szerint való Igyán, hanem az Istennek rendeléséből való Irgalmasságának által, kiben hittenek, szabadúltanak meg az ő bűnökből. Róm. 4: 5. 6. 7. Azért mikor mondotta Dávid és Sz. Pál Sóle. 143: 2. Róm. 3: 11. Senki sem igaz-is. — A' Régiek nagyobb részéről szól; mert kétség nélkül abból magát kik-ivették, kik ki-vesztették, nem lévén egyenesen-is tovább meg-nyílt Kapuja. — Deákul meg a 142dik Sóléból, mit mond Dávid e' szavai után, még-külön böcsületével az Igazakat az Istentelen a' gonoszoknak Cselekedetiben, hogy az én Képemet meg-ízzik; Dávid tehát nem tellyes-séggel mindeneket ért, ezt mondván: Minnyájan el-hajlottanak. Immár azért, hit még a' Mózes Törvénye sem volt a' be-töltésre tellyetlen, mellyet az Apostolok el-viselhetetlennek ítéltanak vala Act. 15. A' Krisztus' Törvénye annál könnyebb. —

II. A' Pogányok közül-is voltanak olyanok, kiknek példájok meg-mutatja, hogy az Atyák' Ótesti. utánis az Embernek nem fogyott-el az az Ereje, melly el jóra kell ügyekezni, a' jót akarni, és vele szerint be-tölteni. — Ezt jelenti Sz. Pál Róm. 1: 19-21. és 2: 14. Mivelhogy a' Pogányok, kiknek nem volt Törvények nintsen, természet szerint a Törvénynek rendi-ből fakadandó tselekedetet tselekedtek, nincs nékiek Törvények nintsen, mindazonáltal ő magok magoknak Törvények, az az: Törvény nékik a' magok Lelkek-ismereti. Az honnan meg-tettzik: hogy a Pogányok a' jót nem tsak értették, és akarhatták; hanem ugyan mivelették is, úgy hogy az Isten azzal meg-elégedett: Vádolhattak a' bűnt is magokban, és ditsérhettek a' jót. v. is. — Példa ezen Abimelech Király Gen. 20: 4-6. és 26: 10. és ama Százados Cornélius Act. 10: 31. 38. az Athénábeliek. Act. 17: 23. A' mási Százados Mát. 8: 8. 10. kinek Hittit és Alázatosságát az Ur Krisztus tsudálja vala. — Végre Római Ember volt, mint az más-is. Úgy annak Syro-Phenicziából való Pogány Tsanaana Asszonynak az ő Hitnek igen Nagynak mondja Márk. 7: 26. 28. A' Sidón között pedig több

Példák-is vagynak Ezekhez hasonlók, kik mind ide valók, a' mint elő-számláltatnak Zsid. 11. úgy mint, Abel, Énók, Nóé, Abrahám, Lót, Józué, Káleb, Sámuel, és a' kik Hitnek által-a Országokat meg-győzték, igazságot tselekedtenek. v. 33. Ezek mind Adámról származtanak; de még is ezek közül némellyekben volt az Igazságnak bizgó kívánsága, és szeretete. — Sőt némellyekben Igazságok még vagy vélek való igazság volt, és az Ur Krisztus által szerzett Igazságnak kezdeti, vagy készületi, és dispositiója; mert az illyenekben az Evangéliumnak jó magva könnyen meg-fogo-nik, és gyümölcsöt teremt. Az illyenen kapa a' Gerlének, gyönyörködik-ne, és meg-ólelya, hogy jó gyümöltsöt teremjen, — A' gyümöltsötlen Vad-fát vagy ki-vágja, vagy ha Mesterségét tudja, meg-okvosollya, és Krisztusnak által a' termésére. — Így az Istennek a' gyümölts-termő Embereket a' Krisztusban be-ólelya, hogy azon Tőkével ne tsenevészszenek; hanem édes gyümölcsöt hozzanak; Azzal pedig a' Tőkétől, kiben be-ólvadnak, bővebb Nedv vétetik, Sőt még az hamis Emberen-is az Isten Igéjének hatalmas Ereje által meg-jobbúlván, édes gyümöltsöt tudnának teremteni. Róm. 11: 3. Cap. 11: 23. mert valakiket az Isten fel-vett eleitől fogvást, Azoknak úgy tselekedett, hogy semmiben meg-nem-fogyatkozzanak. Hallyad mit mond az Ige Ézs. 7: 21. Ézs. 5: 2-5. Az én Szőlőmnek vesznek Szőllője van fáknak igen Tsinos Helyen; Imé az Isten semmit el-nem-hagyott, a' mire volt szüksége. — Ha pedig elégtelen Erőt a' Parantsolatoknak végbe-vitelére nékik nem adott volna, bizony a' legkisebbik dolgot még ő tőlünk nem követelte volna. — De tsinos helyett van Sóhajtás mondva a' Szőlő, mely alkalmatos a' gyümölts-termésre. — Drága Jószőlőt ültetett, melynek semmi fogyatkozására nem volt, hogy jót teremtsetne. A' Krisztus által amál bővebben osztogatván az Isten a' Mennyei Áldást valakiket kivánt, alkalmatossá-is tette az Engedelmességre, a' mint az Evangéliumból meg-értheted. — Kéred Uramat-is mindennap, hogy a' Szentlélek Istent adjon néked, meg-tartatnál. Ján. 3: 16. 17. Ki-állotta az Evangéliumát; hogy a' ki hisz, meg-tartatnék. Ján. 3: 16. 17. Ki-nek-kinek a' maga Jussát vala Prédikálásában és hatalmában tsinálván, hogy Istennek-kinek a' maga Jussát vala Prédikálásában és hatalmában tsinálván, hogy Istennek Szíve ligyen, a' mint meg-tettzik? Fil. 2: 13. Ján. 6: 65-68. Mát. 20: 24. Kicsoda hasonló Act. 17: 26. Ha Ézsaiásnak nem volt Tsalmaszban, hogy engedjenek, miképen adatott nékik Jussát választani? Illik-é a' bölts Istenhez,

hogy az hólt Emberneк szabadságot adjon, hogy onnozlolya a' jászára, minek előtte meg-nem-elevenitti? — Vagy ha az engedetlen Fidórat kárhozatra rendelte vala, vagy még Adámban minden Engedelmességre való tehetségtől meg-fosztotta vala, miért kellett meg-előtte prédikállani az Evangéliumot? Miért kellett azt hirdetni Azoknak, úgy mint Öntök' Fiaitoknak? hogy kivánta a' Jó azokat együtt-gyüjteni? Vizsolyi még az Oltalom Könyv nem hiszi, nem gúdelgeti a' meg-hólt Testeket, mellyek nem nyavalyások; hanem azokat, mellyek szipogásokkal magokat meg-jelentik. — Emlékezzünk alább való lenne a' Jó példája, hogy ha tudnám azt, hogy nem inkább meg-térnek hozzája, mint az égben fel-repülnének; mégis azt mondaná Mát. 11. Jövének én hozzám minnyájan a't. Mit ítélnél az Orvos felöl, a' ki Betegeknek azt mondaná: Akarom, hogy meg-gyógyúlj! de az alatt semmivel tégedet nem segitene, a' mi a' te meg-gyógyúlásodra tekintve szükséges lenne? Mondanál-é jót urának? Azt vélem hogy nem; sőtsépen ha volna módja a' Segitségben. — Látod-é mely szükséges dolog Isten felöl azokat, leire azt vallyák, hogy az Isten azokat mindeneket idvezíteni, mint az Apostol mondja 1. Tim. 2: 4. 2. Pét. 3: 9. de nem ád erőt, hogy a' bünnek betegségéből fel-gyógyúlhassanak. De hogy Azok annál bővebben legyenek, a' mellyeket eddig elő állítánk, lássuk mitsoda Ellenvetések szoktanak lenni e' dologban. —

V. Elsőben azt mondják: Hogy ha az Ember mind be-tölthetné a' Parancsolatokat, lehetne a' Világon valaki bün nélkül; de lehetetlen dolog, hogy valaki bün nélkül éljen. 1. Kir. 8: 46. Mitsoda Ember, a' ki ne vétkezzék. Jak. 3: 2. sőt. Karban meg-esünk minnyájan 1. Ján. 1: 8. ha azt mondjuk, Hogy bününk nincsen, magunkat meg-csallyuk. —

F. Mondhatnám, hogy bün nélkül van az-is, a' kinek bünе el-vétetik. Sólt. 32. 1. De a' Parancsolatokat úgy be-tölteni, hogy abban semmi fogyatkozás ne essék, pétsképpen értetik: Ha úgy érted a' Törvénynek fogyatkozás nélkül való be-tölteését, hogy a' többi ne nevezhessék, azt mondom, hogy lehetetlen úgy a' Törvényt be-tölteni; mert olyan tökéletes szentség, mely nem fogyatkozhatik, csak az Istenben van, ki még az Angyalokban is vétket talál. Ján. 15: 17. 18. Ha pedig úgy érted, hogy minden azzal Istentől való Kegyelmet tálenumra az Ember szerint fogyatkozás nélkül tölthesse-bé a' Parancsolatokat, és mind ezek-

nél többet tökéletességre ügyekezzék, az nem lehetetlen; hanem lehetséges és szükséges, mert az Ittlétek nem nevezetik, és alusszik, és erre elég példákat is szánálkunk elé, kik közül nóha némellyek vétkeznek, néha valamellyik Parancsolat ellen; de nem közönségesek, hogy azt-is be-nem-tölthettik volna; mert a' ki egyiket be-tölthetti, a többit miért nem tölthetné-bé? És p.o. ha Dávid a Pandzsnaságot tellyes életében el-kerülhette, és az Istennek egyik Törvényétől-is el-nehezült, miért nem kerülhette volna el azt-is, a' mit szeretődő az Ittlétek Felségével? Annális könnyebb volt el-távoztatni a' Régiek meg-szánálkozásait. — Mindazonáltal az elő-szánálkozás Krisztus szerint azt meg-kell-engedni, hogy e' Világon senki nem lehet olyan vétek nélkül, mellyek Peccata Ignorantiae, tudatlanságnak Vétkeinek nevezetnek. — Nem-is kivánnya Isten, hogy Krisztus felett minden ajtók fogyatkozás nélkül légyünk; hanem azt kivánnya, hogy a' mit vétenünk és mulasztanunk lenni, azt minden Krisztus-ban hitünkre szerint el-kell-távoztatni, vagy ha olyanban esnünk, abban sokáig ne szánálkozzunk, hanem a' kitsiny vétek mint a' szikra minden járásunk közben szül, és harapodzik. Jak. 1: 14. 15. — De a' Tudatlanságnak két-féle: Egyik Meg-előzhető, Másik: Meg-előzhetetlen.

Az első Tudatlanságból származott Bünt el-kerülhetnök, el-nem-kerülvén az Istent meg-bántyuk, ki vigyázásra és akaratlanságra int, minémü van a' Kedd Szerzeményében, Mát. 24: 42. és 25: 13. Márk. 9: 36. Luk. 18: 16. 17. Kinek még az hivalkodó bizodalomról-is szánnak kell adnunk. Mát. 11: 26.

A' Meg-előzhetetlen Tudatlanságból lett Vétkek-is büntetést érdemelnek ugyan; és magokban; de Azoknak el-fedezésére és el-töltésére az Isten az Ó Testamentumban minden napi áldozatokat rendelt. Az Új Testamentumnak Fején a' Könyörgéssel és egyéb Áldozat-tételekkel Azoktól meg-menekedtetünk. — Ezért minden napon mondjuk: Bocsáss-meg a' mi büneinket! Vide Simonem Episcopium Quaest. 19. et 20. Castell. de libero Arbitrio.

VI. Másodszor. Sz. Pál Sz. Dáviddal együtt Zsol. 5: 10. Cap. 2: 23. Sólt 143: 2. azt tanitja: hogy a' Törvényből senki meg-nem-igazúlhat?

F. Innen nem következik, hogy az Istennek Kegyelme és Segitsége által ügyekezvén, minden Krisztus szerint, a' Törvényt be-nem-tölthessék, mert Dávid szavai, mikor Pál azt jelenti, hogy a' ki a' Mózes' Törvénnyét által-hágta, jöllet Pétsgall, Pál azt jelenti, hogy a' ki a' Mózes' Törvénnyét által-hágta, jöllet Pétsgall, dozatok együtt némelly Vétkektől meg-szabadúlt és el-kerülte Isten a' büntetésért,

igy mint, az hertelen való halált, és ezéb romlást, és igy Emberek előtt meg-igazúlt; mindazonáltal az Istennél ítéleti szerint még annak az ő lelki ismérete tiszta talan, a'mint Dávid mondja, mellyet a Mózes erőtlen Törvénnyé meg-nem-tisztíthat. Zsid. 7: 18. 19. és 9: 9. Azért a Mózes Törvénnyése a bűnös Embert titok alatt, és halálban hadja. Gal. 3: 10. 21. Hogy pedig Némelyek, mint Dávid-is, vétkezvén, a Törvény átka alól fel-szabadúltanak, nem a Törvénynek, vagy az Áldozatoknak kell azt tulajdonítani, hanem az Istennek rend kivűl való Kegyelmességének. Ezt az Istennek rendkivűl való Kegyelmét pedig magához szabásolta a Krisztusban való Hit, és az ő Törvénnyé, melyben minden bűnös Embert meg-igazúlltat az Istennek Székei előtt Könyörgésért és igaz Penitentia-tartásért által. Zsid. 4: 16. és 9: 14. Act. 13: 38. 39. Okáért mind a bűnös Ember, s mind az ártatlan az Istennek Tudománnyát be-is-töltheti, s meg-is igazúlltat. —

Vkk. Azt mondják: hogy nem lehet e Világon senki-is igaz tellyességgel; Mert vagy el-kezdődik e Világon a mi Penitentziánk, és igazságunk, de a más Életben még sem-végleg, mint S. Pál-is láttatik fogllalni. 1. Kor. 13: 10. 11. 12. —

E: Hogy Elsőben-is az Sz. Pál szavaira felellyünk, nem fogll Sz. Pál a Törvénnyhez való Engedelmességről, melyről van a mi beszédünk; hanem a Tudománynak részint részint való változásról. Azt mondja, hogy még az Apostolok, s a Próféták-is nem értenek mindeneket, mellyeket az Isten ígéretnek, és végez az Istennek meg-tartásával, és e Világnak gondviselése felől. 2. Kor. 5: 7. 1. Ján. 3: 2. A' mellyekre szükségünk nintsen, az Isten nem felelteti meg minékünk, azért azokra ne vigyünk gondot. Deut. 29: 29. Sir. 3: 21-24. Sáp. 9: 13-16. Sir. 1: 2. és 18: 3. 4. De nem így kell ítélni a Törvény felől, hanem azt tellyesen és tökéletesen be-kell-tölteni. Deut. 29: 29. A' Zsidók, így mint, a mi Urunknál Istenünkneil vagynak, a'ki-nyilatkozott Dolgok Miénk, és a'mi fiainké mind örökké, hogy a Törvénynek minden igéjit be-tel-lyesítsük; 2. Ellenben bizonnyára való' tökéletességnek kell lennünk, hogy semmi Vétket magunkban el-ne-fedjünk, úgy annyira, hogy a'mi Cselekedetünk egészen a Krisztusnak mi bennünk ki-ábrázollya. Gal. 2: 17-19. mint Sz. Pálban: Élek pedig többé nem Én, hanem él Én bennem a Krisztus, és a mely életet most élek, a Testben, az Istennek Fiában való Hit által élem. Ephes. 4: 13. meglen jussunk minnyájan ad Unitatem és az Istennek Fiának ismeretére, egy tökéletes tellyes Emberré, a' meg-örökködött Krisztus' állapotjának mértékére. Zsid. 5: 14. 1. Kor. 14: 20. Phil. 3: 15.

Bizony a Krisztus nem úgy orvosollya a'mi betegségünket, mint a tudatlan Orvos, ki hozzá sem tud a betegnek orvoslásához, és fölben-hagyja; hanem olyan orvosságot hagyott, mely által egészen fel szabadúlhatunk a Bűn alól; tudnia illik, Hitből, Penitentziát, és Szent Életnek tökéllessé-ségére fűntelen ügyekezö bizgósságot. —

De azt mondják: Hogy az Isten azt akarja, hogy fűntelen légyen valami bűnös mi bennünk, hogy fel-ne-fúvalkodjunk. —

E: Szép dolog! Ki kiván olly an Orvost, a'ki azt akarja, hogy valami fyával-lyája fenn-maradjon, hogy az Orvossággal a Beteg magát el-ne-tudja? Bizony ha minden lelki fyavallyától meg-menekedel, nem kivánhat-meg Jegyet a Fe-rélyességről, mert az-is egy az Orvalmas betegségek közül. — A kik illyen Ve-lekedőben vadnak, a Mag-mentő Üdözetet közűlök, kik az Istennek Akaratty-ának nem engednek, és nem hivék-el az Isten' igéretit, mellyet tett vala nékiek, hogy ki-üzné előttök a Chananeusokat, az Igéretnek Földéről, és mivel hogy el-nem-hivék, nem-is igyekezének vajta, hogy azokat tellyességgel ki-irtanák. Mitsoda okáért az Isten-is meg-hagyja vókaikat a Chananeus vók közül, hogy botránkozásokra lennének a Zsidóknak. Jud. 2: 20-22. Úgy Ezek-is nem tűrik, hogy az Ember minden hamisságtól meg-menekedjék. Zsid. 12. nem ítélik szükségesnek azon igyekezni, Abból az Isten-is Őket nem vegitti, hogy légyenek Ők-is annak Testben zörgetö Tüzek között, vagy ama Testek közöttt, kik Szentnek baton kergetik a Mamlat. — Bizony, az hol bűn van, nem lehet ott a Szent Igazsága! Ki bűnt szélekezik, szolgája az a'bűnnek, és nem szolgálhat vetekedő két Urnak, — Nem lakik be két sora a Béliállal igyütt, — Mert kell ez Szót meg-fizetnünk minden Szívnek, hogy a'mi Hitünk garadag légyen, és nem szegény, mint ama Purpurnek Hitt. Apoc. 3: 17. 18. El vészed Igazsága; de hein vala buzgó, és tökéletes, és havonkó vala a lágy-meleg Víz-hez, mely kezdete a meleg Tűznek. — De hallod-é mit mond: Mivel hogy lágy meleg vagy, sem hideg, sem hév nem vagy, ki-okádlak Tégedet az én Számból. E' mellett, nem olvasunk sohol, hogy a jövendő Életben kellene munkálkodnunk, valamely Törvénnyt be-tölteninünk, és Szentnek próbái ellen viteznednünk, Ellen-ségünket fenyetnünk, a' mellyek nem látnatnak, azokat hinnünk, és több ilyes-neket nem szükség ott tselekednünk, hanem ezeki a' mit itt tselekedett, an-nak jutalmát vészi. Ján. 5: 29. A' kik jókat tselekedtenek, elő-jönek az Él-letnek fel-támadására; a' kik pedig gonoszt tselekedtenek a' Kárhozat-

172. Keddi i Elmélkedés után való

nak fel-támadására, — A'ki azért jőt akar venni az utólsó Napon, most készerezzék a'jóra. Tit. 2: 12.14. 1. Ján. 3: 6—9. Ma, ha az ő Szavát hallyátok, ne keményitsétek-meg a'ti Sziveteket. Zsid. 3:7.

VIII. Ezekből meg-tetszik, hogy az Isten nem parancsolt semmi lehetetlenséget, és hogy nem kell Azoknak Tévelygéseket követni, kik az Istent azzal kárhoztatnák, hogy olyan Törvényt szabott elénkben, mellyet szak távól nékünk, de annak meg-tartására hozzá nem közelithetünk, mely ellene van az Isten' meg-irt szavának. Deut. 30. De a' Pokolbéli Ördögnek nagy kedvére van, 1. Ján. 3: 8. 10. 12. Mi lehet nagyobb örömére és győzedelmére az Ördögnek, mint'Ha mi velünk le-tétetik, és rakattya a' mü fegyverünket. Ephes. 6: 11. 12. 14. Vagy Ha-gyan-is le-szoktak a' Fegyvert azokkal tétetni, a'kik nem képesek annak el-viselésére; de a' Kikben nemes indulat van, közelebben közelebben meg-halni, hogy nem fegyvereket le-tenni, és az Ellenségnek gyalázatovan szolgálni. — Mennyivel inkább kell fel-kell venni, az Istenségnek fegyverét, mely az Istennek beszéde v. 17. hogy amaz az undok, és pártünket fogja Tartó Ellenségünknek rabságában ne maradjunk. Öltözzétek-fel, úgy mond Sz. Pál, az Istennek minden fegyverét. Mitsoda pedig az a' Minden Fegyver? Nyilván nem egyebet kell azon értenünk; hanem azokat a' jóságokat, és Istenhez elöre rendelt dolgokat, mellyekkel az Ördögnek minden ütyét meg-gátollhatjuk; Azok pedig a' Parancsolatok. — Mikor pedig azt mondja, hogy öltözzétek fel; azt akarja jelenteni, hogy mindenkor készek légyünk. — Hogy lehet vélem, a' ki a Vitézséget soha sem gyakorollya? hogy gyakorolja a' Vitézséget, a' ki nem hiszi, hogy a' fegyvert elhordozhatja? — Mü azért az Istenhez Imádságunkban vagyunk; hanem gyakorollyuk minden jóban való dolgainkat; mert a' Kedves a' mi édes Urunk Istenünk előtt. — Minden régi magunkat; mert a' Kedves a' mi édes Urunk Istenünk előtt. — Minden régi-pél-lett Könyörgésünkkel imádkozván mindenkoron a' Sz. Lélek által, és vagyon abban dologban vigyázván minden állhatatossággal, és minden Szentekért való Könyörgéssel. — Mostan-is azért imádkozzunk illyenképpen:

Reggeli Könyörgés.

Örökké-valóságban laló, dicsőségesen uralkodó Sz. Isten! Ki a' Te megváltathatlan bölcsességedből, nagy Jóságodból minket midőn nem voltunk, a' Te képedre és hasonlatosságodra teremtettél, a' Te hatalmas Kezeidnek Munkáji Paradicsomi Urasága részéről, dicsőséggel és tiszteséggel meg-koro-

Reggeli Könyörgés.

náztál, Törvényeddel meg-világositottál, Mennyei Szóval és kegyelemmel fel-ruháztál, Szent meneszségünktől fogva mi velünk dajkálkodtál, neveltél, és oktattál, és minden testi és lelki veszedelmekre mi tőlünk el-távoztattál, és az el-múlt Éjszakának idején-is Sz. Angyaidnak Arányi-sa alatt bé-fedezésben meg-őrizvén, e' mai Napnak kivánatos Világosságát illyen tiszta Egészségben és békességben meg-engedted érnünk. —

Reggelinek Teremtő Istenünk! jöllelkedő bünös Szolgáid és Szolgálóid vagyunk, és a' mi Méltatlanságunkat mind eddig-is meg-nem-ismértük; Mindazonáltal a' Te nagy Irgalmasságodban bizván, hogy bünös Gyermekeidre kegyes szemeiddel tekintesz, áldjuk és magasztallyuk, még élünk, Istenünk Méltóságod nagy Nevedet, hogy minket semmiben sem lelsz sötétségben nem hagyó maradnunk; hanem minden napon világosságot támasztasz minékünk. — Szégyenlyük Uram! a' mi hálaadatlanságunkat, és a' Te Irgalmaidban való rendetlenségünket, légy reggelnek Sz. Fiad által a' mi Péterünknek.

Adjad Reggelnek Atyánk! hogy mind e' mai Napon, mind pedig-is Életünkben Tégedet hiven szerethessünk, és Éjjel nappal a' Te Törvényedről elmélkedjünk. — Igazgassad lépéseinket a' Te Törvényidben, hogy abból ki-ne-mozdúllyanak a' mi lábaink. — Nézz reánk, és halgass-meg minket mi Urunk Istenünk! világositsd-meg Szemeinket, hogy ne aludgyanak-el a' bünnek Halálában, hogy ellenségünk semmiképpen ne mondhassa a' mi életünknek el-lensége: Meg-győztem Őket! és a' Te Igazságodnak Szolgálói ne örüllyenek Ha meg-rendittünk. — Mert Uram mü vagy a' Te jóvoltodban bizunk, szállyon reánk a' Te irgalmasságod, mint a' reggeli Harmat, mely a' Földet meg-siroztya, és gyümölcsözővé teszi. — Te vagy ok Uram azért mi bennünk, mikor e' Világnak hasznotalan és el-múlandó javaiban gyönyörködnénk, Sz. Fiad által! azt tselekedjed, hogy immáron Mennyei Szerzőnkben örvendhessünk és vágyakozhassunk, és a' Te nékünk-való jó-kedvedből a' mü előnkben adatott Életünknek Tégedet hiven követhessük; Előkészitsed ébresztő Szellemedet minden-korokon a' mi Lelkeinket a' Te Mennyei Szóddal, hogy minden el-múlandó Jók helyett az oda-fel való Jókban gyönyörködjünk, Mert elégségesek Örökön valyon Te előtted, és gyönyörködségek vagynak a' Te jobbod felöll mindenkoron. — Mentsd-meg Uram minket e' Világi Emberektől, kiknek részek e' Világban van, kiknek havokat bé-töltsed gazdagsággal, még-is Tégedet nem ismernek, meg-elégittetnek: Magza-

torral, és adjátok Fiotnak az ő Markájokat, te vóllad pedig meg-nem-em-
lékezem. — Mutasd-meg minékünk a te Irgalmadat igasságban, mert meg-
elégíttetünk fel-reggelenkén, a te látásoddal. — Adjad nékünk ó Uram!
böségel a te Mennyei Ajándékidat, hogy a te Törvényedben, mely meg-elé-
giti a Lelkeket, szerényen járjunk únalom nélkül, akaratodnak örömest
engedjünk ellent-mondás nélkül, bűneinkért mi véled bocsátó Irgalmadat
békével fenvedjük zúgolódás nélkül. — Adj édes Atyánk benned bíró hivő
vagymagyó bizodalmat nélkül, jóvágy-velekedetekre igyekező búsgó mi-
dúlatot kívánodság nélkül. — Adjad a feledvégnek Lelkét, hogy minden
bosszú-vételeket békével fondeverd tűnhessünk, Felebaráttinkat Kép-mi-
tatás nélkül szerethessük, Vétkeinkről bocsánat-állás nélkül meg-bánt
hassuk, tudatlanságokban kevélység nélkül okoskodnunk. Adj tökéllet
Életet, hogy Tégedet Sz. Fiaddal Igaz valóban megismerhessünk.
Adj olyan Irgalmatosságot, hogy tellyes Életünkben szaz Tégedet szeret
sünk; — Adj olyan bölcsességet, hogy Tégedet meg-találhassunk, — Adj olyan
Értelmet, hogy örök Életet adó dics-ségednek el-vételére mélyen lehes
sünk. — Adj ők Uram! örök Életet, hogy Tégedet a boldog Lelkekkel
együtt végnélkül dicsőíthessünk, a Jézus által kérünk, halgass-meg. Ámen!

KEDDI II^dik Elmélkedés.
A' Lelki Tanitóknak, és Szent Pálnak példájokról. —

I. Hogy Elmélkedésünket a Szent Pálon kezdjük-el. Sz. Pál Rom. 7.
v. is látatik maga felöll fellani:
v. 7. Mit mondunk tehát? A' Törvény Bün-é? Távul legyen, vót a' gondolat is
Sógot-is nem tudtam volna, ha a' Törvény nem mondotta volna: Ne kivánd!
v. 8. Alkalmatosságot vévén pedig a' Bün, a' Törvény által munkálkodott bennem
nem minden gonosz kivánságokat; mert a' bün Törvény nélkül holt állat.
v. 9. Én pedig élek vala régen a' Törvény nélkül; el-jövén pedig a' Parancs-
lat, a' bün meg-elevenedett. — v. 10. Én pedig meg-halok, és találtatik

Énnékem halálomra lenni az életre való Parancsolat.
v. 11. Mert a' bün alkalmatosságot vévén a Parancsolat által, meg-csala Engem,
és meg-ölte ez által. —
v. 12. Mély Törvény ő magában szent, a' Parancsolat is szent, és igaz, és jó. —
v. 13. Azért a' jó Énnékem halálom lött-é? Távol legyen; hanem a' bün, hogy bün
nek lenni meg-ismértessék, a' jó által szerzett Énnékem halált, hogy a' bün a'
Törvény által felette igen nagygyá lenne. —
v. 14. Mert tudjuk, hogy a' Törvény lelki; Én pedig testi vagyok, rekesztetvén a' bün alá. —
v. 15. A' mit velekedem nem tudom, mert nem azt, a' mit akarok, azt cse-
lekszem; hanem a' mit gyülölök, azt mivelem. —
v. 16. Mert jól tudom, hogy nem lakik én bennem, t. i. az én testemben a' jó;
mert akaratom van; de hogy velekedném a' jót, nem találom fel. —
v. 19. Nem cselekszem a' jót, melyet akarnék; hanem a' gonoszt, mellyet nem akarok.
v. 23. De látok az én Tagaimban más Törvényt, mely az én Elmémnek Törvé-
nyével ellenkezik, és rabúl üd Engemet a' Bünnek Törvényében, mely az én
Tagaimban van.
v. 24. Oh én szegény Ember! Kicsoda szabadít-meg Engemet az Halálnak Testéből?
Augustinus idejétől fogva mind e' mái napiglan igen nagy veszekedés volt
Énnek a' Locusnak Értelme felett; mert ő azt tanította, és ő velle vol-
na-is azt vitattyák, hogy e Locusban Sz. Pál azt akarja meg-mutatni a'
maga példájával, hogy nintsen az Emberben annyi Erő, hogy a' bünből tel
jességgel meg-szabadúlhasson, ha szintén valóban akarna is. Ugyanezek-is
attól meg-menekedni; mert Sz. Pál-is akart is üdvözülő ám; de nem azt
velelked, a' mit akart; hanem azt, a' mit nem akart, nem jót, hanem gonoszt.
És hogy még ő-is testi volt, bün alá vetetett, a' bün ő bennek tanyázott, jót
nem tehetett, hozzá ragadott a' bün; ő pedig Rabja vóle a' Bünnek.
II. Dicsérem a' bolond Értelemnek védelmére vóltát sok jeles Szentek
ló Theologusok által-látván, mind végig sok közül sokakat számlál
elő Érasmus, ez Igéket magyarázván, s mind a' közöttök való időbeli
ek, úgy mint, ömön maga Érasmus, ő utánna Faustus Socinus, Conra-
dus, Vorstius, Hugo Grotius és mások a' Sz. Pál írását forgalmato-
van vitatkozván, abban az vtdik Capth. illyen hárrom főtételt jegyzettek fel:
1. Szent Pál az 7dik Versig azt tanittya, hogy valaki a' Törvényben

van, a fel-szabadult a Mózes' Törvénnyének igája alóll.—

2ik: Ezt mútattya-meg, miszoda Ereje vólt a Törvénynek azokban, kik még a Mózes' Törvénnye alatt vóltanak. T.i. (a:) hogy a bün nem számittatik bünnek lenni, mig nintsen Törvény. Csp.4:15. és 5:13. mert a bün nem arra nyitja fúrdallya az Embernek Lelki szemeit, mineк Lótte a Törvénye nem tudja, és a'ki tudva vétkezik, kétszeрpen büntetódik. Igy vólt az Izraëlnek dólga Égiptomban, mikor maga Neve alatt irt S. Pál v.9. Ezék.16. et 23. b:) hogy a bünre inkább serjedez, ha ki tudja a' Törvényt. v.8.9. A mint Sz. Ir. tanit mondani: Nitimur in vetitum, semperque cupimusque negata. —

c:) hogy a' Törvényből érthyük, mit érdemel a bün, t.i. halált, és hogy a' ki bünt cselekszik, azon halál van, ő halálra ventetziáztatott az az Ember, melyből fel-nem-szabadulhat, valaki a' Törvénynek vagy szokodik, és nem ad Isten irgalmasságából, melyet kép mindenekkel a' Sz. által kódeli. v.10=15. Csp.5:1. inség lészen azokon, kik még a Mózes' Törvénnye alatt vagynak. v.14.15. mely azokat, a'kik bünben esztenek, nem fel-szabaditja; hanem több bünben keveri, (sive per Accidens tamen:) a'ki pedig a bünt immár meg-szokta, és abban meg-öregedett, kit Sz. Pál ért a' maga Neve alatt, v.14.15. azaz-na jót cselekedni, nem lévén a Mózes' Törvénnyének örök élet felöll való igérete, nem indit-hatta a' testi Embert arra, hogy magán Erőszakot tégyen, mint a' Szentlélek Törvénnye. Mát.5:29. és 11:12. Luk.16:16. 1.Cor.9:25=27. Nem szeretem, úgy mond. a' mit cselekszem, ő nem javallom, de nints' Erőm, hogy jobbat cselekedjem, mert a' Törvény nem ád valakinek erőt a bünösnek, hogy fel-kelhetne. Gal.5:22. 23.—

Igy szól vala Médéa Aszszonyi is nagy testi indúlatról nevelkedvén Jásonhoz: Video meliora, proboque, deteriora sequor. Azaz: Tudom, mi vólna jobb, és azt javallom-is, de még-is a roszszabb részt választom.

kk. Ezekből azért akárki-is meg-értheti, hogy jólleszen Sz. Pál a' maga Nevével szól; de nem magáról, hanem a' maga Neve alatt az Izraël Népét és a' testi indúlatú Embereket ért, kik a' Mózes' Törvénnyének Erejével semmi úton módon a' bintól és az Halálról meg-nem-menekedhettek. Akárki pedig a Példázatnak Rendé felett van itt a Theologusok közöt a' vélekedésben.— De szépen vóle Sz. Pálnak másokról a' maga Neve alatt példázni, mint-

mint maga-is jelenti 1.Cor.4:6. Ezeket, úgy mond, némü-némü példákban szabtam én magamra, és Apollóra. És 1.Cor. 6:12. Mindenek szabadosságom ékem, de nem mindenek használnak. Az az: Minden szabad az Embernek, arra-kinek; de nem minden hasznos. Lásd Csp.18:12. Gal.2:18.19.20.

Chrisóstomus-is azt mondja ad 1.Cor.1k. hogy Sz. Pál mindenkor a' nagy dólgokat a' maga saját személyében szokta meg-világositani.—

Hieronymus ama' Dániel Próféta' sminálságára Csp.9:6. Vétkeztünk, és álnokságot cselekedtünk. így ird: Peccatum Populi est, cujus-cunque sit sua Persona, quod et Angelum in Epistola ad Rom. sæpe legimus. De e' minden Nyelveken közönséges szokott példázat formája.—

kk. Vizsgy, ha Sz. Pál magát, és nem mást értett vólna, mikor mondotta: Én testi vagyok, vétkezettem a' bün alá, a' bün én bennem lakik, a' bün Törvénnyének tabúl adattam, a' Pharisæusoknak szokásokat követte vólna, kivetvén a' Rómaiakat Róm.6:12. Ne uralkodjék a' bün a' ti halandó Testetekben! Miért Pál, hogy magadat nem tanitod? látod a' testi cselekedeteket. Róm.1:v. 12.13. 1.Cor.6:9.10. Gal.5:19.20. Ef.5:3. És 1.Tim.1:8=5. Nem tudod-é Pál, hogy valaki ujjonan nem születtetik, nem mehet-bé a' Mennyeknek Országában? Gán.3:5. Igy kellene Sz. Pált dorgálnunk, és nem követnünk, hanem mesterünk tanitásának, és szokásához tartanunk, ha olyan testi, és bünös Ember lett vólna, mint a' kiről beszéll ebben az Epistolában.

V. De hajól meg-virgálljuk a' Dolgot, nem meg-vetésre, hanem követésre méltónak itéllyük Szent Pált, és úgy, mint ki nem magáról, hanem olyanokról, a' ki valaha nem vólt a' Törvény alatt, és azután alája adatott. v.9. holott maga Sz. Pál soha Törvény nélkül nem vólt, Példa lévén, és a' Törvényben nevekedvén. Act.22:3. Pál.1:14. Phil.3:5.6. Arról pedig a' Törvénytől Sz. Pál, mikor ezeket irta, fel-szabadult vólt, mind azokkal együtt, valakik a' Szentséghez vagyakodnak, a' mint az 7dik Csptban mind e-löll, s mind arról jelenti nagy örömmel mondván: Ki tudja szabadit meg Engem az Halálnak testéből? Halálnak alatt azokat az Ítéleteket értjük, mellyek-nek tusnak általa, — Ezt a' hálá-adást Parenthesisben kell olvasni, mintha így a' mely sók következnek, a' fellyebb valókhoz tennénk. Azért ád pedig Hálát az Istennek Sz. Pál, hogy nintsen 6 abban az igában, melyről szólla, miképen az Aszszonyi állat fel-szabadúl a' Vejéből, és Törvéből, mely

ben van, mikor meg-hal az ő Ura; Mostan, úgy mond, meg-szabadúltunk a Bűn vényétől, mineк uránna meg-hólt az, a kinek kötelében valánk, hogy fogságul lyuvk a Lélekнek újságában, és nem a betünek, és nem a Mózes Törvénye nek óságában. v. 6. és 6:14. A bün ki rajtatok nem úralkodik, mivel nem vagytok a Törvény alatt, hanem a Kegyelem alatt. Pál. 2:18=21. és 8:14.25=28. és 4:5. és 5:12. Ki pedig a Kegyelemnek Törvénye alatt van, a' nem lehet tevti; hanem lelkének kell lenni. Kom. 8:1. végig. Nemis mond Jattai az Apostal arról, a' ki a Krisztusban van, hogy el-álatott vabúl a Bünnel, mert minden hív Keresztyén meg-szabadúlhat a büntől. Cap. 6:15.22. meg-halván a bünnek, hogy annak többé ne éllyünk. Ugyan ott Vh 2=14. Bi zony nem arra hivattattunk, hogy a bünnek Törvényét tselekedjük, hanem az Istennek Akaratyát. Mát. 7. 21=26. Ján. 4:12.15. Pál. 5:17=22=25. 1. Ján. 2:3=6. Cap. 3:4=8. Hogy pedig Sz. Pál az Istennek akaratya szerint éle légyen, meg-tettzik abból, hogy magát a' Jó' Jövetőjének mond ja lenni. 1. Cor. 11:1. Légyetek én Követőim; miképen én-is Krisztus Jövetője vagyok a' Christnak.— Az ő Tevtét sanyargatta, hogy valamiképen a' Bünnek Tör vényének helye ő válla ne találtatnék. 1. Cor. 9:27. Cap. 4:10=12. A' Lélek a' testtel való nemes harczát meg-harczolta, futását el-végezte, Hitét meg tartotta, 2. Tim. 4:7. Az a' nemes Harcz pedig nem egyéb, hanem a' Paranesolás latornak makula és foggatkozás nélkül való meg-tartására, a' Test, az Ördög és a' Világ ellen. 1. Tim. 6:12=14. A' Bünnek meg-tartására nem egyéb, hanem a' Test egész Törvénye, mint az Rétsői Elmélkedésben meg-értettük.—

Vigy azért a' Sz. Pál' Példáját akárki-is bátorságosan követheti. 2. Cor. 11:1. 1. Cor. 4:16. Ugy van, hogy adatott vóle neki-is kegyes Őrztön, mely az ő Tevtében ragadoto vala, a' Sátán' Angyala, hogy őtet tapdosná, hogy magát felettébb el-ne-hinné. 2. Cor. 12:7. De azon az Őrztönen semmit nem e. gyedet kell érteni; hanem valami nehéz fájdalmat, a' mint Gyóny állatja, hogy fejének fájdalmát, a' mint Tertullianus, Chrisostomus és Hieronymus vélik, vagy Tevtének nehéz és sok fájdalmát, a' mint Cyprianus gondolja, mert sok nyomorúságok, a' mint maga láttatik jelenteni. 2. Cor. 4:10. Hogy pedig az Apostolban semmi Vétek és fogyatkozás nem lett légyen, azt nem mondhatjuk; de nem vóle olyan tevti élet, a' mint némely Theo. logusok és Papok prédikállyák ebből a' Vidie Caputból.— Az-is pedig a' mi vigasztalásunkra fölgáll,— Ne gondollyuk azt, hogy mi a' Sz. Szentnyét be-nem-tölthetnők, mint az Apostolok, mert ők is hozzánk hasonló erőtelen Emberek lévén, Isten Ereje és kegyelme által be-töltötték a' Krisztus' Törvényét, a' Krisztust követték, és jutalmát el-vették.—

Vid. Immár azért, oh Te szegény Keresztyén Nyáj! Vizsgáld-meg, ha Te. gedet hordoznak-é igaz uton a' te Tanitóid, vagy nem, nints még a' Te Elöd Apostolokat-is a' magok életekben hasonló életűekké alakjaik temi, hogy a' tevti életben, és a' bünnek szabadságában élhessenek. Sz. Pált méltán követhettjük; de azokat, kik valamely Tudománnyal a' bünre fel-szabadítnák oh mely veszedelmes dolog hallgatni és követni! Phil. 3:17=19. Kik a' testiek bölcsek. 2. Thes. 3:7.8. Igen meg-kell-válogatnunk te Tőt, kinek Tudomá nyokat végyük-fel követésre; mert sokan hit Fráter vesedelmes magyará zák, fökeppen ek. Pálnak szavait, a' mellyekben homályos értelmü mondások találtatnak. 2. Pet. 3:16. 2. Cor. 4:3. Olyan Tudományokat gondolván fel, mellyekkel az Embereк előtt nagyoknak tartathassa a' testiekben, és a' Krisztusnak Keresztét el-kerülhessék. Gal. 6:12. nem akarván a' Világnak meg-feszülni Sz. Pállal, és a' Krisztussal. v. 14. Kom. 6:3. Mát. 7:15=16.

Jó Próba ez! Valamely Tudománynak vasz gyümölcse van, a' nem igaz Tudomány; hogy lehet pedig annak a' Tudománynak jó gyümölcse, mely őtet erősíti, hogy még az Apostolok-is testi Emberek vóltak, el-adatván va. ból a' Bünnek Törvényinek.— Ez a' Vallás, a' mely illyen Apostolokat követ, ígyekezhetik-é valami jóra, és Isten előtt kedves dologra? Vallyon a' testi gondoz Kívánságról bizkedhetik-é az olyan Ember Szivével? Kárhoz tat, hatja-é méltán azokat, kik kéjegeskednek, tobzódnak, paráználkodnak, fejfiosszal tiptátalankodnak? Ez mellyiket követheti?— Nyilvánvaló, az illyen Tanitók azt prédikállyák, hogy mind Sz. Dávid, és a' Próféták, mind pedig Szent Pál és a' több Apostolok olyanok vóltak, a' mint olvasjuk. Kom. 3:11.12.— Nintsen tehát igaz-is, kitűlen ki tudná, és meg-kellene az Szent.— Mivel azért azok a' testiekben bízó Papok azt tanitják, hogy mind ezeket közönségesen mindenekről prédikállottak az Apostolok, és a' Szentek még mabokat-is ki-nem-vették, és azonban az Apostoloknak példájokat az élet előtt, hogy azokat követnék; Valyon nem arra buz-

nak-é, hogy az Istent mü se keresnük, ne féllyük, ne tiszteljük? Nem tsuda azért, hogy azokat, a' kik az ő Tudományokat meg-vetik, annyi sok átkozódásokkal, boszszuságokkal, romlásokkal, és nyomorgatásokkal illetik, mert illyen az ő Tudományoknak gyümölcse. — Nem hiszik, hogy még az Istennek Ereje-is sokszor a' Tanátsolatokat be-tölthette volna, vagy be-tölthetné. Azért lehetetlen dologban mit fáradunk? A' Sz. meg-sértetett elégtétel képpen, és eleget tett az Istennek minden Világ Prattákért, Azoknak bűnéért tehát mitsoda kellene a' Penitentia? Nem de nem el-fedezi a' nélkül is a' bűnöket a' Krisztus' Dsertsége és Igazsága? — A' Világ Prattak soha semmiképen az Istennek Kegyelmébül ki-nem-essenek, ha az Istent szemben átkozzák-is, Azért mitől féltsenek, és kellene félniek? Szükség azoknak vigyázásban lenni? — Ha azt-is mind fel-forgathók, mit vallanak az Isten' Decretumiról, két ágymásal ellenkező Akaratjáról, és mint igazgatja Isten az Hamis Istenek Ittyokat, az ő Értelmek szerént, kéttsék nélkül meg-tapasztalhók, hogy nem csak az Apostolokat, hanem az Istent-is magokhoz hasonlónak vitéllik nemi. — Nem mondom azt, hogy Szaporta hasznos és Szép Tanitásokat nem tésznek; de azt mondom, hogy az olyan Tanitások az ő Tudományokkal szemben-vinak, és egészen ellenkeznek, mellyet valaki épségben viselvén, Szükségen bűnben levő Ember, lehetetlen dolog, hogy abban akár mely Szép, és Penitentiára való tsele-is Szolgálatos lehessen. — Azt-is nem mondom, hogy ne volnának az olyan Vallásban lévők közöt igyügyü, jó Erkölts, és Istentsélő Emberek; miképen ellenben az igaz Vallásban sok Istentől elszáguld, és el-vetemedett Életü Emberek vagynak, kik miatt szánakoztatik az Istennek Igazsága: De erről azt mondom, hogy igyisznek-is, hogy illyenek vagy amollyanok, nem az ők Vallások hozza, és igyis-is nem élla maga Vallásban Szerént. —

Epicurus a' testi Gyönyörüségben helyheztette minden örömét és Tudományit; de még is Cicero Lib. 2. de Finibus azt mondja: hogy az ő Tanitványi közül Sokanak józan életüek, jólleted nem volt józan Tudománnyok. Itt kell gondolkodni az olyan Szerzetyinek felöl-is, kik elmékben tartyák a' testi és gonosz Életnek Tudományát, Fundamentumát, és azok szerént, azt mondják valóságnak és szükségesnek, nem a' jámborsággal Erkölts-ét. — Cicero-is így dorgálya az Epicurus' Nyáját Lib. 3 de Offic. Quasi ego curem, quid ille dicat, aut neget, illud quaero, quid ei,

qui in Voluptate summum Bonum putat, Conventaneum sit, dicere. —

Vég. De ők boldog Isten! Azokon kivül-is hol van mostan a' jó példa adó Tanitó? A' Kinek-et a' Penitentziában világoskodniok kellene? Mát. 5: 16. 17. 1. Petr. 2: 12. 1. Tim. 4: 6. 12. és 6: 11. 2. Tim. 2. Azok most olyanok, mint a' Kinéül fillanak a' Prófétak. Jér. 23. Ezs. 56: 10-12. Az ő Őr-állói, úgy mond, vakok, valamennyi-ne vagynak, semmit nem tudnak, minnyájan olyanok, mint a' néma Ebek, mellyek alkalmatlanok az ugatásra, Hiu nyadózók, vesztég-fekvők, stb. Kitsoda fejezhette volna jobban ki a' mostani Tanitóknak a' Élöl-járóknak az ő Erkölsöket? Ugy Ezs. ten az Irásból, hogy az Isten három nevezetes Vétkekért pokol fő képen közönségesen romlást bocsátani az Országokra. 1. i.

1ő: Az Urnaknak kegyetlenségekért, és igazságtalanságokért. Ezs. 6: 15-17.

2ő: A' Képnek Bálványozásáért. 2. Chron. 28. Ezék. 14: 9.

3ő: A' Pásztoroknak és Őr-állóknak vétkes életekért. Ezs. 28: 7. Jér. 6: 13. 15. Ezék. 13. Mind ezek a' mi Országunkban végtől fogva uralkodván, nem tsuda, hogy az Isten minket pásztorító Ellenség által fogyatkoz, pusztittatok, és büntetett; sőt még most-is büntelen való felelemben és vétkességben vagyunk; Sőt ha egészen Keresztünket utolsó romlást borzad-is az Isten, melytől szabadok ő Szentsége által nem hat-meg! mit tudunk egyebet mondani; hatem szót azt: Igaz vagy Uram! igazak a' te Ítéleted. —

Tan. Azért ők te Szegény, tudatlan Községed, mely nagy Veszedelemben van a' tetsz. red! Térj-el, térj-el vészedelmes Útaidról, és a' mit kivánsz Isten te tőled, tselekedd azt. Ezék. 6: 8. Mát. 23. Luc. 16: 20. De magad meg-ütélhesd. Hogy nem jó a' te Életed, miért tudod hogy jót nem tselekszel? Miért nem távoztad el a' gonoszoktól? A' Szentségnek kezdetében Isten büntetésre vette mind a' halálod Ördögöd, s mind a' meg-szakatott Bünös Adámra: Ugy tsüggedj bizonyára tenned-is, ha meg-nem jobbúlsz, Tanitóddal együtt Isten a' te veszedelmed. Rom. 2: 6-8. Mát. 16: 27. és 18: 6. 7. és 12: 17. 2. Cor. 5: 10. Apoc. 22: 12. Ha most nem tudjuk-is, kik légyenek a' jók, de tudjuk, hogy vétkesek, azok-is épithetnek minket. — Dávidot vezessed a' Penitentia tartásban, — Pétsét a' bünbánó tsüggedésben, — az Apostolokat az áhitatosságban, — a' Krisztust az áldozatosságban, Engedelmességben. — Peretsb. és minden Jónyéjben, Hogy pedig az Isten jó L. Tanitókat adjon, Könyörögjünk mondván:

Jónyéjszakát.

Könyörgés a Lelki Tanitókért.

Mindenható Felséges Ur Isten! ki a te végetlen Jóvoltodból, mind végig a' Prófétáik által, 's mind az utólsó időben Szerelmes Sz. Fiad által a' Te karaktered meg-jelentetted, hogy a' földi Emberek Tégedet, mint tevempető és életető Istenedet meg-esmérjenék, — a' jót a' gonosztól, — az igazat az hamistól, — az életet az halálétól meg-tudják választhani. — Ihé Uram! mely igen meg-fogyatkoztanak a' Pásztorok, kik a' Te Népedet igaz Tudománnyal, és jó példa-adó Életükkel az Idvességre igazgathatnák!

Fel-támadtanak Uram, és el-jöttenek az hamis Próféták, kik kivül Juhokat öltözetiben vagynak; de belöll ragadozó Farkasok, Istenek az ö hamis Tudománnyok mint a' fene élébb élébb nyögven, dühösködők és veszélyek, — Vigasztaló és békeségi nélkül valók, nem a' Te Szent Igédnek Szeretöi; hanem tsak Gyönyörüségeknek Ürzöi. — A' kegyes Életnek képét mutattyák, de annak Erejét meg-tagadták, mindenekkel tanúlnak; de az Igaz Tudománynak esméretire nem juthatnak. — Szánd-meg Uram! szánd-meg a' Te Pásztor nélkül való Nyájadat, és vedd-el a' Te Népednek lelki Ellenségét, kit a' Te Szent Fiadnak drágalatos Vérével meg-váltottál. — Távoztasd-el az álnokvág szeretö, és békeségi gyülölö Ör-állókat, kiket nem Te küldöttél; hanem magok futottanak Örökségednek pusztitására és Fogyatkozására, — Uralkodnak, de nem te tölled. — Fejedelmek lettek; de nem esmérted Őket, — Add édes Atyánk, nem Bérelteket, hanem igaz Lelki Pásztorokat minékünk, kik nem kénszerités-ből, hanem örömest, nem a' Nyereségért, hanem a' Te dicsöségedért legyenek az ö rátjok bizott Nyájad, — táplállyák az Éhezöket, tanittyák a' Tudatlanokat, — az el-tévedtet fel-emellyék, a' gyengéket vastagitsák, a' Reménykedőket vigasztallyák, a' Meg-terheltetteket meg-könnyebbitsék. — Adjad Uram szivekben az Evangyéliom Lelkét, hogy a' Te Szent Igéd minden helyen, és minden időben nagy bátorsággal prédikállyák. — Ald-meg az ö Munkájokat és fáradságokat, hogy a' Te Lelki Szőlöd hasznosan mivelhessék. — Nyisd-meg Elméjeket minden Tévelygésektől, tedd-meg új Szivet minden Szemérmes bünökben, és hajtsad a' Te Törvényidhez való Engedelmességre Igaságodnak Ellenségeit, hogy ne lehessen gyülölségből a' Te Szent Igédnek Hirdetője. —

Ohmi édes Atyánk! a' te Sz. Fiadnak Nevében kérünk Tégedet, légy

Keddi III. Elmélkedés. A' Jóban való meg-maradás.

Te magad a' mi Lelkünknek vezérlö Pásztora! Te magad adjad Uram a' mi Szivünkben a' Te idvezitö P. Exhortatiodat, — Irtsd-bé a' mi Szivünkben a' Te Törvényedet, mely elégtelen bölts-véget ád a' Szivedelmeknek, az ö Szivüket meg-vidámitja, Szemeiket meg-világositja. —

Ne távozzék-el Uram! a' Te Atyai gondviselésed a' Te Számoltalan Népedtöl, kiket a' Te rendelésed világosságodra hivtál, — Legeltesd Őket kegyesen, hogy semmiben meg-ne fogyatkozzanak, a' mi tész Ő. Kegyedre dicsöségére, és Lelkeknek örök idvességére. — Vezéreljék a' Te Nyájad gyönyörüséges füves helyeken, és Menyei-kis Vizek mellett; — A' te Pásztori meg-látogatásodnak bottya tselegyen minékünk vigasztalásunkra, hanem vigasztalásunkra. — Kontsd-el a' mi Lelki ellenségeink' Igájoknak köteleket, és mentsd-ki minket Ördög kezekből, kik miképpen Oroszlán az alá-való Szerzetet, felgáltanák a' Te drága Kiveidet. — Vidámitsd-meg a' sok nyomorúságok miatt meg-keseredett Lelkeinket, és követsen minket a' Te Jóvoltod életünk minden idejében, hogy a' Te nagy Kegyed és Irgalmasságod dicsöitessék mi tőllünk és mi általunk mind örökkön örökké. — Ámen!

KEDDI III. Elmélkedés.

A' Jóban végig való meg-maradásról.

I. Eddig a' Krisztus' Törvényéről, Annak le-tsendesitő meg-tartásáról Elmélkedtünk; következik gondolkozásunk Arról-is, hogy a' Törvény szerint ö rendeltetett új Életben, és a' jóságos-gyülekezetekben hiven mind végig meg-kell-maradnunk. Mert Zsid. 3: 6. 14. Úgy lészünk a' Krisztusnak Házi, hogyha az ö fundamentumát, a' melyhez tsimaszkodunk, erősen mind végig meg-tartjuk. — Mát. 10: 22. Ki mind végig meg-marad, meg-tartatik. — Apsoe. 2: 10. Légy hiv mind halálig, és neked adom az Életnek Koronáját. — Col. 2: 6. 7. A' miképen vöttétek a' Krisztust, azképen járjatok ö benne, meg-gyökerezvén, és fel-épülvén ö benne, és meg-erősülvén az Hitben, a' miképen tanittattatok, bővölködvén abban hálá-adással. —

II. Ez illyen Irásokból meg-tetszik, hogy nem csak nem igaz; Tanitsa delmes-is azoknak Értelmére, kik nagy bolondúl azt tselekszik mondván,

Kedді iii Elmélkedés.

és a' fegény tudatlan Köpség előtt hirdetni, hogy a' kiket Isten idvességre választ, abból az Idvességre való el-választásból azok sohá ki-nem-esnek, az Hitet el-nem-vesztik, és az örök életből ki-nem-eshetnek.—

Augustinus Matlovatus in Joh. 15: 11. Sciat igitur Ecclesia Sententia, quem-cunque Deus ante Conditum Mundum elegerit, eum non posse perire; quem vero rejecerit, eum non posse salvari, etiamsi omnia Sanctorum opera faciat, unquid adeò incertae stabilis est Sententia.— Mely bizony ha igaz volna, nem volna félelmes, hogy senki, sevalaszthatott, sem pedig meg-vethetett az Istени Szólgálatról gondolkodjék, féllyen, igyekezzék, és könyörögjön, hogy a Kisértetekben el-ne-merüllyen, hanem csak amaz bolondoknak illán kellene mindenekenek el-indúlni, melyről olvasó Dolg. Könyv. 7: 1. 2. 3.

iii. De mii ide féllyebb meg-mutattúk, hogy az Isten soha senkit sem büntetésre, sem kárhozatra nem választ Conditio nélkül, melly ő Ja ki mind végig állhatatosan bé-nem-tölt, az Isten még akkor-is meg-veti, a' kit előbb választott volt, mint Élimet, Saulnak, az Izraël Királyinak és egyébeknek példája meg-mutattya.— De miért-is intenének és gerjesztenének minket végházafa allyan fregalmatosan mind a' Krisztus, és mind az Apostolok? —

Ha ki mondaná: Hogy a' felöll fűrtségek Szentáb, mejes, feddés, gerjesztés, és vigyázás; mert Isten akkor által tsinti-meg a' Választattakat, ha bünben és gonoszságban találtatnak, édesgetvén őket magához jótalommal, és fenyegetvén ellenben a' büntetéssel? —

Fel[illegible]an-is, ő[illegible] szeretni Isten a' bünösöket meg-térniteni; de ha immár Özeb el-választotta, és akkor sem a' Hitből, sem a' Jó[illegible] elemből ki-nem-esnek, vérlesz, mit használ vészik a' fenyegetés? A' fenyegetés csak amál fogánatos a' ki bántatásra nálat. - Mit fenyegetsz Engemet, ha minden hatalmad arra, hogy nálam ártsad? Vana ezt Cine Vitibus Itea. Meg-esküdtél vajta hogy, és átallyában minden Javaidban Örökösé tégy; nem-is tettél semmi Conditiót, melly Engemet abból ki-vethetne). Érzed vagy sem azokat, vagy nem, Örökösöd lészesz, tészerlem Javaidat, nem félsz hasznától, mert azt jelelem, kedsed, hogy ne félljesz büntetésedtől.- Nálam van igéretednek zálogja, az Hit és a' Lélek, mellyet soha nem vettek-el tőllem, ha vígyázva, ha bújá és terü, és pazarina lépek-is,— ha Atyámat, Anyámat meg-ölem-is, Ja mind halálomig Istentelenül élek-is; de mégis örökös Jiad lépek, és az örök Életben örvendezek.—

Bizony, minden Istentelen Ember így kérkedhetik, és az Istennek bosszúja járna így velekedhetik, ha a' Választattak az Hitből ki-nem-esnének, és az örök Kárhozatnak Ideinnyi nem lehetnének.— E' mellett, ó Nagy Úrúen! Mi az Oka, hogy nem az Izraëlitáknak nem használta intésre, hogy az Istennek rendelésére szerént bé-menésnek a' Canaánnak földében, hanem a' Pusztában mind el-vesztenek? Sem Élinek Házában a' meg-igért örök Papságot, sem a' Saul' Nemzetében a' meg-igért örök Királyságot nem oltalmazá valami Cserőzés által meg-nem-tarta, hanem másoknak adá?

iv. Nyilván vagyok mind választhattak azok, kik a' termékeket szerént való Olaj-fában vagynak; Abban valának pedig mind eggyig az Abrahámnak igéret szerént való Fiai, kik Izsáktól és Jákóbtól származtanak; de mégis a' ki az ő Historiájokat forgattya, könnyen észében veheti, mennyi sok Vesszőben vesztette-el az Isten őket, hol fél-ével, hol Dög-Való miatt, de főképen a' Hitetlenség miatt, az Isten őket immár telly gyűrűséggel meg-vetette, az ő termékeket szerént való fájokból őket ki-tőte, és a' mint Sz. Pál meg-irja Róm. 11: 17. A' kiket az ő Országának ő. rökösivé választott vala, azokat a' külső Setétségre ki-hánya. Mát. 8: 12.— Nyilván van ezekből, hogy nem vettetnek-ki, a' kik a' Választásban tűntetnek, hanem a' kik bennő vagynak,— nem-is tsonttetnek-ki, a' kik mívelnek az Olaj-fában, hanem a' kik jó termettenek.— Meg-tettzik azért, hogy nem választ az Isten senkit-is úgy, hogy minden Conditio nélkül fia és Örökösé legyen; hanem úgy, ha mind végig meg-marad az eléjb adott Törvényben.—

A' Pogány fokat-is az Isten a' Hitnek által bé-óltá abban az Olajfában; de hallgad mitsoda Conditióval. Róm. 11: 18. Ne kevélykedjél az Ágak ellen; ha pedig kevélykedel, nem te hordozod a' gyökerek; de a' gyökér téged, és Abrahám, Izsák, Jákób, semmi jót ne tőlled nem vettenek; de te csak sok jó párnákat azokról, és azok kedvéért pénzt szerzél az el-esett Maradékokon. — Így magyarázza a Hugó Próbus Alább így szól Sz. Pál: Meg-látod, mert ha az Isten a' tenyészet szerént való Agaihoz nem kedvezett, neked-is nem kedvez. — Mivelis így szóllott az Apostol: A' ki magának látszik állani, meg-látsa, hogy el[illegible] 1. Kor. 10: 12. Maga-is akit tartotta magát. 1. Cor. 9: 27. Az én testemet, úgymond, megvagyzaszgatom, és szolgálom, hogy valami módon, talán én magam

Keddi ... Elmélkedés.

prédikállok, magam meg-vetetett ne légyek. Holott látjuk, hogy még Sz. Pál is félé, hogy ki-ne-essék a' választásból, azért készítette és vastagította magát és Ittik. — A' mint Sz. Péter-is int mindeneket 2. Pét. 1:10. Atyámfiai! Igyekezzetek a' ti hivatalotokat és választásotokat meg-erősíteni. — Timót. ust-is Sz. Pál arra inti. 1: Tim. 1: 18=20. Vitézkedjél azért jó Vitézséggel, megtartván a' Hitet, és a' jó Lelkiesmeretet, mellyet némelyek meg-vetvén, el-vetették, kik körül való dr Hymenéus, és Alexánder. — Hogy veszette-el az Hitet, és a' jó Lelki-esmeretet az, a' ki az Ördög' rabja, és Kárhozatra való volt mindenkor? Lehet-é annak jó Lelki esmérete, és Hüti? Sőt még azok közül is sokan el-vesznek, kiket meg-váltott a' Jézus. Róm. 14: 15. 2 Pét. 1: 9. és 2: 1. 8. Lásd 2. Tim. 2: 17=19. Zid. 6: 4=7. Látod-é, hogy még azok is el-vethetnek, kik immáron Sz. Lelket vettenek, kik bizony nem lehetnek örökül fogva meg-vettetve; hanem inkább választattak, — Mert hogy adna Isten Sz. Lelket az Ördög' Rabjainak. Lásd. Zid. 10: 26. 27. Ezek. 18: a' Próféta azt mondja: Hogy azért mely Igaz, és igasság' cselekedő, ha el-tér a' gonosz Életétől, és Lészen, és minden előbbi Cselekedete feledékenységben lészen. v. 5. 6. Így annak Szólga-is választott vala, sinest az ő Urca tíz ezer Talentumát meg-engedte vala, de mivel az ő Szólga-társain nem könyörüle, a' kegyetlenből ki-esett az Istennek kezében. Máté. 18: 28. Mü azért Malgásunk nem az hitetlő valáról Papossnak; hanem a' Hívattsnak és az Apostolosnak intési szerint. — Luk. 16: 27. azt mondja Urunk: Imádkozásával igyekezzetek bemenni a' szoros Kapun. Sz. Pál is Phil. 2: 12. Az ő távul létében, félelemben és reszketésében mivelyétek a' tü Üdvességteket. —

V. Vsz van, hogy az Isten kezdi-el-is mi bennünk a' jót, az Isten végezi-is; mert az Isten előtt feretetlen minket, mint mi Őtet. 1. Joh. 4: 10. Ján. 15: 16. Prédikáltatta az Evangéliumát, Adventitet adott, Sz. Lelket küldött, és semmi-is mi bennünk nintsen, a' mit nem tőle vettünk volna; de Jaz. ozat meg-nem-botsülnyünk, az Isten' óltalmából ki-esünk, — ha meg-tagadjuk, ő-is meg-tagad minket. 2. Tim. 2: 12. Mivel pedig az Isten az örök életet úgy ígérte, ha mi hivek lésznek; a' felöll az Isten' ígéretiben így szóla fenn-marad, ha meg-veti-is azt, a' kinek tőle vólt ígéretek; de lehet nem lett hit, mind végig. — Sz. Pál ugyan ott v. 13. így szól: Ha hitetlenek lészünk; ő mind az ónáltal meg-maradd az ő tökéletességében, és magát meg-nem-tagadhatja. Lásd Rom. 3: 3. és 9: 6. E' mellett, bolyan jó az Isten mi hozzánk, hogy elég Erőt add a' meg-maradásra mindenkinek

Lelki Ellenségek ellen, mint ide fel bővebben meg-értettük. Láss. 1. Pét. 1: 5. 6. Róm. 8. Azért valaki az Istentől el-nem-pártol, és minden Ereje, és tehetsége szerint igyekezik az Istennel, és a' Krisztussal maradni, mint a' Kikről olvasunk. Máté. 24. Róm. 8: 35. 1. Ján. 2: 19. úgy mint, kik az ő választásokat fületlen erősítik, le-vetetlen dolog, hogy azoknak Lelkeket szerint az Ördög, a' Test, és a' Világ, vagy az Atyától árthassón, a' mint Urunk őket sok helyeken biztatta. — Ján. 6: 36. 37. és 17: 12. és 10: 28. Én úgy mond, örök életet adok nékik, és soha el-nem-vesznek, és soha senki ki-nem-ragadja őket az én kezemből. — Az én Atyám azt, ki azokat adta Énnékem, mindeneknél nagyobb, és senki azokat ki-nem-ragadja az én Atyám kezéből. — Én, és az Atyja egyek vagyunk. — Egyhez mondja Calvinus Jánosis, a' mint magyarázza ezt a' Locust mondván: Abusi sunt hoc Loco Veteres, ut probarent Christum Homousion ejus Patri; Neque enim Christus de Unitate Substantiæ disputat, sed de Consensu, quem cum Patre habet. Quicquid videlicet geritur à Christo Patris virtute confirmatum iri. Lássa, a' ki azzal Calvinusnak hasonló mondását. in Ps. 119. et 17. et in 1. Ep. S.

VI. A' Jóban való meg-maradásra Ezek kívántatnak:

1ső: Hogy egy-mást szorgalmatosan építsük. Zid. 3: 12. és 12: 15. 1. Thes. 5: 11. Jak. 5: 19.

2ső: Hogy annak jó három Ellenségünk ellen fületlen tusakodjunk, úgy mint: az Ördög ellen, ki meg-tsal minket. Évát. 2. Cor. 11: a' kövenyül-jár, mint az ordító Oroszlány. 1. Pét. 5: 8. és sok módon kivivén. Act. 5: 1=3. 1. Cor. 7: 5. 1. Thes. 3: 5. azért az Imádságban-is az Istent kérjük, hogy ne vigyen kivivetésben, és ne adjon annyi hatalmat a' Sátánnak, hogy minket kivivetvén, meg-ejthessen; hanem hogy őtet meg-győzhessük. — E' Világ ellen, mely gonoszban helyheztetett. 1. Joh. 5: 19. és aki Christus barátja, az Istennek ellensége. Jak. 4: 4. senki nem szolgálhat két Urnak. Máté. 6: 24. 2 Tim. 4: 10. 1. Ján. 2: 15. Gal. 1: 4. 2. Pét. 2: 20. Ján. 14: 17. 1. Cor. 2: 14. Nagy részit vidd pedig e' Világnak a' Hitetlen, kik olyan Tudományt hirdetnek, mely igen kedves a' Testnek. Gal. 6: 12. Phil. 3: 18. 1. Joh. 2: 7. 8. 1. Tim. 4: 1=3. Végre, a' ki minden gonosz kívánságit és indulatit ellen, — melyről máshol bővebben, — úgy jó végre méltó mostani [illegible] Elmélkedésünket is Istenhez nyújtandó könyörgésünkel bé-fejeznünk, azért könyörögjünk, a' mondjuk ezt a' Szóból:

Keddi Estvéli Könyörgés.

Igasságban és Irgalmasságban Gyönyörködő Sz. Isten! Ki jólleted ü, tálja minden álnoksságot, gyülölsz minden Gonosz-tévőket, – nem lakik Te nállad semmi gonosz, és nem állhatnak-meg a' Te Szemeid előtt a Kevélyek; Mind azon által nem a' Te Akaratod, hogy a' bűnös Ember el-vesszen az ő bűnében, hanem hogy mindenek az Igasságnak Útmutatói jussanak, és idvezüllyenek. – Meg-vallom Édes Atyám! hogy noha bűnös vagyok, én. gemet-is mind e'mai napon, mind pedig tellyes életemben a' Te nagy Irgalmasságod tartott-meg minden isszonyú veszedelmektől. – Te hoztál Engemet Igasságodnak útmutatói, és mind eddigien Te őrizted-meg Engemet az ösök Ellenségitől; mellyekért Uram Mentsen és a' Földön legyedül Tiéd légyen a' Dicsőség, és Dicsőség, ki meg-kegyelmeztél Sz. Fiadban az én bűnöm, nemnek, meg-Gyógyitottad minden betegségimet, meg-Szabaditottad a' Ko. porsótól az én életemet, meg-koronáztad kegyelmességgel, és minden vidámitó Javaiddal meg-elégitetted az én Lelkemet.

Én édes Istenem! könyörgök alázatosan Sz. Felségednek: Ne emlékezzél-meg az én Szerencsétlenségemtől fogva feltetkedett bűneimről, és a' mely jót mind én bémem, s mind mind minden Kiveidben el-kezdettél, végezzed-is-el immáron, mind a' Te Szentes' Napjaig. – Legyen mindenkor Szemeim előtt a' Te félelmed, mely mind kezdete, s mind Őrizője a' Bölcseségnek; hogy látozán Itéletednek keményt vétek, félelemmel járjak a' Te útaidban, távozzam-el e' gonosz-tévő Világtól, őrizkedjem az Ördögnek bűnre indító Szándékaitól, és diadalmasson rajtam a' Testi Kivánságok ellen. –

Mivel pedig Uram Isten! sok Nyavalyáink és háborúságink vagynak, adjad a' Te bátorító és vigasztaló Sz. Lelkedet a' mi Szivünkben, hogy minden nemü próbák közöt a' Te Szeretetedben maradjak. – Plántáld az én Szivemben a' Mennyei Dolgoknak Lángáló Kivánságait, hogy a' Szívnek és e' Világnak meg-Szünvén, a' Te Szent Fiadnak Szenyvedő Keresztét hordozhassam, s el-nyerhessem, – ellenségimet Szeressem, – áldjam átkozómat, jótettekkel gonosz-tévőimmel; Ha valaha meg-találnának, el-találnak szakadni Tőlled, ne vedd-el édes Atyám Sz. Lelkedet én töllem, ne szeressek-ki Irgalmasságodból Engem; hanem a' Te bőtsességed szerint, vess a szadályt én elémben, hogy nevessek-el bűneimben. – Adj örökös helyet Szemed

ruságot, Éhség helyett bőségeget, gazdagság helyett Szegénységet, hogy a' Te jövődödről meg-emlékezzem, Az honban Te hozzád meg-térjen az én Lelkem.

Légy Társam Én Istenem! s ez Éjjel-is fogadj Nyugodalmadnak Szárnyai alá Engemet, hogy semmi gonosz se Testemben, se Lelkemben tűz árthasson. – Nem félek Uram Tőled, ha az Halálnak árnyékában járnék-is; azért Uram benned bizván, és a' Szentségedet, Dicsőségedet Te-néked adván, Én le-fekszem, s el-alusszom, fel-is-kelek; mert Te meg-öltalmazol Engemet. A' Jézus által kérlek, hallgass-meg édes Atyám! Ámen!

SZEREDAI Elmélkedés.

Az Istennek, és a Krisztusnak követéséről.

1. Mit tanitott légyen az Ur J. Krisztus, mi azt immáron jól értyük, és tudjuk; Mivel pedig az igaz Tanitó nem csak Szavaival épiti az ő Hallgatóit, hanem Életének példájával-is; sőt még ugyan sóganatosabb a' jó példa, mint a' bölts Tanitó, a'mint egy Judex Cicero-is mondja a' Trajánus Imperátor' dicsőretiben: Vita Principis Censura est, ad hanc dirigimur, ad hanc convertimur, nec tam imperio nobis opus est, quam exemplo. Quippe infideles recti Magistros est metus; Melius Homines Exemplis docentur, quae imprimis hoc in se boni habent, quod approbant, quae praecipiunt fieri posse. – Plinius. – Azért méltó, és illendő dolog, hogy a' Krisztusnak Életét meg-vigálván, mi-is az ő nyomdokiban járni igyekezzünk. Ján. 12: 26. Példát adtam nektek, hogy a'mint én tselekedtem, tü-is úgy tselekedjetek. – 1. Pét. 2: 21. Ezt tudvatok, hogy vat. 1. Ján. 2: 6. Aki azt mondja, hogy ő benne lakozik, annak úgy kell járni, a'miképen ő jár. – Cap. 2: 16. Ezen esmérjük-meg a' Szeretetet, hogy a' Krisztus az ő Életét adta mi értünk; münkünk-is azért a' mi Életünket adnunk kell a' mi Atyánkfiáért. – 1. Pét. 1: 14. Mint engedelmes Fiak, ne Szabjátok tü magatokat a' régi tudatlanságotokban való régi Kivánságokhoz; hanem a' miképen Szent az, a' ki tivelet Szentt, tü-is Szentek légyetek tellyes Életetekben. – Mát. 16: 24. Aki akar én utánnam jöni, tagadja meg magát, vegye-fel az ő Keresztét. – Phil. 2: 5. Azon indulat légyen tibennetek, a'minémü vólt a' Krisztusban. –

Az Isten ő Felsége-is pedig az ő örökké-való Decretumában leg-e

lőször arra rendelt minket, hogy az ő Fiának hasonlatosságára szeressen
ellyünk, a' mint Sz. Pál tanitja Róm. 8: 29. A' kivel, úgy mond, örökétől
fogván tudó, azokat el-is-választotta, s el-rendelte választani, hogy az
ő Fiának ábrázatjához legyenek hasonlatosok, s hogy velle együtt részes
jenek, hogy együtt-is örülhessenek. Róm. 8: 17. Phil. 3: 10. Jel. 21: 10. 2. Per. 2: 10. Col. 1: 10. 11.

III. Mind ezekből tudjuk-meg mi végre küldette légyen az Isten a' Fiát
e' Világra; bizony nem azért, hogy ő Szent lelme mi hellyettünk, s' testi bá-
ságban való életet pedzve mitőlünk; hanem hogy Elsőben az Istennek
nekünk meg-tanitana, Amaz utánna, hogy Fő Papunk lenne, Isten előtt
mi érettünk meg-jelenjék; de főképpen, hogy miénkünk az ő tellyes élete ki-
váltképpen való példánk lenne, minden jó, s' Isten előtt kedves cselekedetekre.

III. Hivattattunk arra-is, hogy a' jövendő életben, a' Dicsőségben, s' az Igalmas-
ságban Követői légyünk az Istennek. Mát. 5: 4. Ef. 5: 1. 2. 1. Pét. 1: 15. 16. 17.
Lev. 11: 44. és 19: 2. és 20: 7. Bizonyára méltó dolog is az Istent követnünk

IV: Ki mikor, mikor ellenségi voltunk-is, Szeretett, s' nem akarta, hogy min-
denestől fogva el-vesszünk. Mát. 5: Act. 17. 2. Per. 3: 9. Ezék 18: 32.

2ó: A' mi bűneinket, mellyek igen sokak, nékünk meg-engedte, hogy mi is
Felebaráti-inknak kedves büntöket s' fogyatkozásokat megtegyedjük. Mát. 6: 12.
Mint kellyünk pedig a' bűnnek meg-engedésében magunkat viselnünk, az Isten
nem csak szavával; hanem példájával is meg-mutatta- minekünk; — Mert

2ó: Az Istennek nem mi békéltettünk magunkhoz, hanem az Isten minket ma-
gához, jóllehet mi bántottuk vólt meg ő Felségét. Róm. 5: 11. 12. 2. Cor. 5: 18. = 20.
Ef. 2: 16. Col. 1: 20 = 22. 1. Ján. 4: 10. 19. Hogy azért Felebaráttoddal mindenekor
békességben élly, ha meg-sértett-is Téged, az Istennel együtt te is légyenek ma-
gaddal meg-békéltetni, mert a' közelebb Istenhez, a' ki elsső a' béke-
ség' szerzésben. Mát. 5: 9. 24. 25. 26.

2ó: Az Isten a' Krisztussal együtt igen édes és nyájas beszéddel hivja
magához a' bűnösöket. Esa. 55: 1 = 3. Mát. 11: 28. Azért te-is Felebaráttoddal
ne fel-szedd; hanem igen kegyesen és nyájasan társalkodjál. —

3ó: Nem járunk mi Isten után, hanem minket a' veszedelemtől és örök
halálról szinten maga jó kedvéből s' szeretetéből paba-titoló-meg, mert mi
Isten nélkül vólnunk e' Világban. Ef. 2: 12. Phil. 1: 6. Cap. 2: 13. Azért mi

a' mi

a' mi Felebaráttinknak szükségben megsegíteni mindenkor készek légyünk, ha
szinten azt nem kéri-is, a' mint Sz. Jákob tanitja. 1. Ján. 3: 17.

4ó: Mindezek felett, az Isten úgy szerette minket, hogy az ő egy Szülött
Fiát-is mi értettünk adni nem sajnálta Halálra. Ján. 3: 16. 1 Pét. 1: 18. 19. Act. 20: 28.
Azért méltó dolog, hogy mi az Istent minden szeretetünknél inkább szeressük,
és minden szavainktól örökké-valóbb meg-vallyunk, mint az Istentől. —

IV. Ezekben, és ezekhez hasonlókban az Istennek példáját kell követnünk —
De a' mi a' Sz. életünk dolgát illeti, jóllehet abban-is Istennek példájára Ki-
vattattunk, ki Szent, és semmi változás nincsen ő benne; mindazáltal ezek-
hez tellyes nem lehetünk; mivel Ő Felsége, végetlen Szentségét követnő; Ezokáért ő Felsége, végetől fogva elvégezte
vólt, hogy mink mi Urunk Jézus Krisztus által, mind a' tanításban, mind pedig a' Szent Életre való Példa-adásban az Istennek
képét viselné. — A' Jézusban az Istennek formájában vólt, azt mondják
Pál. Phil. 2: Col. 1: 15. ki a' láthatatlan Istennek ábrázatja — Ján. 14: 9.
maga-is Urunk azt mondá: Filep! a' ki engemet lát, látja az én Atyámat.
Miképen azért a' Fiú az Istennek Képét és ábrázatját viselte a' Föl-
tségben, és hasonlatos lévén, a' mennyiben Isten Fiával fel-találtatott
terem tett állattól lehetséges az ő Mennyei Atyjához; Így mink is úgy
kell a' Jézust követnünk, hogy ő hozzája hasonlók légyünk. Miképen
a' bűnre nézvé hasonlók vóltunk Adámhoz. 1. Cor. 15: 49. Miképen hordoz-
tuk a' földi Embernek ábrázatját; úgy a' Mennyeinek-is hordozzuk ábrá-
zatját. Róm. 8: 29. 2. Cor. 3. Ef. 4: 13. Úgy lehetünk pedig hasonlók a' Jézus
tushoz, ha mi-is azt tselekszük, a' mit a' Jézus, t. i. ha követjük Őtet az
Istenhez való törekedet szeretetben, Engedelmességben, és Isteni buzgó példa-
latban, buzdításink' és Ellenségünk' szeretetében, a' társalkodásban, ala-
zatosságban, békességes-ürülésében, viseltetésében való magaviseletben,
Istenhez való bizodalmában, szegénységének szeretésében és szenvedésben
való el-türésében, e' Világnak meg-ítélésében, tanításában, fel-
désében, Atyafiainak épületek gyarapodásáért való nagy buzgó fára-
galmatosságában, a' Mennyei örökös Hazának tellyes reá-vágyásában,
és egyéb hasonló szokásokban. — Ez amaz út, mellyet az Isten végett
azatot mutatni az Izraelnek. Esa. 30: 20. 21. Ján. 14: 6. Cap. 8: 12. —

V. Mondat

V. Mondana valaki: Én igen szárló Lúber vagyok, miképpen követhetném Én a Krisztust, kiben az Istennek Lelke minékünk nélkül lakozott? — S. Nyilvánsággal a Krisztus-is szárló, és botsületlen Lúber volt, az ő testében. Mát. 26. 2. Cor. 12: 4. Ő hozzánk minden-rendtől kívánló volt. Fid. 2. De ily tudakodó Lelkében, melyben erős volt, a Szent. Világ, és az Ördög ellen, hogy semmiben meg-nem-tántorodott. — A mely Isten őtet erősíté tette, azon Isten Sz. Lelke által minket-is kétség nélkül Erősíteni tészen, felyebb amaól, hogy vesz mint mű meg-fogadtatnók. Ef. 3: 20. És miképpen az Isten a Krisztusban volt. 2. Cor. 5: 19. Col. 2: 9. Úgy mi bennünk. 1 Cor. 6: 19. 20. és 14: 25. — Semmi kép-ikónak Mesterséged az irott Képed a testi-sorbeli olyan hasonlóvá nem tsinálhatja, minémű hasonlósági tehet minket az Istennek Lelke a Krisztushoz, mely minékünk adatott a Krisztus Nevében. — Hogyha valakiben volna a Cicerónak Lelke, bizonyára Pintén olyan ékesen szólhatna, mint Cicero. — Ha kiben volna a Krisztolevnek Lelke, olyan nyelven disputálhatna mint Krisztolev. — Azért nem lehetetlen dolog, hogy az ő-párálat dolgokban közöttünk az Istent és a Krisztust, holott az Istennek és a Krisztusnak Lelke lakozik mi bennünk. Ennek pedig példája az Apostolok, a Szentek, kik a Krisztus tőrvállatevén követtek. 2. Cor. 8: 18. 1. Cor. 11: 1 1. Thess. 1: 6. Rom. 16: 4. 2. Tim. 4: 7. 8. 9. —

VI. A Krisztus pedig úgy tétetett mi elöjnkben, mint valami Szentségnek Lelkeje; azért volna addig meg-ne-pümyünk, a lelki-baj-vivásban, és a Krisztus Szakolásában; valamig ő hozzá hasonlók nem lészünk; ki-ki pedig az ő Lelkeje szerint munkálkodjék az ő Ugyában, minthogy az Isten nem mindenkor egyaránt adotta a Talentumot, — a kinek sokat bizott, többet kíván attól; Mindentől annyit kíván, a mennyire Kegyelmet adott. — Mikor a Tanító Mester az ő Tanítványinak eleiben ír, minyájan az ő Mesterségnek Lelkeje írását követik, ha nem minyájan egy-aránt írnak-is; mert némelyek írnak közelebb hasonlító, némely kevesebbi érzéssel; de minden az ő Lelkeje, s nyelvének tehetsége szerint ügyekezik, — a Mester-is annál egyebet nem kívánt; így a lelki életben-is, ki közelebb mégyen a Krisztushoz, ki távolabb járó tőlle; de valaki meg-nem-járod, és Ugyából sejobbra, se balra ki-nem-tér, el-érkezik a Krisztushoz — Úgy van dolgunk ebben az útban, mint a ki a sebes Vízben ever a Víz' ellenében, ki ha megáll, olyan minéjárást vészpá-vetke.

Mert

Mert a Krisztusnak követésében-is a ki meg-áll, azt ítélvén maga felöll, hogy immár el-érte Keresztyénségének gráduját, melyben ha nyugodnék-is, meg-fosztván a sz. Életnek Gyakorlásától, el-veszti a Koronát, — Ollyan hamar meg-hatatik, és el-maradd a Krisztustól, melytől igen félt még Sz. Pál. Ő Szent sínetlen Gyakorlotta magát. 1. Cor. 9: 27. Phil. 3: 12. 13. — Azt mondja Végtire: hogy a régi Vitéz ha meg-szünik a maga Gyakorlásától, hamar olyan lészen, mint a sí Gyenge mostan lett Vitéz. — Vespasianus Császár elvesző napjának tárgya vala, mellyen semmivel jól nem tett: Így kell minékünk-is gondolkodnunk, hogy valamely napon Isten előtt kétkedés dolgot nem tselekszünk, hóle elevenek vagyunk, — Ha ezeket tselekezzük élünk. — Kívánság azért, hogy Szeretet lévén tellyesítsük, ottan-ottan így imádkozunk:

Szeredai Reggeli Könyörgés.

Végtelen Irgalmasságal bővölködő Isten! Mi Urunk J. Krisztusunknak dítsőséges Sz. Attya, és általa minékünk-is könyörülő Atyánk és Istenünk! Légyen áldott a Te Neved mind örökké, hogy minket az el-múlt éjtsnek vetétségéből a Te hatalmas Karodnak árnyékában minden veszedelemtől, kétségben esnitől, nehéz betegségektől, hirtelen Halálról meg-ólalmaztál. — Teneked adassék Édes Atyánk Mennyen és Földön a Tiszteség és Hálá-adás, ki minket Sz. Fiadnak keservés halála által a Sötétségből, és az halálnak árnyékából ki-hoztál, az Ördögnek fánytartó kalitsája alól fel-áldoztál, és az örök Életnek boldog reménységére bátorítottál. —

Mélto Uram! Szüntelen hirdetnünk a Te nagy jóvoltodat, mellyet minden reggel, és minden Napon meg-újítasz mi rajtunk, épp a gyáldalatos Gondviselésed; mert a Pokolnak, és az Halálnak kapuit meg-törvén, az hívságban helyheztetett Világnak kevélységét meg-alázván, a porban heverő Halandókat fel-magasztaltad. — El rejtetted a Bölcsektől a Te mélységes Titkodat, és azokat meg-jelentetted a Gyermedeknek. — Meg-szégyenitetted e Világnak Erősit; az Erőtleneket pedig választottad és fel-magasztaltad. — Mennyei Kegyelmes Szent Atyánk! Vigy minket e mai Napon-is, és tellyes Életünkben a Te óltalmadban; hogy semmi veszedelemben, és kisértetben ne jussunk. — Tündöklyék minékünk a Te Mennyei Világosságod, és tanits meg minket a Te

Igyal

Szeredai Reggeli Könyörgés.

Irgalmas Bíródnak, és tiszta Szentségednek Utaira, hogy szentül és igazán éljen, Szeretted igaz Fiaid, és Leányaid lehessünk.—

Oh mi Idvességünknek Istene! Ki meg-mutattad Nékünk az Utat, melyen járjunk, és a Te K. Fiadat Tanitóul, és Pásztorul adtad Előnkben, hogy Ő véá nézzenénk, Kit fel-veluházról Erővel és Méltósággal hogy lépjen általon a Pokolnak ellen, és meg-maradásnak hajlóra az Ápród ellen; hogy a vakok látni, és pollani akarnak, azoknak az Ő Szemeik lássanak, és Füleik hallyanak,— A' Szántók nint a' Szarvasok Szomjas lépjenek, és a' Némáknak nyelvek Énekellyenek.— Végezd Uram minket azon az Uton, mely Szentségnek Útának neveztetik, mellyen nem mehet által semmi tisztátalan; hanem a' Te meg-váltott Híveid járnak azon. Ébressz-fel Uram minket a' Te jó Lelkeddel, hogy miképpen a' te Szent Fiadat az Halálból fel-támasztottad; úgy mi-is a' lelki Halálból fel-támadván új Életben járjunk Te előtted,— Miképpen a' Te Szent Fiadban úgy mi bennünk-is semmi álnokság ne találtassék; hanem az Engedelmesség, alázatosság, és Jóindulatság, és a' buzgó Szeretet, és minden tökéletes világosságnak tellyes Életünkben.—

Erősítsd-meg a' mi Szívünknek reménységét, hogy mind ja mind gonosz reménységben, mint a' Te Szent Fiad; úgy mi-is a' Te Akaratodhoz Engedelmesek lehessünk.— Oltalmaz-ki belőlünk minden bajnak-álló kívánságot, hogy Felebarátainknak Életeket törekedvén meg-engedhessük, szeressük mint mi magunkat, táplállyuk mint sajátunkat,— Örülhessünk velek örvendezőkkel, sírjunk és bánkodjunk a' Szenvedőkkel.—

Világosítsad a' Te Népednek igaságait, hogy a' mikképpen a' föld megtermi az ő Gyümölcsét, és a' Kert az ő Veteményit; úgy a' te lelki Szőlőd-is, mellyet a' Te jobb Kezed plántált, bőv Gyümölcsöt hozzon.

Vastagítsd-meg Reánkat és reménységünket, mellyet Sz. Fiad által a' mi Szívünkbe bé-öntéseál, hogy a' Te Szentségednek útaiban naponként előbb előbb mehessünk,— a' Teveled, és a' Világgal mind addig tusakodjunk, meglan az Hitnek tellyességére jutunk, és a' meg-öröködő Életnek állapotyának mértéke, szerint való tellyességre.—

Adjad Lelkünkben édes Atyánk a' Te buzgó Szeretedet, hogy ne lé-

Ezen hasontalan Világi Pállya-futásunk,— hanem a' Te K. Fiadnak nyomdokaiban esmeretesen járhassunk, és mellyek hátunk megett vagynak, el-felejtsük; ha mi jót tselekedtünk, nem abban, hanem a' Te Irgalmasságodban bizzunk;— Szüntelen azokra igyekezzünk, a' mellyek előttünk vagynak; és a' mellyeket még nem tselekedtünk, hogy mind az Égig el-jutthassunk minden akadály nélkül a' Mennyei jutalomnak el-vételére.—

Könyörülő Isten! Kinek Parancsa a' Setétségből is Világosság tsinaltatott; tündökölljék üdv mi bennünk a' te igaz Lámpásod, mellyet az Ur J. Krisztus által nagy ditsőséggel meg-jelentettél, hogy mi denkorezt a' Mennyei dicsőségtáros Örökség-ben, Másokkal-is közölhessük.—

Ne hadd Uram a' Te Igazságodat az Hamisságtól meg-győzetetni, mely egy Ember által jött e' Világra, és minden Lelkeket meg-fertőztetett; ha, nem a' Te szeretelmes jóságod tekintsen bőven minden Népekre, hogy a' miképpen egy Emberneк Engedetlensége által sokan bűnösök lettenek, úgy az egy Ember J. Krisztus Engedelmessége által sokan meg-igazúllyanak.—

Ne engedjed Uram! hogy e' Világ mindenkor az hálátlan Ádámnak nyomdokiban járjon; hanem a' miképpen hordoztak a' földi Embernek ábrázatját, azonképpen a' Mennyeinek-is hordozzák hasonlatosságát.—

Oh Izraélnek Istene! hallgasd-meg, és ne hadd-el a' Te Szentségednek ellenségeidet, kik kergetnek hiven; de nem találnak, és az ő nyelvek csalfaságok miatt meg-zavarodott.— Tanácsozz lelki Világosságot Atyánknak, tartsd-meg Juhaidat, és a' Dávidnak Fia a' te Pereidet Kölgyed táplállya azokat.— Kelly-fel oh Uram! és mutasd-meg, hogy nints' több Isten Te-hozzád nál.— Minden térd hajollyon-meg Neked, és minden Nyelv tégyen Vallást Ki Sz. Fiad által meg-ítéled mindeneket igasságban, és meg-fizet Kinek kinek az ő tselekedete szerint. Tied légyen Uram! a' Dicsőség, és Hatalom most és mind örökké. Ámen.—

Szeredai Elmélkedés.

A' Magistrátusról.

1. P. A' Magistratus, avagy Fő-vitézek a' Szentségnek Törvényével nem ellenkeznek; Ellenek okokat minden Rend alája vetettek. Röm. 13: 1. c. 1. Pét. 2.

1. Pét. 2:12.14. A Krisztus-is így parancsolta. Mát. 22:21. Adjátok-meg a' Czá-
szárnak, a' mi a' Czászáré; az Istennek, a' mi az Istené. — Ollyan Rendelést
tett pedig Sz. Péter a' meg-említett hellyen, mely minden e' Világi Emberek kö-
zött pünnyéges, és nem szerzett e' Világi Rendelésekkel; mert ha ellenezte,
jobb Istennek engedni, hogy sem mint Lázbereknek, tett 5:29. Valami ne tsa-
létunknek meg-tartására és javára, mindenben engedni kell az Atyai
hatóságoknak. 1. Pét. 2:12.14. 2. Pét. 2:10:12. Jud. v. 8.9. Tit. 3:1. Sőt még
az Atalnyáknak-is engednünk kell, miképpen a' Fölgár és Jobbágyhoz
gonosz Uroknak-is tartoznak engedni. 1. Pét. 2:18. Péter. 10:1. Saul go-
nosz volt; de mégis Kezét venni réá vetni nem méltóltatta. — Ezért mikép
pen minden jó dolgot kivánt, mind azáltal az háborút-is el-fordítsa: úgy
mint ajánlja kivánnyuk a' jó Magistrátust, könyörögjünk-is, hogy jól
éljen. 1. Tim. 2:1. de valamely jó Istennek-is áldásával áldjuk, azzal tűrjünk. —

II. Ezekkel ellenkeznek többekkel együtt azok a' Papok és Passzorok,
kik a' Királyoknak és Fejedelmeknek Lajkat és jussokat el-vették, úgy
annyira, hogy ők parancsolnak még a' Királyoknak-is lelkeknek alájatba,
tették őket az Urak. Róm. 13:1. Az ó Törvényben-is akkor Mózesnek
a' Jó-Papok a' Királyoknak mindenben alattok voltanak, meg-is bünte-
tették őket, az hol Istenben el-nem-járnak, mint Cimek igazságra meg-
tették Törvénytsinek, Törvénynek, és Salomonnak példájokból. 2. Chron.
19:1-9. Cap. 35:2. 3. Kir. 2. 1. Chron. 29:22. 1. Sám. 2:36. Törvényről lás
hasonlót 4. Kir. 4. Ama Jó-Papok, kik Királyok helyett valának [illegible] kitsiről
olvasd a' Bibliának Könyvét; kitsiség nélkül mindeneknek parancsolnak, mint
Pintén Mózes. Józué. vat. Deut 19:17. — Ugy van, hogy Mózes, egy ide-
ig Papi Officiet-is viselt, miglen az Aaron Papsága meg-állapodott. —
Éli Papnak idejében, mint a' Machabéusoknak idejében-is nem Ki-
rállyok, nem Bírák nem lévén, ő véljok hagyatott az Országnak gond ja,
melyhez nem volt jussa a' Királyoknak és Bíráknak kitsikben. —
Nyilván van pedig, mely igen veszedő és nyomorúlt állapotja volt a' Pap-
Országnak mind az Éli, mind pedig a' Machabéusok idejében. —
Az előbbi Szeretetjén Püspökök-is Urakságot és Fejedelemséget
nem kívánnak; sőt Ambróstus-is idejében példa-beszéd-képpen mondot-
ták: Imperatornek-is magis Sacerdotium bocsássa, quasi Imperium
Sacerdotale. Ezt azt mondja Ambróstus: Ad Imperatorem pertinet
nere Imperia, Palatia; ad Sacerdotem Ecclesias. — Ezt az Urakságra

Fejedelmi Jószágoknak, Kintornyoknak bírására való vágyakozást a'
Régiek az Anti-Krisztus-nak el-jövetelinek bizonyos jelének tartották.
Tertullianus, Cyprianus, Hieronymus, Nazianzenus, Bernhardus-is sőt Sz. Pál maga-is 2. Thes. 2.

III. A' Magistrátusnak Tisztiről szép szeretet akarván tsillani, Cs.
ben néki a' Krisztus' szavait jutatom eszében: Mát. 5:19. Valaki a' Paran-
csolatnak szép a' kisebbikét-is meg-szontándja, és azképpen tanitja az
Embereket, a' Mennyeknek Országában kisebb lészen. Az az: a' mint
Szótsinus magyarázza: Valaki a' Szent Szentségi és Szentségi köz-
zül, mellyeket Sz. Máthé alá-számlál, akár mellyiket-is meg-utállya, és
egyebet tanitt, annak az Ítélet napján nem sok becsülete lészen. Mát 15:
3. Mi az oka, úgy mond Urunk, hogy ti-is az Istennek parancsolatját
meg-szontyátok a' ti Rendeléstek által? — Ezt azért a' fövebb Tisztek
a' Magistrátusoknak, hogy tsak-tsak a' Törvény nem lehet minden Ma-
között egy féle; nem-is kötelezzetünk a' Szent Törvénnyel minden
az Országoknak és Városoknak olyan Törvényeket szabjanak, mellyek
fel-ne-bontsák, v el-ne-szontsák az Ur Jézus Evangéliumában adatott
Szentségünket, és Felebarátinkat Szeretetközzünk, és ne légyen Szabad
el-tsinálnunk, ha mi bosszúval illetettünk. — Hol marad itt még a' Krisztus'
Törvénnye, mely tiltya a' Törvénykezést? Mát. 5:38. 1. Kor. 6:7-9. tiltya a'
bosszú-állást. Mát. 5. Róm. 12:17. 1. Ján. 2:10. 11. és 3:15. és 4:20. és nem hogy
szárt, vagy gyalázatot; de halálra-is kell szeretnünk a' mi Felebarátinkat.
1. Ján. 3:16. Phil. 2:30. Róm. 16:3.4. — A' Törvénykezés nem arra való,
hogy vagy bevételében megsértődött bevételében állhassék, vagy szárt
vallott, a' szár meg-fordúltson, — vagy ha ki nagy gondot viselt Adat,
meg-büntessék. De mind ezekben ne légyen semmi bosszú-állás; mert
a' tálmaszlatik. Mát. 5. Róm. 12:17.19. azaz: Se haraggal és bosszon-
kodással ne törvénykezzünk, sem szárt semmi Felebarátinknak ne vagy
szerezzünk. 1. Kor. 6:7-9. Imé, lássuk és hallyuk, hogy hamisságnak mondat-
nak, és az Istennek Országából ki-rekesztnek, valakik a' per-patvarkodás-
sal bosszúkat űzik, és Felebaráttyoknak Szárát szomjuhozzák.

Érre pedig vészt szerént nagy okot ád az Országoknak és Városoknak Törvénnyé, mint p.o. ha valami káromat Törvény szerént meg-akarom keresni, Engemet arra kénszerit a Törvény, hogy fel-akasztassam a' Lopót, vagy Tolvajt, a' kitől pénzedtem a' kárt, holott én a Magamével megelégednem.— Egyébképpen-is sok bünökre kénszerit a Törvény.- Tudom, hogy e volna jobb, hogy pénzedtem a' kárt, és ne pállyak perben, ha valakinek kárt temi Felebarátomnak.— Igy-is kell annak lenni, igen vigyázni kell békével tálni, a' mint Urunk parancsollya Mát. 5: 40—44. De ezek olyan alkalmatosságok, a' mint az Ur Jézus példája meg-mútattya Ján. 18: 22. 23. hogy kénteleníttetünk meg-indúlni. Azokáért, a' mennyiben az Országok Törvénnyé okot ád a Keresztnek üzésére, sőt a' Keresztyén Törvénnyének meg-rontására, a' felső Magistrátusnak illik, hogy azt emendálja.— Az Isóknak illik, hogy a' felső Magistrátust arról bizonyságra tegyék, az alkalmatlan vágyat meg-mutogatás által.- Különben, jobb a' Kárt fel nem-vállalni; sőt jobb a Keresztyénnek meg-halni, hogy sem a Keresztnek nyilván való Törvénnyét meg-rontani.— Az Hatalmasságok nem birhatják az Istennek Országát.— Az illyeneknek ádta a' vesztedelemre az Isten az ő válaszokat Képek-ben, mint értyük a' Prófétákból.

Mit mondjunk arról, hogy a Törvény Prokátorokat állat-ok? be-vészi a' Pénzzel fogadott Bizonyságokat? Némely igaz Bizonyságokat meg-vesz kiváltképen a' fő Emberek előtt.- Vát. Lásd mit mond, Ur Jézus. Mát. 5: 22. Jaj azoknak, kik a' Latrot Ajándékért meg-fogják dícsérni! Olvasd-meg a' többit-is, mellyek meg-mútattyák, mely végetlen Ellen véget hozzon az Isten az egész Országra, melyben az ollyan hamisság meg-öröködött.—

IV. Mávodszor, a' Magistrátus légyen jó Példa-adó, nem tobzódó, nem részeges, nem bujálkodó, nem hivságban gyönyörködő. A' Bölts' szava Préd. 10: 17. Jaj tenéked Ország, mikor a' te Királyod gyermek, és a' te Fejedelmid reggel ébesznek! és ki kis éjel nappal tobzódnak. Ésa. 5: 22. Mik. Ez illyenért kémlálj jó az Országra. Ésa. 5: 24. és 28: 1. 7. 8. Mert a' mi némü a' Magistrátus, olyanok az alatta valók. Sir. 10: 1. Mát. 5: 13.

Nemo suos hæc erit Aula Natura Potentes,
Sed Domini Morem Cæsarianum habet. Martialis.

Lactantius Lib. 1. Cap. 6. Exhibitionis genus videtur quia vivere cum Deus maluerit.— Seneca: Rex volet hoc esse, nemo non eadem volet.

Azt irja Livius, hogy mikor a Rómaiak Numa Pompiliusnak jó példája szerint élnének, a' Szomszéd Országoknak Képei ellenére, úgy mint tellyességgel az Istent gálatra fordúlt Képnek. Oh bárcsak egy Keresztyén Rómát találna a' mi Országunkban!

V. A' mit a Magistrátusnak Tisztéről mondani szükséges ítéltem: Hogy az Alatta-valókkal magát szeresztesse, és azt félelmesebb ne terhellyék, és a' miképen az Isten mindeneket tart, - miképen a' Nap nem magának, hanem Mávoknak világoszkodik: Úgy Ők-is, valakik alájok adattak, mindeneket egy aránt igaz Ugyekben a' Jónaszok ellen óltalmazzanak; Nem magoknak keressék a' boldogságot, és az örömet, hanem az Országnak, és az alatta-valóknak.— Ne légyenek ollyanok, mint a' ki azt mondotta: Oderint, dum metuant. Seneca. Azaz: Bár gyülöllyenek, csak félyenek.— El-felejtsék az illyen arról, hogy kevés az ő néki, a' mi az Istennek elég: Cui colitur, et Amatur. és A' ki tiszteltetik, a' szerettetik-is.— Jusson eszében azért a' Magistrátusnak, hogy nem övé a' Kép, hanem Istené, a' kinek képében teremtetett; hanem az Uré. 1. Sám. 5: 2—4. Act. 20: 28. Miért piszkítaná tehát az Urnak Örökségét? Ritsoda azért az hív, és boldog Szolga, kit az Ur gondviselővé tett az ő Képén, hogy azoknak eleddel adjon alkalmatos időben? Akkor pedig amaz gonosz Szolga azt gondolja az ő szívében: El halasztya az én Uram az haza-jövetelét. Vát. Ez a' Szolga nem más, hanem a' Magistrátus.— Róm. 13: 4. Mát. 24: 48—

VI. Ezek ellen vétkeznek kiváltképpen azok a' Magistrátusok, kik az Alattok valók közül ijak azokat óltalmazzák, kik bellek egy Vallásban vagynak; másokat pedig nem csak nem óltalmaznak; hanem a' felett gyülölnek, üldöznek, tömlötzbenek, tűzzel, vassal vesztegetnek, azért hogy a' magok Vallásokat épitsék.— Vétkeznek mondom az illyenek; mert ezek: Az Isten ölket nem tette Urakká a' Lelkeken. Mentium Lex Dei est. é: Az Isten Királya a' Lelkeknek.— Mellyet jelentett Krisus Urunk-is mikor azt mondotta: hogy az Ember a' Lelket meg-nem-ölheti, hanem csak az Isten vetheti a' Gonoszoknak Lelkeket a' Gyötrésnek. Mát. 10. — A' Vallás pedig nem tevti, hanem Istei dolog, és Istennek ajándéka mint a' Hit; Azért az Isten nem Hatalmasokat, vagy Fegyveres Vitézeket; hanem erőtlen Apostolokat akarta a' Vallásnak Hirdetőjeinek küldeni, hogy ne látszassék egy Szent-is. 1. Cor. 1.

A' Mahumetnek és Antikrisztusnak Vallását fegyver, és Emberi Erö épitti; De az Istent igaz Vallását a' Lelki fegyver, tanitás, intés, példa-adó gés, magunk jó példa-adó áltatlan életünk. 2. Cor. 10: 4. 5. Ephes. 6. Mát. 5: 16. 1. Petr. 2. 12. A' Régi Pogányoknak Áldozásokra térnek-vippá a' Keresztyének, valakik fegyverrel akarnak Vallást épiteni, Kikhez a' régi Keresztyének mindenkor azzal félelkezek-meg, hogy a' Vallásnak Pabadsága vele lenni, mellyet oktató beszéddel, nem oktalan fegyverrel kell nevelni. Lactantius Lib. 5. Cap 20. Defendenda Religio est non occidendo, sed moriendo, non saevitiâ, sed patientiâ, — si sanguine, si fermentis, si malo Religionem defendere velis, jam non defendetur ea, sed polluetur, atque violabitur. — Nihil enim est tam voluntarium, quàm Religio, in qua si animus Sacrificantis aversus est, jam nulla est. S. — Tertullianus ad Scapulam: Non est Religionis cogere Religionem, quae sponte suscipi debet, non vi. — Ugyan-is valakik kérsperitésre pekért Vallásra állanak, sohajgazán nem hihetnek, hanem vak Fanevkednek. — Így Öket a' Magistratus tás ejti más kárhozatos Vétekben; mert Istennek Ellenségi lésnek. Mát. 22: 30. Rom. 14: 23. Mind pedig a' Magistratus ellen tétkes gülölséget tartanak, mellyet, időtöl lévén alkalmatosságok erre, Rei-is fakasztanak. — De hogy erröl bövebben szóllyunk

2ö: Az Isten úgy akarta, hogy a' Keresztyénnek Népe szabad akarat szerint való Nép legyen. Sólt. 110: 3. Azért Krisztus Urunk, miszor sokan az ö Tudománnyában meg-botránkoztatnak vólna, Ján. 6: 6. Nem kénszeritette, holott lehetett vólna módja benne, hogy meg-maradjanak; hanem mikor sokan tölle sokan el-pakadnának, a' többiekez-is igy szólla: Nemde Ti-is el-akartok-é menni? hagyván az önnön magok szabad választásokra, hogy el-maradjanak, vagy el-menjenek. — Nem itéli vala az ö szelid és alázatos Lelkéhez is Vallásához, mellyet prédikál vala, illendönek lenni, hogy Erövel fegyverrel, vagy (: a mely ö tölle meg-lehetett vólna:) valami Égböl alá szállott tüzzel, vagy Menyrövel neptett vólna el némellyeket, hogy a' többi inkább engednének. — Azért miszor a' Tanitványokat a' Samaritánusok úgy Falukban bé-nem-fogadták vólna, Jakab, és János mondának: Uram! akarod-é, hogy parancsolyunk, hogy Tüz szállyon-le az Égböl, a' mely megemésszen ö-t? Luc. 9: 54. Az Ur Isten meg-feddi öket, és azt mondja: Nem tudjátok miszerint

minémü Lélek légyen ti bennetek! az Embernek Fia nem azért jött, hogy elvesztené az Embereknek Lelkeket, hanem hogy meg-tartaná. —

Ha azért Te-is igaz Keresztyén vagy, miért hogy Te-is nem a' Krisztus, hanem az Értelem ítéletéül való Tanitványokat követed? Miért mérgelöd, és miért orozolod a' Magistratust bossza-állásra és üldözésre? Hiszen az olyan Tanitók nem Urhoz; hanem Sárkányhoz, — és nem a' Keresztussal jöttek meg-tartatni; hanem az Antikrisztus' lelkével jöttenek veszteni. — Ha pedig úgyan a' Vesztö Lélekkel jöttenek, pállítsanak Tüzet le az Égböl, hadd tudjuk, hogy Istentöl jöttenek. — Mondjanak egy jóval olyant, hogy azon Órában Emberi Erö nélkül meg-hallyon az Értetnek, mint Anathiás a' S. Péter dorgálására, ki nem Vallei várást, hanem szaláridságáért hetvelet meg-ölettek. Act. 5. Avagy az ö szavokra-is nyissa-meg a' Föld az ö száját, mellyel-nyelje Kórét, Dátánt, és Abirámot. Num. 16: 30. 32. A' kik meg-ölnek, mindjárást támadjanak-fél, és tanitsák az ö Vallásokra. — Ha illyeneket szólnak, bátran a' Magistratus azéle Prófétálásnak Engedjen azokban, a' mellyekez ön-Vallásán. Sőt Sőt még a' Pálos közzé-is, a' ki olyan hatalmas vala támadni, igen szorta az Istent-is tanátsolták, és ahoz tartották magokat mindenkor kavonló Cselekedetekben. — Hozzanak tehát most-is az Istentöl Mandatumot a' Papok, és a' Pesztet ölessék-meg, vagy idözitsék az Értetnek. —

Mondanád: Az Isten meg-ölette az hamis Prófétákat, és azokat, kik az igaz Istentöl a' Tanitványoknak történek?

Ö: Ö: Más a' Cselekedet, más a' Tét. A' kik fövebb Értetnekkel tartatnak mint az igaz Atyja Istentöl el-nem-pártolhatnak, sem az igaz Keresztyén, kiket Krisztus ki-ontani. — De mond-meg, mit hiszesz hamisan az Idvességnek Czikkelében? Mit prédikálnak ollyat, mellyet vak eddon magoz vettenek vólna Istentöl, vagy látásban, vagy álomban, vagy egyéb módal? Nem az Irásnak Czikkelyeiben? Nem hagyták-el tehát az Istent, sem nem hamis Prófétálnak. — Mennyi vesz Tövénytöl vóltanak a' Zsidók közt, kik a' Mósesnek minden Cseremóniáira úgy szoktak nem-is kötelezettenek? — Mennyi vesz Értetnek, Farisæusok, Sadducæusok, Esszénusok; de ki hánnotta azokat? Miért nevezte Szent Pálos ollyan Tanitókat mondanotsz az Értetnektöl, mellyet a' Törvény mondott az hamis Prófétáktól?

2ö: Az hamis Próféta ollyan, a' ki Istentöl parancsolatot vagy bizonyságot,

vagy nyereségért, mellyet maga-is szívében igaz Istenesz lenni jól tud, és hiszen; Az Ecclesiaz pedig tudva az igaz Istentől el-nem-szakad, és a' miben vétkezik, nem tudja, sem nem hiszi, hogy Isten Törvénnye ellen tévelygéssel! E' mellett: Mi hasznot talál Tévelygéseivel? Ditsőség nem egyebet, szánalmasságot, kárt, és szégyenlést. Ezokáért tudva ki akarna tévelygő Tudományt hirdetni!

2ő: A' Mózes' Törvénnyének, mely azt mondja: hogy meg-kell-ölni, az Istentől el-szakadtakat, nem vagyunk alatta; mert olyant nékünk sokult a' Krisztus nem parancsol; hanem inkább azt, hogy az Ecclesiaszokkal ne társalkodjunk. Tit. 3:10.11. tudván azt, mint az Apostol mondja: hogy a' ki illyen el-fordúlt, és vétkezik, úgy mint, a' ki a' maga ítéleti által-is vádoltatik. Ezért nékie azt mondja Hieronymus: Haereticum Hominem ex praescripto Apostoli vitare didici, non ipsi tradere. — Innen tanúld-meg, mit tégyen az Ecclesiaz a Sz. Pállal, nem azt, ki nem egyez-ért veled, hanem azt, a' ki nem akar nem egyez másokkal; hanem a' mellett Lelki es mészeti ellen való dolgok szerelmek bosszuságért, vagy bevétetésért, vagy nyereségért. — Az illyen igazain Ecclesiaz! meg-ha igaz Vallásban vagyon-is. — Az illyent olyannak kell tartani, mint a' Pogányt, vagy a' Zukart. Mát. 18:17. azaz: alávaló, lónak, minémüek voltanak a' Zidók közöt élö jövevény Pogányok, és a' Zukarok, kikat mindazonáltal a' Zidók el-nyomdatének. —

4ő: A' Mózes' Törvénnyének ideje már volt, már a' Krisztus' ideje. A' Zidók az Isten' Törvénnye alatt úgy voltanak, mint egy bizonyos Király alatt, ki nem-is akarta volna, hogy más Királyok légyen i. Sám. 8:7.8. Vagy úgy voltanak a' Törvény alatt, mint a' gyermekek a' Sanitó-Mester alatt. Gal. 4: 24-26. Nem-juda-te Tát, hogy az Isten akkor mindjárt boszut állott azokon, kik meg-vetették az ő Törvénnyét, mint a' Mózes a' só-fogadatlan Miriamot mindjárt meg-verte Pózi, — mint a' Királyok-is a' Tévtanitókat mindjárt el-vesztik. —

5ő: Akkor a' Próféták még élnek vala, Kiktől a' Régi bizonyosan meg-értheti vala, ki távozott volna el az Istennek Törvénnyétől? — Most hol van a' Próféta? A' mi Próféták a' Sz. Irás, vagy a' Sz. Irásnak Pallástozó Ratio, vagy Okoskodó Lélek. — A' Sz. Irás olyan, mint Norma. Régula. Törvény. — A Ratio olyan, mint a' Bíró. Ezzel a' Ratióval ha igazán akarsz élni, az Ecclesiaszokkal, kik most el-váltanak tőlled, rövid Napig mind égyig mellyed állanak. — Magamról azt igérem, hogy mindjárt tiéd lészek. —

Még-is mondanád: Sz. János 2. Ján. 2:10.11. azt mondja: Ha valaki

Ti hozzátok megyen, és e' Tudományt nem viszi hozzátok, azt Házatokba bé-ne-fogadjátok, és üdvözletet se Tőlle Könyvetek nékie; mert a' ki köszön nékie, Amaz gonoszságaiban részes lészen. —

3ő: Azt irja Grótius Ennek a' Levélnek eleire, hogy a' Régiek közül vagyon nem tartották ezt a' Sz. János' Irásának, sőtt meg-igyek Eusebius, Hieronymus. — Kívánnám, hogy sem mint azt az Ember, mint Nemellyek tselekedték, jobb meg-vetni ezt az egész Levelet; Mert a' Krisztus Törvénnyének utólsó Könyve is közelítő vége a' tiszta Szívből származó szeretet, Ezt pedig Irásoknál nagyobbra kell becsülleni; — A' vitás pedig ellenvető Értelemmel vagynak, azokat nem meg-rontsolni, és meg-utálni kell, hanem alázatossággal inteni, 2. Tim. 2: 24.25. Róm. 16:17. Meg-mondja pedig Sz. Pál 1. Cor. 5:9. Mit voda Ecclesiaszokkal nem kell társalkodni: Megirtam nektek Levelemben, hogy a' Parázna'kkal ne társalkodjatok; — de nem mindenestől fogva e' Világnak Parázná'kkal, avagy Kálvány-imádókval; mert illyen módon ki-kellene e' Világból menetek. Holott két féle Parázná'kat, Törvényeket, Vagadozókat ért az Apostol, — Ha a' Keresztyén olyan, ki velünk egy Társaságban van, és az intésnek meg-nem-jobbúl el-kell-vetni. — Ha Gyülekezetünken kívül való, a' ki olyan életü akar: külön külön más indúlattal viseltetünk. — A' Magistratus azt nem büntetheti Vallásáért, hanem botránkoztató gonosz Életéért —

2ő: Akárki irta légyen ezt a' Levelet, meg-nem-vethyük; mert ha jól meg-fontollyuk azokat a' Jókat, azt akárja jelenteni ánnak a' Levélnek Irója, hogy ha Jelenetekből támad olyan Hitető, a' ki vagy a' Feresztet akarja belőllünk ki-oltani, v. s. vagy azt tanitaná, hogy a' Jó-cselekedet nem szükséges az Idvességre. v. 6.9. 1. Ján. 1:7-9. Vagy nem hinné, hogy a' Sz. Szentség légyen a' Keresztyén, ki tettben jött. v. 9. 1. Ján. 3:6. az illyen Ember ha Házunkba jő, bé-ne-fogadjuk; nem parancsollya, hogy azt kergessük, és Javaitól meg-fosszuk. Nem hogy a' Külsőkkel azt mivellyük, ha hozzánk jő. — Grótius. — Amaz inkább nem parancsollya, hogy egy Társaságban ne légyünk azokkal, kik mi tőllünk a' Vallásnak nemellyikeiben különböznek, Azokban pedig, mellyek szükségesek meg-egyeznek, és a' mi a' külső Életre való, azt mi velünk egyaránt tsinálni kívánja. —

Még-

Még-is Mondanád: Az Evetnek közönségen ellenvége a' Hivek' Gyülekezetinek; azért üldözni kell bánni vélle, mint Ellenséggel —

Ff: Az Hiveknek az önnön magok Testek-is Ellenségek; Mondjanak tehát magokról-is olyan Sententiát. — Azért miképen az Ördög, e' Világ, és a' Test ellen lelki Fegyverrel kell viaskodni, mellyel az Apostolok mind e' Világot meg-hódoltatták, 2. Cor. 10: 3. 4. Üldöz az Evetnek ellen-is, ha tévelygő, és tsalárd Tudományt tanitván, mi velünk békével élnek, és magokat vélünk szeretteti azarják, ha mit tanitanak, győzzük-meg őket nagyobb Erősségekkel. — Így meg-oltalmazhatjuk tőllök a Hyájat. — Fegyverek vólna nekünk Jónak mondja a' jó Földben, mely pár annyi gyümölcsöt terem. — Nintsen az Hivek' Gyülekezetinek nagyobb vonzó vaffával, és tanitással akarja oltalmazni. — Ha vonlókép en. a' lelki Fegyverekkel kell a' Hyájától el-üzni. Ép. 6. mit tselekedjünk a' Farkasokat lelki Fegyverrel kell a' Hyájától el-üzni. Ép. 6. mit tselekedjünk a' vólla, ha meg-vonnák, nem engedvén tanitásunknak? Mi járjunk-el Sipsémben, és azzal az Ifjúnak Szíki előtt ment Emberek lépünk; ők pedig el-vesznek az ő bűnökben. Lúk. 6: 18—20. Abból pedig az Evetnek hasznát következik, hogy a' kik álhatatosok, azok meg-esmértetnek. —

Mondod: Sz. Pál 2. Cor. 6: 14. azt mondja: Ne vonnyatok égy igát az Hitetlenekkel. Fff: Itt az Apostol azokról fell, a' kik a' Bálványok Templomába bé-mennek vala, és azokkal ott vendégeskedtek, a' mely igen ételen dolog vala. 1. Cor. 8: 10. Gőlleket, ha ki azt valakinek botránkozására nélkül az Hitetlenekkel épületre tselekedte, azt nem láttzik, hogy Sz. Pál ellenzette vólna. — Ha pedig az Apostol' Javait külyebb akarjuk terjeszteni, meg-kell-virgálni, kitsoda lyen a' testi élethez, és a' Szentek' Evangéliumának el-fordítás vólna inkább alkalmaztatott Tudomány, ki vétkezik tudva, ki nem? akor képt egytől inkább kell őrizkedni, mint mástól; De vereim erőszakot temi nem kell hb a' külső Társaságban magát jendeven viseli, és vereit nem bánt. —

Még-is Mondanád. Soha addig az Országok békességben nem lésznek valamig égy Országban vok, és külömbözö Vallások lésznek

Ff: Ff: Kívánni méltó, hogy minden Országokban égy Vallás légyen, mint azt is hogy Mindenek Szentfelsége légyenek; de azt nem Ember, hanem Isten jóllehet végyhez: a' Vallás így meg-marad az Emberekben, ha nem igaz-is, hamis-

Preis 2,85 DM

rébb el-fogy minden Rendi-Szerzésnél, mint a' Vallásoknak Társaságának Arért tehetetlen dolog, a' mit Isten rád nem bízott, ne fogj a' Tőr. —

2ő: Ha meg-vizsgáljuk a' Szenvedtjén Országoknak állapotját, valahonnét még eddig olyan ütközések esett a' Szenvedtjénektől, mint azok hábortsúbb állapottal vóltanak, mint egyebek. — Példa ennek Német Ország, Frantzia Ország, Lengyel Ország, Belgium, és több Tartományok, mellyek soha békességre nem mentenek, miglen a' Vallásoknak pabadsága bomló félben vólt. — Spanyol Ország égy kivált képpen való példa. Soha annyi vér ki-nem-ontatott Vallás miatt, mint ott; Azért ott immár nintsen tsak égy Ellent-mondó-is; De honnan tudhattyuk-meg, ha nintsen é vagy olyan, a' ki már Értelemben vagyon, a' mint gondollyák? Honnan tudhattyuk-meg, hogy Ellenség ott-is nem támad, mihelyt alkalmatosságot adatik? De a' mellett, még a' Cathólicusok-is meg-vallyák, hogy ott sok Atheusok, az az: Isten nélkül valók vagynak, kik alább valók az Evetnekeknél, kik jól élnek élni. —

3ő: A Vallásoknak külömbözö vólta, a' Magistrátusoknak, és Királyoknak nem tsak nem fordúl romlásokra, hanem Épületekre, mint némelyek itélik.

Laurentius Lignovius in Explicatione Fabulae Isaiae Diodorus Siculus ból azt irja, hogy az Égyptusiak régen Papi Tsudákkal nevelték a' Szegénységet, Superstitiókat, Vallásokat, hogy ne lehessen módja benne az egész Népnek, hogy meg-égyesülne a' Királynak vétkedelmére. — Julianus hasonló Okra nézve el-pusztítani vala a' sokféle Vallásokat. Ammianus Lib. 22. —

Plutarchus irja Cátóról, hogy még a' Szólgai szót-is örökké nevelt, és hintezett valami egyenetlen végét, és Ellenkezést. —

A' Történetnek Diadalmának elég békessége, jólléte ott minden az ő Vallásában meg-maradhat; sőt úgy tetszik, hogy még inkább fenti, és inkább meg-bétsülli Királyát, vagy Fejedelmét az, a' ki ő tőlle külömbözö a' Vallásban, mint a' ki meg-égyez; mert a' ki külömbözik, Annak jó-tétemény hellyét ád tsak az-is, ha nem háborgattatik Vallásában, nem sértetik-meg Lelki-ismeretiben, jólléte az Isten' Törvénnyé szerint úgy kell tselekedni a' jó Magistrátusnak, — ollyan benefíciumát pedig nem esmérnek Azok, a' kikkel úgy bánik a' Magistrátus, — Az egyéb benefíciumát pedig inkább Vallásban van a' Magistrátus, — Az egyéb benefíciumát pedig inkább Vallásban valóktól, kikenek a' Magistrátus meg-bétsülése mindenkor a' más Vallásban valóktól, kikenek a' Magistrátus tsekélyebbikből tartozik. — A' Magistrátusnak azért nem szabad nem kell

a Vallásbéli némü-némü ellenkezéseket el-törleni, hanem oltalmazni és fe-
szetni kell minden rendbéli Szerzetyéneket; sőt még azokat-is bé-fogadni,
a kik fegyver és üldözés alól meg-szabadulván Ármyéka alá folyamodnak,
Mint Rahabnak hozzá-fogadá Jerikóbol Izraelnek ségitő, jóllehet más Vallásion
valának. — Ugyan-is, ki né gyámá-meg azt, a ki mint valami Édenből ér
bezet-ien. — Honnan-is, ki né gyámá-meg azt, a ki mint valami Édenből ér
Sodomából jő Vitéz valaki a Zengerben evvén, és a Pálmákról ide s tova hányattatván, gyá
-kivánna, hogy ki-fogadtassék? — Tudod-é, mely szép dolognak tartod azt,
a ki vagy magaddal, vagy Felekezeteddel hasonló jót tselekszik? Ítéld-
dezed: Szörök-é, vagy mitsoda, hanem Szeresd. — Tudod-é, mely keserü, va
Ségedet-is, vagy Felekezetedet üldözik, és senki bé-nem-fogadja! — Ugyan
e Szedben az Ur Istennek Parantsolatja Mát. 7:12. Valamit szeretnétek,
hogy mások te veled tselekedjenek, Te-is azt tselekedd ő véllek. — Jó vala
a Zidóknak, hogy Őket Salmanasár Asszíriai Királynak Fogságában el-fútnak vala, bé-fogadtatnak vala. Ésa. 16:4. Némellyek Ke-
reszténységben el-fútnak vala, bé-fogadni, hogy ne háborgassák meg Urokat,
tsinálnak-is nem kellett vólna bé-fogadni a Rehelytzineket, ha romlásokra
Tettenek vólna; De voha romlásukra nem vólnának; hanem Üdvösségekre,
mint meg-mutatta Tertullianus Apologeticô. — Miért félünk Tőlünk
annyira a külömbözö Vallásoktól? Ugyan ki mit szeret ezek vallja, a
hidje az Istent, és a Jézus Krisztust Szent Irás szerént; mert abban
foglaltatik a mi Idvességünk. Lásd. Ján. 17: 3. Igazán mondotta ám:

Dispereat Donec etiam de rebus credem,
Incolumi licuit semper Amicitiâ. Ovidius. Azaz:

A Jóknak-Értelmek sok ugyan; de csak egy a Szeretetnek. — Az Orosz
azt-is szokták mondani, és kívánni: Amicus Persona, inimicus Causa;
Az az: Magadat szeresd; de nem Vallásodat. — Ha minden külömbözö
Értelmüeknek illyen indúlat lépen, soha az Országoknak Vége meg-
nem-bollnak. — Ha ki a Valláson kivül való dolgokban practicál, va-
gyon az ellen Istenyed. Róm. 13.

Még-is Mondanád: Az Isten' Ostora száll az Emberekre el-penedé-
siért az Országokra, és Városokra? —

R: Ha te Istentelen Ember nem vólnál, illyen Jót Sajadból ki-nem-botsátana-
nál; jer közelebb; nyisd-meg Szemeidet, a magad' Példával itéltetek-meg Tégedet.

Jó: Az Isten a bünért, a Pálványozásért botsátt Ostort az Országokra
és Városokra. — Itéld-meg azért, melyik Vallás' Perzel nagyobb Pokolságot
a bünre? Bizony, ha magadnak semmit nem kedvelsz, — ha más-ok felett
Szülölségből nem itélsz, nagyobb bünt és hamis Vádot találsz azokkal, a
kik üldözik a Szerzetyéneket, mint a kik üldözteinek, — Azért te magad
vagy Oka az Isten Ostorának. — Így Sélelt-meg Cyprianus Dioclé-
tiánusnak, ki a több Pogányokkal egyben a Szerzetyénekre hárintyás
vala a sok Hadaknak, Dög-halálnak, Elvégnek, és egyéb Romlásoknak
Okait, hogy Ők kegyetlenkedtének a Szerzetyének ellen, magok közt és
örökké háborognának: Hostes quærerius erumpere qua si ex Hostili
desit, ejus pax inter ipsos tuta sit. Ti tü békességtekben: posse. Itaque
quanto major est Persecutionis injuria, tanto injuriosa sit et gravi,
ex Persecutionis Vindicta. — Jellyebb így szól: Azok a sok Ostorok
nem ni miatturk esnek, kik az Istent tiszteljük; hanem Azok által a tü
bünötök és tselekedetetek ostorozatik, kik az Istent úgy semmiképen
nem keresitek, nem nem félitek, nem a tü hasznotalan Tselekedeteket
el-hagyván, az igaz Vallást meg-nem-esmérnitek. Ut, qui Deum Primum est
omnibus unus colatur ab Omnibus ut rogetur. — hogy az igaz Isten'
a ki Mindeneké, minnyájan tiszteljék, és imádnák. —

Jó: Mégis meg-ítél tégedet a te magad Pájad; mert mi módon itéled az
Isten' Ostorát más-nak bünei-ért rákád pállani? Nyugtalankodol, más'
átkozsz, Szidolsz, üldözsz, és a mennyire Tőled van, nyomorgatsz, Ezzel
bizonyságot tészsz ismét a Te kibetsületlen végedről. —

Hallyad ismét Cyprianust: Az Isten' Ostorával, úgy mond, Azok bün-
tetődnek, kiknek minden Örömök és ditsőségek e Világban van. Azal-
lyan reszeg és gyötrődik, mikor nyomorúsága van, e Világon; kinek
nem lehet dólga jól a más Világon, ki Életének minden gyümölcsét is-
tsszi-el. De semmi fájdalmak nints' e Világi Nyavalyák össt Azoknak,
kik remélik a Következendö Életnek boldogságát. — Azok által,

a' mellyek most minket sanyargatnak, tudjuk és bizunk, hogy próbáltattak lészünk. — Tertullianus in Apologetico hasonlóképen: Omnes Saeculi Plagae nobis vi fortè in admonitionem, vobis in Castigationem à Deo obtenuunt. Atque nos nullo modo Iudimus; Imprimis, quia nihil nostra refert in hoc Evo, nisi de eo, quam alacritèr exceedere; Deinde, quia siquid adversi infligitur, veris meritis deputatur. —

2ò: Még is meg-ítél tégedet a' te magad Ajakad; mert bátor engedjétek-meg, hogy az Ertetlenek miatt jó mi reánk az Istennek Ostora; De ártt tennének: Azértt, hogy hamis Tudományt tanítanak, hamis Fájdalan Életre Oktatják a' Népet? Vagy azért, hogy titeket-is jóra, igaságra, Belid. igyügyü Ex. Költöző nyelvenek; de nem engedtek; hanem az Isten Félelmét minden Mysterium-okkal, és titkos Tudományokkal meg fojtjátok? — Az Elvekről Mélly tatlan vádolod, a' Tzikket kiválképen Erettenségnek tartasszuk; mert a' zone Vallásoknak minden Agazatit te elődben terjesztik, magad mind hellyén hagyod. — E' mellett, ha lehetne Mindenekett ollyan Szentekké tenni, minémü vólt a' Jézustus. Következik tehát, hogy a' romlás azért jö, hogy az Emberek az Isten igasságának nem engednek, mellyet ollyan világosban meg-iratnak az Istennek Szentei, mellyek on vezetnek és hinak mindenekett azok a' Pogány el-vetteték Erettenségek, — Kiknek most tan ugy van dólgok, mint Jeremiásnak Cap. 12: ii. és 11: ig. és 18: ig. vagy Illyenekben 2. Tim. 18: 12. és Elisæusnak; — Mert midön az Istentelenség miatt nagy drágaság vólna Samariában, Illyen. és Elisæus mondatik vala bántetnek, és Ételt Arább, és Dráma halállal fenyegetik vala. 4. Tim. 6: 21. Igaz az, hogy még az Ittetlenek is egy ideig Perentsven élnek, Ha pedig az Isten ótalmában kezdik magokat ádni, igazán, és Perentül élni; mint jának Nyomoruság követi Ötet, hogy meg-próbáltatnának, mely a' Bünnek nem kerülhet; az állhatatlanok meg-lobkásodnak, mint arany hitetlen Sidók. Dec. 44: 18. A' mely időtöl fogva az Égen lévő állatoknak nem kezdenek áldozni, mindenek nélkül szükölködtek, fegyver és Dög halál miá meg-emésztettünk. — Ne gondollya azért Senki, hogy az Istennek Oltárát el-veszti, ha ki-tsikoltetnek az Erettenek. — Továbbá

4ò: Ha ki valakit kénszerit a' Vallásra, és azért nyomorgat, az Istennek Szemében hig. ki jobb magának tartja a' Hittetlenek büntetésseket, mint ama Jónákkal való Példa-beszédből világosittatik. Mát. 12: 20-30.

mellyet

mellyet nem engedtnek a' Szolgáknak az Ur, hogy ki-Jedjenek; hanem az Aratásnak idején akarja ki-Jedetni, és a' tüzre hányatni. — Hogyha azért valaki s: per Crimen laesæ Majestatis: a' Királlyoknak Szivében hagyván hályatlan, igen nagy bünt Jelentenek; Mint kell arról itélni, a' ki a' Babyloniai Királlyal Jöjjön az Istennek Arcait nyomorgatja, és az erős Isten' Oltárinak Jelette akarja Székit helyhettetni? Esa. 14: 12. Miért várhatjuk ollyan nézetben, hogy az Isten meg-Jizetnek az ö Érdeme és Jelelkezete szerint az Aratásnak idején, azaz: az Ítéletnek napján? Talám az ollyan Emberek nem itélik elégségen bántetésnek a' Pokolnak végheteten kinyját? hanem azt ök-is nevelni és öregbiteni akarják. — Ne várd nehezen; mert el-jö. Sid. 10: 37. 2. Thess. 1: 6-9. Ha az Ur Jézustus' Juha vólnál, vagy bizony fogadást az áttalan Vitnek ki-oltására nem köpönétnéd, a' mely jele, hogy nem Juh, hanem Farkas vagy; mert a' Juh mindent el-Jenved inkább, hogy sem árttana. —

(: Quare Deus Veritatis Amatissimus ab Ecclesia sua non Arceat, et permittit tot Hæreticos? :)

1ò: Ob summam ingratitudinem erga Veritatis Fraeconem. Rom. 1: 28: 2. Thess. 2: 10. 11. 12. —

2ò: Ut Igneri et Certi Corde manifestentur à Larvatis?

1. Cor. 11: ig. —

3ò: Ut Pios ad diligentiorem Veritatis investigationem excitet. Ita excitandos ad investigationem Sacc. Origines :).

VII. Vólnának több Erősségeink is mind a' Sz. Irásban, mind pedig a' régi Sámbolnak példájokban, és tanátsokban, hogy a' Vallásnak szabadságát tovább is állathás, de Czekkel meg-éri, és szükséges van jó Lelki es Méneti; mert az Isten egymás' Jerestetik, nem gyülöl is a' hiruit mindet, a' nélkül a' Keresztyén Vallás vóle Vallás! 1. Cor. 12. Nem Lelki es méneteknek Fogságában való tartására, hanem Jabadságra kivánt. Rom. 8: 15. Gal. 4: 31. A' mit magadnak nem akarsz, más nak se kivánnyad jelekedni; — De mostan többet Pállani nem akarván

VIII. Még is Megvedezek Czekkel képpen a' Magistrátusnak Eljárásiról, Jótvák, az értelmek és Perb Politicus Documentumokkal ezt mond-

a' mellyere most minket sanyargatnak, tudjuk és bizunk, hogy próbáltattak
lészünk. — Tertullianus in Apologetico hasonlóképpen: Crimen Seculi
Plaga nobis vi sortè in admonitionem, vobis in Castigationem à Deo
obvenium. Atque nos nullo modo tadimur; Imprimis, quia nihil nostra
refert in hoc Evo, tuvi de eo, quam alacritek excedere; Deinde, quia
aliquid adversi infligitur, veniæ meritis deputatur. —

3ó: Még is meg-ítél tégedet a' te magad Ajakad; mert bátor engedjük-meg
hogy az Eketnekek miatt jó mi néha az Istennek Oltora; De azt kérdem:
Azért é, hogy hamis Tudományt tanítanak, hamis, fájtalan Életre Oktatják
a' Népet? Vagy azért, hogy titeket-is jóra, igaságra, Szelid, igazságú &c.
Kötelre intenének; de nem engedtek; hanem az Istent félelmét minden Mysterium-
okkal, és titkos Tudományokkal meg fojtják? — Az Élőről Mélly-
tatlan vádolod, a' Lelket kivált képpen Ekethezeknek tartatnak; mert a'
zok Vallásoknak minden Agazatit te elődben terjesztik, magad mind
hellyén hagyod. — E' mellett, ha lehetne Mindenekei ollyan Szentekké ten-
nének, minémü volt a' Szentek. Gondolkozik tehát, hogy a' romlás azért jö,
hogy az Emberek az Isten igaságának nem engednek, mellyet ollyak vilá-
gosban meg-irtanak az Istennek Szentei, mellyek onzolnak és hirnak
mindenekét azok a' Pogány el-vetetett Ekethezek, — Kiknek most ugy vad
dolgok, mint Jeremiásnak Cap. 12: 11. és 11: 19. és 18: 19. vagy Illyenekek
3. Jér. 18: 12. és Eliásnak; — Mert midőn az Istenteleneség miatt nagy
drágaság volna Samariában, Illyen, és Elisæus mondatik bala büntet-
nek, és Ekett Akáb, és Jézábel halállal fenyegetik vala. 4. Jér. 6: 31. —
Igaz az, hogy még az Istetlenek-is egy ideig Perentéven élnek; Ha pedig
az Isten' óltalmában kezdik magokat ádni, igazán, és szentül élni; mind-
járt Nyomoruság követi Őket, hogy meg-próbáltassanak, mely a' Sok-
nak nem birhat; az állhatatlanok meg-botkáznának, mint annak hitet-
len Júdok. Cor. 14: 18. A' mely időtől fogva az Egen lévő állatoknak
nem kezdenek áldozni, mindenek nélkül Szükölködünk, fegyver és Dög-
halál mia meg-emésztetünk. — Ne gondollya azért Pelki, hogy az
Istennek Oltorát el-venni, ha ki-tolsztatnak az Ekethezek. — Továbbá
4ó: Ha ki valakit kénszerit a Vallásra, és azért nyomorgat, az Is-
tennek Szemében hág. Ki sak magának tartja a' Hitetlenek büntetéseket,
mint ama Honkolyról való Példa-beszédből világosittik. Mat. 18: 28-30.

mellyet

mellyet nem engedtek a' Szolgáknak az Ur, hogy ki-Pedjenek; hanem az Aratásnak idején akarja ki-Pedetni, és a' tüzre hányatni. — Hogyha azért valaki S: per Crimen laesæ Majestatis:) a' Királlyoknak Szivében hágván hálvatlan, igen nagy bünt tselekezik; Mint kell arról itélni, a' ki a' Babyloniai Királlyal együtt az Istennek Arkáit nyomorgatja, és az erős Isten' Királlyinak Széke felette akarja Székit helyhezteni? Ésa. 14: 13. Miért várhatjuk ollyan nézésen, hogy az Isten meg-fizessen kinek-kinek az ő Érdeme és tselekedete szerint az Aratásnak idején, azaz: az Itéletnek napján? Talám az ollyan Emberek nem itélik elég igen büntetésnek a' Pokolnak végheteten kinyát? hanem azt ökéj nevelni és Öregbiteni akarják. — Ne várd nehezen; mert el-jö. Zsid. 10: 37. 2. Thess. 1: 6-9. Ha az Ur Jézusnak' Juha vólnál, voha bizony fogaidat az ártatlan Vérnek ki-ontására nem köpörülnéd, a' mely jele, hogy nem Juh, hanem Farkas vagy; mert a' Juh mindent el-szenved inkább, hogy sem ártana. —

S: Quare Deus Veritatis Martyrum ab Ecclesia sua non Arcet, et permittit tot Seligiones?

1ó: Ob summam ingratitudinem erga Veritatis Fracorem. Rom. 1: 28: 2. Thess. 2: 10. 11. 12. —

2ó: Ut Spreti et Veri Corde manifestentur à Falsatis? 1. Cor. 11: 19. —

3ó: Ut Pios ad diligentiorem Veritatis investigationem excitet. Ita excitantur ad investigationem Sacr. Scripturæ:).

VII. Vólnának több Erőszéginek is mind a' Sz. Irásban, mind pedig a' régi Számoknak példa szerint, és tanátsokban, hogy a' Vallásnak szabadságát tovább is állathók; de Szerrel meg-éri, ki szenvedi; mert az Isten egymás' szeretetre, nem gyülölségre vezérli Lelkünket, mert az Isten Szeretet, Valláson kivül Vallás. 1. Cor. 13. hirdet minket, a' nélkül a' Keresztyén Vallás sóle Vallás. 1. Cor. 13. Nem lelkünk szeretetnek Fogságában való tartásra, hanem Szabadságra hivott. Rom. 8: 15. Gal. 4: 31. A' mit magadnak nem akarsz, más-nak se kívánnyad tselekedni; — De mostan többet sóllani nem akarván

VIII. Még-is Kegyedtek Szerelmes Szeretett képpen a' Magistratusnak Személyéről, sólvám, az értelmesb és Jeles Politicus Doctorokkal azt mond-

juk: hogy Szakorta igen árvaltmas a Papi Rendek tanátsadásaik, mel-
lyet követvén sok Királyok, Fráfárok és Fejedelmek, ei Vellek Ellenek,
Zöket ki-veszttették, azután magok a Magistrátusnak Vérit ki-fily-
ták, nem lévén a ki ellenszerelnék ö vellek. — Ne hidd-el, ha nemi ég van
sok Magistrátusnak dólga és állapotja. — Mit nem hitet-el a Pap az
ö Fejedelmével a Vallásnak pine alatt? — Livius Lib. xxxix. Kihil in
Speciem fallacius, quam prava Religio est, ubi Deorum Nomen praeten-
ditur Sceleribus. — Azt irja Diodorus Siculus Lib. 2. Cap. 6. Hogy
régen Egyiptumban a Papok, (ki kiknek ellenek mondani soha a Királyok fen
mélteteték:) olyan igen még-vakultanak vóle, halgatván Papjaitól, hogy va-
mikor kedvek tartotta, mint valami Istenekkel Papával el-küldötték
a Királyokhoz, és arra kénszeritették, hogy mindjárt ö magát meg-ól-
lye, — kiknek sok ideig engedtenek a Királyok, nem kételkedvén, hogy
a nem vólna az Isten akaratja; — De végre lön, hogy Ergamenes bemé
az Országnak Ura, ki a többinél okosabb lévén, mikor a Papoknak ál-
hozságokat eszében vette vólna, öket meg-fogatván, meg-ölete, és azután
a Papokat más karban állatá. Illyen Példákat sokakat hozhatnánk elő, —
De vallyon nem a Papok dólga-é azis, hogy ennyi sok Esztendőtől fog-
va, a Királyok és Fejedelmek, nem csak azok ellen, kik biztosokban
vagynak, hanem azok ellen-is, kiknek semmi jussok, és igasságok minsen,
fegyvert fognak, hadat támasztnak, és a Vallásnak kedvéjért nagy
pusztitásokat tésznek; De övék légyen minden hadna. — Bizony abból az
hazonból ezeszben vehetik, mindenek, hogy nem fegyverrel, nem nem ha-
di Erővel, hanem az Istennek Igéjével, Fenyegetéseivel, Szép igéreteinek pri-
dikállásával kell az Embereket a Vallásra térésre téríteni, a mint a Pál-
beszédben jelenti Ő Urunk. Luc. 24: 23. Miképen cselekedtenek az Apostolok. —

XX. Többet e Dologról szólani, nem itélem szükségesnek lenni; mert Ezek-
ről mások igen sokat irtanak, de kiváltképen a mi időnkbéli sok jám-
bor, és eszes Theológusok igen alkalmatos dólgokat irtanak; úgy mint:
Hugo Grótius, Junius Brutus Polonus, Stephanus Curcellaeus, Cas-
tellio, Vaticanus, de kiváltképen Josephus Calvini Manuductionem in
viam Pacis Ecclesiasticae, ki számtalan Argumentumokkal él ebben a dolog-
ban. Ezeket is pedig nem a végre irtam, hogy a mi Fegyházunk Fejedelmünk ellen

paraszolkodjam, hanem hogy az Ámisnak sajok be-dugattassék; — Mert
arról minden kizelkedés nélkül Vallást tészünk, hogy mióta a' jó
Isten Erdély Országban az Igasságnak Tudományát, azaz: Az Ura-
tárcia Religiót fel-tündökölette, semmi Crószakot Ez a' Fejedelmek-
től nem szenvedett; sőt inkább szép Szabadságban meg-tartattak, mind
e mái Napiglan Privilegiuma meg-hagyatott; — Azoknak-is kik abban
állhatatosok voltanak, állandó Köpségek és bosszúktok meg-adatott, és
valakik érdemlették, a' Jószivelésétől-is el-nem-rekesztettenek. —
Ha mi fogyatkozás esett, annak Oka az Alá-datlanok voltanak,
kik sem Istenhez, sem Fejedelmekhez hüvek nem lettenek. 2. Mach. 7: 9.
Méltó dolog ezekért, hogy a mi ezekédiglen való Kegyelmes Fejedelmün-
ket azok közzé számlályuk, kik Mindeneknek jó példát hagyatlak, mint
kellyen a' jó Magistratusnak magát viselni a' különböző Vallásbéliekkel. —
Mely ebbéli Kegyelmességéért Áldásságokat a' Szeretőnek Istene
mind örökké boldogitva-meg. — Mi-is könyörögjünk Hogy az Isten
ezután-is illyen való jó kedvéből kegyes és Istenfélő Magi-
strátusokat adjon, és parantsolyon; Ezeket mondván:

Könyörgés a' jó Magistratusért.

Menynek, Földnek hatalmas Teremtő Ura, Istene! Mi Urunk J.
Krisztusunknak Sz. Atya! Ki egyedül való Minden Uraknak Ura,
és Királlyoknak Királlya! — Mi szegény Fiaid és Leányaid,
örömmel való hálákat adunk Sz. Felségednek, hogy a' mi sok hamis-
ságinkat és hálátlanságinkat el-tűrvén, nem ostorozol minket
vékünket s Világi Javainkat pompához, és Erőnk felett terhelő
kegyetlen Fejedelmekkel és Jószivelőkkel, kiket érdemlettünk volna-
Könyörgünk Uram alázatosan Felségednek, kegyelmezz-meg a' Te
Népednek, hogy Emeszutáma-is Országunkban, Nicovinzában, és
minden hellyeken Istent-félő, bölts, és szent életü Keresztyén Magi-
strátusok legyenek, kik a' Te Szólled vett Erővel és hatalommal
a' Te Ítéleteddel gyomorgatásokra, avagy tulajdon hasznokra, és Fejed-
lésekre; hanem a' Te Rendnek dicsőségére, és Alattok-Valóik

Könyörgés a' Magistratusokért.

nak meg-tartására, legeltetésére és boldogitására ellyenek.—

Értsétek-meg Uram ö véllek mind Magokat, hogy Ökrhalandó Emberek; mind pedigien Személyeket, a' Kitől adattatott ö nékiek az hatalom és a' Birodalom,— ki meg-vizgálod minden ö tselekedeteket,— végére mégy minden ö Gonoszoknak, mellyeket, miképen a' Vizeknek folyásit, oda hajthatod, az hová akarod.—

Tartsd-meg Uram, és áld-meg a' mi Országunknak Felvigyed Fejedelmét, a' mellette lévö Gonosz Uraskal és Gonosz tanátsosokkal együtt; Áld-meg Őket Mennyei igaz Tudománnyal, bölcseséggel, Istent félelemnek Lelkével, és örömmel, hogy a' Te Népedet minden igazsággal és felidvéggel igazgassák,— igazat itéllyenek,— Törvényedet meg-tartsák, és Gonoszodat minden tselekedetekben kövessék, hogy Szemed Tiéd, és büntetésed az ö fejekre ne hállyon,— Mert Te Uram senkinek nem kedvezsz, személlyed szerint nem tekintesz; mert mind a' Nagyot, mind a' Kitsinyt Te teremtetted, és Mindenekre egyenlö képen gondot viselsz.— Adgasd-meg Imádságinkat háborus világunknak Kapján,— Küldj Segitségett nékik a' Te Szentségednek helyéből, és a' Sionból erösitsed Őket, Szaporitsad a' Tégedet félö Magistratusoknak és Fejedelmeknek Ösztendejeket,— lakozzanak Fiaitok Te elötted.— Kérnyük Kegyelmességed és Igazságod, mellyek Őket meg-tartsák tellyes Életekben.— Tartsd-el Uram tölök az Hamisságnak Szeretetét, hogy a' Te félelmed és igazságod mellöll semmi próbájok ban el-ne-szakadjanak; hanem inkább Te magad Uram az ö Szivöket igazgasd, és hajtsad minden tanátsokozásokat az Egyességnek, és békességnek Útára.— Légyenek a' Te Hiveidnek Oltalmai,— a' Nyomorultaknak Oltalmazói. Az álnokság' Szeretöinek Gyülölöi,— az Árvatlanoknak Szeretöi.— Légyenek álhatatosok a' Jóban; Erösek a' Nyomorusságokban,— győzedelmesek az háborusságokban,— jó példa-adók a' józan Életökben,— Szerények a' Te Tsendességed nek és szent Parantsolatidnak be-töltésében.—

Adjad Uram a' Felidvégnek és Engedelmességnek Lelkét ámi.

Ofa

Szeredai III Elmélk. Az Halálról. 243.

Országunk' Népének-is, hogy Istent-félö, igasság szerető, és józanság ra igyekezö Magistratusinknak minden jóban engedjenek, hogy azokat, a' mellyek Szent Neved' ditöségére, és a' mi sok irben megromlott szegény Hazánknak meg-maradására és épületire nézinek, égy szivbol lélekkel tselekedjék. A' Jésus által kérjük. Ámen!

SZEREDAI III^dik Elmélkedés.

Az Halálról.

1. Jóllehet az Isten az Elsö Embert örökké Életben akarta meg-tartani az Életnek Fájának Gyümölcsével. Gen. 2: 16. és 3: 22. Mindazon által az ö tekintetében nézve ö-is halandó volt, vétettetvén a' romlandó földből az Istentöl. 1. Kor. 15: 45-47. Gen. 33. a' szerint, a' mint Isten Őtet meg-fenyegette vala a' tiltott Fának Gyümölcsének Tselédért. Gen. 2: 17. Igy azért jöhetet az Isten az Embert halandósággal teremtette; de az Halált ö nékie nem az Isten; hanem ö maga büneivel szerezte,— Nem gondolnók azt, hogy az Isten teremtett volna mineközünk gonoszt. Sap. 1: 13. És igy Adám által jött az Halál e' Világra Rom. 5. Mert az Isten az halandó Embert; nem akarta tartani, hogy az Halál ö néki ne ártana, de ö inkább óda lüttet a' Kigyónak, mint az Istennek,— E' lön Oka halálának.—

Mondanád. Sap. 2: 23. e' van irva: hogy az Ember (: Epiphanias :) a' Natalitatlanságra teremtetett, és az Istennek Képére, a' mely halhatatlan?

R: Az Isten Ugyan-is arra teremtette az Embert, hogy légyen volt Jadalan és halhatatlan, mint az Angyalok; de nem e' Világon, hanem a' Mában, mellyet az halhatatlan Igasság ertette nyer Istünk-meg. Sap. 1: 15. Cap. 2: 24. Nem-is jöll a' Bölcsöt 1500 Esztendök Adámról; hanem minden Emberekről, kik ö általa élnek. 1. Cor. 15. Igy Adám után-is minden Emberek Istennek hatalmasságára teremtettetnek mondattatnak. Jak. 3: 9.

Jegyz. Két féle Halál jött pedig Adám által e' Világra:

1. Testi Halál, mely nem egyéb, hanem a' Léleknek a' Testtöl való el-válására.
2. Lelki Halál, mely nem egyéb; hanem az Hamisságnak Örökké való

büntetésre.— Az első Halált mindnyájunk Ádám szerette, a mely ő vétkéből adatott; mi vétkünk pedig nem.— A Második Halált mindnyájunk Ádám nem szerette, hanem a magunk tulajdon Vétkünk; mert az Igazaknak soha a Második Halál nem árthat. Sap. 3: 1. Luc. 21: 16.

III. Ezokáért az Ember bűnt sohasem vegyen, hanem vagyunk a' Sententiában minnyájan, a' mellyet Isten Ádámra tön.— Elvégeztetett dolog, úgy mond az Apl. hogy Mindeneknek meg-kell halni. Sid. 9: 27. Jób 3: 23.— A' mi az Énóknak, Illyéknek dolgát illeti, Azok meg-nem-hóltanak u. gyan; de mitsodák Azok? ugy mond Szótás:) annyi vok meg-hólt, a' meg-haló Emberekkel képest?—

Calvinus János in Gen. 5: 22. igen hellyeken irja: hogy mivel Énók az Istennel járt, és a' mint ő magyarázza, nem éle a' vegyes Világnak állapotja szerint; hanem az Istennek példáját és Szentségét követte, az Isten Ótet a' sájdalmas Halál előtt el-ragadta ugyan; de az ő halandóságát halhatatlansággá változtatta; a' mint az Ikrek-is, kik az Ítélet napjáig fognak élni, el-változnak, és el-ragadtatnak. 1. Cor. 15: 51. Ezeknek Calvinus azt mondja, hogy azt a' Változást-is Halálnak mondhatjuk.— Morientur, qui Corruptibilem exuunt Naturam, qualis erit Mortem, quos dies ultimus Superstites invenit.—

IV. Mivelhogy el-rendeltetett dolog meg-halnunk, Nagy Kérdés forog nem tsak a' Theologusok között, hanem az Orvos-Doctorok közöttis: Ha az Isten rendele-é Mindenkor egy bizonyos órát, melyben meg-halyon, és a' melynél se többet, se kevesebbet ne éllyen, akár mint ellyen, vakáromnak minden Orvosnak és igyekezet; hék nintsen, nem hadortalan?

S: Hogy nintsen ollyan el-rendeltetett Órája halálunknak, a' Szentírásból igen világosan meg-mutathatjuk. Példá. gy: 17. Az Urnak félelme meg-hosszabbitja a' Napokat; az Istentelenek pedig Istennek Parancsolatit meg-rövidítik.— Ered. 20: 12. Tiszteljed a' te Atyádat és Anyádat, hogy hosszú életű légy a' Földön. Cap. 23: 25. Tiszteljétek a' tü Atyátokat, a' Istenteket, hogy meg-áldjatok a' tü kenyéreteket és Vizeteket, és el-vészek tü közülletek minden betegséget, és a' tü Életetekben napjait bé-töltöm.— Itt azt-is látjuk, mint és miért hosszabbi

hosszabbitja-meg Isten az Emberek Életét. Lásd Deut. 4: 40. Cap. 30: 20. Sólt. 91: 16. Ellenben az Isten azzal fenyegette az Hamisakat, hogy megröviditi azoknak Napjokat Deut. 30: 19. Cap. 28: 20=22. Sólt. 55: 24. A' Vérszopók, és álnokok az ő Életeknek felét sem érik-meg.— Példák vagynak.— Mert az Isten mind Salomonnak hoszszú Napokat igért, ha meg-tartaná az ő rendelését 1. Kir. 3: 14. mind pedig Ezékiás Királynak elvégezett halálának óráját könyörgésével tovább nyújtá, és Életét is hosszabbitá. Esa. 38.— Igy a Ninivitáknak Jel-mondott Halálokról való Sententiaju meg-változik a' meg-térésért;— Ellenben az Elsö Világbéliekneck Életek meg-rövidittetek a' bün miatt. Gen. 6.— mint ama zúgolódó Zsidóknakis. Num. 14. 1. Cor. 10: 5. Sid. 5: 10=12. és ama Képegyenesnek-is. 1. Cor. 11: 29. 30. Jer. 17: 11.

V. A' mellyeket Ezek ellen sokan mondani szoktanak, azok közül legderekabb a' Jób mondása Cap. 14: 5. Az Embernek napjai rövidek, és az ő holnapjainak száma te nálad tudva vagyon, határt vetettél neki, melly által-nem-haghat.— De jobb igy forditani a' Zsidó betüből: Meg-határozattak az ő napjai, és veled van az ő Holnapjainak száma, határt vetettél ő neki, mellyet által-nem-haghat.— Ezen Sz. Jób mondásának illyen értelme lehet: hogy az Isten rendelt ugyan határt az Ember' Életének, a' mint Dávid mondja Sólt. 90: 10. A' mi Esztendeinknek napjai hetven Esztendö, vagy mivel fellyebb 80. Esztendö.— Emiél az időnél nem sokat élvel, nem többet, abban pedig bizonyos holnapok, és napok vagynak. Lásd Sólt. 39: 6. Syr. 17: 2. Cap. 14: 12. Igy azért a' Jób Historiájából nem jö-ki, hogy egy bizonyos, órára határoztatott az Emberneck Élete.—

V. Emez az Értelemnek pedig illyen haszna van: Hogy a' ki boldog, és hoszszú Napokat akar látni, ügyekezzék az Istennek Szövetsége szerint járni. Sólt. 34: 13=16. De ha pedig rövid Napok adatnak is a' Jónak, ők mindenkor boldogok, mint Sap. 4: 7. olvasnak.— Ninsen ezért az halálb semmi gonosz, hanem tsak Élet, ha minnyet készen, és vigyázva nem találunk. Hogy azért akkor minden órában készek lehessünk, im' Ezekből mélto szántelen Elmélkedünk:

VI. Mivelpen semmi bizonyosabb nintsen az Halálnál Jób. 30: 23. Sid. 9: 27. Rom. 5: 12. 1. Cor. 15: 22. Sólt. 89: 49. 2. Sám. 14: 14. Ugy semmi bizonytalanabb

Szeredai III. Elmélkedés. Az Halálról.

nintsen az Halálnak órájánál. Péld. 27: 1. 1. Jak. 4: 14. Luk. 12: 40. A Vének, nek Ajtajokban, az Ifiaknak testben áll a' Pomoru halál, Mellyet nóhagyas. van hallunk és értünk mindazonáltal olyan nagy bátor vágban Élünk a' bünben, mintha soha meg-nem-halnánk, Ezokáért Életünket méltán nyék Életnek nem mondhatjuk, Mát. 8: 22. Ephes. 2: 5. és 5: 14. Col. 2: 13. 1. Tim. 6. A' Esztendőknek-is hóltak Azoknak, a' kik hamisan élnek, réjtegségben és tobzódásban töltik-el idejeket. — Azért óh mely kevés idejében élünk mi a' mi Életünknek! Étel. ital felett való Mulatságinkban, Vendégségünk, ben, és tobzódásunkban semmi Élet mitsen. — Jaj azoknak, a' kik jó vég. gel fel-kelnek, hogy részegen essedjenek! — E' mellett, Mennyi sok Óráink folynak el, az hiuságos Játékok felett, tsúgár beszédekben! Bizony, valamikor Felebarátinkal gyülölséggel perben pállunk, akkor sirban pállunk, — Midón álnok gondolatok forgatnak Elménkben, — Midón hamis uton garadságot keresünk, — Midón Uraságra való Menetelben fáradozunk, — Midón ha. szontalanúl a' Jezt kedvéért Porgalmatoskodunk, — Midón nem az Istennek; hanem az Uraknak, Fejedelmeknek kedvében élni igyekezünk, addig valób. nem élünk. — Egy Similius nevü Udvari Gondviselőről irják, hogy az Udvarban megvérhedvén, mikoron oman fel-padadúl vólna, ifiak ammi Esztendőnek hagyta magát iratni, a' mennyit élt az ő padadságában; Ele pedig igy vak két Esztendig. — Igy ma-is sokan: Infantes vumus, et senes videmur. Bizony mi-is ifiak ammi idövek vagyunk, az Istenes nézve, a' mennyit élünk az Isteni Pilgálatban, és a' P. Erkölcsökben. — A' Bámek Udvarában lievén, semmit-is nem élünk. — Oh mely sokan vagynak, kik sokakat csmérnek, és sokaktól csmértetnek; de sem magokat, sem az Istent nem csmérik, és nem csmértetnek az Istentől. Mát. 7: 22. 2. Thes. 1: 16. Tit. 1: 16. 1. Joh. 2: 14.

Ili Mors gravis incubat,
Qui nouus Nimis Omnibus
Ignotus Moritur sibi. — Seneca. —

Igy élvén bizonnyára, akármely Órában érkezzék el az Halál, jaj a' mi Lelkünknek! Oh te Pogány Lélek! miképpen állhatz-meg amaz haragos Itélő. Birónak Jövény-Jöttei dátó, kinek e Világon az ő édes Nyugalmát, és idve. zitő Jövendőjét olyan kevésre betsülletted? Mitsoda egyéb jutalmad, az örökkének lángjával! Térj-meg, azért térj-meg Pogány bünös Lélek, és a' mi kevés idöd van még

Bün-botsánatért való Könyörgés.

még hátra, betsüld-meg. — az hóle-veszedelmeiről Penteld-meg. — Imi, most van a' kellemetes Idő, most van az Idvességnek Napja! 2. Cor. 6: 2. Zsid. 3: 7. Cap. 4: 1. Eva. 55: 6. 7. Ján. 12: 35. Ephes. 5: 16.

VII. De ama gonosz Mitély vezet-el minnyájunkat, hogy a' meg-jobbúlásrúl nóhapra, nóhapról azutánra halogatjuk, a' Syrák Sirás. 5: 8. intése ellen: Ne halogasd az Urhoz való meg-térésedet, és egy Napról másra a ne vontasd; mert hertelen véggel jö-el az Istennek haragja; mikoron arról nem gondolkozodnál. Cap. 18: 23. 25. — Az Isten ama Pogány Bölcsel itéletmeg kinyet, ki azt mondja: Nem pégyenled-é Életednek Fejedéjét az Istennek hátra-hagyni, és tartani, és vak aztan időt, mely minden egyéb dologra bizonytalan, s haszontalan, meg-jobbúlásodra rendelned? — Oh mely réjs. Pogány azkor kezdjünk jól élni, mikoron a' rövid életet el-nell-végeni! Mely Pe. lenség halandóságunkról úgy el-felejtkezünk, hogy a' meg-jobbúlásrúl Elétünknek Ötvenedik, vagy Tizvanadik Esztendejére halasztyuk! — Olyan idő. ben akarunk élni Istenünk, melyre igen kevesen jutnanak. Jupon Gyedben azért Ember, hogy meg-kell-halnod. Eccl. 7: 2. Syr. 7: 28. Jupon Gyedben, hogy talán Ez Esztsaka meg-szikik a' te Lelkedet. Luc 12: 16 16 Részében. — Valaki az Halálról, és az Itélet' Napjáról el-felejtkezik, úgy jár, mint a' ki a' Hajóban el-alunyik, kinek sose hirével nem lészen, mikor a' Partho el. jut, és el-érkezik. — Figyelmezzünk azért a' Szentirasnak, és Sz. Pálnak Serkentésére Eph. 5: 14. Serkenj-fel te, ki alusz, és kelj-fel az Ha. lálból, és meg-világosit téged a' Krisztus Mát. 24: 42. Márk. 13: 33. Vigyázzatok, és imádkozzatok; mert nem tudjátok, mikor jö-el az Idő. — Mélyre hogy alkalmatosabbat lelhessünk, Istenünknek könyörögjünk:

Bün-botsánatért való Könyörgés.

Óh Igasságban és Irgalmasságban Evönyörködő Szent Isten! Ki az Em. bert, midön még nem vólna, semmiből Hatalmasan teremtéd, — Mikor el. vett vólna, Kedvelnevén fel-emeléd, — mikor Te töllel el-fáradot vólna, Vólteven Te magadhoz tértéd, — mikor az halálban feküdnek, az örök É. letre fel-serkentéd. — Hálákat adok édes Atyám Isten Méltóságos Uság Kevednek, hogy Engemet — mikoron nem vólnék, Képedre és ha son.

Bün-botsánatért való Könyörgés.

latos Vágodra terentettél, születésem napjától fogva mind ez óráiglan
Engemet Atyai kéznek gondviselésed alatt minden lelki és testi vesze-
delmektől meg-mentettél, és Te Sz. Fiadnak igaz ismeretivel és Indu-
mányával meg-ajándékoztál, — idvezitö Akaratodnak Értésével meg-
világositottál, — Áldlak Uram, és magasztallak mind örökké Tégedet,
Ki tóha útálsz minden hitetlenséget, — Nem lakik Te nállad a gonosz, —
Nem álhatnak meg a Te Szemeid előtt a Gyevellyes, — gyülölöd az álnok-
ságnak Tselekedöit; el-veszted a Vér-pospokat, és a kik hazugságot szól-
nak; — Mind addig is nem vetettél-meg Engemet bünös Szolgá-
dat, (: Szólgálódat :) nem rekesztettél-ki jóvoltodból, és meg-hagytad ekké-
digien Életemet a Panitentiáért. — Mennyei Kegyelmes Szent Atyám!
Magam meg-alázva, Szivem rendkivül, Orczám piruiva meg-vallom, Téged
ged előtt; hogy én igen vétkeztem Te ellened, minden napjaim és Óráim
tellyesen voltak kivánsággal, — — — pántalan büneimmel köviditettem; sőt
Te ellened; — De könyörgök töredelmes Szivel és Lélekkel Sz. Felségednek; Ne
Tselekedjél én velem az én büneimnek méltó Érdeme szerint, és az én álnokságom
szerént ne fizess énnékem. — Te tudod Uram, hogy rondaló Cédrus vasfon,
Cédrusra meg ésett Szeretet, hogy pokból való, igen hamar el-enyhetö, és
törhetö Cserje Cédrus vasfon. — Az én Napjaim olyanok, mint a Mező
nek Virági; — a' te jóvoltod pedig mind örökké meg-marad a Tégedet
félöknek; — Azért én Istenem! ha büntös vagyok is, (: az igaz igen Sokat va-
gyok, és Te benned bizom, hogy büneim miatt Ítéletedben meg-ne szólits
tsalam; nem valamik Tégedet várnak, meg-nem-jéghenülnek. — Ama Te
jobbad fölöll Királyi Székedben helyheztetett Sz. Fiadnak Kegyében kit
lek Uramtt Tégedet, Ki a Bünösöknek nem vesztedelmét; hanem életét ár
dozód; — Ne hadj engem az én büneimben meg-halnom jelentse-
dig Végét akarod; — Ne hadj engem az én Napjaimnak száma szerint lé-
ni, hogy mind fütelen végző Óráimnak idejéről meg-emlékezzem,
gyen, hogy mind fütelen végző Óráimnak idejéről meg-emlékezzem,
és meg-tudjam, hogy nints addig való vagyok Te előtted. — Nem-jól-
et én Istenem a Te Sz. Országodat Tőlem. — Adjad, hogy hamar lás-
tálhassam a Te Szent Fiadnak Édességét, mert én ugy Te benned bizom.
Mellyek

Csötörtöki i Elmélkedés.

Mellyek-el bátor e Világ Tsimékem, tsak Te edtedül én Istenem lés kedvel
mes Tsinálsam; mert elégtelen Örömes vagyon Azoknak, kik a Te Sz. Fiadnak
kodban lakoznak. — A Te Kegyedért Uram Elevenits meg Engemet, és a
Te minden Igalmasságidért lelki Szorongatásimból mentsed ki Engemet,
meg Engemet. — Dicsöny meg-emlékezem Uram Te vóltad Én Istenemről,
még Áldamban is Te vóltad gondolkozom; mert Te Tsimékem segitségem
vóltál, és Örvendezek a Te Szárnyaidnak árnyékában. — Vezérlő Uram
ban, — fogadj jó kedvedben, a Te Kegyelmedben Engemet és Istenem, hogy Te
benned erősen bizhassam, mind életemben, mind halálomban, — és ki is
tsaidat mutassad meg Tsimékem, hogy mindenkor Te előtted járhassak. —
Adj éjjel, és nappal világosságot az én lelkemben, hogy ama Sötét vö
setétségben, holott lészen Sirás, és fogaknak tsikorgatása, ne maradjak;
hanem az édes Szüzekkel égyütt világosságú Mennyei Királynénak lámpásával
Mennyei boldog Hazámban juthassak, holott lészen örök világosság, és
tökélletes boldogság mind örökké. A' Jézus által. Kerlek, Uram hallgass meg Atyánk

CSÖTÖRTÖKI i Elmélkedés.

Az Híveknek sok Nyomorusságiról.

1. Régtől fogván voltanak, s mostan-is sokan vadnak, a kik előtt gyala-
latos dologhoz látszik lenni, hogy az Istennek Házát és Szentélyét félel-
gon igen szorosztva nagy Nyavalyában és háborusságban élnek; a Gono-
szok pedig boldogok. — Avagy, ha Istennek népe meg-bünbánatnak is, de a Gono-
is sokszor vétkek ellen fegyvert fenegetnek. Gób. 21: 7-9. Sóltt. 73: 2-3. Jer. 12: 1-2.
Hab. 1. Mely dolog a mi meg-romlott szegény Hazánkban-is Családok nagy
sokaszt meg-bóttánkozottatott, mivelhogy sőképen az idővel Turkok
ben 1657. 1658ban vót. az Isten o Felsége olyan Képet bonsátsa De
szágunkra, kik jóllétet sem az igaz Istent, sem a Meg-tartó Ur Jesust
nem ismérik; mind azonáltal a Keresztyénségnek félelte igen pisszegtik
és vonnyák, az Istent félők az Istentelenekkel Fogságban tartattanak
a gonoszsztevőkkel, kik fegyver élin el mennek, sőt pillyás Vádnak
el-kárgyattatnak, kik kétségbe vétkeznek.

mint a' Bírók végen hol Babylóniába, — hol Assyriába. —

Ennek okairól méltó Elmélkedünk.

Kit. A mi azért az első dolgot nézi, hogy t.i. a' Jók e' Világon nyavalyásoknak

Jó: Arról azt mondhattyuk: hogy e' dologban a' mi ítéletünk nem könnyen meg-

hálatkozik, midőn némellyek felől azt gondollyuk, hogy Jók lésznek, ártatlanul

szenvednek; mert jólléttel minden Rész-mutatók láttatnak lenni Istent-

félőknek; de azért ők az Isteni feledemtől távul vadnak; Az Isten pe-

dig látja, mi van az Istentelenekben, és a' szívben, és a' szívnek itél felölök.

Ez illyenek palástollyák néha, és fedezik gonoszságokat; de az Isten

nap-fényre hozza az ő álnokságokat. Jér. 2: 17. 19. Cap. 8: 22. Cap. 9:

12. 15. 16. Cap. 16: 10. 11. Cap. 17: 7. 8. 9. 10. Cap. 20: 18. Ose. 13: 9. De

Lő: Hatódnik, hogy az Igazak néha Nyomorúságban esnek —

a:) Az Isten azt azért engedi, hogy azok által ő Felségét ditőzítessék;

Az Isten pedig ditőzitetik, mikor még Ellenségi előtt-is nyilván vagyon, hogy

az Igazak a' nagy próbákban-is tőlle el-nem-pártolnak, a' miképen példa Jób

a' Jobb Jób történetének végében. Jób. 1. és 2. 1. Pét. 4: 14. E' mellett, ditőzitetik

az Isten az Hiveknek nyomorúságok által, mert a' Hitetlenek látván azo-

kat ártatlanúl szenvedni, meg-pirúlnak, és az Istennek Itéletitől meg-ret-

tenvén, és meg-térvén, az Istent kezdik ditőzíteni. Mát. 5: 16. 1. Pét. 2: 12. 13.

Cap. 9: 16. és 4: 14. Példa vala ennek ama két Jolvajoknak égése. Luc. 23:

40. a' Százados. v. 47. és azután többek. — Ugy-is ditőzítetik az Is-

ten, hogy mivel az ő Nagyságos dolgait Emberek által végbe-viszi. 1. Cor. 1.

Cap. 5: 18. ig. 2 Cor. 12: 9. Ha ezek nyomorúságokat nem látnának, sokan az

Egy Istent el-hagyván, Attól van minden Jó, azokat kezdenék Istenhelyett

tisztelni, és imádni, miképen szokások vala Pállal és Barnabással a'

Lystrabéliek. Act. 14: 10. El-hitették vala Alexanderrel-is a' ő maga Bará-

ti, hogy ő Isten volna; de egy rajta esett Féb magát magával meg-emlí-

tette vala, hogy Ő-is Ember volna. Lásd. Jóle. 8: 26. A' Keresztyéneknek-

is nagyobb részek e' mai Napiglan-is homályban van, nem vigyázván meg va-

lóban, hogy a' meg-szerzésnek Krisztus által az Isten magát azzal akarta di-

csőíteni, hogy azután Nyomorúságokat küldjön, hogy az Emberek tudnának

szálomb-vigot tenni a' Teremtő, és a' teremtett-Állatok közöt-

Lásd. Ésai. 53. Phil. 2. — Továbbá —

b:) Az Ig

b:) Az Igazaknak-is főképen háromféle hasznok van a' Nyomorúságokban:

Elsőben; Mert azok által gyakoroltatnak és próbáltatnak az ő Hivek-

ben, mint a' Jamuló Házakban az Ifjak. 1. Cor. 3: 12. 2. Tim. 4: 7. Júd. 12: 1.

Act. 14: 22. 2. Tim. 3: 12. És a' miképen az Anyák az ő gyermekeket a'

Csecsről el-akarván választani, keserű Ürömmel, vagy Mustárral

Emlőjöket meg-kenik: Úgy az Isten-is a' Nyavalyák és háborúságok

által pórtatja-el az Övéit e' világi hasznoktalan Élettől és gyönyö-

rűségeknek kívánságától a' jövendő Élet elérésére. Col. 3: 2. Phil. 3: 14.

Másodszor. A' Nyomorgatás és háborúság próbállya-meg a' Jókat,

és az Hiveket, ha az ő szívek tökéletes-é az Istenhez, vagy nem? 1. Pét. 1: 6. 7.

A' Krisztus-is meg-próbáltatván, mert-hé az ő dicsőségibe? Júd. 1: 15. Luc. 24:

26. Esa. 42: 1. Mát. 12: 18. Az illyen meg-próbáltatások az igaz és tellyes

választás. Rom. 1: 3-8. úgy mint, a' mikor mint valami tűzben próbál-meg.

1. Pét. 1. Esa. 1: 9. 27. 30. és 24. 11. és 26: 8. és 30: 22. és 43: 2. 3. és 48: 10. Jér. 30: 11.

Harmadszor. Az Isten a' meg-próbáltatnak a' Nyomorúságinak a' jöven-

dő Életben meg-koronázza; mellyet jólléttel az Isten minden Hiveknek meg-ád,

valakik voltak az igaz Ábeltől fogva; mindazonáltal azt a' jutalmat a' lé-

gyektől el-titkolta, sohul semmit világos igéretet nem tévén arról az Ó Testa-

mentumban; miénkünk pedíglen az Uj Szövetségben azt az Isten világosan

prédikáltatta. 1. Ján. 1: 2. 2. Tim. 1: 1. 1. Pét. 1: 10. 11. 20. Ephes. 1: 9. Col. 1: 5. 6. 26. 27.

Cap. 2: 13. Jud. 2: 11-13. Act. 14: 18. és 17: 30. Ezonáltal nem szóda, ha némel-

lyek a' Régi Szentek közül jólvégével nem mentenek, mikor jövendőnek az Ár-

tatlanok. és Szentek, azon rendbe kívántatnak. Jób. 9: 21. 22. és 4: 7. 8. és 2: 3.

Most pedig az Istennek Országa meg-nyílatkozván, hasznát vágyja a' Keresz-

tyének közül sudálkozik, miért adatnak még az Igazaknak is Nyomorgattatnak

nak Kezekben, és miért nyomorgattatnak? Az olyan tudatlan, és nem

mélkedő, hogy az Igazak közé számláltatnak. — Az Isten még azzal kedves

Szőlőjét-is Mózest nem vitte-bé a' Canaánnak Földébe, mivelhogy az

ő Hite nem vala egyben az Istenben. Num. 20: 12. Cap. 27: 14. Zsolt. 106:

32. Mennyivel inkább ki-rekednek mostan a' Keresztyének ama Mennyei

Canaánnak Földéből, hogyha az Istennek nagy Napjának meg-jelenésére

tán-is a' Nyavalyákban hitetlenül panaszolkodnak.

111

III. A' Gonoszoknak Boldogságáról, úgy kell gondólkoznunk, hogy az ok, láttathatnak ugyan, de valóban nem boldogok. A' megvetett Erkölcsnek nivei jobb a' drága ékekkel készitetett étek, mint a' Kegyetlenség; de hasznos Országnak? Az Isten azért ád sok Jókat a' Gonoszoknak, hogy azok által őket magához édvezgesse. Mát. 5: 45. Act. 14: 16. és 17: 27. mellyel ha meg-nem-térnek, súlyosabb lészen büntetének. Ésa. 1. és 5. Jér. 2. Ezék. 16. Ose. 10. Mich. 3. Jóllehet pedig látszatnak Örömben lenni a' Gonoszok; de valóban nyomorúltak, és Lélekben Kom. 1: és 2: 15. 1. Ján. 3: 20. Sap. 17: 10. 11. 2. Sám. 24: 10. Az ollyan Örömmel mint ha pintén orczavallyát-is a' Gonoszok Vendégségekkel, és vigasságok de csak olyan, mintha valaki olajjal öntözné a' tüzet; mert a' tobzódás és Öröm után inkább öregbül az ő lelki fájdalmok. — E' mellett, mikor Nyavallyájok' eszik, mit nem tselekeszenek? mint bánkodnak a' Vendégek között? Ésa. 2: 10. 19. 20. Cap. 24: 18. Cap. 28: 15. Cap. 22: 16. — De mind ezek felett nagyobb az, a' mi holtok után következik az ő hamis gozat. — Ezt ha értenék volna a' Régiek, nem panaszolkodnának volna az Igazlelkeknek Örömeiről. Jób. 21: 10. Jér. 12: 1. Minekutánna pedig az Igazlelkek len semmi panaszunk nincsen, ha nincsen üldözőnk-is; mert az Isten bajjal áll ő rajtok Erdemek szerint. Kom. 2: 5. Apoc. 15: 6. 7. 2. Thess. 1: 6. 7. 8. 9. —

IV. Az Igazakra pedig, jóllehet néha elcsüggednek, mert lévén méltó hozzájok é' világ. Sid. 11: 38. Ésa. 57: 1: 2. 2. Kir. 2: 7. az Isten gondos vigyázással az háborusságokban-is; Mert jón Őket Gyakorta ki-menti a' veszedelemből, néha elevenen meg-hagyván, Hogy ki nyomorúltak. Jér. 5: 6. Példa Lót. Noé. Jeremiás, Ki kedves lőn Nabugodonozor előtt. Jér. 29: 11. 12. és 40: 4. 5. Ezék. 9: 4. Ésa. 45: 6. 26: 20. 49: 22. 23. Jer. 21: 9. 27: 8. Péld. 10: 3.

Jó: Sokképpen gátollya meg Isten az Istenfélőknek szándékokat, hogy az Istenes vetenek ne árthassanak. — Thamar Júdát vízben ölé. — Jónádábnak Jézsét meg-parázdálá. 3. Kir. 12. Az Efesi s' Ellenségi meg-vasztálnák. 4. Kir. 6. Abdiás el-rejte 100. Prófétákat Jézabelnek dolle. 3. Kir. 18. Az Istenről meg-oltalmazá. Act. 23. Józsefet Pálmával együtt tartá meg. Gen. 21. Lásd. Jób. 2. Ésa. 18: 9. 10. Cap. 43: 11. Jób. 9: 10. 11. —

Jó: Az Isten az Istenfélőket ugyan akkor botsátja-elő szándékokban az Istennek nyomorgatásokra, midőn vagy a' maga dicsőségére, vagy az Istenfélőknek hasznokra, jónak látja. — Így a' Jókat sok Veszedelmekben hagyván meg-ölni az Ur Krisztust; de az Isten nem engedé-meg, miglen el-nem-jöne ideje. Ján. 7: 30. 44. Mát. 24: 46. Luk. 4: 29. 30. s' a' t. —

Jó: Ezt nem engedi-meg az Isten, hogy az övé-Czéljai felett nyomorgattassanak. 1. Kor. 10: 13. 14. Kom. 8: 31. 1. Sid. 4: 14. 15. Vagy feletté-jók vagy. Ésa. 57: 19. és 54: 7. 8. Apoc. 2: 10. 2. Jén. 2: 9. Akárhonnan vagy azt engedé-meg, hogy Sz. Péterrt a' Tömlecznek tégye. — Az Ur Krisztus Parancsolatjainak-is meg-oltalmazá. — Illyen jó az Isten a' Jókhoz, Kinek az Isten' Jóságát tudván, a' Nyavallyák közöt-is nem félnek, nem kétségbe esnek feljebb, hanem örömben vagynak. Act. 5. —

V. Jóllehet a' Jók a' Gonoszokkal néha azon egy Nyomorúságokat szenvedik, mindazonáltal, a' mint ide feljebb-is meg-jelentődött, nem egy arányú a' Jóknak, s' a' Gonoszoknak az ő jutalmok, s' Nyavallyájok. De vannak-is igen nagy külömbségek, hogy az Isten a' közönséges Nyomorúságokat büntetésétől adja a' Gonoszokra; de a' Jókra nem így. Ezeknek, mint mondá ide feljebb Jeremiás. Vagy próbálásnak,

Ms. 0494

Unitárius ének-
gyűjtemény

Kl. 106.

Csötörtöki Ó Emlékedés.

mint a' Sidók régen hol Babylóniába, — hol Assyriába. —

Ennek okairól méltó Emlékednünk.

1ör. A' mi azért az Isjó dólgot nézi, hogy t.i. a' Jók e' Világon nyavalyásznak jó: Arról azt mondhattyuk: hogy e' dologban a' mi itéletünk roszszul mag-változik, midőn némellyek felöll azt gondollyuk, hogy Jók lévén, ártatlanúl szenvednek; mert jólleVet minden Kép-mutatók láttatnak lenni Istentelenek; de azért ők az Isteni felelemtől távúl vadnak; Az Isten pedig látja, mi van az Istentelenekben, és a' szívnek itél. felöllök. Ez illyenek palástollyák néha, és fedezik gonoszságokat; de az Isten nap-fényre hozza az ő álnokságokat. Jér. 2: 12. 19. Cap. 8: 22. Cap. 9: 12. 15. 16. Cap. 16: 10. 11. Cap. 17: 7. 8. 9. 10. Cap. 20: 18. Ose. 12: 9. De

2ör. Halljuk történik, hogy az Igazak néha Nyomorúságban esnek —

a:) Az Isten azt azért felelesszi, hogy azok által ő Felsége ditsőittessék; Az Isten pedig ditsőittetik, mikor még Ellenségi előtt-is nyilván vagyon, hogy az Igazak a' nagy próbákban-is tőlle el-nem-pakadnak, a' miképen példa Jób tökéletességében. Jób 1. és 2. 1. Pét. 4: 14. E' mellett, ditsőittetik az Isten az Hiveknek nyomorúságok által, mert a' Hitetlenek látván azo- kat ártatlanúl penészni, meg-piríúlnak, és az Istennek Ítéletitől meg-rettenvén, és meg-térvén, az Istent kezdik ditsőíteni. Mát. 5: 16. 1. Pét. 2: 12. 15. Cap. 3: 16. és 4: 14. Példa vala erre ama két Jólvajoknak éppike. Luc. 23: 40. a' Százados. v. 47. és azután többen. — Ugy-is ditsőittetik az Isten, hogy mivel az ő Nagyságos dólgait Emberek által vitti-véghez. 1. Cor. 1. Cap. 3: 18. 19. 2 Cor. 12: 9. Ha ezek nyomorúságokat nem látnának, sokan az Isten el-hagyván, Istől van minden Jó, azokat kezdenék Isten helyett tsűdelni, és imádni, miképen jelekezésnek vala Pállal és Barnabással a Lystrabeliek. Act. 14: 10 El-kitettik vala Alexánderrel-is a' ő maga Baráti, hogy ő Isten volna; de égy rajta esett Jób magát magával meg-emlí- tette vala, hogy Ő-is Ember volna. Lásd. Zólt. 8: 26. A' Keresztyéneknek- is nagyobb részök e' mai Napiglan-is homályban van, nem vigyázván meg va- lóban, hogy a' meg-feszitett Krisztus által az Isten magát akarta di- tsőíteni, bonátván Nyomorúságokat rája, hogy az Emberek tudnának Különbséget tenni a' Teremtő, és a' teremtett Állatok közö tt. Lásd. Efez. 5ö. Phil. 2. — Továbbá —

b:) Az Igaz

b:) Az Igazaknak is főképen három féle hasznok van a' Nyomorúságokban:

Elsőben; Mert azok által Szakoráltatnak és próbáltatnak az ő Hitek- ben, mint a' Tanúló Házakban az Ifiak. 1. Cor. 9: 27. 26. 2. Tim. 4: 7. Sid. 12: 1. Act. 14: 22. 2. Tim. 3: 12. És a' miképen az Anyák az ő gyermekeket a' Csetről el-akarván választani, keserű Ürömmel, vagy Myrrával Emlőjöket meg-kenik: Ugy az Isten is a' Nyavalyák és háborúságok által pórtatja-el az Övéit e' világi hasznoktól a' jövendő Élet dicsőssé- ségének kívánságától a' jövendő Élet dicsőssé. Col. 3: 2. Phil. 3: 14.

Másodszor. A' Nyomorgatás és háborúság próbállya-meg a' Sókat, és az Hiveket, ha az ő Hitek tökéletes-é az Istenhez, vagy nem. 1. Pét. 1: 6. 7. Krisztus-is meg-próbáltatván, mert-hé az ő dicsőségébe? Sid. 4: 15. Lux. 24: 26. Esa. 42: 1. Mát. 12: 18. Az illyen meg-próbáltatásé az igaz és tellyes választás. Rom. 1: 3. 4. úgy mint, a' kiket mint valami tűzben próbál meg. 1. Pét. 1. Esa. 1: 9. 27. 30. és 24. 25. és 26: 8. és 30: 22. 43: 2. 3. 48: 10. Jér. 30: 11.

Harmadszor. Az Isten a' meg-próbáltatásokat a' Nyomorúságok után a' jövendő Életben meg-koronázza; mellyet jólleVet az Isten minden Hiveknek meg-ád, valakik váltak az igaz Abeltől fogva; mindazonáltal azt a' jutalmat a' Kegyetől el-titkolta, sohul semmi világos igéretet nem tévén arról az Ó Testamentumban; minékünk pedigien az utólsó Időben azt az Isten világosan kijelentette. 1. Ján. 1: 2. 2. Tim. 1: 1. 1. Pét. 1: 10. 11. 20. Ep. Jud. 1: 9. Col. 1: 25. 26. 27. Cap. 2: 18. Jud. 2: 11-13. Act. 14: 15. és 17: 30. Ezokáért nem szégyen, ha nemely- jek a' Régi Szentek közül jól végére nem mehetvén, miért szenvedtenek az Ar- tatlanok. és Szentek, azon rosz kikoztanak. Jób. 9: 21. 22. és 21: 7. 8. és 2: 3. Most pedig az Istennek Országa meg-nyilatkozván, ha ki még is a' Keresz- tyének közül csudálkozik, miért adatnak még az Igazaknak is az Ramaszok- nak Kezekben, és miért nyomorgattatnak? Az olljan tudatlan, és nem méltó, hogy az Igazak közzé számláltassék. — Az Isten még azt is Kedves Szolgáját-is Mósest nem vitte-bé a' Canaánnak Földébe, mivelhogy az ő Hite nem vala tellyes az Istenben. Num. 20: 12. Cap. 27: 14. Zólt. 106: 33. Mennyivel inkább ki-rekednek mostan a' Keresztyének ama Mennyei Canaánnak Földéből, hogyha az Istennek nagy Kegyelmének meg-jelenésében- is a' Nyavalyákban hitetlenül paraszolkodnak. —

Iddk. A' Gonoszoknak Boldogságáról. így kell gondolkoznunk, hogy Azok, láttatnak úgyan; de valóban nem boldogok. A' meg-vetett Gyomorságnak mivel jobb a' drága szerelmi Készítetett étek, mint a' Keserű tzetlen; de hasznos Orvosság? Az Isten azért ád sok Jókat a' Gonoszoknak, hogy azok által őket magához édesgesse. Mát. 5: 45. Act. 14: 17. és 17: 27. mellyel ha meg-nem-tésznek, súlyosabb lészen bünte-tésök. Ésa. 1. és 5. Jér. 2. Ezék. 16. Ose. 10. Mich. 3. Jóllehet pedig látszanak Örömben lenni a' Gonoszok; de valóban nyomorúltak, és Életek-ben mívegtiben végheteten kínt szenvednek, mely őket bűntelen kárhoz-tat-ja. Rom. 1: és 2: 9. 1. Ján. 3: 20. Zsap. 17: 10. 11. 2. Sám. 24: 10. Az olyan Gyötrel-met ha pintén orvosolyák is a' Gonoszok Vendégségekkel, és vigasságok-kal, és egyéb testi Gyönyörüségekkel, Eph. 4: 19. 1. Tim. 4: 2. de tsak olyan, mintha valaki Olajjal öntözné a' tüzet; mert a' tobzódás és Bőrön után inkább öregbül az ő lelki fájdalmok. — E' mellett, mi-kor Nyavallyájok ezek, mit nem tselekezhetnek? mint bánkodnak a' Ve-szedelmek között? Ésa. 2: 10. 19. 20. Zsap. 24: 18. Zsap. 28: 15. Zsap. 22: 16. — De mind-ezek felett nagyobb az, a' mi hóltok után következik az ő hamisság-gokat. — Ezt ha észtenék volna a' Régiek, nem panaszolkodtanak volna az Ittetlenekre Örömekről. Jób. 21: 13. Jér. 12: 1. Minékünk pedig az Ittetlenek-len semmi panaszunk nintsen, ha ninsen üldöznek-is, mert az Isten bajtsát áll ő rajtok Erdemek szerint. Rom. 2: 5. Apoc. 18: 6. 7. 2. Thes. 1: 6. 7. 8. 9. —

IV. Az Igazakra pedig jóllehet néha elkövetkeznek, nem lévén méltó hozzájok a' Vi-lág. Sid. 11: 38. Ésa. 57: 1 = 2. 2. Kir. 2: 7. az Isten gondos viselet az háborusságokban-is; Mert Jób. Őket Szakasztja le-menni a' vészedelemből, néha elevé meg-tsinálván, hogy ki-men-nyenek. Jér. 5: 6. Példa Lót. Nóe. Jeremiás, Ki kedves vólt Nábugodonozór előtt. Jér. 39: 11. 12. és 40: 4. 5. Ezék. 9: 4. Ésa. 45: 6. 26: 20. 49: 22. 23. Jér. 21: 9. 27: 8. Sólt. 105.

2. Sokképpen gátollya meg Isten az Istenfiaknak Szándokokat, hogy az Ál-lapotnak ne árthassanak. — Pharaót Vízben ölé. — Sénacheribet Nevágatá-ra Jerobóámnak Ujjait meg-szaporítá. 3. Kir. 13. Az Filiseusi Ellenségi meg-vakítának. 4. Kir. 6. Abdiás el-rejtte 100. Prófétákat Jezabelnek dolle. E. Ptt az Hadnagy a' Sidóktól meg-óltalmazá. Act. 23. Pálnak Társaival együtt tartá-meg. Gen. 01. Lásd. Sólt. 2. Ésa. 18: 9. 10. Cap. 23: 11. Sólt. 9: 10. 11. —

3ó: Az Isten az Ittetleneket tsak akkor botsátja-elő Bűndökben az Igaznak nyomorgatásokra, midőn vagy a' maga dicsőségére, vagy az Ittveknek hasznokra szolgál. Így a' Sidók sok Vesben szabadíttak meg-ölni az Ur Krisztust; de az Isten nem engedé-meg, miglen el-nem-jöne ide-je. Ján. 7: 30. 44. Mát. 26: 46. Luk. 4: 29. 30. s' a't.

4ó: Ezt sem engedi-meg az Isten, hogy az övei-Crejek feleli nyomor-gattassanak. 1. Cor. 10: 13. 14. Rom. 8: 31. Sid. 4: 14. 28. Vagy feleltsék Isten Ujjának. Ésa. 27: 29. és 54: 7. 8. Apoc. 2: 10. 2. Sén. 2: 9. A' rósz-embereket tsak azt engedé-meg, hogy Sz. Péterrt a' Fömlettben tégye. — Az Ur Krisztus Para-tsolatjokról-is meg-óltalmazá. — Illyen jó az Isten a' Jókhoz, Kik az Isten' Szándokát tudván, a' Nyavallyák közöt-is nem félnek, nem kesereg-nek feljebb, hanem Örömben vagynak. Act. 5. —

V. Jóllehet a' Jók a' Gonoszokkal néha azon égő Nyomorúságokat szenvednek; mindazonáltal, a' mint ide fellyebb-is meg-jelentétt, nem egy-arányú a' Jóknak, s' a' Gonoszoknak az ő jutalmok. — Nyavallyájok. De vannak-is-igen nagy külömbség, hogy az Isten a' közönséges Nyo-morúságokat büntetésül adja a' Gonoszokra; de a' Jókra tsak inkább Gyakorlásul; a' mint mondá ide fellyebb Tertullianus. Vagy próbálásnak Okáért, mert az apró Gyermekek-is azt közönségesen szenvedik, sőt még az Oztalan állatok-is nyomorgattatnak a' Gonoszok miatt. Jér. 7: 20. és 14: 5 = 7. Kik nem vétkezhetnek, azért nem-is fér hozzá-jok a' büntetés. — Az Isten minden gonoszt, úgy-mint, az Átkot, Ehsé-get, Dögvészt, Éhséget. Ésa. 45: 7. Jér. 14: 6. Ámós 3: 6. Sőt még az ártalmas; mérges, és kárt-tévő állatokat-is a' Gonoszoknak büntetésekre rendelte. Syr. 39: 30. de mind azok a' Jóknak Javokra vagynak; Mikor pedig a' Jók elvesznek, akkor az Ittetlenekre leg-nagyobb rom-lás következik. Ésa. 57: 1. 2. Ezék. 21: 3. Gyakorta az Igazaknak Jó-nyorgatásokra Kedvez az Isten az Istenfiaknak-is, mint Jeduthe a' Vakmerő Sidóknak a' Mózes' Székére. Exod. 32: 11-14. Num. 14: 11. és 25: 11-13. Kedvezett vólna Sodomának-is az Igazakért. Gen. 18: 32. Az Ittetleneknek a' Jeden Válaszszatásokért. — Mát. 24: 21. A' Sidóknak az Atyjokért. Rom. 11: 28. Kedvezett az Isten Abimelechnek és

Pt.

Pharaónak az Abrahám' Könyörgéséért. Gen. 20:7. A' Jób Barátinak Jób' kérésére. Job. 42: Salomonnak Dávidért. 3. Kir. 15. Józsának Józsafátért. 4. Kir. 2: 14. Jéroboámnak az Isten Emberiért, 3. Kir. 13: 6. Makkból meg-tértek, mellyhálátlanok e' Világ' Fiai az Isten' Fiai ellen, üldözvén őket, Kiknek kedvéért kedvez az Isten ő Nékiek.—

VI. Te azért ón én Lelkem! akár mely Nyavalya és Nyomorúvág fal-lyon te rád, akár Élet, akár Halál kövessen tégedet, bízzál az Istenben; mert nóha sok Nyomorúvági vagynak az Igazaknak; de mind azokból az Isten Őket meg-Paradiczja, meg-őrzi minden ő benne bízókat, és az ő nagy Szentyai közül meg-nem-rontatik tsak egy-is. Zsolt. 34: 20. Ésa. 50: 10. Cap. 44: 6-8. E' Világ el-törölheti E' Jólkről az Íreket, ígül-dözheti; de meg-Paradiczja az Ur az ő Szolgainak Lelkeket, a kik ő benne bíznak.— Az igaz, ha meg-halandó is, nyugodalomban lészen, az ő Lelke az Urnál redvén volt, A.o. siettet ki-venni Őtet az Istentelenek közül. A' Képes ezt látván, nem vitte szívében, hogy az Urnak szerelme és kegyelme van az ő Szentein, és az ő Valasztottjái gondja van, Sáp. 4: 7. 14. Ésa. 57: 1. Ne bú, Pártodjál azért ón én Lelkem az Hitetlenektől, Kiktől nagyon ijedtél, és háborgattatol; mert mint a' Fa, kivet-ten le-vágattatnak, és meg-száradnak. Zsolt. 37. És ne félj Nyomorúságtól, kik sok a' Testet ölhetik meg, hanem félj attól, a' ki mind a' Lelket, mind a' Lelket a' Gehennában vetheti. Mát. 10: 28. Ésa. 41: 10.

Csötörtöki Reggeli Könyörgés.

Örök dicsőségnek halhatatlan Királya! Mi Urunk J. Krisztusunknak dicsőségű Sz. Atyja! Ki a' kevés Igazaknak, és Mindenektől El-hagyatatott Árvákinak Örökös Oltalma vagy! Hálákat adunk a' Te Mérhetetlen Jóságodnak Kegyes Rendnek, hogy mint ennyi sok Nyomorúságaink közöttis az el-múlt Éjszakának idején minékünk gondviselő szárnyaid alatt bátorságos nyugodalmat engedtél, és e' Mai napnak kívánatos világos fénnyére ennyire való szent erőben és békességben fel-virradni által.— Meg-valljuk Neked Uryánk, hogy mind azokat a' Nyomorúságokat, mellyeket szenvedünk, az mi sok bűneink per-zettéke miénkünk; mert mi te tőled Életnek Útjáról el-paráználtunk, és a' Te tűled gonosz kívánságit, a' szennek bűjaságát, és az Élet-nek Kerelyességét követtük;— Méltán szenvedjük azért ón Uram látogatá-sidat, és igazak a' Te ítéleteid. Adj Erőt, és segítséget onnan fel, tyúl mi Édes Istenünk, hogy mind e' mái napon; mind pedigen tellyes Életünkben Tégedet Sz. Fiad által igazán ismérhessünk, félhessünk, szerethessünk, és a' Te idvezítő szent Akaratodat minden próbáinkban és háborúságinkban közöl állhatatosan követhessük;— Te tudod Uram! mely sokan vadnak a' mi háborgatóink, kik halált vetettek miénkünk, és a' Te igazságodért halálra kérnének minket,— Hallott ux Sókaknak sidalmas szavadat, és minden felöll félelmünk vagyon;— De Te parancsolsad Uram, hogy veszteglő ségben légyünk, Tégedet várjunk, és ne bosz-szankodjunk azokra, kiknek szívében Élet van; de gonosz tanátsot követnek; mert a' Gonoszok ki-vágattatnak; a' kik pedig Tégedet várnak, az Igazaknak földét örökségül bírják.— Tanátsot tart ad az hamisnak, hogy meg-öllyék az igazán élőket; de az ő fegyvedet bé-megyen az ő Szívébe.— Azért Uram mi tőled Te benned bízunk, ki meg-tól fogván minden Te benned bízó Híveidnek Számolatlan Malmaidból tál. Tettedet Uram szám szerint keresen vétek, és vagy úgy mint Sel-lének, kik egy Nemzetség közül más Nemzetség közzé mentenek; de nem engedted, hogy vesszen akárcsak ő nékiek; sőt Oltalmad a' Királyokat is meg-Lorgáltad, hogy a' Te szerelmes Hívedet ne illessék, és ne ár-tsanak a' Te Prófétáidnak.— El-hittük Uram mind, hogy Te vagy a' mi Istenünk,— Te vagy a' mi Segedelmünk és Szabadítónk.— Ne em-lékezzél-meg reánk a' mi elébbeni Vétkeinkről, és lágy kegyelmes a' mi háládatlanságunkra.— Légy segítséggel minékünk mi szabadító Is-tenünk!— Kérünk védyenek-közöl minket a' Te Irgalmasságid; mert igen meg-nyomorodtunk, és szabadíts-meg minket a' Te Nevednek dics-ségéért, hogy ne mondják azt a' mi Hátborgatóink: Hol vagyon a' mi Istenünk?

és

és ne kárhomollyák a Te Felséges Nevedet, ki Mindeneket teremtettél a Te Felséges hatalmaddal, és semmi nincsen Te előtted el-rejtve.—

Menjen-bé Te előtted szerelmes Atyánk a Fogolynak, és meg-nyomorodottaknak fohászkodásokra, és a Te hatalmasságodnak nagysága által tartsd-meg azokat, kik halálra rendeltettek.— Világosítsd-meg a Te Országodat bűnös Szolgáidon és Szolgálóidon,— Tekints szerelmes szemmel a Te Népedre,— fogadjad Atyai gondviselésednek rejtekébe, és a Te jóvoltoddal fedezd-bé Őket Mindenektől Tévelygésektől; Add tapasztalnunk a Te idejöttödet nyomorgató Ellenségi, hogy a Te ki-nyújtott jobb Karod vagyon mi mellettünk, és Őket is meg-esmérjenék Tégedet az igaz Istennek lenni, és a kit el-bocsátottál az Ur J. Krisztust.— Sujtsd, szerelmes Atyánk, hogy soha egy szempillantásig tart mi rajtunk a Te Haragod; de örökké-való a Te jóakaratod.— Éljed virulnak vagyon a Tiéidnek, Reggel Örömközöttök Örvendezés által. mivel igen szárnyaid vagyunk Segedelmed nélkül; adjon már fellyül vigasztaló, és bátorító Szellemed, minékünk minden veszedelmeink, fájdalmink, és rettegésünk ellen, hogy bűneinkre miatt reánk pállott sok nyomorúságaink és próbáink bennünket bizó Hitünket meg-ne-tántoríthassák.— Engedjed, hogy a mi Nyomorúságunk ne kárhozatunkra; hanem Életünk' meg-jobbítására szolgálhassanak.— Kíjándékozd minékünk a Bűnbánatra-tü, márnem és Krisztusnak szívét, hogy a sok fájdalmak és gyötrelmek miatt semmit Akadatos dolgon ne tehessünk, hanem inkább nagy fájdalommal illessünk, jót kívánnunk; szeressük Ellenségünket, áldjuk Átkozóinkat, jót tegyünk gonosz Akaróinkkal, imádkozzunk háborgatóinkért, Tégedet pedig nagy örömmel és buzgósággal dicsérjünk, kiminket méltat, hogy bűnös Képedet méltóbbá tegyük arra, hogy az Ember Fiúnak Nevében a Te dicsőségedért boldogsággal illethetnünk.— Könyörülj Uram, könyörülj mi rajtunk, és ingyen Kegyelmedből vajtunk által-ment sok nyomorúságinknak Ár-vizei közül, a Te sok Szenvedésektől hányattatódó hajódat vidítsd-ki a szendes Lév-partra.— Könyörülj-el Uram minden irgalmasságot, Életet, Szabadságot, háborúságot mi rajtunk, és adj mindeneknek egy Szívet: adj egyességet, adj Szeretetet, hogy az mi szeretetünk-meg-hideg, és tiszteletlen tenyészett által az ő Szentségét,— tekints Te hozzád minden Nemzetségre mint élető, szabadító és idvezítő Szemeiddel.— Állítasd-meg Uram

minékünk a Te kegyes Orczádat, hogy mü Te Népeid, és a Te Nyögő legeletéseinek Fiúdai meg-szabadúlván minden Nyomorúságinkból, Tetőlad mi szabadító Istenünkről vallást tégyünk, és a Te dicsőségedet Fiúnak, Nemzetségről Nemzetségre hirdessük;— Tapsolnak Égben ők Isten mi Istenünk ez, mü Édezésünk, és dalázatos szóból párnázatos Könyörgésünk, a mi Edes Jézusunknak szent Nevében kérünk. Ámen.

Csötörtöki III dik Elmélkedés.

Az Hadakról.

I. Az Hadakról kevesen akarván szóllani; Csakben-is azt kell meg-irnunk: hogy az Had-viselés, mely a Keresztyénségben-van, igen rút, irtelen dolog; és az Ur Krisztus' békességgel szerző Tudományával sehogy sem fér.— Nem hogy nem kellene szükséggel meg-oltalmazni Magunkat, Hazánkat, és Szeretteinket; mert a mint a Judóval meg-mutattatik, ez a' Krisztus' Törvényével nem ellenkezik; hanem hogy a' Gyülevészek, vagy Rablók' bűntéssére, vagy Emlékezetére, vagy Préda Nyerésségére, vagy a' mint gyakrabban szokott lenni Vallásokért, egy más ellen fegyvert fognak; azzal mind a Keresztyéni Tudomány meg-romol; mind pedig a Tudós a miatt meg-botránkozván, a Krisztus bottya és Tanítója alá nem ereszkedik; tudván hogy a Próféták igen nagy békességet jövendölnek a Messiásnak idejére.—

II. Elsőben: mert Esa. 2:4. Ilyen jövendölés vagyon Sionból, ugy mond. szinten a Törvény, és az Urnak Igéje Jeruzsálemből, ki a Pogányok között Ítéletet tészen, és sok Népeket meg-fedd, hogy az ő Fegyvereikből Kapákat, és az ő Dárdájokból Sarlókat csinálnyanak, és egymás ellen fegyvert ne vonnyanak; se pedig többé hadakozást ne tanúllyanak. Lásd Mik. 4: 3-5. Ose. 2: 17. 18. Esa. 11: 6. Több sok illyen jövendölések vagynak, Esa. 27: és 40. Jer. 16. és 22. és 23. és 30. Dán. 2. és 12. Mellyekben a Próféták nagy békességes Országról emlékezvén; Magát-is a Messiást Békességi Fejedelmének mondja Izsai a Próféta. Esa. 9: 6.—

Ezeknek minnyájan ellene tselekezvén a Keresztyének, leg-gyakrabban Okonkéül viselvén egymás ellen Hadakat.— Az Had-viselés pedig ellenzi,

zik a' Krisztus' Szerzésének termésetivel-is; mert olyan szeretetet kivan a' Krisztus' Szerzője, mellyel tartozunk még Ellenségeinket-is szeretni, és a' gonoszért jóval fizetni. Mát. 5: 44. Luk. 10: 25. Rom. 12: 18. E' mellett, a' Krisztus' el-jövetelének e' volt fő Oka, hogy békeséget szerezzen e' Földen. Luk. 2: 14. És minden Ellenkezésének, mellyet a' Zsidók, és Pogányok köt vóltanak, és minden Nemzettségek közöt, el-törölvén, Mindeneket egyességre hozzon. Ef. 2: 14-16. és 3: 6. 7. Col. 1: 20-23. Igy azért immáron minden Emberekkel békeséget kell követnünk. Rom. 14: 18. Zsid. 12: 14. Mát. 5: 8. Rom. 10: 15. és 12: 18. Gal. 5: 22. Mát. 5: 50. 1. Cor. 7: 15. és 14: 33.

III. Mondanád: Mát. 10: 34. Krisztus Urunk maga mondja: hogy a' végre jött, hogy nem békeséget; hanem fegyvert botsásson e' Földre? —

R: Nem azt akarja jelenteni Urunk, hogy az ö Akarattja, tanitása és Szándéka volna, hogy fegyvert botsásson a' Földre; hanem azt, hogy noha Mindeneket ösztövér akar békéltetni; de látja, hogy nem a' lészen vége el-jövetelének; hanem a' viszsza-vonás, orditások, pokolbéli viszszonfizetésből gonoszok jó-ra. — Hasonló mondása van Urunknak Ján. 9: 39. és 12: 31-39. Act. 28: 25-27. Conf. Ján. 3: 17. és 12: 46. Igy azért a' Krisztus-is békességet akart hozni, Ján. 14: 17. Békességet hagyok tinéktek; azaz: én békességemet hagyom tinéktek; nem úgy adom Én, mint a' Világ adja. Az az: Nem úgy adja, hogy pénzzel, a' mint közönségesen szokás vala köszönni, és búcsuzni; hanem úgy adja a' békességet, mint a' békességnek és szeretetnek Mestere, ki azt nem csak tanitotta; hanem maga példájával-is kifejezte. — Eph. 2: 14. Hogy pedig a' Krisztus' békessége, szerző Evangéliumából hábortalanság és viszszonállás következzék, annak nem egyéb de Oka; hanem az Emberekben bolondsága és vakmerősége, ki még a' Nyilván való Igasságnak sem Engedhetnek; Abból a' Krisztus' szavából mind azon által következik ez: hogy a' Krisztus akarja uszan, és valóban akarja, hogy el-szakadjunk Atyánkfiától, a' ki nem akarnak hinni a' Krisztusban, azáltal mely kedvesek legyenek a' világi közönségnek nézvést. Luk. 14: 26. Mát. 10: 37. Mik. 7: 6. mert az Istennek nem csak Szeretőjének, hanem miniszterének-is mondja. Jób. 15: 19. Sir. 37. Ne adj neked-meg Ő tehozzád; de te ne térj ő hozzájok. — Ne légyünk hitetlenek az

Hitetlenek' kedvéért; hanem Ők-is hidjenek az Hivekkel; — Hogy pedig hadat támaszszunk, és fegyvert fogjunk az Hitetlenek ellen, azt Urunk sohá sem akarta; sőt inkább le-tétette, mikoron fegyverrel vóltanak-is a' Szent nitványok. Luk. 22: 38. Mát. 26: 51. Ján. 18: 36. Istenre kell hagyni az Hitetlenek' büntetését, Kiket az Isten mint haszontalan Konkolyt a' tüzre vetet annak idejében. — Cyprianusnak igen helly-es Szavait nem hagyhatom idő el Lib. 3. Epist. 3. Nem kell, úgy mond, el-hagynunk a' közönséges Gyülekezetet, jóllehet sok Konkoly van benne, — Mi arra tekintsünk, hogy bizzuk lehessünk, hogy mikor az Ur az ö búzáját az ö Csűrében el-akarja vetni, szántóvágóinak akkor jutalmát vethessük. — Az Apostal azt mondja: hogy a' nagy Házban nem csak Arany vagy Ezüst szerszámok vagynak; és Edények; hanem fa és cserép-Edényecskék. 2 Tim. 2: 20. Rom. 9: 21. Mi azon igyekezzünk, és valamennyire lehet munkálkodjunk, hogy Arany, vagy Ezüst Edények lehessünk. — De a' Cserép-Edényes' el-törése csak az Urat illeti, kinek a' végre Vas-pálczája adatott. — Tertullianus-is azt irja: hogy a' Keresztyének számnál is Crövel az ö idejében a' Pogányokat fellyül-haladták, még-is tsöndességben, a' Vallás miatt, fegyvert ótalmokra nem fogtanak. —

IV. De mivelhogy a' Keresztyének, miképpen a' Zsidók-is nem akarják fegyverben venni azt, a' mi az ö békességekre való; hanem Könyörögnek a' Prédikában, és Hadviselésében, Medvékhez, Párducztokhoz, és Vigasztalókhoz illendő kedvetlenségekben, és egyéb Szentek' gyalázatjára, Isten dicsőségére és kárára való dolgokban; — Nem szúda, ha a' Keresztyéneknek Ellenségek minden felöl forgolódnak Ők-et, vonnyák, piszkittyák. Luk. 19: 42-44. Jánosnál azért félnek vólna, hogy az Isten' szavával hirdetnek Mindeneket a' Békességnek Evangéliumának tsövetésére? — De hiszik Ők-et az Istennek a' Szentírás által meg-iratott sok rendbéli Fenyegetései, — hiszik a' Szentek' sok féle ostorai, és látogatásai. — Bizony vagynak mostan-is a' Keresztyéneknek romlásokra elég Caldeusok, Assyriusok, Ammóniták, Philistéusok, &c. a' t. kik a' mi szerető Magyar Nemzetünket immár tsak, Philistéusok. &c. a' t. kik a' mi szerető Magyar Nemzetünket immár szint ón el-fogyatták, — Az Isten-is elé-borsátsa Őket, hogy a' mi kedvelyes

günk és hitetlenségünk e Világon-is méltó jutalmát végye.— Ezalatt a kevés Hivek szüntelen vigyázzanak, még ha ugyan nem akarja-is az Isten az ö Könyörgéseket meg-halgatni, a mikèpen a Próféták nak. Jér. 7:10. és 11: 14. és 14: 11-12. Mi-is imádkozzunk Ekképen:

Fegyver ellen való Könyörgés.

Seregeknek Ura Istene! Mi Urunk J. Krisztusunknak dicsöséges Szent Attya! Ki teremtetted a Mennyet, és a Földet a Te nagy hatalmaddal, és ki-terjesztetted karjaiddal, és minthy Te elötted semmi lehetetlen. Ki igaz mondásaidat feleznek el ezen iziglen, és az Attyáinak Ateleségokat az ö Fiainak kebelében ki-öntöd ö uramok.— Te vagy a Nagy és hatalmas Isten, a Seregeknek Ura, és Te mind nagy tanátsú, mind Mindenekre meg-tekintö Isten vagy, mert a Te szemeid nyitvan vadnak az Adám Fiainak minden útaikra, hogy meg-fizess kinek kinek az ö Utyok szerint.— Ki mikèppen az Izraëlt az Egyiptomnak Földéből, Agyrèpen a mi Attyainkat is ki-hoztad az ö szovány Földekből, és a sivos Földen ötet le-telepitvén, feltámasztad az ö fiaikban a Te Menyei Igaságodnak Hajnal-Csillagát, Jézust Krisztust az ö Evangyeliomában világosságával táplálod, és legalsobbra Ötet mi vallunk egyetemben.— Mi pedigien ök nagy, és vetekedö tettes Isten! Te ellened vétkeztünk, és a mi Attyainkal együtt Elhanyagyást és hamisságot követtünk, és a Te szent Fiad által elöneben adatott parancsolatidtól maradtunk el-távoztunk.— A mi Keresztyénségünk is bészégyen vetkölö Törvényedtöl maradott-távol, és az egesz Keresztyénség állottt-hágta Uram a Te Törvényedet, és mi Minket is el-hagyottunk Te-tölled, hogy ne hallanák a Te Fiadat, és ne kövessünök a Te Igaságodra.— Ezért Uram Isten! a mi Földünk fölött Ostorodat mi Urunk Istenünk! hogy meg-térnének a mi Hamisságainkból, és fi-gyelmeznének a Te Igaságodra.— Ezért Uram Isten! a mi Földünk fölött el-pusztitatott,— Ellenség miatt Városaink tüzzel meg-égettetnek,— Sarta-mányunkat pedig látjuk meg-emésztették az Idegenek;— Sőt ha Te Kegyelmes Ura! Magot nem hagyál volna bennünk, mint Sodoma olyanok lettünk volna, és hasonlók voltunk Gomorrahoz.— Mind ezekkel-is pedig Uram nem fordult-el mi vollunk a Te haragod; hanem még-is ki-nyujtod Te Kezed mi ellenünk; mert a Nép még-is nem tért-meg az ö Meg-verojöjén, és a Seregeknek Ura még-is nem keresték-meg.— Azért Uram, Ur Népét siratadnak-fél mi ellenünk.— öszve-gyülekezek a Földnek Fejedelmi és ki-

vallyi,

vallyi, tanátsot tartnak a Te Képed ellen, igen meg-vonakodtanak a mi Ellenségünk.— Vonan mondják a mi Lelkünkre: Kövessük, szabadítsuk-ki Ötet, álttuk, fel-kiáltván, segitséget találunk.— Ki mindenekre az Ördögnek Erössége vóltál,— a Lázadozódók Szimola,— a Nyomorusságban Atalom Uram! a mi Nyomorusságainknak mélységében emlékezzél Te hozzánk a mi Szivünket, hallgass meg minket, Szent Fiadnak Neviben. Mi tudod-meg a Te gyülölettes Fegyelmezésidet, fogadj minket jóvolnyasan Irgalmasságodba, és a mi Ellenségeink ellen hárits el Halálunkat.

Uram, a Te Szeretetedet, mellyel szeressük a Te Képed ellen, ne távozzék-el a Te haragod és bünitésed a Te Képedtöl, a Te Kegyes Kezed Hámi Hiveidet Mindenekre Szabadságában.— Ne hagyj minket Ellenségeink Hatalmában, mivel a mi bününkre méltók Ellenünk pereskednek, Ne hagyj minket Ellenségeink Hatalmában, mivel a mi bününkre méltók Ellenünk pereskednek, Éjen Halálod szerint Fogad

Fegyver ellen való Könyörgés.

günk és hitetlenségünk e' Világon-is méltó jutalmát végye.— Ezalatt a' kevés Hiveid szüntelen vig'asztanak, még ha ugyan nem akarja-is az Isten az ö Könyörgéseiket meg-halgatni, a' miképen a' Próféták-nak Jér-7:10. és 11:14. és 14:11-12. Mi-is imádkozzunk Ekképen:

Fegyver ellen való Könyörgés.

Seregeknek Ura Istene! Mi Urunk A. Frigyuruaknak dicsöséges Szent-Fiuja! Ki teremtetted a' Mennyet, és a' Földet a' Te nagy hatalmaddal, és ki-terjesztetted Kaijaiddal, és minden Te elötted vonni el-rejtve. Ki irgalmas'ágot pálesszel ezer iziglen, és az Atyáknak álnokságokat a' Fiaknak kebelében ki-öntöd ö utánok.— Te vagy a' Nagy és hatalmas Isten, a' Seregeknek Ura, és Te mind nagy tanátsú, mind Mindeneket meg-tselekedö Isten vagy, mert a' Te szemeid nyitván vagynak az Adám' Fiainak minden útaira, hogy meg-fizess kinek kinek az ö Uttyok szerint.— Ki miképpen az Izraele az Egyiptomnak Földéből, azonképen a' mi Atyáinkat is le-hoz-tad az ö szóvány Földekből, és a' sivar Földen öket le-telepitvén, félvámat tottad az ö szivekben a' Te Menyei Igasságodnak Hajnal-Csillagát, Jésust Krist! Te ellened vétkeztünk, és a' mi Atyáinkal együtt Elhonyságot és hamisságot cselekedtünk, és a' Te szent Szád által elöneben adatott szent Törvényedtöl messzire-távoztunk.— A mi Kemenységünk és hitetlenségünk miatt Urunk a' Te Törvényedet, és az egész Keresztyenség' általl-hágta Uram a' Te Szent Fiadnak Kevében.— Mi. a' mi Szíveinket, halgass meg minket Szent Fiadnak Kevében.— Mi. Uram! a' mi Könyörgésünk mélysége éböl emelyek-fel Te hozzád a' mi Szíveinket, halgass meg minket Szent Fiadnak Kevében.— Mi. tavd-meg a' Te indulatos Irgalmasságodat, fogadj minket pártyaidnak Ancyékába, és a' mi Ellenségeink ellen minket oltalmazz-meg.

Uram, a' Te Szeretsmedet, mellyel szeretted minket a' Te szent Fiadban, távozzék-el a' Te haragod és büntetésed a' Te Képedröl, és nyugtass-meg Kevéd Hámi Hiveidet Mindeneknek Szabadságokra.— Ne büntess Uram minket a' mi büneinkneez méltó Ítéletre szerint; hanem a' Te Atyai kedvességed szerint fogadj minket Oltalmadnak hajlékában mindenkor a' Te áldott Szabadításodban.— Te mondottad Uram, minden Hiveidnek, hogy ha a' Te Rendelésidet meg-nem-szegik, meg-látogatod a' Te igaz mondásodat el-nem-változtatod.— El-vetted el Uram Istenünk a' Te Szent Szövetségedet, és a' Te Igazságodnak Hajnal-Csillagát, Jésust Krist! Te ellened vétkeztünk, és a' mi Atyáinkal együtt Elhonyságot és hamisságot cselekedtünk, és a' Te szent Szád által elöneben adatott szent Törvényedtöl messzire-távoztunk.— A mi Kemenységünk és hitetlenségünk miatt Urunk a' Te Törvényedet, és az egész Keresztyenség' általl-hágta Uram a' Te Szent Fiadnak Kevében.— Mi. és az egész Keresztyenség' általl-hágta Uram a' Te Szent Fiadnak Kevében.— Mi. Uram! a' mi Könyörgésünk mélysége éböl emelyek-fel Te hozzád a' mi Szíveinket, halgass meg minket Szent Fiadnak Kevében.— Mi. tavd-meg a' Te indulatos Irgalmasságodat, fogadj minket pártyaidnak Ancyékába, és a' mi Ellenségeink ellen minket oltalmazz-meg.

Uram, a' Te Szeretsmedet, mellyel szeretted minket a' Te szent Fiadban, távozzék-el a' Te haragod és büntetésed a' Te Képedröl, és nyugtass-meg Kevéd Hámi Hiveidet Mindeneknek Szabadságokra.— Ne büntess Uram minket a' mi büneinkneez méltó Ítéletre szerint; hanem a' Te Atyai kedvességed szerint fogadj minket Oltalmadnak hajlékában mindenkor a' Te áldott Szabadításodban.— Te mondottad Uram, minden Hiveidnek, hogy ha a' Te Rendelésidet meg-nem-szegik, meg-látogatod a' Te igaz mondásodat el-nem-változtatod.— El-vetted el Uram Istenünk a' Te Szent Szövetségedet, és

Fegyver ellen való Könyörgés.

Sénaszeribet.— Te tselekedtél eleitől fogva minden tsudálatos dolgokat;- Nem rövidült-meg Uram a' Te Karod, hogy most is meg-ne-szabadithatnál minket;— Szabaditsd-meg azért minket azö Kezekből, hogy e Földnek minden Országi esmérjenek-meg, hogy Te vagy Istened ül az Ur.— Légyen nyilván Mindeneknél, hogy nem Emberi Erö, hanem a' Te hatalmad szabadithat-meg minket minden Veszedelmekből— Epitsd-meg Uram az el-pusztult Sionnak falait, hogy a' Te Népednek Szegyenyei alatt Könyamodjanak.— Förödjél minden Könyhullatási a' mi Betsületünkről, és vedd-el a' Te Népednek Gyalázatjait.— Emeld-fel minden Nemzetségek közöt a' Te Kardodat, hogy Büllyenek azok minden Ellenségeid, és Hölgyeid.—

Oh Igazságban Győzödödö Ur. Isten! Láttyad-meg a' Te látogatásoddal a' mi keményfüveinket,— tsitsd-meg a' Te Tételeddel a' vad, mérö Bünöket, hadd tsendesedjenek-meg te hozzád az ö bünekből.— Szanits-meg minket a' Te szent Könyörületedben, és a' Te szent Tsudáidra, és a' sok háborus vágokban vigasztald-meg Uram tsászárunk a' del. 121 Siomaz igaz Lakóidat, épitsd-meg a' Te Népednek pusztulásait, és igéreted szerint tedd olyanokká minket mint tiszta helyeit, mint a' Győzödöttségnek Kertje, hogy abban találjanak Örök Öröm, hálá-adás és ditsöség-tsend szava.— Jöjjön-el Uram a' Könyörület Te tölled, és Te jelenjed-meg a' Te Igéidet minden Népeknek meg-világositásokra— Szabaditsd minden ellenségeidtöl az igaz Szabaditó a' Te szent Fiad, hogy mint Te

ter az, aki a próbáiban és szívettetésben nem szégyenli, vagy ha szégyenli-is meg-szűnhetetlen? — A ki Nyavalyáit nem látja, maga-vesmi-ért nem aggódik, azt mondja Seneca; mert a maga meg-esmérésével szűnik a próbára és szorulásra. — Példa erre Sz. Péter, aki kérkedik vala a Krisztus hoz való állhatatosságával; de maga vesmi-ért esmérni vala magát, holott Jézus, tetben még nem szégyent vala, arért az elvö Czirán minőségét al-esmérni. Miképen a jó Vitéz erős és Vitéz Ellenségeitől próbáltatik-meg; — a jó Keresztyénnek hűsége a Nyavalyáiban tettzik-meg. Róm. 5: 3.4. 2. Pét. 1:9. Jak. 1:12.

III. A Nyavalyák, mellyek rajtunk szoktak esni, meg-emlékeztetnek minket arról, hogy itt nintsen maradandó Városunk; hanem jövendőt kell keresnünk. Zsid. 13:14. és 11: 10. 13. 14. és hogy te vagy-vándorjunk e Világon, mely messzi hiányig hanem az oda fel valókat keressük, úgy mint Mennyei Szállásához valók. Col. 3:1.2. Phil. 3: 14. 20. Ephes. 2:19. Zsid. 12: 22. 23. Hasonlók. Tehetőség nem szégyena-is mi rajtunk; de meg-kellene e Világnak fe-ledkeznünk. Gal. 6: 14. Róm. 6: 16. Gal. 2: 20. és 5: 24. Mindenek, akik keresz-ten akarnak élni, háborúságokat kell Azoknak szenvedni. 2. Tim. 3: 12. Kaly üldöztetése van az Embernek szíve a maga Szíve kívánságitól-is, kiben az Istennek Lelke lakozik. Gal. 5: 17. Mellyet olyan dologra kell szoktatnunk, a mellyeket látunk a Betegben. — A Beteg. nem félelmébe nem szorongalnatik, ha vészi eszében, hogy közelítő halála, vem tevét gyö-nyörködtető Eledelen nem kapdos, fájának-is meg-veszvén az ő lelke-ismeretében a Szent bűnbánásban nem gyönyörködik; mert egy Ízében nem fér-el a fáj-dalom, és bűnbánás; vem nem kéjelgődik; hanem még a Földre-is néz a fáj-dalma miát le-hervadik, és arctza jut eszében, hogy földből lett, és földé kell lennie, meg-retten a bűnöktől, kezes nem vak Szent, hanem Lélek és vosságot-is nagy szenvedéssel, kétségbe-esésig fogatkozik, és több efféle pipo dologt-találtatnak a Betegben, mellyeket az Ember igen szeret minden bű-verben, mind betegségben. mikor Lélek-szerint. — A ki azért kedvesen szenvedi a Betegséget, jele, hogy efféle dolgokban magát nem gyakorlotta. —

IV.

IV. Tudjad azt, hogy a Kinek e Világon jól van dolga, Annak a más Életnek bóldogságában nem lészen része. Miképen Ábrahám mondja vala a Gazdagnak Luc. 16: 25. Fiam! Emlékezzél-meg róla, hogy te a te jodat el-vetted a te Életedben; hasonlóképen Lázár-is az ő gonoszát; most-an arért ő vigasztaltatik; te pedig gyötrettetel. — Ha arért az Istentől nézed ideig engedtetik Jókkal élni, mit tsinálsz ad Isten ellen, ki te-gedet gyakorol mostan a Nyavalyáival, mint Szent Jóbot, és próbálta-tottá tsak temi a Nyomorúságos által, hogy a meg-próbáltatók Sín-tekkel együtt te-is bémehess az Istennek Országába. Csel. 2. Act. 14: 22.

V. Ezek, ha példák nekünk, igen nagy példa az Ur J. Krisztus, kinek az ő nyomdokiban kell járnunk, mint ide fel meg-tanúltuk. — Kérdjük a Szent Írást, Önön magát, Miképen ment az Önömnek? Luc. 24: 26. Meg-példázván azt mondja: Oh balgatagok és késedelmesek azoknak el-hitélnek, a mellyek a Próféták Jóllottanak; Avagy nem ezeket kellett-é szenvednie a Krisztusnak és így menni-bé az ő dicsőségében? Lásd v. 46. Immár arért, Emlé-kedjél arról, mely nagy Szabadításokat, Sájdalmakat és Szorongásokat szenvedett-el az Ur Krisztus ártatlan és Vétek nélkül lévén, még-is az ő Sáját fel-nem-nyitotta mint a Bárány. Esa. 53: 7. 1. Pét. 2: 21. 22. Bizony Ő-is mondhatta volna Jézsaiással: Oh Jé! kik által-mentek az úton, tekintsetek és lássátok-meg. ha van-é olyan bánat, és Sájda-lom, mint az Enyim; mert keserűséggel illetett Engemet az Ur Jer. Siralm. 1: 12. 13. Cap. 15: 12. de semmiben nem panaszolkodott, hanem az ő Szentsége és Erőtlenségének Napjaiban, mikoron nagy kínlód-sal és könny-hullatással való Könyörgéseket vitt volna annak elébe, a ki meg-szabadíthatta vala őtet az Halálból, s: hogy ne maradona Jar-mad napnál tovább az Halálban; meg-hallgattatott az ő bizodalmáért. Zsid. 5: 7. Phil. 2: Luc. 23. Azért te-is példa Polkodjál, vedd átszokodjál, és ne búsúlj, hanem a Krisztussal együtt nézz az Istenre, és meg-hallgattatol; mert ha a Jelenvaló Időre válaszszod hajlékodnak, nints illet téged et a Veszedelem. Péld. 31: 9.

VI. Ezek után vizsgáld a Sz. Jóbnak Példáját, kinek az ő bánságos sírig

türáve annál tudálatosabb, hogy sem fel-támadást, sem örök életet nem tudván, penvedett. Jób. 14: 10. 12 Mert ha azzal-is biztatta, vigasztalta vólna magát, ha egy ideig meg-halván, ismét az életre fel-támadhatott vólna. V. 13. 14. Láttatik ugyan fóllalni Cap. 19: 25. mintha remélett vólna Ö-is fel-támadást. Grotius a Jób betűből így fordittya: Tudom én, hogy él az én Meg-váltóm, és hogy ő végre a Mezőben fog állani, És hogy ha nem volna az én bőrömet, hanem még az én bőrömből való kövéreimet-is meg-emésztené a Nyavallya, mind azonáltal az én Testemben meg-látom az Istent, t: az az: Kegyelmét én rajtam meg-tapasztalom:) Én magam mondom Ezekkel az én szemeimmel, és nem más Én értettem. — Postremum in Campo stabit ex Victoria ait Grotius — Végre a Mezőben meg-állani azt illeti, a ki győzedelmez. — És azt akarja jelenteni, hogy a' velle Ellenzőket meg-ítélli és meg-győzi az Isten, megváltván, és meg-fabadittván Őtet az ő Nyomorúságából, a miképen hogy meg-is-lett. Jób. 42: 7-16. Ismét meg-tettzik, minémű Testben vége volt Jóbnak az Istenben, t.i. meg-győgyúlást, és áldást remélett. — Mellyeket bizony, ha Jób olly' békességesen tűrte-el az ő sok kár-vallásait, hallatlan fiveiket, és ki-mondhatatlan fájdalmait. Cap. 1: 2. Mennyivel nagyobb tűrésel penvedésel vall minékünk viseltetnünk az örök Élet reményért? — 12 esztendei nem-jelentette, hátra-tartván, hogy az ő egyetlen-egy fiúban Jézus által üdvezíttetnénk mindnyájan. Mait. 11: 25. 26. 1. Tim. 1: 1.

VII. Ezeken kívül-is vagynak számtalan Példák, a mellyekben a beteg Ember bé-tekintvén, vigasztalását vehet ő magának; mert valamennyien, a kik vóltanak, minnyájan részesültek a Nyomorúságokban, és azok által Istennek kedvesek lettenek Isten előtt, mint Abel. Énok. Noé. Abrahám. Lóth. Isák. Jákób. Mózes. Józsué. Kaleb. Dávid. Ezaiás. Jeremiás. Mikeás. vala — Dávidnak mely nagy szorongatásai vóltanak igen gyakorta, meg-tettzik sok az ő Zsoltárjából-is. — Ezekért fűzésével kezdé Mattheus Jézus-be-vezéllésének bűdös tömlöczzel vitatnak, és abban ébresztik. — Mi Jézusért hasonlóképpen — Mivá lehet pedig nagyobb kín és fájdalom, mint ama Zsidóknak és Apposti-állatoknak, kiket a Makabeusok' idejében az Antiochus Király tűzzel, vassal kénoztat vala. 2. Macc. 6. és 7. —

Lapp fogy.

A' Betegekről.

Lásd hasonlót. Zid. 11: Ezeket pedig annál inkább kell penvedni, a' Betegnek az állhatatosságban, hogy azok, ha akartanak vólna, azt a' gyötrelmet kerülni el-kerülhették vólna; de a' beteg, ha valóban is-szenved, meg-nem-győgyúl, valamig az Isten meg-nem-orvosollya. — Miért kellene tehát azon fel-lettébb törődni, és az Istent bosszontani, a' mellyet el-nem-távoztathatsz? — A' minemű jutalom nélkül-is meg-kell-lenni, miért nem tűrnéd azt szívesen a' jutalomért? — Szép tanáccsot ád Sénéca minden Betegnek, hogy a' fájdalmat könnyebben viselhesse: Két dólgot vesd-el, úgy mond, úgy mint az el-mult fájdalmaidnak Emlékezetét, és a' következendő fájdalomnak vélelmét. Jól azt mondja: hogy a' szenvedésnek nagy jó-tétemények: Ex: hogy mikor is, gyen meg-súllyosodik a' fájdalom, vagy hanyag halál, vagy hanyag könnyebbülés következik.

III. Idvességére a' Beteg szorgalmatos gondot viselljen, miképpen a' menyre, és vendégségben Utra készülő Ember. —

Jó: Maga viselljen pedig magára gondot; mert óh mely nevetséges minden vigasztalásnak szavaira támaszkodni! Én Népem, úgy mond az Isten, a' kik Zsidet vetkőznek, azok fognak-meg, és a' te útaidat, a' melyen kellene járnod, el-fedik te tőlled. Éva. 8: 13. — Ez szemeim-is nem fognak, mint a' Betegen gyakrabban meg-történni; mert annak ki hizelkedik, ki igen könnyű, és tágas útat mutat, mely a' vesződelmes úttól, a' mint Urunk mondja Mát. 7: 13. a' szoros Kaputól pedig el-fedi, a' mely az életre visz. — Ilyen hamis Prófétáktól v. ö. szépen a' Beteg óvassa magát, attól vigyázzon, a' ki olyan könnyű Utat ád elébben. — Hová lehet pedig könnyebb út, mint a' Lelki azt vélni, hogy ha hiszen a' Krisztusban, és meg-bánnya bűneit, azáltal mely drágán is sok pénzen az ő tellyes életében vétkezhetik ám lészen-is? idővel Ur.

2ó: Vigyázz, nem úgy beszél az Írás, — Hallyad inkább az Igazságnak Mestere az Úr Krisztust. Mát. 7: 21. 22. Nem minden, a' ki énnékem azt mondja: Uram! Uram! megyen-bé a' Mennybe. — Te pedig a' te idővességedre rendelt Napjaidban álnokságnak felelendője vóltál. — Hallyad Szent Pálot. Gal. 6: 7. Meg-ne-csalattassatok, az Isten meg-nem-csúfoltathatik, valamit az Ember vetend azt aratja; mert a' ki vét a Testnek, a' Testből arat vesződelmet, a' ki pedig vét a' Léleknek, a' Lélekből arat örök életet. — Látod-e, kiső az

Halj.

Csötörtöki Elmélkedés.

Akatáskor bánnodni a' Szántó-vető Embernek, hogy vagy semmit nem vetett annak idejében, vagy hogy hitván Magot vetett. Így van a' te Dolgoddal is; mert a' ki az Halálkor közelget, az Akatáskor közelget, előbb vetett völna fel-szemed. GV. 5: 5. Mert azt tudjátok, hogy így paráznának, avagy tisztátalannak, avagy Fösvénynek, ki Bálvány-imádó, nintsen örökvége a' Krisztusnak, és az Istennek Országában. — Ímen látod, hogy valaki ifjan így Vétekben-is meg-marad, és abból igaz Penitentzia tartás által ki-nem-tér, és Életét annak idejében meg-nem-jobbítja, nem idvezülhet, a' mint Ámél is világosban tanítja ugyan ezen Szent Pál. 1. Cor. 10: Sem a' Paráznák, úgy mond, sem a' Bálvány-imádók, sem az Házasság-rontók, sem a' Puhák (az az: a' Kik magok Testeket szerelmes bűnjokban gyakorollyák, és gyönyörködtetik;) sem a' Kik Lélekkel tisztátalankodnak, sem a' Lopók; sem a' Fösvénnyek, sem a' Részegesek, sem a' Pitrozódók, sem a' Ragadozók, az Isten Országának örökségét nem birják. Rom. 6: 12. 13. — Ne Uralkodjék a' bűn a' ti Testetekben, hogy Engedjetek annak az ő kivánságinak. —

Az Uralkodó Bűn az, mely annyira meg-Gyözte a' Lelket, hogy attól az Ember nem válik-el, hanem attan-ottan lévén alkalmatosságra, azt végezi, sem a' fogadalmával, sem a' Lelki esmérettel ellenkezésével nem gondolván, annak árát jutalma az örök Halál. v. 23. Ez ellenében pedig nyilván való dolog, hogy ifjan azon lésznek a' Krisztusi, a' kik az ő Akaratya és Példája szerint jót cselekesznek. Mát. 1: 21. 24. és 25: 33. 34. és 16: 17. Apoc. 2: 20. Rom. 8: 13. 1. Cor. 4: 17. 2. Pét. 1: 5-10. Jak. 2: 14-22. Amaz Ifiu tsak tudakozza vala Urunktól: Mit kellene tenni, hogy az örök Életet el-nyerhetné? Mát. 19: 16. Luk. 18: 18. Ímé nem Urunk nem azt mondá, hogy tsak hidjen, egyébre ne lésznek gondja; hanem azt mondá Elsőben: Ha pedig akarsz menni az Életre, tartsd-meg a' Parantsolatokat. — Aztán azt: Menj el, add-el minden Marháidat, és adjad a' Szegényeknek, és Ifiuvá lész a' Menyországban, és jere követ Engem. — Látod Ezekből, mi módon akarja Urunk tőgedet az Ur Krisztus, az örök Életre! Látod, mely nagy versenyző Erővel kell tovább nod Luk. 13: 24. és világosodnod a' Jó-tselekedetekkel, mint amaz okos Szüzek. Mát. 25: 10. Bizony, Jakab

A' Betegekről. —

hazai tsak Hűttel és nem Jó-tselekedetekkel mégsem akad a' Vőlegénnyel, úgy, mint a' bolond Szüzek. v. 11. 12. Esmértére azon-is a' Krisztust hitte, nek ő benne, de el-késvén a' Vásárlással, el-menvén hogy olajat vennének, az alatt el-jő a' Vőlegény, azon ki-zárkóznak, és azután hijában zörgetnek, hijában kiáltyák: Uram! Uram! nyisd-meg minékünk. v. 11. 12. mert ilyen félelet hallanak: Bizony mondom tinéktek, nem esmérlek titeket. Vallyon ezek a' bolondok fogják-é mondani azt: Uram! hiszem eleget tettél, magad elegő fáradtál és szenvedtél mi hellyettünk is értettünk, és minket tsak az Hitből és nem a' Jó-tselekedetekből kivtál? — Így van dólga a' Betegnek, a' ki tellyes Életében az Urnak Szőlőjében lévén, nem munkálkodott; hanem most hibáit, és a' meg-jobbúlást az utólsó Órára halasztotta. — Akkor így Olajat kezdene, akkor akarna meg-térni; de hogy immár halljon, hogy a' zok a' Szüzek mint Bánnyák és Bántyák az ő bolondságokat, akárminek kidlelnünk és szénynek jedjenek; de nintsen semmi fóganatja. — Hallyad Sz. Pétert 2. Pét. 3: 11. Annakokáért Minémüeknek kell lennetek tinéktek a' Szent Életben, és az Istени tiszteletnek dólgában, várván és sietvén az Urnak napjának el-jövetelére? Azért Szeretteim, mi vellünk Ezeket várjátok, úgy essetek azon, hogy macula és Szeplő nélkül valóknak találtassatok ő tőle békességben. — Nem azt mondja, a' mint látod az Apostol, hogy tsak hidj a' Krisztusi Erkölcsében; hanem hogy minden rendbeli tsigedtel igyekezzél benne élni. — Hitt a' Krisztusban, és bizó-is annak Vendégje, kinek nem vala Mennyegzői ruhája, azaz: Jó-tselekedete. Azért ki-vettetése a' külső setétségre. Mát. 22: 11. 13. Apoc. 21: 27. Bizony ezt nem fedezi-bé a' Krisztus' Erkölcsének fényes Köntöse, mellyel most tán reménlik sokan, hogy el-fedeztetnek az ő Átkozásából, és Kárhozatnak. —

Jó: De mondanád: Az idvezült Tolvajnak példájával biztatod magamat, és vigasztalom, hogy végső Órájában-is könnyen megtalálhatott, — Az Isten Kegyelme most tán nem fog-e el?

F: Ok! ki sokszor ölt-meg Ez a' Tolvaj hólta után! vesztsen parancsolya, hogy azt követnünk; hanem a' Krisztust. — De ingálljunk meg, hogy ez a' Tolvaj azokat esmérte-meg Legelőbben a' Krisztusi; te pedig végtől fogvan halgattad, és halgatod ma-is az ő Evangéliumát, de tsak

Tolyan

Csötörtöki Elmélkedés.

olyan volnál, mint a gyümöltsteien fa, azért most kivágattatván, tűzre vettetnél, és közel vagy az Istennek átkához. Mát. 3:10. Vid. 6:8. Nem volt annyi a Jolvajnak ideje akkor, hogy többet gyülekezjen amaik, a mit gyülekezett, mineszutánna hitt a Krisztusban, akkor-is tsak elmélje-ve Ugyelve vólt Jabad a jó-gyülekezetre, azért elmélyében hitt az Ur Krisztusban, mivel pedig Jolvaj-társát meg-dorgálta, bünét meg-ismérte, Vallást tett a Krisztusról, és ő tőrki a jántolta önnön magát; Te nized pedig sok idő adatott vólt a meg-térésre, elég Lső a meg-jobbulásra, hogy e Világod meg-győznéd, a Jistet meg-halálozibanád, megadat jóban gyakorolnád, mellyeet nem betsülvén-meg, nem vettzed-el az Igaságnak jutalmát.— Azaz Jolvaj hitt, és jót-is gyülekezett, a mennyire tölle Vetett, még minnem elő de Uramre fel-támadot vólna-is.— Mekkor pedig neketzebb vólt hitmi, mint azután, miképpen a Tanitványoknak példájából meg-tettzik, nik azután tőrek tsüllettenek, hogy fel-támada az Ur Krisztus;— Te pedig tsak puszta gyümölsöt tsüllettenez, hogy fel-támadva utánd-is,— Minden semmi zitelen Hitel vagy a Krisztusnak fel-támadása utánd-is,— Minden semmi gyümölsöt Hitednek;— A Krisztus pedig nem az Hitet; hanem a gyümölsöt nézi, Mát. 7:18. 1. Ján. 3:6-8. és 2:4. Vészed-é észedben, hogy nintsen teneked semmi hasonlatosságod a Jolvajjal, sőt te még amaik-is alább való vagy, semminek nelkő Krisztus a te minden vigasztalásod.— Hanem így nagy magasra fáról le-esvén, amaik a leg-első ágaitzkáján meg-maradha, mert az Istent ott-is, a kit akkor meg-tartott, e Világért-is le-nem-főzte, nél azon helyről azzal a reménységgel, hogy te-is ott meg-maradsz Atyánál. Szintén olyan a te mostani reménységed, mellyel még amaik-is nagyobb Vezedelemnek vetted fejedet, a mennyivel nagyobb az örök Kárhozat az hetzeten Halálnál. Ne tsüvészkedj azért azzal az Istent, hogy hitzva hadd a meg-térésit.— Vagyon néked Urad, akon járj.— Vagyon Atyád, a Kinek fiának, Luk. 15:29. Azaz: Élőzed az Istent Jó-tselekedetiben, járj abban, míg világ vagy, hogy a Setétség tégedet el-ne-fogyatkozzon.—

4ő: Kérdened: Mikkel hát nézzem tselekednem, mind eddig bünben éltem, bánom, és jobban kezdek élni, ha még most meg-nem-halnék?—

F: Halandó Tinberi! Tégedet tsak hijában vigasztal Ez; mert Isten az, a Ki a Krisztus által néked útat-mutatott, a mellyen járnál.— Azért nálandnek találtatsz

A Betegekről.

találhatz semmi vigasztalást, kivő most bánkodnod, és sirnod, mikor menned kell a büntetésnek.— Az Isten a kellemetes időben meg-halgatott vólna tégedet, és az idvesség napjain jól tett vólna veled. Ésa. 49. 2. Kor. 6:2. De im, már el-múlt a kellemetes idő,— el-múlt te tőlled az idvességnek napja.— Oh ki igen bánnja a Gonosz-tevő-is az ő Jolvajságát, mikor vidik a Kinzra; de tsevő,— az előtt kellett vólna fel-ébredni félni, e magának gondot viselni.— De-is akkor akarsz jobban élni, mikor immáron az Életet el-kell-hagynod,— Te-is akkor sirsz, mikor nemed előtt látod immáron a büntetést;— Sőt idejé. Fogy akkor sirsz, mikor nemed előtt látod immáron a büntetést;— Sőt idejé. Fogy rejtvén vált, édesen várt az Isten tégedet; de te be-dugtad füleidet és szemeidet, hogy ne hallanád, és ne értenéd az Istennek Igéjét. Ésa. 22:12. és 6:9-11. Vés. 7:25. 26. és 11:7. 8. Azért az Isten-is nevet a te nyomorúságodban, és meg-gyúl tégedet, el-jövén az, a mitől félsz. Példz. 1:26-27. Deut. 28:63. Hallyad mit mond az Ur Ésa. 1:24. Jó vigasztalást vészsz az én Ellenségeimnek büntetésekből, és bosszúját állod az én Ellenségimen,— Ez azért immáron nézzed nem Igazságosnak; hanem büntetésnek Magja.—

5ő: Mondanád: Engemet tsak ügy kétségben Tagysz?

F: Én nem; hanem az Isten az-ki Tégedet sine elől. Jób. 15:1. 1. Ján. 3:1. Ésa. 49:15. Sirj eliggé, és sirva Ésau, de ezért vala sirani, bámi boldogságát. Példz. 17. ügy van most a te dolgod; Mindazonáltal, miképpen az Orvos Doctorok a meg-gyógyíthatatlan Betegekben-is Orvosságot próbálnak adni; sőt végre nagy dolgokat próbálnak: ügy te-is nem ért tőlem, hanem a Lélekzet Orvosságtól a Krisztustól végy ilyen orvosságot, hogy mivel bünödből fogva te-nem-tértél;

4ő: Add-el minden Maradékat, és oltogasd a Szegénységnek, talám meggyógyulást találsz az Istennél. Mát. 19:21. Illyen hasznot várt Jó vala Dániel Nabugodonozornak Dán. 4:24. és ezt mondja utánna: Talám az Isten meg-botsátja Vétkeidet.—

5ő: Mindenekkel, a kik Tégedet meg-bántottanak, meg-engedj; ha kit pedig valaha vagy meg-nyomorgattál, vagy meg-károsítottál, azoknak tégy eleget.— Ha vóltanak, adj Jabadságot minden Jobbágyidnak, kiket az Isten parantsolattya ellen tartottál igában; mert mit használ hasznod e Világot meg-nyernéd-is, ha a te Lelked Pokolban bántódnék. Mát. 16:26.

6ő: Ne várj te Tinberi Vigasztalást; hanem Jóllgamodjál az Istenhez, és minden Tiddel Jönyörögj Istennek, hogy abban még ész reves időt

adjon a' te meg-jobbúlásodra mint Ézékiás Királynak, és a' Ninivitáknak; vagy pedigles ne büntessen tégedet érdemed szerint, és az ő Ítéletinek szerint vólna Veled. — Simon Mágusnak is jólleket nem igen vala szenvedő igéjében is Sz. Péter Act. 8:22. illyen tanátsot ád vala: Térj meg a te gonoszságodból, és kérjed az Istent, talám meg-bocsáttatik neked a te szívednek gondolattya. — Panitentziára való Imádságaszra főképpen az hólnapi Napon vettetem; most azért a Sirasi Könyvben így imádkozzunk:

Nyomorusság idején való Könyörgés.

Oh nagy Irgalmassággal bövölködő Felséges Ur Isten! Ki mind az életet mind az halált a' te nagy hatalmadban viseled és hordozod — Ki minnyájunkat az Igaz Ítéleted szerint megbesszitesz, és viszontag meg-gyógyitasz, — Megölsz, és meg-elevenitesz, — Határt vetsz életünknek, s' rövid napoknak, — Segits, és meg-szabadits, mellyek mint az árnyékra hamar el-múlnak. — A' mi Nyomorusságunk napjain kiáltunk Uram te hozzád, légy jelen szükségünkben, — Segits, szabadits meg minket, és vi dicsőitjük a' te szent Nevedet. — Igen jól tudjuk érdemünket Uram, hogy minket a' mi halandó vólturnkból meg-emlékezzettél; mert te mint szeretö Atya, meg-dorgálod Azokat, a' kiket szeretsz, és a' Nyomorusságok' Kementzéjében próbálod-meg a' te Kiválasztottidat. — Igaz vagy Uram! és igazak a' te Ítéleteid, — Méltán sujtottál, és verted-meg minket, mint Engedetlen Gyermekeidet. — Térits-meg Uram minket, és meg-térünk; mert te vagy a' mi Urunk Istenünk. Mineketutánna meg-dorgáltál minket, panitentziát tartánk, meg-bántuk, és meg-siránkuztunk; mert a' mi szivünknek sidalmát vitézkedni nem tudjuk mi Urunk Istenünk, hogy az Embernek útja nintsen az ő hatalmában, hogy az ő lépéseit igazgassa, — bátor osztozz kegyelmes Atyánk minket Ítéletedben, és ne haragodban, hogy valamikeppen semmivé ne tégy minket. — Adj lelki Vigasztalást minékünk, hogy meg-elmélkedvén életünk rövid voltát, pünkösdi sóhajtásunk Urunk Istenünk bizonyatalan Órájáit, és Ítéletedtöl rettentetes voltát. — Térjen édes Atyánk Istenünk minket a' lelki vigyázásra, — tanitsd lelkünket a' Jézus és a' Világ ellen való baj-vivásra, és tusakodásra, hogy meg-nemesedvén minden Ellenségünktöl, örömmel és jó szivel menjünk

Találtatik

halálunkra, mint örökös Örökünknek és nyugodalmunknak végére ker-jünk tyára. — Édes Atyánk! vigasztaly-meg minket Kegyes Kivüled Ez világ nyavalyáinkban, miképpen a' Te szerelmes Szent Fiadat is félelmében Menny szent Angyalod által meg-vigasztaltad, — és ne hadj minket se kétségbe esnünk; se az Halálnak rettegésétöl meg-gyözetett etnünk; — Mikor minden Ellenei segitségel el-távoznak mi töllünk, — Mikor minden Örömünk el-pusztulni kezdett, s' fogyatkozik mi bennünk, végy a' Te bátor vigasztalásodra minket, tarts és óltalmazz minket az Ördögtöl fogva. — Térj-meg azért ón mi Lelkünkre a' Te nyugodalmadba; mert az Ur jól tészen velünk! Áldott légy szent Atyánk mind örökkön örökké; mert Te szabadits-meg a' mi Lelkünket az Halálból, szemeinket a' könny-hullatásoktól, lábainkat az Esésektöl. — Mivel fizethetünk Uram Istenünk ennyi, s' több meg-számlálhatatlan jó-tétemények-ért? Imé készek vagyunk Uram a' Te Szavadat tselekedni, — a' mi Ajakainkal hirdetjük a' Te ítéleteidnek igazságát. A' Szabadulásért való hála-adásnak Poharát fel-vesszük, és a' Te Nevedet hivjuk segitségül. — Meg-adjuk fogadásunkat, és áldozunk Szent dicséretünk áldozatjával; mert vagy Igéret Ideje Uram a' dicséret, dicsőség és hála-adás a' Te Nevednek általa mind örökkön örökké. — Ámen!

Bün-botsánatért való Könyörgés.

Uram! Szeretnek Istene! Jólleket nem vagyok méltó, hogy szemeimet Te hozzád az Egekre fel-emellyem; mégis Te hozzád Pomorú szivel és könnyes szemekkel kiáltok, — Uram Szent Fiadnak Nevében kérlek, hallgass meg Engemet! — Lelkemnek keserüségiböl kiáltok Te hozzád, ne fedj meg Engemet a' Te bosszúlásodban, és a' Te ellenem fel-gerjedett buzgó haragodban ne ostorozz meg Engemet! — Vétkeztem én Istenem! sőlekre igen Vétkeztem Te ellened, és tellyes Életemben nem tértem-meg Te hozzád; meg-utáltam a' Te édes hivogatód, és igaz meg-térésre inté bizódidet, és e' Világnak szerelmében vesztegettem el az én idvességemre fel-véged, töl ajándékba tartott Urvaiga Idömet, — és panitentziádnak engedetessel lenetes Napjaimat. — Meg-vallom Uram igenis alázatosan fő fődnek előtte, hogy ha én rajtam nem segétségülsz, — ha Lelkemet az örök sirhoz adva vetted-is igaz Ítéleted szerint a' Te rettenetes Pinéd előtt.

Jaj

Bün-bocsánatért való Könyörgés.

Jaj Istenem! mit tégyek? hová légyek? ha az én büneimnek méltó Ítéleme szerént fizetz-meg Nékem? — Meg-háborodtanak az én Gyontain és Istenem! a Te haragod miatt, és az én Lelkemnek nintsen nyugodalma az ő büntetésétől. — Te pedig oh Uram! miglen fordúlsz-el a Te haragodtól? — Térj hozzám Uram és Istenem! és mentsd-ki a nagy fájdalomból Lelkemet, szabadits-meg az örök Kárhozattól Engemet, óh és könyörülő Istenem! mert nintsen ott Te felőled Emlékezet, ki kitsoda mond az Halálban Tenéked dicséretet? — Én Istenem! Én Istenem! ne hadj-el Engemet, — adj időt a Penitentziára Nékem, adj Erőt a meg-jobbúlásra, hogy siratsam-meg az én sok büneimet, hadd fölgállyalak tellyes szívemből Tégedet, hirdessem Irgalmasságodat, és jó példa-adásom mal meg-térítsem Te hozzád a bünben élőket. — De imé én Istenem! közel vala az én Életemnek vége, könyörgy rajtam Uram! könyörgy és Istenem! mert Erőtlen vagyok, el-fáradtam az én fohászkodásimban, Éjjel nappal meg-nyomom az én ágyamat, meg-öntözöm Ruháimat könny-Vilamával. — El-hervadott az én szemem fonhorusvág miatt, és meg-fogyat, korban bánatimban ók én Uram! mivel az én álnokságim tsinek tanúbizonyságot én ellenem. — Te magadért, és a Te dicsőségedért tselekedjél velem, a' mit Tatalmas Erőddel a földhez vertél, és a' mit sok nem a' jövendőben Tehozzád tettél, mint a' mit régen meg Tóltanak. — Azért én Istenem! tsak Te hozzád fohászkodtam az en élet ben; mert olyan vagyok mint a' meg-száradt föld, — Siess, halgass-meg Engemet. — Ne rejtsd el a Te kegyes Orczádat Tőlem; mert ha, sokaknak vagyok a' Meg-bóltaknak. — Adjad Uram, hogy hamar hallyam a' Te kegyelmességedet, mert Te benned bizom, ha az halálban hagysz is Engemet. — Ó Istenem! elevenitsd-meg bennem bűnös Lelkemet, teremtsd új Szivet, új Lelket bennem, és tsököld-el minden bün-Emlékezetemet, mi nek előtte Tőled ki-múlásom. — A Te Neved-ért Uram! a' mi ránk dics, segéllyen Lelkemet, és jóvoltodért végy-ki, és mentsd-ki szorúlásomból. — Nyújtsd-ki jobb Kezedet, és szabadits-meg Engemet Tégedet, (a' Te Szolgáidat) vedd-ki Lelkemet az én Fiadnak Jézusnak nagy Szolgáidat, (a' Te Szolgáidat) vedd-ki Lelkemet az én Fiadnak Jézusnak nagy Irgalmasságának mélységéből, hadd fölljek és hirdessem az én Fiadnak Jézusnak nagy ösmeretét, mert Te dicsőségedet és üdvösségedet, és üdvözítsd az én Lelkemet pedig a' Feltámadásnak nagy Napjában, halgass-meg Engemet! Istenem! Ámen.

Péntek.

Péntek i Elmélkedés.

Az Ítélet Napjáról.

I. Jóllehet külön-is meg-ítéltetnek Kétféllyek, úgy mint, az Állhatatlanok és az Ritetlenek, kiket a' magok Lelkek szerént Kárhoztat. Tit. 3: 10. 11. Ján. 3: 16. És az utólsó Napon mint Gódolyák az illyenek a' Tudóktól el-választatnak. Mát. 25: 32. 33. mivelhogy immár azoknak meg-van ítéletek. Mert Noctem, se damnat, quo peccat, dicit. Ki mikor vétkezik, azkor Kárhoztatik. — Mindazonáltal az Isten jövendőben-is közönséges Ítéletet tészen, hogy kinek kinek az ő tselekedete szerént meg-fizessen. Kémi lehet különben; mert az Isten nem tenne igaznak lenni, hogyha az Ritetlenek és Gonoszok mind örökké büntetés nélkül; és a' szin-tsak Igazak jutalom nélkül hagyattatnának. — Azért az Isten Mindenkit meg-ítél, kár kinek kinek meg-fizet az ő Tselekedete szerént. Act. 17: 21. Rom. 2: 5. 6. 2. Thess. 1: 5—9. Luc. 16: 28. Revertetur pedig az Ítélet napja el-jövetelének Napjának-is; mert akkor jö-el a' Krisztus az Ítéletre nagy dicsőséggel. 2. Thess. 1: Mát. 24: 27. 30. 1. Tim. 6: 14. 2. Ján. 2: 28. —

II. Ennek az Ítéletnek Jó Oka pedig az Atya Isten, ki e Világnak Birája, a' mint Abrahám mondja valla. Gen. 18: 25. Rom. 3: 6. és 2: 5. Act. 17: 30. De hogy annál irgalmasabb lészen az Ítélet az Hivekre nézve, nem maga, hanem P. Tia a' Krisztus által ítél-meg Mindenkeket. Ján. 2: 22. 27. Apoc. 17. Olly Személy által ítéltet-meg, a' ki Mindenek Tanúlatok volt az Atyafiaidhoz, hogy könyörülő lenne. Sid. 2: 17. Ki azokból, a' mellyeket Penvedett, meg-tanúlta az Irgalmasságot. Sid. 5: 8. Kit a' miképen az Evangéliumnak Hirdetői, úgy az Ítélet-tételre-is az Atya küld-el. Act. 21 20. 21. 1. Tim. 6: 13. Imitem Meg-tettzik, hogy az Isten nem Isten által; hanem Tsak Isten által Ítéletet, az által, a' ki Penvedett, által-fogyzetett, — kit meg-látnak Azok, a' kik Őtet halálra sententziázták. Ján. 19: 31. Mát. 24: 30. Cap. 26: 64. Apoc. 1: 7. A Krisztusnak pedig Szolgái az Angyalok lésznek, kik mint egy Képeket ő eleiben fogyzetnek. Mát. 25: 31. 32. Ő Pál így irja-meg 1. Thess. 4: 15. Ő maga, úgy mond, az Ur parantsolatával, és az Arts Angyalokkal

Pénteken

Karával, és az Istennek Trombitájával, azaz: az Angyaloknak szavával mely lészen az Istennek Trombitája által, le-száll az Égből és az Halottak, kik a Krisztusban vadnak, fel-támadnak elöbb, aztán a kik élünk, kik meg-hagyattatunk, együtt ragadtatunk-el azokkal a Felhőben a Krisztus elébe, és mindenkor az Urral lészünk.—

3dik. Az Ítéletre Mindenek elö-állanak. Róm. 14: 10. 2. Cor. 5: 10. Act. 17: 31. Mind az Élök, és mind az Holtak, azaz: a kik Világ kezdetétöl, fogva az utolsó Napig meg-holtanak, és a kiket az a Nap még Életben talál. Apoc. 10: 42. 1. Joh. 4: 1. 1. Pet. 4: 5. 1. Thes. 4: 15. meg-ítéltetnek azkor nagyon keményen Apoc. 20: 12. Jók és gonoszok. Mát. 25: 32. 33. Ján. 5: 29. sőt még a' gonosz Lelkek-is 1. Pet. 2: 4. 1. Cor. 6: 3.

Mondanád: Dávid 50le. 1: 4. így szól: Nem támadnak fel az Hitetlenek az Ítéletben; sem a' gonoszok az Igazaknak Gyülekezetekben.— Sz. Dávid ott csak a' Világon lévö Igazakról szól, melyben nem lehetnek-elé az Hamisak, ha pedigien itt sem maradhatnak-meg? Mennyivel inkább megszégyenülnek, és nem maradhatnak-meg az Istennek igaz Ítéletiben? — A' Cselekedetekben, és Kinyilatkoztatásban minémü Ítéletekre lészen, azt sokúle tenni Írás nem jelenti.— Továbbá

4dik. Mindenek abból ítéltetnek meg, a' mit cselekedtenek e' Világon.— Ítéltetnek az Hitetlenségért. Márk. 16: 16. Ján. 3: 18. 36. a' hamisságért. Róm. 2: 8. 9. 2. Thes. 1: 6-8. az Irgalmatlanságért. Mát. 25: 42. 43. Minden vétkekért. 1. Cor. 6: 9. 10. 1. Pet. 4: 3. 4. Minden bevétségért. Jak. 2: 12. Minden keménység bevétségért, mellyeket szólnak az Istentelen bünösök. Jud. v. 15. akármi hivalkodó beszédért, mellyet szólnak az Emberek. Mát. 12: 36. Mennyivel inkább a' rút, fajtalan, és nyilvánvaló tudgan pökétöl Eph. 4: 29. és 5: 4. Meg-ítéltetnek a' titkos Cselekedetekért Róm. 2: 16. És az Ur a' Sötétségnek cselekedeteit világosságra hozza, a' Szivek tanácsit meg-jelenti, és akkor kinek-kinek Istentöl dicséretet. 1. Cor. 4: 5. — Sz. János Apoc. 20: 12. azt mondja: hogy akkoron a' Könyvek meg-nyittatnak, és az Halottak azokból ítéltetnek-meg — Azonban a' Könyvekben Pogány Történetekkel és Daniélem 7. és Augustinussal Lib. 20. de Civitate Dei Capit. 14. az Igazaknak és Hamisaknak Lelkek ez világ-ról való elmenetelekor, mely nincs nincs élettben vagyon, vitt cselekedetek. — Igaz-is az! De jobban ítéltnek majdan azon Könyvek által, hogy t.i. azokban értetnek az Ur-

Lemez.

tennek titkos Ítéleti, mind a' Jók, és mind a' Gonoszok felöl, mellyeket az Istennek-nyilatkoztat az utólsó Napon a' Krisztus által, és az szerint mondattyak-ki mindenekre a' Sententziát. Miértünk a-o. nem jó mávoxról ítéletet temi, mert az Ítélet az Istennél titokban tartatik. Róm. 2: 1. és 3: 1. Az homan tanúllyuk-meg:

1dik: Hogy az Isten az Ítéletben keinek kinek tulajdon maga Cselekedetét nézi; nem a' Krisztus' Érdemében helyheztetett Hitet.—

2dik: Hogy nem azoknak lészen jól, vagy gonoszúl dólgok, a' kiket Isten örökkétöl fogvást nevezet szerint rendelt vagy életre, vagy halálra, miénnü van. deleget az Isten voha nem tett; hanem a' kik az ö pabad akaratyok szerint, életben magok szemellyek szerint jót vagy gonoszt cselekedtenek.—

3dik: Hogy a' mellyek miatt a' Szentek egymásé gyülölik, azoknál nagyobb szége jak ítéletben sem néznek.— Nem kérdik ott, ha hitet-é a' Sz. Háromságban vagy nem? Nem-is jelenik meg más Isten, hanem az Atya, és a' J. Krisztus. Sőt efféle dólgok ott elö-sem-vétetnek; de a' gyülölség, háborúság, versekedés, üldözés, és azoknak párt-tartói igen súlyos és kemény Ítéletet nemnek.—

V. Az Ítélet pedig így lészen Mát. 25. Eleiben gyülvén Mindenek a' Krisztusnak, a' Jókat jobb felöl, a' Gonoszokat balfelöl állítja, és Mindenekre ki-mondja utólsó Sententziáját.— A' Jóknak így: Jertek-el én Atyámnak áldottai bírni az Országot, mely ki-pitzetett tinéktek világ fundamentumának fel-vetteteve elött.— A' Gonoszoknak így: Atkozlak! Menjetek-el tőllem az örök tüzre. &c. a't. Mélto it fel-jedzeni, hogy a' Jóknak azt mondja: Én Atyámnak áldottai; de a' Gonoszoknak nem azt mondja: Én Atyámnak Átkozlai! hanem csak Átkozlak; mert az Isten az áldásnak, és a' Jóknak adója; de az Átoknak nem adója, hanem a' gonosz maga vonsza azt büneivel ö magára.— Ismét: Az Igazaknak azt mondja: Birjátok az Országot, mely tinéktek ki-pitzetett öröktől fogván; hanem; mely ki-pitzetett tinektek a' Világ fundamentumának fel-vetteteve elött; — De nem mondja a' Gonoszoknak: Menjetek-el a' Tüzre, mely tinéktek ki-pitzetett öröktől fogván; hanem az Ördögnek, és az ö Angyalinak; mert az Isten szerit nem rendelt öröktől fogván a' pokolra menendőket; hanem az Ördögnek azokra rendelt pokolt, miként vettetnek, akkorúl pedig nem az Emberekre; de az Emberek pabad akaratyok szerint magokat tárgyul az Ördögnek, azért velle együtt kinlódnak. Sap. 1: és 12: 15. jok adják magokat

VI. A' Gonoszoknak Ítéletjeik bizony igen vetteneteg lészen; mert el-vétetnek az Ur' színe elöll az örök tüzre. Mát. 25: 41. 46. 2. Thes. 1: 5-7. Melyet Krisz

Jánosi

Kénteki ’s Elmélkedés.

Jánosnak és a’ Krisztus meg-ólthatatlan Tűznek mondatnak. Mát. 3:12. Márk. 9:43. kétségtelen abból a’ meg-szabadulás is. Mát. 18:34. Luk. 16:26. ott lészen örökké-való sírás, és fogaknak tsikorgatása. Mát. 22:13. Luk. 23:30. 31. Azt a hely külső Szentségnek azért mondatik Mát. 8:12. és 22:13. mert a’ kik oda vettetnek, azok a’ Mennyei Világosságtól, dicsőségtől és boldogságtól igen távúl lésznek. Luk. 16:26. 1. Tim. 6:16. — Ez a’ gyötrelem örök Halálnak azért mondatik, mert nem lészen abból az Ítéletnek soha-is szabadúlása, sem-is-nem-múlhatnak, mint az ostalan állatok Rom. 5:12. és 6:23. és 8:12.13. Oh mely örömest semmivé lennének, Talentumának! mert Luk 23:30. Apoc. 6:16. Akkor kezdik mondani az Hegyeknek: Essetek ránk! és a’ Halmoknak: Borítsatok-el minket! De a’ halhatatlan Szívúság lészen. — Ellenben pedig azokat az Igazak nagy örömben lésznek. Mát. 25. nagy bátorságban lésznek, és végnélkül való dicsőséges, boldogságra mennek. Rom. 2: Melyről Pásor, nap bővebben szóllunk. — Oh ki sokan átkozzák akkor az ő vakmerő boldogságokat, sokan gondolkodnak az Alázatosok felől illyen módon Sap. 5: 3. Ez az, a’ kit mi régen közönséges Csúfnak tartottunk vala!

VIII. Sőt Okai vagynak, miért lészen Ítélet; De fő Oka, hogy az Isten így akarja meg-mutatni az ő Igazságát és Irgalmasságát; mert akkor nyil-ván lészen, hogy a’ bolondok az Istennek kegyes tűrését, és várakozását e’ Világon meg-utálták. Rom. 2:13. A’ kik pedig e’ Világon Könyörülők voltak tsak lyen Cselek. 2:38. 1. Tim. 4:8. és jóban gyakorlották magokat, azoknak könyö-rületes ítéletes lészen. Jak. 2:13. Rom. 9:15.23. És így, mind a’ Istennek, mind a’ Gonoszoknak az ő Kedvének és félelmének szent-is Szabadúlását, mellyet még a’ Gonoszok is meg-esmernek, és egyebet nem mondanak hanem azt: Igaz vagy Uram, és igazak a’ Te Ítéleteid. Sap. 12:12.13. Rom. 9: 20. Zsa. 45: 6. Jer. 1:16. Imán megtettzik: hogy az Isten jóval azt kárhoztatja, a’ ki bűnöt maga bűnével; mert ha másnak bűnéért valakit kárhoztatna, nem találtatnék igaznak semmi, — A’ Kárhoztatva menendők is ellene mondanának az Isten’ Ítéletinek; sőt semmi terhetett állat meg-nem-érthetné, mint lehessen igaz az Isten ítélni, hanemha az Ártatlant kárhoztatná, vagy némelly-ek bizonyos szán szerint ő maga örök halálra rendelt volna, vagy az holtig bűnben élők közül is a’ meritelen és gyümölcs-telen Részét idővel-is — A’ Krisztus is meg-mutatván az ő nagy dicsőségét azoknak, a’ kik Őtet meg-ítélték, meg-ölték, és kiveiben ve-

gették. Mát. 25. 2. Thess. 1. Amaz utánna le-tészi az Országot, és azt az ő Szent Attyának, a’ ki néki mindenekett birodalmában adott, által-adgya, hogy az Isten mindenekben Minden légyen. 1. Cor. 15: 28.

VIIII. Az Ítéletnek Helye nem a Szerint Vétkek szerint; Tanend az Életre és bizonytalan: mert ezt még önnön maga az Ur J. Krisztus is, itt e’ Földön lévén, nem tudta; — Azért nem akarta pedig az Isten azt minékünk meg-jelenteni, hogy mi mind bűntelen nagy vigyázásban légyünk, Mát. 24: 42. 44. és Magunkat a’ jóban gyakorollyuk. 2. Pét. 3: 10=18. 2. Cor. 5: 10. 11. hogy a’ bűnöktől jó idején igyekezzenek meg-térni. Act. 17: 30. 31. hogy az Istennek abbéli akaratának meg-betsülletlyük, és az Időket ne vigyállyuk, mel-lyeket az Isten az ő maga hatalmában tart. Act. 1. Tanend abban járnunk, a’ mit elsőben adott. 2. Pét. 1: 3=8. Másoknak szegyenek Ítéletével, és felettébb való kegyetlenséggel ne viselkedjünk. Rom. 14: 10=12. 1. Cor. 4: 5. 2. Thess. 1: 5. 6. Mát. 24: 48=51. Sz. Pál az utólsó Napról így szól 1. Thess. 4: 17. mintha még az ő idejében meg-lészendő dolog volna, jelentvén, hogy így kell-jünk mindennek vigyázni, hogy arra minden órában készen találtassunk. — Melyben minékünk-is méltó S. Pálnak követnünk, és ama régi Szentnek, a’ ki azt mondotta: Ha ébren, vagy iszom, vagy valamit egyebet tselekszem, mindenkor úgy tsinálnom fülemben zengeni ama’ nevezetes Szó: Surgite Mortui, Venite ad Judicium! Hóltak kellyetek-fel, jövetek az Ítéletre!

X. Ez az Isten Ítéleti a’ mostani Kijomorúságban élő Atyánkfiait elégítse, és szükséges meg-vigasztalhatja, a’ mint S. Pál is mindenütt vigasztallya az Atyánkfiait, valahol tanitt és szólt az Ítéletről. 1. Thess. 4: 18. 2. Thess. 1: 7. Rom. 2: 7: 10. és 8: 2. És az Isten el-törül minden Könyhullatást is a’ szemekről. Apoc. 21: 4. — Ellenben pedig az Atyánkfiainak meg-nem-látszhatja, hogy az Istennek Ő jövendő vetettek és dolgaik meg-nem-jóllehetik, Kiket az Isten e’ Világon el-fenhéjázó képekre ilni, Ítéleti meg-nem-jóllehetik, mint a’ Mészárszékre való állatokat. — Mi-ért is javaikból kizállyák, és javaikból kizállyák, mint a’ Mészárszékre való állatokat. — Mi-ért semmi bosszúkat bosszúlt állani ne kívánnyunk; hanem adjuk Helyet az Isten haragjának, és bosszú-állásának; mert meg-vagyon írva: Enyim a’ bosszú-állás, és Én meg-fizetek minden kinek kinek szerint, az mint az Ur. Rom. 12: 19. Mostan azért így könyörögjünk:

Bűn-Bocs-

Bün-botsánatért való Reggeli Könyörgés.

Felséges Mindenható Isten! Miltsunk J. Krisztusunknak ditsőséges Szent Anyja! Kinek szemei nyitva vágynak az Emberekenek minden útaikra, hogy megtsendeszteti kinek-kinek az ő tselekedete szerint. – Mintsen Uram Te előtted semmi elrejtetett dolog, és meg-itéled a Földnek Kerekségét igazsággal. – Igazságban és Irgalmasságban Könyörgekedő Sz. Isten! az én szívemnek mélyéből és tellyességéből áldom és fel-magasztalom Szent Felségedet, hogy Engemet mind e tellyes Életemben, mind pedig az el-múlt Éjtszakának idején is minden Lelki és testi veszedelmektől meg-oltalmaztál, és Ezt a mai Napot Emészem panitentziára inkben való kedvelmedből meg-engedted érnem. – Meg-vallom alázatosan Kegyelmes Istenem! hogy énnéka vétkeztem Te ellened, hálátlanul és vakmerőül tselekedtem, és minden Te Jó-tétemenyidet, mind pedig Feddésidet semminek állítottam. – Az én Anyám Méhétől fogva gonoszságban nevekedtem, és tellyes Életemben mint a Vizet, úgy ittam, és fel-nyelvettem az álnoksságot. –

Könyörülj rajtam, óh nagyon panaszos Istenem! Ne Bály perben és Ítéletben én velem, egy Szolgáddal, (:Szolgálóddal:) menj ezer pedra-jával nem feleltetsz, hanem perben pálaszt Énvelem. – A Te Irgalmasságodnak szavaga szerint Uram törölj-el az én bünemet, – Vasd Jenéked vétkeztem én Istenem! és a Te szemeid előtt álnoksságot és gonoszságot tettem. – Ezekért Te igaznak találtatol, ha Engemet büntetsz-is, ha jeles pirongatsz is Kegyes Orczád előll el-vetsz-is. – A Te Szent Lelkednek Sz. Jóakaratját Nekem Uram segedet, öntözz-meg Engemet Szent Lelkednek Vizével hogy bünteimnek méltó megvisszakivánásával, igaz és tökéletes Penitentziatartás által Te hozzád kegyes Atyámhoz meg-térjek, soha többé a bünre ne hajolljak, hanem a Te igaz Félelmednek kettenetes vólát mind pedig len szemeim előtt viseljem. – a Szokolnak sivalmas végheteren kínyát, a Mennyországnak tökéletes boldogságát soha el-ne-felejtsem. –

Szerentsés Uram Isten tiszta szivet ébressz bennem, és az egyenes, igaz, szép tatás nélkül való Lelkeket újítsd-meg az én belsö részeimben. – Ne vesd el óh Uram szent Szined előll Engemet, és a Te szent Lelkedet ne vedd Tőllem, – Add-meg Énnekem a Te idvezitő jó kedvednek v bün-bocsátó Irgalmadnak vigasztalását, mellyet az én pántalan voss büneim ki-oltsanak Ámen.

Énbennem, és erősits-meg Engemet a Te hozzád való szeretetben, és Engedelmességben, hogy soha többé Te tőlled el-ne-szakadjon az én Szivem. – Szabadits-meg Engemet a Vértől, és minden gonoszságimnak érdemlett büntetésétől óh Isten, Én Idvességemnek Istenek! és az én Nyelvem fel-magasztallya a Te Irgalmasságodat, és Igazságodra, és a Te Utaidra tanitsam a Bünösöket, és az én példámmal Te hozzád a Bünösök megtérnek. – Adj örömet édes Atyám büneim miatt megsromodódott, és fájdalmaskodó el-epedett Lelkemnek, hogy az én meg-nyilt ajtaimon

Szentéki 12 Elmélkedés.

Istentől a Gonoszság, és a Mindenhatótól az álnokság, mert az ő Cselekedeti szerint fizet az Embernek, és ki-ki mind az ő útai szerint találtatik meg, a mit szerez! Bizonyára az Isten gonoszul nem cselekszik, és a Mindenható az Igazságot el-nem-fordítja. Rom.9: 14. Deut. 32: 4. 2. Kr. 19: 7. Prov. 18: 8. Jer. 1: 13. Zsolt. 5. — Ellenben pedig valami az Istentől származik, a'mi jó, és azokban az Isten gyönyörködik. Gen. 1. Sap. 11: 25. 1. Tim. 4: 5. Act. 15: 18. Zsolt. 104: 31. Azért az Isten nem bűnre, nem veszedelemre szerzett nem teremtett, hanem oly' végre, mely nem csak az Isten dicsőségére, hanem az Embereknek-is javokra és boldogságokra szolgál; — Honnét pedig Ki, melyek vitetnek-ki, az Ördögtől van, és az Embertől, kik szabadságot magoknak az Ördögnek alája vetik. Ján. 8: 44. 1. Ján. 3: 8. Gen. 2. Sap. 1. 12. Azért a'mely gonoszt az Isten teremt, a'nem gonosz ő magában, hanem az ra nézve a'ki azzal büntetődik. Esa. 45: 7. Jer. 12: 11. Sap. 32: 12. Amos 3: 6. Mich. 1: 12. az Ember tulajdon bűneivel vonnya magára a büntetést. —

12. Ugyan azon Istennek Igazsága azt nem engedi-meg, hogy valaki ártatlan lévén, az ő Teremtőnek bűnökért büntetődjék; hanem valakit még eddig meg-büntetett az Isten, olyan bűnökért büntette, mellyeket az Ember vagy az Istennek világos Törvénye ellen, vagy a maga Lelki esmérete ellen követ lesz, mint Sz. Pál Rom. 1. és 2. világosan tanitja Dávid 1. Kor. 6: 9. Jól Ephes. 1: 2. 12. — Nem javallyuk Azoknak Értelmeket, a'kik Keresztyéni Erősség nélkül azt állatják, hogy miképe Adám vétkezett, azképe vélle születtek az egész Emberi Nemzet, az az: Mindenek, kik eddiglen voltanak, s ezután lesznek, vétkesztenek, s vétkeznek. — Ugyan-is, hogy vétkeznek Az a'ki még nem született? A'ki másban vétkezik, avagy parancsolyon vétkezik, avagy tanátsollya, avagy javallya, vagy tudván, miképe lehetne, meg-nem-gátollya, — A'kik pedig az Adám' idejében még nem voltanak, Ezeket nem cselekedetiben, azért vélle nem vétkezhettenek, hanem az ő vétkes példáját követvén, hamisságot cselekedtenek. — Így szól ezeket Sz. Pál Rom. 5: 12. midőn így szól: Egy Ember által jött e' Világra a' bűn és a bűnért az halál, és ekképen minden Emberekre az Halál elterjedett, (: Eg ég:) Kiben mindnyájan vétkeztünk. Az egy Ember ezeket az Apostol Adámnak, Évának nevezte, hogy a' Pogányok a' Teremtőt az Ige hirdetésének által nem pusztán volt tanulnák. — Egy Ember által jött a' Bün

A' Bünről.

jött a' Bün e' Világra, azt jedzi, hogy Adám vétkezett elsőben, és az ő példájával többen-is mindjárást ő utánna. — E' mellett az Adám' vétke halált érdemlett, és így az Halál-is ő általa jött-bé az Emberek közzé, — Mert jóllehet Adám természet szerint halandó volt, földi volt. 1. Kr. 15: 47. de az Isten az Élet' fájának Ereje által őtet élhetni azarta örökké; Vétkével pedig, halált, és minden Erőtlenséget hozott az Emberek közzé. Így az Halál Adám által jövén-bé, minden Emberekre által-ment, és elhatott. — Mondom, hogy Adám természetében halandó volt, azért el-vesztetvén az Ő letsen fájától, a' maga természetéből hozható Fiakat nemzett, halandó lévén halandókat, Erőtlen lévén Erőtleneket; — Ebben azért az Adám' Maradványainak semmi büntetésével nem esett, nem mondom, semmivel több, mint abban hogy az Adám' Fiai nem születnek olyanok, mint az Angyalok, mert ő tőle olyanok származtanak, a'minémű volt maga-is természeti szerint mind Ő születése előtte. is mind annak utánna. — Az Istennek szabad volt adni Adámnak természet felett való Ajándékokat; de azt Adám el-vesztvén, nem tartozott azzal az Isten, hogy az ő Maradékainak-is hasonló Ajándékot adna. E' Világi Szegedelmeknek és Nyavalyáknak dolgaiban-is ezeknek illyen példákat tanulnak; mert ez a' Törvény és Ephkő, nem csak azt tészi Kiben mindnyájan vétkeztenek; sőtsőpen magyarázza, mivelhogy ész a' mennyiben, a'mint Clavasellus Calonitsai Szőlejdzette Szabó Péterről. Vétkezhetnek volna, Mindenek az Adám' igája alatt működtanak; Mert, úgy mond Grótius, azok-is mondatnak vétkezni, a'kik valami tehetet Vétek nélkül is, selnek. Gen. 21: 28. 29. Ján. 6: 24. Példab. 17: 13 Éva. 8: 22. 8. Fr. 1: 14. Gen. 45: 9 és 44: 32. Mely Locusokban a' Bünnek neveztetik a' Bünnek jutalmáért ételtetik is 2. Kor. 5: 21. És így az Apostol' Értelme illyen: hogy a' mely Halálra Adám bűnével szerzett magának, azt másokis minnyájan ő utánna hozzák. Ezt világosítja Sz. Pál alább is 18. 19. mondván: Miképen hogy Egy nek Engedetlensége által sokan bűnösök lettenek; Azonképen Ennek Engedelmessége által sokan igazak lésznek. Az az: Miképpen Ádám miatt mindenek meg-halnak, minthogy úgyan Minnyájan vélle együtt cselekedtek volna a' bűnt: Úgy az Engedelmes Krisztus által minden Bűnösök megigazúlnak, minthogy úgy mond, volna bűnt nem cselekedtenek volna, vagy úgy

Péntek. II. Elmélkedés.

hidjenek a Krisztusban, úgy, mint kivántatik. 2. Cor. 5: 21. Éva. 53: 11. Adámnak példájával minnyájan meg-halunk; de a Krisztus példájának követésével minnyájan örökké élünk. 1. Cor. 15: 20-22. Miképpen Adámban, azaz, Ádám által, minnyájan kitől halandó, és romlandó életet vettünk, minnyájan meg-halunk; Ugy-is a Krisztusban, az az: a Krisztus által, a Krisztusnak hasonlatossága által, Szentséggel, Szövetségünkjének és Lételünk megujulásának példája által, minnyájan meg-elevenittetünk. A Krisztus által ád az Isten elevenitő kegyelmet; miképpen az ő tettével pereint Adám által behozá mindenekre az Halálét Rom. 5: 15-17. Itt igen méltó fel-jedzeni, hogy az Adám bűne magának többnek ölök halálé nem pereztt, hanem csak terti Halálét; - Az ölök halált pedig pereli Krisztus kinek az ö nemén tulajdon Vérre és gonoszsága; - Nem is vérnek fiai, mint vericitől Itéletnek az Adám Vétkéért, vagy az Erdemlő bűnért; hanem kizi az ő tulajdon maga Cselekedete pereli Itéletét 12. meg. Rom. 2: 6. 2. Cor. 5: 10. Zid. 2: 2. 2. Thes. 1: 8. 6. Apoc. 16: 6. 7. Cap. 18: 6.

Mondanád: Sóle. 51: 7. igy ról David: Imé én álnoságb. fogantattam, és az Anyám bűnben melegitett Engemet. - De nem ről fel ám David más bűnről, hanem az Erdemlő - Bűnről. -

R: Az Erdemlő Bűnről bizonnyal inkább nem ról, - nem is mondja, hogy vétkek az ő Anyja Méhében; hanem úgy vétkezett, a mint az előtt való fiai meg-mu-tattyák v. 8. 6. Ő leg-főképpen az Uriás ellen felkeredett Párázna vágyát és gyilkosságát siratja abban az egész Zsoltárban, mely nem Erdemlő Bűnről, hogy azért az Istentől inkább Kegyelmet nyerjen, az ő bűnét amiképpen nagyolja, mintha talpától fogva tele jedig vellyességgel bün volna. Éva. 1. Vas, mint. mint Hyperboles Kifejezése példa, még az ő Anyja Méhében kezdette volna Szakoccolni a bűnt, és a Vétket. - Illyen példának forméja az-is mikor azt mondja Sóle. 71: 6. Te benned biztam az Én Anyámnak Méhétől fogva, és vele tyes Életemben. - Sóle. 22: 10. Biztattál Engemet az én Anyám Emlőitől fogva, és vellyes Életemben. - Az Istenben tévelygőktől az ő Anyjok Méhétől fogva. Sóle. 5: 8. Lásd hasonló Zsoltárokat. Éva. 48: 8 Job. 31: 18. Jov. 9: 24. Igy azért, a ki felette igen vétkezett, lopó, mondhatnák, hogy még az ő Anyja Méhében csalárdkodna? a lopásért, vagy vétkezésért, mint Ellenben azt Istenfélő Emberekről is, hogy az ő Anyjoknak Méhéből, vagy tejéből hozták magokkal az Istení félelmet, v. Zellek pálcáit az Istení félelem, jöllehet Ezek Istení Zel nem pálczátlenek, hanem oktatás és szeretés által perzetenek meg.

Löhlein

A Bünről.

Szoktak elö-hozni Jobnak ama szavait Job 14: 4. Kinyoda tehet tiztát a tiztátalanból? De ez a Lóvasnak semmit nem ér nem szorosnál, mert Job csak azt jelenti, hogy az Emberi vér Vérből származik, erőtelen, betegen, sok külömbféle szenvedő Emberekről. - Alább pedig Cap. 15: 14. 15. azt akarja mondani, hogy senki az ő életében olyan tökéletes nem él, hogy el-ne-essék; sot az Ember mint a Vizet, úgy issza a bünt tele életében. Ezeket pedig Eliphaz nem igazán mondja Jobról, a mint az Isten tanubizonyságot tett felőlle. Cap. 1: 8. és Cap. 42: 7.

Hasonlóképen Eph. 2: 3. Valának természet szerint Haragnak fiai, azt teszi, hogy tellyességgel haragot és büntetést érdemlünk vala, a magunk Vétkeinkért, mellyekben magunk játszunk. v. 2. 3. Itt pedig nem mondja S. Pál, hogy természet szerint vétkezünk; hanem haragnak fiai valánk. - Illyen szók Amarok: Gehennának fiai. Mat. 23: 15. Vesedelemnek fiai. Ján 17: 12. Halálnak fiai. 1. Sám. 20: 31. Ajtat. Vagy fiai. Mat. 23: 15. Vesedelemnek fiai. Ján 17: 12. Halálnak fiai. 1. Sám. 20: 31. Ajtat. Vagy láne természet szerint Haragnak fiai, azt teszi: hogy igaz-án, valóban haragot és demlettü ük magunk saját vétkeinkel. Gal. 4: 8. Conferendo est altera Lectura.

Mondanád: A bünre való hajlandóság Mindenekre Adámról száll? -

R: Ugy van; de az hajlandóság csak és magában nem bün, nem-is kell arról számot adnunk az Itéletben, hanem azokról, a mellyekre az hajlandóságból ugy-szólván. Igy, a Kivánság is magában nem bün, hanem a leszen bün, ha mi gonosz a kivánságból származik. - Adámban mind az hajlandóság s mind a Kivánság meg-vala; de az Isten nem abból ítéli-meg Őket, hanem a tiltott fának valóságos Ételiből. Javára lett volna, ha azt szerette volna, s arra hajlandó volna, hogy inkább az Isten parancsolatját töltené-be, mint az ellen-selkedne. - Ugyan-is az hajlandóság és a kivánság pintén olyan köz a Jóban, mint le-gyen az Istenben, a mint az Isten tanubizonyságot tett felőlle. Cap. 1: 8. és Cap. 42: 7.

Hasonlóképen Eph. 2: 3. Valának természet szerint Haragnak fiai, azt teszi, hogy tellyességgel haragot és büntetést érdemlünk vala, a magunk Vétkeinkért, mellyekben magunk játszunk. v. 2. 3. Itt pedig nem mondja S. Pál, hogy természet szerint vétkezünk; hanem haragnak fiai valánk. - Illyen szók Amarok: Gehennának fiai. Mat. 23: 15. Vesedelemnek fiai. Ján 17: 12. Halálnak fiai. 1. Sám. 20: 31. Ajtat. Vagy fiai. Mat. 23: 15. Vesedelemnek fiai. Ján 17: 12. Halálnak fiai. 1. Sám. 20: 31. Ajtat. Vagy láne természet szerint Haragnak fiai, azt teszi: hogy igaz-án, valóban haragot és demlettü ük magunk saját vétkeinkel. Gal. 4: 8. Conferendo est altera Lectura.

Mondanád: A bünre való hajlandóság Mindenekre Adámról száll? -

R: Ugy van; de az hajlandóság csak és magában nem bün, nem-is kell arról számot adnunk az Itéletben, hanem azokról, a mellyekre az hajlandóságból származik. Igy, a Kivánság is magában nem bün, hanem a leszen bün, ha mi gonosz a kivánságból származik. - Adámban mind az hajlandóság s mind a Kivánság meg-vala; de az Isten nem abból ítéli-meg Őket, hanem a tiltott fának valóságos Ételiből. Javára lett volna, ha azt szerette volna, s arra hajlandó volna, hogy inkább az Isten parancsolatját töltené-be, mint az ellen-selkedne. - Ugyan-is az hajlandóság és a kivánság pintén olyan köz a Jóban, mint le-gyen az Istenben, a mint az Isten tanubizonyságot tett felőlle. Cap. 1: 8. és Cap. 42: 7.

Hasonlóképen Eph. 2: 3. Valának természet szerint Haragnak fiai, azt teszi, hogy tellyességgel haragot és büntetést érdemlünk vala, a magunk Vétkeinkért, mellyekben magunk játszunk. v. 2. 3. Itt pedig nem mondja S. Pál, hogy természet szerint vétkezünk; hanem haragnak fiai valánk. - Illyen szók Amarok: Gehennának fiai. Mat. 23: 15. Vesedelemnek fiai. Ján 17: 12. Halálnak fiai. 1. Sám. 20: 31. Ajtat. Vagy fiai. Mat. 23: 15. Vesedelemnek fiai. Ján 17: 12. Halálnak fiai. 1. Sám. 20: 31. Ajtat. Vagy láne természet szerint Haragnak fiai, azt teszi: hogy igaz-án, valóban haragot és demlettü ük magunk saját vétkeinkel. Gal. 4: 8. Conferendo est altera Lectura.

rázzák, holott a Krisztus azt mondja: sem a Vak, sem annak Szülei nem vétettek, tehetnek. v. 3. Így fogják ugyan-is a Bünnek Páriyait, és annak nagy tágas Országot szépítenek azok, a'kik igen gyönyörködnek a bünben, holott a Krisztus jön, és bünnek el-rontására. Rom. 6:6. Zid. 2:14. 1. Ján. 3:5. 8. Bizony sokan nem is gyanakhatik senki arra, hogy az ő szivét minden vétkektől meg-tisztítsa, valamint vallya, hogy a bün terhével szegény születik ville, sőt inkább kiki arrafelé nagy vágásnak mentében keres, — Avagy az Istent veti okul minden bünnek, mert az Isten, a' mint mondják, büntetésül vetette vánsz az Evedendo Bünt, vely nyilván való Isteni rákondás. — Ekképen magad Vat-meg az Istennek Igaz. sága, ha a'mint mondják S. Vide Lavarellum Z. 8. Peccati et Pœnæ: ugyan azon bünért, mellyet mindenekre vetett, az Adám' bünének okáért, még is Gyer. mekei-is nem vagy el-rekesztí szinének látásától, hanem a Pokolnak tüzétől tenyeiben-is vészszerré téri, nem vagy az hamis Vakoknak pedig? hanem még az Igazaknak Szemeiről-is könnyeket. —

III. Meg-vetvén a Bünnek Eredetéről való Tudományokat, a Sz. Irással együtt azt állitjuk, hogy valamennyi Bün mi bennünk van, azt mind mi magunk tselekedtük; a' sem nem mi bününk, sem büntetését érette nem érdemlette, de mit magunk nem tselekedtünk. Mát. 23:37. Ose. 13:9. Jér. 17:19. és 8:22. és 9: 12. és 12:11. és 13:22. és 18:7.8. és 30:15. — Sz. Jakab Cap. 1:15. azt mondja: Senki, mikor kivértetik, ne mondja, hogy az Istentől kivértetik, hanem ki-ki a'maga kivánságától, stb. s ha ki bünt tselekezik, és a'tiltta Sz. Élettől, vagy ezt lehéli hivságos tselekedés miatt, vagy a' Nyavalyák és bajnak vágyok miatt elhagyattik, és el-vonattatik, vagy hasonló kivértetésből meg-győzettetvén, el-esik, és ne vesse az Istent oktul; mert az Isten gonoszságokkal nem kivértethetik, és senkit nem kivért. Az az: Jóvál liggyen, hogy a Sz. Isten valakit gonoszságra kivértsen, ki jó, és ellenkező természet szerint, ki ő benne semmi bünre való indulatot nem mivelvén; sem pedig olly állatot mivelvén, ki őtet bünre indithatná; hanem minden Embert, mikor kivértetik, az ömön maga kivánságitól vonattatik-el, és meg-csalatik, Az az: A bün mi bennünk így származik: hogy Elsőben a bennünk lévő Kivánság a' külső tsinek tselekedetető jóktól, mint az Alal a' hozzánk lévő szalatortzáktól félre-gerjed. Azután: ha mindjárt belső Ovodsággal azt a' kivánságot és indulatot meg-nem-fojtod, még az Akarat és Elme-is mellé jő kezd hajolni, és minden jóra

fogantzik a Bün. Végre az Akarat meg-nyugován azon a Kivánságon, parancsolni kezd a külső Tagoknak-is, hogy immár a bün valóban tselekedtessék. Ime mennyen-végiek. Az Adám' példájából mind az három gradus meg-tetszik. Gen. 3:1. Így azért az Örök Halálnak-is mi magunk vagyunk Szerzői, nem az Isten, vagy nem Adám; mert az ő vétkében nem volt minékünk illyen három izbéli kivánságunk, melyről Sz. Jakab is. — Jegyezd-meg itt: hogy az Isten kivért jóra, mint fellyebb meg-mondatott. Lásd Gen. 22:1. Deut. 8:2. és 13:3. de volta hamis gonoszra; mert a' tulajdona az Ördögnek, ki ugyan kivértőnek-is mondatik. Mát. 4:1. 1. Thess. 3:5.

IV. Elsőben. A' Bünösnek sokféle Remei vagynak; mert van Sz. Lélek ellen való Bün, mely mi lépven senki fel-nem-találhatja. — A Krisztus' parantsolatjából azért nem következik, hogy így vétkezünk a' Jókor, kik látván a Krisztusnak Mi. tóságos tselekedetit, tudván hogy semmi Emberi, sem Ördögi Erő Istenhez, külső ollyasokat nem tselekedhetik, telhetik annének ellen az Urunk Cselekedetit Ördög Mesterségének mondják vala. Mát. 9:28. Mát. 12:02. Ha vagy a Krisztusnak vétettek volna, szükségképen ollyan dolgot, mely vagy Emberi Erőtől-is véghez-mehetett volna; Annyiról a tudatlan vágy növeli Menyegzőt szerethetett volna; De mivelhogy még az Istent-is, ki a Sz. Lélek által a Szívünk munkálkodó 2. Cor. 5:19. Ján. 14:10. 11. és 20:28. 29. Szabadítsa és szükségképen vala, nem bovíttethatik vala meg nékünk az a bün, mint a Penitentiam Fidelem. Lev. 21:10. 11. 16. 23. Lásd Cor. Dátán, Abiron felől-is. — Act. 5. —

V. Másodszor. Van ollyan bün, melyből az Ember vonnyon ki-feledet, vagy igyekezzék, úgy mint, hatsak egyszer, vagy nem sokszor vétkezett. p.o. ha valaki egyszer, vagy kétszer kívánságra-megy, vagy nem vitázik tagadta meg a' Bünöktől, döntől a' Religyeket, tsövek vódja benne, hogy adakozzék; az illyen büntől vonnyen meg-menekedhetik; Nemis az olyan bűnt szükségtanya az Ördög, hanem a' melyet az Ember szokással, benne marad, benne hever, úgy mint a' Disznó, gerkedésre, hanipáskodás, stb. 1. Cor. 6:9. Nem azt mondjuk pedig népeket nem vagy hanyagnak, de ki egyszer, kétszer vétkezvén meg, itt, vagy amott vétkezett, hatsak azt, a' ki sem akarat meg-nem-bánta, sem meg-nem-jobbúlt; hanem kit ugyan azont tselekedni, mibelyt alkalmatosságra van. — Ebből külömbözik a' Krisztus' Evangeliuma a' Mózes' Törvénytűl, hogy az Evangeliumban tsak igazán hidjanak, mint ide fel az Hitről szóllottunk, az Isten Igazsága által,

Pénteki 11 Elmélkedés

által minden bűneine el-törölt[etnek]e; De a Mósés Törvénye semmi vétkeződésből származott vétket büntetés nélkül nem pendesztett. Gal. 3: 10. Zsid. 10: 28. Jak. 2: 11.—

VI. Harmadszor. Vagynak oly Vétkek-is, melyeket hazai vagy egyszer végezhetnek-is, Isten Országát nem birhatja, mint a Bálványság, Paráznaság, Balvány-imádás, és minden el-törzsellett rendy indúlatból Isten, vagy Felebarátja ellen való szújával végezedett hamisság. Róm. 1. 1. Cor. 6. Gal. 5.

VII. Negyedszer. Annak a mi nézi azt a bűnt, mellyet valaki könnyen végezhetik, gyakorol, és lévén alkalmatossága, otthon-otthon meg-művel, az igen nagy hasznára válna-is egyszer vagy kétszer végezedve. Úgy mint a gyakorlott szokás lopás, fösvénység, részegség, v.a.t. 1. Cor. 6: 10. Gal. 5: 20. 21. — mert nem a' ki néha vétkezik, hanem a' ki a' bűnben meg-marad, kiben lakik és uralkodik a Bűn, és a' ki rest fenyt el, a' van készhozában. Róm. 8: 8. 12. és 6: 12. és 7: 14. 15. A' mely végezedet azért illyen meg-öröködött vétkeiből származik, mondatik az Ördögöt lenni. 1. Ján. 3: 8. 9. 15. Mint ellenben, ha ki igaz Atyából igazságot végezett, igaznak mondatik; — Nem mondatik pedig igaznak, a' ki nyakas egyszer végezi igazságot, hanem a' ki minden alkalmatossággal igazságot művel. Egy azért a bűn-ler azzor kárhozatos, mikor szokásra, és úgyan mint egy természetté vált. Minémüekről Lásd Luk. 1. 5: 28. Ján. 9: 2. 5. Róm. 6: 13. 2. Kor. 12: 21. Az illyen megszokott Bűnről mondja Szent János 1. Lev. 3: 9. 10. és 5: 18. hogy a' ki Istentől született, bűnt nem végez.

VIII. Ötödször. Nem kell pedig ügy gondolkodni, hogy vagy ama Parancsolat és végyében vétkesnek pokolra rendeli-ki az Embert az Isten Országából; melyről eddig szóllánk, hanem még akor-is, mellyek apróbbak vétkek-is; mert valami az Ur Jézus Evangéliuma ellen van, mind egyig nagy bűn, nagy Vétek az. Mát. 5: 19. Miképen egy kis rovásra az egész tőrtét meg-pusztul. 1. Cor. 5: 6. ügy egy kitsiny vétkünk minden jó dolgunkat semmivé tészi, ha meg-maradunk abban. — Azt mondja a bölcs Prédikátor Cap. 9: 21. hogy a' miképen a meg-holt legyek a' Patikárius-nak Kenetit meg-büdösítik, azonképen az olyan Embert, ki a' bölcseségért becsülletes, meg-gyalázza vagy egy kitsiny bolondságért. — Mi pedig Mennyei Polgárok lévén, Phil. 3. az Isten Széke-Széki előtt kell compareálnunk, kinek minden hivalkodó hazugtalan szókról számot kell adnunk az Ítélet Napján. Mát. 12: 36. Mennyivel inkább a' sóhajtalan, fájtalan, magát bepiszkolásról? Ephes. 4: 29. 30. 1. Pét. 5: 4.

A' bölcs

A' Bűnről.

A' bölcs Sirák. Cap. 12: 12. és 2: 23. és 19: 28. azt mondja: hogy vagy a' kárálgavban való Istenfélésnek és mértékletlen végig nem esett Embert illetheti, hanem bolondot. — Mit mondjunk tehát a' Tántsolásról felöl? Ezeknek a' kik ellenében Istenfélésnek, jele, hogy a' hagyobbakról-is nem inkódzik. — És ha vagy egyszer végezett végezet-is valaki Ember-ben, minden Istenfélésnek, mint valami rutát, bé-szennyezitti, és sárban veszi. — Hatalmas Pennyes Ruhádat-is átallod és nehezelled Ember-nek Ember előtt viselni; Mikképpen fér hozzánk, hogy az Istennek Méltóságos Színe előtt pennyes lélekkel tolakodjunk, mellyet a' Szentség minden kitsiny Vétektől meg-akart Tisztitani? Mát. 5: 18. 16: 18. és 6: 1. 5. 14. 15. 18. 28. és 7: 1. 16. Ezeket olvasod, és mind pünkösdnek Emlékében hordozod; mert azokban a' Törvényekben Urunk mentől több fenyitséget kivánt ni tőllünk, mint egyéb Törvényes, annál könnyebben és gyakrabban szokunk azok ellen vétkezni. —

IX. Hatodszor. A' tudva, és tudatalanságból esett Vétkekről Lásd a' Példi Emlékezetet.

X. De Kerdeznéd. Mit mondunk tehát ama Vétekről Zsid. 6: 4. Lehetetlen dolog, hogy a' kik egyszer meg-világosittattak, és meg-szentoltatnak a' Mennyei Ajándékról, v.a.t. Ha elemlekezel, hogy ismét meg-újittod Jánnak a' Meg-térésnek alkalmatosságát. Cap. 10: 26. mert ha szabad akaratunk szerint vétkezhetnénk ad Igazságnak meg-esmérése után; minthogy azután a' mi bűneinkért áldozat 1. Ján. 5: 16. Vagyon halálra való bűn, nem mondom, hogy azért könyörögjetek. — 2. Pét. 2: 19. 20. 21. 22.

XI. Az illyen Locusok azt adják elönkbe, hogy igen gonosz-úl van Atyánk dolgok, a' kik az Igazságnak útyát meg-esmérvén, és az Istennek Kegyelmében, jóból-rában, és Ajándékiban részesülvén, tudva és szabadon azokban a' bűnökbe elegyitik magokat, a' mellyeket élő-számlálunk, mellyekben élnünk végen, és mostan-is élnek a' Pogányok; — Mert Okot adnának arra, hogy az Élőknek Könyvéből ki-törültessenek, ki-olvasván magokból a' Szent Lélekt. U. Az illyenekről mondja az Irás, hogy lehetetlen meg-jobbulniok, és meg-újulniok, mivel az Ördög nem magok Lelkek ellenségi immár el-kárhoztatók Tit. 3. Az Isten-is az illyeneket meg-vakitja, mint ama Zsidókat, kik mivel a' vak Zsida-tudatlanságot nem kivánnak, annál inkább nem hihetnek; mert Ján. 12: 39. meg-vakitá az ő szemeket, és meg-keményité az ő szivöket. Ésa. 12: 39. Mát. 13. 11. Act. 28. Rom. 11: 8. Az Isten mindazonáltal nem Authora, vagy Oka az ő meg-tévetetlen végezésnek, hanem az Isten ügy vakittya meg a' Vasmerő Bűnöst, hogy nem jöhet

lyja-meg³ az ő gonoszságát, Penitenziára-is sem alkalmatosságot, sem segítséget nem ád, — nem engedi-meg, hogy olyan állapotjok, olyan dolgok történnyenek, mellyekben meg-botránkozván a Vakmerők, bűnökben meg-átalkodjanak; jóllehet az Isten azt nem akarja, hogy meg-térni nem tudó-k-nak-is kárhozattyok-el azt a Judásnak, hogy vagy az Isten még be-nem-fogadná, hanem-is lehetik-el azt a Judásnak, hogy vagy az Isten még be-nem-fogadná, hanem szán meg-térnének, és magokat erőltetvén, minden tehetségekből igyekezzenének. Az igen nehéz dolog azért az Apostolokat lehetetlennek mondatik, mint hasonlót Luc. Jonából is meg-tetszik. Mát. 19: 23. 26. Márk. 10: 25. Luk. 18: 25. 1. Ján. 2: 19. Ugyan-is Krisztus Urunk azt mondja, hogy minden bűne az Embereknek meg-bocsáttatik, vagy a Szent-Lélek ellen való káromlás nem. Mát. 12. E' mellett az Isten minden bűnöst hívni a Penitenziára, nem akarván, hogy vesszen el-veszszen; hanem azt akarja, hogy valakiket közülök meg-tartsatna. Rom. 10: 1. és 11: 14. Az Isten-is sok De Szent Pál-is imádkozott a meg-vakult Zsidók-ért, és törekedett rajta, hogy valakiket közülök meg-tartsatna. Rom. 10: 1. és 11: 14. Az Isten-is sok meg-vakult Zsidóknak időt és alkalmatosságot szolgáltatott a meg-térésre, mint a hitetlen Zsidóknak, kik meg-ölék a Szentet, 40. Esztendeig prédikál-tatta az Evangéliumot, azután végre büntetésért botsátá rájok. — Jeremiás al-is a meg-vakult Zsidókat világosan hívja a Penitenziára. Cap. 13: 20. 21. és 2: 1-6. Ezek. 18: 21. Rom. 8: 7. Jóllehet, akiknek meg-botsáttatik az ő hamis-ságok, és akiknek el-fedeztetnek az ő bűnök! Azt mondhatjuk Dáviddal igyekez-az illyenekről. Zsolt. 32: 1. 2. De oh mely keveset tesznek-meg³ az illyenek közül! sőt még akik meg-térnének-is az Isten meg-nem-segítő el-mennek.

Az Isten ellen zúgoldozó Zsidók a Pünkösdkor sírattak és bántak, hogy az Istent botrányával illették vala, de még is mivel az Isten el-végezte vala, hogy őket meg-büntesse, és a Pünkösdban el-vesztse, ezért hasontalan volt, még ha Vér-patakokkal könnyezteték volna-is. Zsid. 12: 17. Ésaiás-is az ő példáját előttünk adja az Apostol, hogy valamiképen a mi igyekezetünk-is kövő ne légyen, mint az ő törekedése hasontalan volt. Zsid. 12: 16. Saul-is bánta és síratta bűnét, hogy az Amalekitáknak Királyának, és a többek barmoknak kedvezett vala. 1. Sám. 15. Sámuel-is könyörgött értek; de mégis az Isten meg-vetté Őtet. — Dávid mennyit törekedett, böjtölt, földön fekvett, sírankozott, hogy meg-ne-halna az ő Fia, a maga paráznaságának büntetéséért; de semmi foganatja nem volt. 2. Sám. 12: 16. Mózes jóllehet az Istennek hív Szolgája vala, mégis semmiképpen az Istent meg-nem-engedhetheté, hogy néki bűnét meg-bocsátaná, az igaz földéből Őtet ki-ne-vesztené; sőt mégis pállitá az Isten Őtet, hogy a végre többé ne-is könyörgene. Deut. 3: 25. Hogyha az Isten Azoknak

a Szentnek

a Szentnek nem kedvesek vagy kevés bűnök miatt-is; Mit ítélhetünk Azokról, akik sok utálatos bűneikben meg-átalkodtanak? Vallyon azok nyerhetnek-é mindenkor Kegyelmet, hogy az örök Életben vészszenek? Vallyon most-is nem fordul-é el Szívünknek imádságától, és minden fogadásoktól, igéretektől, mint végtére-is? Éva. 1: 15. Jer. 11: 11. 14. Ezék. 8: 14. és 24: 13. 14. Mik. 3: 4. Zak. 7: 13. Zsid. 1. 25. és 4. Azért bizony nem sok Reménység lehet az olyanokra, akik mind szívoknak Ajtaját a tévtiben fogva tartván, a bűnt imádják, mind pedig ezt rosszabban Ajtaját a tévtiben fogva tartván, a bűnt imádják, már fogságba vitte, és tudva gonoszságát tselekszik-is. — Ha el-vakítatja a Szeretet az ő bűnét, és a Párduc az ő tarkaságát, az illyen Ember-is jót tselekedhetik, holott a gonoszt tselekedtet meg-fogta. Jer. 13: 23. Hasonlatos az illyen Ember annak a számtalan Tige-fajzók, melynek a Vin-trellik kegyelmet kért, és ujjat, mégsem közöttök mag kapálván, és meg-garéjozván, meg-próbálná, ha lehetne-é még valami reménységet termése aránt hagy nem? Luk. 13: 7. Mát. 20: 19. Éva. 41: 2. 3. Mert ha ki egy-per bűnben esik, hogyha sem az Istennek vetetett Ítéletről meg-nem-vétkül, vissza-nem-hívhatja, hirdetteti; sem az örök Élet boldogságának hallásával Életének meg-jobbítására fel-nem-indúl; sem az Istennek, s a Krisztusnak hozzánk való el-nem-hadja, hanem ismét paráználkodik és fajtalankodik, tévén azzal által, mit kért ugyan akon vétkeznek bizonyá-nemhi; — Ha paráznaságban volt, azt a Pétket maga-fogja; — ha részeges volt, abból ki-nem-tér, hanem ismét kész meg-ivásra, gedett, illyen vagy akkollyan Szoktól, vagy meg-szokott Szokástól nyűgöl-tetvén; — ha kevély volt, — ha irigy, — ha fösvény, — ha hazugos, perlekedő, — ha hamis Esküvényt tsalárdító, — ha kegyetlen és irgalmatlan, — ha haborúvág³ indító, vágalmazó, tolvaj, prédán kapdosó, Uzsorás, fajtalan életü volt, vagy egyéb vétekben élt, és azokról Penitenziát nem tartott, jobb útra nem tért, és Isten szívént élni nem igyekezik, az illyent az Isten nagyobbítja, és mint a gyümölcstelen fát ki-vágattatja. — Jobb lett volna, ha az illyen az igaságot meg-nem-ismérte volna. 2. Pét. 2: 20-22. mert az Isten nagyobb ité-letet hoz azokra, akik azt méltó betsülettel nem vészik. Luk. 12: 47. Jak. 4: 17. sőt ugyan az Ördögnek-is adatnak, hogy többé az Istenhez meg-ne térhessenek. Mát. 12: 43-45. mint Kain, Achitófel, Judás, Lásd 1. Ján. 3: 8-12. Innen igért azt tanúllyuk-meg, hogy akki találkozik vétkezni, abból meg-térjen, soha többé ne

térjen

Péntekri ii Elmélkedés. A' Bünröl.—

térjünk a' Vétekre, a' mint Urunk parantvolta ama gúttá-ütés'ből meg-gyógyúlt Embernek. Ján. 5: 14. Imé meg-gyógyúltál, többé ne vétkezzél, hogy gonoszabbúl ne

Mondanád: Kétt'ségben-hadjuk tehát ennì Azokat?

Fi: Meg-mondom, és az Irásból meg-mútatom, hogyha Esmérzéseit tévén magokkal, meg-térnek, és tellyességgel meg-újúlnak, az Isten, ha nem Mindenekre; de nè, mellyeknek meg-kegyelmez, mint végtelen-is tselekedetì, jólleÉt nem vox példát vagynak, kikre az Isten meg-kegyelmezett volna bünökért azok közúl, kikre Elejekben Jövendőt Adott volt.— Sálomonnak, Áreábnak, és havonlóéraknak Istenek, hogy soha örökké az ö Jövendőjétől el-nem-távozik. Meg-esmértem, hogy mond, és meg-állom, hogy meg-tartom a' Te Igazságodnak Jövendőjét. Sólt. 119: 106. Mávoknak is azt tanátsollya; Jegyeket fogadásokat, és adjátok meg Azokat a' ki Urunknak Istenteknek. E' mellett a' mely tzéllyesen járt Dávid a Mózes' Jövendőjében; Úgy tsak olyan tzéllyeteknek kell tenìsned magadat viselned a' Keresztnek minden Parantvolatiban mìnek utánna Példátzkáját tartottál.— Leg-elsőben is pedig meg-kell vál toznod és újúlnod, úgy hogy valamit az előtt kivántál, és szerettél, most azt gyúlöllyed és útállyad; mert úgy tagadják meg az Istent tettekkel. Tit. 1: 16.

Bün-botsánatért való Könyörgés. 262.

úgy vetkezik-le az ó Embert. Col. 3: 9. 10. úgy vetnek-fel az álomból. Rom. 13: 11. Eph. 5: 14. úgy fèrzik-meg a' tsendet az ö indúlatával. Gal. 5: 24. úgy a' Világot, az ó Embert. Gal. 6: 14. Rom. 6: 6. úgy támadnak-fel. Ép. 5: 14. Rom. 6: 2. úgy halunk-meg a' Testnek, hogy éllyünk az Istennek. Rom. 6: 11. úgy mondunk meg-tsélelnek perèntt. 1. Pét. 3: 21. Tit. 3: 5. Ép. 5: 26. úgy Példetünk újolag, mellyniékül tsak az Istennek Országában bè-nem-mehet. Ján. 3: 35. A' nélkül Kínyalyának nélkì Orvosság nèl,— Kérnéd-et vi-vellem-vájnod, hogy által valahì bünödöl meg-válthatnál. Mát. 5. Végre pénteken ezekképen imádkozzad:

Bün-botsánatért való Könyörgés.

Én Istenem! Én Istenem! Miért hagytál-el Engemet? Miért távoztálsz az én meg-tartásomtól, és az én jajgatásomnak beszédiről? Én Istenem! mindenkor napon estig kiáltok, sőt még Éjtszaka-is tsendességem vagyon. Te pedig Uram! meg-is Te Uram! nem halgatsz-meg Engemet.— Te pedig Uram! szent vagy, és ingalmas, ki tartozol az Izraëlnek dìcséretei között. A' mi Atyáink benned bíztanak, és megszabadìtottad Őket.— Te hozzád kiáltottanak és meg-halgattad,— Te benned bíztanak, és meg-nem-szalàztattak; Én pedig féreg vagyok, és nem Ember,— Emberesnek gúdalma, és Népesnek útálatja sága!— Mélló vagyok Uram Isten az én lelkemnek parantsolnom napról napjára; mert földnedet fèlek imádságban Hìveid közül ki-vetettem,— Mélló vagyok Keresztet Atyám! hogy Engemet Gyalázatodat a' Te Tséledrúl vettemre napjára; mert földnedet fèlek imádságban maradjak a' Te Tsélednek vettemre napjára; mert földnedet fèlek imádságban elöll mentem. vettem.— Mélló vagyok Keresztet Atyám! hogy Engemet Gyalázatodat mölthetelen fádat ki-vágj, és a' Pokolnak ölhatatlan tüzében meh-eg-fö- és Te abban is igazlanì találtatol.— Jaj Nékem Én Istenem, mìtsoda bünöm Szólgálódnak! (: Szólgálódnak:) — Istová menjek Uram a' Te haragod előtt? — Félém akadtanak a' Te Nyilaid — a' félelem is a' Pettegés Fiai lott én vèlem az én gonoszságim miatt.— Nintsen épségem az én Testemben bünöm miatt, mert haragod miatt,— Nintsen békeség az én Tsontaimban bünöm miatt, mert az én hamisságim el-borìtottának az én fejemet, és mint egy nehéz teher nehezültenek Rám félem.— Le-hórgadtam, és igen le-nyomattattam bánatimban, és minden napon Domonnál járok.— Az én Elmémnek gonoszsága világossága, még azonis mìtsenem ìrdem.— Oh könyörülö Isten! Nincs

előtte vagyon minden én kivánságom, nem rejtetett-el tőlled az én fiuálmam, és nyögésem. — Vétkeztem az Te ellen, és Te elleted, és nem vagyok méltó arra, hogy Te Fiadnak (: Leányodnak :) hivattassam. — Légyen Uram Tanúvad utólsó a Te Szólgáid (: Szólgálóid :) közül a Te hajlékodban, hadd hirdessem a Te jóvoltodnak gazdagságát. — Kérlek vagyok Uram minden látogatásidat el-viselni e Világon, hogy a Te haragodnak langjától mentve-meg Engemet a más Világon. Én Istenem! Én Istenem! tartsd-meg Engemet; mert el hatalmának és elértének a Te veríségnek Vizei fintén az én Lelkemig. — De-ertem a Kétségnek mélységes sárjába, melyből fel-nem-állhatok segítséged nélkül. — A' Szomorúságnak Te hullámi fintén el-borítottak Engemet. — El-fáradtam a' kiáltásban, meg-száradott az én torkom, el-fogyat, rongtanak az én szemeim a' köny-hullatás miatt, várván Tégedet én Istenem! Én Istenem! Te tudod az én bolgatagságimat, és az én bünéim nyilván vagynak Te előtted, — A' Szalárdat be-fedette az én orczámat, — sirván örötsöm böjtölésel az én Lelkemet, Szégyenben életem az én napjaim helyett. — Én Istenem! A' Te ingalmasságodnak sokasága szerint halgass-meg Engemet, — igéred tenem! A' Te ingalmasságodnak sokasága szerint fábadits-meg Engemet, — tedneked valóságtalan volta szerint fábadits-meg Engemet, — tel az fogadtad, hogy be-fogadod a meg-térő Bünöst, és az ő álnokságáról meg-nem emlékezel. Szabadits-meg Engemet az én bünéimnek undokságából, hogy el-ne-nyomjanak. Ments-meg Engemet bünök Lelkemnek ellenségétől, és a bánattnak örvényétől, hogy el-ne-nyellyen Engemet a' Poklnak torka, és ne dugattasson-be én velem a' Gödörnek Vermének fája, melyből nintsen vala szabadúlás. —

Oh én Idvességemnek Istene! Ki meg-halgattad mind ővökig a' Te hozzád kiáltó bünös Embert, és meg-vigasztaltad a' Reménységnek Lelkét. Halgass-meg Engemet, és ne rejtsd-el Tőled Orczádat én tőllem; mert nagy szorongatásban vagyon Uram Emberem. — Ne késsél Uram! siess halgass-meg Engemet, légy mellette az én megsáborodott Lelkemnek, és adj övönet sok fomorúságim után az én fiemnek. — Nagyobb Uram a Te Irgalmasságod az én bünéimnél, ki még a' Te égtelen-egy pillott Fiadnak sem kedvetlel, hogy a' tőrödmaros piros bünöknek kedvesnél. — Te hivtad Uram Kr. Fiad által a' Meg-tellelendőket, hogy meg-könnyebbítsed őket, — Te igértéd nyugodalmat a' Meg-fáradtaknak; Könnyebbíts-meg én Istenem az én sok hánnyódásaimnak terhét, mellyet végtől fogva az én Lelkemnek fáradságával viselek. — Jövel Én Istenem! jövel Uramar az én segítségemre; mert féletse igen meg-nyomorodtam. — Elevenits-meg Engemet a' Te Igéd szerint, és ne hadj pégyen vallanom az én Reménységemben. — Az én Szivem a' Te parantsolatidnak tsele-dévére hajlott, — Meg-esmértem, és meg-állom a' Te Igasságodnak Szövétnyét. — Kérlek Uram Isten, tanits-meg Engemet a' Te Szövétnyidre; — hogy ne legyek a' bünnek rabja; hanem a' Te Irgalmasságodnak Édesmüje, s hirdetője. — Adj Értésem Értelmet, hogy tudjam meg a' Te idvezitő akaratodat. — Az én fiamnak szabad akarat szerint való áldozati légyenek kedvesek Uram Te előtted, hogy ditsérjem Nevedet az igaz Hitnek Szövetségében. Halgass-meg édes Atyám a' Fiad által kérlek! Ámen!

PÉNTEKI III^dik Elmélkedés.

A' Bün-botsánatról.

I. A' Bün botsánaton itt nem eggyebet értünk; hanem a' Büntől, és annak büntetésétől való meg-szabadúlást, mellyet az Isten minden meg-térőnek, és meg-jobbúlónak.

II. A' Bünnek meg-botsátására nints az Istené, és Atyé, a' kinek azt a hatalmat az Isten adja. Exod. 34:7. Esa. 43:25. és 55:7. Jer. 31:34. Mich. 7:18. ig. Mát. 6:12. Eph. 5:32. 2-Cor. 5:19. Az Istenpedig azt a hatalmat elsőben a' Krisztusnak-is adta. Mát. 9:6. Márk. 11:2:10. Col. 2:13. A' Krisztus pedig Sz. Péternek és a' több Apostoloknak. Mát. 16:19. Joh. 20:23. Ő pedig a' külsőbb-rég a' Krisztus és az Apostolok vészik, hogy a' Krisztusnak nagyobb hatalma volt a' bün botsátásában; de az Apostolok az elsőben rendeltetett mód szerint polgáltattak-is a' bünnek botsánatyát, a' mint meg-értheted Sz. Pálnak mondásából 2-Cor. 5:18. 20. Az az: az Apostolok nemis bocsátottak-meg a' bünt, hanem csak hirdették, hogy az Istentől, és a' Krisztustól meg-botsáttatnak a' bünös, nem-is Mindenkinek bünös; hanem Azoknak, a' kik hittenek az Ur-J. Krisztusban. Act. 2:38. és 10:43. 1. Joh. 2:1.2. Illyen Értelemmel a' ki a' Bünöst meg-téritti, mondatik azt meg-tartani a' Halálból, és bünéit el-fedeni. Jac. 5:19.20. 1. Tim. 4:16. 1. Cor. 9:19.20.

Ezt nem csak a' Szerzetbéni Papok, hanem külön-külön azokis gyakorolhatják, a' kiknek az Isten Akarattya és Tudománya adott; de azért az Excommunicatiónak azzal nagyobb Hatalma van, mint külön valaminek. Mát. 18. 17. Mely Locusból azt tanúllyuk, hogy szemi az ő Felebarátyát, a' kiről meg-

Péntéki III Elmélkedés.

bántatott, mód nélkül meg-nem-vetheti; hanem úgy, ha elsőben maga, azután más sorsával együtt meg-inti, másnadszor ha kivántatik az Ecclésiával meg-illetti; Ha azért a közönséges. — Feddésre-is nem hajol, és minden feddést megvet, akkor osztán a lovát Pan ha akarja, szabad vélle, hogy azzal ne társalkodjék, és úgy tartsa, mint egy alá-való szamarat, avagy Pogányt. — Így mondja a Szent Páltus a Szentek' szavait. — Mely értelemben mutyen semmi Atyafiságot, vagy Barátságot. — Ebből meg-tetszik, hogy nints' semmi fundamentumok Azoknak a Papok, kik különösen a bűnösnek botsátásával sáfárkodnak, mintha bé-zárhatnák, a

lészen minden Mennyeiünk, mint annak édes Jálentuinov Szólgának, Mát. 25:26.30
Vass a' Vilg-ászatlan Vbolond Tüzesenes. V. 8=12. Erről hogy most többet ne Pil.
lyunk, Tertuliánus' Javait vévéld Emédben: Gondold-meg, hogy a' Mennyeiek
és az Angyalok örülnek a bünös Emberenek meg-térévén; — Te azért, édes jó
Istenem végben, látod-é, hogy még a' Mennyeiek-is örülnek Tenéked. — Mit akart
a' Krisztus ama Példában, mikor mondotta: hogy a' mely Juhonnak állat el-veszett
darabnyáját meg-találta, Komszédit örömében bé-hitta azt. Vallyon nem a' meg-
térést Bünösnek Példája-é Ez? A' jó Pásztor az édes el-veszett Juhotskáért el
hadja az egész Nyáját, hogy azt meg-keresse, és Vállán haza vigye. —
Ama kedves Atya-is el-veszett, és haza térét Tékozló fiát nagy örömmel
bé-fogadá, Ülnézét meg-ölé annak kedvéért, nagy Lakodalmat tészen, és inkább
örüle annak, mint a' másik Fiának. — Kem nincs az Istun az Isten; mert
senki olyan könyörülő Atya nincsen, mint az Isten. — Bé-fogad, ha el-téred,
lottad-is ajándékát, ha méretlen mélyen hozzá, nincs fiából bánd-meg előbbi
bi Életedet, — nincs fájdalmad, hogy a' te elébbi állapotod alább való volt mint
a' te Mennyei Atyád Szentjinek, nincs olyannak vélyed minden elébbi Életed
mint a' Disznók Tanyáját, — nincs menny-bé bizvást Atyádhoz, és mondjad:
Atyám! vétkeztem Te ellened! — És többi el-ne-távozzál a' te Atyádnak bal-
dog Tárától. — Ezek Tertuliánus Javai Líbr. de Pœnitentia. — Szükség
végre az Áldatos Imádság-is; azért oltan-oltan idő imádkozás t:

Bün botsánatért való Könyörgés.

Ok Irgalmasságban Gyönyörködő, hozzád ideig tövő Emberek' vonlásán
sírásnak Sz. Isten! Az én Nyomorusságimnak mélységiből kiáltok Te hoz-
zád, halgasd-meg az én Imádságomat, — jusson Te hozzád az én Kiáltásom.
Ne rejtsd-el Tedves Atyám P. Orczádat én tőlem; mert imé igen Porongat-
tatom az én bünimtől. — A Te Perelnek K. Dávidnak Revében segits égül
hivlak Tégedet, hamar halgass-meg Engemet; mert meg-emésztettenek mint
a' füst az én Napjaim, és az Én Csontjaim mint ad Ugzog meg-égtenek
a' Te haragodnak tüzével. — Az én Szivem meg-vertetett mint Fű, és Szárad-
más miatt még-Száradott mint a' Péna el-amyésza, hogy el-felejtkeztem Étlem
ről-is; az én nyögésemnek Szava miatt, — a' bőrömhöz ragadott az én Csontom,
és hasonló lettem a' Pusztában lakó, és Épel járó Madarakhoz, — Mert
Uram az én bünim el-szakasztottak Engemet mindenekben Tőled.

A Kenyér Emészem olyan izzú mint az hamu sok bánatomban, és az
én italomat könyhullatásával elegyitem a' Te haragod miatt; Mert Te Uram
Kegyelmedben fogadván, fel-emeltél volt Engemet; de Vétkeimért vitzvont a'
földhez vertél Életemet. — Uram Isten! Hállad van az Irgalmasság, és az
bőséges Tenállad a' meg-Szabadítás; Azért nincs Te hozzád kiáltson Uram,
miglen meg-Szabadítsad Engemet az én bünimtől. — Mennyen-fel Uram az
én Imádságom Tedtődben, mint a' jó illatú Tenjén-füst, és az én Szemeim
nek fel-emelésre mint az Estvéli Áldozat. — Az én Szemeim meg-
senyvedtek a' sok sirás miatt, — minden Nap Tégedet hivlak Uram segits
tségül, Te hozzád terjesztem az én Kezeimet. — Avagy az Halottakkal
tselekedel-é csudálatos dolgokat? Avagy támadnak-é fel a' kik bünökben
meg-holtak? Avagy Te hállad vallást tésznek. — Avagy beszéllik-é a' Sirban
ban a' Te Kegyelmességedet, és a' Te Igazságodat az Halálban? Avagy
meg-tudhattyák-é a' Setétben a' Te csudáidat, és a' Szabadításodat a' Szent
a' Te igazságodat? Én pedig Te hozzád kiáltok Uram! és minden Napon
az én Imádságom Te hozzád érkezik. — Miért vetz-el Uram Engemet?
és miért rejted-el a' Te ——— Orczádat én tőlem? Szegény, és Holt
leven vagyok, az én bünimért nézd Pállott vettségemet Fordongattyák el
kemet. — Én Istenem! Sz. Dávid által kedvedért, ne hadj Engemet Szárazon
bűrülásimban, és a' Koponyában Pállanom az én bünimben. — Légy kedvel
nek minden Állatságimnak, — Ne keresd-ki az Elmém Járásának Gonoszságát
dj igazságidat Szomjú Lelkemnek, hadd érezzem a' Te Irgalmasságodat
Te igérted Uram, hogy el-vétted haragodat a' meg-térő Bünöstől; mert Te vagy
Szelíd és Irgalmas, és nagy tartod haragodat mind örökké. — Te igérted
Uram! hogyha meg-térend az Hitetlen minden ő bünéből, mellyeket cse-
lekedett; és meg-tartandja minden Parantsolatidat, és igazságot, és itéle-
tet tselekezik, — Élvén él, és meg-tsak-hal, semmi gonoszságáról Emlé-
kezet nem lészen; hanem az ő Igazságáért, mellyet tselekezik, meg-Szaba-
ditod Őtet; mert Te nem akarod az Hitetlennek halálát; hanem meg-térését,
sét, és életét. — Uram Isten! a' Te bé-péled perént igazzá-meg Én-
gemet, — Tekints reám, és könyörüly rajtam, miképen Szokásod tselekedni a' Te
Neved' Tisztelőivel és Szeretőivel. — Térj-meg azért Te is Ők és Pomonia
Lelkem a' te Nyugodalmadban; mert az Ur meg-halgatta az én imádkozásá-
mat. Mellyért légy áldott Ők és rajtam könyörülő Mennyei F. Atyám
mortaitól fogván mind örökké az én Lelkemtől és Testemtől. Amen!

SZOMBATI jó Elmélkedés.

A' Szombatról.

1. A' Szombatnak Ünnepéről vagynak némű-némű Kérdések. Elsőben is, nem mindenek egyeznek meg ebben; ha a' Szombatnak illéve nézé minden Nemzetségekre, vagy csak a' Zsidókra? A' Zsidó Rabbinusok azt mondják: hogy az Isten két Parantsolatot adott a' Szombatról: Egyik a' Sachor, azaz: Emlékezzél-meg a' Szombatról. Exod. 20: 8. Másik a Schamor, azaz: Őrizd-meg a' Szombatot. Deut. 5: 12. Azt mondják azért, hogy az első Parantsolatot e' Világon lévő minden Emberekre adta az Isten, hogy t.i. minden e' Világi Emberek meg-emlékezzenek a' Teremtésről, és azt hirdessék; De a' másik Parantsolat nézi csak a' Zsidókra, hogy Ők azon a' Napon minden Munkáiktól megszünnyenek, és azt meg-tartsák. — Ennek az Értelemnek nem fog egyéb Fundamentuma lenni, de mint az én Feleb. jám. bor, és tudós Amsterdámi régi rendes Praeceptorom Stephanus Curcellæus írja Diatriba de Ju. Sanguinis; hanem illyen, hogy Azok a' Rabbinusok más Nemzetségektől irigyleték Azokat a' Jókat, a mely. lyeket az ő jó-tétek percént pokolt Isten azoknak, a' kik a' Szombatot meg-tartják; mert azt mondják, hogy a' ki a' Szombatot ünnepi, mintha a' Móses' egész Törvényét meg-tartaná, és azokat vi. delen bűne meg-botsáttatik, még hasznos Bálványt imádott volna-is. —

A' mi pedig Ezt a két Különböző Szót illeti: Meg-emlékezzél, és tartsd-meg, vagy Őrizd-meg! Ezt tészen Mindenik. —

2. Ha a' Szombat felöl a' 2. Irás percént pólunk, úgy tetszik minden Ember kötelessének amaz meg-tartására; mert így szól Móses. Gen. 2: 2. 3. Midőn pedig el-végezte volna Isten heted napon az ő alkotmányát, a' melyet vinált vala, meg-pihenék minden vinálmányától, a' melyet csinált vala és meg-áldá Isten az hetedik Napot, és megszentelé azt, mivelhogy azon szünt volna meg minden Vinálmányától, melyet teremtett vala az Isten, hogy azt cselekedné. — E' jóban a' meg-áldásnak és meg-pihenésnek nevezeti arra tészi, hogy az Isten az hetedik Napot még akkor a' több Napok közül ki-választotta, és az ő cselekedetire rendelte; De ezen Magyarázatból nem következik, hogy minden Képes és Kényességes kötelezetnének a' Szombatnak illésire; — Mert

2. Itt semmi Parantsolat nincsen, a' mint látjuk; Amaz pedig meg-tartás

sáról az Isten csak a' Zsidóknak adott Parantsolatot. Exod. 31: 20. Ps. 10: 12. E' mellett, Mósest meg-irta volna, ha vagy az Isten Parantsolta volna Ádám, nak, hogy a' Szombatot megszentellye; vagy ha Ádám azt meg-illette volna; De egyiről-is Irás nincsen; — Nem is kellett Ádámnak a' Ünnepléshez holott tellyes Élete és Ünnep lett volna, ha a' nézni adatott Parantsolatot meg-tartotta volna. — Azután-is sem Ádámról, sem Abelről, sem Énók, ról, sem Nóéról, sem Abrahámról nem olvasunk, hogy a' Szombat Ünnepét tartották volna. — Tertullianus contra Judæos: Doceat Judæus in præteritum justos Sabbatizasse, et Circumcidisse, et vic Lemitos Dei effectos. Cum neque circumcisum, neque Sabbatizantem Adam Paradi. Colonum perfecit, Abel quoque offerentem vibi Sacrificia, non Sabbatizan. tem, laudavit. Noë quoque non Sabbatizantem de Diluvio liberavit. Amen azért következik: hogy a' Szombatnak meg-tartása a nem mindeneknek adatott, hanem a' Zsidóknak, kik a' több Nemzetségek közül ki-választ vala. Deut. 4: 48. 2. Sam. 7: 23. Exod. 19: 5. 6. Lom. 3: 22. Ezokáért a' Szombatnak-is illésre jelül adatott vala nékik, hogy az Istennek véllek kötött Szövetségéről meg-emlékezzenek. Exod. 31: 13. Ezék. 20: 12. 20. mely nem adatott más Nemzetségnek; hanem csak a' Zsidóknak. —

3. Mindazonáltal, innen a' fen következik, hogy senki nem kötelezi a' Zsidókon kívül a' Szombatnak meg-tartására, melynek illyen két Okait találjuk:

1. Mósestől meg-értvén, hogy az Isten e' Világot hat Napi teremtette, és te. tedikben meg-nyugodt, és azt megszentelte; ha nem parantsolta-is az Isten minékünk a' Szombatnak meg-tartását; de az igaz és józan Ratio, és a' jó Lélek sugallat kölünk arra kívánja, hogy azt mi is meg-szentellyük, és azt Isten' tiszteletére fordítsuk; mert az Isten pihenésében olyan jóvoltot nyújtott nékünk a' Teremtésben, mint a' Zsidóknak. — És az ő hatalmas Kezét, melyet meg-mu. tatott a' teremtésben, pihenésben is illik hirdetnünk és dicsőítenünk, miképpen a' Zsidók tartoztak azt mívelni. Eva. 45: 5. 6. 7. 12. 18. 21. Rom. 1. Act. 17.

2. Hogy a' Szombatnak illésére kötelezetünk, innen-is meg-tetszik, hogy a' Szombat, az az: a' 7dik Napnak meg-pihenése a' tíz Parantsolat kö. zé számláltatik, melyben semmi nincsen, a' melyre mi kötelesek nem vol. nánk, mivel hogy azok mind Morales, az az: Emberek' Erkölcsére néző dolgok, és azokban semmit el-nem-vetni tegyük, hogy meg-ne bont. sák az Istennek, vagy Felebarátunknak peresét. Mat. 22. Sőt ugyan,

ha az Isten senkinek nem parantsolná-is; de kinek-kinek az ömön maga lelke ismérete eleiben adja, hogy azokat a Jiz Parantsolatokat meg-kell tartani. Rom. 1: 19-21. és 2: 14-15. Hogy pedig a Szombat felöl, vagy a hetedik Nap felöl való parantsolat nem Ceremoniale-is, hanem az Istennek Közönséges jó Rendtartását nézi, abból is meg-tetszik, hogy az Istennek példája is reá intette Isten mind a Paradicsomnak, mind a Szolgálatnak Munkától való meg-nyugvásra parantsol. Deut. 5: 5. 14. mellyet kivánt nem was a Zsidóktól a Mózes Törvénnye; hanem ugyan mitsem tendbeli Emberektől a közönséges Istenet. jóság. Kegyesség. és Emberség. De főképen a Keresztnek tökélletes Istenetet Istenes Evangeliuma. Ján. 15: 14-15. és 15: 12. 13. Philem. v. 15. 16. Nem úgy fogadd-be mint föl. gádat, hanem Magyobbnak Szolgádnál szerelmes Atyádfiát. — A ki föl. gát vagy Jobbágyot akar tartani, úgy tartsa, hogy ne szenvedésből ma. radjon-még, mint Istenünk vala szenvedni az hitetlen Zsidót. Jón. 3: 4. hanem Istennek jó Akaratából, látván Urunk Kegyességét és jó Keresztyénséget. —

IV. Innen való Kövekezik: hogy nem was a Zsidóknak, hanem a Keresztyé. neknek-is a Szombatos, s a hetedik Napot meg-kell illetnie; De kéttséges mellyik légyen az Ismeped való Szombat? a Zsidóknak Szombatjoké, vagy a Keresztyé. nek Vasárnapjok, avagy más Nap? A Zsidóknál-is nem bizonyos mellyik napot szünt-meg Isten a teremtéstől; hanem az Isten volt az parantsolatu, hogy pihenjen, nyanak hat napok, és azokat munkálkodjanak, az hetedikben meg-nyugodjanak. Exod. 20: 9-11. Ki pihenjen-meg a Napokat mind a teremtéstől fogva, holott még Chronographusok-is az Istenről felöl annyi Kételemben vadnak, annyi. nyin vadnak. — E' mellett, sokat sem olvasnak az, hogy az 7dik Napot a Zsidók a teremtésnek kezdetitől fogva pihenjék volna; hanem illyen Igazat találunk: hogy a Manna Kenyérnek le-hullásától fogva kezdették pihenni az 7dik Napot. Exod. 16: 21. 5. 6. 7. 13. 22. 23. 24. 25. Sőt miszer az Isten a Szombatnak fentelését parantsolta, Exod. 20: 8 akkor sem jelentette, mellyik napon kezdjék pihenni az 7dik Napot, vagy Szombatot. — A Manna pedig nem nézett semmi égyéb Rendtartásra, hanem tellyességgel was a Zsidóknak Kinek azt az Isten adta vala a Pusztában. — Ezért a Szombatról való pa. rantsolat sem a Zsidókat nem kénszeritette, hogy ők bizonyos Napot innepi lenniek, mellyet Ők per excellentiam Szombatnak nevezték; sem pedig az E. gyéb Rendtartásokra; hanem az a parantsolat csak arra kötelez, hogy minden ide, s-mind

mü égyet az hét Napok közül az Istennek áldozzunk és szentellyünk, s így mindenik bé-tölti a Szombatról itt adott Istennek Szolgálatját. —

V. Mondatik. Azt tanittya Sz. Pál, hogy a Napok közöt minden semmi Különbség az új Testamentum szerint. Kom. 14: v. 6. Gál. 4: 10. 11.

E: A Napok között nintsen Különbség annyiból, hogy ők-is a mástól nem szentebb, — Nem-is kötelezték ők Keresztyén-is arra, hogy bizonyos Napot azokat szentellyen Azoknak a Napoknak Emlékezetire, mellyeket az Isten csak a Zsidókkal cselekedett vala; Ezekről pedig Sz. Pál; Sőt még az 7dik Napot-is nem azért ugyan, hogy az ő Magában a többinél szentebb volna; hanem a te. remtésnek Emlékezetiért, és az Istenii Polgálatiért, melyre inkább Ke. reszünk, meg-nyugován a külső Munkáktól. Col. 2: 16. 17.

Mondatik. A Vasárnapot az Apostolok a Szombat hellyett ünnepleték, következés, hogy arra kötelezték volna inkább, mint a Szombatra. Act. 20: 7. 1 Cor. 16: 2. Apoc. 1: 10.

E: Ezt azt jeleli a Szám meg-irás, a nevezett Szép Janus Cuccellus, hogy sohasem Apostolok a Szombat illendét Vasárnapra által nem költöztették; mert ha. szontalan lett volna abban az Ekkelésiának. És mitsoda könnyebbülések lett volna a Mózes Törvénnyének nehéz igájától? — Ezekkel az Apostolok az Idónek, Teleknek, és több efféléknek dolgában. Mindenekre alkalmaztatták magokat, nem újitván semmit. 1 Cor. 9: 20. Azért nem kell Senki hogy a Zsidóknak Szabadságod Okot polgáltatnának volna, egyik Napot másikra Szolgál rendelvén. — Ugy van, hogy az Apostolok Vasárnapja, mellyen Urunk feltá. madott, Exactor a Jobban-Szükségre; de nem az nem bizonyos, ha azon a Napon szüntenek-é-meg minden Munkától, avagy nem? — A' sem, ha hasonlót a Szombatnak meg-immeljével, vagy nem? Mindenikre meg-rodered Dentek, amint meg-is-tselekedte Sz. Pál. Act. 12: 14. 42. 44. és 16: 12. 13. és 17: 2. és 18: 4. és 19. Sz. Pál után vak Keresztyének, kik Zsidóktól lettek vala, mind a Szombatot, mind a Vasárnapot meg-illették, úgy mint a Nazarenusok, kiknek Fejedelmek vala Sz. Pál. Act. 24: 5. Az Ebionitáktól külön arok, kik vagy azon Nazarenusok voltanak, vagy azoktól keveset külömböztek, mint a más Rendbéli Ebioniták-tól-is, kik vak Jézusért találtanak volt, a mint Epiphanius irja. — Ezeken kí. vül-is Clemens Romanus, Origenes, Constantinus Magnus, Gregorius Nyssenus & Dei mint meg-értik Keresztyén az Isten parantsolatját, azért így ha. gyák a hét Napok közül Istennek szolgálatára jönek, és ill.

Szombati Elmélkedés.

VI. Az hetedik Napnak meg-illévé a Sidósnál igen nagy vigyázásával és porgalmatossággal volt; mert még Mannát sem volt szabad szedni. Exod. 16. sem Sát szedni. Num. 15: 32. sem az Házban tüzet gyujtani. Exod. 35: 3. sem terhet hordozni. Ner. 13: 18. 19. sem venni, sem valamit árulni Ner. 10: 31. és 13: 16-17. Amos. 8: 5. Márc. 16: 1. sem uton járni. Esa. 58: 13. Mát. 12: 1. és 24: 30. Act. 1: 12. De szabad volt jót, és porgalmatosságot tselekedni. Mát. 12: 1. Ján. 7: 22. Luc. 13: 15. Ezen a gondos és félelmes Szombati nyugodalomra a Keresztyének nem kötelesek, mint pintén a Sidók, hogy azt a Napot az Istени tiszteletre kell fordítanunk, mint Ők. Lásd Lév. 23: 2. Márc. 1: 21. 22. Luc. 4: 31. 32. Act. 13: 14. Num. 28: 9. 10. Ezek. 45: 17. E' mellett, minden ételen tselekedetektől, vagy kereskedésektől magunkat meg-kell-óhalmaznunk Esa. 56: 2. és 58: 13. Ezt a Vasárnapot avégett tellyességgel kell az Istени tiszteletre, és Felebarátunk hasznára, s Lelki Épületünkre kell fordítanunk; Isten gyönyörködtetésére való Játékok, Kotzkázások, mulatások, dörömbölések, táncolások vélvén, mellyek Keresztyén Embertől nem szabnak sásnapot; hanem ugyan volna nem illenek. — A Sidósnál voltanak ugyan Szombati Játékok; de a Keresztyénnek Kerisztussal, az Apostoloknak Apostolokkal való tanitsolások Isten dicsőségére; de nem részegen, hanem józanon, pentül, és Lélek Jóval. Exod. 15: 20. ki. 1. Sám. 18: 6. 7. 2. Sám. 6: 14. 15.

A Sobrodással való Játszolás pedig az Hitetlenek et illeti, kik az Istent nem ismérik, és kedvesek élnek. Job. 21: 11-15. Esa. 5: 11-12. Kik fajtalan vagdalkozásokkal, és beszédekkel mulattságokat idejeznek. Epist. 5: 4. járván nem mint bölcsek, hanem mint bolondok. v. 15. minden magoknak viselésekben olyanok szövén és ügyelván mint bolondok. Esa. 5: 17. 18. Keresztyének járásra, Nemcsak gonosz mint a Pogányok Emélyneki. Esa. 5: 17. 18. Keresztyének járásra, Nemcsak gonosz mersö bujaság, melytől messze kellene távoznunk, hanem idvességek, és nem sok, sok keresmények. Ján. 2: 15. Rom. 13: 14. Mát. 5: 28. 1. Thess. 4: 3. Epist. 5: 16. —

Végezetre, Nyilván van, mennyi vesz Istentelenség és hamisság szokott lenni a Sobrodásokban, és Játszolásokban. Exod. 32: 6. 1. Cor. 10, 7. Mát. 14: 6. mellyektől bizony minden idvességét szerető törekedjen Keresztyénnek bátfai kell venni. Rom. 13: 13. 1. Pét. 4: 3. Ki hajol meg-vizsgálná ezt, ki miért tegnap más szóra Emlékezetünk, ha ittem, hogy azok közöl fogná találni, ki magát Kivenne fejeken a Sentenczia, mely alól igen kétség, ha menekedjen Istennek fel, vagy nem? Azért az illyen Ember ugy tselekedjék, mint az Apostol-fája, vagy egyéb

Vallás-tétel az Istennek nagy hatalmáról. 275.

egyéb gonosz Kinca sententziáztatott Embert, ki mind addig dörög és tombol, meg-nem Executiónra vitetik, és huzzatik. — Vajha tudnád, mi karban lészen állapotod, bizony azt itélem, hogy tellyes életedben is nem találnál annál egy órát, melyben örülhetnél; hanem inkább Ezer napokat ütálatos büneidet siratnád, hogy bünös fejednek kétségbeset, és lelkednek szabadulást nyerhetnél. — De ezt el-hagyván, a Vasárnapnak jobb módal való illésére szólgál az is, hogy ha kitől lehet kétségtelen-meg Szombaton minden Lelkiismeretnek valót, ne tellyék az ne mullyék-el a Nyughára valókban az Istени tiszteletre és Jólgálatra fentelletett Napot, mellyet Imádságokban, Ének, Igeolvasásban, Isten Igéjének hirdetésében és bünbánó való hallgatásában, Mennyeiekről, és Istени dólgokról való jeles Elmélkedésekben, és a Lélek Épületének tanúlásában, az tanúlásában kell tellyességgel el-tölteni. — Egyéb Ünnepeken is valamit kétségtelen szükség nélkül tselekedni, gonosz kell tselekedni, — az illyen Ünnepek kétségtelen szükség nélkül tselekedni, végre Vallást kell tenni az Istennek nagy hatalmáról illyen-képpen:

Vallás-tétel az Istennek nagy hatalmáról.

Mennynek, Földnek hatalmas Ura, és egedül Mindenek felett való Istene! Ki Urunk J. Kristusunknak dicsőségben az Atyja; Ö által a mi Urunk is könyörülő Irgalmas Mennyei Szent Atyánk! — és Istenünk!

Kinnyal tudjuk, és meg-ismértük Ön Uram, hogy igen nagy Ur vagy Te, és a mi Istenünk minden Istenektől felette. — Mindeneket, valamellyek és azokat, tevéntetted, és meg-tselekedtél Mennyen, Földön, és a Tengerekben. — Egedül vagy Te tselekedni Uram nagy Csudákat, — Te alkottad az Egeket a Te bölcsességeddel, — az Földet meg-szilárditottad a Vizeknek felette. — Te tevéntetted az Égbéli világoskodó Lámpásokat, — a Napot, hogy nappal uralkodjék, — az Holdat, és a Csillagokat, hogy Éjszaka a Setétségen Egen tündöklyenek. — Annak okáért az Egek hirdetik dicsőségedet, és a Te igazságodat beszéllik minden Tentereknek Gyülekezetekben. — Kitsoda Kitsoda Uram Te hozzád hasonlatos Mennyen és a Földön? Kitsoda Te hozzád hasonlatos az Erősségnek fiai közöt? Kettenetes vagy Te Istenünk vagy Te a Tentereknek Gyülekezetiben, — Kettenetes vagy Te Mindeneknek között, a kik laszoznak Te közöttyüllated. — Te uralkodol a Tengernek

kenélységén, és mikor az ő hajai fel-emelkednek, a Te Erőd tsendesiti-meg azokat.— Tied Uram az Ég, és a Föld, és a Világ minden benne valókkal a Te kezeidnek Munkája, a hatalmas a Te karod,— erős a Te kezed, és a Te Kezed Mindeneknek felette fel-magasztaltatik.— Mennyekben helyheztetted a Te Székedet, és Mindeneken hatalma van a Te Birodalmadnak.— Igasság és Itélet a Te Székednek helye,— Kegyelem és Igazságtság lakozik a Te Orczád előtt.— Erőssé'rt áldjanak Uram Tégedet az Angyalok Seregei-nek Erővel hatalmasok, kik a Te Parantsolatidat telyesitik, Engedvén a Te beszédednek.— Áldjanak Tégedet minden Sólgáid, kik függenek akaratodtól.— Áldjanak Tégedet minden tsendes állatid, a Te Világodnak minden helyén.— De fökeppen az Emberi állat áldja Uram Tégedet, ditsérje Bünteles Szent Felségedet, tsak nóha ép, kevéssé álább valóvá tetsettél az Angyaloknál, mind azonáltal tisztességgel és Méltósággal megkoronáztál.— Fel-emeled az Alázatost a porból, és a Tegnapot fel-magasztalod a' ganéból, hogy ültessed azokat a Te Népednek Fejedelmi székével.—

Uram Seregeknek Istene! Ki ditsőségedd el bé-töltötted a Mennyet, az Földet,— Ki magadat világossággal mint egy öltözettel körülvetted; Mutasd-meg e Világnak, hogy Te egyedül vagy Mindeneknek Ura és Teremtője, hogy Énekellyék a Te Nevednek ditsőségét a Földnek minden Laktsai,— hirdessék minden Népek a Te csudálatos dolgaidat,— imádjanak Tégedet minden Nemzetségek, és ditsőitsék Felségedet mind örökké Fiad által. Ámen!

SZOMBATI III^dik Elmélkedés.

A' Betegekről, Foglyokról, Özvegyekről, Árvákról, és Uton-járókról.

I. Krisztus Urunk az utólsó Napon a' Jókat jobb félöll állitván, azt mondja nékik: Jertek el Én Atyámnak áldottai, birtsa az Országot, mely a' tiétek ett én voltam. Emem adtatok, beteg voltam, meg-látogattatok. Mát. 25: 35-36. III. Ezs. 58: 6-11. Avagy inkább nem ez-é a böjt, mellyet én választottam, hogy a Gonoszságnak Köteleit el-oldjad, és nehéz üllyenek-egyben a' Bivák az Árvatartóknak nyomorgatásokra. (: Grótius:) És meg-oldjad az

terhes igáikat, és a' Hatalmasok minden féle Sólgálatra, vagy Uraságnak fizetésére kényszeritő Kötelyeket és Leveleket bontsanak-fel, és az hamis Adósságokat Engedjék-meg. (: Grótius, Vatablus:) és szabadon botsássad a' meg-vonlottakat, az az: ki-ki botsássa-el a' fülyos Sólgálatból az ő Jobbágyát az Isten' Jövendője Percsint, mikor utánna az hét Esztendők bé-telnek. Lev. 25: 39-43. Mát. 18: 30. (: Grótius, Vatablus:) Lásd az Istenföi Első Elmélkedést.— És hogy minden igát el-paggasztatok, minden Kötelességet, valamely terhére van a' Segénységnek.— Mát. 20: 4. 13. 14. 23. Avagy nem az-é az igaz Böjt, hogy az Ehezőnek meg-segéd a' Te kenyeredet, és a' Segény Bujdosókat bé-vidd a' te házadban,— Mikor Mezitelent látsz meg-ruházzad,— és a' te tested előtt (: a' te fökölcsödő Atyádfia előtt:) el-ne-rejtsed te magadat. i. Ján. 3: 17. 18. Akkor fel-támad mint az Hajnal a' te világosságod,— akkor könyörgesz-ek, és az Ur meg-halgat tégedet.

II. Sid. 15: 1-8. Az Asafiai Peretet meg-maradjon. (: Róm. 12: 18. i. Thess. 4: 9. i. Pét. 1: 22. 2. Pét. 1: 7:) A' Pállás-adásról el-ne-feledkezzetek; mert ez által nékul-tsáfad a' meg-vonlottakat, az az: ki-ki botsássa-el a' fülyos Sólgálatból az ő Jobbágyát az Isten' Jövendője Percsint, mikor utánna az hét Esztendők bé-telnek. Lev. 25: 39-43. Mát. 18: 30. (: Grótius, Vatablus:) Lásd az Istenföi Első Elmélkedést.— És hogy minden igát el-paggasztatok, minden Kötelességet, valamely terhére van a' Segénységnek.— Mát. 20: 4. 13. 14. 23. Avagy nem az-é az igaz Böjt, hogy az Ehezőnek meg-segéd a' Te kenyeredet, és a' Segény Bujdosókat bé-vidd a' te házadban,— Mikor Mezitelent látsz meg-ruházzad,— és a' te tested előtt (: a' te fökölcsödő Atyádfia előtt:) el-ne-rejtsed te magadat. i. Ján. 3: 17. 18. Akkor fel-támad mint az Hajnal a' te világosságod,— akkor könyörgesz-ek, és az Ur meg-halgat tégedet.

III. Sid. 15: 1-8. Az Asafiai Peretet meg-maradjon. (: Róm. 12: 18. i. Thess. 4: 9. i. Pét. 1: 22. 2. Pét. 1: 7:) A' Pállás-adásról el-ne-feledkezzetek; mert ez által nékul-tsáfad a' meg-vonlottakat, az az: ki-ki botsássa-el a' fülyos Sólgálatból az ő Jobbágyát az Isten' Jövendője Percsint, mikor utánna az hét Esztendők bé-telnek. Lev. 25: 39-43. Mát. 18: 30. (: Grótius, Vatablus:) Lásd az Istenföi Első Elmélkedést.— És hogy minden igát el-paggasztatok, minden Kötelességet, valamely terhére van a' Segénységnek.— Mát. 20: 4. 13. 14. 23. Avagy nem az-é az igaz Böjt, hogy az Ehezőnek meg-segéd a' Te kenyeredet, és a' Segény Bujdosókat bé-vidd a' te házadban,— Mikor Mezitelent látsz meg-ruházzad,— és a' te tested előtt (: a' te fökölcsödő Atyádfia előtt:) el-ne-rejtsed te magadat. i. Ján. 3: 17. 18. Akkor fel-támad mint az Hajnal a' te világosságod,— akkor könyörgesz-ek, és az Ur meg-halgat tégedet.

IV. Az igaz Keresztyénnek az egéle Nyavalya, Nyomoruság Segénységnek bujdosása, mintegy tulajdon bélyege; azért nékik üdv kell egymást perelni, ez, mint poktuk perelni a' magokhoz sajátunzatok. i. Kor. 12: 12. Egymásnak terhét hordozniok kell. Gal. 6: 2. Kik ne Egymás' Szeretetiből emlékezzenek-meg, hogy az Ur Krisztusnak igaz Hivei lésznek.— Jo. 13: 34. 35.

V. A' Sidók között semmi Lénd olyan ditsőséges nem vole, mint a' Nehabitáknak és Éneneusok' Kérdje.— A' Nechabitákról Lásd 1. Chron. 2: 55. Jér. 35: 5-7. Az Éneneusokról azt irja Josephus Hinkronius de Bello Judaico Lib. 2. Cap. 7. hogy azok Egymást csudálatosan szerették, Egymás közöttök mánnál gazdagabb nem volt, közölvén egymással minden javakat, mint a' Keresztyének az Apostolok' idejében.— Act. 4. A' bujasságról és Erkölcsi tobzódásról igen idegenek voltanak, nemis vole egy bujdosó Városokban, hanem vagy hellyeken Nőtlenek, és egymást úgy láttók, mint Testvéreket, vagy hellyeken, mint tulajdon Atyafiaikat, és egymásról semmit sem nem-nejettenek.

Könyörgés a' Betegekért.

Ha ezt soha nem láttanak-is az ő Társaságokból valók, ahoz-is olyan bátorságosan bé-mennének, s nyájasan társalkodtanak ő velle, mint egymás szokott Attyokfiával.— Innen van, hogy mikor valamely Utra indúltanak, semmit magokkal nem hordoztanak, hanem csak Istennek gondját tartották, kik mert minden Városokban kiváltképen való bizonyos Gazdát tartottanak, kik az ő Jelenlétek közül való Utonjárókra, gondot viselt. — Illyen jeles főtisztáson és Rendtartásokon voltanak Ezeknél többek-is.—

VI. Az Apostoli, s első Keresztyénekre-is Ezekhez igen hasonló Életek.—

VII. A' Városunokis igen közelítettek Ezekhez, kik közül Némellyek a' Jegyességről nevezettenek Obiitusának; mert jámborok és Egyenesek, a' Szentségen, minden Világi Jókat meg-vetvén szegénységül éltenek, a' mint irja Origenes.

VIII. Ezekhez hasonlók voltanak: Fratres Valdenses, kik jámborok, és tent-felőlök lévén, e' Világ előtt el-vettettek, és Kegyetlenek voltanak. Ezek Franciaországban Lugdunumi Kegenyeseknek hivattattanak.— Lengyel Országnak szélében és Livóniában Lollardusoknak.— Flandriában és Austriában a' Pusztaságról és Fakkasokkal bövölködő helyekről Fuxelupi nusoknak.— Delphinatusban Galázrok Nével Chadnardusoknak, mivel hogy sovány helyen, és kárral nélkül éltenek.— Ezekről azt irja Joannes Crispinus in Actis Martyr. Reformator. hogy még kétkedő Dikeváju volt benne ezek az Igaságnak; de ő azokért a' Calvinus Igaságát, melyben Apostolok tanak, azok-is ostán vellek éppen-valókat magokat;— De azok előtt a' így kevésre vették volt.— Jöllyet mikor Calvinus és Luther Mártyr. fel-támadtanak, Atya Istent hittek Mindenek Teremtőjének.— Az Ur J. Krisztust Fő-Tanúnak és Közben-járónknak.— A' Sz. Lelket Vigasztalónak, és Igaság vakerülő Istennek ajándékának.— Bizony most-is valakik az egész Keresztyénségben az igaz Keresztyén Vallást, és a' Sz. Életet igazán kövétik és tartyák, kárbanló gyülölségben, Kegenységben és nyomorúságban vadnak és élnek; és be-kell-telni az Apostolok Mondásának, hogy sok Nyomorúságok által kell be-menünk az Istennek Országában.— Ezekért igyekezzünk vigasztallyuk; de nem csak Szóval; hanem Segítséggel és Imádsággal is.—

Könyörgés a' Betegekért.

Ó, minden Segedelmeskéggel és Kegyelemmel bövölködő Sz. Isten! Ki a' Te nagy hatalmaddal mindeneket meg-öltöztetz, és viszontag meg-elevenitz,

hetz,— meg-sebesíthetz, és ismét meg-gyógyíthatz,— és szerzi nincsen, ki az Ujbert a' Te hatalmas Kezeidből minden-Képpel ki-szabadíthassa.—

Szeretelmes szível Lélekkel könyörgünk Uram Sz. Szolgádnak, hogy a' meg kiáltásokat és olajtásokat minden betegen Szolgádnak és Szolgálóleányidnak; Erősítsed és vigasztallyad őket Sz. Lelkeddel, hogy Jóllét jó neven vegyék és tenderen szenvedjék Édes Atyai látogatásodat.

Végyed szemeidben ők Uram kiáltásokat, és minden Nyomorúságokból szabadítsd-meg őket.— Oldozd-el az ő fájdalmaknak köteleit, és nyúlj orvosló Kezeiddel ő hozzájok, hogy minden Nyavalyájokból meg-szabadúlván, hirdessék a' Te Édes Atyai jóvoltodat.

Ha pedig ők Uram a' Te nagy bölcseségedből szerént hasznosabbnak is téled az ő ki-múlásokat, Abban-is velekedjél a' Te akaratod, és bölcs tettzésed szerént ő velleg; Csak hogy ők Isten! szerelemnek Te tenne! légy kegyelmes ő nékiek,— Ne tartsd-meg az ő bűnöket, és Te hozzád fogadván, vedd kedvedben és kegyelmedben hallhatatlan Lelkeket, hogy e' nyavalyás Életből tehessen boldog és idvességes ki-múlásuk.

Erősítsed őket az Halálnak félelmei ellen,— Őrizzed a' Sz. Angyaldal minden Kivészetes ellen,— Szaplállyad őket a' boldog fel-támadásnak reménységével, hogy Szent Színed előtt vethessék nélkül, egész bátorsággal, és nagy lelki örömmel mehessenek, és a' Te meg-dicsőült atyádfiaik Társaságában mind örökké élhessenek a' Jézus által Ámen!

Úton-járók' és Jövevények' Imádságok.

Szeretetes Uram Isten! Ki a' Fiaidnak örökös gondviselést, a' Meg-tsudottaknak fel-magasztalást,— a' Meg-nyomorodottaknak idején való segítséget igérted? — Minnyájan tsak Te benned bizunk ő Uram! a' Kik emlékezünk a' Te Nevedet; mert el-nem-hagyod azokat, a' kik Tégedet keresnek.— Az igazak kiáltanak, és Te meghallgatod őket, és minden Nyomorúságokból megszabaditod.— Még-örzed a' Te Szolgáidnak Lelkeket, és el-nem-vesznek, a' kik Te benned bíznak.

Látod kegyelmes Atyánk! mennyi sok Nyavalyájok vagyon még Életében a' Te Kezed pálmái Fiaidnak, és sokúlt minnyájan bűnös Ko-

Foglyokért való Könyörgés.

jok és maradandó Városok e' Földön; hanem jövendőt óhajtanak, mellyet
keresztül a' Jegedet Keresztnek. — Ezokáért Uram! miglen e nyavalyás
Életben hagysz minket, és bizonytalan helyeken bujdosunk; Vigyázzanak
mi reánk, a' Te kegyes Szemeid, — igazgasd járásinkat a' Te Paranso-
latidnak Utaiban, hogy a' Te idvezitő Akaratod nélkül se jobbra, se balra
ne térjünk. — Oltalmazz-meg Uram Fiaidnak Ellenjeik
háborgó Kemzetségi közöt, és szabaditt-meg minket a' Bünnek Ellenségi
gitől. — Emlékezzél-meg jövőtődről, mellyet régen tselekedtél Te rád hasa-
tott Atyáidal, kik nóha pám-pérint keresen vólnának, tsak olyanok mint
a' Pellikek, és égy Kemzetségi közül más Kemzetségi közé mentenek, mind-
azáltal nem Engedted, hogy Kenzi Őket meg-fujomorithassa. — Mostan is ók
Uram tartsd-meg azon jóvoltodat kevés pártú Hiveiden, — láttsd-meg
minden e' Világi Kegyetlenseknek az ö fiveket, és hajtsad a' Te bujdosó Ke-
pedhez való Könyörületességre, hogy a' Te igaz bevéred szerint a' földi Ki-
vallyon-is lészenek táplálói és gondviselői, — tudják-meg Uram minden Ke-
pek, hogy Te vagy egedül az Ur, és nem fegyenülnek-meg Azok, a' kik fölika'
Te Nevedet. — Engedjed kegyelmes Atyánk! hogy minnyájan meg-ismérjük
e' Világi jövevény vóltunkat, és e' Földhez ne ragaszkodjunk; hanem tellyes Ki-
vel Lélekkel Te hozzád kivánkozzunk, — a' Mennyeiekre kereszt-
rözöt Karánkban vágyódjunk, a' meg-igért boldogságnak el-vételére. Ke-
velmes Szent Fiadnak a' Szentnek Nevében kérünk Uram, hallgass-meg Kö-

Foglyokért való Könyörgés.

Mennynek, Földnek Tengernek, és minden Azokban lévő Állatoknak
Teremtője! Ki Uramnak J. Krisztusnak ditső igaz Szent Atyja! és Istene!
Ki a' Te Képedet sok képpen sanyargatod, hogy a' Te Irgalmasságából
és Kezeredből ki-ne-vesszenek. — Kelj-fél Uram a' Te Nyomorult Kire-
idnek pirongtására, és a' Szegényeknek fohászkodásokért. — Könyö-
rüly minden Foglyokon, kik a' Te Kevedet segitségül hirják. — Légy irgal-
mas minden ö bünökben, — Ne vessed-el Őket mind az ö hamisságokkal
együtt, hanem adj és engedj Penitenziára való időt és alkalmatosságot
Nekik, hogy minden ö bünökből megszabadulvan, penitségben és igasság-
ban szolgállyanak e Szent Felségednek. — Kivánképpen ók Irgalmas Jézus!

Halgasd-meg sóhajtásokat és ohajtásokat a' Te szerelmes szent Fiadnak
Vérével szerzetett Keresztyéneidnek, kik e' Világi Kegyetlenekneke fab-
ságokban esnek, és sok Nyomorusságokat szenvednek. — Halgasd-
meg Uram kiáltásokat, Miképen meg-halgattad az Egyiptumban nyomor-
gó Népedet, és kegyelmesen megszabaditottad Őket. — Mostan-is azon
Isten vagy Uram Te, és nem kövidült-meg a' Te karod. — Ime be-jöttek
nek Uram az Idegenek a' Te Örökségedbe, és meg-fertéztették a' Te Szen-
tegedet, mely a' Te Kevedről nevezetik. — A' Te Bólgaidnak hóltt Te-
temeket vetették Eledül az Égi Madaraknak, és a' Kiket Kegyelmedben
fogadtál vala, azoknak Testeket a' Kegyetlen Vadaknak. — Ki-ontották az
ö Vérüket mint a' Vizet, és nem vólt ki eltemesse Őket. — Ó-vitték kegy-
vesz Rabságra a' Te Szegényidet, és terhes Iga alá vetették Választottai-
Népeidet. — Löttünk szidalma a' mi Szomszédinknak, és Kevetség Azok-
nak, a' kik körünkülettünk tartoznak. — Meddig gerjedez Uram a' Te hara-
god a' Te Néped ellen? Emlékezzél-meg a' Te Gyülekezetedről, mellyet Szent
Fiad által szerzettél és meg-váltottál. — Ne emlékezzél-meg a' mi többi bű-
neinkről, hanem végyenek elöll minket a' Te Irgalmasságid; mert felet-
te igen meg-nyomorodtunk. — Légy segitséggel meg-romlott Népeidnek,
és szabaditt-meg Szent Kevedért, a' K. Fiadért Szerelmedért. —
Miért mondanák Uram a' Kegyetlen Népek: Hol vagyon az ö Istenek? —
Mennyen-be Te elödben a' Te Bólgaidnak fohászkodásuk, és a' Te hatalmas
ságodnak Karjaiga által tarsad-meg Azokat, a' kik halálra rendeltettenek. —
Te vagy Uram az az erös Isten, ki a' Tengert meg-pásztottad, és Annak
mélységét pádvás útá tetted, hogy a' Meg-szabadultak általmennének, —
Kelj-fél ók Uram! Öltözd-fel art az Erőt mostan-is, mint a' régi időkben; —
Ne adjad a' Tenne-Vadaknak Torkokban a' Te Gerlitzéidnek Lelkeket,
a' Te Atyáidnak Gyülekezetiről ne feledkezzél-el mindenestől fogva. —
Tekints kegyelmesen a' Te Szövetségednek Meg-tartására, és mentsd
meg Őket az Kitetlenektől és Istentelenektől Nyomorgatásoktól. —
Kelj-fél Uram, és forgasd-fel a' Te igazadat, Emlékezzél-meg a' Te Irgalmas
ságodról. — Szánd-meg Uram a' Te el-vétett Népedet, — adj Igazsolgálás-ra
Nyomorusságokban, hogy a' Te általad rendelt bosszatétel Csapásit békével penvedjék.

Árvákért, Özvegyekért, és minden nyomorultakért

Ne engedjed benned ki-alunni a Te Szent Szeretetedet, és félelmed, hogy se Igyavallyát, se szükségen, se az Istentelenekben Gonoszságok, se az Ördögnek álnokságai Téged ne árthassanak.— A Te Gondviselésedben Bizodalmad, és bölcsességeddel mutass utat nékiek a meg-pokolodásokra: Oldozd-meg kötelekét a Te mindenható Kezed és bölcsességedel mentsed és szabaditsd-meg Őket, hogy meg-menekedvén, hassanak vigan dicsérhessék Szent Nevedet, és meg-győzzék minden Képen, hogy Gondviselő, és Megszabaditó Istenek vagy a' Tiéidet Szeretőknek.— Szeretnénk Sz. Fiad Nevében kérünk, halgass-meg. Ámen!

Árvákért, Özvegyekért, és minden Nyomorultakért.

Mindenható Felséges Ur Isten! Ki az Árvákat kedves Atyja vagy, és az Özvegyeknek Őrizője;-Ki igaz ítéletet szolgáltatsz a Nyomorúltaknak.— Ma zaklatván könyörgünk Sz. Felségednek, halgasd-meg minden Szegénységeknek, és a Te el-hagyatott Népeidnek kivánságokat, figyelmez rájok füleiddel.— Adj Eledelt az Éhezőknek, táplállyad az Árvákat, és az Özvegyeket.— Szabaditsd-meg a Foglyokat,— Emeld-fel az Elesetteket,— Világositsd a Vakokat.— Vigasztallyad a Meg-keseredetteket, és minden Keserűségekben vedd-el tőllök az Ő nyomorgató Igájokat.— Könyörülj Uram Mindeneken, és vigyázz el közülünk minden hamisságot.— Kevellyed mi közöttünk az igaz Hitet, és félen-mutatás nélkül való atyafiui Szeretetet, hogy a Te K. Fiadnak igaz Tanitványi légyünk, Tégedet Istent félelemmel, Hittel és igasággal szolgállyunk Szent Fiad által! Kinek Szent Nevében kérünk, halgass-meg. Ámen!

Uj Házasoknak Imádsága.

Örök Mindenható Szent Ur Isten! Ki a Szent Házasságot a Paradicsomnak Kertében, az Ártatlanságnak idejében rendelted, az Emberi Nemzetnek szaporodására, és megszentelted, hogy lakozzanak a Földnek színén, és be-töltvén az egész Földet, tiszteljék és dicsőítsék K. Felségedet.— Könyörgünk alázatosan Uram Isten Jézusért, áld és szentelj-meg a mi Házasságunkat,— Vezérelj minket a Te K. Szövetségednek útaiban, hogy mi ne a Világnak, vagy az Ördögnek és a Testnek, hanem csak Tenéked éljünk, és a Te Szent Fiadnak Szövetsége szerint Tenéked szentségben és igasságban szolgállyunk.— Ne légyen Uram mi közöttünk az Ördögnek hatalma, mint a Pokolnak hét Fejein.— Jávul légyen mi tőllünk

a' rabjá-

Nehézkesék' Imádsága

a' rabzódásnak és bujaságnak Sértelmessége, mely miatt el-vesse az első Világnak minden Képe.— Nevellyed naponként mi közöttünk a' Házasságnak nélkül való Szeretetet, és háborúság nélkül való Életet, és Egyességet, hogy könnyebben el-viselhessük az Házasságnak terheit.— Engedjed édes Atyánk Házasságit Életünket Magatokkal Gyümölcsözni, Szent Nevednek dicsőségére, és az Anyaszent egyháznak Épületire.— Mutasd hozzánk Atyai Jóvóltodat,— légyen vajtunk Atyai Áldásod.— Ne osztozz minket Egymásnak Igyavallyájával, vagy halálával; hanem a Te Irgalmasságod őrizzen minket minden lelki és Testi Igyavallyaktól, mellyek Szent Felségednek Neve dicsőítésére mi Közöttünk tellyes Életünknek minden Napjaiban. Halgass-meg Sz. Fiadnak Nevében édes Atyánk. Ámen.

Nehézkesék' Imádsága.

Mennynek, Földnek hatalmas Teremtője; Minden Állatoknak kés Egy jó gondviselője! Ki mikor a Te tőlled teremtetett Ember a Te parancsolatodat által-hágá, igaz Ítéleted szerint minden Igyavallyáknak és halált botsátál az Emberi Nemzetre.— Az Isteni-állatoknak vetted az Ő Magoknak fáradsággal való hordozását, és fájdalommal való szülését.— Házasban kében Isteni K. Felségedet.— Ne távozzék-el a Te segitséged Tőlem Ez mostani fájdalmimban,— Vigasztaly-meg Engemet új Embernek épségel való hozásában; mert Te plántáltad a mi Testünket, és Lelkünket, bőrrel és húsal fonódalatosan körülvévén minket, a' Te Irgalmasságod tartsa-meg Életünket.—

Atyánk Mélyéből-is Fel-hoztál-ki Uram minket e Világra és Születésünktől fogva Te óltalmaztál-meg minket minden sinálmas Gyötrettől, Oltalmazd-meg Uram a' Te Fólgádnak Magvát-is minden felséges Ígéretidből, hogy a' Te Hasonlatosságodra teremtetett állatod, minden Fajjain az épségével jöhessen e Világra, gondviselésed alatt nevekedjék Isteni fi, lelemben, és az igaz Hitnek által-ala a' Te Kiveidnek Örökségében részesüllyön.— A' Te Váltott Szent Kezeidben ajándom és szentelem ők és Istenem! mind magamat, mind pedigen Atyai jóvóltodból Nékem ajándékozandó Mélemnek Gyümölcsét, Jóllét légyen a' Te K. Nevednek dicsőségére. A' Fiunkért kérlek, halgass-meg édes Atyám mind Ezekben. Ámen!

Uj

Új Magzatért való Hálá-adás.

Felséges Mindenható Ur Isten! Ki a Születésnek által-is azarod. Jobb a' Te Néved hirdetésére! — Hálá légyen Tenéked, hogy mi véánk áldásra, a' Te Néved' dicsöségére, és az igaz Anyaszent-egy-háznak Keblében, tartod-va tévzed, hogy Magzatinak örvendezvén, Tégedet dicsöitsen.—

Meg-vallom Szent Felséged előtt ők Isten az én sok büneimet, mellyekért még-érdemlenném, hogy Gyümölcs nélkül maradnék;— De Te Uram a' Te jó vagy, és meg-kegyelmezz a' Te hozzád térőnek, figyelmezz él kérlek az én imádságomra,— ne nézzed az én hálátlanságomat,— Szent Fölgá-latodban való Keresztségemet; hanem múlaszd-meg vétkem-is a' Te ingadozó Szeretetben Szent Néved' dicsöségére, és az igaz Anyaszent-egy-háznak Épületére nevekedjek.— Oltalmazd-meg Uram Lelkemet és testemet, és ajándékozott Magzatunkat, — Őrizd-meg minden gonosztól, és el-vetemedett fajtalan és tisztátalan Élettől.—

Oktasd-ad és nevelljed a' Te Törvényeidnek egyenes Utaiban, hogy mind a' mi Örömünk az által meg-teljesedjék, mind pedig a' Te Szent Méltóságod Néve Néved' velünk való Jó-tétedért örökké dicsöítsék, és szentül magasztaltassék.— Így tégy mi velünk, édes Atyánk a' Jézusért kérünk. Ámen!

Magtalanok' Imádsága.

Minden Jókenak Meg-áldó Istene! Ki az Ígédül valókat meg-ha-tározod Eleiddel a' Te Dicsöségedért, és a' Magtalant Gyümölcsöt Anyá-vá tévzed, hogy Magzatinak örvendezvén, Tégedet dicsöítsen.—

Meg-vallom Szent Felséged előtt ők Isten az én sok büneimet, mellyekért még-érdemlenném, hogy Gyümölcs nélkül maradnék;— De Te Uram a' Te jó vagy, és meg-kegyelmezz a' Te hozzád térőnek, figyelmezz él kérlek az én imádságomra,— ne nézzed az én hálátlanságomat,— Szent Fölgá-latodban való Keresztségemet; hanem múlaszd-meg vétkem-is a' Te ingadozó Szeretetben Szent Néved' dicsöségére, és az igaz Anyaszent-egy-háznak Épületére nevekedjek.— Oltalmazd-meg Uram Lelkemet és testemet, és ajándékozott Magzatunkat, — Őrizd-meg minden gonosztól, és el-vetemedett fajtalan és tisztátalan Élettől.—

Oktasd-ad és nevelljed a' Te Törvényeidnek egyenes Utaiban, hogy mind a' mi Örömünk az által meg-teljesedjék, mind pedig a' Te Szent Méltóságod Néve Néved' velünk való Jó-tétedért örökké dicsöítsék, és szentül magasztaltassék.— Így tégy mi velünk, édes Atyánk a' Jézusért kérünk. Ámen!

Szombati III.

Szombati III.dik Elmélkedés.

A' Fegyverről, Éhségről, Égi-háborúról, és Dög-halálról.

A' Fegyverrel, Éhséggel, és Dög-halállal szokta kivált képpen az Isten büntetni a' bünben el-árvadott Népet. Lév. 14:12. Cap. 21: 7. 9. és 24:10. és 27: 8. 13. Ézék. 5:12. és 6: 11. 12. és 7: 15. és 12: 16. Ámós 4: 6. 10. Ják. 24: 6=8. Apoc. 6: 8. Lev. 26: 25. 26. Deut. 28: 7. Ez illyen Csapása az Isten az Embernek a' bünért szokta bosztani. Lev. 26: 20. 24. Deut. 28: 21. 2. Kir. 8: 37. 38. Az Égi háború hasonlóképpen Istentől van. Sóf. 107: 26. 27. 28. Ján. 1: 4. 6. Ő minden féle által nem állatokat az Isten bosszú-állásra rendel. Sir. 39: 32. 33. Mellyeket két rendbéli Orvosságokkal kerülhetünk, és távóztathatunk-el, úgy mint meg-jobbulásával, és könyörgéssel.—

A' Fegyver ellen való Könyörgésért Lásd Csótorokon.—

Éhség' és Drágaság' idejére való Könyörgés.

Mennynek, Földnek Istene! Ki a Te bölcseségeddel és Áldásoddal a' magad Kegyelemmel-is Folyó-Vizeket fakasztottad, és Mezőknek közepette forrásokat támasztasz, — A' Pusztákat Vizeknek folyásivá tészed, — ki hatalmasan be-fedted az Egeket felhőkkel, Esőt készítesz a' Földre, és az hegyeken füvet teremtesz, hogy minden állatok ellyenek és táplálkozhassanak a' Te áldásodból. — Meg-vallyuk ők Uram! hogy mi igen vétkeztünk, és a' mi sok büneinkkel fen-forgó haragodat meg-érdemlettük, — Ezekért méltán fenyedjük ezt a' nagy Ekességet, és drágaságot, sőt minden egyéb Csapásaidat-is, mellyekkel a' mi sok gonoszságinkért végzed el, és ostorozsz minket. — A' Te Szent Fiadnak Kedvében kérjük Édes Atyánk Tégedet, légy kegyelmes a' Te Népedhez gonoszságunkért, — ne zárd-be a' mi Vétkeinkért az Egeknek Ajtajokat, hanem mikképpen vígan a' Te Szent Fölgádnak Ellyének Imádságával meg-nyitottad az Egeket, úgy most-is alkalmatos időben örvendezzed, és teddteremtsd a' mi földünket, mely pirtén meg-pároltatott, és meg-keményedett,

imat

Égi-háborúnak idejére való Imádság.

mint az Acél, és mint a Vas — Be-zárkóztad Uram az Egeket, hogy ne
adjanak mínékünk harmatot, — be-veszedt a' Föld, hogy ne teremtsen mi-
nékünk Gyümölcsöt, — Szárazságot hívtál a' mi földünkre és Hegyre,
mezőre, — a' gabonára és borra, — az Emberekre és barmokra, a' Föld
nek minden Gyümölcsire, és az Embernek minden kézi Munkájára. —
Meddig haragszol Oh Uram! a' Te Nevödnek Juhaira? Meddig nem hall-
gatz-meg minket a' mi Imádságunkban? — Kérünk alázatosan Uram Te
gedet, vésd-fel kegyes füleidben fegény éhező Népeidnek ohajtásokat
és ne rond-meg ni tőlünk Atyai Kegalmasságodat, és áldomásodat. — Ha-
todd-meg kegyes Atyánk Fövölködéssel a' mi Földünket, sirosítsd és
gadd-agitsd-meg bőséggel Hegyeinket, Völgyeinket, mert szent Te reád néz-
nek a' mi szemeink, és Te adsz Eledelt alkalmatos időben. — Nyisd-meg
Uram mostan-is a' Te áldott szent Kezeidet, és tölts-be minket a' Te ga-
dsággyal jóvölködből, — Mintsem meg-igérted azoknak, kik Te hozzád megtérnek,
és a' Te Útaidban járnának. — Halgasd-meg édes Atyánk a' mi kérésünket,
mert Atyánk' mikről fogva szent Te vóltál a' mi Szabadúnk. — Őrizd-meg
Veteményeinket az Aszálytól, a' koppasztó Ró-egéstől, és minden egyéb Ká-
gadság szerző alkalmatlanságtól, hogy a' Te ajándékiddal bővölködhessünk, ha-
Erőbb örömmel dicsőíthessük az Te áldandó és imádandó Szent Nevedet. Ámen!

Égi-háboru korra való Imádság

Oh nagy hatalmú Felséges Isten! a' kinek szemedül vagy minden Istenek
Istene, és Uraknak Ura! — Tied az Ég, és a' Föld — Te uralkodol a' Tengernek
Hevességén, mikor az ő habjai fel-emelkednek, Te meg-csendesited azokat —
Látának a' Tengernek Vizei Téged, és meg-félemlének, a' Mélységek is meg-
undúlának, — A' Vizeket meg-áradnak a' Felhőkre — Meg-zendülének az Égnek
és a' Te nehéz nyilaid pedig-el-járnak. — A' Te Mennydörgésed hangja
hé-tölti a' Világnak minden Határait, el-ámulva, hogy meg-félemlenek, és meg-
rendülnek a' Földnek egész kerekségei. — A' Tengeren vóltak a' Te útaid,
és a' Te özvényed a' nagy szélesen folyó Vizeken, és a' Te lábaidnak nyomát
sem ismérték-meg? — A' Te Népedet mint a' Juhokat vezérletted Mózes
nek és Áronnak Kezek által. — Oh Uram! a' Te Mennydörgésednek hangját
hallván le-törni a' Cedrusi-fákat, és meg-rendited a' Libánusnak Hegyeit,

meg-tom-

Dög-halálnak idejére való Könyörgés.

meg-tombolatod az Unizoninokat mint a' Gilboaiakat. — Te Uram valamel-
lyiket azaz mindeneket meg-tsélesedtél Mennyen és a' Földön. — a' Tenger
gerében, és minden mélységében. — Tsak Te hozzád emellyük-fel Mózes a' mi
Kemeinket minden Nyavalyáinkban, és Te hozzád folyamodunk minden
kettegéseinkben; — Mert a' Pellikán-is vólna Te hozzád hasonlatos? Kette,
tetek Ur vagy Uram Te a' Keresztnek Gyülekezetiben, és tiszteletes
mind azoknak felette, valamelly ez Te közülletted vagynak. — Hatalmasok
a' Te Karjaid, és a' Te kezeid fel-magasztaltattak. — Az Igasság, és az
Itélet a' Te Székednek helye, — a' Kegyelem és az Igazság járt a'
Te színed előtt. — Uram! könyörülj mi rajtunk, kik Te benned bízunk, —
Légy minden Napon a' mi óltalmunkra, és szabadíts-meg a' Pokolnak tüzétől
idején. — Rettents-meg Uram minden hamis utaktól, és tégy-tisztává a' Te
mercő Bűnösöknek szíveiket Menyd-meg éveidnek vetsetével szárával,
hogy Örök Te hozzád bűneikből meg-térjenek. — a' Tégedet félőket pe-
dig vigasztallyad és bátorítsad minden látogatásoknak helyeiken, —
Oltalmazzad Gabonáinkat Mezeinkben, Veteményeinket Kertjeinkben a'
szárt-tevő Pöcsétől, minden Égi háborúnak alkalmatlanságitól, és Aro-
zat fordítsad virosító kellemetes Esőkké a' Földnek meg-öntözésére,
hogy az ő Gyümölcsit idején tehessen-meg bőséggel, és mint egy élelmes
Istenünk Te tégedet dicsőíthessünk hálá-adó örömmel a' Jézus által. Ámen!

Dög-halálnak idejére való Imádság.

Oh nagy hatalmú rettenetes Isten! ki meg-tartod a' fogadást, és az Ir-
galmasságot Azokhoz, a' kik szívetnek Tégedet, és meg-őrzik a' Te Pa-
rantsolatidat. — Vétkeztünk Uram a' mi Atyáinkkal együtt, és el-
nemtelenedtünk, el-szakadtunk Te Tőled, és el-táboztunk a' Te Pa-
rantsolatidról, és nem vóltunk Figyelmesek a' Te Fólgaidnak, kik
szóllottanak mínékünk a' Te Nevedben. — Mínekokáért tsak Te ó Uram
nem könyörülsz mi rajtunk, meg-emlékeztetünk minnyájan Dög-halál
a' Te haragod miatt, és a' Te büntudatodban el-fogyatsz minket; mert a'
mi álnokságinkat, és minden tit-kos bűneinket előtted tetted — Igaz
vagy mi Uralkodónk Istenünk! és igazak a' Te Ítéleted! — Tied a' Dicső-
ség, mínékünk pedig a' Szálasztat, és az Orczra-pirulás. — Meg-ékedemlettsd Uram
a' Te haragodat, és éjjel nappal repülő tüzes Nyilaidat; mellyekkel

Uram

Vasárnapi k. Elmélkedés.

bünetz, és ostorozz' minket. — Irgalmasággal bövölködő Sz. Isten! ki mi
nékünk hajlékünk vóltál minden időben; Szent Fiadnak Kebelében kérünk
Jégedet, könyörülly mi rajtunk, fordúllyon-el mi vólunk meg-fóghatzo-
zott bünök Képeidről a' Te haragodnak tüze, és ne engedjed a' Te
Nevednek ez nékünk is tiftelöit meg-emésztetni a' Pokol vótol-
a' mely igen ki-terjesztette az ö havadt, és az ö torkával fel-tátotta
a' Te Képednek bé-nyelésére. — Kegyelmes Atyánk! Csak Te fabadí-
hatz-meg minket a' Madarásznak Tőrétől, és a' rettedelmes Dögtől
fogadj-bé azért minket a' Te rejtekedben, és fedezz-bé a' Te Párnyaddal
hogy ne fellyünk az Éjeli rettegéstől, és a' Nappal repedtelenkedő i
délben pusztító dög-halálról. Reengedjed Uram, hogy az Igazak ki-
vesszenek mi közülünk, és ne fedegessed-el az Irgalmasság-tévő Jérjsta.
lat a' mi bünéinkért, — bántsad azokért Atyánkfiait-meg immár ki-
zökünk eddig irakozodó Csapásod, — és a' Te pomorú látogatásod
után tekints vidám Orcáival meg-fóghatzozott Kiveidre, hogy ne tö-
kéletesnek-el a' Te Nevednek Népétől, és a' Te Irgalmasságodnak kin-
detől. — Irgalmazz Uram minékünk, — irgalmazz minden bekey Atyánk-
fiainak, irgalmazz mind azoknak, kiket mi közülünk a' Pomorú Halál
által ki-pótlitasd, hogy ki-ne-veszhessenek a' Te ditső Szent Kínednek lá-
tásától; hanem fogadjad Őket a' Te ditősséges Mennyei Országodba
ban, Melyért Fiadnak Krisztus mind örökkön örökké. — Ámen!
(Sz. Olvasd-meg a' Dániel Imádságát. Dán. 9:4. a' Manasseset.
és a' Dávidét. Zsolt. 88. És a' Meg-fabadúlásért való Hálá-
adást, mely vagyon Ezr. 9:1; 3—15. :)

VASÁRNAPI k. Elmélkedés.

A' Mennyei Boldogságról.

Az Istennek az Emberekhez való Szeretetének nagy vólta, semmiből
ollyan ki-nem tetzik, mint abból, hogy az Őtet Szeretőknek Örök Életet
igérte; mert miképpen az Ember a' világon minden Embereknél nyomo-
rultabbak i. Cor. 15. ollyan a' más Életben Mindeneknél boldogabbak lesz-
nek. — Ezért azért minden rendbéli Embereknek igen méltó s illen-

do Éjel

dő Éjel nappal gondolkodni. — Itt mü mostan ugyan ezen tzélt. Dolgoz-
vól el mélkedünk S.i. 1. Mi légyen az örök Élet? és
2. Kiknek igértetik? —

1. Az örök Életről mostan igen homályosan, és mint Ige Tükör által gyer-
meki módon, Gyermeki Értelemmel gondolkodunk, a' mint S. Pál 1. Cor. 13:
11. 12 mondja. Zárd 1. Cor. 2:9. Minthogy azért itt a' Testben lévén, meg-nem-
foghatjuk annak a' ditsőséges égnek nagy vóltát, arról mi mostan ugyan amúgy el-
mélkedjünk, a' mennyiben tőlünk az Isten Igéjében adja és terjeszti. — Az
Irás pedig illyen örvendetes dólgokat mond az örök Életről:

2. Semmit inkább nem sóvárgunk mint azt, hogy e Világi Gyarlóság,
Erőtlenség, halandóság, és végetlen Igyavallyak alól fel-fabadúlyunk,
és örökös, halhatatlan, boldog Életben meg-üllyünk. Ezt a' mi kívánságun-
kat az Isten az Örök Életben bé-tölti. Rom. 8:21. Ép. 1:14. Cáp. 4:30.
Luc. 21:28. Élvezzen annak utólsó ujonan való Példáket. Mat. 19:28. Melyben
mü-is az Isten természetinek részesi lészünk, a' mint irja S. Péter
2. Pét. 1:4. és vér szerint az Istenhez hasonlók lészünk, a' mint
Sz. János az Hiveket vigasztallya. 1. Ján. 3:2. Mert a' miképpen az Isten
láthatatlan, változhatatlan, boldog Ur, üdv mü-is halhatatlanok, vál-
tozhatatlanok, és minden végnélkül boldogok lészünk. —

3. Mit várhatnak jobb fizetést a' tökéletes Hivek, mint az ő Jóvá-
ságos Munkájoknak bérit, mint az ő Lelki Vitézkedésekben gyakorlá-
sit, és mint az ő sok üldöztetésekben, és Penitzekben hasznát? Azt
máshütt meg-nem-találjuk; hanem az Örök Életben. Jud. 14:16. Apoc. 14:13.
és 7:16. 17. Ott adatik-meg a' Dicsőségnek Koronája. 1. Pét. 5:4. Jak. 1:12.
2. Tim. 4:8. Ott adatik-meg ama nagy jutalom, melly et semmi Munka, fáradság,
és Penitzek meg-nem-érdemelhet. — Most a' mi Nyomorúságinknak légy pe-
pillantásig való könnyüsége a' Dicsőségnek örökké-való Állandóságát
szerzi mi bennünk. 2. Cor. 4:17. Rom. 8:18. Az örök Élet pedig jutalomnak
és bérnek azért mondatik Mát. 5:12. mert az Isten Azokhoz adja, kik az
ő szőlőjében munkálkodnak, és Utaiban szerényen
járnak, a' mint alább meg-lesztyük. — De Isten Ajándékának is mondatik,
Rom. 6:23. Ép. 2:8,9. Mert azt semmi Munka is fáradság meg-nem-érdemli,

Jesus

hanem csak az Istennek bőv kegyelme, és meg-mérhetetlen jóvólta adja minékünk. Luk. 12: 32. Tit. 3: 4-7. Ephes. 2: 4. 5. 8. 9. 2. Petr. 1: 4. 5. Apoc. 21: 6. Esa. 55: 1. 2.

IV. Nintsen e Világon semmi kívánatosabb dolog a' jó Egészségnél, a' Gazdagságnál, és betsületnél. — A ki Istenben nem részes, boldogtalan mind testi, Cic. Lib. 3. Fin. Quaest. — De a' mai Világon fordulván az Idő, a' lelki Szegényeket igen gazdagon lészünk. — A' Lelki Szegényen mondom. Judnia illik:

1ső: A' kik jóllétet semmi Gazdagsággal nem bírnak Világ szerint, de Lelkek szerint élnek, Ételekben, italokban, Ruházatjokban, házaikban, befedjek, és minden viselésében Szegényességet illendőképpen viselik magokat. —

2dik: A' kik erős hittel bírnak az Istenben, és csak néki tulajdonítják, hogy élhetnek Világ szerint Szegényen lévén. Zsolt. 34: 6. 7. 8. 9. 10. —

3dik: A' kik e Világon jóllétet semmivel nem bíznak, nem erőlködnek, és nem vigadoznak e Világ' Javaival, fűzve végekben mégsem-bíznak. Mát. 10. —

4dik: A' kik hogy Gazdagok légyenek, olyan Kincset szereznek magoknak, a' foglalják egészen Életeket, mely van Mennyben. Mát. 6: 19. —

5dik: A' kik midőn hívattatnak Istentől, minden akadályt, és akadály nélkül hozzája mennek. Mát. 22. Luk. 14: 17. Zsolt. 1: 24. Ephes. 5: 8. 9. 1. Kor. 2: 9. 10. A' kik pedig most betegeskednek, halálra vagyon az Istenben, meg-váltatnak, Istentől, Lélek szerint élnek, örök életben, többé nem félnek nyavalyától, Sátántól, sem Ördögtől, sem Pokoltól, sem Halál-tól. Luk. 16. Apoc. 7: 16. és 21: 4. Kiknek az ő boldogságokat szemekre a' Jóbnak ideig tartó nyavalyája után való hosszas Élete, Jób. 42. — De végre azoknak is, a' kik most az Igazságért üldöztetnek, és üldöztetnek, igen nagy, és meg-gondolhatatlan boldogsága. Mát. 5: 10-12. Rom. 8: 17. Luk. 12: 37. 44. Ostlopok lé-nek az Istennek Templomában. Apoc. 3: 12. ülnek a' Krisztus székében. N. O. fényleneknek mint a' Nap az Istennek Országában. Mát. 13: 43. Dán. 12: 3. A' mostani bibában bávongyban járók pedíglen akkor meztelenen maradnak, és ki-verettetnek az Ur Jézus' ditőségen lakodalmából. Mát. 22: 12. 13. Apoc. 3: 17. 18. Luk. 16: 23. Évoly' hely adatik ő kérniek, holott az ő férgek meg-nem-halnak, és az ő tüzek meg-nem-alusznak. Márk. 9: 44. Rom. 8: 7-10. 2. Thess. 1. —

V. Az Istennek mostani Élete Élet-nek nem mondatik a' Szentírás a'

sok Nyomorúságok miatt. — De ínkább, úgy mond Sz. Pál, minden Napon meg-ölettünk. Rom. 8: 3. Zsolt. 44: 23. 2. Cor. 4: 11. 12. De az örök Életben valób élnek az Istennek. Ott lészen az állandó Életnek fája. Apoc. 2: 7. Ott lészen az örökös Manna Exod. v. 17. mellyet Dávid Angyali Kenyérnek nevez. Zsolt. 79: 24. Ott lészen ama nagy, és végheteten Lakadalom. Mát. 22. Innét ott nem lészünk több, hol nem Pinjuhoz nak, sem semmi hévség nem árthat nékünk; mert a' Bárány legelteti őket, és a' Vizeknek folyásira viszi őket. Apoc. 7: 16.

VI. Az Istennek mostani semmi bizonyos Hazájok nintsen, miképpen a' Szentek-nek-is nem volt fejét hová le-hajtani. Mát. 8: 20. Zsid. 11: 13. 16. és 13: 14. de ne bízvállyanak, mert a' Krisztussal együtt állandó Hazájok és Örökségek lészen az Istennek Országában. Rom. 8: 17. 2. Petr. 1: 11. 1. Petr. 1: 4-6. Ephes. 1: 18. Luk. 12: 32. 33. Apoc. 5: 12. Ezt az Hazát minden Paradicsom, Kertének gyönyörűségek, minden a' Kanaánbéli Földének bővsége ábrázolta. — Mikorokáért Paradicsomnak, a' Kanaánbéli Földnek nevezetnek. Apoc. 21: 7. 2. Cor. 12: 4. Luk. 23: 43. Mát. 5: 5. Új Égnek, Új Földnek nevezetnek. Apoc. 21: 1. Új Égnek és új Földnek Neve alatt pedig ér-tetik a' következendő Világ. Zsid. 2: 5. Mely nóta régen meg-részlett etc. Mát. 25. de reánk nézve jövendőnek mondatik; mivel még közünk meg-nem-adatott. A mint egynehány helyen jelentettük, a' Szent el-jövetelnek előtte, sem a' Zsidóknak, sem az Pogányoknak világosan az Isten nem igérte, meg-nem-jelentette az Örök Életet.

VII. Ezeken kívül ki gondolhat nagyobb Örömet és Örömöségeket, mint azt, hogy az Istennek Szeretett Fiai, és Örökösi lészünk. Rom. 1. Apoc. 21: 7. mert jóllétet most-is Istennek Fiai vagyunk; de akkor nem csak fogadott Fiai lészünk, hanem Istenkedd hasonlók. 1. Ján. 3. Lásd Ján. 1: 12. Rom. 8: 19-22. Azért minthogy Fiai és Szeretői lészünk, az Istent is Színről színre látjuk, mint bemenő valók, melyben helyheztetett még az Angyaloknak-is leg-nagyobb be-töltetek és Örömöségek. Jób. 12. Mát. 25: 10. Ajtaik, nem csak nyitva-lesznek mint Kapuk, hanem le-telepednek Abrahámmal, Izsákkal, Jákóbbal és minden Szentekkel a' Szentnek gazdag lakadalmi Asztalához, illyen Jóra, és örökös lészünk, kikkel lésben örökös lakásunk. — A' Örök Életről, Országról több-et mondhatnánk; de Ezek olyanok, hogy valaki Ezek felől-nem-indíttatnak, annak kívánságára és kedvére, akár mit fűzködjél, sohasem annyit tészen, mintha Levegőt pofozgatnál. — Lásd Luk. 16.

VIII. Azt-is: Kiknek igértetett az Örök Élet?

Ezt Jób.

Vasárnapi Elmélkedés.

Elsőben: Mert a Zsidóknak valakkor valamit az Isten világosan igért, a'minek ezek e földi, és világi életre néz:— Virágold-meg amaz Országod. Exod. 23:25.26. Lev. 26: 3.4. Deut. 7:12.13. és 28: 2. Sem Czenben, sem másutt Mózes az örök élet felől egy szóval is nem emlékezik.— Christusnak tomus. is azt mondja: hogy ő sohult azt az Ószámentumban nem olvasta: Legem, legem, legem Testamentum, nusquam Regnum Cælorum audivi, nisi in Evangelio.— Másodszor. Zsid. 8:6. Azaz: hogy az Ur Krisztus' Szövetsége dicsőbb is, igéretekkel erősítetett-meg mint a Mózes által lett Szövetség; Mely igaz nem volna, ha az Isten Mózes által is a Zsidóknak örök Életet igért volna. Azért azt az Isten világosan tsak az Ur Jézus által kezdette hirdetteni, mint Sz. Pál világosan tanitja 2. Tim. 1:9.10. Ez volt egy ütt többek is Zsid. 2:3. és 2:10. és 9:8. 1. Ján. 1:2. és 5:11. Ephes. 1:9.10. és 3:9. Mat. 11:25. Luc. 10: 21.24. Lásd a Csötörtöki Első Elmélkedést.—

Ezek ellen Némellyek Czikkelyeznek vetik:

1ö: Ezéc. 37:12. Az Isten azt igéri a Babyloniában viteted Zsidóknak: hogy megnyitja az ő Koporsójokat, és ki-hozza őket.— Jellyebb is: Az Isten politja az holt Testeket, és Azoknak Lelket igér.—

2ö: Ezéc. 28:8. Lásd a Zsoltárok is. 49:15. Mind ezek a Testnek, úgy mond, Israelnek Hazája, imé azt mondják: El-pusztultak a'mi Országaink.— Itt azért a Jeruzsálemnek neve alatt értetteti a Babyloniai fogság, melyből az Isten sokszor kivitt. 4.28. Lásd hasonló példát. Zsolt. 86: 5.7. és 70: 4. Ose. 6: 2.

3ö: Horáts-elő Szent Jóbnak Papait is, mellyekben láttatik példáni Ö-is a jövendő Fel-támadásról. Jób. 19: 25.

Ezekről olvasd a Csötörtöki Első Elmélkedésben. Pag. 235.

4ö: Dániel Próféta világosan láttatik példáni a fel-támadásról. Dan. 12: 2.3.

5ö: Grótius a tizenhetedik Fordításokat nem javallya; hanem maga a Dániel Szavait Zsidóból Deákra így fordittya: Et multi, qui cubaverunt in pulvere, lenta nunc exurgent, illi quidem ad vitam longam, alii vero in Aeternam ignominiam. És sokan, a kik porra földben hevernek, fel-kelnek, némellyek hosszú életre; némellyek pedig (mint a 70. Vétek-is fordítják:) gyalázatra és örök pirongatásra.— Ezen szókat pedig illyen Értelmbe adja a Magyarra fordító is: Az Antiochus Királynak Gonosz Uyomorgatásának idejében, a kik üldözésben pusztultanak, és a Vallásért Városokból és Falukból

kivétetvén, nem vólt fejeket hová hajtaniok; hanem a' puszta földön hevertek. Azok közül néhányan meg Feltámadásokra visszá-mennek, fel-kelnek, az az: fel-épülnek, ki hosszú életre, ki hosszú Boldogságra.— És a Tanitó Bölcsek, kik a többit tanitják, abban a' Feleletben, Fényleni mint a' Nap, és a' kik sokakat oktattanak, t.i. Jó példa-adásokkal, ha nintsen is Tudományjok, azok lésznek, mint a' Csillagok örökkön örökké. Lévén edgy aiotas kaj eti azt tészi, hogy asszonnak Emlékezetek pusztulva tendeig, s annális tovább sem-marad.— Conf. Cap. ii: 32: 43. Itt azért a Próféta nem fölt az utólsó fel-támadásról, hanem a' Machabeusok idejében Antiochus Királytól rettentenül nyomorgattatott Zsidóknak hasa-mentetéséről, és fel-épüléséről, melyben az állatatosok tiszteségre bevületre, az álhetatlanok pedig Gyalázatra maradnak valamegy Mondatjokban Ezekiel Cap. 37. fölött vala, az utólsó fel-támadást ábrázolta.—

4ö: Krisztus Urunk-is maga bizonyitja, hogy Mózes-is fölött a' Fel-támadásról. Mát. 22: 31. Az Halottak' fel-támadásáról nem olvastatok-é, a'mit Isten mondott nékiek: Én vagyok az Abrah. Isaac Jákob Istene; az Isten pedig nem holtaknak; hanem Élőknek Istene?— Ez Vagyon ugyan valami homályos Mondás a' Fel-támadásról az Ó Testamentumban, de világos igének, mellyet a' Zsidók meg-irhattak volna, miként. Azt az Isten Papját pedig nem a' Farisieusok, kik a' Sadducéusokkal a' fel-támadás felöll Disputálnak vala, sem egyéb Bölcsek a' Fel-támadásról Krisztus Urunk előtt nem magyarázták, hi a' fel-támadásnak, és az örök Életnek világos hirdetőjében élő volt. 1. Tim. 1: 2. Krisztus Urunk-is tsak nevezetességképen magyarázza a' fel-támadásra, mintha így szólana? Mint lehet igaz az Isten' Papja: Én vagyok az Abrahámnak Istene, ha ollyan Kedvesjeit, mint Abrahám, Izsák, Jákob voltanak, kik a' mint még tettzik Gen. 4: 2.9. Zsid. ii. e világon Boldogtalanságban voltanak, hogy nem boldogok, és hüségesért Istentől nyert jót vesznek? az Isten örök Életnek jutalmára fel-nem-támasztya? Ha az Atyjok fel-nem-támadnak; hanem csak halálban maradnak, az Isten soha nékik oly jót-tévő és kegyes Istenek nem volt, s nem-is lészen, a' mint igérte. Exod. 3: 6. Lásd a Jehovah Névről ide-fellyebb is, mit szóltunk, és a' Péntekri Első Elmélkedésben. Pag. 275.

Demo-

Ms. 0494
Unitarius énekgyűjtemény
Kl. 106.

Vasárnapi Elmélkedés.

Elsőben: Mert a' Zsidóknak valahol valámit az Isten világosan igért, a' minthogy a' Földi, és világi Életre néz. — Vizsgáld-meg annak Irásokat. Exod. 28: 29. 26. Lev. 26: 3. 4. Deut. 4: 12. 13. és 28: 2. Ám Ezekben, nem makulátlan Mósés az Örök Élet felöl egy szóvalis nem emlékezik. — Chrisostomus is azt mondja: hogy ő sohult azt az Ó Testamentumban nem olvasta: Legem Legem, legem Prophetium, nusquam Regnum Cælorum audivi, nisi in Evangelio. —

Másodszor: Zsid. 8: 6. olvasjuk: hogy az Ur Krisztus' Szövetsége tovább is, gyözedelmesebb ígéretekkel erősítetett-meg mint a' Móses által lett Szövetség; Mely igaz nem volna, ha az Isten Móses által is a' Zsidóknak örök Életet igért volna. Ígéret azt az Isten világosan tsak az Ur Jézus által kezdette hirdetteni, mint Sz. Pál világosan tanitja 2. Tim. 1: 9. 10. és velle együtt többen is. Zsid. 2: 3. 1. Ján. 1: 2. és 5: 11. Ephes. 1: 9. 10. és 3: 9. Mat. 11: 28. Luc. 10: 21. 24. Lásd a Csötörtöki Első Elmélkedést. —

Ezek ellen Némellyek Ezeket vetik:

1ö: Ezék. 37: 12. Az Isten azt igéri a' Babyloniában vitetett Zsidóknak: hogy megnyitja az ő Koporsójokat, és ki-hozza Őket. — Jellyebb is: Az Isten Politiája az Ótalt Testamentumot, és Azoknak Lelket igér. —

2: Ezzel ott van a' Jelelet is 11. 11. Mind ezek az Istennek, úgy mond, Israélnek Hazája, imé azt mondják: El-pusztultak a mi Csontaink. — Itt azért a' Zsoporsónak neve alatt értetteti a' Babyloniai fogság, melyből az Isten sokakat visszavitt. 11. 28. Lásd hasonló példáit. Zsolt. 86: 5. 14. és 70: 4. Ose. 6: 22

3ö: Korsák-elő Ezért Jónás Papsait is, mellyekben láttatik példáni ö-is a' jövendő Fel-támadásáról. Jób. 19: 25.

4: Ezekről olvasd a' Csötörtöki Második Elmélkedésben. Pag. 235.

5ö: Dániel Prófétát világosan láttatik példáni a' fel-támadásáról. Dan. 12: 2.

6: Grótius a' régibnél igen Forditásokat nem javallya, hanem maga a' Dániel Papsait Zsidóból Deákra így fordittya: Et multi, qui cubaverunt in pulvere, exurgent, illi quidem ad vitam longam, alii vero in Æternam ignominiam. és Sokan, a' kik porod földben hevernek, fel-kelnek, némellyek hosszu Életre; némellyek pedig (mint a 70. Vének is fordittják:) gyalázatra és örök pirongatásra. — Ezen fökénak pedig illyen Értelmet ada a' Megnevezett Grótius: Az Antiochus Királynak Istenyis Nyomorgatásának idejében, a' kik üldözésnek perzedtenek, és a' Vallásért Városokból s Falukból

kivétettvén, nem vólt fejeket hová hajtaniok; hanem a' Puszta földön helyeket vettek. Ezek közül némellyek meg is évü válembe vissza-mentenek, fel-kelnek, az az: fel-épülnek, ki hosszu életre, ki hosszu és dicsőséges Dölgek, mik a' többit tanittják, abban a' Feltámadásban, fényleny mint a' Nap, és a' nek sokakat oktattanak, t. i. jó példa-adásokkal, ha nints va edig aiovas kaj eri azt tészi, hogy azoknak Emlékezetek jó Ez. tendeig, s amáltis tovább fenn-marad. — Conf. Cap. 11: 32—35. Azt azért a' Próféta nem vólt az utólsó fel-támadásról, hanem a' Machabeusok idejében Antiochus Királytól kegyetlenül nyomorgattatott Zsidóknak haza-menetelekről, és fel-épülésekről, melyben is állhatatlanok maradnak valameddig végre bevülnek az állhatatlanok pedig Gyalázatra Mindazonáltal Ezeknek a' Zsidóknak példájok; miképpen Azoknak is a' kitsöl Ézéel Cap. 37. fellett vala, az utólsó fel-támadást ábrázolta. —

4ö: Krisztus Urunk is maga bizonyitja, hogy Mósesis fellett a' fel-támadásról. Mát. 22: 31. Az Halottak' fel-támadása felöll nem olvastatok-é, a' mit Isten mondott néktek: Én vagyok az Abrah. Isák Jákób Istene; az Isten pedig nem hóltaknak; hanem élőknek Istene? —

7: Valyon ugyan valami homályos Mondás a' fel-támadásról az Ótalt Testamentumban, de világos igéret, mellyet a' Zsidók meg-érthettek volna, minthogy Azt az Isten Papjait pedig sem a' Farisieusok, kik a' Sadducéusokkal a' fel-támadás felöll disputálnak vala, sem egyéb Dölgek a' fel-támadásról Krisztus Urunk előtt nem magyarázták, ki a' fel-támadásnak, és az örök Életnek világos hirdetőjének elvő vólt. 1. Tim. 1: 9. 10. Krisztus Urunk-is tsak közönségesképen magyarázza a' fel-támadásra, mintha így fellana! Mint lehet igaz az Istennek Papja: Én vagyok az Ab. Isák Jákób Istene, ha ollyan Kedveséit, mint Abrahám, Isákot, Jákób valámnek Istene, ha ollyan Kedveséit, mint Abrahám, Isákot, Jákób voltanak, kik a' mint vég-tellik Gen. 4: 9. Sid. 11. e világon boldogtalanabbak voltanak, hogy sem boldogok, és hivségekért Istentől rossz jót vettenek? az Isten örök Életnek jutalmával fel-nem-támasztja? Ha az Atyák fel-nem-támadnak; hanem tsak halálban maradnak, az Isten soha nékik így jól-tévő és kegyes Istenek nem volt, s nem-is lészen, a' mint igérte. Exod. 6: 6. Lásd a' Jövendő Névről ide felyebb is Pontunk, és a' Pénteki Első Elmélkedést. Pag. 245.

Deme-

De még-is Mondanád: Sid. ii: 10. 14. 16. Abrahámról mondatik: hogy olyan Várost kivánt, melynek terventője az Isten, t.i. Mennyei, és örök Életet? — A Machábeusok' idejében voltak az üldöztetést illyen vigasztalással fenyvedték? Sap. 2. elég világos emlékezet van az örök Boldogságról? — A Pharisæusok-is reménylették a Fel-támadást. Lásd-meg Mát. 22. Act. 23: 8.

E: Innen nem következik: hogy Abrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak az örök Élet felöll világos igéretek lett volna; — — — Mert

A: Azt-is mondatni kívánni és keresni az Ember, a mi az ő kívánságához és Érdemével igen illendő és alkalmatos, bár pedig nevezetes nem azt kívánná-is. És azért Abrahám. Izák. Jákób, nyugodalmas boldog Hazát keresztek és kívántak; de olyan a' Földön nintsen; azért az ő szívában világos volt a' Mennyei Haza, a mint az Apl. következésből is pedig jelenti; De

2E: Noha ugyan nevezet szerint a' Mennyei Hazát keresték és kívánták volna-is, nem következnék, hogy a' nékik igéretett volna; mert még a' Pogányok közül-is volnak a' Lélekben halhatatlanságát hitték, de igéretek nélkül-is, Cicero, Sénéca, és többek: Ugy az Atyák-is egyéb Igazakkal együtt kívánhatták az örök Életet, ha nem volt-is igéretek fölöle; Mivalhattak mondom; mert egyik az, hogy a' Lélek természetszerint fohászkodik az halhatatlan életért, a mint Cicero-is irta Lib. de Senectute ad finem. — E' mellett, azt-is gondolhattak, hogy Enókot, Illyást az Isten halhatatlan Életre e' Világból ki-vitte. Az Isten Igazsága-is azt kívánja, hogy halhatatlan Életet szerezzen az Igazaknak, kik az Életben nyomorúlságokból ki-vetnek. 2. Thess. 1. Végezetre főképpen a' bizonytalan hagyományból disputálnak a' Pharisæusok a' Fel-támadás felöll. —

3E: Hogy pedig a' Zsidók csak vélekedtenek, ha van-é igéret a' Fel-támadásról az Irásban; de bizonyosan nem tudták; meg-tetszik a' Hagyásából-is. Ján. 5: 39. Judakozzátok az Irásokat; mert ti azt vélitek, hogy azokban örök Életetek van. — Nem azért parancsolja Urunk, hogy az Irást vizsgálják, hogy ott keressék az örök életet, hanem hogy az Irásokból meg-értsék, ki légyen az, aki által Isten örök Életet akar hirdetteni, és adni. Ján. 14: 6. Ezt a' Vélekedést is, vagyis azért csak az Ur Krisztus törlötte-el, bizonyosan is világo-

san hirdetvén mind a' Jóknak, mind a' Gonoszoknak Fel-támadásokat, mind pedig a' Jóknak és Gonoszoknak Érdemek szerint való jutalmazásaik; — Azt pedigien mind Kinekiyek fel-támadásával, mind pedig az ő maga fel-támadásával erősen meg-bizonyitotta. —

Kérdené valaki: Mi az Oka, hogy az Isten nem akarta előbb hirdetni, — az örök Életet; hanem azt csak az utólsó időkre halasztotta?

F: Ugy: Amint immár meg-értők, jóllehet az Isten világos van az bizonyos az örök Életet ki-nem-jelentette, és nem hirdette; de tellyességgel nem-is titkolta el; mert csak az Oszlopodó Lélekben-is bé-ólmodott az örök Életnek kívánsága: Melyből ki-tetszik, hogy a' Lélek Isteni természetűek, halhatatlanok, a' mint Cicero mondja vala. — Ha azért a' Lélek halandók volnának, a' Jók, az Igazak termésért szerint az örök Életre nem szánságnának; mert azt mondják: Deus et Natura nihil faciunt frustra. E' mellett, a' mint Cicero de Senectute mondja: Látjuk, hogy a' Jók örömest halnak-meg; a' gonoszok pedig igen nehezen és fonnyadván. —

2E: Az Isten az Embereknek Értelmekhez akarta magát szabni. — A' Zsidók elsőben nem foghatták volna meg, mi légyen az örök Boldogságnak Ujtya? Mely igen nagy tiszta világot és fenységet kíván, a mint az Ur Krisztus Mát. 5. tanitja. — Azért az örök Életet-is az Isten töllök el-titkolta, és legjobbnak itélvén csak a' Világi Jónak adásával őket igaz Lelkében és tiszteletében tartani. — Mahumet-is azt mondja az Alkoránban, hogy azért akarta az Arabiai Népet az Alkoránra tanitani inkább, mint

az Evangéliumra, hogy az Evangéliumban igen sok van, a'mit az a' Régi
Életével meg-nem-fogadt, meg-sem-tselekedhetik. — Annak van, hogy meg
az örök Élet felöl-is nem szülemben, mint valami tsuda Életnek gyönyö-
rüsége felöl gondolkodnak. Ideje volna azért, hanem a' Pogányok, mind a' Zsi-
dók felébredtenek, és olyan Életben kezdenének, mellyet kíván az örök Élet.

3ó: Ha az Isten Adámnak még Eleti után is Örök Életet igért volna,
a' nagy jutalom bizonytalan végre jutott volna; mert az Emberek úgy gondol-
todtak volna, hogy az halhatatlan Örök Élet nem az Istennek ingyen
való jó akaratjából adatik, hanem tselekedetek szerint arra Rá-lettek,
mint saját Érdemekre. Azért az Isten az örök Életet kívántatni,
és Pompáztatni akarta, hogy nagyobb hála-adással vennék, és azon
mellett, és illendő Életet élnének, úgy mint, Akinek az Isten nagyobb ke-
gyelmét mutatta, mint előttök való sok Ezernyi Ezer Embereknek, az
Ur Krisztusnak Luk. 10: 2.3. meg-igért javai szerint: Boldog szemek, a' mellyek
látják azokat, a' mellyeket ti láttok, Mert mondom nektek: Sok Prófétáknak és Királyok
sokan kívánták látni, a' mellyeket láttok, és hallani, a' mellyeket hallotok, és nem hallották.

Még-is kétkedhet valaki: A' Szentekre Lelkek halálok után mennek-é
mindjárt a' Mennyei boldogságba, vagy nem?

1. Ebben a' Régiek-is meg-nem-egyeztenek. Némellyek Tertullianussal együtt ad
ban az Írásban vóltanak, hogy a' Lelkek az Ítéletnek Napjáig semmi örök
Életben, sem a' Pokol kínjában nem részesülnek; hanem a' Sírhantokban Lelkek
bizonyatlan helyen; a' jó Lelkek pedig az Ábrahám Kebelében tartattnak, mely Pa-
radicsomnak, és Nyugodalomnak helyeinek nevezteti Luk. 16: 22 Cáp.
23: Ezt az Írásnak pedig illyen Locusokkal confirmállyák:
1. Hogy a' Példabeli Gazdag nem mondatik Krisztus előtt meg-fizetni
a' Munkásoknak Mát. 20. mely idő a' Fel-támadást jelenti. —
2. A' Szent János Jelenés Könyv 6 Cáp. v. 9. 10. nem az Istent' színe előtt,
hanem az Oltár alatt látta a' Mártyrokat Lelkeiket. —
3. A' Krisztus-is nem a' Szentekkel; hanem az Angyalokkal mondatik
jönni az Ítéletre. Mát. 25: 2. Thess. 1. Végezetre
4. Az Ószövetségben még sokan nem kívánkoznak, sőmerekik, hogy a' Sírok Lelkeik az
Istentől meg nem különöznek. — Contrarium. Contraria, Opposita Opposita Consequuntur —
5. Mások azt írják, hogy a' jó Lelket hálok után mindjárt az Ég-
ben; Mások azt, hogy a' Feltámadásig Alva-lnak; — Ezt pedig illyen Írásokkal Erősítik: 3ó:

2ó: 2. Cor. 5: 1. Tudjuk mi, hogy ha e' mi földi házunknak hajléka el-bomol, épület
sünk lészen az Istentől, a't. Ugyan ott v. 2. Azért fohászkodunk, mivel vágyunk ki-
vánunk a' mi Mennyei Hazánkban fel-öltöztetni, a't. Phil. 1: 23. —
2ó: Luk. 23: 43. Ma velem lészsz Paradicsomba. Ezen Urunk monda Latrok Jobbjának. —
3ó: Apoc. 7: 14. 15. A' Mártyrokról mondatik: hogy vadnak az Isten' Széke előtt
4ó: Ha még a' Lelkek Istent nem látnák, sínlődnának: Spes enim quæ dife-
tur, affligit animam. Illyen bizonyságokkal állatja mind a' régi Zsidó az ő Erkölcsét.
Nékem úgy látszik hogy tiszteletes Ősinknek-is elégségek Argumentumai.
De itt most ezekről többet nem szólhatok; mert azt akarom most kö-
deden meg-mutatni: Kiknek igértetett az Örök-Élet?

1. Meg-mutatván azért, hogy az Isten a' Régieknek nem igért örök Életet,
Mával Pox azt mondom: Hogy az Isten az Örök-Életre nem jó vallásbeli
örökétől fogva neveket szerint Némellyeket, mint most tan sokan ítélik. Olvas
sellyebb, a' mellyeket az Isten' Akaratjából és Decretumából fellobbant. —

2. Az Isten az örök Életet Mindeneknek igérte, és Mindeneknek kész meg-ad
ni, valakik a' Szentírásban igazán hisznek, és az ő Törvényében holtig
állhatatosan meg-maradnak. Krisztus Urunk az Apostalokkal együtt bőven
meg-mutatja, Kiké légyen az örök Élet. Ján. 17: 3. Mát. 5: és 6. Rom. 12.
Col. 3. Mi-is az Hitből való 3. Elmélkedésünkben arról bőven fellobbunk. —

Jóllehet pedig az örök Élet még a' valamelyik Szentségnek-is igértetik, mi-
képpen a' Szentírás-is meg-hólt Mindeneket; mindazonáltal ki-vetkeznek oman,
valakik nem hisznek, és nem engednek a' Szent Szentírásnak. Ján. 3: 36.
Ki-veszednek a' Szentatalanok. 1. Cor. 6: 9. 10. Apoc. 1: 8. Cap. 22: 1. Ki-veted-
nek valakik hitetlenül élnek. Rom. 1: 18. Cap. 2: 3. Ki-veszednek minden bűnben
Élők. — Ki-veszednek még a' Vallástalanok-is, ha Vallásztatásokat állata-
sokkal meg-nem-erősítik. Lásd a' Peterei 3. Elmélkedésünk. —

3. Mind ezekről gondolkodván, kívánni elégségesképpen véghez-vinni, mely
igen kell őrizkedni e' Világtól, és mely nagy vigyázással szenvységgel kell
mindenkor kódni az Idvességnek Ügyében, hogy el-ne-veszessünk az örök Élet.
nak boldogságától! — Mennyire, valakinek arról szívesen gondolkodik;
mind e' Világnak szabadságától, s mind a' Testnek gonosz Kívánságától
magát könnyen meg-oltalmazhatja. —

Hæc ex Volchelio Pentim et Hugo Grotio.

Vasárnap

Vasárnapra való Könyörgés.

Ki-beszélhetetlen boldogságban, hozzá-járulhatatlan Világosságban, kezdet és végezet nélkül uralkodó Áldott Isten! Szerelmes Atyánk az Ur J. Krisztusban!

Milyen kívánkozik a' szomju Szarvas az hideg Kút-fejekre: Istenem úgy kívánkozik a' mi Lelkünk-Te Hozzád erős Életünek adójához, – mondja, hozzád a' mi Lelkünk az erős Istenhez; s' vallyon mikor jutunk Te hozzád, hogy be-mutathassuk magunkat Te előtted, ama Te Szentséges Lakó-helyedben az Égben?

Oh boldog Életnek Kút-feje! Élő-Vizeknek Forrására! Mikor érkezünk Te hozzád e' Pusztából, – e' Sámkivetésünknek Helyéből – e' Sivalomnak Völgyéből; hogy Mennyei Vigasztalásodnak, és a' Te Könyörületességednek Szíki által ki-folyó Vizével valaha meg-elégíttessünk? Mikor látnak Szemeink a' Te Szent Orczádnak Világosságát, tsak egy-meg ama' Napot, ama tiszta Örömnek változhatatlan Szönyűségnek, és változhatatlan boldogságnak Fényes Napját, mellyet Pereli az Ur a' mi Istenünk, hogy örvendezzünk, és vigadozzunk Abban!-

Oh kívánatos Nap, melynek nem lészen Estéje! nem lészen Éjtsakára hasonlatja! melyen meg-halva minden Teremtett Ember; ama kívánatos szókat: Mennyből a' Te Uradnak Örömében! Az holott vadynak olyan Szönyűségek, mellyeknek hasonlót sem nem látott, fül nem hallott, és az Emberi Szívnek gondolatja ki-nem-gondolhatott, melyet készített az Ur az Ötet Szívből Szeretőknek, és Lélekben s' igasságban tisztelőknek, – Az holott lészen Élet Halál nélkül, édesség keserűség nélkül; minden jó, minden gonosz nélkül, lészen az örök és örökké-tartó boldogságnak állandósága.

Oh mely boldogok lesznek azok, a' kik e' földnek Szenvedésének hánykodó habjai közül ki-szabadúltanak, és Te hozzád mozdúlhatatlan Kő-Szikládhoz bátorsággal Két-partyokon el-érkezhetnek! —

Oh boldogok, valójában boldogok azok, a' kik már el-jútottanak e' Szánkivet időnek földéről ama Mennyei Kanahánba, – a' kik ama soha végét nem érő dicsőségnek hervadhatatlan és sonnyadhatatlan Koronáját Égi-Szentumból amen Mennyei Kanahánba, – a' kik ama soha végét világi vesz próbájok és Küzdések után el-nyervén, az Angyali Karokat kört vég-nélkül zengedezvén, – a' kik nyúgodnak már Ama boldog Országban, az hol az Idő-nek nintsen Vége, – nintsen az Örömnek Ükönnel elegyittetett Keserűsége, – nintsen az Életnek határa, –

nintsen szenvedéssel való sírás, sem kiáltás, nintsen kétség, unalom, sem fájdalom; mert el-törölt el azoknak szemeikről minden könyűllatást.-

Mi pedig mind e' mai napiglan e' mi halandóságunknak habjai közöl kányszodunk, – e' sok kísértetekkel tellyes Pusztában bújdosunk, nem tudván, ha érkezünk-é valaha ama Mennyei boldog Életnek kívánatos Partyára! — Minden óraiban más mi dölünk a' nézőnk, gestetett jutalmat el-vagadhatja. – Minden kemyillantásában az Ég ellen, és Te ellened ök változhatatlan Jó Valóságd! vétkezhetünk, – minden Napon bűnben esnünk, s' ha Te kegyes Atyánk sámi nem fogod, vétkeinket el-borítanak, s' mindenestől fogva éppen mind el-vesztünk. –

Tekints-le Annak okáért mi reánk szerelmes Atyánk az Égből a' Te Szentségednek, és dicsőségednek lajtsérából, és a' Te Mindenható Karjaiddal Számolgasd minnyájunkat Erőtlenségünkben, erősítsd minket az idvezítő igaz Hitben, és a' tántorgás nélkül való reménységben, hogy szünetlen az Isoda-fel-valóinkat szeressük, a' Mennyeieknek kívánjunk gyönyörködtessünk, és a' mi lelkünket halandó Testünk el-hagyása után a' boldog Örökké-valóságnak szines helyében, ama örökké-tartó Boldogságnak Istenek Partyára állítsanak minket a' Jézus által. Ámen!

VASÁRNAPI IIdik Elmélkedés.

Az Ur Vatsorájáról.

Az Ur J. Krisztus minékünk reá külső látható Cérimóniákat rendelt: A Kenyeret Juduá illik, és az Ur Vatsorájat. — A Kenyérrégg el azt ábrázollyuk és jelentyük, hogy az előbbi Életünkből ki-tértünk, és a Krisztusnak Szövetsége szerint új Életben élünk. —

Az Ur Vatsorájában az Ur Krisztusnak halálárol, és az Istennek hozzánk való nagy Szeretetiről Elmélkedünk. — Most Elsőben gyön az Ur Vatsorájáról Elmélkedjünk. —

Senki abban nem kételkedik, hogy Ezt nem Urunk szerzette volna; mert arról mind Sz. Máthé a több Evangeliomokkal. Mát. 26. Luk. 22. mind Sz. Pál bizonyságot tészen. 1. Cor. 11. Mi végre rendelte légyen pedig jólleket az Irásban meg-magyarázzatik; mindazonáltal Kémélyek ilyen dolgot adjak, és mondják: hogy a bűnöknek botsánatjára, és Istennek meg-szerzésére rendelteték; — De az Irásban Emberi más Okot nem találunk. Tehát azt akarta Urunk, hogy mineközánna hinni kezdettünk, és bűnünk botsánatját nyerettük, az Ur Vatsorájában az Krisztusnak halálát hirdessük. Luk. 22: 19. És mineközánna a Kenyeret vette volna, azt mondá: Ez az én Testem, stat. Ezt nivellyének az én Emlékezetemre. — Ezen Szavakkal-is Sz. Pál-is az Urnak szavát. 1. Cor. 11: 24. = 26. Bizonyára igen méltó, és illendő dolog, hogy mi az Krisztusnak halálárol meg-emlékezzünk; mert abban az Istennek kivált-képpen való Szeretete mutatkozik-meg hozzánk. Ján. 3: 14=16. Ki az ő tulajdon Fiának sem kedvezett, hanem adta-azt minnyájunkért. — Róm. 8: 32. Mi módon nem adna az ő Fiával minékünk Mindeneket. Lásd Róm. 5: 6. 8. 1. Ján. 4: 9. 19. Ján. 15: 13. Nagyon, így mond Urunk, senkinek nagyobb Szeretet, mintha az ő Életét adja az ő Barátyáért. Lásd Róm. 5: 6. 10.

A Krisztus halálának pedig olyan Gyönyörüséges haszna vagynak, hogy az Isten minden előbbi bűneinket meg-bocsátya az által velünk meg-békéllett. Róm. 5: 8. 9. Az Isten pedig hozzánk való szeretetét ebben mutatta meg, hogy mikor bűnösök voltunk, a Krisztus mi értünk meg-holt,

Mineközánna azért meg-igazúltunk az ő Vérében által, sokkal inkább meg-tartatunk mártan az haragh ellen ő általa; mert ha mikor Ellenségi voltunk meg-békéllettünk Istennel az ő Fiának halála által, sokkal inkább meg-tartatunk az ő Élete által. Lásd 1. Pet. 2: 24. Cap. 1: 18. 19. Zid. 9. 14. Rom. 5: 23. 24. 25. Apoc. 1: 5. 6. —

A Vég Vatsorában-is így szól Urunk. Mát. 26: 28. Igyatok ebből mindnyájan; mert ez az én Vérem, új Testamentumnak Vére, mely sokaknak bűnök botsánatjáért ki-ontatik. — Azért, a miképpen a Zidók az Húsvéti Bárányt a végre ölik, és ezzis vala meg, hogy meg-emlékezzenének az Egyiptomi fogságból való ki-szabadulásról, melykor lőn, mikor az Egyiptombéliekenek Elsző Szülöttyeiket az Istennek Angyala meg-ölé vala, az Zidóknak vérrel meg-kinzetett Ajtaikat el-kerülvén. 2. Mós. 12. így mi-is az Ur Vatsorájat a végre vesszük, hogy meg-emlékezzünk az Istennek halálárol, mely által a bűntől, és az örök Haláltól meg-szabadultunk; — Ember pedig tsak Ártyátlan volt az Zidók szabadulásokor. — Ebben a Vatsorában azért az Krisztus halálárol Emlékezünk, és azt hasonlatossággal ábrázollyuk; mert a miképpen a Kenyeret meg-szegjük; így az Krisztus Teste-is az Keresztfán meg-szegetett, töretett. — Miképpen a Bor ki-ontatik; így az Krisztus Vére-is ki-ontatott; — Vagy miképpen a Bor a Szőlőből ki-nyomatik, és ki-vajtoltatik; így az Krisztus Vére-is ki-vajtoltatott, az Keresztnek Sajtója által az Próféta mondása szerint. Ésa. 63: 3. Egyedül tapostam a Sajtót, és a Népek közül senki nem volt én velem. — Noha az Krisztus halálát hirdettyük főképpen az Ur Vatsorájában; mind az által a végre-is tselekedjük azt, hogy meg-bizonyitsuk, és meg-mutassuk azt, hogy mi az Krisztusban egy Test vagyunk; mert miképpen egy Kenyérből sokan ízünk, és egy Pohárból sokan igyunk, így az Krisztusnak halálában is Zidónaknak mondjuk magunkat részesülünk, és mind egy Testé lészünk, és tétetünk. — Ezt nyilván-is bizonyitja Sz. Pál 1. Cor. 10: 16. 17. Az Áldásnak Pohara, melyet meg-szentelünk, avagy nem az Krisztus Vérével való közösülésünkre? mert egy Kenyér, és egy Test vagyunk sokan; mert mindnyájan egy Kenyérből ízünk.

Kérdened: Mit értenek Ezeken?

Preis 2,85 DM

Vasárnapi Elmélkedés.

1ö: Egy Kenyér vagyunk, azaz, a'mely Kenyérből készülünk, a'mi Gyülekezetünket ábrázollya, mert mint az egy Kenyér sok darabocskából, azaz sok búzaszemekből áll; úgy az egy Gyülekezetben, mely Krisztus' Testének mondatik. 1. Cor. 12. Hogy azért meg-mutassuk, hogy mi-is abban a Krisztus' Testében vagyunk, esszük a Kenyérből A' Bálról-is mikor isszuk, azzal azt jelentyük, hogy részesülünk, mikor elsőben hittünk, a Krisztus' Véréből, és a' Kör nyájasan amaz általa végzettetett-meg elöbbeni büneinkből, Most-is az által tisztúlunk-meg ha büneinkről Poenitentziát tartunk. Illyen értelemmel mondja a Urunk-is: Ez az én Testem. Ez az én Vérem. Mát. 26: 28. Azaz: Ez a' Kenyér ábrázollya, és jelenti az én Testemet. — Ez a' bor jelenti, és ábrázollya az én Véremet. — Illyen módon mondja Sz. Pál: A' Kősziklá ábrázollya vala a Krisztust. — Mózes-is a Környül-metélkedést vetségnek nevezi. Gen. 17: 10. mert az Istennek Abrahámmal való Szövetségének jele vala a' Környül-metélkedés. Gen. 41: 47. A' szép hét Esztendőt hasonló mondásokat. Dán. 2: 38. Ezek. 37: 11. Mát. 13: 37. Apocs. 12: 9. Az Húsvéti Bárányis azért mondatik vala Bárónak; mert ábrázolta az élő Anyjának feleredetik ki el-kerüli vala a' Bárány' Vérével meg-hintözett ajtajokat. 2. Mózes. 12: 11. 27. —

Azért bolondúl gyülekezznek, a'kik azt vallyák, hogy a Kenyér és a Bor Krisztus' Testévé és Vérévé változik az Ur Vacsorájában, és a Kenyérben, és a Borban úgy nyeretik, mint az Istent, holott a Krisztus Testének fel-ment a Mennyegben, és köztünk nem lehet mind az utólsó napig. Act. 1: 9. 11. csak onnan kell hát várnunk. Phil. 3: 20. Ur jö-el a Krisztus, ki ismét fel-ment az ég hüjában keresünk itt, avagy amott. Mát. 24: 27. mert az Atyának jobbján ül. Marc. 16: 19. Ott-is kell lennie mind az utólsó napig. Act. 3: 21. Nem áldozhatnak azért többé meg a Krisztus. Zsid. 7: 16. Sáv. Cap. 9. és 10. A' Krisztusnak egy áldozata teljes minden bünben abból és ért, hogy ki ki Poenitentzia által tisztúljon Krisztusban. — Krisztus Urunk a Kenyérnek ő magában nem adá venni vetyületet. 2Cor. 12: 20. 1. Cor. 6: 10. Hát miért Commendálya Urunk az ő Testének Ételét? Ján. 6. —

Bjerg

Az Ur Vacsorájáról. — 303.

Bizony nem azért, hogy az ő húsát vágjuk fogainkal. Lélek szerint kell azt értenünk v. 63. Lélek a' mely meg-elevenit, a Test nem használ semmit, — A' beszéd, mellyet én szólok nektek, Lélek és Élet; a Krisztus' húsát pedig Lélek szerint esszük, hiven a Krisztusban. v. 29. Ut quid paradentes et Ventrem? Credo manducavi. Inquit Augustinus. — Kidj a Jézustuban tökéletesen, és ülj ezzel a Mennyei Menyegben. —

De ezt el-hagyván, azt mondjuk: hogy igen vétkeznek, a'kik most az Ur-i Szent Vacsorát meg-vetik, el-mulatván az azzal való Élést; mert

1ö: E' Ceremónia Mindenekre, és minden időre parancsoltatik. Mát. 26. 1. Cor. 11: 26. Valamennyiszer ejenditek azt, miglen el-jövend az utólsó napig. —

2ö: A' Krisztus' halála Mindenekre, és minden időre szól, nem a' nélkül vehetnek vétke meg-nem-bocsáttatik. Mát. 26: 28. Jézust az Urnak Halálát szükség mind örökre hirdetnünk. —

3ö: Ezzel bizonyitjuk-meg hogy mi-is a Krisztus Tagjai vagyunk. 1. Cor. 10: 26. 27.

4ö: Az Apostolok igen gyakorolták. Act. 2: 42. és 20: 7. 1. Cor. 11.

5ö: Ha az Húsvéti Báránynak Étele meg-tartatik vala mind a' Cselekedetig melynek ábrázolója-is volt; Mennyivel inkább a Vég-Vacsorának Ceremóniája, melyben amaz örökös meg-szentelő és erősitő Krisztusnak halála hirdettetik, szükség, hogy meg-tartassék? Zsid. 10: 20. A'ki azért ezt a Parancsolatot meg-veti, és a kitsiny dologban a Krisztus Jézust nem engedelmes; hogy engedne több Parancsolatoknak, mellyek emél nehezebbek? E' felett, a'kik ezen Szent Vacsorával élni nem akarnak, bizonyságot tésznek arról, hogy magokat a Keresztyének közül ki-zárják, tettik, és a' régi Pogányok szerint akarnak élni. —

De azt-is méltó meg-jelentenünk, mint kell a Vacsorával élnünk, mert a' ki ezzik és issik méltatlanúl, kárhozatot ezzik és issik magának az. 1. Cor. 11: 29. Mely Képben feddi Sz. Pál a Korinthusbéliekét ilyen dolgokért:

1ö: Hogy háborgottak egymással, mikor össze-gyülekezni vólna. v. 18. mely miatt nem vala kedves Istennek élő az ő Vacsorájok. v. 20.

2ö: Kiki azt égi vala meg, a'mit a Gyülekezetben ivén vala. v. 29.

3ö: A' Gazdagok a Szegényeket meg-vetik és meg-útálják vala. v. 22.

4ö: Megis részegedtek vala, és a' Sz. Vacsorát meg-szentségtetik vala. v. 21. 22.

Esca

Éreken kivül azok-is méltatlanúl élnek azzal, kik nem térnek-ki bűneikből; —

1ö: Mert a Krisztus azért hólt-meg értettünk, hogy mi Neki lennénk, és a bűnnek meg-halván, azt tellyes réggel el-távóztathassuk. Röm. 6: 4-6. és 7: 4. 6. és 8: 3-5. 1. Kór. 5: 7. 8. Gal. 1: 4. Ép. 5: 25. 26. Kolos. 1: 22. Zs. 2: 14. Zid. 9: 13. 14. 1. Pet. 1: 8. Cap. 2: 21. Cap. 3: 1. 2. 3.

2ö: A' kik tudtokra-valóúl élnek, és hamisán, azokat még vagy közönségesen általvaiv az Istennek be-nem-fogadtatásáig, és vallásnak tilalmas. 1. Kór. 5: 11. 2. Thes. 3: 14. 2. Thes. 3: 14. Sőt a' bűnben-élőtt annyival méltatlanabbak, hogy a' Sz. Vatsorához a' Sz. Istennel elö-menjenek. —

3ö: Valakiket Isten ki-vetkezett az Örök Életből, és nem bocsátó-elö a' Mennyei Vőleginynek Asztalához, azok-is itt méltán nem járúlhatnak az Ur Vatsorájához. — Lásd meg kell nem birhatják az Istennek Országát. 1. Kór. 6: 9. Gal. 5: 19.

4ö: Mivel a' Menyasszonynak Étele az Egyességet-is példázza, és az Atyafiak között való Szeretetet. 1. Kór. 10: 16. Nem méltán járúlhatnak elé, valakik Jó. borgók, és egymással Gyülölködnek. — Ezért légyen egy Szívünk, és egy lelkünk. Act. 4: 32. Ha ki azért méltatlan észik a' Sz. Kenyérből, Vétkezik a' Krisztusnak Teste és Vére ellen, az az: annyi, mintha mágát képes volna a' Halálában. 1. Kór. 11: 27. 29. sőtan, a' mint betegesek voltanak, magát tőltanak. v. 30.

Mondanád: Nem méltók mindég ide, hogy vem mint Ítéletet éhem és ihatom? E. Ebben nem kevesebb ítéletet vonsz magadra, a' mint fellyebb meg-jelentők. Sarcon Penitentziát, hadd-el a' bűnt, légy józan, és Jesu életét, nem pedig vesztegetőt. — Ha bűnös vagy próbáld-meg magadat, 1. Kór. 11: 28. 31. az az: Vagy emlékezd-meg vétkeidet, és meg-esmérvén bűnös voltodat, változzál-meg Rom. 12: 2. meg-ítéljen, mi kedves az Urnak. Ép. 5: 10. Phil. 2: 20. hogy de légyen a' szívbeli Vatsorához való, a' mit tselekedjél. Rom. 14: 22. 1. Ján. 3: 19-22. Gal. 6: 4. Vagy pedig a' mint az Apostol fölly 2. Kór. 13: 5. Ti magatokat tiszteljétek meg, ha vagytok-é az Hitben, ti magatokat próbállyátok meg. Vagyis ha bűnös vagy, abból mindjárt kelyfél, élni úgy, mint illik a' Jézus Krisztus Hitéhez, a' Krisztusnak halálát-is az Istennek hozzád való nagy jóvoltát hirdesjed halálodásával, dicséret mondásával, és Ének Szóval magasztallyad.

Ur. Vatsorája előtt is imádkozzál.

Mennyei. Földnek hatalmas teremtő Istene! Erős bosszúálló Isten: Kinek Ítéletei vetkeletesek az Emberek Fiain, — Kinek

fiélő

Ítélő-Széki előtt Mindenesnek meg-kell jelenni, — Kinek Szine előtt senki el-nem-rejtőzhetik; hanem minden gondolatinak, keresetinek, beszédinek, és gondolatainak-is számot kell adnunk. — Imé, Én alávaló por, és hamu, hálá-datlan pártos és hamis Szolgád (: Szolgálód :) le Te Irgalmasságodnak és Igazságodnak Széki előtt le-borúlván, meg-vallom, hogy Szégyenlés sok és álnoksággal Szántalanúl szerencsén nagy részelenül meg-bántottalak, és bünös Lelkem ellen haragra inditottalak. — Ennékem, de nagy lelki fájdalommal meg-vallom Uram előtted, ki Szivemnek, és gondolatimnak Vizsgálója vagy, hogy mindenkor kipülés nélkül, törvedelmes Lélek nélkül, és büneimnek igaz bánattya nélkül járúltam a' Te Szent Fiadtól rendeltetett Szent Vatsorádhoz; — Nem oly' forgalmatossággal óltalmaztam magamat az Ur Vatsorájából való kijövésben utáni, a' mint illett volna; — Szent Igéidet hirdető Szolgáidnak Oktatásit és dorgálásit nem oly' Engedelmes séggel vettem, a' mint kivántatott volna; — Életemnek jobbítására nem igyekeztem, a' mint tartoztam volna. — Ennékem, és könyhullatással meg-vallom, Sz. Felségednek; hogy az én Idvességemnek keresésére rendeltetett Időt sok hivalkodó Mulatságokban vesztegettem, — sok haszontalan beszédre fordítottam, sok hizelkedő, és Felebarátomat Szaláző Szókkal, átkozással, sok tréfa és értelen tréfákkal, — sok ártalmas hazugságokkal mulattam-el. — Ennékem, és meg-vallom Én Istenem! hogy te Lelki dólgoimra, és a' Te Szólgálatodra vett és tanya voltam, — Nem a' Te Szólgálatodban, hanem e' Világi dólgokban vettem Szivemnek Szomyúságát, és sokképen el-mulattam a' Te Szeretetedet és Szólgálatodra való alkalmatosságot. — Ennékem, és meg-vallom Sz. Felségednek, hogy az én Szivemet sok Szeretetlen és ártalmas gon-dolatokkal meg-undokitottam, — Szívemnek gondos indulatit meg-nem-tsabo-lástam, — magamat sok tobzódásokkal, Szeretetlenségekkel meg-szörnyűtettem, — Felebarátomat kevélységemmel, haragos indulatimmal, bosszús igyekezetem-mel, Szitkokkal és átkozással, irigy Szívemmel, és sok gonosz Szándékimmal szántalan sor meg-bántottam. — Bánom, és szélettelen kesera Szívemet, Én Istenem! hogy mind Szókkal, és Szokhoz hasonló Szántalan sok bű-neimmel meg-bántottam végetlen Szóvéledet. — Bánom, és bánom, hogy a' Te kiméletedet által-látó Bölcsességedet, és félelmedet mindenkor Szemeim előtt, nem hordoztam; sőt Szemeid' Látására nem tekintettem, és nem félem-mudok Vétkeimmel Szégedet meg-bántani. — Szégyenlem a' Te Szeretetlenségemet,

Jó

hogy a Te gazdag Irgalmasságodat e Világi hitvány, és hijában-való Jószágokért, vagy egy rövid gyönyörüségért meg-vetettem, és inkább akartam Tetőled illetnek Jutsájiról el-pártolni, hogy sem egy el-múlandó Világnak ellene mondani. — Bánom, és Fájdalom Szívemben Szerelmes Atyám, hogy a Te végetlen Szeretetedet, mellyért Néked minden-nemü féleü való Szeretettel tartoztam, ennyiszer meg-vetettem, az én Szivemet inkább e Világhoz ragaszkottam, hogy sem Tehozzád. — Utállom sok büneimet, és ugyan igyekszem az Én rósz hálátlanságimtól, mikor meg-gondolom, hogy Te teremtettél Engemet hasonlatosságodra, fel-ékesitvén Értelemmel, és Értésseggyel, hogy mind Ezekkel Tenéked szolgálnyak, Tégedet szeresselek mint Atyámat, tiszteljelek mint Uramat, minden-Időkből és Szeretségemből, — és hogy ezen nyelvben hozzád vonnád az Én szivemet, boldogságodnak örömit tégy, Tenéked Emlékezni, szüntelen és hasontalan szolgálatomért. — Emlékezz felette, mikor Vétkeimeket el-vesztünk volna, Te Fiadat e Világra bocsátád, hogy sok fáradsággal, vérrel Verejtékezéssel, sok Gyalázat, ostorozás, kárhoztatás és halál által az el-vesett Judeusat Mennyekbe vinnéd: halálod sebeivel sebeit meg-gyógyitaná; kárhozásban levő szolgait ki-mentené, Te Fiad által minket Tebenned választ, Templomaiddá pedzeléd, bünteiktől méltó kárhoztatva nem vetél; hanem ugyan hálátlan lelki és testi Javaiddal meg-áldottál, és az örök Dicsőségnek Koronáját meg-igérted.

Én pedig pintén akkoron-is, mikor semmi Jóval látogattál, ellened vakodtam, — Ajándékaidat tékozlottam; sőt mind azokkal ellened szedoskedtem, — a' Vétekben tellyességgel el-merültem. — Mennyiszer hivtál Uram Te hozzád; de Te füleimet be-fogtam; — Ostorozтál; de nem éreztem, — Fényességeddel, hol pipa pokkal hivtál; életemnek rövid voltát, az Poroknak semmyét, az örök életnek örömeit elömben tetted, és adtad; és ugyan utánnam járván, kértél Engem, hogy büneimből ki-térjek; — Én pedig még most-is a bünben hebegek. — Oh én átkozott valóságom! Oh én Istentelen állatnak hasonló Értelmem! — Oh én kedvelmes Istenem! Tehozzád a' Te hatalmas Kezed, és sok kiáltásod végre Engem fel-ébresztett, hogy bünöm vétkeimet velem meg-ismertetted, — bánom vinnálomba, életem' állapatára Lelkemet fel-gerjesztetted. — Nagy szeretségedet érzem, és nagy bánattal meg-vallom Te Meg-tartó Istenem! hogy mind Ezekért örök

kárhozatot érdemlettem; mert ha a Mennyei Angyalok tsak egy Pempsil lantásban, és tsak Dávidéval tett gonoszságáért az Égből le-vetted, és örök tüzre ítéled; — ha a mi elsö Atyánkat tsak egy Alma kóstolásért Halálra vetéd minden Maradékival együtemben, és e Világi Nyavalyákat, betegségeket munkákat tsak az egy Vétkéért érezteted az Emberi Nemzetnek; Ha Kádábot és Abihut az idegen Tüznek Oltárra való viteléért hertelen le-Pállott tüzzel el-vesztéd, — Ha Uzát a' Szövetség-ládának illetéséért hertelen meg-ölted, — Ananiásnak és Sáfirának találtságáért hertelen halállal meg-büntetéd; — Mit érdemlek Tőled Én, ki Dámtalan sok vétkeztem, és álnoságot tselekedtem Tellened? Mennyin vagynak ó Uram! nints örök kárhozatra vettetek, nóha annyit nem vétkeztenek mint Én? Én vagyok Uram amaz hálátlan, és tékozló Szolga, ki sajat tsinán vágonnak, nem akarattodnak szolgáltam, — és mivel a Te Ajándékidat, és tsinán bizott sok Javaidat el-tékozlottam, és tsak Ezer Talentumnyal tartozom Tenéked, mely Adósságomat ha ingyen meg-nem-bocsátod, Fogletet érdemlek. Én, Uram! Lelkemnek Gyilkosa vagyok; mert K. Templomodat meg-fertéztettem, és K. Nevedet Gyalázatra sokaknak okot adtam; — Bánom és Szégyenlem Én Istenem! hogy Tégedet Istenemet, Szeretőmet és Megváltómat, ki Szeretnem kellett volna, és mindenek féleü tisztelnem, illy ékteleen, és Szeretelmes Vétkeimmel Tégedet meg-bántottalak. — Kérlek Tégedet a Te sok Irgalmasságodért Én Istenem! és Szerelmes Szent Fiadnak keserves Kin-Szenvedéséért; Oldj az én Lelkemben igaz töredelmes Szégyent, hogy siratsam gonoszságimat, és meg-jobbitsam életemet. — Nyisd-meg az én lelki Szemeimet, hogy meg-ismérjem Kegyelmes Tégedet, utállyam hálátlanságimat, Gyülöljem büneimet, és Szégyenüljek meg idves Ségedet Szemeimmel, sohtasam-meg Szivemből származott töredelmességgel. Ne menny Uram ítéletben a Szolgáddal, (: Szolgáloddal:) mert nem tudnék temed hasonlani; hanem tekintsed ékessen e Szegyö Szivemet, és az ö drágalatos Szent Vérével mosd-el undok büneimet, — Ne utálj meg Uram, és ne vesd-el Szent Színed elöll Engemet; mert akárminémü vagyok, tsak Tiéd vagyok, Ha el-vesz Engemet, nintsen reihe hajtsam fejemet. —

Fogadj hozzád Engemet Én Istenem! Ki tellyes Szivből Te hozzád megh akarok térni, mert ha Én undok, és Gonoszlelkü vagyok-is, Te meg-tisztelt,

Preis 2,85 DM

hatt – ha Vak vagyok-is Meg-világosíthatt, ha meg hóltam-is fel-tá-
masztathatt Engemet? – Mert nagyobb a Te Irgalmasságod az én gonosz-
ságomnál; – Mosd-el hát Sz. Fiadnak drágalátos Vérével a Te Gno-
nosz ságimat, s minden undoriságimat, hogy méltó légyek a Te Szent
Fiadnak Asztalához, melynek a Mórvalerjából a Bünösök-is részül
lettenek. – Szentedd-meg Lelkemet Mennyei Ajándékoddnak Olajával, hogy Ch-
is a Keresztnak azon égő Lélek szerint való Sugjai közöttben számláltas-
sam, hogy mind az ő Szentem Penitentiát Találát, mind a Te végetetlen Irgal-
masságodat hirdethessem, és jövendőben az ő dicsőséges Asztalához tudo-
sokkal járulhassak; Végedet pedig Örökké-való dicsérettel mondással a Te
Sz. Angyalidéval, és minden Választottiddal együtt magasztalhassalak Sz. Fiad
által. Kinek Sz. Reviben szerelem, Uram hallgass-meg Engemet! Ámen.

Ur Vatsórája után való Elmélkedés.

Soha Senki a régi Keresztyének közül olyan gondolattal nem vólt, hogy a
meg-Penitentiatott Renyék el-változnák a Keresztnak Testévé, – hogy azt a
Keresztnak hívva Szaként Címzik az Ur Vatsorájában; mert meg-mutatók,
hogy az Apostolok Soha abban az Ételemben nem vólnának. – Ezek után
Ignatius, Irénéus, Tertullianus, Justinus, Clemens Alexándrinus, Orige-
nes, Cipricanus, és a többi Nicenumi Gyülés előtt való Sokaságok le-
irván, volta egy szóval-is azzról az el-változásról nem irnak, s nem emlé-
keznek. – E' mellett, valamennyiszer amaz a Vatsorának használtáról, és Gyü-
mölcseiről szóllanak, mind azokat nem a Mennyei Ételnek, vagy Bor italnak
tulajdonitják, hanem a Krisztus halálától való Elmélkedésnek és El-
mélkedésnek, az Isteni dicsőségnek, mit hálá-adással áldanak az Hivek,
mivelt a Jézus, mellyeket a Krisztus halálában minékünk meg-mutatott.
Mind a' tökéletes és bizzó Hitnek, mely valakiben van, annak bünei meg-
bocsáttatnak. – És az illyen Ember Lélek szerint igazán ízli a Krisztusnak
Testét és issza vérét, a mint Urunk tanitja a. Ján. 17. Cap. 6: vt = sq.
Paulianus de Resurrectione Carnis ex Epist. de Libr. Judaicis.
Cibus inquit, venter, et manducs, et sanctus erit. – Fidei recta, et imma-
culata Conscientia, et innocens Anima. Quicquid vic pavcitur, Christo
consecratur. Talis Epulator Convivia est Dei, – hac sunt Epula, quae

pascunt Angelos, istos Sunt Mensae, Martyres quae faciunt; hunc est Vox
illa Legis: Non in pane tantum vivit Homo, sed in omni Verbo, quod proce-
dit ex Ore Dei. Hinc illa Christi: Mea Esca est, ut faciam Voluntatem
tatem ejus, qui Misit me, et ut Consumam Opus ejus. Hinc: Quaeritis me,
non quia signa vidistis, sed quia manducastis de Panibus Meis, et Satu-
rati estis. – Operamini autem non Escam, quae perit; sed Permanentem
in Vitam Aeternam. – Deus Venter non colitur, nec Cibis, quos Dominus
dicit perire, et in secessum Naturali Lege purgari; nam qui per Escam
Dominum colit, propè est, ut Dominum habeat Ventrem suum, – De Re-
surrectione: Serino est in Cadaver Vitae appetendus, et denotandus
auditu, et vinandus Intellectu, et Fide dirigendus. –

Te-is azért a Sz. Vatsora után azon kérjed az Istent, hogy miképpen
a Vatsora előtt benned hitet, Penitentiát szerzett, úgy azután-is abban az
állapotban meg-maradhass, és Hitednek, s Engedelmességednek, s a Jó-
tus halálától való Elmélkedésednek, és az ő példája követésének ál-
tala a te lelki Fajaddal a Krisztus Testét és Vérét Vegyed és Igyad
mind addig, míg el-jö. – Azért így könyörögj Ur Vatsorája után:

Ur Vatsóreija után való Könyörgés.

Én Mennyei Szerelmes Szent Atyám! Ki a Te ki-beszélhetetlen nagy
jóvoltod szerint Sz. Fiadat az én büneimnek el-törlésére igazságu Halálra
adád, és az ő Halála által az Halálnak kötelét el-szakasztád, Engemet
az örök Életnek szemérmével meg-ékesztettél! – Hálá-adással magasz-
lom, míg élek, Szent Nevedet, hogy Engemet is méltatlan Szolgádat
(: Kölgádat:) a Te Szentednek Sz. Vatsorájába hivtál és bocsá-
tál, az én számtalan sok büneimért Ki velett perben nem Sz. Fiadtól,
hanem mortis, időt adtál arra, hogy az Hivekkel együtt a Te áldá-
sodból Szent Fiadnak Asztalától részesüllyek. – Kérlek Én
Mennyei Szent Atyám! hogy Címzett a Kenyérnek Étele, és Bornak
italo ne légyen nékem ítéletemre és kárhozatomra, hanem a Te nagy
Irgalmasságod szerint büneimnek bocsánatjára. –

Adj Uram Lelki Gyönyörüséget Címzett a Te Sz. Lelkednek Ajándékát,

Preis 2,85 DM

Vasárnapi III. Elmélkedés.

mely légyen az én Hitemnek meg-erősítője, a bennem való jó kívánságok
nak gerjesztője, és örvös Paizsa, bűneimnek és gonosz kívánságimnak
ki-gyomlálója, — Lelkem Lelkének Győzedelme, szívemnek ébresztő pásztora,
szárad Lelkemnek Menyei harmattya, — háborúságimnak tsendesítője,
minden nyavalyáimnak vigasztalója, és a meg-igértetett örök Életnek
Zálogja. — Ölel-meg Uram Én benned, valami tsak közöl szent Jeseid
előtt, s gerjeszd-fel bennem Jerelmedet, melyben mind végig meg-maradjak,
és sohá az én Fejlett Életemnek Kívánságára vissza-ne-térjek. —
Távul légyenek ettől tőlem a Jeszti Gyönyörüségek, és a Világi Czélá vidság-
nak widorságai; mivel a ki véletlen Sz. Lelkednek Menyei Reményében,
nem mélkó, hogy a Dámok' mosléseiban keveredjék. —

Ur Isten! Ki a Te Népedet Manna Kenyérrel táplálnad negyven Esztendeig a Pusztában, mellyel a Te Sz. Fiadnak Vérekinkért fára fel-fe-
tett Testét ezzentad eleve ábrázolni, mely Menyből adatott igaz Hi-
tűnek, és Életet ád e Világnak. — Jeremeg Uram új Szivet, és tökéletes
Lelket én bennem, hogy Sz. Fiadnak parantsolatit nagy álhatatossággal meg
tsak-vigyem, — semmi nyavalya és Kijomorúság Engemet tőlle el-ne-fa-
raszszon, — halálától ne tsak elmélkedjem; hanem Jeltedésében való Jó-
ltségét, Engedelmességét, alázatosságát, és mindenekhez való nagy Jere-
tetét Tsövetkezzem. — Adj Uram mindenkor tökéletes Szivet Tőlem, —
világosítsd-meg Értelmemet, hogyha Gyarlóságomból el-találnék-is esni, el-
ne-Hullyam az én Vétkeimben, hanem azokat meg-esmérvén, fel-kelljek,
botránatot nyerhessek, és a Te esmereted és tiszteleted mellől semmi
hasznár és nyomorúságok Engemet el-ne-idegenithessenek. Az én Életet,
kim pendett áldott Jéjnek Kezében kérlek, hogy só. meg-édes Atyám! Amen.

VASÁRNAPI III^dik Elmélkedés.

A' Szent Keresztségről.

A' mi Urunk J. Krisztus akarván az ő Apostolait e Föld' Kerekségé-
nek az Evangéliumi Tudomány' hirdetésére küldeni, az ő Tanitván-
nyivá fogadó Emberek felől, illy' bizonyos Regulát szab elejekben:
hogy minden Nemzetségeket tanittanának, és az Atyának, Fiunak, és Szent

Lélek

Lélekenek Nevében keresztelnének, s tanitanák Őket hogy meg-tartanák
mind azokat, mellyeket ő parantsolt vala nékiek. Mát. 28: 19. 20. Mine-
zekért az időtől fogva a' Vizzel való Mosodás, avagy Keresztség a' Keresz-
tyén Világban, majd minden Nemzetségek közöl fenn-tartatott, s gyakorolt atott.

Azért tapasztald-meg Tőled Segedelmekből

I. Mi Okon, vagy mi végre élt nek légyen az Apostolok a' Keresztségbeli Cerimó-
niával azok között, a' mellyet az Evangéliumi Tudománynak tanittanak vala?

II. Miképen kell Krisztus Urunk' fa vait Értelmünk hogy azon Apostolinak,
az Atyának, Fiunak, és Sz. Lélek Nevében keresztelkedésről parantsolta?

III. Mi végre tselyen mostan a' Hivedelemnek a' Keresztyén Világban
meg-tsendesztelkedniek?

Az Élsöről.

Tudnunk kell azokáért, hogy midőn az Emberek a' sok Vétkeknek és
Tudatlanságnak rútsa homáltyától környül-vétettetve, és minden-némü
gonoszságokkal bé-fedetve Jéjszaka s mind az Istени dolgoknak és
tsendesitől; mind pedig az Istentől javaltatott Életnek változásától
idegenek volnának, és az Halálnak árnyékában járnának; tehát ama
végben ingalmazó Isten vajtok könyörülvén, nékiek az ő egyetlen-egy
Fia, s ama Apostoli által, Kegyelmet, bétsegiget, amaz örök Halál-
tól való meg-szabadulást, az ő Sz. Lelkének bővsége s Ajándékait maga
ingyen ad és jó akaratja szerint igérni és ajánlá, hogyha Őtet az Ószö
ő Fiában a' Szent Keresztségben kimenéz, bűnökből meg-térnének, és
annak utánna Hivatalokhoz illendő Isten szerint való Életet álnének;
Ennek pedig az ő mind Hiveknek, s meg-tértekneknek meg-bizonyitásának;
mind pedig bűnös bocsánatjának példájáért, a' Vizzel való Mosodás, mint
belső Lelki dolognak nemü-nemü külső jele, Symboluma rendelt vala lenni.

Mert ugyan-is más szóval is rendelt, és gyakorlott dolog volt pl: hogy
az Istenek az Emberek külső nemü-nemü Symbolumokkal, Jegyekkel
ébresztek Amaz a' dolognak, melynek végben-vitelére Istentől bocsáttat-
tak vala, példázására, és az ő tőlök hirdetendő Isten' Akaratjának nemü-nemü ki-fejezésére és ki-ábrázolására. — Így p.o.

Preis 2,85 DM

3. Kir. 11: 29. olvasunk, hogy mikor amaz Sidonbéli Próféta Ahiás meg-akará Jeróboámnak jelenteni, hogy ő Izr. Nemzetségének Királyává választatott volna, találván Jeróboámat Jérusálemből ki-jöni, rajta lévő akkori új öltözetit meg-ragadja, és tizenkét részre szakitván, Jeróboámnak azt parantsolja: Vedd magadnak Tiz rész; mert ezt mondja az Istennek Ura Jehova: Imé el-szakasztom az Országot Salamonnak kezétől, és Tenéked adom a 10 Nemzetségen. — Ezt Jézsaiás Próféta is, Jézsaiás Próféta-is, hol jármat hordoz vala, és szólással vala a Nyakában Cap. 19: 10. és 47: 2. hol sárból tsinált Igyószót tör a Káldeusoknak Országára való vitelekre. — Így Ezéchiel Próféta-is az Istennek szavával együtt Jövendölt, ütra való szerszámával együtt Fényes Napot, a Sidók fogságára való vitelekre. Ezek. 12: 3. 4. sőt Mózes-is sokféle Büntetéseket rendel és szerzett vala, mellyek által az Istennek igaz Poenitentzia tartás által vigházni, Fiainak bé való Mosódása és Kereszt-ségéből való kedves Áradatja jelentetik vala, az honnan ez a Szent Irásban is, mint meg-tetszik Jan. 3: 22. és 4: 1. 2. Jobbadat maga az Ur Jézus Krisztus is, mikor amaz Sidonbéli Próféta Ahiás meg-tsalatkozásáért a Zarédai Bap Tia Jeroboámnak Követé, közönségesen a Sidó Nép közöl, hogy Krisztusnak Előjárója Követé, közönségesen a Sidó Nép közöl, hogy solemnis Méltóságot Sokáig szerént kerdé vétetni, és végbe-vitni, Mikor ki az Istennek Áradatjából és Végzéséből a Poenitentzia-tartást az bűnösnek botsánatjára hirdeti és prédikályd vala.—

Melyre nézve azt irja S. Márk, hogy ő t.i. Kér. Jánost követvén, a' Jordánban, és prédikálotta a meg-térésnek Keresztségét a bűnöknek bo-csánatjára; sőt maga-is maga felöl Mát. 3: 11. azt mondja: Én vizzel, hogy az Emberek meg-térjenek, de a ki Én utánam jö, Ő pedig Tűzzel és Lélekkel fog titeket meg-keresztelni, a kinek Ő lapátja ő kezében vagyon, és meg-tisztitja az ő Tsépét, a Búzát pedig Tsépét, a Búzát pedig Tsépét, a Búzát pedig

Preis 2,85 DM

312. Vasárnapi Elmélkedés.

3. Kir. 11:29. olvasunk, hogy mikor amaz Sidonbéli Próféta Ahiás meg-akará Jeróboámnak jelenteni, hogy ő Izr. Nemzetségének Királyává választatott volna, találván Jeróboámot Jérusálemből ki-jöni, rajta lévő akkorai új öltözetét meg-ragadja, és tizenkét részre szaggatja; Jeróboámnak azt parantsolja; Vedd magadnak Tíznek tiz részét; mert azt mondja az Istenek Ura Isten: Imé el-szakasztom az Országod Salomonnak kezétől, és Tenéked adom a Tiz Nemzetségeket. — Így Jeremiás is Próféta-is, hol jármat hordoz vala, és tsövekkel vivé vala Nyakában Cap. 27:10. és 28: 2. hol sárból tsinált Igoporsót tör vala el az Istennek hozzája tett Parantsolatja Perént, a végre, hogy azon Symbolumokkal jelentse Jérusálemnek Romlását, és minden Munka nélkül való meg-vitetését, és a Pogányoknak egyéb Népekkel egyetemben a Káldiusoknak Országaikra való vitetésöket. — Így Ezekiel Próféta-is az Istennek Mondja tett Szava Perént, a ő minden tsövétségével, Itéletre való Perspektívával együtt Fényes Napnál, a Pogányok Példáját látásra, egy helyből más helyben-való költözésével példázá a Pogányoknak fogságára való vitelének. Ezek. 12: 3-4. sőt Mózes-is sokféle Mosódásokat rendelt és Perzett vala, mellyek által az Istennek igaz Pœnitentzia tartás által vígheznek, Pogányok közül való kedves Akaratja jelentetik vala, Az honnan ez a Keresztyéni Prédikálás-is, melyről itt Pillunk, vett Értelmet magának. —

Ezt annakokáért a Tanítás Papi Tisztének Keresztelő Jánosnak Hajtásának Előjárója Követe, közönségesen a Pogány Nép közöl, hogy solemnis Méltóságot szokás Perént kezdé kapatni, és végh-vitni, Mikor ki az Istennek Akaratyából és Végezéséből a Pœnitentzia-tartást a bűnösnek botsánatyára hirdeti és prédikálni vala. —

Melyre nézve azt írja Sz. Márk, hogy ő t.i. Kér. Jánost kezdette a Pusztában, és prédikálotta a meg-térésnek Keresztségét a bűnösnek botsánatjára, sőt maga-is maga felöl Mát. 11. azt mondja: Én keresztelek Vízzel, hogy az Emberek meg-térjenek; de a ki Én utámnan jő, Én nállamnál erősb, kinek nem vagyok méltó, hogy sarujának kötőit meg-oldjam, a tiszteket kereszttel Szent Lélekkel és Tűzzel. — Amennek utánna a Krisztus Jézus-is Tanítványokat szerzeni, és keresztelni kezdette vala, mint meg-tetszik Ján. 3: 22. és 4: 1. s Jóllehet maga az Úr

A Szent Keresztségről. 313.

Krisztus nem keresztel vala, hanem az ő Tanítványi Ján. 4: 2.) Mert a miképen Kér. Jánost prédikállya vala Mát. 3: 2. Térjetek meg; mert el-közelitett a Mennyeknek Országa: Így az Úr J. Krisztus-is kezde prédikállani, s azt mondani Mát. 4: 17. Térjetek meg vala. — Hasonlóképen az Apostolok-is az Úr J. Krisztus fel-támadása, és Mennybe menetele után, akikat, a kiknek az Evangéliumi Tudományt prédikállják vala, meg-keresztelik vala; Mert nálok kiváltképen a Térést hirdetik vala, a kit a Bűnök meg-bocsátása Perént, a végre, hogy Krisztusnak, és Krisztusnak lenni, Vére a Keresztség által az ő Krisztusban való Hitekben közönségen Vallás-tételét meg-kivánnyák vala, melyre nézve a Keresztségre egyéb Emberek nem-is botsátatnak vala, hanem csak azok, a kik tellyes Pirból a Jézus Krisztust Istennek Fiának is Váltságnak vallyák vala, Act. 8: 37. Mind az által olyan Hitet kivánnak vala, a mely igaz Pœnitentzia tartást foglalna-bé magában; mivel maga-is az Úr Krisztus Krisztus meg-parantsolta nékiek Luc. 24: 47. hogy a Pœnitentziát, és a bűnöknek botsánatját az ő Nevében prédikálnák minden Pogányok közöt Jérusálemtől fogva. —

Sőt a Sz. Péter Apostolis Act. 5: 31. bizonyítja: hogy az Isten a Jézust jobb Kezével fel-magasztalván, tette Fejedelemmé és Meg-tartóvá, hogy adjon az Izraélnek Pœnitentziát, és a bűnöknek botsánatját. — Amint mondja Sz. Pál is Act. 20: 22. hogy ő mind a Zsidóknak, mind a Pogányoknak hirdeti az Istenhez való Meg-térést, és az Úr J. Krisztusban való Hitet. — A miképpen az Úr J. Krisztus meg-jelenvén ő nékik az ő Damascusba menő Útyába. Act. 26: 17. 18. mondotta vala: A Pogányok közé kül delek most tégedet, hogy meg-nyissad nékiek szemeket, hogy meg-fordulnak a Setétségből a Világosságra, az Ördög hatalmából az Istenhez, hogy bűnök botsánatját, és a Megszenteltetettek közt Részt vígyenek az én bennem való Hitnek által által. —

Annakokáért, mikor Kér. János, az Úr Krisztus, és az Apostalok az Istennek Decrétumából és parantsolatjából minden Embereket a Pœnitentziára és Életek meg-jobbitására és tiszta hitnek vala, tehát a Keresztségnek Szerzőmóniájával élnek vala a végre, hogy azzal az Istennek az ő Kegyelmében vitetendő, és az igaz Pœnitentzia által bűnök botsánatját nyerendő Embereket föl-ül való Istennek kedves

Akarat-

Akarata, v. Decretuma példáztatnéz, év mint egy ki-ábrázoltatnéz. Amia
a' Bünnek botsánatjára, nézö dolgot illeti, — ki két féle: Az Egyike
nézi a' ban botsánat nélkül Bünöködö Emberre; — A' másike pedig
azt a' drága Jót meg-adni év Jerezni Méltóztató Istent illeti. —

Az Istak részéröl való Jó Érzakért nem egyéb, hanem az Evangé-
lium Tudomány által reánk közlött ingyen való Jezzelme és Irgalmas-
sága, mellyel a' mi büneinknek Vizsgáját üdv el-mosáa, v Azokkal é-
delett Bünteté sünket üdv el-törli, mintha soha azokat nagyon nemis
gelezedtük volna, mikor tudnia illik azokat nézzünk gaudog Reggel.
méböl meg-engedi, v meg-botsátja. — Az Istennek ezen Reggeli mod pedig
a' Vizzel való Mosódás által példáztatik, a' miképpen hogy azon Viznek ke
vezetével mind ségyébü, mind pedig Ezék. 36: 25. nevezetik, holott azt
mondja az Ur: Hintek ti tiszta Vizet, és meg-tisztultok minden tü
undokságotokból. — Hanem hazi az olyan tanubizonyságokban akarja
inkább ismereti és venni a' Viznek nevezetin az Ujtelmek amaz ö jo Aj
gyét, mellyet J. Pál Apostolis Epist. 5: 26. Viznek Jeredöjének nevez, azt
bizonyitja, hogy az által tisztitatott-meg az Istennek Anyaszentségháza,
A' mely Istennek Igéje mindazáltal amiben, Dentel és tisztit-meg minket
szivünkben; a' melyben nézzünk, a' Bünöknek botsánatjára az Ister
Jönyörülö Irgalmasága által Idvességet hirdet, mely nagy irgalmasságával
Jabaditott-meg minket az Isten a' Magasságából. Luc. 1: 74. 77.

A' mi részünkről pedigen a' mi büneinknek botsánatjára meg-szivántatik
a' mi Életünknek meg-jobbitása, és az igaz Panitentzia-tartás, mely a'
miképpen a' Vizzel való Mosódás a' mi Testünknek fertyét, motskát el-
mossa; üdv amaz-is a' Bünöknek fertyét és undokságát el-törli, és meg-
tisztitja. — És mikor ezen Vizzel való Keresztséggel élünk, azzal je
lentjük és bizonyitjuk, hogy a' miképpen Testünk Vizzel meg-mosatik v
tisztittatik: Ugy Istennek a' mi Lelkünket v Szivünket az igaz Panitentziat
tartás által Ennek utánna minden Vétkeknek fertöjétöl tiszta Lelkü
ül meg-akarjuk tartani, és az Ur J. Krisztusban hinni, az ö tani
tása, hagyományai, és Parantsolati szerint akarjuk tellyes Életünket
és Cselekedetünket rendelni és szabni. A' melyre nézve az Apostol is
juri Péd. 10: 22. Azokat, a' kiknek irja; hogy tiszta Vizzel meg-mosatván Jesustus,

és gonosz Lelki ismeretétől meg-tisztittatik Szivünk legyenek. Értvén t.i. nemis
a' meg-szokott Jörvénybéli Mosódásokat; hanem az igaz Panitentzia-
tartásban való Mosódásokat, mely által akarja vala, hogy Ök mind
belsöképpen Sziveket minden gonoszságától tisztán, és Jeplö nélkül meg-
tartsanak; mind pedig külsö tselekedeteket pedig fenttül és fedhetetlenül
hordoznak, mellyet hogy tselekedök volnának a' Vizzel való Mosódás
által, mint Szent Életünk külsö Symbóluma, Jegye által imma
ron meg is bizonyitották volna. —

A' Másodikról.

Ezeket immáron illyen módon meg-vizsgálván, meg-kell fogalmato-
san azt-is magyarázninkk, mellyet második meg-vizsgálásunk ide fél-
lyebb fél-tettünk, hogy t.i. Miképen kellyen értenünk, hogy az Ur Jé
az ö Apostolinak azt parantsolta: hogy keresztellyenek atyának,
Fiunak, és Sz. Lélekenek Nevében? Mellyet annyival inkább kell tsele
nünk, hogy mindenütt, valahol az Apostoli Cselekedetekről ir Könyv
ben olvasunk, hogy az Apostolok vagy valakiket keresztelnek, vagy
keresztelkedésre intetnek, hozzá-tévén azt, hogy Az valaki Nevében
légyen, úgy irattak, v olvastatnak mindenütt, hogy azt, nem az Atyának, Fi
unak, Sz. Lélekenek Nevében; hanem vagy az Ur J. Krisztus v Nevében
Act. 2: 38. és 8: 16. vagy az ö Nevére. Cap. 19: 5. keresztelték, Avagy
a' mely-is amyit tesznek: Az Urnak Nevében. Cap. 10: 48. a' miképpen
a' közönséges Forditásban olvashatni. — Ennek az Akadálynak el-hárí
tására semmit nem tsinálok, holott mindenütt tétetik az-is a' Jeremiás
mellé, hogy a' Krisztus' Nevében lett volna; hanem sok helyeken Annak
annak implicite, és egy-általyában való végben-menetelével vagyon Ön
tsészet, nem lévén semmi világos Irás J. vagy Jelvén arról; Kinek
Nevében lett légyen a' Mosódás; — az honnan észrehetnök, vagy itélhetnök,
hogy az Atyának, Fiúnak és Sz. Lélekenek Nevében ment volna végben,
hogy az Atyának, Fiúnak és Sz. Lélekenek Nevében ment volna végben,
hogy mondom, Ennyről ne szóllyak, mondhatnó itt valaki: Mikor az A
postolok a' Krisztus' Nevében keresztelnek, tehát egy-szer-s mind
implicite valjuk az Atyának és Szent Lélekenek Nevében is kere
telt tenek volna; mert a' Krisztusnak tulajdonitja amyit tészen, mint Jé
zusnak, - Mely Krisztusnak Nevében Cultusa nem lehet úgy, hogy ki-ve
gyük, avagy ide ne értsük azt, a' ki Ötet meg-kente, t.i. az Atyát,

és azt, a' mellyel való meg-kenetteténk lett, t. i. a' Sz. Lelket, mert az Isten a' Fiunak Szent Lelekkel kente-meg? Act. 10:38. —

Továbbá, a' miképpen nem úgy kell értenünk, mikor vagy a' Szentségről van emlékezet, hogy azt az Ur J. Krisztus felöll lett volna emlékezet, hanem úgy kell értenünk, hogy egyenesen mind az Atya felöll, és a' Sz. Lélek felöll-is volt emlékezet; Így szintén mikor azt olvassuk, hogy a' Vízzel való Keresztségis a' Jésus Krisztus' Nevére avagy Nevében leis, nem úgy értsük, mintha vagy az Ur J. Krisztus felöll lett volna emlékezet, hanem hogy az Atya, és a' Sz. Lélek felöllis hasonlóképen lett légyen. Mert a' Krisztust nem hirdethetni, s következésképen sem az ő Nevére keresztelkedhetni, az ő Szentnek, Parancsolatinak igéretinek, és végezett halálának elö-példálása nélkül, melyis az Atyának, s' kitöl mind ezek származnak, és a' Kire nézendök mind Ezek; és a' Sz. Léleknek segedelme által ugyan azon minden dolgok tétetnek, és tétetnek; világossá és nyilvánvaló említése nélkül nem lehet. —

Mind az által, hogy ez az Akadály is elvétessék, eszünkben kell vennünk, honnét származott légyen Az említésképen; mert vagy, vagy többnyire mindjárt gyújon olyan Szerelemben vagynak, hogy mikor Krisztus Urunk azt mondotta: Keresztellyetek az Atyának, Fiunak és Szent Léleknek Nevében; nékik azt parancsolta az ő Apostolinak, és az ő Igéjét Hirdetöinek: hogy a' Keresztség közben ezeket az Igéket világosan és pörölt pirra el-mondják: Én Tégedet ka't. Mikor pedig Lukács a' fennebb meg-nevezett Szavaiban azt irja: hogy az Apostolok a' Jésus Krisztus' Nevében keresztelnének, azt itéli, hogy az Evangilista azt bizonyitja, hogy az Apostolok nem azzal, hanem egyen Szavaival éltetnek volna az ő Keresztségben: Én tégedet keresztellek a' Jésus Krisztus' Nevében; — de sokkal külömben vagyon a' dolog.

Mert tudnunk kell, hogy keresztelni az Atyának, Fiunak, és Sz. Léleknek Nevében, avagy a' Jésus Krisztus' Nevére, vagy Nevében, nem abban áll, nem-is azt tészi, hogy ezen Igék: Én tégedet keresztellek a' Jésus Krisztus Nevében, pörölt pirra el-mondattassanak; hanem mikor mondatik valaki a' Jésus Krisztus' Nevére meg-keresztelkedettnek lenni, tsak annyit tészen mintha azt mondanók: hogy meg-keresztelkedett az, a' ki meg-bizonyitja, hogy ő a' Krisztus' Nevétöl akar nevezetni, az ő Tanitóját akar elismérni, keresztelkedni, és immáron nem Zsidó, avagy Pogányi nevelésre hivattatni, és egyenes mind az ő Keresztsége felöll nyilvánvaló Vallást

az-

zásra tenni; Jenki pedig igazán a' Jésus Krisztus felöll és Nevéről nem nevezhetik; hanem ha egyenesen mind az Atyát és a' Szent Lelket is vallya. — És így senki-is valóban a' Krisztus' Nevében meg-nem-keresztelkedhetik, ha nemha egyenesen mind az Atyának és Sz. Léleknek Nevében-is keresztelkedik, a' mint ezt Lentsel világosabban meg-bizonyittyuk. —

Elsöben a' Sz. Irásból meg-kell bizonyitanunk, hogy az Ur Jésus' Nevére vagy Nevében keresztelkedni abban a' tőllünk meg-említett Tekintetben vétetik. — Ezt pedig hasonló Sz. Irásbéli Mondásokból könnyü meg-bizonyitani, mint p.o. Rom. 6:3. azt mondja az Apostol: Avagy nem tudjátok-é, hogy a' kik meg-keresztelkedtünk a' J. Krisztusban, az ő halálában is keresztelkedtünk-meg? A' miképpen azért a' Krisztus' halálában keresztelkedni, nem abban áll, v. nem azt tészi, hogy (mint ez Igére el-mondattassanak:) En meg-keresztelkedem a' Jésus Krisztus' halálában, — hanem hogy az által a' Keresztség által Vallás tétetik a' felöll, hogy a' miképpen a' Krisztus föl-támadtatott az halálból az Atyának ditsőségére; úgy az is, a' ki meg-keresztelkedik, az életnek új világában járandó Krisztus' Tanitványa légyen, a' miképpen úgyan azon Igében mindjárt v. 4. az Apostal meg-magyarázza. — Így szintén meg-keresztelkedni a' Jésus Krisztusban, avagy az ő Nevében, nem azt tészi, hogy olyan Igéket el-mondani; hanem a' Keresztségnek végben-vitele által a' Jésus Krisztusban való igaz, és tökéletes Hit felöll solemnis professiót, könyvségen és Mártóságon Vallást, tanubizonyságot tenni.

Ehhez továbbá Mát. 18:20. Christus Urunk azt mondja: Valahol ketten avagy hárman egyben-gyülnek az én Nevemben, ott vagyok ti közöttetek. — Ha-is bizonyságra a' Jésus' Nevében egyben-gyülni nem abban áll, v. nem-is azt tészi, hogy az illyen egyben-gyülekezés Személyeknek azt kellyen mondani: Egyben-gyülekezünk a' Jésus Krisztus' Nevében! — hanem inkább azt tészi: hogy valakik egyben-gyülnek mint Krisztus' Tanitványi a végre, hogy az ő Szolgálatjában, tiszteletiben, Tudományi, Vallásához illendő dolgokat végyenek-végben. — Szent Pál Gyakor, Vallásához illendő dolgokat végyenek-végben. — Szent Pál Apostolis Col. 3:17. azt mondja: Valamit tselekezztek beszéddel avagy tselekezettel, az Ur Jésus' Nevében tselekedjetek. — De kétségtelen világos és nyilvánvaló dolog az, hogy az Apostal nem azt akarja mondani, hogy midön valamit avagy szóllunk, avagy tselekszünk,

Preis 2,85 DM

Vasárnapi III Elmélkedés.

Ezeket az Igéket el-mondjuk: Én azt mondom, avagy felelgessen a Jésus Krisztus' Nevében; Hanem arra akar inteni, és tanitani, hogy minden hamvainkban és felekezetinkben minden magunkat úgy viselljük, mint Keresztyén Emberek, és az Ur J. Krisztus Hitének és Tanitásának Vallói és Követői.— Hasonlóképpen, mikor a Jésus Krisztus' Nevében való Keresztségről vagyon Elmélkedés, a mikképen e' Példának formáját nevezet szerint pedig pirra olvasjuk Act. II: 38 úgy kell azt is értenünk.— Es így keresztelkedni ő benne, avagy az ő Nevében nem azt teszi, hogy ezen Igék ki-mondattatnának: Én Téged keresztellek a Jésus Krisztus Nevében! hanem azt, hogy valaki meg-keresztelkedjék mint Keresztyén, és Ezáltal a Keresztségbéli szerzésedet által ő Keresztyén Vallásról nyilvánvalo tanúbizonyságot tégyen.—

Minthogy pedig, mivel semmi igaz Keresztyén nem lehet, valaki az Atyától, Fiúról, és Sz. Lélekről való Tudománnyal fel-nem-ékesitetett,— igazán arra meg-nem-tanitatott, és azzal a Tudománnyal éppen nem érthet. Nyilván lészen, valakik, hogy semmi a Keresztségig általában a Keresztyén Vallást nem valja, hatja, és a Krisztus' Nevében igaznak és hellyesen meg-nem-keresztelteteknek, hogyha éppen semmit az Atyáról és a Szent Lélekről nem valhya, és így az Atyának, és a Sz. Léleknek Nevében is meg-nem-keresztelteteik.— Imen vagyon, hogy Sz. Pál Apostal Efézusumban ama 12 Tanitványokat, kiket Tanitványoknak tartatnak vala lenni, a Jésus' Nevében meg-keresztelné, a melly ez Apostal azért felelkedik: mert jöllehet annak előtte-is a Sános' Keresztségével megkeresztelkedettenek vala; de még a Sz. Lélek felöl meg-nem-tanittattanának vala, mint Act. ig: 1=5. Sz. Lukács világos Igékkel bizonyitja. Noha mindazon által vagynak olyanok, kiket Krisztusnak ebbéli világos és nyilvánvaló Javait, sokkal kálomb Értelemmel akarják tenerni és vonni.—

Mert ugyan-is miképen lehet különben, hogy az a Jézus Religiót valhassa, és az Ur J. Kr. által való Idvességben részesülhessen, a ki még azt sem tudja, homan, és miképen fályon vadnia az Istennek Idvezitő Kegyelme.—

1ō: Hogy t.i. az Atya a Jésus lészen annak élő fő, és kiváltképen való Okozója, a ki ezt a mi hozzánk való jó kedvéből, Szeretetiből, Atyai szívnek Irgalmasságából indittatván, rendelte életre a Idvességet minékünk,— Tovább

2ō: Hogy az ő Fia a J. Kr. által az ő Igéjének és kedves Akaratjának, mi, kiknek ki-magyarázója, Tolmácsa által, ugyan minékünk ki-jelentett, s ugyan ő általa-is, mint Mediatora Ura, a tőlle tétetett Élőket és Holtakat Felölvivója által akarja azt nékünk adni, és ajándékozni.— Végezetre

1ō: Hogy

A Szent Keresztségről.—

3ō: Hogy az ő Sz. Lelke által, mint kivváltképen való Tüze és hatalma által a mi Idvességünk felöl tett kegyes igéretit meg-bizonyitani, és az Hitünket meg-perfectionálni, s illyen módon azokat magának penteln, s általtani méltóztatik.—

E' volt Oka ac. hogy az Ur Jésus az ő Apostolit, a kiket az ő Nevében az Idvességet az egész Földön lakozó minden Nemzetségeknek hirdetendők, és minden Nemzetségeket keresztelendők valának, az Atya, Fiu, és Sz. Lélek felöl való Tudományra olyan szorgalmatosan oktatta, és tanitotta.— Innen lett az-is, hogy magok is az Apostolok az Idvességnek ügyét örökké fennálandó, s meg-maradandó Házasságban foglalhassák, azon Idvességről való Tudományt olyan nyilván és világosan minden időbéli Embereknek Nemzetségről Nemzetségre terjeszthették.— Innen lett, hogy ugyan Azok az ő Mestereknek és Urokanak parantsolatjából meg-emlékezvén, minden Ereje és tellyessége szerint azon voltanak, hogy az Idvesség felöl való Tudományt minden ő Tanitásokban akor a Keresztségre járulandó Embereknek magyarázzák, hirdethék, kivizében ád-oktatnák, és plántálnák.—

Maga az Ur Jésus-is az ő Tanitványit Atyai Sz. Atya' igaz esmével tétetik szorgalmatosan meg-tanitotta vala; hogy Tudnia illik:

1ō: Ő volna Isten az igaz Isten, kitől meg-adatott, és e' Világra botsátatott volna.—

2ō: Kinek az ő Szent Nevét Ő ki-jelentette vala.—

3ō: Kinek Örök Életet adó Tanitását Elejében ád-ta vala.— És

4ō: Kinek az ő Nevében minden igazán meg-térő Embereknek bünök' bocsánatját, és örök Életet igért volna, hogy az Atya Ő általa az ő Sz. Szentségének meg-szentéltetésének okáért tsudálatos dolgokat tselekedett, hogy Őtet az Halál, ből fel-támasztandó volna, hogy végre az Atyához menendő volna.—

Meg-tanitotta vala azon Tanitó Mivtus önnön maga felöl azt-is hogy ő volna az Istennek arra meg-adatott Krisztusa,— hogy ő volna az el-küldött Messiás,— hogy ő általa tartatnék meg a Világ,— hogy az ő Atyja parantsolatyából az ő Juhaiért az ő Lelkét adandó volna, és harmad napon fel-támadván, Atyjában menendő, és az Istennek jobbja felöl ülendő volna mind addig, miglen nagy hatalommal és dicsőséggel el-jönne, hogy e' Világot meg-itélje, és mind azokat, kiket az ő Sz. Atyja ő nékie adott vala, örök Életel meg-ajándékozza.— Végezetre

Meg-tanitotta vala az ő Apostolit a Sz. Lélek felöl-is, hogy t.i. a szerint is nékie Sz. Atyát, hogy azt nékiek adná, mely t.i. az Atya Is-

temek

Preis 2,85 DM

tenner azon tudálatos Ajándéka, mellyel öt bé-töltetvén, minden Igaságra vezéreltetnek, mely mind végig ö véllek maradna, mellyel ajö benne Hitök el-peresztetnének, és oly' bőven meg-hintesztetnének, és bé-telnének, hogy Akoknak havorából élö Viznek ki-folyó folyási folyamaik-ki; mely végezetre Vezér-is lenne ö bennek az örök Életre.

Hogy az Apostolok az Ur Jésus Krisztustól vett Tudományt Evangéliomában az ö utámok következendö minden-Embereknek értésére adni akarták adni, és hagyni, Ennek igazsága minden ö Irásokból megtetszik; mert minden ö Irásokban azt tanittyák, hogy üdvünk Istenünk vagyon, a Kitöl mindenek vagyunk, és mi-jö benne, és egy Urunk a J. Krisztus, ki által Mindenek, és mi-is ö általa.— És egy a Sz. Lélek, a melyben mindnyájan egy Testé keresztelkedtünk, a mely által itattattunk mindnyájaink-honnan származik minden Idvességünk, a miképpen a felöl Szent Pál Apostal igen szépen tanitt Ju. 6: 4. 5. versel mondja: Miként utáma a mi Meg-tartó Istenünknek jövölta, és Emberekhez való Szeretete meg-jelent, nem az Igaságnak tselekedetiből, mellyek mi tselekedtünk volna, hanem az ö Irgalmasságából tartott-meg minket, az újjonan való születésnek Fördöjében, és a Szent Lélek-nek újittásának általa, mellyet ki-töltött mi reánk bövséggel a Jésus Krisztusnak, a mi Meg-tartónknak általa.—

Ezen Apostoloknak Irásokban és Tanitásokban világosan bizonyittyák, hogy a mi Idvességünknek alma Mindenek felett való ésmérlen-sége kutforsa, és-okaza az Isten, a mi Urunk J. Krisztusunkban Istene jóltevö szeretete, hogy Ö támasztotta-fel Őtet az Halálból, és Ö maga-tselekedte-fel-nyá téjében, hogy Ö támasztotta-fel Őtet az Halálból.— Az ég. Ur felöl pedig azt bizonyittyák, hogy a téjében a Mennyekben, Isten és Emberek között Közben-járó Ember Krisztus, ki nö-ha meg-szerzettetett vólt az Örökletségből, mind azonáltal él az Istennek Szentjeivel, és Ur az Atya Istennek Jobbjának végében. 1. Tim. 2: 5. Phil. 2: 11.

A Szent Lélek felöl pedig azt tanitják, hogy adják Elönkben, hogy a téjében az Istennek Szamár Ajándéka, mellyel Isten az Övéit a'tellyes Valóságnak Hatjával. Ephes. 4: 30. mellyet ád minden ö néki Engedelmeseinek, a'mely Lélek-is segélli a'mi Esedékenységünket. Rom. 8: 26.

Hogy pedig ez Idvességes Tudomány az Apostoloknak tanittásokban és Hallgatóji előtt adatott, nyilván vagyon, és annak igen szép példáji

példájait

példáját láthatjuk Sz. Péter Apostolnak Act. 2. le-irtt, és a Sz. Lélek-nek vétele után leté döperi Prédikátziójában, melynek hallása után azt irja-le Sz. Lukáts, hogy 3000. Emberek meg-keresztelkedtenek. A mely Apostolnak Prédikátziójából igen könnyü meg-értetnünk, mi légyen az Atyának, Fiunak, és Sz. Léleknek Nevében meg-keresztelkedni, t.i. bün bocsánatot nyerni, és Penitentziát tartani, mert azt mondja Sz. Péter Apostol abban az ö Tanitásában v. 22. 23. hogy az Atya Isten a' Majának béli Jésus Krisztus felöl, a'ki valóban meg-bizonyitatotó ö tölle (: Mennyből :) hatalmas, Csudatételekre, Jelekre általa, mellyeket webbetett ö általa, (: Istentöl bovátatotó Krisztusnak lenni, hogy Ötet az Halálból fel-támasztotta, és jobb Kezével fel magasztalta vólna. v. 24.

A' Fiú felöl-is azt tanitja, hogy jöllétre meg-fejtetett, és meg-öletett, mind azáltal az Atyától fel-támasztatotó, Mennybe ment, Urrá és Krisztussá tétetett, ki a Sz. Lelket az Apostolokra látható képen ki-öntötte vala.

E' felöl a Szent Lélek felöl-is pedig azt állattya, és bizonyitja, hogy a miképpen abban az időben az Apostoloknak ajándékoztatotó vala; úgy minden Penitentziát tartó, és a Krisztus Jésusban igazán hivö Embereknek-is ugyan az ö Szent Lelkét vétendö valának.—

Mivel azokáért a Sz. Péter Apostal Ezeket az 3000. Embereket a' Keresztségre intö Pavai elött tanitotta, nemde nem ez valaé megtsel keresztelni a Krisztus' Parantsolatja szerint Atyának, Fiunak, és Sz. Lélekenek Nevében? Mikor a Sz. Péter Apostol-is azt mondja: Térjetek meg! Nemde nem az valaé valóságaggal végbe-vinni azt, és bé-tellyesíteni, a'mit ugyan parantsolt vala a' Tér ar ö Apostolinak: Tanitsátok Ezeket, hogy meg-tartsák mind azokat, mellyeket parantsoltam ti néktek.—

Hogy pedig Szent Péter Apostol az ö akkori Hallgatóit akarta inté, hogy meg-keresztelkedjenek Atyának, Fiunak, és Szent Lélek-nek Nevében, hanem a Jésusnak Nevében, itt-is semmi akadály mi-atta; mert a'mint fellyebb más bövségesen meg-magyaráztuk, sem-ki a Jésus' Nevében nem keresztelkedik, hogy az Atyának, Fiunak és Szent Lélekenek Nevében-is egyszersmind nem keresztelkednék, mert a Jésus Krisztus' Nevében keresztelkedni annyit tészen, mint a Keresztséget nyilván vallani; Keresztyén pedig nem le-

lés...

het, a'ki az Atya és Szent Lélek felöll való Tudományban nem tudna, és arrat a' Tudománnyal meg-nem-égyez. —

Az Harmadikról.

Immár következik képen a' vasárnapi hittre, hogy meg-vizsgállyuk azt is: Miért, és mi végre kezdettetnek-meg mostan a' Kivedelek? — Mert holott még sem az Atya, sem a' Fiú, és a' Szent Lélek felöll való Tudományban be-nem-avattathatnak, úgy mint, Kik még Kételen és Okosság nélkül vadnak; sem-pedig bünök botsánatja tőlletik nem fiu, kölcsönöztetik úgy mint, Kik még semmi bünt nem tselekedtenek. — De Vát úgy tettzik, hogy a' Keresztség melyről fiolnak, nem nék ö kéájok? —

Itt annak okáért tudnunk kell, hogy más Vége és Célya vadnak a' mostani Kivedelek Keresztségének, hogy sem mikor volt képen a' fel-nevelkedett Ifiak' Keresztségének. — Mert a' fel-nevelkedő Ifiak' Vallást tésznek vala az akkor immár jelen lévő dologról, tudnia illik, a' Krisztusban való Hitekről, és az ö bünökből való meg-térésekről, itt pedig a' mostani Kivedelekben Keresztség idején jövendő dologról való Zálumbizonyság vadnak. —

Mert az ö Magzattyokat meg-keresztelető Attyák az ö Keresztatyokkal együtt azt bizonyittyák, s magokat arra kötelezik, hogy az ö Kivedejeiket immáron a' Keresztség által a' Krisztus' Gyülekezetibe, Anyaszent-egyházába bé-avatván, minden igyekezettekkel azon lésznek, hogy minél hamarább arokenak idejek és értendejek Engedi, Akore az igaz és idvességes Tudományban, és az Atya Isten, — a' Fiu, és a' Sz. Lélek felöll való Hitben forgalmatosan neveltessenek, a' rokona meg-tanittassanak, és semmi úton módon az Emberektek az Isten felöll költő Tudománnyokban, és nékiek tettző Tudományokhoz ne ragaszkodjanak, —

És továbbá; hogy az ö kitsid idejektől fogva mint tiszta Vízzel megmosattatnak, minden Vétkektek és világi Kivánságoknak semmi tól való magok' meg-tartóztatására fogadtatnak, hogy az ö Istenknek és Kedvenek Fiuinak előtt mind szüntelen tiszták és tökéletesek legyenek, és így az ö örökké-való Kegyelmét, s Lelkek' Örök idvességet meg-nyerhessék. —

Mint

Minek okáért az illyen Kivedelek mind Szülőjek, s mind Keresztatyok is Annyok jól meg-fájdák, hogy a' mostani Keresztyének között való sok Emberekkel együtt ne itéllyék, hogy ök immáron Istennek azzal eleget tettenek, hogy az ö Kisded Magzattyokat, Keresztfiokat, Leányokat meg-mosattják, és keresztelteték, hanem inkább minden ö gondjokkal, gondolatjokkal azon légyenek, hogy az ö Istenekben a' Keresztségben tett fogadásokat szentül és feddhetetlentül meg-állyák, és az igaz Kéligéában, törvéllete Isteni tiszteletben és szolgálatban őket nevellyék, és meg-tartsák. —

Imádság.

Emberi Nemzetnek Idvességét munkálkodó Kedves Isten! Az Ur Jésus Krisztusban kegyelmes Sz. Atyám! — Kitéletben és igasságban arany kézzel tisztelhetni, nizvén kivált képen az Emberekért fohoszkat, és fándékozat; mind azon által meg-kivánod, hogy külső Cselekedetek, kel-is fivetnek Ezenességéből tégyenek jó példáju tanú-bizonyságot, és Lélekben való Hitéket tselekedetekkel-is meg-mutassák; mivel fiával hirdetnünk az Igasságra; dolgával tésznünk arról vallást az idvesség-e. — Mindenektől meg-kivánod, hogy hidjenek a' Jézus Krisztusban, és parantsolatit tartsának; de annak bizonyságára parantsolod-is, hogy a' kik hisznek, keresztteltessenek-meg a' bünöknek botsánatjára Atyjának, Fiunak és Sz. Lélekenek Nevében, noha el-nem-félejtvén, hogy a mi Idvességünknek Kezdő el-kezdője, és Végezője a' Jézus Krisztus által, ki minékünk Körben-járónk, és Szó-fogadónk, a' Sz. Lélektől pedig segítetünk a' Jónak mind el-kezdésében, mind Gyakolásában, és Kongésében, és a' Jézus Krisztus Tudománnya mellett való állhatatosságban. —

Édes Atyám! Ek-is a' Te jóvoltod szerint Keresztyén Atyámfiát, tetven, a' Sz. Keresztségnek vizével meg-mosdattam, Mást pedig szándékozom ezen Elmében fogni, hogy a' Keresztyéni Gyülekezetnek szántak közöt vagyok, — Ezemben tartom, Keresztségemben tett Vizzel való Meg-mosodásom, hogy nem a' Testnek tisztitására, hanem a' Lélekenek bünöl való meg-tisztitató tisztulásának ki-ábrázolására, és a' jó Lelki esméret szerint való Életnek gyakolásának példázására; miképen Idvezitöm, és Ur Krettem meghólt, és az Halálból fel-támadott, az ö Keresztségemis emlékeztet, hogy büneimnek meg-halljak, — az Életnek tisztaságára ügyekezzem, az Ó Embert le-vetkezzem, és új Köntösben öltözzem, a' Te velem közlött Jó-tétemenyidet naponként hálá-adással, és parantsolatidhoz való Enge-

delmes-

Im März erscheint:
Preis 2,85 DM

delmességgel közzönvén, a' bünnek szörtelmességétől Lelkemet meg-mos-
sam a' Penitentia által, - új életet élljek, és meg-bizonyitsam, hogy az
Ur Jésus Krisztusnak igaz Tanitványa vagyok, — Mely Kimélő szeretet
tartod-meg mindenkoron én bennem, hogy Szent Keresztségem szerint
való illyatalomat szakasztolyam nagy szomorúsággal, fájdalommal, és
szégyénnel a' Keresztyéni igaz Hitben, a' felöll való Vallás-tételben,
a' jó Keresztyéni életben, — Atyafiui szeretetben, — és más Keresztyéni jó-tsele-
kedetek Nevében nevelj és maradek-meg mind halálig. Ha pedig a'
Jésus Krisztusért a' Szeretetnek Keresztvel való szeretségét
reá-is szenvednem, attól meg-ne-ijedjek, az én Uram szeretetitől sem
igéret, sem fenyegetés el-ne-szakasszon, sem Tudományát ne szégyenljem,
ha pedig a' Sidóknak botránkozás, a' Görögöknek bolondság légyen is
nekem az Hitömben az Istennek hatalmas Ereje és bölcsesége. —

Ó Te Szent Lelkedet adjad Énnékem, és tartsd-meg Én nállam, hogy
ne hagyjon Segitségével a' Krisztusért Mindenemet semminek tartsak,
semmit e' Világban annyira ne szeressek, mint a' Lélekenek Idvességét,
sőtsem ha e' Világot meg-nyerném-is, az örök Életet pedig el-veszteném,
és Könyörületességem lenne benne? — hogy e' percznt szakasztolyam magamat
a' Keresztben, melynek igéreti vagyon, mind e' jelen-való mind a' jövő
szerelendő Világon, és az örök Életre nézve. —

A' kik még meg-nem-esmerték szivekben Ez. Fiadat, és általa ki-je-
lentett drága Szövetségedet, juttasd Szent Akaratodnak meg-tanú-
lására, — hogy ad Keresztyéni Élet. Gyülekezetben, az Hitnek és
szeretetnek, bünöknek megbocsánására, és meg-bánására, — és az örök
Életnek reménységére is, — A' kik pedig Szent Fiadat Meg-váltó,
igaz esmérik, Tudományát vallyák, Azok közül is fogadd-el
Hitben való vigasztalásodat, hogy ne légyen egyik Pálé, másik Ke-
fé, és Apollóé, hanem minnyájan a' Jésus Krisztusé, és ő al-
Fiai. — Szent Tudományodnak Igenes Ösvényein vezérellyed
hogy a' miképen a' Sidókból is Pogányokból egy Nyájat, és Akolt
szerzett az Krisztus által, úgy minden Keresztyének egy Nyáj' nagy
Pásztorának Jobbját igazán esmérjék, és örömest halgassák, Annak
szerint állyanak, és legyenek Lelkeket minden órökre. —

Á M E N.

Következik

Következnek Énekeny Istenes Énekek, mellyeket az fennebb irt Áteredésaknai Elmélkedések és Könyörgések előtt, és azok után-is idvességesen lehet énekelni.

Irattatott a' Régiek' Irásokból.

1. ÉNEK

Az igaz Vallásnak Formájáról.

Nota: Hiszek, és vallok egy Istent.

Jertek igaz Keresztyének,
Válaszott drága Édények,
Kegyogjatok mint Nap-fények,
Hitben légyetek kemények!

Hidjetek egy Istenségben,
Annak Atyai Felségben,
Fiaa pedzül való Egységben
A' ki ül nagy Dicsőségben.

Ennek soha-is kezdete
Nem volt, s nem lesznek végezete,
Menny, Föld Kezének szerzete,
Aldott ő Lélekzetével!

Mert mikor Ember vétkezett,
Halál' Kevének Ereszett,
Kézzel meg-kegyelmezett,
S'illy' drága igéretet tett:

Az Asszonynak-álladt Magva,
Kigyónak Fejét megkontja,
Menny-országnak zárját fel-bontja,
Mert drága Vérével ki-onthya.—

Az Atyák e' Magot várták,
Próféták ezt okajtották,
Szent Királyok áhitották,
Hogy el-jövését hallották.—

Mert Ötven Nap' telésében,
És Szüznek tiszta Méhében
Fogantatott, s Bethlehemben,
Születés alatson helyben.—

Mint Ember úgy nevekedett,
Sok Csudákkal hirekedett,
Bünt soha nem tselekedett;
Sőt arról mindent meg-feddett.

Azért Őt Sidók gyülöltek,
Kezeket véá vetettek,
Végre fel-is fel-pitettek,
Koporsóját pedzétlettek.—

De az Isten Őt fel-vette,
Halálból fel-éltesztette,
Jobb Keze felöll ültette,
Urrá, és Krisztussá tette.—

Hidjétek az Istennek Fia
Ez, a' kit szüle Szüz Mária,
Ki fogja ezt tagadnia,
El-kell annak kárhoznia.—

Az

De

De Ki erről Vallást tészen,
Euber Szívét' Hívét leészen,
Annak a Mennyországig leészen,
És ditső Koronát vészen.—
Hidgyétek a' Szent Lélek-ről
Az Istennek Erejéről;
Mely pállott régi Szentekben,
Most-is lakik az Hívekben.—
Minket Ez a' Lélek tanít,
És vigasztal, s bátorít,
Setétségben világosít,
Mennybe vezet, és idvezít.—
Isten' Anyaszent-egyházát,
Szentek' egyenlő Városát
Hidjétek bűn-botsánatyát,
És a' Testnek Fel-támadását.—
Ez Keresztyén Hit Summája,
Hit vall Apostolok' szája,
Ferserlett Fejnek' Haldla,
Vérrel szabó Keresztfája.—
Uram Jésus! é Világot
Szánd-meg, s Gyűlöl Ember világot,
Szerezd-ki az Igaz Ágadból,
Add nékünk a Mennyországot.
Ámen!

III. ÉNEK.

A' Keresztyén Hitről.

Nóta: Mint a fejér liliom Patakra &c.

Hiszek egy igaz Istenben,
Mennynek és Föld Teremtőjében,
Kinek ditőségében
Nincsen Kezdetében,
Mindeneknek Atyja,
Sennei nem tagadhattya,
Mindenható örök Isten,
A' kihez hasonló nintsen!
Hiszünk a' Jésus Krisztusban
Mi kegyes Meg-váltónkban,
Ki Békeségi Fejedelme,
Híveinek Segedelme;
Ő Isten' Szent Fia,
A' kit szült Szűz Mária,
De Istennek Lelkéből
Fogadott a' Sz. Lélektől.—
Ez az Istennek Báránnya
Szenvedett Bűnöseért,
Váltságunk' drága Árannya
Meg-ér-hólt Mindeneseért,
Keresztre feszítetett,
Koporsóban tétetett,
Vitézektől őriztetett,
De rothadást nem szenvedett.—
Harmad Napon fel-támadott,
Szent Atyja hatalmából,
Negyven napig itt múlatott,
Így tanítja az Irásból;
Mikor ment Mennyégben,
Az Örök Ditőségben
És ül az Istennek jobbján,
Mind örökké uralkodván.—
De Urrá Szent Atyja tette,
Hogy magát meg-áldozza;
Engedelmes voltát nézte,
Azért fel-magasztalta:
Hit mint Urának Urát,

Királyoknak Királyát
Minden Angyalok imádnak,
Minden Nyelvek magasztalnak.—
Mert vagyon tellyes hatalma
Urunk Jésus Krisztusnak,
Mennyen, s Földön Birodalma
Ditőült Királyunknak;
Mivel az Atya Isten
Szabadot Ur Mindenben
Mindent lába alá vetett
Angyaloknak, s Embereknek.—
Az Ítéletre jövendő
Mint Biró hatalommal,
Mikor lészen az az Idő
El-jő sok Angyalokkal;
Mert tettzett az Atyjának
Mennynek, Földnek Urának:
A' Krisztus hogy Biró légyen,
És Mindeneknél párt vészen.—
Higyjük Mi a Szent Lelket-is,
Melly Istennek Ereje,—
A' Szent Gyülekezetet-is
Mely Híveknek Serege,
A' Bűnök botsánatját,
Holtak fel-támadását,—
Örök Élet boldogságát,
Várjuk az Isten Ígéreteit.—
Uram Jésus! reánk tekintő
Ditőségen Széredből,
Minket áldott Véreddel hintő,
És ne zárjad ki Kegyelmedből;
Erősíts-meg az Hitben,—

Tarts-meg a' Reménységben,—
Szent Atyád' ditőségére
Mennyben vigy örök Életre. Ámen!

III. ÉNEK.

A' Jésus Nevétől.

Nóta: Szeretem az Ur Istent.

Ditsérlek Téged' Idvezítőmet,
Ősi Ur Jésus Krisztus Istennek Fia!
Meg-váltott Nyájadnak hív Atyafia,
Ó Jaj Téged' várlak Én Segítőmet.—
Terhed Minden terhedet, s Fejed hajt,
Mert erős Várunk tégedet a' Te Neved,
Fel-vette szegény ifjúságot jó tetted,
A' Kárhozatban hogy ne lépjünk jajt.—
Te vagy Istennek szelíd Báránnya,
Ki e Világnak bűneit el-vetted;
Sz. Véred omlását nem ritkellette,
Melly el fel-nem-ér Ősi Arannyja.
Oh Ur Jésus! Én Lelkem reménysége,
Az Atyja Istennek Fő Követsége,
Sz. Evangyéliomnak nagy Ditősége,
Minden Hívednek vigasztaló fénye!
Áldlak; mert Én fejem Kegyelmet nyer,
Te tőled; mert Te vagy Közben-járó,
Bűnöktől tévelyt kegyetlen váró,
Kitől Kegyelmet minden Lélek nyer.—
Mely buzgó Oh Jésus! Te Szerelmed,
Ki értünk az Halált meg-rostálod,
A' Sátánt-s Poklot is Te meg-rontod,
Mostis fen-tartván hív Segedelmed.—

Oh Idvessége Lelkemnek Jésus!
Kinek ö Segitségében bizom,
Sz. Teste lelki Etelével hizom,
Hozzád hódolkom, v tőllem el-ne-fuss.

IV. ENEK.

A' Jésus Kristus' Nevéről.

Nóta: Kikre es vallok ég, Trent.

Edes vigasságom Kristus,
Adjad Kegyelmedet Jésus!
Hogy dicsérhessem Nevedet,
Készitsd-el tiszta Szivemet!
Te vagy Csillag a' Jákóbból,
Dicsereted soha nem mul,
Signak áldott Királlya,
Orülhet, ki Reád hallya.—
Te vagy amaz fényes Hajnal,
Kit Isten mótsolt homállyal,
Minden Hivének Öröme,
Követőidnek Reménye.—
Azért hallgasd-meg Kérésem,
Edes Jésus! Én szüvségem,
Te gazdag vagy Földön, v Mennyben,
Tőlellyen hát Téged' Minden.—
Legy-meg Uram! hogy Szivem
Te Máréad légyen, Szerelmem
Jésus Te vagy az az Jó-Jó,
Kinned Mindenem villogó.—
Vezérlő-fel tajtam Kegyelmed
Hogy Kövessellyem jó Nevedet,
Hogy Szomoru vagyon, Sirásra Kinoltál vagyon,
Hogy oly sokszor panaszlottak.

Midön Életemet ajánlom
Fogadd-el, v üzd-el homályom
Ök Ur Jésus! Én Meg-váltóm,
Kárhozattól Szabaditóm!—
Tőled egedül Te vagy Enyim,
Örvendeztesd-meg Veéim,
Szivem' félelmed fényitse,
Oh Dávidnak Szent Gyümölcse!
Tőled Téged' hivunk Jésusnak,
Világ' igaz Váltságának,
Te vagy a' Lelki Völegény
Tiztább mint a tiszta Nap-fény.
Éltes minket Élő Vizzel,
Tüzed ne emészthe Tőnkat,
Arcon' virágzó Vezérzeje!
Vitágod Lelkünk szentelje.—
Jöjj-el Kegyelemmel tellyes
Forrás, ne légyen mételyed—
Szivem örömében nyugszik,
Midön benned bizgolkodik.
Szivesen Szerető vágy-fel
Engem' v hozzád kiséretsd-fel,
Segély, vigan Cselekedjek,
Néked örömet szentellyek.
És dicsekedjem Neredben,
Hogy be-fogadtál kedvedben,
Légy jelen Segedelmedben,
Hogy, ez mind örökké. Amen!

V. ENEK.

A' Jésus' Nevéről.

Nóta: Kadjátok-el hir Keresztyének

Oh Jésus! mely sok Keserüség

Ez időben találtak nagy insége,
A keskeny Út sok jajjal teli,
A mellyen kell a Mennybe menni.
Mely nehéz terh a Testnek v Vérnek
Engedni, v az örök Életnek;
Azért hová mennyek innen? tsak
Hozzád Jésus! Téged' ohajtlak.—
Nállad van Szivem, v Segitségem,
Nem-csak-meg ebben reménységem,
Soha semmi el-nem-hagyatott
Ki a Jésus' Kérutsban bizott.—
Jésus! Örömem, v tisztességem,
Gazdagság Szivemben, v Mindenem,
Egedül Te benned örvendek,
Ezüst v Arany Kintsét meg-vetem.—
A' Mennyiszet Téged' gondollak,
Érzékenységem meg-vidúlnak,
Midön én Te benned reménlek,
Örömet, v vigasztalást lelek.—
Ha Ellenség hagy Kürtségemben,
Meg-halgattatom Kérésemben,
A jó Lélek bizonyság bennem,
Hogy élet' ielt érzem bennem.—
Hogy vissz' minket halálod által
Magadhoz, nem láthatsuk által,
Jésus! Én Királlyom és Uram,
Edes vagy, azt jól érzem magam.—
Csudálatos vagy Te, a' mellyet
Meg-mútat Kiszted, és Szemellyed,
Te vagy az Istennek Szent Fia,
A kit szüle a Szüz Mária.—
Nem lehet oly' nagy szomoruság,
Melynél nem vagy nagyobb Vigasság;

Semmi

Semmi inség nints' olly' keserü,
Melynél édesb nem volnál, és hü
Ha el-fogy minden Lelkem, és Testem,
Tudom, kinél maradt Életem,
Nékem nintsen Te nálladnál több
Meg-váltóm, sem hivebb, és sem főbb.
Mind Lelkem, v mind Testem Tied lát,
Nem birja az Halál hatalmát,
E Világon több Társat nintsen
Annál, ki nézed szólgáit hüven.—
El-nem-hagyó Én bizonyal tudom,
Igaz mondásod Tőled Tornyom,
Te vagy az az igaz jó Tsertot,
Kitől el-nem-ragad semmi Orv.—
Azért mig élek Nevedet
Viselem, v követem Életedet,
Én Jésusom! készits-el Arra
A' vég-ütközet való Jó-órra.—
Segély-meg, hogy dolgomhoz lássak,
Hogy hogy haszon Talljat futtassak,
Adjad, hogy Testemet, v Lelkemet
Bünöl örizzem Életemet.
Szivem' tartsad-meg erös Hitben,
Hogy élek, v halok-meg Nevedben,
Jésus! Én örömem, v kérésem,
Hallgasd-meg, v vedd hozzád Én Lelkem!

VI. ENEK.

A' Jésus' Nevéről.

Nóta: Minden uton, által om, Az

Zengj Nyelvem édesen
Az Én édes Jésusomnak,
Kegyes Lelki Orvosomnak.

Szóly

Szóly szerelmetes-én.
Mert tsak ő érdemel
Áldást, és minden Szerelmet,
Ki őtt véám bőv Kegyelmet,
S Kő-sírra fél-emel.—
Tégedet dítsérlek,
És Szent Nevedet tiszteljem,
Kiben Örömemet lelem,
Mert Téged' kedvellek.
Óh Jésus! drága Kév!
Kinek Szent Emlékezete,
Jelen-való Őrizete,
Édes mint Kín-méz lév.—
Igen szerelmetes
Jésus' Nevének hallása,
És Abból való vallása,
Szép, és kellemetes.
Kintsi semmi szebb Ének
Mint midőn Jésus' Nevéről,
És kegyelmes jó Kedvéről,
Az Ajkak zengenek.—
Jésus! Én reménységem!
Te vagy Lélek bízodalma,
Szívednek tévőnek Óltalma,
Örvendő Nap-fénjem.
Kegyes vagy azokhoz,
Kik Tégedet Szívből keresnek,
És a Szívedet nyerik meg
Te-hozzád Házokhoz.—
Jésus! élő Kút!
Kinek vagy Vigasztása,
Kinek vagy Szent Vidámsága,
Csak, tsak Rád fut.—

Tégedet Kívetni
Leg-főbb Örőm, és Édesség,
Az Elmének, és Szívnek Jegy
A Jésust követni.—
Nintsi ki le-írhassa
Mely nagy Szeretetre sarkad,
Ki az Úr Jésusra dirad,
Csak meg-maradhassa.—
Uram! maradj velem,
És Ingemet Kegyelmeddel,
Ruházd-fel Te Szent Lelkeddel,
Ki Rád' tiszteljem.—
Jésus! kegyes Király!
Ki Mindennek Szívét bírod,
S arra Szent Kevedet fél-írod,
Kérlek, tsám-is szólj,
Mert ha Te el-foglalsz,
El-vész a Világ' Kívelme,
Tudományi Vélnem az Elme,
Melyben sose jót találjak.—
Kedves Szereteted,
Mert Szent Vétedet jó Kedvedből
Ki-osztad, hogy mint Kút-főből
Folyna Énnekem.—
Meg-ígérted, hogy látjam
Szent Atyádnak Dicsőségét,
És hogy Lelkemnek Nyugtot
Tovább ne halasszam.—
Dítsérd hát minden Nép
Az Úr Jésust, és Szeressed,
Tűzző Lelkedből Keressed,
Mert minden dólga szép.
Ő a Kegyelemnek
És minden Jónak Kút-feje,

Reménlő

Reménlő Szívnek Éreje,
Oka az Örömnek.—
Uram! hadd érezzem
Szeretetednek bővségét,
Hogy bizonyos jelenségét
Kintsül meg-szerezzem.—
Bár ne érdemellyem;
De Jóvoltod' bizodalmát
Nyújtod, hogy ezen bitodalmát
Kétni méltó ne-legyem.—
A' Jésus' Szeretete
Az Elmét szépen újittya,
A bús Szívet meg-örvendeztti,
Hogy műlyon étsülete.
A ki meg-kóstolja,
El-nem-üzheti éhségét,
Mert meg-látja ő Szépségét,
És tsak a Jésust szólja.—
Jésus! nagy drága Kintsi,
Fülnek édes zengő lantja,
Mely a Lelket hozzá rántja,
Én véám-is tereád.
Jöjj hozzám; mert várlak,
Vidámító lelki Csókoddal,
Hogy meg-elégíts magaddal,
Szüntelen kívánlak.—
Óh mely nagy bóldogság!
A Jésussal éltünk élni!
Sőt Szent Nevét tisztán félni,
Jó Lelki Orvosság.
Uram! illy' Hatalommal
Erősítsd Lelkemnek Erőmet,
Hogy Hadát Ellenségemnek
Meg-győzzem ostrommal.—

Csak

Csak Tégedet kívánlak
Valahol járok, vagy kelek,
És végre, hogy ha rád lelek,
Magamhoz foglallak.
Akkor ki-bízditom
Az örömet Szívemmel,
És az Úr Jésust örömmel
Lelkemben fogadtom.—
Uram! Ki közel vagy,
Ne késsél hozzám be-térni,
Mert utálatos foglak tétsni,
Hogy Ingem el-ne-hagj.
Mint a Víznek árja
Szeretted úgy növekedik,
És tsak hozzád emelkedik,
S áldásodat várja.—
Szívem fel-buzdúlott,
És lángozik bizgó vággyal,
Midőn nékem nagy kívánsággyal,
Csak el-nem-olvadott.
Jöjj azért, s fúvesítsd
Jelen-léted' illattyával,
Szent Vétted' áldozattyával
Lelkemben meg-frissítsd.
Óh tiszta Szerelem
Jésus! Ki Napnál fényesebb
És balzsamnál vagy kedvesebb,
Dicső Fejedelem.—
Csak Te vagy oly' jó ízű
Ki magát meg-kívánttattya,
És ha Lelkemet meg-hattya,
Le-nem-mos semmi Víz.—
Tégedet dítsérlek
Világnak Meg-váltóját,

Újjá

Kárhozatnak el-rontóját,
Mert Szivből szeretlek.
Valaſul hát lépeſſ,
Szivemmel utánnad járok,
Kit tőled viſſzá-nem várok,
Mert hozzád fel-vészeszlek.—
Téged dicsér az Ég
Minden ő tellyeſségével,
Hol országolſ Dicsőségével
Melyben nincs semmi vég.
Te hadj Uram! kérlek,
Vedd-fel Szivemet magadhoz,
Mert üdv Állatok jobbodhoz,
S örökké dicsérlek.—

VIII. ÉNEK. Reggel.

Nóta: Ekes dolog dicsérni: stb.

Szemeimnek fel-nyilásra
Álá-adásra int,
Mert már Napra tekint,
Melyről van ujjulása.
Te is hát Szívem bízdulj,
Szent Ébredésre,
Esedezésre,
Jó Istenedhez indulj.—
Ó Uram! mind az Égig
Ér Irgalmaſságod,
Fenylik örök végig
A te Szent Igazságod.
Nálad vagyon Áldott Élet
Élő Élőnek,
Te vagy halálom,
Te vagy feltámadásom Czéljára.—

Lelkemet

Lelkemet takargattad,
Hogy a Sátán lesse
Hálóban ne vesse;
Ügyét kiven forgattad.
Es az Ellen Szivemből
El-üzted féledmét
Adván ma ép Elmét,
Hogy szóllyak Tenemről.
Azért Szívből dicsérlek
Látván jó kedvedet,
Es Te Szent Nevedet
Hirdetvén, azon kérlek:
Hogy Szent Segedelmeddel
Lépt vetem Napomként,
Sőt ugyan Óvásként
Vigyáz-meg Kegyelmeddel.—
Erősits Szent Lelkeddel,
A Te Ösvényedben,
Hogy Szent Törvényedben
Járhassak tettzéseddel:
Ne térjen annak Útra,
Mely vitézlő, s Pokol
De vontásra éles,
Es vezet Pokol Kútra.—
E végre a rút Bűnnek
Mérgétől óltalmazz,
Mert ha el-hatalmaz,
Inségim meg-nem-fűnnek;
Ó Uram! mostan Ennek
Érzem villyos terhét,
De ámbár hetven-hét
Kegyelmezz-meg Tejemnek. Ó

Ó Kegyelmes Szent Atyám!
Rejtsd-el Oltalmadban,
Es hatalmadban,
Légy nékem erős Bástyám.
Hogy tőllem el-távozzon
Ma minden Ártalom;
Es semmi hatalom
Reám bűt, s kárt ne hozzon.—
Áldj-meg minden dolgomban,
Hogy ki-menésemben,
Es be-jövésemben
Boldog üllyak Ezerszer.
Agadgasd jó szándékra
Szivem gondolattyát
S Kezem, szólgálattyát
Juttasd böv Ajándékra.
Áldásidat Életemben
Naponként oztogasd,
Es azzal látogasd
Házamat fűkörjében:
Serits Asztalt Jámorra,
Mellyel meg-élégits,
Es mindenkor vigyáz
Rendes Kúházatomra.—
U. Ram! Te Mindenekben
Egészen Magamat,
S Minden Jószágomat
Ajánlom Szent Kezedben:
Engedd, hogy Tévét Érjem
Ma jó Égségben;
S kivánt Tendeségben
Szent Nevedet dicsérjem.—

VIII. Ének

VIII. ÉNEK. Estvéli.

Nóta: Áldjad én Lelkem az Urat &c.

Térj-be Lelkem Nyugodhoz
Vig Dicséret mondásra:
Illendő dolog Nyugodhoz
Lépni a fogadásra:
Mert Tégedet kedvére
Altal-hozta Estvére.
Ó Uram! bizony méltó vagy,
Hogy dicsérjem Nevedet;
Mert Irgalmaſságod sok, s nagy
Ki hozzám Nevelmedet
Mindenkor fenn-tartottad,
S Ma-is bizonyitottad.—
Szárnyaidnak Árnyékában
Védelmeztél fűntelen,
Hogy a Veszélynek torkában
Ne essem-bé Tetelen;
Kormányozván úgy Mindene,
Hogy tellyeſségre-is menne.—
Bőv Eledellel táplálstad
Testemet Életében;
S gondját magadra vállaltad
Tovább-is fűkörjében;
Mert semmire tsak Kézad néz,
Másként nem használ a Kéz.—
Szivemet is Elevztetted
Meg-ujitó Örömmel,
Es Lelkemet vérjtetted
Mennyei Kegyelemmel,
Készitvén arra jóra,
Kit hoz a boldog Óra.

Dz

De óh Uram! Én meg-vallom,
Hogy ma-is bűnbe-ü Estem,
Meg-érdemlem, ha azt hallom,
Kűnködjen Lelkem, s Testem,
De ügy-is fóhászkodom,
S ják Kéád támaszkodom.
Uram! kérlek: légy kegyelmes,
Mond-el Lelkem rútságát!
Légy irgalmas, Engedelmes,
Botsáss-meg Adósságát,
Fiúsm szerént ne büntessed,
S Bosszúdat rajtam ne üntessed.
Ne Engedjed az Ördögnek,
Hogy rajt meg-rontálkhasson;
Avagy másként é rút Dögnek
Büdös mérge árthasson;
Sőt Elmémet Álmában
Tartsad magad Oltalmában.
Zabolázd a Vadott Testet,
Hogy Lelkemhez vagadjon;
És a mint Gyakran meg-vetett
Rossza ki-ide-fókadjon;
Virazd inkább épségre
S tiszta Szent Kegyességre.—
Szent Angyalidnak felállem,
Jóaranyos védelmekre.—
Uram! ne ály-el mellőlem,
Jóvel segedelmeddel;
Mert ügy semmi rontás nem árt,
S nem-is hozhat reám Kárt.
Uram! ha már le-nyugszom,
Szemeimnek Kevében,
Vagy nyugszom, vagy alugszom,
Vagy Halálom tőr Kezedben

Magamat

Magamat mindenestől
Lelkestől, és Testestől.—
Hiszem, hogy ügy szabad lészek
Minden Vezredelemtől,
Mellyért nézed áldást tészek
Tellyes egész Lelkemből,
Óh Istени Szent Felség!
Ízes Tijed a Ditsőség!

IX. ÉNEK.

Az Istени Félelemről.

Nóta: Uram! Én ízes Jebenned bizik.

URam! segély, hogy Emlékezzem
Szent Akaratodat,
És Lend-tartásodat,
Esmérvén Szívből szeretheszem,
És Fűtelen figyelmezzem,
S tőlle el-ne-távozzam.—
Istenem vagy; Kit szeretettel
Szólgálni kész vagyok;
Mert Jó-tétid nagyok.
És Neked a mely tisztelettel
Én Atyámnak tartozom,
Naponként elő-hozom.—
Im' meg-tódolok Mindenképen
Neked Istenemnek,
És Fejedelmemnek:
Én Uramnak meg-adom Éppen
Mint Szólga a' félelmet,
S a' félid Cagédelmet.
Óh mely drága az Ur' félelme!
Mely nagy Kegyességet,
Indít bőtse a' végre!

Mert

Mert annak nézd lenni Értelme,
A' ki féli az Istent,
Kinek minden dólga Szent.
Ez igaz Vezére Mindennek
Igazgatván arra,
Hogy ne térjen balra:
Meg-mútatja Útát Istennek,
A' melyen bátran állhat,
Ha egyszer rá találhat.—
Nézd a' Hajót a' nagy Szélvészben
El-vész attól a' Kintz,
Ha a' Kormány ott nintz:
A' veszély azt-is minden részben
Éri, mint nagy forgó Szél,
Ki az Istentől nem fél.—
Réá tolnak minden gonoszra,
Mint fényes el-élő,
Ki Istent nem féli:
És minden ese tsak a' vesztre,
Vagy mennyiképen tódul,
És a' Jótól el-fordul.—
A' Világ, és a' Test el-ragadja
Az ollyannak Szivét,
Mert áruland ját vét:
Sőt Istent-is magának hadja,
Hogy a' kész' tórbe essék,
És vallása ki-tessék.—
De én Tebenned nem tántorgok;
Mert világot Engjetsz,
Segedelmet nyújtasz;
És miglen e' Testben nyomorgok,
Szent Félelmedben járok,
Melyből minden Jót várok.

Ha

Ha a' Bún magához édesget,
Félelmed el-taszitt,
És Lelkem hozzád nem fűzött;
Sőt éjjel nappal ügy fédezget,
Hogy meg-ne-tsallyon a' Test,
Mely utánnam hány vesz lesből.—
Tudom Uram! hogy Ítéleted
Kettentő, s ijesztő,
Mint a' Tűz emésztő;
De nem fél hogy ott-is el-veszted,
A' ki Tégedet szívből fél,
Mert el-esvén-is fel-kél.
Meg-rontad igaz ítéletből,
A' Gonosz Hitetlent,
Hogy ne állyon ellent:
El-hányod mint port Az Életből,
Szándékjában meg-vonol,
Mint vothadt fa el-omol.—
Óh Uram! önts-d-be Félelmedet
Szivemben nagy mértékben,
Hogy akkor se féljen:
A' midőn Szent Győzedelmedet
A' végső Napon látom,
Légy kegyelmes Bírámtom!

X. ÉNEK.

Az Istени Szeretetről.

Nóta: Szivemet hozzád Emelem &c.

Vallást-tévő.

UTram! jól esmérsz minnyájunkat,
Mint Kezed formálásával,
Le-látsz Szivünk rejtekében,
Tudod Elme fogyásával:

Vajon

Vajha Én-is Lelkemmel
Igazán Szent Felségedet!
És Szívemmel fel-érném
Te nagy Kegyelmességedet!

Légy áldott! hogy el-hittetted
Emberednek Magvát,
És Házadban fel-emeltéd
Az Idvességnek Szarvát.
Légy áldott! hogy részt adtál
Kékemis Lelkemedben,
Setétségben nem hagytál,
S bé-vettél Szeretetedben!

Neked azért nagy örömmel
Istenem! meg-hódolok,
Áldozom Szívből Hitemmel,
És Te benned vidulok.
Szólgád vagyok, Lelkemem,
Mely nagy jutalmat igértél;
Tudom készz az élő bérem,
Melyet Fámomra el-tettél.—

Te vagy, és úgy-is Lelkemben,
Légedd Atyám dicsérlem;
Mert Te vagy az Ég, Istenség,
Mennyen, Földen és Felség.
Ezt hiszem, és ezt vallom,
Hirdetem, és javallom
Nagy Jóvoltodat mindennek.
Hiszek a Jézus Krisztusban,
Ki Neked ég Szülötted,
Tiszta Ingyen Magvágában,
Hogy ezeken Fiúnkat,
Te Szent szavadban az Halált
Halálával meg-rontotta,
És Mennyben vitt valóvá,
— — — el-oszlatta.—

Hiszem immár Szent Lélekedet
Mely Lelkemet el-pecsételt,
És vigasztalja Szívemet,
Világosítt, és megerősített.
A mint ki-jelentetted,
És Nékem Atyám meg-igérted,
Sőt-is ha el-rejtetted,
Hitem el-nem-áll mellőled.—
Hiszem Lelkemre Idvességét
Fiúnkra bocsátandyával,
Várom rendelt örökségét
Sok drága Kínnyával,
Hiszem, és élni kívánt
Illyen Hitben az én Lelkem
Hogy Fiályámat meg-fúvván,
A Mennyországban legyen Felkem.—

XI. ÉNEK.

Az Istennek Dicséretéről.

Nóta: Dicsérlek Uram Tégedet; Mert stb.

Oh örök Mennybéli Isten!
Kit tiszttel Mennyben, és itten
Minden Nyelv, és vall Urának
Táplálo édes Atyának
Dicsérlek Tégedet Istenemet,
Ki bőlcsen teremtél Lelkemet.

Te vagy Minden Mindenekben,
Leg-főbb Jó természetedben,
Ura Minden Uraságnak,
Oka minden Valóságnak,
És Világnak bőlcs Szerkezője,
És minden Javaknak Ellátója.

Dicsérlek Szívből Tégedet,
Ki hozzám Kegyességedet

Mútattad örökől fogva
Hogy ne légyek rabul fogva,
És el-választ ál Sz. Fiadban,
Hogy részes légyek Országodban.

Dicsérlek; mert Istenem vagy,
Hatalmad is Erőd igen nagy,
Ki homályból fel-öldöztál,
És Lényedre hoztál,
Szárnyaid alatt rejtegettél,
Miótta Fiadnak fel-vettél.

Ecsmérem sok Áldásodat,
Atyai táplálásodat,
Ki fürkészegemet meg-látod,
Kévéseim hozzád bocsátod,
Kapcsolsz ént bőv Asztalt terítesz,
Kúlázattal fel-éleszítesz.—

Oh kegyelmes Édes Atya!
Kinek Szívét Lem meg-hattya,
Lingemet Lenységeiden,
Verkvely Szent Ösvényiden,
Ally Jóakaró Segedelemmel,
Hogy fólgállyon Ligedelemmel.

Te rád bíztam magamat,
Atyám! viselyed gondomat,
Hódoltsad hozzád Szívemet,
Foglald-el egész kedvemet,
Hogy Neved segítségül hívja,
És légyen Lelkemnek díjja.—

XII. ÉNEK.

Az Háládatosságról.

Nóta: A ki a Jelfége Uralkodik, Lakozik stb.

Nó minden Lélekkel együtt
Most már éneket mind mozdúly

Kerekedj-fel Kötelességem,
És Istenedhez indúlly,
Hogy Jóvoltát magasztallyad,
Melyel meg-koronázott
S háládatos szível hallyad,
Rád mely sok Jót ruházott.

Jöjj-elő Lelkem, és áldjad
Istent, bőv Teremtődet,
Tiszta hívséggel szólgállyad
Te édes Vezérlődet.
Ki néked vitézi-szerzetbe
Az örök Idvességet,
Szent Lelkével meg-jedzette,
Hogy nyerhessd Dicsőséget.—

Jöjj-elő Szívem áldásra
Olly' Urat magasztalván,
Ki nem hagyott vagadásra,
Magának el-foglalván:
Sőt a bűntől el-fordított,
Midőn végképpen fel-vett,
És kegyesen vidámított,
Ita Kegyelmesség részett.

Jöjj-elő Elmém, és légy bőlcs
A vig Hálá-adásban,
És Szabitódnak áldását tőltsd,
Ki tart Oltalmadásban,
Mert a Mennyországnak Ajtyát
Jeneked fel-nyitotta,
És az Örvelemnek Kattyát,
Mint elly, bőven oltotta.—

Jöjj-elő Testem! és minden Tag
Dicsérd bőlcs Formálódat,
Magasztald mint jó izű Fag
És áldjad Táplálódat.—

Preis 2,85 DM

Ki fép épségben fél-nevelt,
'S vaid töltött minden áldást,
Szüntségeidben fel-emelt,
És igért fel-támadást.—
Jöj-elö Szájam! s hirdesséd
Az Ur' Jó-tétemennyit,
Dicsérettel emlegesséd
Mi jót tett veled, s' mennyit?
Jöj-elö Szül! és értsséd, s' hálád,
Mely nagy hozzád Kegyelme,
Jöj-elö Szem! és tekintsed,
Mely messze hat Szerelme!
Hol vagytok minden Mennyeim!
Kiáltsonnyátok az Urnak,
Hogy bennetem Kandéczjaim
Szerentsésen folyanak;
Mind ezt Nekem te-is Lélekd,
Hogy hiven igazgatott
Dév Szeggel tsikjain le-irjad,
Mely vak Jóra mozgatott.—
Jöj-elö egész Életem!
Dicsérett zengésére,
Hogy az Urnak tiszteletem
Jöjj Kedvessé-téve;
Légy bizonyság Napjaiddal
Hogy az Ur Keze tartott,
És hozzád Tartozóiddal
Semmi gonosz nem ártott.
Kedvelj minden Uram
Szolgája az Ur' dicséretit;
Ezért vagy veszély közt forgottam,
Te voltál Kalauzom,
Te Jóra el-kerültetted,
Te Áldásaid részesitettél,

Áldásait reám hintette,
'S hazzonnal éltetett.—
Tü-is hát tsoportozzatok
Jóra Áldási Istennek,
És Hálá-adást hozzatok
Szüntelen Szent Kevének;
Mert Hupán tsak az Uttól jöjj
Az illyen Kincsnek árja,
És meg-emészti mint a Moly,
Ki azt onnan nem várja.—
Ok Uram! tsak Fijéd légyen
Föllem az Hálá-adás;
Engem pedig illet szégyen
'S a nagy szavos Számadás;
Mert jóvoltod' Folyamatja,
Kés hozzám az Áldozatra;
De Szivemnek indulattya
Kész volt Hálá-adásra.—
Azért Uram! meg-hodolok
Szent Hálaadatos'ággal,
Szined előtt le-borulok
Nagy alázatos'ággal;
Kérvén, adjad, hogy mind végig
Lelkesszek Hálá-adó,
És a Földről mind az Égig
Menjen-föl ez az Áldó.—

XIII. Ének.

A' Reménységről.

Nóta: Az én Lelkem szép szendelyes.

Oh En Lelkem! ne függedezz,
Mert Istennek árnyéka fedez,
Ö bé-tölti reménységedet,
Meg-nem-tsal igéretiben,

Sőt meg-tart Szeretetiben,
'S elö segiti szükségedet.—
Igaz minden fogadása,
Melyből ki-buzog Áldása,
És a kik hozzá folyamodnak,
Nem hadja ezek szégyenben,
Sem nem idézi Törvényben,
Kik Kegyelmében vagakodnak.
Uram! tehát benned bizom,
Igért Igéidtedhez hizom,
'S Reménységemmel meg-hodolok,
És mindent valamit hiszek,
Reménlve tőlled el-veszek,
Semmiben félve nem mozdulok.
Mit ne reménlyek Te tőlled?
Emlékezvén Te felölled,
Oh Mindenható Nagy Ur Isten!
Mert a mit akarsz meg-lészen,
Föltséged láttya kivüzen,
Tsak Te vagy az Ur minden Tsején.
Távozzál azért Kathozat;
Mert vagyon Lelkem áldozat,
A' mellyért bünöm botsánatját
Reménlem, s' nem kételkedem,
Hogy a midön Reménylzedem,
El-veszi tőllam Szalázattyát.—
Nem árthat Nékem az Halál,
Ámbár Ternyészében találj,
Reménlek ott-is az Istenben;
Ki Nékem Világosságot
Nyujt Szivemben Vigasságot,
Reménylek ott-is Fényében.

Nints' hatalmad rajtam Sátán!
Kinek meg-töretett hátán
Istennek amaz igéreti;
Győzedelmi Zászlót emelt,
Reménységet bennem nevelt,
És meg-marad Sz. Dicséreti.—
Bátor Engem Sajnyargatson,
És Kivemben által-hatson
A' Reménytelenségnek Kínjai;
Akkor-is vám gondot viselek,
Áldásiddal meg-fel-elek,
'S táplálgat az élö Reménységi—
Ha látogat betegséggel,
Vagyok erös Reménységgel:
Hogy fel-áldozod Kínaimat:
Bár vesszedelemben essek,
Meg-tartasz, hogy el ne vesszek,
És engedsed Utaimat.
Ha ezeren Kerengjül-vesznek,
Semmi kárt bennem nem tésznek,
Mert az Ur lessz ott-is Oltalmam;
Ámbár tüzen Vizen vernek,
De Temetömbe nem tesznek,
'S meg-öriz az én bizódalmam.—
Bú, bánat távúl légy, erek,
Hállam ne kesergedjetek,
Kivr a Vigasság En Szivemben:
Ha kivüled illy' Nyavallya,
De az Ur meg-orvosollya,
Bé-önti Szent Lelkét Kedvemben:
Oh Kedves Istenem! ez Attyám!
Erös Kö Sziklám, és Bástyám,
En Reménységemnek Kiene

Vedd:

Védelmezz a' Gonosz ellen,
Hogy kedve bennem ne teljen,
Ne értsen semmi bűn fenéje.
Oh Isten! erős Kőváram,
Bástyám, és Én Jó-akarom,
Táplályad Én reménységemet;
Adj részt az örök Életben,
Tartó-meg végig Kegyelmedben,
Hogy meg-nyerjem Idvességemet.

XIV ÉNEK.

Nóta: Nézzed mondok Ditsőséget &c.

Mens pia surge latare,
Lingva Cantum Modulare,
Nam Dominum Celebrare,
Carmen Li' cantare,
Tonen Gus Memorare,
Dignum est deprodicare.—
Horta Sit Creatori,
Et Mundi Conservatori,
Jesu Christi Genitori,
Nostro Salutis Authori,
Cœlesti Moderatori,
Rerorum Largitori.—

[illegible] Nostris Studiis,
[illegible] Laboribus Piis,
[illegible] Deus! duc in Viis,
[illegible] Cachina invidiis,
[illegible] Carnis Delicijs,
[illegible] Cancris Cautodijs,

Mi

XV ÉNEK.

Az Istennek Imádásáról.

Nóta: Oh Felséges Ur! mi reggel &c.

Meg-hodol Lelkem Teremtő Nagy Felség,
Mennyen és Földön ki vagy, és Istenség,
Csak Téged illet minden Dicsőség,
Mert Téged' urai az egész Föld, s Ség.

Imád a nagy Ég ő tellyességével,
Mondván: Szt! Szt! Szt! az Ur Felségével,
Tellyes a Föld, s Ég Ditsőségével,
Seregek' Ura Erősségével.—

Imád a Földnek ki-terjedt Nagysága
A Királyoknak nagy Hatalmassága,
A' sok Népeknek minden Országa,
Roppant Tábornak sürü sokasága.

Imád Tégedet a Nap-fénylő ség,
Az Éjszakának tiszta sötétsége,
Imád az Holdnak Ő tellyessége,
A' Csillagoknak szép Ékessége.

Imád a Tenger, s a Vizek' sóhajtására,
A' sok Hullámnak magas fenn-állása,
Minden Szélnek Kéllyebb-zúzására,
S a Madaraknak ének fóllására.

Imád Tégedet minden féle Állat,
Valamely a Földön, és a Föld alatt,
Mozog, tsúszik, mász, és járhat, vagy állhat,
Tudja táplálóját tsak Tőlled várhat.

Imádjon

Imádlak Ur-is Téged' Teremtőmet,
Én Meg-tartómat, s Gondviselőmet,
Meg-szentelőmet, és Erősítőmet,
Én Istenemet, 's és Segítőmet.

Imádlak Téged' Urát Kezdetemnek,
Urát Végemnek, s Egész Életemnek,
Fő-Fejedelmét a Termésetnek,
Halálnak Urát, és Kegyelemnek.

Imádlak Téged' egyedül Uramat,
Nem vetem másban Én bizodalmamat,
Mikor imádlak, kald-meg Én Fómat,
S írd-be Könyvedben Imádságomat.

XVI ÉNEK.

A' Keresztviselésről, és Békességes-tűrésről.

Nóta: Alljad Lelkem Urnádat, Istenedet.

Meg-vallom Uram! Érdemessé lettem,
Hogy minden Csapást kitsén tartó feletted,
De én Szakasztsát tsak Tágolódom,
Midőn Atyai vesszőidet ki-nyújtod,
És engedetlen Fiadat meg vájtod,
Az hátrag, s mordvág közöt fenyolódom.

Oh Uram! Engedj Erőt hogy türtőzzem,
A' Szenvedések között el-ne-essem,
Hadd viselhessem Magam Keresztét,
Mellyet én vélle fi. akaratod méri,
Mert ki járandótól mint Vad-tulok eltét,
Maga magának keresi vesztét.—

Nehéz a' Jesztnek, de mit meg-hódolok,
Kezemet fájnra tészem, s meg-némulok,
Mert tudom nyitam semmi sém esik,

Mely

Mely ki-nem-mehet Istени Tanátsából,
Ha bé-tapasztt-is, ki-hoz a mély sárból,
'S fejemről haj-szál tsak ész sem esik.

Bár azért Uram! hívj Keresztvégre,
De nem fogad Szám bétételen végre,
El-türvén Kezed' látogatását,
Mert meg-vigasztalj hit szerint reménlem,
Noha bűnömért tudom hogy érdemlem,
Veszedelmes nagyobb nyomorgatását.

Ha Életemben látogass szörnyeggel,
El-türöm méltán tsendes békességgel,
Nem tehetnek vélle vagy tsak Halálra,
Mert ha a Holló-fiakat táplálod,
Módját Életemre inkább fel-találod,
Meg-áldván végen egy szál a Halálra.

Elviszem, hogyha Betegség sanyargat,
Mert orvosiaid más felől tanítgat,
Meg-erősítvén benned Hitemet,
Reménységemet próbálva terjeszted:
És bizgó vágyva Szivemet gerjeszted,
Magadhoz hozván Szeretetemet.

Elviszem, nem hagyod a Kínzatás közt,
Szabadúlásra hagyván Urat, és közt,
Kész vagyok azért tűrni mindeget;
Mert az illatod, s velet meg-édesítem,
Kenned, s vetted, s Lódból meg-fürösztem,
Tsak mutass Uram! hozzám kegyedet.

Uram! jó szivel meg-iszom a Poharat,
Mellyet vétt kezem, mert tudom, hogy nem árt;
De ha pedig, ha ital közben,
Ki-tántorodván, Ur. Istenedet meg-bántom,
És velem közös Frissedet fel-bontom,
Tarts, hogy ne essem, az örök Sírben.

Hi-

Oh! édesítsd-meg Uram! a' Keresztet,
Mellyet jó tetszésed réám elésztett,
És azt Kegyelmed által el-tűrjem,
Mert hiszem végre meg-adod jutalmúl,
Azon Koronát, mely soha el-nem-hull,
Akkor lészek tiéred Örökön az Örökön.

XVII. ÉNEK.

Nóta: Oh! te Keresztyén Lélek, szerencsés!

Gratias Eucharisticam Tibi Ministrate,
Gratias hanc absolvite, gratis baptizate,
Vobis data sunt gratis, curetis gratias date,
Salutem, Ovium vestrâ cum vitâ date.—
Vestra Conversatio sit Religiosa,
Munda Conscientia, Vita Virtuosa,
Regulari habitus, Mens cum gratiosa,
Nulla Vos commaculet labes Criminosa.
Nullus Status Clerus sanum Vestrum Mentis,
Gravis intuitus, habitus sit textus,
Nihil Vos illaqueet, cujus inhonestus,
Quibus Clerus tradita sunt Regni Coelestis.
Estote breviloqui ne Vos ad Reatum
Pertrahat loquacitas Nutrix Vanitatum,
Verbum quod loquimini sit abbreviatum,
Nam in multiloquio non deest Peccatum.
Estote benevoli, sobrii, prudentes,
Casti, Casti, simplices, pii, patientes,
Hospitales, humiles, subditos docentes,
Exemplares, Miseros, pauros Consolantes.
Vos si fuerit agentes Curam Pastoralem,
Vos Verbi Divini Spiritualem,
Vos ut veluti Chlamydem Charitatem,
Vos ut Vestri conservetis Vocationem.

XVIII. ÉNEK.

Nóta: Hiszek, és vallok egy Istent &c.

Istennek Dicsőségére,
Krisztusnak Fiszteletére,
Szűnik Lelki térdeimre,
Kivijuk-el segitségünkre.—
Atyánk! ellened vétkeztünk,
Számtalan gyakran gyalázatot tettünk,
Azért mostan büntetésünk,
Lés, keserűségünk már minékünk.—
Vedd-el rólunk haragodat,
Mutasd inkább fiúi voltodat,
A' Te irgalmas Vágodat,
Diszörleszszük halálunkadat.
Lásd-meg Atyánk! sérelmünket,
Könnyebbitsed mi terhünket,
Enyhitsed szenvedésünket,
Halgasd-meg kérésünket.
Add-meg még várt Kérésünket,
Mennyei Dicsőségünket,
Végetlen Örömünket,
Végső idvezitsed Lelkünket.—

XIX. ÉNEK.

Nóta: Irgalmazz Ur Isten, imádkozom &c.

Dicsértessék Uram! Örökké Sz. Neved,
Ki ez ideiglen gondomat viselted,
Méltatlan voltomat Ur Isten! nem nézted,
Hogy ez Napot értem, hálá légyen Neked.
Irgalmasságodnak tsudálatos volta,
Az Emberi Elme azt meg-nem-foghatja,
Mely szüntelen vagy mi táplálásunkra,
Reménység kivül-is sok jót adsz gyakorta.

Olly

Olly' nagy gondod vagyon a' mi Életünkre,
Életünkben való minden szükségünkre,
Mikor gondolkodnunk még amaz előtte,
Felségednél gondunk el-vagyon végezve.
Sok bival, és gonddal mi még is Magunkat
Gyötörjük fáraszt juk a' mi Agyainkat,
De tsak üres kell lenni a' mint Te akarod,
Minthogy most fenyegetted meg-maradásunkat.
Gondolkodom sokat a' régi Atyákról,
E' Világon való sok bujdosásokról,
Mely nagy gondot Uram! tartottál Agyokról,
De sőt az Hajokról, s nem tsak ö Magokról.
Jol tudom hogy most is Te azon Isten vagy,
Irgalmasságod-is szintén oly' igen nagy,
Ki sóha nem hagytad a' benned bizókat,
Azért kérlek most is Tőled Atyámat, meg-halgasd.
Ez mindenkor tudom Felségedben biztam,
Minden Szavaimat Felségedtől vártam,
Az én szükségemben hozzád sóhajtoztam,
Segitségedet Tőled tsak Te tőled vártam.
Réám tekintsd Uram! most is kegyelmesen,
Visély gondot kérlek, illy nagy szükségemben,
Ne nézzed bünömet, ólt én jó Istenem!
Mutasd-meg hogy Te vagy Gondviselőm nékem.

XX. ÉNEK.

Az Istenre való támaszkodásról.

Nóta: Az Ur Emberem Őrizö Pásztor.

Bizd ót Tu Lelkem az Urra sorsodat,
Ki meg-szánta taborkodásodat,
Az Ördög, Világ, s Test ellen pártodat
Fogta, s meg-adta szabadulásodat,
Ajánlyad néki már hodolásodat,
Sz. Kormányára bizd akaratodat.
Meg-vallom Uram! sokat tévelygettem,
Mig magam kénye-jén járván fetrengettem,
Kivánságimnak tsak könnyen engedtem,
De illy' gonosztól már ki-menekedtem,
Magamban azért bizonyal fel-tettem,
Hogy Tí már Uraz kezedre helyettem.
Oh én Istenem! tsak Tégedet találtam,
Kit Vezérlömnek előre foglaltam;
Mert Királlyomnak éppen Tégedet vallam,
Jutalmadból tehát örömest fogadtam,
A' mint igazgatz, követni akartam,
Orczáigoly bennem, elvártam, s uralkodtam.
Mát Tijed vagyok, bird én tettzésemet,
Sz. tettzésedhez pasd egyez Elmémet,
Hogy mindenfelé szerkaszsz olly Penmet,
Mely válaszolgasa rendelt jobb ki-Penmet,
És hogy el-üzzem minden Pélvigségemet,
Te perselted-bé minden Végzésemet.—
Már Tijed Lelkem birjad Sz. Lelkeddel,
Foglald magadnak szent Szeretetteddel,
Sz. Raithozatnak mérgét vólla vedd-el,
Egy körülette védelmező szeredd-el,
Te teremtetted, vállad vigyont tedd-el,
Hogy dicsőüljön Te szent Neved-el.
Már Tijed Jesném, bird üdj minekedet,
A' Tévelygésről őrizze szent Karod,
Ha Szeretetjével mind vónyúl tartzasod,
Vagy gonosz Sorsál azt ösmeg zavarod
Uraz meg-övzi Sz. Angyali Karod;
Hogy Kéza légyen Mennyei Pitvarod.

Már Tiéd Uram! én egéez Életem,
Bird a' mint tettzik, Énnÿ üdö szeretem,
Szent tettzésedben meg-áll itéletem,
Bánnÿ velem idö s üdö mintz már féleletem,
Nintzen hozzá Semmi tsak Te téád vetem,
Mert üdö Tél közt-is Nyárt vig Ki-tzeletem.
Már Tiéd Szivem, Észem, 's Indulatom,
Akarom, Vallásom, Kedvem, és Akaratom,
Szám, fulem, Szemem, dolgom, gondolatom,
Jószágom, Munkám, Uram, és állapotom,
Ez. tettz ésednek mind meg-hódoltatom,
Bird Uram! mert én jól nem folytathatom.
Minden gondomat tsak téád hagyom már,
Indulatodnan légyen teliát olly szár,
Hogy ne kövesse Akaratod semmi Kár,
Ha bizodalmam, Isten! légy Kintse s Jár,
Es Lelkem v Testem körül mint erös Vár,
Tiédnek mondhat; mert Lelkem
alig vár.—

XXI. ÉNEK.

...nek Ditsöitéséröl.

...ek bizzák az Ur Istenben.

...ére a' ditsö Királynak
...ek és Istenek,
...ya Mindennek,
...Teremtöje e Világnak,
...Ure légyen a' Ditsöség,
...Tiszteség!
...légyen Az Uramnak
...mindenek épen,
...dicsöségre épen
...Istennek dolgai tsudálatosnak,
...Ki tsak egy bünös Testemre,
Égjen

Es egéez Életemre?
Ditsöret légyen az Istennek,
Ki Engem meg-szentelt,
S Magának petsételt,
És vigasztalója az Igazaknak,
Ki vezérel az igaz Útra?
S örök Életre.—
Ditsöret, Áldás, és Tiszteség,
Erö, és Hatalom,
S örök Birodalom,
Fel-magasztaltatás, és Ditsöség
Légyen Lelkemtöl Néked Isten!
Mennyben, és itten!

XXII. ÉNEK.

Ezen Ének: Engem igazgass az Egedre.
Deákra fordittva. Ugyan azon Notára.

Me Rex Supreme dirige Cælorum,
Immortalium Cure es Honorum,
Cælestem Mensa apponet ste Cibum,
Hodie qui dedit, dabit in Crastinum,
Pastor es, pasces nos in Sempiternum,
Non sinet diem iri offuscatum.—
Huic accinam, dum eco superstes?
Pro me est ipse dirimet et Hostes,
Porriget manus mihi adjutrices,
Me tabens pectus Lenes Culpa gravet!
Cum tarabuntur conscientiæ Labes?
Ibi habitat Cordi meo quies?—
Ipsum adoro pectore sincero,
Miserum Caput exunget Oleo,
Munet ad vé, si deviavero;

Non jam turpia fatie damna fero,
Gratiam præbet mihi licet Deo,
Ex peccatorum labe Mundus ero.—
Me, meaq, regit in hacce Vita,
Grati favoris non negat præmia,
Et in adversis tuetur sub ala,
Exaudi Domine! quæso ne tecnura,
Adjuva mihi Spem fore guberna,
Fiatque post Mortem in Sanctor. Sancta.

XXIII. ÉNEK.

Ad Notam: Hiszek, és Vallok Egy Istenek.

O! summe Deus Calorum,
Fons, et Origo bonorum,
Fleetant Te Preces Servorum,
Pio Corde precantium.
Vitam hancce temporalem
Dum agimus titubantem,
Subministra Deus Pacem,
Da Animum ad Salutem!
Illumina Mentes nostras,
Dirute Mentis tenebras,
Da dirigamus Artes bonas,
Consequamur Viam tutam?
Imple superna Gratia,
Nostra ó Deus! Pectora,
Mentes tuorum visita,
Have fuganda Gratia.—
Adhuc Deus! da ut sagax,
Ingenium sit perspicax,
In Studiis foleis, et Arte,
Mens effulgeat sit clara Lux.—
Honor tibi semper Sume
Creator Cæli ó Deus!
Laus, et honor Æternus
Reddatur ó Summe Deus!

XXIV. ÉNEK. Reggeli.

Azon Notára.

Szemem az Égre Emelem
Istenem! s Neved tiszteletem,
Hogy Ez Elöl vóltál velem,
S nem jött réám veszedelem.—
Kétlek a Jézus Nevében,
Ne adj Ördögnek Kezében,
Vész-bé Krisztus Szavaimban,
Ellyen, s hallyad-meg kedvében.
Ald-meg e' mái Napomat,
Szenteld-meg minden dolgomat,
Látásomat, hallásomat,
Kedvelljed gondolatomat. #
Atyja Isten Ég, Felségben
Dicsértessél a Mennységben,
Ama dicsö fényességben,
Most, és mind örökké. Ámen!

XXV. ÉNEK. Estveli.

Azon Notára.

Jesusom a Te Nevedben
Le-fekszem, s az Te Kezedben
Ajándok bünöm Lélekmet,
Jézusom! ne hadj Engemet.
Hertelen vigadásoktól
Undok Álmadozásoktól,
Rettegtetö látásoktól,
Uram! mentsd-meg mind azoktól.
Szemeid vám vigyázzanak,
Angyalid páználkodjanak,
Minden gonosztt el-távozzanak,
Ellenségim ne ártsanak.—
Tenyeremet nyújtogván Tehozzád,
Add bé-fellyek véled Lélekem,

Uram! valahová megyek, Es akármely munkát tégyek,
Adjad, hogy Nevedben légyen, Es dicsö Nyomát végyem. O

xxiv. Ének

Tiszta lészen le-fekvésem,
Boldog lészen fel-kelésem.

XXVI. ÉNEK.

Pœnitentialis.

Nóta: Mint a szép liliom &c. Patakiaz.

Óh Jésus! Lelkem reménnyje,
Lásd-meg szívem gyötrelmét,
Hogy Szent Orczád képem fényje,
Orvosollya sérelmét,
Mert Te vagy, és tsak Te vagy
Kegyelemmel bövölködő,
Ki nekem meg-feleltetsz,
És Ez Életből ki-emeltetsz.—

Siess Uram! mert a' Lélek
Vészon Veszedelemben,
Melyért vettem tsak Vérem,
Ne essem oly' Tsapásban,
Melyből égyszer ki-hozta,
Kiáltsa bűnből oldozza,
Kiontott drága Szent Véred,
Hogy Váltsága lenne bérem.—

Mi haszna, ámbár el-nyerni
Enném' minden e Világot?
Hogy Sátán Lelkét el-veszi,
Hogy ne lássa világod.
Uram! van illy' gyötelmem,
Ez érzi Segedelmem,
Az Lelkem Veszélyben forog,
Mert a' sok Bűn vád motog.—
Uram! Óraszágát
Fogyatkozásimnak,
Tagadjam hát naszságát
Élete üvegimnek?

Inkább azért meg-vallom;
És rejteni nem javallom,
Meg-hódolok bűn Lelkemmel,
És Szívbéli töredelemmel.—

Értem Uram! fejem felett
Kehérvégét Vérzemben;
Mert rajtam Halom-Rövelés
Hogy Kárt tégyen Lelkemnek.
Le-vonván a' Mélyvégre
És Lúlós Setétvégre,
Holott vagynak jajgatások,
És iszonyú Ordítások.

Sokak az én álnokságim
Mint Sövénnyje Fenyérnek,
Az honnan Nyomorságim
Folynak, és földig le-vernek,
Kintt' bennem semmi épség
Kintt' semmi lelki szépség
El-járt a' tűt bűnnek férge,
És rajtam maradt minden mérge.

Mint a' Kút-forrás ki-hányja
Szivem a' sok Vétkeket,
És Gedelül kivánnyja,
Mint jó víz a' Tűzeket,
Kéri mert Igézség
A' Mennyei Édesség,
Késsön értsd hogy az Halál
Farésében áll, ír majd rá talál.—

Uram! minden természetem,
És minden tészszem meg-veszett,
Hozzád való Szerzésed
Az homályban bé-ésett;
Mind egészszen a' Sövénnyt
Által-hágtam, mint a' Sövénnyt,

Akaratom jár tsak kénnyén,
Sorolnak tágas Ösvénnyén.
Óh Uram! ki-nem-mondhattya
Nyelvem sok vesz Sétemet,
Mert Elmémet által-hattya,
Mint Fekély a' tetemet.
Nyögök, és alig tengek,
És bűneim közt fetrengek,
Félek; mert tőlled nem féltem,
És jóvoltoddal vissza-éltem.
Óh mely sorsfigs voltam tsábja
Hizelkedő Setemnek!
Mellyért immár útját tsábja
A' Tűntetés Vesztemnek;
De akkor mint a' Mézre
Siettem mind két Kézre
Fettzett a' Világnak fénnyje,
Mely a' sorolnak Ösvénnyje.—

Jésus! tehát lész Segedelmem,
Nyújtsd Menyből Segedelmed,
Lész Szólgádnak Engedelmes,
És adj igaz töredelmet,
Térits-meg, és meg-térek,
Hord-elő a' mit kérek,
Hogy meg-botsássad bűneim,
És tsántalan sok Vétkeim.—

Teremtő-Ír bemenne új Szívet
Mely Te előtted kedves,
Forrázd-ki a' mérges Nyüvet,
Ne lésszen bdöll rendes;
Igaz Szomorúságot,
És bánatos Vigasságot
Önts Lelkemben mint jó Olaj,
Mely Te hozzád vészsen, és hajt.—

Uram! bús Lélekkel bánom,
Hogy ellened vétkeztem;

és el

És el-folyt életemet fárom,
És Te Szent Atyád ellen
Bűnömet tsak neveltem,
Lelkemet meg-sebzettem;
Már Szived Hogy Engesztellyem,
Hogy Kegyelmedet meg-nyerjem?
Óh En Szerzőm! vétkeztem
Ellened, s Atyád ellen,
Bűnömet eddig fedeztem,
Migellened ki-kellyen;
Nem vagyok méltó immár
Hogy Fiad, vagy tsak Sáfár
Lészek örökös Házadban,
De Te végy-be irgalmadban!

Könyörülj rajtam Magadért
Ki mindenkor kézben vagy,
És sok Vétkem irgalmadért
Botsáss-meg, jovóltod nagy.
Tekintsd áldozatodat
Szent Véred' hullásodat,
Ne fogly Uram! perben velem,
Ne viaskodjál ellenem.—

Óh égyetlen-égy Válvágom
Uram Jésus! kegyelmezz,
Lész szivemben vigasságom,
És Kévánsimra légyelmezz,
Mond-el Lelkem tűt fénnyjét,
És add-meg hó-fűn' fényét,
Lész Kegyelmed Kebelébe,
És rejts-el Sebed' rejtekébe.

Ne engedjed már el-veszni,
Vérbe' Munkád' jutalmát,
Kit fevettél fel-keresni
Hogy meg-vonnád bűn hatalmát,

Add

Preis 2,85 DM

Add szabadúlásomat,
S vedd-bé hódolásomat,
Mellyért Szent Neved dicsérem,
Míg rászemet nállad érem.

XXVII ÉNEK.

Bún-botsánatért való.

Nóta: Haragodnak nagy vóltában. &c.

Retentő nagy terhe ében,
És nyögésében,
Bús Lélek tsak tántorog?
Mert sok túr Bűnének átja,
Készen várja,
És pokolra-térben forog?—
Az Ég, és Föld rúált Törvényit,
S tsak Tűz-Örvényit,
Törvényszéken Életének
Sok undokságát le-vallja,
És javallja,
Fordúljon Istenének.—
Dolgainak ily' nehéz vallya
Szívem dúlja,
És emléke gyötrelemmel,
Elfogott a' nagy Szenvedem,
Nékt esmérem,
Nagy ideg fenyítségemnek
Bűnöknek Mértéke?
Nagy-lelkű?
Könyörj az én Lelkemet,
Ne-hadd mostan-is Lábban forogni,
Ne-hadd Lelkemben,
Meg-mutassam Bűnömet.—
Nagy ráma tódúl,
Nagy
Nagy terhében.

De valljon Uram! nem szánsz-é?
Vagy el-hagysz-é?
Ez utólsó Szükségben.—
Pedig velem tsoda tsálárasz,
Ez a Válasz:
Hogy semmi Menthetségem nintsen!
Tudom, hogy méltán felelem;
Mert érdemlem,
Hogy soha rám ne tekintsek.—
A' Te Kegyességed által
Mind az által
Vagyon nagy bizodalmam,
Hogy nem akarod vesztemet,
S el-veszejtsed,
Leszsz erős Oltalmam.—
Lelkem fenyítségért fáradozom,
És bánkodom,
Hogy ellened vétettem,
Oh én Istenem! kegyelmezz,
És fel-segélnezz;
Mert szemem tád vetettem.—
Emlékezzél Igéidről,
Igaz madról,
Hogy örökké könyörülsz,
És a bűnök hozzád meg-térnek,
Kegyelmet nyernek,
Idvezítésén örülsz.—
Nekem-is adj Engedelmet,
Nyújtsd Kegyelmet,
S mond-el minden Vétkemet,
Nézz Szent Fiad Halálára,
S hogy Vállára
Raktad egész terhemet.—
Elegyed Lelkem reménnyel,

Mint Nap-fénnyel,
Hogy el-vészted bűneit,
Oh Ur Isten! Te kötözzed,
És orvoszsad,
Bűneinnek sebeit.—
Kegyes Szemmel, mint Bűnösre?
S több Szerre?
Uram! reám-is tekints,
Mint Bűnösnek adj jó Vallást,
S végre Szállást,
Mellytől nintsen nagyobb Kintsed.
Ne, Istenem! halálomkor,
S még Óránkor
Légy velem; mind az Égig?
Hogy Kegyedet Te Szeretnéd,
Szeregiddel
Addig-is örökké — végig.—

XXVIII ÉNEK.

Penitentziális.

Lelkem Keservével nem bír,
Mert fületsmben tseng oly' hír:
Hogy ha Isten nem fajtallya,
Sorsomat nem orvosollya;
Napom Kódba merül,
Többé fel-nem derül.—
Móltig hát gyászt viselek már,
Örömöm, és vigsság velem nem jár.
Mégyek bal-sorsom siratván,
Mellyemet verem jajgatván,
Mert sok bűnöm végre,
Fel-hatott az Égre.—
Isten! Szívem sérelmére
Tekints Lelkem keservére?
Mert ha új Életre nem hozsz,
S arral meg-nem-ajándékozsz;

El-tekints tőlled,
El-essem mellőlled.
Inkább térjen semmi végre,
Mint tőled el-esem végre,
Mint sem tőled el-fakadjak,
Istenem nélkül maradjak;
Ma lépjen rajtam Sér,
Hallyak-meg ezennel.—
Inkább életem ne légyen,
S az Halál ma porrá tégyen,
Mint sem tőled távúl üllyek,
S ollyan Fertőbe merüllyek,
Melyből ne lehessen,
A' ki ki-veszszen.—
Ha Két Kezeddel formáltál,
S Fiad Vérével meg-váltál,
Ha kívánod életemet,
S kónyszorod Atyaságomat;
Jobb Kéz felől állits,
Sorsolva ne hállits!

XXIX ÉNEK.

Penitentziális.

Nóta: Kesereded szível vállnak az Jób.

Botsáss-meg Ur Isten! Ifjúságomnak vétket,
Sok hitetlenségét, undok sértelmességét,
Töröld-el rútságát minden álnokságát,
Könnyebbíts Lelkemen terhét.—
Az én búsúlt Lelkem én nyavalyás Jesének
Tétova bújdosóvá tette Hadáss nagy
Kelvészében,
Jöjjed oly' igen fel, tsáld nevét nem mét,
Akar e'tti Kétségben.—
Látván magán való fáradalmas jóvoltodat
Melyért vissza Segéd' hálával tett Utat,
Hálátlanságát, látván hamisságát,

Ugyan rétszeuli magát.—
Akarna gyakorta, ismét Te hozzád térni;
De bünei miatt nem mer elödbe menni,
Földet elsiedett, tudván hogy vétkezett,
„Friued' igen tettegi.—
Sok Kisértet éri, mindenképen ijeszti,
Föllel rettegteti, Kétségbe sietteti,
Mely miatt majd elvész, ha vélle jól nem tészsz
Magát Sokolva ejtl.—
Semmi nintsen, vadig mivel elödbe menne,
Mivel jóvóteodett viszont Jéged' ajtetne,
Kéj Gázatosan méltó hadagodban
Jézed' meg-engesztelne.—
Tanatván nagy fokkor emliti Ö. Nevedet,
Kiudvan: hogyha az Ur hozzá fogna
Cfgalmet
Kizony, nem vétkeznein, tsak ötet tövetnein
Mint édes Istenemet.—
Erösitsd azért Uram! biztató Szóddal,
Mint hatnálik Kegyelmed örök karhozat
nyával?
Hogy naad dijerjen e földön életben,
vig lála-adásal.—
Te Szódat tudom mikeppen megh-hathatja,
Ö Nevedet mint Atyát ugy kiáltja,
Kézzel, mely könnyje Orczáján ugy keseregj,
Fő naad látván mint keseredett
Kalmas jai fokkal
Kedvet.—
Emlékezzél Uram! Irgalmadnak
vóltát,
engedd meg bocsá
nat jat,
ha nem vétkezneuek
Nó

Nó, tudom haragját tovább tajtam nem tart,
Mert a békeségre ö jobb Kezét ki-nyujtja,
De tsak olyanokra, Kik járnak utjába,
Mert Ö mindenek Ura.—
Térj azért én-Lelkem! kedvelmes Istenedhez,
Szép Könyörgésekkel békéltyét Ö Kegyelmez,
Mert ime hozzá fogad, tsak véá hadd magad
Igen kedvelmes Ur ez!
Hajdanta mind örökké egyedül tsak ö benne
Bíztál ötöl örizkedjunk, ne távozzunk-el tölle,
Aldott az ö Neve örökké Mennyegbe,
Ki ma meg-kedvelmeze!
Ez Enekét szerzém kesétedett szivemböl,
Várván Istenemnez Kedvelmét bús Lelkemböl,
Jétová bujdosván, Vétkemet siratván,
Tusakodván, Ördöggel.—

XXX. ENEK.

Penitentziális.

Nóta: Hiszen ez vallon egy Istent. vát.

Régóta hogy szomorkodom,
Sok büneimen bánkodom,
Istenem! most le-borúlok,
S Te hozzád igyen riáltok:
Igen irgalmas vagy Atyám!
Kedvelemmel fordulj hozzám,
Gyözvezd-meg Lelki ügyaválljám,
Mellyért örökké áldjon vtám.
Gyermekvégemnek hibáit,
Ifjuságom bolondságit,
Életemlez undokságit,
Engedd-el sok adósságit.—
Oltalmatlan keménj Kézza,
Büdös ez kénkövez Fóka

Ne

Ne vidz Atyám! Szörnyü jajra,
Ördögök büdös Kelyére.—
Mert Kent Képedre akartál,
Földen a Földből formáltál,
Porból, hamuból szerzém all,
Tudom azt, hogy azzá-is vál.
Azért nézem lész kedvelmes,
Vétkeimért engedelmes,
Mint édemlem, ügy ne fizess,
Hogy tölem hálá-adást vehess.—
Reám a Te fö-kedvedböl,
Ontz Szent Lelket az Egenböl,
Hogy ki-térjek büneimböl,
Ne vesszek-el mindenektöl.—
Tudom Uram! meg-itélhetz,
Kárhozatra méltán vethetz,
Kínöm szerént hogyha fizetz,
Poroli Kenyéreel éltetz.—
Oh Ur Isten! ki vám gondolz,
A Te jobb Karodon hordozz,
Ne adjon nézem a Sonoka,
Kínöm szerént ne ostorozz.—
Nyisd-meg végre Orczádat,
Láthassam ditsö Ozzádat,
Hallhassam Szent Trombitádat,
Nyerjem Kegyem-el Koronámat.
Ez Enekét a ki szerzé,
Sok Vétkeit igy kesérgé,
Istenét igy engesztelé,
Kevét Vér-folyóban jeleuté.—

XXXI. ENEK.

A' Vénség.

Nóta: Gyors Nyitnai ügy sorsabban

Gyorsan életem el-repüle,
A' Vén

Haló

A' Vénség helyében üle. Jób. 9: 24. 25.
Készüly Lelkem bajviváara,
Szóllitt Istenünk szántadára.—
El-hínny szinte Napon fénnye,
Jaj Ki lesz Lelkem reménnye?
Setét alatt a Csillag már. Jób. 9: 7.
Szemem setét homályban jár. Pred. 12: 3.
Jésus más Isten Váratlya, Ján. 1: 26.
Lelkem szerzés Vdvossága, Mát. 2: 4.
Ujjits engem új Vilaggal. Sólt. 96: 11.
Vés, tövnyül Irgalmasággal. Sólt. 51: 1.
Zápora sürü Könyjemnek Sólt. 6: 6.
Tudom tettzik Istenemnek. v. 8.
Mig szemem homályba mulat, Jób. 16: 17.
Büneimért könnyet hullat. Siralm. 1: 16.
A' Mandula virágzik már, Pred. 12: 7.
Az Halál ajtóm előtt vár, 2. Ján. 4: 4.
Fejemen fejér Koszlója,
Lábaim előtt halója.—
Jésus! Lelkem' és Nemélnye, Luc. 8.
Megnyei Kintses Edénnye. Kol. 2: 3.
Fejér ruhát készitsz nékem, Jel. 6: 11.
Sion-Hegyén lészen Székem. Jel. 14: 1-2.
Oh Lelkem Szent Örömvége! Mát. 25: 38.
Közel rövid életem vége, Sólt. 90: 9. 10.
Jeremés tiszta Szivet Isten, Sólt. 51: 12.
Adj el-rejtett Mannát Ennem! Jel. 2: 17.
Szivem kivánságát tégyed,
Föllem Lelkedet el-ne-végyed. Sólt. 51: 13.
Hajtsd-meg az Ég bóltozatját, 2. Kir. 22: 10.
Oltsd vám az Egek Tármatját. Zsól. 2.
El-szakad az Ezüst-Kötél, Pred. 12:
Ala mordul a Kutban Jel,
Csontaim Gyomaitól válnak, Jób. 21: 6
Mellyek most szép rendben állnak.

Fog az Halál, s Földben tészen, Sid. 9: 27.
Jaj hát Lelkem hová lészen?
Fordúl a Test, s majd földé vál, Préd. 12.
Lelkem nyúgvást joj hol talál?
Jézus! Lelkem nagy Pásztora, 1. Pét. 2: 25.
Ha bonol Testem Pásztora, 2. Kor. 5: 1.
Lelkem Lészen Seregében. Sid. 12: 22
Lejtod-el Abrahám Ölében. Luk. 16.
Rövid életem Sajnálja,
S bádjadozó Vitorlájját,
Nap-nyúgoti Szél mozditsa,
S boldog Rév-pártra állitsa.
Te Sion Lánya, s Szépsége! Ének. 4: 4.
Jó Lélek Gyönyörüsége. Sóle. 119: 14.
Kegyelmed Fusson pályámat,
Hogy el-nyerjem Koronámat. 2. Tim. 4: 8.
Vérja vetett Büneimnek,
Szent-test Vérének,
Halál Árnyékában élők. Sóle. 23.
Ha Te nem Állasz, el-merülök.
Szeretsz-ki Lelkem nyár fényéből, Sóle. 84.
Mentsz-ki Bünök Örvényéből,
Ha sok bünöm Adósága:
Kegyes Irgalmasságra. Ján. 3: 17.
Orvos Szived ád,
Nem segithet más,
Lelkem Nyavallyája,
Életem Fájdalyja. —
Lelkem Na[illegible]mat. 4.
Szeress-e bírsz!
[illegible] Kéred [illegible] Sóle. 51.
Tekintsed Irgalmad Nagyságát,
S nem Büneim undok Számát. —
Az Eg' Gyönyörü Kapujában, Jel. 21: 21.
Állits bátorsz Pitvarában,
Tégy jól Vád nézö Lelkemnek,
Add áldjalak Én Nyelvemmel.
Keresztén függöl Ércetem,
Reménysem benned vetettem;
Mikor Sellyemből ki-szállitz,
Tudom jobb Kéz felöll állitz. —

XXXIII. ÉNEK.

Betegségben mondandó.

Nóta: Hiszek, és vallom &c. Ismert. vat.

Jézus! Szivem Édessége,
Bünös Lelkem Reménysége,
Életemnek vig Öröme,
Isten előtt Közbenjáró!
Eddig Téged' Szolgáltalak,
Szivből Téged' imádtalak,
Krisztusomnak tartottalak,
Eddig még-nem tagadtalak;
Most már Végedül vártalak,
Végső Szükségre jutottam,
Mindenemtöl meg-fosztattam,
Uram! tsak rád támaszkodtam —
Élet, halál között vagyok,
Mert Napaim igen hagyok,
Jövel Uram! mig el fogyok,
Mert érted mindent itt hagyok.
Áldott Jézus! kérlek ne hagyj,
Hiszem, kegyes, s irgalmas vagy,
Kérem boldog ki-múlást adj;
És Menny-országba be-fogadj. —

Ének XXXIII.

XXXIII. ÉNEK.

Halálos betegségben.

Azon Nótára.

Uram Jésus! Isten Fia,
Világnak Meg-váltója,
Bünösöknek Szó-szóllója,
Lélekmenek Vigasztalója!
Jövel ó Én Szivemben!
Drága Kintsem, s Üdvességem!
Jövel ó Én Reménységemben!
Légy énnékem Segitségem!
Mert im reszketnek térdeim,
Sirnak, s könnyeznek szemeim,
Bünnek ellenem büneim,
Jövel Gyógyitsd-meg Sebeim!
Kegyes Kín-vallásodért,
Árthatlan Szenvedésedért,
Drága Véred' hullásáért,
Kérlek, Emlékezz-meg mind ezekért. —
Bocsássad-meg büneimet,
Vigasztallyad bús Szivemet,
Mikor el-megyek Életemet
Látod, vedd kozzád Lelkemet!

XXXIV. ÉNEK.

Az Halálra való Készületröl.

Nóta: Halgasd-meg Uram kérésemet. &c.

Esmérem mi Földdal tartozom,
Mert tehét a' Bünnel hordozom,
Mely elö-hív Számadásra,
Kéred hát Uram meg-áldozom,
S tá térek az hódolásra. —
Ki-ment egyszer bölts Végezésed,
S' örökre meg-áll bölts tettzésed:
Hogy bünnek földja az Halál,
Nincs ebben semmi kedvezésed,
Mert minden Szivet le-nyavál.
Ezt Én is el-nem-kerülhetem,
Szinétöl el-nem-vejtezhetem,
De nézem inkább sivalmas,
Hogy bünböl ki-nem-vetkezhetem,
És most-is vagyok fájdalmas.
Oh Uram! illy betegségemet
Vedd-el, és enyhitsd inségemet,
Én örömmel meg-válok,
Mert tudom, hogy nem Hagysz-el Engemet,
Midön Koporsómban szállok.
Jól látom, hogy minden Test tsak fü,
Mint Árnyék, és vonlott tsergö mü,
Tanits-meg azért naponként,
(: Hogy ezutáni ne légyen kérö :)
Mint készülljem Óvásként. —
Tsak úgy élek, mint egy Jövevény
Kit be-fogott vonlott kis Jövény,
Azért más Várost keresek,
Légy Uram! Nékem oda Ösvény,
Ha ez életből ki-evesz. —
Oh mely boldogok az Halottak!
Kik az Urban Sirben szállottak,
Mert lelkek vészi nyugodalmat,
És semmi Kárt ök nem vallottak,
Nyervén bün ellen Oltalmat.
Légy azért Én Lelkem kendezen;
Mert Tested fel-támad ékesen,
Nyerve vég-ig el-orvolni,
És az Halálra időszigesen,
Mint egy álmat meg-törölni.
Kész immár Lelkem, tsak Segitsed.

Ámen.

Preis 2,85 DM

A bünnek terhéből ki-mentsed,
Oh életem Kijedelme!
Es Szentge Lelkét tekintsed,
S légy Sátán ellen védelme.—

XXIV ÉNEK.

Az Lélekneк maga Meg-tagadásáról, és Kartzáról.

Nóta: Halgasd-meg Uram kérésem; &c.

Halgasd-meg Uram én szómat,
Vedd Szivedre panaszomat,
Mert az én Vétkem kiált,
De Lígem' Se Lelked formált,
Nyújtsd hozzám Segedelmedet,
Tartsd mellettem Kegyelmedet,
Hogy az Ellenség' hatalmát
Meg-törjem, mint Szentge szálmát.

Es mérem Ellenségemet,
A ki sanyargat Lígemet,
Állam harcra mint egy Sáros;
De Nemem hegyes nyársa,
Midön hozzám nyújt szerelmet,
Akkor hoz vám vesztedelmet,
Oh! Ki szabadit-meg tőlé!
Hogy el Vállagyak mellőlle.—

Ez az Én Ó Természetem,
Kelyről vak szavam Lészem,
De még is ellent állok,
S a Vélle szemben-szállok;
Sőt Uram! most is meg-vallom,
Hogy minsaját nem javallom,
Habár néha el-is vagyok,
De Szavára úgy sem adok.—

Azért protestálok,
Hogy Istle szívből meg-válok,

Le-vetkezem Óvigát,
Minden hajlandóságát;
Mert az a' Lész már el-nyerült,
Mellyet Kr. Lelked újjá szült,
Kevednek dicsőségére,
S Lelkemnek idvességére.—

Ennek Uram! meg-hódolok,
Midőn attól szabadúlok,
Vedd-fel azért Pártomat,
S tekintsd Szentge voltomat,
Erősits a Szent-ütésben,
Es végy-bé a Frigy-kötésben,
Melyben erősen meg-állyak,
S nem-szép féle ne sántikállyak.—

Mert így bátran ellent-mondok,
Ura vágyáról le-mondok,
Ellenkező Szavaimat,
Ki tiltya Szivemnek,
Keresvén magának Sólgát,
A ki végkez-végye dólgát,
Kinsem hozzám semmi köze,
Bár magát mellém kötözze.—

Midőn gonosz Utat választ,
Ad az új Szív olyan választ:
Hogy nintsen hozzám kedve;
Mert nints' szeme bé-fedve
Es ámbár olykor bünt tégyen,
Mely velem mint egy köz légyen;
De attól félve szaladok,
Es hogy más' szívét szamat adok.

Nem kedvellem az Ó Kovászt,
Mert szapanitya a' kovászt,
Melyből nőtön nő a bün,
A' mely soha meg-nem-szün,
Azért le-mondok Magamról,
Minden testi hirvágimról.

Es meg-tagadom Magamat,
Jól látván Szarlóságomat.
Mind el-tekintem Magamtól,
Es el-szakadok Világtól,
Vagy pedig mivel bírok,
Mindent pontig ki-irtok,
El-hagyom Indulatimat,
Es földi gondolatimat,
Meg-zabolázom Szivemet,
Hogy ne tehesse Kedvemet.—

Tűnjetek tőlem távozzatok,
Nints' velem semmi dolgotok:
Sátán, s Világ' fiai,
A Testnek ó Szolgái,
Vagyon nékem olly' Hadnagyom,
Ki alatt Magamat nem hagyom,
Bár látogass, s bár ostromolj,
Végkez-végem, hogy el-vonolj.—

Oh Ur Isten! légy mellettem,
Jobb Kezeddel ály' feletem,
Hogy nyerjek Győzedelmet,
S lelyek nállad Kegyelmet;
Légyen Kezed Szemeimen,
S hallyad Kezed Fülvégemnek,
Légyen ész, Szív fent Kivedtel,
Hogy magadhoz végre vigy-fel.

XXVI ÉNEK.

Pœnitentziális

Nóta: Mit használ nékem e Világ?

Világ! Szivem meg-vontója,
Sivalmának bovittója,
Bünből ki-tévén el-hadlak,
Lélkem Jésusomnak ádlak.

Ámd

Ámd Szemem könyhullására,
El-törlője ki lészsz májra?
Jésusom! sebem Be-Kötitvad,
Szemem Sirástól tiltitvad.—

Rajtad kivül hová lésyek?
Vigasztalást honnan vészyek?
A' bánt Te ellened tettem,
Magamat Kinra így vetettem.—

Szivem azért mint tág Péter,
Mint Méreggel forrott Étek,
Jézus! Szívemet tekintsed,
Te Szent Véreddel meg-hintsed.

Lehetetlen el-rejtenem,
Vétkemet le-kell-vetkeznem,
Azért Szivem fáj-is nagyon,
Mert Istemél tudva vagyon.—

Imé ha fel-mennék az Égben,
A' Menyei Dicsőségében,
Istenemet ott találom,
Tőlle soháse el-nem válom.—

Ha az Hajnal' párnyát venném,
Vagy tűzső Tengerig tenném,
Uram! vagy Sírban fekünnyél,
Tőled itt-is el-nem-tűnnyém.—

Istenem azért meg-vallom
Vétkeim, mert fiadat hallom,
Kivel bünben élő Fiu!
Lelkem meg-térésre hivá.—

Meg-térvén így Istenemhez
Lészen jussom Kegyelmihez,
Lábam a Sárból ki-veszi,
Lelkem az Égeben viszi.

Igazgasd Sallya Fűrásom,
Hogy lészen hozzád jutásom,

Preis 2,85 DM

Ms. 0494

Unitarius ének-
gyüjtemény

Kl. 106.

A bünnek terhéböl ki-mentsed,
Oh Életem Kijedelme!
Es Szenge Lelkét tekintsed,
S legy Sátán ellen védelme.—

XXXV. ÉNEK.

Az Embernek maga Meg-tagadásáról, és Harczról.

Nóta: Halgasd-meg Uram kérésem; &c.

Halgasd-meg Uram én szómat,
Vedd Szivedre panaszomat;
Mert az én Vétkem kiált,
Se Lelkem' Se Lelked formált,
Kyújtsd hozzám Segedelmedet,
Tartsd mellettem Kegyelmedet,
Hogy az Ellenség' hatalmát
Meg-törjem, mint Szenge fiának.

Ellenségem Ellenségemet,
Es ki Lányaigat Engemet,
Állam harczra mint Sávas,
De ellenem hogyan jöhetnek,
Midön hozzám nyujt Szeretnet,
Azzal hoz vánt védedelmet,
Oh! Ki szabadit-meg tőlle!
Hogy el-Vállhassak mellőlle.—

Ez az Ki O Természetem,
Melytől van Szavtai Vétkem,
De mégis ellent állok,
Es a Vélle szemben-szállok,
Sőt Uram! most is meg-vallom,
Hogy minéjját nem javallom,
Sokszor néha el-is ragad,
De Sávára ugy sem akad.—

Ezért protestálok,
Hogy Tőlle jöböl meg-válok,

Le-vet-

Le-vetkezem Ovigát,
Minden hajlandóságát;
Mert az a Vész mát el-nyerült,
Mellyet Kr. Lelked újjá szült,
Nevednek dicsöségére,
S Lelkemnek idvességére.—

Ennek Uram! meg-Kódolok,
Midön attól szabadúlok,
Vedd-fel azért Pártomat,
S tekintsd Szenge voltomat,
Erősits a Szent-ütésben,
Es végy-bé a Frigy-kötésben,
Melyben erősen meg-állyak,
S nétfélé ne szánkázzyak.—

Mert igy bátran ellent-mondok,
Ura ságáról le-mondok,
Ellenzés Sávammal,
Ki nincs Sorsommal,
Keresem magának Sólgát,
Azt végbez-vitte dólgát,
Kinsen hozzám semmi köze,
Bár magát mellém kötözze.—

Midön gonosz Atat választ,
Ad az új Szív olyan választ:
Hogy nincsen hozzám kedve;
Mert mint s' feme bé-fedve
Es ámbár olykor bünt tészen,
Mely velem mint ész közt légyen;
De attól félve szaladok,
Es hogy más' szánat adok.

Nem kedvellem az O Kovászt,
Mert szaporitya a kóvászt,
Melyből nötsön nő a bün,
A mely soha meg-nem-szün,
Azért le-mondok Magamról,
Minden testi hivságimról.

Es meg-tagadom Magamat,
Jól látván Szarlóságomat.
Mind el-rekesztem Magamtól,
Es el-szakadok Világtól,
Vagy pedig mivel bizok,
Mindent pontig ki-irtok
El-hagyom Indulatimat,
Es földi gondolatimat,
Meg-zabolázom Szivemet,
Hogy ne tehesse Kedvemet.—
Tü-ie tőllem távozzatok,
Mintsi' velem semmi dolgotok:
Sátán, s Világ' Fiai,
A Setétnek O Szánszai,
Vagyon nékem olly' Hadnagyom,
Ki alatt Magamt nem hagyom,
Bár látogass, s bár ovtromoly,
Végkez-vitem, hogy el-romoly.—
Oh Ur Isten! légy mellettem,
Jobb Kezeddel aly felettem,
Hogy nyerjek Győzedelmet,
S lelyek nállad Kegyelmet;
Ellyek Kézed Istenségnek,
S hallyak Kézed Szolgálatnak,
Légyek egy Szív Szent Szivedel,
Hogy magadhoz végre vigy-fel.

XXXVI. ÉNEK.

Penitentziális

Nóta: Mit használ nékem e Világ?

Világ! Szivem meg-untója,
Szivalmaira bontója,
Bünből ki-térvén el-hadlak,
Lelkem Jésusomnak ádlak.

Átad Szemem Könny-hullásra,
El-törlője ki lesz máyra?
Jésusom! sebem Gyógyitsad,
Szemem Sirásról tiltsad.—
Rajtad kivül hová lésyek?
Vigasztalást honnan vésyek?
A' bünt Te ellened tettem,
Magam Kinra is vetettem.—
Szivem azért mint rág Vétek,
Mint Méreggel forrott Étek,
Jézus! Szivemet tekintsed,
Te Szent Véreddel meg-hintsed.
Lehetetlen el-rejtenem,
Vétkemet le-tsell-vetkeznem,
Azért Szivem fáj-is nagyon;
Mert Istenél tudva vagyon.—
Im ha fel-mennék az Égben,
A' Mennyei Dicsöségben,
Istenemet ott találom,
Tőlle soha el-nem-válom.—
Ha az Aszpal' Fárnyán venném,
Vagy külső Tengerig tenném,
Uram! vagy Sóbar feszítnének,
Tőled im-is el-nem-tántsanék.—
Istenem azért meg-vallom
Vétkeim, mert Papát hallom,
Kizzal bünben élő Fiu!
Lelkem meg-térésre hivá.—
Meg-térvén is Istenemhez
Lépjen jussom Kegyelemhez,
Lábam a Sárból ki-vészi,
Lelkem az Égben vészi.
Igazgasd Pálya Pútjaimat,
Hogy légyen hozzád jutásom,

Áldás.

Preis 2,85 DM

Édes Jésus! Fényes Égre,
S Mennyei Dicsőségre.
Ha járnék Halál Völgyében,
Veszélyeknek Örvényében,
Isten vészen tenyerére,
Vigyáz mint szeme' fényére.—
Azért bűnöm meg-bocsássad,
Lelkem igazulva lássad.
Jésus! állass jobb kéz felöl,
Nagy Irgalmaddal vess öllöl.
Lelkem azért térj-meg végre,
Ne jusj a' Pokolnak kézre,
Jésusod Magához vészen,
Segedelmedre van vészen.
Jésusom! Lelkem Vezére,
Kinek Éretted ontott Vére,
Kérlek Tégedet hozzád fogadj,
Lelkemnek Nyugodalmat adj.—

XXXVII ÉNEK.

Szüzek' Éneke.

Nóta: Mint a' Szép hives Patakra.

Jézus! oh Te Szerelmesem,
Szeága Királyom, s' Jegyesem!
Jézusom! Te Szívem, s Kedvesem,
Leg-jobb kedved' szerelmem;
Tégedet Igen-igen szerettél,
Magadnak jegyzettél,
Véreddel meg-szenteltél,
Kegyelmeddel el-pecsételtél.—
Neked adom Szívemet,
Drágább Kincsemet,
Egyedüli Lelkemet,
Szüzességemet, Kedvemet,
Kontsd-meg Ellenségemet,
Tartsd-meg Szüzességemet,
Hogy tiszták tartsam Testemet,
Szentül élyem Életemet.—
Tövisek közt nőtt Liliomodnak,
Gyenge Liliomodnak,
Mutasd Világát Országodnak,
Szeretetted' Tanyájának,
Oh! én Édes Jézusom!
Én Meg-váltó Szívtusom!
Segély Pályámat fúthassam,
Mert tsak Te vagy az én Jutsom.—
Jézus! Szüzek' Koronája,
Arom' édes Virágja,
Lélek Életemnek Fánya,
Tükre, és példája.—
A' Mennyen, és a' Földön,
Szívemben és Lelkemben,
Azt mondom tellyes Életemben,
Tijed a' Dicsőség! Ámen.

XXXVIII ÉNEK.

Az Ítéletről.

Nóta: Oh te Keresztyén Ember Jertsen

Judicabit Judicem Judex Generalis,
Sitne Rex, aut Pontifex, sitne Cardinalis,
Omnes omnes Stygio addicetur Mancipio,
Reus Condemnabitur, nec quaeritur qualis?
Ibi nihil proderit quicquam allegare,
Neque Crimen Legibus multum vendillare,
Nec ad Sedem Principum decet appellare,
Ibi ad supplicium, homo, quaeris: quare?

Quia justa Domini homo non servavit,
A Virtutum tramite multum declinavit,
Loco boni Crimina multa perpetravit,
Nec Deum, nec Proximum jugiter amavit.
Cogitate Miseri: quid, vel qualem ortum,
Quid in hoc Judicio dicere poterimus,
Hic non erit Codici locus, nec dilatio,
Unus erit Dominus, Judex, Actor, Testis.
Ergò dum venturus ex Terram judicare,
O Jesu! noli mihi Malum exprobrare,
Sed ad Suam dexteram vel inter hoedos care,
Mihi Coeli gaudia cum Electis dare.

XXXIX ÉNEK.

Az Ítéletről.

Nóta: Mit hagynál nékünk e Világ?

Gyorsan érkezik amaz Nap,
A' mely minket a' Földhez rop,
Földhöz, kit e' Kéz-ülve rap!
Ezt bezélli minden Szent Pap.—
Én Istenem! hová lészek?
Mert bűneim igen mélyek,
Ítélet Napján mit tészek?
Vigasztalást honnan vészek?
Jaj! mert akkor Bűnösöknek,
Jaj! bűnből ki-nem-tsinálóknak!
Ezek mind halált kevesznek;
De magoknak nem tellhetnek.
Zokognak akkor a' Jókis?
Szentek; de vesztnek mégis,
Alig maradhatnak, Ők-is?
Ámbár lésznek Szentek-is.
Az én álnok vágyim nagyok,
Amhol talpig Bűnös vagyok,
Félő mindenből ki-fogyok,
És szívemben nagy sínt hagyok.
Nem lehet így félre álnom,
Onnan, s' menthetőt találnom,
Bíróval szemben nem állnom,
És bűnömet meg-nem-vallanom.—
Ott bűnöm nem tagadhatom,
Élet-nem-példázhatom,
Nem Angyalnak nem mondhatom,
Bűnöm így meg-nem-vallanom.—
Végre, mert Könyv nyittatik,
Bűnöm elő számláltatik,
Sententzia mondattatik,
Így mind elé-forgattatik.—
Igaz Isten! légy Segítségem.
Nékem Bűnöset, s' el-nem-vesd,
Mint érdemlem, úgy ne fizess,
Mert vagyok igen szükséges.
Uram! ne rivánd vesztemet,
Ne munkálkodd Életemet,
Bocsáss meg sok bűneimet,
Ne vesztesd-el Lelkemet.
Szánnyj-meg Egyen Halál Fiát,
Ne viselly-el bűnöm díjját,
Nézzed véres Áldozatyját
Szent Fiadnak szent Halálát.
Siess vigasztalásomra,
Szívem bátorsz jajjaimra,
Szívem könyhullatásimra,
És gyötrő bánatimra.
Adjad bűnből ki-szabadulnom,
Szentül, s' szépen el-végeznem,
Végre Te veled lehetnem,
Hogy Mennyégben örvendhessem.

Nagy Úr Isten Halálomra,
Készíts-el szükmadásomra,
Tekintsd könny-hullatásomra,
Végső Óráim légyen jómra.
Bízó Menyországig kérjem vagy,
Vígy-be oda mint Fő-Hadnagy,
Mert Sokol kinnya fényű napfy,
Uram Isten! kérlek ne hagyj.
Oh Halál! fényű Ítélet!
Sokunál nagyobb ki lehet?
Boldog, a' ki el-kerülhet,
És a' Menyországban ülhet.—
Reám már Istenem! tekints,
Fiaiv' drága Vérével hints,
Vígy-be meg-újult Erőben,
Az Égekben jövendőben.—

XI. ÉNEK.
Az utolsó Ítéletről.

Nóta: Ne panaszolkodjk az halálnak &c.

Minden Keresztyének jól meg-halgassátok,
Keserves újságot mindnyájan vegyetek vondok,
Utolsó Ítélet következik vitok,
Mely még soha nem volt olyan Csudát láttok,
Mert régentén Isten Sz. Prófétájának,
Ezt jelentette Ezt az Evangyéliomnak,
Ezt írnak, vagyis több Doctoroknak,
Ezt hirdetik Szentek igaz Ítéleti,
Ezt Szentek magát ki-jelenti;
Ezt Szentekre új vétkeket éjei,
Ezt mind ezt igaznak esmérjük.

Az Égen, és Földön körös körül nyitva
Hatalmát az Isten ki-mutatja bírva.
Egész Napnyugotig Napkelettől fogva
Menydörgések lésznek, és Villámlások Sújtva,
Sok Csillagok lésznek a Földre le-hullva,
Mellyért lészen minden állat el-bódúlva.
Ezt Tudákat midőn az Emberek látják,
Tengernek habjait indúlni állittyák,
Eget, Földet, mindent háborodva tudják;
Ez Vigasztalását semmiben nem hallják.
A' Próféta látván vetettő zúgását
Ítélet Napjának keserves újságát,
Tizenöt Napokon lejendő Csudáját,
Hallyad Ember, és jól gondold-meg mivoltát:
Első Nap Tengernek lésznek áradására,
Világ Csudájára mely ki-forvadására,
Hogy a' leg-magasabb Hegyek magasságra,
Kettőben Könyökömnél lesz alatsonyb hálla.
Melynek körön-körül való Ki forvására,
Világot rettentő Könyű napfogyására,
Kettőben Égésre Sok Embert indítja,
Keserűség Kétségbeli Szíveket látsyítja.
A' Második Napon tsuda apadásával
Le-fogy, és annyira meg-fogyásával,
Hogy Hajók látása-is vólna Csudálásával,
Vagy annak Égését értetni hallásával.
Harmad Nap Tengerben lévő vér Alatok
Ki-jövén fenyegetnek mérges Kígyók, s halak,
Orditnak, fenekednek, s azon ugatások
Az egész Világon hallatik Vérások.—
Fel-gyúlad a Tenger a Negyedik Napon,
Több Tüzekkel égetik az egész Világon,
Szörnyen fuvolágyén, ijonyodol azon,
Bűnös Ember illyen rettentő Csudákon!

Ötödik Nap Jéghez és fák Vérrel folyván,
Istennek haragját meg-mutatják nyilván,
Hogy ő adományit nem vették méltván,
Ketyeget, bort, ételt, italt fák tobzódván.
A' levegő-Égben lévő sok Madarak
Seregekben gyülvén, akkor ijonyodnak,
Szörnyű siralmokkal Sok-sorokban járnak,
Nem esznek, nem isznak, fák siralmi fognak.
Hatod Nap Palotáv Házai Világnak,
És fő Épületi mind a Földre hullnak,
Emberek őrizvén Életek futkosnak,
Ide s tova sirván, vivám kiáltoznak.
Ismét halhatatlan Világ Csudájára,
Napkeletről fogva lészen Napnyugotra
A' tüzes Menykövek sűrű le-szállására,
Minden Állatoknak Szörnyű Orditására.
Hetedik Nap új Szuda vettett, s véres száll
Szorott járásától a Nap midőn meg-áll,
Oh bűnös Ember bár arról gondolkodnál,
Tudom bűneidről te jobban intóznál.—
Nyolcadik Napon lészen olyan Föld indulás,
Melyről e Világon még nemis vólt hallás,
Nem lészen setteinek a' lábán meg-állás,
Hanem következik a' Földre le-hullás.
Kilencedik Napon minden Kegyek el-olvadnak,
Egyenesek lésznek Völgyi e Világnak,
Nem lészen Kedve, Völgye többé Országoknak,
Pirosnyavág Szára ebben Prófétáknak.
Tized Napon Emberek immár el-vesznek,
Sohol segedelmet többé nem reménlvén,
Szente-Fényel sírnak Mindenekről sírvén,
Oh bűnös hová hűsé illy sok bűkben élvén!

Tizen-egyedik Napon immár meg-nyitatnak
Koporsók valahol e' Világon vadnak;
A' testein lésznek Csontyai elevenek
Sírt-ott tsemeték, s eddig ott nyugodtak.
Tizen-kettődik Napon Világ tűzben forul,
Mert kénköves eső az Égből le-fordul
Utólsó Veszélly e' Világnak fődül,
Ellenségiknek-is sok akkor meg-hódul.
Ily következik már Világ Vesztedelme,
Tizen-harmadik Napon melyen vénül elme,
Ott lészen a' Jésusnek ijonyja félelme,
Midőn el-változnak égy szer s' mind el-merül.
Tizen-negyedik Napon ijonyú Tűz lészen,
Egész Emberi Nem akkor lészen lépben,
Kétségbeséshez hasonló Sirtasságot vészen,
Az égtől a' föld s' fényliv fényű lépen.
Tizen-ötödik, s' az utólsó Napon immár,
A' Napjárásában meg-áll, többet nem jár,
A' Hold-is magának több Ujságot nem vár,
Sok Ezer Esztendőt ez a' nagy Nap bé-zár.
Azonbari a' Bíró fejünkre felében áll,
A' levegő-Égben az Angyal trombitál
Kelj-fel minden Ember! immár ne alugyál
Számadásra Gyorsan lódúlj, s' tarts-ott já.
Azon szóra mindjárt Mély fel-támadunk,
És mint az Illyen Jésusnek ily látjuk,
Jésusnek fel-vévén Gyorsan el-indúlunk,
És a' Bíró előtt leg-ottan meg-állunk.
Ott meg-e-smérkedünk minnyájan égy mással,
Kérdjük hát addig a' nagy számadással,
Hol a' Szentek lésznek dicső Vigasságban
A' Bűnösök pedig nagy pironkodásban.

Le Szegben ottan lesz minnyájunk álva
Kétséget azkor látjuk az Égből le-szálva,
Szörnyű Gonoszoktól egészen el-válva
A Bűnösök pedig lészenek pirongatva.
Kikre a Bíró ott nagy félelemben
Meg-ítéletén magok' bűnöket fogyhatnak
Kik itten vétkeztek nézvén így majd fenn
Sajnálják: Mert vétkeztünk Jézus!
Az Igazak lészen a Levegő-Égben,
A Bűnösök pedig, vettegvén a' Földen.
Egymásnak jól akkor mindnyájan fenn-szóllnak
Égek! száljatok vánk, s rejtsetek-el minket.
Akkortal meg-nyílnak Egeknek Kapúi,
Lészen az Igazaknak Égnek láttára,
Akkor kétségbe-esik nagy Szívek Várai,
S az Ítélő Angyali lészenek Udvarlói.
Jöjj fel Jóval mondja azkor Bíró Krisztus:
Mennyei adatok az Országra Jussul,
El boldog Lélek! a' Gonoszoktól fussál,
Tűzre végek felöll nem lészek immár bátor
Mindenek mondja: Távoztatok Tőllem!
Akkortaz szemben nem lészek Én velem!
Akkortal látszik már Soha Nem-jelem
Kiknek jót soha nem tettetek Velem.
Akkortal meg-nem-nyúlnak Kezek,
Akkortal meg-nem-nyílnak Szemek,
Akkortal nem-is-hallanak Fülek,
Akkortal nem-is-szólnak Nyelvek,
Akkortal nem-is-járnak Lábak,
Akkortal nem-is-mozdúlnak Tagok,
Akkortal nem-is-lészen Erő,
Akkortal nem-is-lészen Idő,
Akkortal nem-is-lészen Élet,
Akkortal nem-is-lészen Kegyelem,
Akkortal nem-is-lészen Irgalmasság,
Akkortal nem-is-lészen Szánakodás,
Akkortal nem-is-lészen Könyörgés,
Akkortal nem-is-lészen Bocsánat,
Akkortal nem-is-lészen Szabadúlás,
Akkortal nem-is-lészen Segítség,
Akkortal nem-is-lészen Vigasztalás,
Akkortal nem-is-lészen Reménység,
Akkortal nem-is-lészen Hit,
Akkortal nem-is-lészen Szeretet,
Akkortal nem-is-lészen Jóság

Et quem profitemur,
Te Regem Sequemur,
Crimen indulgeas:
Ne sine errare,
Et Te deviare,
Ostende rectam Viam,
Per Evangelio,
Instructa serio,
Vivere Vitam piam.
Sancta Ecclesia
Ut Casta Filia,
Te Sponsum diligit,
In Te delectatur,
Gaudet, et lætatur,
Nil magis eligit;
Ostende Favorem,
Fidereiw Amorem,
O! Rex Clementissime!
In Regnum Colorum,
Sedem Beatorum,
Duc Servu dulcissime!

XXIII. ÉNEK.

Vének Éneke.

Nóta: Mit hagyuál vétlen e Világ? stb.

Meg-virágzott a Mandola,
Kit böltsö Salomon gondola,
Mutatván fejér hajdanra,
Mint virágzik halálomra.
Ifjuságomnak Vára
Mely dicsöség Salgava módjára.
Hó-szállott le-tsügg a' fejem,
A' Föld felé fordúl a' Vétkem.
Ezüst

Ezüst Kötelem tövidül,
Egész Akarmányom görbül,
Mert meg-apadtak Vérem,
Öszve-húzódtak Ereim.—
Az Ital-Ízzök meg-mozdúltak,
Ízeim közt meg-tágultak,
az Inak, s Izmok a' Rezem,
S'Lábaimmal nem érezem.—
Nem birnak már Erővel,
Járó vell, hogy el-ne-essek,
Ha gödröt, vagy Követ érek,
Botlástól félvén, ki-térek.—
Mint a' Sárra mirott követ
Magát nem birja, vesztni tér,
Az árva-lúnak Karjaimról,
Le-fordúlt a' Orontaimról.
Vérnek Testemben járása,
Mint Csiga-Kerék' forgása,
Mely vizet vonszon a' Kútból,
Nagyatlik Szomja árjából.
Rendes Uttyát nem járhattya,
Tsörött Vedrét nem bírhattya,
Sietsen van meg-akadására,
Retri a' Szivem' dobogása.
Esö után fellegeim
El-enyésztek, mert Szemeim
Könnyeznek, nints látásomat
El-borittyák Világomat.
A' Napnak és Holdnak fénye
S'több Égi-Tüzek' Örvendetye

Az Ablakon ki-nézőnek,
Láttzik homállyban lévőnek.
Érzékeny, s rövid az Álom,
Fzetlen Ételem, s italom,
Meg-romlottak az Ötlői,
Csömörlöttek Ízeivtöi.
Szünik bennem a Kívánság,
Ostromol a' romlandóság,
Nem kívetem már Ízeket,
A' sok kedvetlen vigaszt.
Nem Ízesítnek Léányim,
Meg-fűntetnek Más Ízeim,
Mert az Uttzán Sírók járnak,
Temetni Ügyem-is várnak.
Azért míg Nyelvem' fölláza,
Míg tart e' Malom Fülem' zúgása,
Míg a' Tudóm emelheti
Magát, s jár a' tetelleti:
Lelkem addig fel-ébredjél,
Hogy tovább mit tselekedjél
Kevesd-fel Jedzö-Könyvedben,
Mikéne járnál-el Életedben?
Emlékezz-meg Teremtödről,
Mennyei Eredetedről,
Mert a' Fert porrá fog lenni,
Kéred Istenhez kell menni.
Érzékenységem' Útai
Majd be-zárattnak Ajtai,
Szám, szemem be-fogattatik,
Orrom, fülem be-dugatik.—
Ez a' Dolognak Summája,
Míg tart Életem' Sállagja,
Addig légyek Istent félő
És-Törvényire ügyelő.—

XXIV. ÉNEK.

Pœnitentziális.

Nóta: Világ Szivem' meg-tontója &c.

Istenem' áratlan Bárátsága,
Váltságom' drága Kintsője,
Áldott Uram Jésus Krisztus!
Tekintsed Szivem' mely igen búsúl!
Ha Ügyemet meg-váltottál,
S'Értem piros Vért ontottál,
Mostan immár kérlek ne hagyj,
Hiszem, hogy Te kegyelmes vagy.
Sirván vallom bűneimet,
Szánom, bánom Vétkeimet,
Uram! kérlek reám tekintsé,
Ügyem drága Véreddel kintsd.
Ne hagyj Kegyelmes Teremtőm,
Meg-váltó kegyes Krisztusom!
Botsáprad-meg bűnömet,
Véred Menyegzőben Lélekzetet.
Tiéd légyen a' Tárgyasság,
Általad légyen Diitsőség,
Az Atyának a' Mennyegben,
Most, és mind örökké. Ámen!

XXV. ÉNEK.

Pœnitentziális.

Azon Nótára.

Jaj! jaj! nékem, még-is tsak jaj!
Mert Szivemre szállott nagy baj,
Fejem emésztik bűneim,
Lélekem Faggatják Vétkeim!

Preis 2,85 DM

Uram Jézus! hová légyek?
Orvosom vagy hozzád mégyek,
Fel-fedezem Sebeimet,
Még-vallom sok bűneimet.
Az Embernek gyarlóságát,
Meg-rontottam romlottságát,
Ugy van! talpig bűnös vagyok,
Szánj-meg, mert Vétkeim nagyok.
Lelkem! ne épíl kétségben,
Mert az Ur bé-vett kedvében,
Ha eddig éltél világnak,
Már most ne fólgalj Sátánnak.
Világ! Világ! tsaláród Világ!
Romlasz, bomlasz minden ágad,
Ez Nap tőled bútorit veszed,
Már Krisztusom' Kivé lészek.
Jézus! Fijad a Dicsőség,
Szent Atyádé a Dicsőség,
Uram Jézus! tséám tekints,
Vigy-bé Mennyben, a' tiz idvezits.

XLVI. ÉNEK.

Jámborságra való
Áron Nótára.

Istenem! Én Istenem!
Ne fólly perben én ellenem,
Vétkeztem, de nints' mit tennem,
Hozzád kell mennem.
Meg-fertéztettem,
Meg-szeplőztettem,
Sátán fólgájává lettem,
De jútalmait-is el-vettem.
Mert im szörnyü haragodat
Viselem nagy Ostorodat,
Most látom Igazságodat,
Ítéli nagy hatalmadat.
Haragod' tüzes nyilait,
Világnak minden Javait,
Pokolnak förnyü kínjait,
Érdemlem Ezért jajjait.
De tudom, Uram! Atyám vagy,
Végtelen Irgalmad nagy,
Azért kérlek, hozzád fogadj,
Es Emlékezem pihenésről adj.—
Haránczat nyomó Cséget,
Vedd-el-vóllunk Ez nehéget,
Sok jaj után Csendességet,
Szerezz Nékem békességet—
Szent Ur Isten! Hatalmaddal
Ád-meg, minden Munkáimnak,
Szaporitsad Marhaimnak,
Es a' mi kis Vagyonunknak.
Előtted fogadást tészek,
Ha most Vigasztalást vészek,
Jeneved hív Szólgáid lészek,
A' mig éppen porrá lészek.—

XLVII. ÉNEK.

Nóta: Fel-támadott Krisztus ő Koporsóból.

Oh áldott Ur Jézus! én tőllem el-ne-fúss,
Mert bánatos Szivem látod, vely igen bús,
Hozzám hamar el-jőjél,
Jövel hamar jövel Uram Jézus Krisztus!

Mert

Mert Te vagy Szivemnek drága Kedvessége,
Szomorú Lelkemnek világos Örőme,
Kesztyűmnek Kűfeje,
Nyomorúlt fejemnek hivséges Őrzője.
Miképen szeretni Nyelv ki-nem-mondhatja,
Téged ón Jézus! Szív nem gondólhatja,
Sőt-sem-is irhatja,
Kinfén oly' Szép Elme, a' mely meg-fogjafsa.
Mert Uram! Tégedet a' kik meg-kóstólnak,
Örökké vak Téged' éhezne, s' szomjúznak,
'S Mindenkor ohajtnak,
Tűzgó szeretettel vak Téged' kivánnak.
Addig nem nyúgosznak, mig meg-nem-találnak,
Mikor meg-találnak, Tőled nem válhatnak,
Szüntelen tsókolnak,
Sürü könyhullásival Téged' mosogatnak.—
Hát én hol válhattam Tőled Szeretőmtől!
Hová fordúlhattam el En fényes Napomtól!
'S kedves Talizmomtól,
Szomorú Lelkemnek Vigasztalójától!
De hová fordúltál Edes Szeretőm vele?
Talám Afutoval végzésben eltőllem?
Mert el-hagytál Engem;
Jaj! jaj! már értem; mert mint' épség bennem!
Téged fólgáltalak, nem lészen-é Szivem?
Téged szerettelek, nem szeretsz-é Engemet?
Elmégy-é Tőllem?
Ellen végim ellen nem léfsz-é mellettem?
Tégy-meg hozzám kérlek Ón edes Jézusom!
Szánj-meg Engem, szánj-meg, Könyörülő Uram
Kegyelmes Királlyom,
Irgalmazz Emberem irgalmas Krisztus Jézus.

Mert

Mert értted vagyok förnyü szalázatba,
Drága fl. Nevedért sokféle bánatba,
Es nehéz próbába,
Ha el-hagysz, el-vesszek mély Vizek' árjába.
A' Te Barányodat, Ajhoznak Pásztora!
Avagy el-hagyod-é Farkasok' fajára?
Jövel óltalmára!
Felelmes Szivemnek bátorítására!
A' Te Galambodnak nem mutatz-é helyet?
A' Te Fertőzésnek nyúgovó Fejtéket?
Nem hagysz-é Őrzőket
Háborus Lelkemnek adj már Vendégséget.
Bárfzor hasadékja a' nagy Kőfziklának,
Fejtsen-el Engem, vagy szárnya Sűfzárnak
Fárja Strutz-Madárnak,
Hol társa, s' fiadja lennék a' Vadaknak.
Nyúgodnám itt bátran a' tűrők Fejtésében,
Vagy mint szent Jelikán Sirnék Kietlenben,
Fájdalmas Fegyverben,
Vagy mint Filomele Fólnék Örömemben.
De Ah bűnös Elme! tedd-le Siralmidat,
Fizzál Jézusodban, tedd-le panaszidat,
'S Könyhullatásidat
El-törli Szemedről, hallya panaszidat.
Jézus! Istén Fia! nyújtsd hát Kezedet,
Fe hozzád viáltok, Te tőlem el-ne-húlly,
El-ne-idegenülly;
Te Fegyed Fejemről soha el-ne-térülly.
Vigasztald-meg kérlek a' Szomorú Szívet
Mert-el tőlled nehéz Szenteneia a' Szót,
'S Mint Kegyelmes Bírót
Fegyed hivlak Uram! igaz Törvény Szót.
Vedd-fel én ügyemet, igazitsd bajomat,
Könyfzemnek Szemeim, lágyad Fizialmimat,

Ámen.

Homályban Rajtomat
Re hadd, v jöveldöben add-meg Koronámat.
Jésus! Istén Fia! Világ' Meg-tartója!
Elevenek' s Holtak' Itélö Birája!
A' Te Szólgád' Lája,
Adott lépj! azt mondja: Ámen! azt kiáltja.

XLVIII. ÉNEK.

Nóta: A mi Urunk Jézus Krisztus Mint.

O! Altissima Potestas!
Et adoranda Majestas!
Te Deum exaltamus.
Laudibus, Hymnis canendo,
Nomen Sanctum profitendo,
Voce Corde laudamus:
Cœli Cuncta clarant Gloriam,
Et Tuam Sapientiam,
Creatura declarant,
Sol, et Stella radiantes,
Nox cum Die alternantes
Robur Tuum decantant.—
Te Dominum Terra colit,
Tibi non patere nolit.
Regnum Cœli beatum,
Te Angeli Cherubimi,
Et gemini Seraphimi,
Numen laudant Sacratum:
Tota Caterva Sanctorum,
Et Coetus Christianorum
Te solum glorificant,
Reges, et Imperatores,
Tuum rogant Moderatores
Te Summum magnificant.

Te Prophetarum Chorum,
Et Clarum Apostolorum
Cordis Aris Adorant:
Te decorum Fidelium,
Martyrum Patientium
Sacris Psalmis honorant:
Nos quoque Tibi vovemus,
Ut Te Deum Celebremus,
Fac Contri Miserere,
Per Jesum Christum Rogamus,
A' quo Salutem Speramus,
Nos à Malis tuere.—

XLIX. ÉNEK.

Nóta: Mint a' Szép hires Patriarcha.

Edes Jézus Én Szeretlem,
Lelkem' kedves Vendége,
Te veled van az én Szivem,
Minden Gyönyörüségem,
Jésus! vedd-el Szivemet,
Add tellyette Szivedet,
Jövel, jövel Én Jézusom!
Halálomban Te vagy jussom.

Köpe-ésben a' vét Szivet
A' Mennyei Szeretet,
Látkapálcza Én Kintemet,
Add-meg Alvasságomat:
Ne tudj kétlek Engemet,
Add-meg Alvasságomat:
Jövel, jövel Én Jézusom!
Halálomban Te vagy jussom.

Csak Egedül Én Szeretlem!
Lelkem vivás Tégedet:
Azért
Jer.

Azért kérlek Én Jézusom,
Ne vedelljen el fivánnyi,
Jaj bádjatok, meg-halok,
Én Szabaditóm hivlak.
Jövel, jövel Én Jézusom!
Halálomban Te vagy jussom.

Ne hagyj-el Én Alvasságom,
Mert Szivem' fáj fogva-el,
Edes Jézus! Én Szerelmem!
Beteg Szólgád' emeld-fel.
Lemed bízom Jézusom!
Jenéred földúzzodom.
Jövel! jövel Én Jézusom!
Halálomban Te vagy jussom.

Melly Szivesen kérlek Tégedet
Edes Jézus! Én Szivem!
Ö sedjezem Én Jenéred
Oh Te édes Szerelmem!
Lépj igalmas Emészem!
S' botozásod-meg mos Vétkem.
Jövel! jövel Én Jézusom!
Halálomban Te vagy jussom.

Mindenemet Én el-hagyom,
Veled méjszer kinozta,
Magamat Rézed ajándom,
Veled méjszer halálva,
Jéd lészen Örökeré,
Jéh hát Légyen Üdvössé.
Jövel, jövel Én Jézusom!
Halálomban Te vagy jussom.

L. ÉNEK.

Halálhoz közel lépök Lélek.

Nóta: Kiváltyosnak Kiválltya v. a.

Jésus! én Életemnek Te vagy Reménységed!
Szegény bünös Lelkemnek örök Idvösége!
Lépj
Lélek hát én tsendességben,
Dár az Halál fúvásával rettenjen.

Bátran Ütem le-téjem, mert jutalmát vészem,
Elvészített Kérem Királyi Sz. Szívem,
Hát semmitől nem kettegek,
Mert Lelkemet bé-fogadjták az Egek.

Ámbár porrá változzék porból álló Testem
Jóllehet rajtam lésznek vadak fórmás éjtem,
De meg-ujjertem, mit szerettem
Jésusomat, a' kit végóra lestem.

Oh Lelkem vidámító kellemetes Óra!
A' melyen már valaha dólgom földúl jóra
Mert Szállásra, Államhóra
Jutott Lelkem nem földi mulandóra.

Testem usgyan a' Sírnak Edelte lésznek,
De lésznek, hogy porából még életet vészen,
Mert az Angyal Trombitája,
Fel-fércent még kellemetes Hótaja.

A' mikor áll Én Lelkem Én Édes Jésusom!
Es' adjad-meg Emészem el-ígértett Jussom,
Oh drága Kincs! melyért jobb nintsen
Fejtsd Lésznek hát a' Mennyei Kilincsek.

LI. ÉNEK.

Keszülöt fúre Trombita.

Nóta: Halgasd-meg Uram szómat.

Végés Életem határa
Közelit az Ur fázsnya,
Azon túl nem mehetek
Számosom is az Életet
Mellyenben itt gsomorgottam.
Sír

Sok gonoszon közt forgottam;
Két karom fejem meg-óvál,
Innnáron a' Sírbe rejtül.—
El-rezelitem az Óra;
Hogy Szám fakadjon illy' fóra:
Nem szeretem Czéket,
Az elmészto Teleket,
Mert látom, hogy ják Szarlóság,
Minden hijában-valóság,
Fontollya-meg bár az elme,
Csak a Léleknek örömére.—
Gonoszban feregsz e Világ:
Sár olly, mint Uton nött ág,
Mennyi görgörüsége,
Sötb a keserüsége,
Nyavallya Lábet' élete,
Gőz, ész pára lehellete;
Fejer rózs vagyon létele,
Szine' ugy vég bütsü vétele.
Meggyé retten Varait,
Le hetsérte több bajait,
Sirtat-is majd Vérvegre,
Utólsó Szomorusságra;
Ugy hogy halahatott javaik,
Mindenütt Sáz borüst vároz:
A Kerék a kutnál lagyúl,
Nyavallyám arral szeredül.
Pénznek birni az Czóvet,
A Czomok hogy nem velövet.
Járni Jaraim közül,
Szem szémmit nem szül;
Fülem, hogy sölem el-térnek,
Szám, Czirúig sem kijérnek.
Kezem kezzel élnek,
Szám szám ugy beszélnek.

El-

Fontsátnak gondolatim,
Meg-fúnnek indúlatim;
Sirok az Uton Sirókval,
Jajgatok teli torokval,
Életemnek Szarlóvágán,
Szivemnek sokaságán.
Hiteletül zúg az Malom,
A' Fúdóm kibáz, meg-vallom,
Szorúl az lehelletem,
Hajnát alig veheten;
Szómaz fülemben hangzása,
Gyengül; mert rejtül hallása,
Ezenben lévén nagy károm,
Már ják Istenemet várom.—
Kérded: mi hajtnom hogy Eltem?
Ez, hogy az Ur Istent féltem.
Bár lett léjjen gondolva,
Hitem Kezze ki-nyúlva,
Mégis talált igazulást
Külsőből való szabadúlást,
Elnem már utsó kedvesig?
Meg-halsom pedig Nyerekig.—
Utazásom az Eg felé,
Az Ur Isten el-rendelé,
Testem olyan, mint a' Jú,
Kezdetére lenni kü,
El-méjjen az Elsőt után,
Sok Nyomorusságim után,
Minden terhemet le-tészem,
Minto' e Földön semmi rajtam.
Halhatatlan reménységgel,
Jó érezem tellyességgel

Fel-

Szeretnét ő Anyjának,
Lelkem pedig Atyjának
Minden kéjjvággal meg-adni,
Jtem akarok Nei-sakadni,
Szivem hadd oszlyon porig,
Szintén az Sélek ebrig.—
Lélek-is vissza-térjen,
Az hol bóldogságot érjen,
Oda, a'ki azt adta,
És belém sávalotta,
Jövel azért Uram jövel,
Lelkem vár fel-emelt jövel,
Vijjed magadhoz Lelkemet,
Add-meg ördök életemet!

Lélek Ének.

A' Világi Dólgok' Ujjábanvalósága.

Nóta: Világ szivem Meg-tóntója.

Mit használ kérlek e Világ?
Mely mosó nivál szépb mint Virág?
Mint tándorló Arany, s Gyár?
Majd el-enyészik mint a' sár.
A' Csillámló Királyi Szék
Mit használ? s' mit pálza Selség?
A' Palota, s' nagy Birodalom,
El-olvad mint a' Jég-halom.—
Tested' szépsége, s' Kívánat.
Sivopabb Orczád mit használ?
Halál szépséget le-rasvál,
És a' Tóva sint Földbe kapál.
Mit használ Lánya szép hajad?
Mit Klávia szép ajakad?
Mit szégyen Szemtályos szemed?

re-

Majd Sírben dugják hóle fejed.
Aranyban járni mit használ?
Hogy Fejed abban talpig áll,
A' fin Arany tsak sárga föld,
A' földet nagyra ne becsüld.
Mit használ szép ruhát, és párta
Bibor bársonyból fött Kalla?
A' Bibor-fin tsak Tiga-Vér,
A' Tiga-vér sokat nem ér.
Tekintsd-meg a' Pellyem Ruhát,
Sügozó Gyüvész' fonalát,
El-fúdd hogy Londror' ganéja,
Ganéja tsak el-kell-hullyánia.-
Ha jól meg-nézed Mitvodát,
Kik Szived' Istentől vonnyász,
Tsak Tiga Vér, és sárga Sár,
És' a mit fön ég, s' kit bogár.-
Távozzál-el Te tsalfa Világ!
Bolond a' ki Tövödbe hág,
Mert végedet, Jót nem kérek,
Hanem tsak hívságot kérsz.
Etidj elly már Magad szerént,
Soha szemem rád nem teként,
Elég hogy eddig Ungemet
Ká'vetted, s' tartád Szivemet.
Köszönöm már Végetlenség,
Hogy a' Menyből ki bérsség,
Szívem már Szívem szerént,
Szolgálok jándor Völga réven.

Lll. Ének

Lett Ének Vagy.

Nóta: Gyönge Életem el-repülé &c.

Jézus! Lelkemnek Teremtője,
Te vagy minden hijadalme!
Jövel, jövel Te Krisztusom,
Ne hagyj utólsó Óráimon!
Tekints Lelki Sebeimre,
S' égymáért Tsö könyeimre.
Jövel, jövel én Krisztusom,
Ne hagyj utólsó Óráimon!
Bűneimnek undokságát,
Dorgáld-meg Vétkem' Pátrságát.
Jövel, jövel én Krisztusom,
Ne hagyj utólsó Óráimon!
Kegyelmes Mennyei Király!
Halálomban meg-ne-tálly.
Jövel, jövel én Krisztusom,
Ne hagyj utólsó Óráimon!
Szent Angyaiddal mellém álly,
Velem Uram! perben ne szálly!
Jövel, jövel Te Krisztusom,
Ne hagyj utólsó Óráimon!
Hogy az Ördög ne bántathasson,
S' a Kárával ne ártsthasson.
Jövel, jövel Te Krisztusom,
Ne hagyj utólsó Óráimon!
Ez' Kérésem hozzád jussón,
Sz. Irgalmad várom Pállyon. Amen.
Lelkemet nézd ajándokom,
Testem' Föld Gyomrának adom. Jövel
Hozzád fel-támad jól tudom,
Add-meg Örök nyugodalmam.
Jövel, jövel én Krisztusom,
Ne hagyj utólsó Óráimon.

Mutató

MUTATÓ TÁBLÁJA

Ezen Könyvben meg-irt Dolgoknak.

	Levél.
Elöl-járó Beszéd. Vagy-is Dedicatio ad Lectorem.	1=6.
Könyörgésről való Elöl-járó Intés	7.
Két fő Ok indithat minket a' Könyörgésre.	7.
A' Könyörgésnek Módjáról	8.
Mindenekért, még Ellenségeinkért-is kell könyörögnünk	11.
Az Atya Istenről. — Ki légyen az?	12.
Az Isten Gyedül Mindeneknek Teremtője. — Ellenvetés.	12.
A' Teremtő Isten tsak égy.	18.
Az égy Isten Mindeneknek fölső Ura.	19.
— — — Mindeneknek Gondviselője.	21.
— — — Abrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak Istene	22.
Külömb-külömb Nevei az Istennek. —	24.
Ez az Isten az Ur J. Krisztus' Atyjának mondatik	28.
Az Isten Örökké-való	34.
— — Mindenható, — Bölts	35.
— — Láthatatlan. —	38.
Az Isten Jó.	39.
Az Isten Szent. — Boldog? — Igaz	40.
Az Istennek Akaratjáról — Végezéséről és Tanátsáról.	41.
Az Istenben lévő Indulatokról	44.
Az Isten irgalmas.	48.
Az Isten mondatik Reményleni, és várakozni	49.
— — mondatik örülni	50.
— — Reménységet mutat a' Bánor ellen	52.
Mi Atyánk	54.
Ki vagy a' Mennyekben	58.
Szenteltessék meg a' Te Neved.	61.
Jöjjön el a' Te Országod	68.

Mútató Tábla

Léjjen-meg a' Te akaratod, Miképen Mennyben, azonképen-is' e' világ 60.
A' mi Mindennapi Kenyerünket add-meg mineközönk ma. — — 62.
És botsáad-meg a' mi bűneinket, miképen mi is meg-bocsátunk a' mi 64.
És ne vigy á' kísértetben; de szabadíts-meg a' gonosztól. — — 64.
Mert Tied az Országj, hatalom, Dicsőség, mind örökkön örökké Ámen — 66.
Ki léjjen a' Jézusnak Krisztus? — Ez Jeremiásnál — — 67.
A' Krisztusnak Prófétai Tisztiről. — — — — — — — 74.
— — Papi Tisztiről. — — — — — — — — 82.
Miért hívle-meg a' Krisztust? — — — — — — — 84.
Meg-fizetett-é a' Krisztus L. Anyjának mi értünk? — Nem! — — 88.
Ellenvetésre — — — — — — — — — — 90.
Az Isten kénszerítéséből adta-é a' Krisztust az Halálra? Nem! — 91.
Ellenvetésre — — 91. — 93. — 95. — — — — — 97.
A' Krisztus' Erdemiről mit kell itéltünk? — — — — — —
Ellenvetésre 98. — 100. — — — — — — — — 100.
A' Krisztus Papi Tisztinek Haszmairól — — — — — — 101.
A' Krisztusnak Királyi Tisztiről. — — — — — — — 111.
Itélő-adás — — — — — — — — — — — 112.
A' Szent Lélekről. — — — — — — — — — — 118.
Ki ossza a' Szent Lelket? — — — — — — — — 119.
A' Sz. Lélek nem Isten. — — — — — — — — 121.
Miképen részesítjük meg a' Szent Lélekkel? — — — — 121.
Könyörgés a' Szent Lélekért. — — — — — — — 122.
Az Itéti Napokra rendelkezett Elmélkedésekre — Imádságok — 124.
Hétfői I. Elmélkedés: A' Krisztusnak Szövétnyéről. — — 124.
Istenünk aránt való Kegyességünk miben áll? — — — 126.
Felebarátunk aránt való Igazságbéli kötelességünk — — 128.
Magunk aránt való Külső és Belső kötelességeinkről. — 128.
Hétfői Naggeli Imádság. — — — — — — — 128.
Hétfői II. Elmélkedés: Az igaz Vallásról — — — — 127.
A Vallásos Igazságnak Próba-Köve a' Sz. Írás, a' Országj — 129.
A' Zsidiók nem szűrvégyesek — Az igaz Vallásnak Erkezei — 131.

Mutató Tábla.

A' Sz. Háromvégi Tudománnyát honnan szokták Bizonyítani — — 141.
Luther, és Calvinus Értelme az Háromvégi felöll. — — — 145.
Könyörgés: Hogy az Igazság mellől el-ne-essünk. — — — 148.
Hétfői III. Elmélkedés: Az Eleven Hitről. — — — — — — 150.
Példái a' Hitet meg-öldöklőknek — — 158. — — — 159.
Hétfői Esztvéli Könyörgés. — — — — — — — — 161.
Keddi I. Elmélkedés: A' Sz. Törvényjét bé-tölteni nem lehetetlen. — 162.
Ellenvetésre — Feleletek — — — — — — — — 165.
Külső, és Belső Példái a' Törvényje bé-töltőinek 166. 167.
Reggeli Könyörgés — — — — — — — — — 172.
Keddi II. Elmélkedés: A' Lelki Tanitókról, és Sz. Pálnak Példájokról. 174.
Mit kell érteni a' Sz. Írl öldalában adatott Ígéretről? — 178.
Minémű Vétkekért borsátó Isten vonatott az Országra? — 181.
Könyörgés a' Lelki Tanitókért. — — — — — — 182.
Keddi III. Elmélkedés: A' Jóban végig való meg-maradásról — 183.
Kik a' Választattak? — — — — — — — — — 185.
A' Jóban végig való meg-maradásra mik kívántattnak? — 187.
Keddi Esztveli Könyörgés — — — — — — — 188.
Szeredai I. Elmélkedés. — Az Istennek, és a' Jézusnak szövetségéről — 189.
Az Istennek Példáját miben kell követnünk? — — — — 190.
Szeredai Naggeli Könyörgés. — — — — — — 192.
Szeredai II. Elmélkedés. — A' Magistrátusról. — — — 195.
A' Magistrátus' Kötelességei. 197. — 198. — — — 199.
Könyörgés a' jó Magistrátusért. — — — — — 211.
Szeredai III. Elmélkedés. — Az Halálról. — — — — 212.
Az Adám által reá jött Halál jött-é e' Világra. — — 213.
El-vagyon-é rendelve: Ki mikor haljon-meg? Ellenv. — 214.
E'z ellen Mentegetés. — — — — — — — — 215.
Bún-bocsánatért való Könyörgés. — — — — — 217.

Preis 2,85 DM

Mutató Tábla.

Csötörtöki I. Elmélkedés. — Az Ittlevő sok Nyomorúságairól. — 219.
A Nyomorúságok' Okairól. — 220.
Hasznai az Igazaira nézve a' Nyomorúságoknak — 221.
Csötörtöki Reggeli Könyörgés — 224.
Csötörtöki II. Elmélkedés. — Az Halálról. — 227.
Feljebb való Könyörgés — 230.
Csötörtöki III. Elmélkedés. — A' Betegségről. — 233.
Szeretségesen kell türni a' Betegségek. — 235.
Szeretségesen-türők' Példái — 238.
A' Betegnek Idvességéről gondot kell viselni. — 247.
Módjai az Isten' Kegyelme' meg-nyerésének. — 241.
Nyomorúság' idején való Könyörgés. — 242.
Bün-bocsánatért való Könyörgés — 245.
Péntéki I. Elmélkedés. — Az Ítélet Napjáról. — 248.
Bün-Bocsánatért való Reggeli Könyörgés — 250.
Péntéki II. Elmélkedés. — A' Bünről. — Az Isten nem Gyűlölködik — 251.
A' más' Bünéért senki meg-nem büntettetik — 252.
Ellenvetés. — Erre való Felelet. — 254.
A' Bűnöknek sokféle Nemeiről. — 257.
Bün-bocsánatért való Könyörgés. — 262.
Péntéki III. Elmélkedés. — A' Bün bocsánatáról — 263.
A' Bün bocsánat ezek az Istennek tulajdona — 266.
A' Krisztus semmit nem fizetett Istennek ezekért — 266.
Ellenvetés. — Felelet. — 268.
Bün bocsánatért való Könyörgés. — 270.
Szombati I. Elmélkedés. — A' Szombatról. — 273.
Vallás-tétel az Istennek nagy hatalma' voltáról. — 274.
Szombati II. Elmélkedés. — A' Betegekről, — Fogjokról. — Özvegyekről, — Árvákról, — és ellen-járókról. — 277.
A' Kedvábitás', — és Istennek Példájok — 278.
Könyörgés a' Betegekért. — 279.
Vron-járók', és Jótevényes' Imádságok — Fogjokért

Mutató Tábla.

Fogjokért való Könyörgés. — 280.
Árvákért, Özvegyekért, — Uj-Házasokért. — 282.
Kedvetlenek' Imádsága — 283.
Vi Magzatért való Hálá-adás. — Magtalanok' Imádsága — 284.
Szombati III. Elmélkedés. — A' Jegyverről, Élvezetről, — Egi-vádról — 285.
Élvezet' és Drágaság' idejére való Könyörgés — 285.
Egi-Háborúsokra való Imádság. — 286.
Dög-halálnak idejére való Imádság. — 287.
Vasárnapi I. Elmélkedés. — A' Mennyei Boldogságról. — 288.
Mi légyen az örök Élet? — 289.
Kiknek igértetett az örök Élet? — 291.
A' Szenteknek Lelkek Halálok után hová mennek? — 296.
Vasárnapra való Könyörgés — 298.
Vasárnapi II. Elmélkedés. — Az Ur Vacsorájáról — 300.
Vétek az Urvacsorát el-mulatni. — 306.
Ur Vacsorája előtt való Könyörgés — 304.
— után való Könyörgés — 309.
Vasárnapi III. Elmélkedés. — A' Sz. Keresztségről. — 310.
Mi okon illetnek végen az Apostolok a' Keresztséggel sok között, tsak az Evangéliumra tanítottanak? — 311.
Mint kellyen érteni ezt hogy Paransolatok: Igazságban, Fiúnak és Sz. Lélekben. — 313.
Miért, és mi végre kell-e keresztelkednek-meg mostan a' Keresztyén Gyülekezetben a' Kisdedek — 322.
A' Kisdedek' Szülőik, Keresztatyjaik, és, Keresztanyjaik' kötelességeik — 323.
IMÁDSÁG. — 327.
A' Imádságok Könyv' Mutató Tábjának Vége.

Az Énekeknek Mutató Táblája.

B.

Bizd ők én Lelkem az Urra sorsodat. - - - - - - - - - - - - 343.
Borsairt-meg Ur Isten Igaz vágyomnak Vetését. - - - - - - - 349.
Benigne Salvator, Jesu Medlator - - - - - - - - - - - - - 361.

D.

Dicsérlek Teged' Idvezitömet - - - - - - - - - - - - - - 327.
Dicsértessék Uram örökké Szent Neved - - - - - - - - - - - 342.
Dicsőség a' ditsö Királynak - - - - - - - - - - - - - - - 344.

E.

Édes vigasztalóm Szivem! Adjad - - - - - - - - - - - - - - 328.
Egyedül mi Földal tartozom, - - - - - - - - - - - - - - - 337.
Egyben emlékezzél utolsó Vigedről - - - - - - - - - - - - 361.
Én Istenem! Én Istenem! Ne hágy - - - - - - - - - - - - - 364.
Édes Jézus Én Szeretnem, Lelkem - - - - - - - - - - - - - 366.

G.

Gratias Eucharistiam Tibi ministrate - - - - - - - - - - - 342.
Gyönyörű Életem elrepüle, A' Vénség - - - - - - - - - - - 357.
Gyorsvan érkezik ama Nap, A' melly - - - - - - - - - - - - 326.

H.

Hiszünk Egy igaz Istenben, Mennyben - - - - - - - - - - - 334.
Hallgasd-meg Uram én fohmat - - - - - - - - - - - - - - - 342.

I.

Isteni Dicsőségére, Szivünknak tiszteletére - - - - - - - - 3.
Istén áradtan Bőségos, Valóságunk' drága Aranya - - - - - - 5.

Mutató Táblája az Énekeknek.

L.

Lelkem keservével nem bir, Mert fáleimben veng - - - - - 349.

M.

Mennyi pia surgo Lotare, Lingva Cantem - - - - - - - - - 340.
Meg-hódol Lelkem Tenéked vagy Felvég - - - - - - - - - - 340.
Meg-vallom Uram Érdemessé lettem, - - - - - - - - - - - 341.
Me Deus supreme Dirigit Caelorum - - - - - - - - - - - - 344.
Minden Szivemnek jól meg-halgatok - - - - - - - - - - - 338.
Meg-virágzott a' Mandola, Szűz Mária Caloron - - - - - - 362.
Mit használ kérlek e Világ, Mely mind kivül - - - - - - 369.

N.

Nó minden Érzékenységem Most már egyszer s' mind - - - - 337.

O.

Ok Jézus! mely sok Keresztség Ez időben - - - - - - - - 328.
Ok örök Menybéli Isten, Szíe tiszted - - - - - - - - - - 335.
Ok Én Lelkem ne vágjadozz; Mert Isten - - - - - - - - - 338.
O! summe Deus Clarorum - - - - - - - - - - - - - - - - 343.
Oh Jézus! Lelkem' Vérmönye, Lásd-meg - - - - - - - - - 346.
Oh áldott Ur Jézus! Én tőllem el-ne-fusj - - - - - - - - 364.
O! altissima Potestas! Ki adoranda Majestas - - - - - - 366.

R.

Rettentő nagy veszségben, És nyomorban - - - - - - - - 348.
Régólta hogy szomorkodom, Sok Bánatimon - - - - - - - 350.

Preis 2,85 DM

Mutató Táblája az Énekeknek.

S.

Szemeimnek fél-nyilására. Hálá-adásra int. - - - - - - 332.
Szemem' az Égre emelem Istenem! s' neved - - - - - 345.

T.

Téj én Lelkem Istenedhez, Vig Ditséret mondásra - - - - - 333.

U.

Uram! segély hogy esmérhessem Tőled atyaságod - - - - - 334.
Uram! jól esmérlek rüm, és bem - - - - - 338.
Uram Jézus! Istennek Fia, és Világnak Megváltója - - - - 355.

Z.

Zengj nyelvem édesen. Az én édes Jézusomnak - - - - 329.

J.

Jertek igaz Keresztyének! Válaszott drága Édényei - - - 325.
Jézusom! a' Te Nevedben, le-térjem - - - - - 342.
Jézusom! Szivem' Édessége, Bűnös Lelkem Vezérnyessége - - - 356.
Jézusom! oh én Szerelmesem! Drága - - - - - 366.
Judicabit Judicet Judex Jekezalia - - - - - 368.
Jaj! jaj! nézem, mégis csak jaj! Mert Szivemre - - - - 367.
Jézusom! én életemnek Te vagy Vezérnyessége - - - - 370
Jézusom Lelkemnek Vezérnyje, Te vagy - - - - - 373.

V.

Világ! Szivem' Meg-róntója, Kivalmaresa - - - - - 333.
Végső Életem' Korona Gyözedelmi' az Ur Javára - - - - 367.

Ditsőség Istennek! Ámen.

Penitentziális ÉNÉK

Az 50dik Zsoltár szerént.

Könyörüly Istenem, én bünös Lelkemen,
Szánakodjál immár sóhajtó szivemen,
Haragodnak Menykövét, Élet hegyes törét,
Tedd-vissza Vétkeim' büntető Ejtközét.
Továbbá mosogasd bünöl Ki Szivemet
Kegyes Kézzel gyógyitsd Sebeitöl Lelkemet,
Bűneimet meg-vallom, nyilván tapasztalom,
Kik miatt nem lehet semmi Vigasságom.
Vétkeim Lelkemet mint a Kigyók marjak
Szüntelen Mellyemet dgják, és furdallyák
Honnan fusnak fineidtöl, fegyvered Kezedtöl?
Utánnam fegyverid, futnak hegyes törid.-
Egedtül csak néked Istenem! vétkezem
Te szent Szined előtt gonoszt tselekedtem
Oh Kegyelmes Ur Isten! mi haszned Véremen?
Irgalmazz, könyörüly Ez bünös Lelkemen!
Ha Érdemem szerént akarsz jutalmazgatni
Számtalan bünömnek jutalmát meg-adni:
El-kell-vesznem fejemnek, kárhozni Lelkemnek,
Mert több sóhajtása fövénynél bünömnek.
Tisztogasd Lelkemet Uram! Izsopoddal,
Mosogasd Szivemet irgalmasságoddal:
Forditsd réám Szemedet, mutasd Kegyelmedet,
Nyujtsd hozzám kedvedet, szent Segedelmedet.
Ne vizsgáld alkotva immár Vétkeimet,
Ne itéld dg' sokát én fegétty fejemet:
Töröld-el kegyelmeden én sok Vétkeimet,
A Te szent Lélekkel adj ismét Örömet.

Lelkem

Preis 2,85 DM

Szánjad Lelkemet még meg-vigasztalod,
Múlt Kapjaimra ismét rá-hozod
Akkor örvend én Szivem, és meg-telik mellyem;
Csontaim vigadnak, Ereim újjúlnak.
Fordítad-el Színedet undok Bűneimről;
Eltörölde már Atyám sok Kiütődásoimról;
Ne vessd Fáradat Én velem; mert el-boritt Vétkem.
Melynek sokasága fel-haladja Fejem.
Ne vesd-el Színedtől, kegyelmes Szívedtől,
Meg-ne-fosd Istenem! a Te Szent Lelkedtől,
Mely vétkül el-ájúlok, Förnyü halálra halok;
Mert bün' Tengerében már torkig úszkálok.
Szabaditsd-ki immár az Halál' Gyomrából,
És sok bűneimnek keményű rabságából,
Hogy szád zengedezzen, és Én el-ne-vesszek,
Te hozzád siessek, Téged' közzétegyek.
Nyisd-meg Ajakimat Szent dicséretedre,
Ébreszd szemeimet sírnod' nézésére,
Szánd téged' kivánnyalak, téged' óhajtsalak,
Téged' akarjalak, Téged' kiáltsalak.
Tudom törvedelmes Szíveret látogatsz,
Kivánt óvoddal Szakorta sújtogatsz,
Ezzel kívánod szeretsz, tudom. s Kívánsz vele,
Add Uram Istenem! közzülök lehessek.
Kedvesebb áldást sose ajándékoznál
A törvedelmes Szív, és Áldozatoknál,
Kedvesebb óhajtások, Aranynál, s Ezüstnél
Kívánd többet Ennek drága sose Gyémántnál.
Vigasztald-meg Uram! a Te Szeretedet,
Szánd törvedelmes Én bünös Lelkemet,
Építsed-meg falait Te Szent-égi-házadnak;
Igazsággal Kívánd melyért áldozzanak.

Ámen

Textus Jób. 2 K 26. Nintsen semmi ebben
Betegségem semmiképpen nem nyugtalanít engem

Kezdet: De miért ád az Isten a Nyomorultaknak
Világosságot, és életet a keserves Szívűeknek Jób 3 K
valójában ki? Hé midőn el gondolom mennyi nyomorúságok
mostkremolyák ezt a Bódúlt, és kórsopsó Földre
szeretett Enyészni életet el vállgyad és úgy nem
semmivé lészek, s azt mondom: Miért ád az Isten
most életet? mert ha meg gondolom az Ember
bene születését minden szükséggel és fájdalommal
születik és látod, egy Ember az örömnek nagy
Vége a másikat azzal tanúsítja hogy le feküdt halott Állapotban
Ember Szenvedésből egy Istenhez kívánkozik hogy meg
halljon - s De az Emberek a Születésnek semmi Örömet
nem vallanak, sőt azon akarnak lenni, hogy minél
ritkább Időben egymásután Születni meg halni
Jeles Személy meg a holandi Földről a Lélek nem tér vissza
Születésének az Életnek pállzáva se nézzék Ezért
se magok Ezért.

Úgy vagyon Ki Ember az élő Lélekre vétkezik
Ezért nekünk a Születésünk Szenvedés be, mert az
Ördög Ember ellenünk és meg fosztó minden
gyönyörünktől, mejd a Bűnből is gyakran halál gyúl

[illegible] 22. Aljfelesegu ellel jo dolgot ella

Es vigasga vegre [illegible] nk.

Ha ein a regi filosofusok nyomdoleis alatna sovetni eg
eppeig gyogyithatlanokkeppen [illegible] aposoji ke
nekes kotrsegea, mint Demokrit, fejet [illegible]
aposonyat rohogtak, aki maga nem magat ism
fejt tett. Amidon titsig kopa semmi aposa vet
megek felvegul, s az [illegible] volna rolla, mig oda ho
mast tenn. Olyan titsig felesegesnek, ami [illegible]
ein a fejebet vilagotta — Nevezhetnem meg ollyan
nyost e vilagi elet dologtalansagank, ali halalig hogy
ami modi a nap bijik — e vilagi elet [illegible]
meg lett volna, ha felesegen nem lett volna, nagyobb
aposonyat kiani felvesnek, fejet hajo Prafunk, nevoh
gyogyan nyithatlan, elet vakosagk, mida nyilvan
de nem Zeleu filosofusok nyoltak bizelni es ugy
aposonyis az egesz aposonyi [illegible]
mint ein igazan bolt olyan vilag, mellet nehez titsig
ein egyeb edon si akarnak vegni, ali a fejet aposo
ugy [illegible] el, az a maga angyi [illegible]
maga angyis [illegible] annak
[illegible] 30 B. savol [illegible]
a aposonyi ne gyogyithatjon, angyis [illegible]
el, hogy a fundbrandfogon a kolott az [illegible]
aposonyis [illegible], meg [illegible]
[illegible] meg [illegible]
[illegible] meg [illegible]
[illegible] [illegible]

Aki jo felesegu valik jo dolgot valik. Jodolog [illegible]
P. Salomon [illegible] — De vajon lehetsi jo felesegu [illegible]
ugy [illegible] mint Salomon [illegible] — Ha [illegible]
segnek mij a anyjok meg hoky vagy [illegible]
felesij olyan [illegible] mint Pheriz mada, mely
epsenobi [illegible] — De ha regenek vohanak [illegible]
engedelmes [illegible] Sipka [illegible]
Masik, vagynak mdij as aposonyi [illegible]
ija Socrates [illegible]
ais ajo aposonyok [illegible]
a fejfiek [illegible] jo aposonyok [illegible]
[illegible] hoz olyan [illegible]
dorsegbol, melyek fejik ajo felesegek [illegible]

2do Tulajdonsaga ajo [illegible]
olyan [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

ama Igazságot, hogy a Szenvedőt a Kenyeres Országos
és abban a Boldogságban, a' hol az Erkölcs Szomorúság
nélkül, s a' boldogság kis szerencsétség nélkül keresi, s abban
sikre meg, Mellyátol a' Szenvedésnek, s a' sírba hajlásnak
ték azok, s kik szerencsétlenek lészek Bosszúsak

Második Részben.

Ki a mi Életbe szükségünk a' Nyomorúságokban?
Ki légyünk Boldogságra, tűrők.

Szenvedésben a' Ki tűrnyen kívánja a' Boldogságra
re, és győzni egy Győzhetetlen Győzhetetlen
tást a' boldogság tűrés tanítja. Ennek minden szükségével
és hijába állhatna a' Szerencsére. Ez tanítja
rendni, és boldogságos tenni. Ez tanítja
Ezek s' az a' mondja az Boldogságra
nyúl és Igény érzésre. Ugy vagyon
a' Boldogságra, minden nyomorúságra
Hogy a' Boldogságra tűrés minden
mellyt nagyok s' a' sírba, Ezennel a' Szenvedésnek
végtől meg szűntek. Szerencsétlenség. De a' Boldogságra
tűrésnek Lett egy Ede Alyát tette a' Természetnek
tége Lett, és nélkülözhetetlen egy Ede Alyát tette a' Szenvedésnek
szenvedésben, és szünés Szenvedésben egy Ede
tán egy Ember szemét Adóra nyúlszegge
minden szükségben, és egy Ember

Azon Nótára.

Ah! ébredj-fél bünös! halálos álmodból,
Kelj-fél valamikor gonosz gonosz szokásidból,
Távozz halálos büntöl, mert el-veszt mindenestöl,
Inkább meg-kell-halnod, mint Istent meg-bántanod.—

Kivánod érteni: Minénü károkat
Okoz halálos bün, s lelki romlásokat?
Meg-foszt téged' Istentöl, s drága Kegyelmétöl;
Pokol leszsz' lakásod, ha bünöd nem szánod.—

Gondold-meg fontoson, hogy Égnek számosan,
Gyötrödnek Pokolban iszonnyú kinokban,
Kinoztatnak szüntelen, jajgatnak végetlen;
Hogy itt nem sirattak, bünöket nem bánták.—

Most tsak a' Lelkeket gyötri a' fájdalom,
Fel-támadt Testeket éri egy jutalom,
Egyenlö veszedelem, kinozza gyötrelem;
Együtt bünt tettenek, együtt bünhödjenek.—

Ah! jól vedd eszedben, nem tsak Pogányokat
Találsz' a' Pokolban, s' egyéb Gonoszokat,
Kik keresztelkedtenek, még-is vétkeztenek,
Vétekben meg-höltak, Miatta kárhoztak.

Fontold-meg okoson, hogy Égnek számosan,
Kik nem vétkeztenek, mint te oly' sullyosan,
Féld azért Istenedet, jobbitsd-meg éltedet,
Ha meg-nem-jobbitod, meg-leszsz kárhoztatod.

Gondold

Gondold-meg bünökért mi történt Ezekkel,
Örökké kinlódván laknak Ötdögökkel;
Illy' Sors éri féjedet, kárhozat Lelkedet,
Ha most Vétkeidet szivből nem keserged.

Söt ha azt fogadná, és mondaná Isten
Hogy téged' ki-nem-szöllitt Világból hirtelen,
Még-is méltán kell félned, büntöl örizkedned,
Hogy lelked' pokolból, mentsd-meg örök kin[illegible]

Ha Pokolnak tüzét Isten el-öltaná,
És téged' büntetni soha nem akarna;
Még-is nagy szeretetre, méltó tisztelettre;
Mert te jó Istened, végheteten Kintsed.

Ha olly' jó Istenem; soha meg-nem-sértem,
Mindenféle büntöl magamat meg-mentem:
Mint Atyámat szeretem, szivemből kedvellem,
Mint Fiú úgy élek, soha már nem vétek.

Preis 2,85 DM